Bundel - PS-vergadering van 9 november 2020

Agenda bijlagen

Besluitenlijst PS 9 en 16 november 2020

Notulen PS 09-11-2020 -vastgesteld-

Spreektijden PS 09-11-2020

Addendum Online Vergaderen RvO

1 Opening en mededelingen.

2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

Agenda PS 09-11-2020 -gewijzigd-

2.a Beëdiging en installatie tijdelijk Statenlid fractie Forum voor Democratie.

2.b Beëdiging en installatie duo-commissielid fracties VVD en ChristenUnie.

3.a Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.

3.b Lijst geheimhouding PS.

Lijst geheime stukken PS 09-11-2020

4 Vaststelling notulen van de vergaderingen van 5 en 22 oktober 2020.

Notulen PS 05-10-2020 -concept-

Notulen PS 22-10-2020 -concept-

5 Vaststelling Strategische Statenagenda.

StrA commissie RWK voor PS 09-11-2020

StrA commissie EFB november 2020

StrA commissie NLG november 2020.

StrA commissie M&B voor PS 9-11-2020

6 Vaststelling lijst ingekomen stukken.

Lijst ingekomen stukken OKTOBER

7 Voortgangslijst van moties.

Memo PS 09-11-2020 lijst moties

Lijst moties PS 09-11-2020

8 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.

(Indien de commissie besluit dat het stuk geen hamerstuk is, dan wordt het als volledig agendapunt aan de agenda toegevoegd.)

8.a Verplaatsen portefeuilles circulaire economie en MRA(regiegroep) naar EFB (VD-52).

Voordracht 52-2020 Verplaatsen Circulaire economie en MRA-regiegroep naar cie EFB

8.b Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020 (VD-54).

Bijlage bij Voordracht Controleprotocol 2020

Voordracht 54-2020 Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020

Advies EFB 26 oktober 2020 bij voordracht 54 controleprotocol controle jaarrekening 2020

9 Begroting 2021 en Memorie van Antwoord (VD-53).

Brief aan PS over begroting 2021

Begroting 2021

Brief aan PS over bestedingsplannen bestemmingsreserves

Overzicht bestedingsplannen bestemmingsreserves

Brief aan PS over memorie van antwoord bij de begroting 2021

Memorie van antwoord - Begroting 2021

Voordracht 53-2020 Begroting 2021

Uittreksel concept-verslag cie RWK - Begroting 2021 - 19-10-2021

Uittreksel cie M&B 26-10-2020 begroting

Uittreksel cie EFB 26-10-2020 conceptverslag begroting 2021

Uittreksel cie RWK 19-10-2020 concept-verslag Begroting 2021

Uittreksel cie NLG 19-10-2020 Begroting 2021

Beantwoording nadere vragen gesteld over begroting cie commissie EFB van 26 oktober 2020

9.1 Ingediende moties en amendementen bij Begroting

M155-2020 -AANGENOMEN- CDA-CU-PvdA-SP-GL Ondersteuning vrijwilligers in corona tijden

M174-2020 -AANGENOMEN- GroenLinks-D66-PvdA-PvdD - Helder Taalgebruik

M175-2020 -AANGENOMEN- GroenLinks - Bibliotheken

M177-2020 -AANGENOMEN- D66-GL - Maatwerkdemocratie

M178-2020 -AANGENOMEN- D66-PvdA - Onderzoek-naar-toepassing-gelijkstroom

M179-2020 -AANGENOMEN- D66 - Meer laadpalen

M183-2020 -AANGENOMEN- PVV en SP Waar nodig extra provinciale ondersteuning voedselbanken-voedseluitgiftepunten die geconfronteerd worden met tekorten

M184-2020 -AANGENOMEN- PvdA-D66-SP Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren

M152-2020 -VERWORPEN- FvD Focus op revolverende investeringen

M153-2020 -VERWORPEN- FvD Heronderzoek steun van getroffen factoren

M154-2020 -VERWORPEN- FvD Extra corona-steun Maatschappelijk Middenveld Noord-Holland

M156-2020 -AANGEHOUDEN- CDA Steun voor stikstofinnovaties

M157-2020 -VERWORPEN- PvdD Het 1.5C -doel minimaal als maat hanteren

M158-2020 -VERWORPEN- PvdD Maak de noodzakelijke keuzes over Tata en Schiphol

M159-2020 -VERWORPEN- PVV Schrappen provinciale ondersteuning voor aardgasvrije woningen

M160-2020 -AANGEHOUDEN- PVV - Geen voorrangsregeling meer voor statushouders

M161-2020 -INGETROKKEN- PVV - Waar nodig extra provinciale ondersteuning voor voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten

M162-2020 -VERWORPEN- PVV-FvD Diversiteit geen onderdeel van provinciaal personeels- en sponsorbeleid

M163-2020 -INGETROKKEN- SP - Voedseloverschot bij boeren naar de Voedselbank

M164-2020 -VERWORPEN- SP - Voor 14 - ook in de provincie Noord-Holland

M165-2020 -INGETROKKEN- SP - Stimuleren stageplekken MBO-studenten

M166-2020 -AANGEHOUDEN- SP - Steun renovatie monumentaal aquarium Artis

M167-2020 -AANGEHOUDEN- SP - Steun voor museum Het Schip

M168-2020 -AANGEHOUDEN- ChristenUnie - Betaalbare woningen

M169-2020 -VERWORPEN- 50PLUS/PvdO - Gedeputeerde Ouderenbeleid

M170-2020 -VERWORPEN- 50PLUS/PvdO - Naleven VN-verdrag Handicap

M171-2020 -VERWORPEN- 50PLUS/PvdO - Ouderenbeleid Noord-Holland 2020-2024

M172-2020 -VERWORPEN- 50PLUS/PvdO - Eenzaamheid bij kwetsbare ouderen

M173-2020 -VERWORPEN- 50PLUS/PvdO - NH meest ouderenvriendelijke provincie

M176-2020 -AANGEHOUDEN- D66-GL-VVD - Impuls voor agrotoerisme

M180-2020 -INGETROKKEN- PvdA Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren

M181-2020 -VERWORPEN- PvdD - Onderzoek 50 procent reductie aantal dieren

M182-2020 -VERWORPEN- PvdD - Inzetten op integraal beleid voor preventie van pandemieën

9.a Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

9.b Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

M149-2020 -AANGENOMEN- D66-GL Bescherming-bedreigde-diersoorten

M150-2020 -AANGENOMEN- PvdA Spaarpalen voor verkeersveiligheid

M151-2020 -VERWORPEN- SP-CU Ondersteuning van het OV in coronatijd

9.c Schorsing vergadering tot 16 november 2020.

■ **Provinciale Staten**

Provincie Noord-Holland

Besluitenlijst PS

■ ■ ■ ■ ■

Datum vergadering	:	***9 en 16 november 2020***
Voorzitter	:	*dhr. A.Th.H. van Dijk*
Griffier	:	*mw. K. Bolt*
Vergaderstukken	:	online beschikbaar PS 09-11-2020 en PS 16-11-2020

In de Statenvergaderingen van 9 en 16 november 2020 heeft een peiling van stemmen plaatsgevonden via de fractievoorzitters. Na de vergaderingen heeft er een schriftelijke stemming per briefstem plaatsgevonden. De uitslag van de schriftelijke stemming is verwerkt in de besluitenlijst.

1. **Opening en mededelingen.**

PS 9 november 2020:

- Dhr. Everduim (DENK) is afwezig en heeft zijn ontslag ingediend. Naar alle waarschijnlijkheid zal zijn opvolger in de vergadering van 14 december 2020 worden geïnstalleerd.
- Mw. Nanninga (FvD) zal vanaf 9 november 2020 tijdelijk worden vervangen door de heer Lelkes (FvD). Zijn installatie volgt bij punt 2a.
- Mw. Van Wijnen (GroenLinks) arriveert iets later.

PS 16 november 2020:

- Dhr. Everduim (DENK) is afwezig.
- Dhr. Baljeu (fractie Baljeu) arriveert iets later.
- Mw. Van Soest (50PLUS/PvdO) verlaat de vergadering eerder.

2. **Vaststelling agenda en regeling werkzaamheden.**

- Na publicatie van de agenda heeft het presidium ingestemd met het behandelen van eventuele actualiteiten en stemming moties Vreemd a/d Orde van de dag in de vergadering van 9 november 2020. Deze punten zijn op de agenda van 9 november 2020 toegevoegd als punten 9a en 9b.
- Er zijn 3 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend:
  - **M149-2020** D66 en GroenLinks “Bescherming bedreigde diersoorten”.
  - **M150-2020** PvdA “Spaarpalen voor verkeersveiligheid”.
  - **M151-2020** SP en ChristenUnie “Ondersteuning van het OV in coronatijd”.

  Stemming over deze moties vindt plaats bij agendapunt 9b.
- Er zijn geen actualiteiten en geen mondelinge vragen ingediend.

De gewijzigde agenda wordt vastgesteld.

2a. **Beëdiging en installatie tijdelijk Statenlid fractie Forum voor Democratie.**

Dhr. Lelkes (FvD) wordt voorgedragen en benoemd tot tijdelijk Statenlid en zal mw. Nanninga (FvD) vervangen tijdens haar zwangerschapsverlof.
De heer Lelkes heeft in handen van de voorzitter de belofte afgelegd.

2b. **Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties VVD en ChristenUnie.**
Dhr. Mokveld (VVD en mw. Hoogendoorn-Van der Maarl (ChristenUnie) worden voorgedragen en benoemd tot duo-commissielid. Zij hebben in handen van de voorzitter de belofte en de eed afgelegd.

3a. **Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.**
Er is geen geheim stuk ter bekrachtiging ingekomen.

3b. **Lijst geheimhouding PS.**
De lijst wordt voor kennisgeving aangenomen.

4. **Vaststelling notulen van de vergaderingen van 5 en 22 oktober 2020.**
De notulen van de Statenvergaderingen van 5 en 22 oktober 2020 worden ongewijzigd vastgesteld.

5. **Vaststelling Strategische Statenagenda.**
De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. **Vaststelling lijst ingekomen stukken.**
De lijst ingekomen stukken wordt vastgesteld.

7. **Voortgangslijst van moties.**
De lijst moties wordt vastgesteld.

8. **Hamerstukken.**
Totaal aanwezig 54 leden.

8a.	**Verplaatsen portefeuilles circulaire economie en MRA (regiegroep) naar cie EFB.** **Voordracht 52-2020**
8b.	**Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020.** **Voordracht 54-2020**

De besluiten behorende bij de punten 8a en 8b zijn aangenomen en zijn bij het betreffende agendapunt op de website gepubliceerd.

9. Begroting 2021 en Memorie van Antwoord.
Voordracht 53-2020
Totaal aanwezig 54 leden
Hr. Everduim (DENK) is afwezig.

Er zijn 33 moties ingediend en er zijn 8 moties aangenomen.

Aangenomen moties:

- **Motie 155-2020 door fracties CDA, ChristenUnie, PvdA, SP en GroenLinks inzake "Ondersteuning provinciale vrijwilligers in coronatijden" is unaniem aangenomen.**

  Dictum:
  PS verzoekt het college van GS:
  - provinciale vrijwilligers een hart onder de riem te steken en waardering te betonen voor hun inzet in deze uitdagende COVID-19 tijden;
  - te onderzoeken welke manier hiervoor het beste past en dit terug te koppelen aan Provinciale Staten.

- **Motie 174-2020 door fracties GroenLinks, D66, PvdA en PvdD inzake "Helder taalgebruik" is aangenomen.**
  Voor 37 en tegen 17 stemmen. Tegen stemmen de fracties VVD en FvD.

  Dictum:
  PS verzoekt Gedeputeerde Staten:
  - een tweede toegankelijke versie van de begroting volgens de richtlijnen voor taalniveau B1 op te stellen;
  - te verkennen voor welke andere publicaties een tweede versie volgens de richtlijnen B1 passend zou zijn;
  - daarbij ook de communicatie op de website mee te nemen.

    - Fractie VVD wenst aantekening tegen motie 174 te stemmen; vindt helder taalgebruik ook erg belangrijk, alleen het opnieuw opstellen van dezelfde begroting met een ander taalgebruik vindt de fractie wat overdreven; ziet liever dat het allemaal gevat wordt in diagrammen en in filmpjes, dat lijkt de fractie veel effectiever.
    - Fractie FvD wenst aantekening tegen motie 174 te stemmen; is voor helder taalgebruik maar wil zich graag het recht voorbehouden om bij sommige ingewikkelde onderwerpen toch termen te hanteren die het B1-niveau kunnen ontstijgen; bovendien wil de fractie ook het recht hebben om indien gewenst, een eloquente bijdrage te leveren.
    - Fractie CDA wenst aantekening voor motie 174 te stemmen; is blij met de woorden van de gedeputeerde dat zij dit niet zo heeft uitgelegd om de begroting volledig opnieuw te gaan herschrijven volgens taalniveau B1, dat staat weliswaar in de motie, maar wel een versie gaat maken op dat taalniveau; vindt het ook goed om dat ook voor andere publicaties -dat is het tweede gedachtestreepje van de motie- te gaan doen.

- **Motie 175-2020 door fractie GroenLinks inzake "Bibliotheken open houden" is aangenomen.**
  Voor 51 en tegen 3 stemmen. Tegen stemt de fractie PVV.

  Dictum:
  PS roept Gedeputeerde Staten op:
  - het belang van het snel weer kunnen openen van bibliotheken te benadrukken bij de veiligheidsregio;
  - contact op te nemen met de gemeenten om te kijken welke ondersteuning hierbij nodig is;
  - te onderzoeken hoe Probiblio bibliotheken kan ondersteunen in het opzetten van aanbod dat past binnen de mogelijkheden die door het kabinet zijn gegeven;
  - in overleg te treden met het IPO en de minister van OCW om sluiting van bibliotheken bij eventuele toekomstige lockdowns te voorkomen.

    - Fractie CDA wenst aantekening voor motie 175 te stemmen; vindt deze motie eigenlijk overbodig omdat de minister al aanwijzingen heeft gegeven aan de veiligheidsregio's over hoe zij moeten omgaan met de bibliotheken in het nieuwe pakket maatregelen; volgens de fractie hebben de veiligheidsregio's gewoon naar de minister te luisteren en voegt deze motie niet zoveel toe, maar de fractie ondersteunt wel de bibliotheken.

- **Motie 177-2020 door fracties D66 en GroenLinks inzake "Maatwerkdemocratie" is aangenomen.**
  Voor 30 en tegen 24 stemmen. Tegen stemmen de fracties VVD, FvD, PVV, SP en 50PLUS/PvdO.

  Dictum:
  PS draagt het college van GS op:
  - gemeenten in Noord-Holland te attenderen op de maatwerkdemocratie-instrumenten;
  - op verzoek gemeenten te ondersteunen die vorm willen geven aan nieuwe, gemeentegrens overstijgende, bestuursvormen die zowel goede sturing voor de raad als betrokkenheid van inwoners kunnen bieden.

    - Fractie FvD wenst aantekening tegen motie 177 te stemmen; vindt het jammer dat het onderwerp directe democratie niet in deze motie is verwerkt.

- **Motie 178-2020 door fracties D66 en PvdA inzake "Onderzoek naar toepassing gelijkstroom" is aangenomen.**
  Voor 38 en tegen 16 stemmen. Tegen stemmen de fracties FvD, CDA, PVV en fractie Baljeu.

  Dictum:
  PS vraagt het college van GS om te onderzoeken:
  - hoe er in de provincie gebruik zou gemaakt kunnen worden van gelijkstroom om knelpunten op te lossen voor de energietransitie;
  - hoe de eigen infrastructuur van de provincie gebruik zou kunnen maken van gelijkstroom en welke voordelen daar uit te behalen zijn.

- Fractie FvD wenst aantekening tegen motie 178 te stemmen; geeft aan dat met deze motie wij op de stoel zouden gaan zitten van de netbeheerder die dit al aan ACM moet rapporteren; vindt dat ACM dit zelf moet onderzoeken.
- Fractie ChristenUnie wenst aantekening voor motie 178 te stemmen; geeft aan de gedeputeerde te willen vragen om er niet te veel tijd in te steken, omdat het echt een taak van de netbeheerders is.

- **Motie 179-2020 door fractie D66 inzake "Meer laadpalen" is aangenomen.**
  Voor 42 en tegen 12 stemmen. Tegen stemmen de fracties FvD, PVV en fractie Baljeu.

  Dictum:
  PS draagt het college op:
  - te bekijken in welke provinciale programma's het aanleggen van publieke oplaadpalen ingepast kan worden om de groei van het aantal laadpalen aan te jagen, zoals het HIRB-programma voor verduurzaming van bedrijventerreinen.

- **Motie 183-2020 door fracties PVV en SP inzake "Waar nodig extra provinciale ondersteuning voor voedselbanken en voedseluitgiftepunten die geconfronteerd worden met tekorten" is aangenomen.**
  Voor 45 en tegen 9 stemmen. Tegen stemt de fractie VVD.

  Dictum:
  PS roept het college van GS op om:
  - te verkennen hoe we vanuit de provincie ondersteuning kunnen bieden aan voedselbanken;
  - alles in het werk te stellen om een win-win situatie te creëren met betrekking tot het voorkomen van voedselverspilling en het sluiten van korte ketens aan de ene kant en het zorgen van voldoende aanbod voor de voedselbank aan de andere kant.

- **Motie 184-2020 door fracties PvdA, D66 en SP inzake "Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren" is aangenomen.**
  Voor 51 en tegen 3 stemmen. Tegen stemt de fractie PVV.

  Dictum:
  PS verzoekt het college van GS om:
  - In gesprek met de techniekssector te onderzoeken of, en zo ja welke, ondersteuning van de provincie en/of de werkambassadeur wenselijk is om het aantal stageplekken te bevorderen ten behoeve van MBO-studenten.

Verworpen moties:

- **Motie 152-2020** door fractie FvD inzake "Focus op revolverende investeringen" is verworpen. Voor 13 en tegen 41 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PVV, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.

- **Motie 153-2020** door fractie FvD inzake “Heronderzoek steun aan getroffen sectoren” is verworpen. Voor 16 en tegen 38 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.

- **Motie 154-2020** door fractie FvD inzake “Extra corona-steun Maatschappelijk Middenveld” is verworpen. Voor 19 en tegen 35 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.

- **Motie 157-2020** door fractie PvdD inzake “Het 1,5˚C -doel minimaal als maat hanteren” is verworpen. Voor 3 en tegen 51 stemmen. Voor stemt de fractie PvdD.
    - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen motie 157 te stemmen; is het eens met het doel, maar denkt dat het heel ingewikkeld is om dit in het provinciale beleid uit te werken, vindt dat dit landelijk zal moeten gebeuren.

- **Motie 158-2020** door fractie PvdD inzake “Maak de noodzakelijke keuzes over Schiphol en Tata ten behoeve van gezondheid inwoners” is verworpen. Voor 3 en tegen 51 stemmen. Voor stemt de fractie PvdD.

- **Motie 159-2020** door fractie PVV inzake “Schrappen provinciale ondersteuning voor aardgasvrije woningen” is verworpen. Voor 13 en tegen 41 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PVV, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.

- **Motie 162-2020** door fracties PVV en FvD inzake “Diversiteit geen onderdeel van provinciaal personeels- en sponsorbeleid” is verworpen. Voor 12 en tegen 42 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PVV en fractie Baljeu.
    - Fractie PvdA wenst aantekening tegen motie 162 te stemmen; vindt dat diversiteit niet alleen onderdeel moet zijn van het provinciale personeels- en sponsoringbeleid, maar van alles wat wij doen en onze hele samenleving; het kan wat hen betreft niet kleurrijk genoeg en rijk geschakeerd mogelijk zijn.
    - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen motie 162 te stemmen; vindt dat diversiteit bijdraagt aan de creativiteit en ook recht doet aan de diversiteit in de samenleving.

- **Motie 164-2020** door fractie SP inzake “Voor 14! – ook bij de Provincie Noord-Holland!” is verworpen. Voor 3 en tegen 51 stemmen. Voor stemt de fractie SP.
    - Fractie FvD wenst aantekening tegen motie 164 te stemmen; vindt dit geen taak van de provincie en vindt dat er geen verzwaring voor ondernemers zou moeten zijn, dat er eerder belastingverlichting zou moeten zijn.
    - Fractie PvdD wenst aantekening tegen motie 164 te stemmen; ondersteunt hem wel, maar vindt dat er inderdaad een ander belastingstelsel moet gaan komen, vindt dat het landelijk geregeld moet worden en dat daar ook de verhoging van het salaris bij moet zitten.
    - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen motie 164 te stemmen; vindt het belangrijk om het minimumloon te verhogen, dat is toevallig ook onderdeel van het belastingplan dat de CU heeft gepresenteerd, maar om dit nu alleen in Noord-Holland doen, dat kan niet wat de fractie betreft.

- **Motie 169-2020** door fractie 50PLUS/PvdO inzake "Gedeputeerde ouderenbeleid" is verworpen. Voor 5 en tegen 49 stemmen. Voor stemmen de fracties PVV, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.
    - Fractie CDA wenst aantekening tegen motie 169 te stemmen; vindt dat er op zich in de oproepen aan GS wel wat goede elementen staan, maar de fractie begrijpt dat GS dit deels al doet en daarnaast is de fractie ook niet zo'n voorstander van een apart doelgroepenbeleid op dit vlak. Dit geldt ook voor de andere moties van fractie 50PLUS/PvdO (M170 t/m M173).

- **Motie 170-2020** door fractie 50PLUS/PvdO inzake "Naleven VN-verdrag Handicap" is verworpen. Voor 5 en tegen 49 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.

- **Motie 171-2020** door fractie 50PLUS/PvdO inzake "Ouderenbeleid Noord-Holland 2020-2024" is verworpen. Voor 16 en tegen 38 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.

- **Motie 172-2020** door fractie 50PLUS/PvdO inzake "Eenzaamheid bij kwetsbare ouderen" is verworpen. Voor 19 en tegen 35 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.
    - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen motie 172 te stemmen, vanwege de toezegging die is gedaan.

- **Motie 173-2020** door fractie 50PLUS/PvdO inzake "Noord-Holland, meest ouderenvriendelijke provincie" is verworpen. Voor 19 en tegen 35 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.

- **Motie 181-2020** door fractie PvdD inzake "Onderzoek 50 procent reductie aantal dieren" is verworpen. Voor 6 en tegen 48 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD en SP.

- **Motie 182-2020** door fractie PvdD inzake "Inzetten op integraal beleid voor preventie van pandemieën" is verworpen. Voor 3 en tegen 51 stemmen. Voor stemt de fractie PvdD.

Aangehouden en ingetrokken moties:

- **Motie 156-2020** door fractie CDA inzake "Steun voor stikstofinnovaties" is aangehouden.
- **Motie 160-2020** door fractie PVV inzake "Geen voorrangsregeling meer voor statushouders" is aangehouden.
- **Motie 161-2020** door fractie PVV inzake "Waar nodig extra provinciale ondersteuning voor voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten" is ingetrokken en opnieuw ingediend als motie (aangenomen) **M183-2020**.
- **Motie 163-2020** door fractie SP inzake "Voedseloverschot bij boeren naar de Voedselbank" is ingetrokken en opnieuw ingediend als motie (aangenomen) **M183-2020**.
- **Motie 165-2020** door fractie SP inzake "Stimuleren stageplekken voor MBO-studenten" is ingetrokken en opnieuw ingediend als motie (aangenomen) **M184-2020**.
- **Motie 166-2020** door fractie SP inzake "Steun renovatie monumentaal aquarium Artis" is aangehouden.

- **Motie 167-2020** door fractie SP inzake “Steun voor Museum Het Schip, Amsterdam” is aangehouden.
- **Motie 168-2020** door fractie ChristenUnie inzake “Betaalbare woningen echt betaalbaar” is aangehouden.
- **Motie 176-2020** door fracties D66, GroenLinks en VVD inzake “Impuls voor agro-toerisme” is aangehouden.
- **Motie 180-2020** door fracties PvdA en D66 inzake “Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren is ingetrokken en opnieuw ingediend als motie (aangenomen) **M184-2020**.

Voordracht 53-2020 is aangenomen.
Voor 39 en tegen 15 stemmen. Tegen stemmen de fracties FvD, PvdD, PVV en 50PLUS/PvdO. Het besluit 53-2020 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 9 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

- Fractie 50PLUS/PvdO wenst aantekening tegen voordracht 53 te stemmen; geeft aan dat veel van de vragen van de fractie op financieel en economisch gebied zijn niet beantwoord, waardoor er geen goede afweging gemaakt kan worden van deze begroting.

9a. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).
Er zijn geen actualiteiten ingediend.

9b. Stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.
Totaal aanwezig 54 leden
Hr. Everduim (DENK) is afwezig.

Er zijn 3 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend, waarvan er 2 zijn aangenomen en 1 is verworpen.

- **M149-2020 D66 en GroenLinks “Bescherming bedreigde diersoorten” is aangenomen.**
  Voor 37 en tegen 17 stemmen. Tegen stemmen de fracties VVD, CDA, PVV en 50PLUS/PvdO.

  Dictum:
  PS vraagt het college van GS:
  - de rapportage van de Zoogdierenvereniging te beoordelen voor Noord-Holland;
  - zo spoedig mogelijk het beleid en de regelgeving aan te passen.

  - Fractie ChristenUnie wenst aantekening voor motie 149 te stemmen; vindt de motie eigenlijk overbodig, maar ondersteunt het idee en begrijpt dat de gedeputeerde dat zo interpreteert.

- **M150-2020 PvdA "Spaarpalen voor verkeersveiligheid" is aangenomen.**
  Voor 38 en tegen 16 stemmen. Tegen stemmen de fracties VVD, PvdD, PVV en fractie Baljeu.

  Dictum:
  PS verzoekt het college van GS om:
  te onderzoeken op welke manier de spaarpaal in te zetten is in de strijd tegen de verkeersslachtoffers door snelheidsovertredingen in de provincie Noord-Holland.

  - Fractie PvdD wenst aantekening tegen motie 150 te stemmen; snapt het interessante initiatief, maar ziet wel bezwaren met bijvoorbeeld privacy.

- **M151-2020** SP en ChristenUnie "Ondersteuning van het OV in coronatijd" is verworpen.
  Voor 14 en tegen 40 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, SP, ChristenUnie, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.

  - Fractie PvdD wenst aantekening tegen motie 151 te stemmen; ziet ook hier de positieve insteek, maar ziet graag de duurzaamheid.

9c. Schorsing.
De voorzitter schorst de vergadering tot 16 november 2020.

De voorzitter heropent op 16 november 2020 de uitloopvergadering van 9 november 2020.

10. Integraal Programma Infrastructuur (iMPI) 2021-2028.
Voordracht 55-2020
Totaal aanwezig 54 leden
Hr. Everduim (DENK) is afwezig.

Er is 1 motie ingediend en aangenomen.

- **M185-2020 door fracaties D66, GroenLinks, ChristenUnie en PvdA inzake "Varende fietspaden" is unaniem aangenomen.**

  Dictum:
  PS draagt het college van GS op:
  - de pontveerverbindingen in recreatieve fiets- en wandelroutes op te nemen in de recreatievisie;
  - te onderzoeken of de pontveerverbindingen die in Provinciaal beheer zijn opgenomen kunnen worden in concessieregelingen als openbaar vervoer verbinding om continuïteit en frequentie zeker te stellen – of welke andere mogelijkheden er daarvoor zijn;
  - Provinciale Staten van de uitkomsten van dit onderzoek op de hoogte te brengen.

- Fractie SP wenst aantekening voor motie 185 te stemmen; maar zou wel graag zien dat dit ook onderdeel van de Verkeersvisie uitmaakt en dus niet alleen van de Recreatievisie.

Voordracht 55-2020 "Integraal Meerjaren Programma Infrastructuur (iMPI) 2021-2028" is unaniem aangenomen.
Het besluit 55-2020 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 10 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

- Fractie PvdD wenst aantekening voor voordracht 55 te stemmen; wat de fractie betreft mag er een streep worden getrokken door het Heiloo plan, omdat er een duidelijk alternatief is voor de A8/A9 stemt de fractie in met het iMPI.
- Fractie SP wenst aantekening voor voordracht 55 te stemmen; maar maakt hetzelfde voorbehoud als fractie PvdD betreffende de projecten A8/A9 en Afslag Heiloo.

11. Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG) 2020-2023.
Voordracht 56-2020
Totaal aanwezig 53 leden
Hr. Everduim (DENK) is afwezig, mw. Van Soest (50PLUS/PvdO) is vanaf dit agendapunt afwezig.

Er zijn 2 moties ingediend, waarvan er 1 is aangenomen en 1 is aangehouden.

- **Motie 187-2020 door fracties D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA en PvdD is aangenomen.**
  Voor 50 en tegen 3 stemmen. Tegen stemt de fractie PVV.

  Dictum:
  PS vraagt het college van GS:
  - een notitie op te stellen, te delen en te bespreken met Provinciale Staten over het fietspad van de toekomst;
  - daarbij ook het kwaliteitsbeeld van veelgebruikte (snel- of door-) fietsroutes mee te nemen.

- **Motie 186-2020** door fractie PvdD is aangehouden.

Voordracht 56-2020 "Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG) 2020-2023" is unaniem aangenomen.
Het besluit 56-2020 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 11 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

12. Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2021-2025.
Voordracht 57-2020
Totaal aanwezig 53 leden
Hr. Everduim (DENK) en mw. Van Soest (50PLUS/PvdO) zijn afwezig.

Er is 1 amendement ingediend en ingetrokken.

- **A54-2020** door fractie SP inzake "Natuur als Groot Openbaar Belang bij Omgevingsverordening" is ingetrokken.

Voordracht 57-2020 "Programma Natuurontwikkeling (PNO) is aangenomen.
Voor 41 en tegen 12 stemmen. Tegen stemmen de fracties FvD, PVV en fractie Baljeu.
Het besluit 57-2020 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 12 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

  - Fractie CDA wenst aantekening voor voordracht 57 te stemmen, met uitzondering van het onderdeel over gedwongen onteigening en in afwachting van de toezegging van de gedeputeerde om agrarisch natuurbeheer in 2022 volgens het huidige GOB vorm te geven.

13. **Zienswijze PS op de concept begrotingen 2021 voor het IPO en BIJ12.**
Voordracht 58-2020
Totaal aanwezig 53 leden
Hr. Everduim (DENK) en mw. Van Soest (50PLUS/PvdO) zijn afwezig.

Er zijn 3 moties ingediend en verworpen.

- **M188-2020** door fractie SP inzake "Voorjaarsnota IPO 2021" is verworpen. Voor 4 en tegen 49 stemmen. Voor stemmen de fracties SP en fractie Baljeu.
  - Fractie D66 wenst aantekening tegen motie 188 te stemmen; vindt het antwoord van de gedeputeerde voldoende, is blij dat wordt gekeken welke digitale voordelen ook in de toekomst kunnen worden benut.
  - Fractie PvdA wenst aantekening tegen motie 188 te stemmen; sluit zich graag aan bij de stemverklaring van fractie D66.
  - Fractie FvD wenst aantekening tegen motie 188 te stemmen; wil de mogelijkheid voor fysiek vergaderen niet uitsluiten.

- **M189-2020** door fractie SP inzake "Strategische kennisfunctie IPO 2021" is verworpen. Voor 15 en tegen 38 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PVV, SP en fractie Baljeu.
  - Fractie FvD wenst aantekening voor motie 189 te stemmen; wil dit onderwerp graag breder bespreken en ook tijdig in het proces worden betrokken en dat dat geagendeerd wordt.
  - Fractie PvdD wenst aantekening tegen motie 189 te stemmen; is overtuigd door het antwoord van GS.

- **M190-2020** door fractie SP inzake "Externe expertise IPO 2021" is verworpen. Voor 3 en tegen 50 stemmen. Voor stemt de fractie SP.
  - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen motie 190 te stemmen; vindt het op zich terecht om op te roepen dat gekeken moet worden wat het effect is van die cultuurfunctie, vertrouwt erop dat de gedeputeerde daar ook aandacht voor blijft vragen in het IPO, maar vindt deze motie alleen een te groot middel.

Voordracht 58-2020 "Zienswijze PS op de concept begrotingen 2021 voor het IPO en BIJ12" is aangenomen.
Voor 46 en tegen 7 stemmen. Tegen stemmen de fracties PVV, SP en fractie Baljeu.
Het besluit 58-2020 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 13 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

- Fractie FvD wenst aantekening voor voordracht 58 te stemmen; de fractie heeft in de commissie EFB aangegeven dat ze de concept begrotingen voor het IPO en BIJ12 als hamerstukken zien, vooral omdat de besluitvorming hierover al door het college in het IPO heeft plaatsgevonden; vindt de groeiende omvang van het werkingsgebied van deze provincie overstijgende bestuursstructuur niettemin zorgwekkend, dringt daarom aan op een tijdige behandeling van deze begroting bij de volgende P&C-cyclus.
- Fractie PvdD wenst aantekening voor voordracht 58 te stemmen; is het inhoudelijk niet overal mee eens, maar om de boel niet helemaal te blokkeren, stemt de fractie voor.
- Fractie SP wenst aantekening tegen voordracht 58 te stemmen; vindt het toch een slechte zaak dat PS zo slecht wordt meegenomen in de hele procedure en als PS nauwelijks inbreng lijken te hebben op de gang van zaken.

14. Vragenuur.
Er zijn geen mondelinge vragen ingediend.

15. Dit punt is verschoven naar PS 9 november 2020.
16. Dit punt is verschoven naar PS 9 november 2020.

17. Sluiting
De voorzitter sluit de vergadering van 9 en 16 november 2020.

Notulen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	9 november 2020
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), dhr. D.J. van den Berg (FvD), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (FvD), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), dhr. V. Koerse (GL), dhr. G.H.J. Kohler (FvD), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. M.G. Lelkes (FvD), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (FvD), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), dhr. E.M.A. Smaling (SP), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig: dhr. G.E.E. Everduim (DENK)

Agenda			**Paginanummer**
1.		Opening en mededelingen	02
2.		Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden	03
2.a.		Beëdiging en installatie tijdelijk Statenlid fractie FvD	07
2.b.		Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties VVD en CU	08
3.a.		Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	08
3.b.		Lijst geheimhouding PS	08
4.		Vaststelling notulen vergadering van 5 en 22 oktober 2020	08
5.		Vaststelling strategische Statenagenda	09
6.		Vaststelling lijst ingekomen stukken	09
7.		Voortgangslijst van moties	09
8.		Hamerstukken	09
8.a.		Statenvoordracht 52 Verplaatsen portefeuilles circulaire economie en MRA (regiegroep) naar EFB	09
8.b		Statenvoordracht 54 Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020	09
9.		Statenvoordracht 53 Begroting 2021 en Memorie van Antwoord	09
9.a.		Actualiteiten	111
9.b.		Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de Orde van de dag	111
9.c.		Schorsing	113

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Ik open deze online-vergadering en welkom aan de Statenleden en leden van Gedeputeerde Staten in deze online vergadering en ook welkom aan alle belangstellenden die deze vergadering via de website volgen. Ik verzoek u uw microfoons te dempen en uw mobiele telefoons tijdens de vergadering op stil te zetten. Houd u er rekening mee dat deze online-vergadering live wordt uitgezonden. Wees u er ook van bewust dat uw achtergrond in beeld is en dat achtergrondgeluiden worden uitgezonden. Gebruik als het kan een headset en beperk achtergrondgeluiden zoveel mogelijk. Bedroefd hebben wij kennisgenomen van het overlijden van het voormalig Statenlid de heer Jaap Zuurbier. Normaal gesproken gaan we staan als we een Statenlid herdenken, maar dat kunnen wij in deze online vergadering niet doen. Toch staan wij in gedachten even respectvol bij hem stil. Jaap Zuurbier overleed dit jaar op 93-jarige leeftijd. Hierbij betuig ik onze oprechte deelneming met zijn nabestaanden, mede namens de leden van PS en GS. Jaap Zuurbier heeft de belangen van onze provincie gediend in de periode 1999 tot 2003 als lid van Provinciale Staten voor het CDA. Hij werd met voorkeursstemmen gekozen en daar keek hij met trots en ook met enige verbazing op terug. Hij was lid van de commissie Financiën, Strategie en Bedrijven, van de Rekeningencommissie en van de Hoor- en Adviescommissie, maar zijn hart lag bij de commissie Zorg, Welzijn en Cultuur waarin hij actief was. Hij zette zich in voor een betere kwaliteit van de ouderenzorg. Hij wilde ouderen helpen die de weg naar voorzieningen zelf niet konden vinden, want hij vond het belangrijk dat ook mensen met een handicap en ouderen aan het normale maatschappelijke verkeer konden deelnemen. Ook voor en na zijn Statenlidmaatschap heeft Jaap Zuurbier zijn bijdrage aan onze provincie geleverd. Wij zijn dankbaar voor hetgeen hij voor Noord-Holland heeft gedaan. Wij wensen zijn familie en naasten heel veel sterkte met dit grote verlies. Wij houden nu een minuut stilte. Voorafgaand aan de vergadering heeft de griffier een presentiecheck gedaan bij alle deelnemende Statenleden aan deze online-Statenvergadering. Er is een quorum geconstateerd, derhalve kunnen we met deze vergadering gaan beginnen. De heer Everduim (DENK) heeft aangegeven zich genoodzaakt te zien om zijn ontslag in te dienen. In de vergadering van 14 december a.s. zal zijn opvolger naar alle waarschijnlijkheid worden geïnstalleerd. De heer Everduim is vandaag verhinderd en mevrouw Nanninga (FvD) zal worden vervangen door de heer Lelkes, mevrouw Van Wijnen (GL) zal later inloggen. Als het goed is, zullen straks 54 Statenleden deelnemen aan deze vergadering. In mei van dit jaar heeft het presidium ingestemd om bij het online vergaderen met PS op een aantal punten het Reglement van Orde aan te vullen en op een aantal punten af te wijken van het Reglement, zodat een rechtsgeldige online beraadslaging en besluitvorming in de Statenvergadering mogelijk zijn. Informatie daarover treft u aan in het addendum RvO dat bij de vergaderstukken is gepubliceerd. Wat de moties betreft kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de peiling, al uw moties per mail indienen bij de griffie, met in de cc de mede-indieners. De moties worden gepubliceerd zodra u ze officieel heeft ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen. Dat kunt u terugvinden in iBabs. Stemmen: bij alle voorgestelde besluiten en ingediende moties en amendementen wordt een peiling gehouden van de uitslag via de fractievoorzitters, behalve uiteraard als een Statenlid vraagt om hoofdelijke stemming. Na afloop van de vergadering stuurt de Statengriffie alle aanwezige Statenleden een overzicht toe met de uitslagen zoals die zijn opgetekend in de peiling. In de eerste ronde

stemmen wij over de amendementen en moties en in een tweede ronde over de voordracht, zoals wij de vorige keer hebben afgesproken. De Statenleden bevestigen met de ondertekening van de stembrief de correcte weergave van hun individuele stem. Pas als alle getekende stemformulieren van de Statenleden ontvangen zijn bij de Statengriffie, is het besluit definitief genomen. Dit wordt bekend gemaakt via de besluitenlijst. Bij ordevoorstellen en stemmen over het houden van een actualiteit worden de fractievoorzitters gevraagd of de fractie akkoord is. Daarbij telt dan het aantal zetels van aanwezige Statenleden. Het woord voeren: u heeft van tevoren bij de Statengriffie aangegeven dat u wilt spreken bij een onderwerp op de agenda. De griffier of ik zal bij de bespreekstukken op de agenda de aangemelde sprekers steeds het woord geven. Het kan zijn dat ik u vraag om op het groene handje te klikken, zodat ik u sneller in beeld kan zetten. Als u het woord wilt voeren op een moment in de vergadering waarvoor u zich niet heeft aangemeld, bijvoorbeeld bij een ordevoorstel of een interruptie, drukt u op het groene handje ,dan kan ik u het woord geven. Tot slot wil ik de Statenleden en de kijkers thuis nog meedelen dat ik wil proberen om rond 12.30 uur te schorsen voor lunch en rond 18.00 uur te schorsen voor het diner, om daarna waarschijnlijk in de avond verder te vergaderen. Houdt u daar alvast rekening mee. Daarmee is het eerste agendapunt afgerond. We gaan dan nu verder met agendapunt 2.

2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Op 2 november hebben wij in het presidium besloten om actualiteiten en het stemmen over de moties Vreemd te behandelen in de vergadering van vandaag. Er zijn voor vandaag geen actualiteiten ingediend. De stemming over de moties Vreemd staat onder agendapunt 9.b. De gewijzigde agenda is bij de stukken gepubliceerd. Er worden moties Vreemd aan de orde van de dag ingediend.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Wij willen samen met GL een motie Vreemd indienen. Vorige week heeft de Zoogdiervereniging een herziene rode lijst van bedreigde Nederlandse diersoorten opgesteld. Deze lijst is onlangs gepubliceerd in de Staatscourant. Uit deze lijst blijkt dat met name de boerenlandzoogdieren achteruitgaan. Maar liefst 11 van de 16 soorten op de rode lijst zijn gebonden aan het agrarisch gebied. Opvallend is daarnaast dat de meer algemene soorten als haas, konijn en egel ook bedreigd raken. Ook in Noord-Holland hebben wij met deze soorten te maken en moeten wij ons inspannen om deze kwetsbare soorten te beschermen. Wij vinden het belangrijk dat de provincie haar provinciale beleid en regelgeving hierop aanpast ter bescherming van de bedreigde soorten in Noord-Holland.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 149/09112020
Bescherming bedreigde diersoorten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *De provincie vanuit de Wet natuurbescherming de taak heeft om planten en dieren te beschermen;*

- *Er daartoe een aantal beleidsprogramma's en verordeningen bestaan;*
- *De Zoogdiervereniging een herziene rode lijst van bedreigde Nederlandse dieren heeft opgesteld en deze onlangs is gepubliceerd in de Staatscourant met toelichting.*

Overwegende dat:
Er nieuwe dieren op de rode lijst staan waar ook in de provincie Noord-Holland een optimale bescherming voor zou moeten gelden.

Van mening dat:
- *Het provinciaal beleid en de daaraan gerelateerde regelgeving moeten worden aangepast ter bescherming van bedreigde diersoorten in Noord-Holland;*
- *Dit geen uitstel duldt.*

Vragen het college:
- *De rapportage van de Zoogdiervereniging te beoordelen voor Noord-Holland;*
- *Zo spoedig mogelijk het beleid en de regelgeving aan te passen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties D66, GL

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. De provincie Noord-Holland heeft eind 2019 de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 vastgesteld, waarbij wij met elkaar een grote, maar o zo belangrijke ambitie hebben uitgesproken. Wij hebben een missie, namelijk de missie nul verkeersdoden in 2050. Om deze ambitie te behalen, is gedragsbeïnvloeding van groot belang om de verkeersveiligheid te vergroten. Het motto van deze opgave is immers gezond en veilig onderweg voor een leefbare toekomst. Zo'n missie halen we alleen samen. Gedragsverandering begint allemaal in het brein en het brein is een wonderlijk ding, waar vooral de stofjes dopamine en serotonine zorgen dat wij gevoelig zijn voor beloning. Daarom willen wij inzetten op de spaarpaal in Noord-Holland, waarbij mensen als beloning geld sparen voor een goed doel. In andere provincies is hiermee al ervaring opgedaan en daar blijkt een positief effect als de spaarpaal verdwijnt. Geen boete voor te hard rijden, maar een beloning als je je aan de snelheid houdt. Daarom een motie.

Motie Vreemd aan de orde van dag 150/09112020
Spaarpalen voor verkeersveiligheid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:
- *De provincie eind 2019 de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 heeft vastgesteld;*

- *De missie van de provincie is nul verkeersdoden in 2050;*
- *Onderdelen van deze opgave gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid en tegengaan van snelheidsovertredingen is;*
- *Het motto van deze opgave is: 'gezond en veilig onderweg voor een leefbare toekomst';*
- *Het verkeersveilig maken van de provincie volgens de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 vraagt om een sterke verbinding tussen overheden in de provincie.*

Overwegende dat:
1. Spaarpalen, anders dan flitspalen de automobilist belonen voor het zich houden aan de maximumsnelheid;
2. Met het beloningsconcept in den lande inmiddels goede ervaringen zijn opgedaan en leidt tot substantiële verlaging van de snelheidsovertredingen;
3. Iedere keer als een bestuurder met gepaste snelheid de paal passeert, er gespaard wordt voor een goed doel. Het gespaarde bedrag ten goede komt aan een goed doel;
4. De gemeente kiest samen met haar inwoners het doel en kiest hiervoor een locatie waar snelheidsovertredingen de verkeersveiligheid beïnvloeden;
5. Als het doel behaald is, wordt de meter weer verplaatst naar een andere gemeente in de provincie;
6. Ook als de spaarpalen verwijderd worden, lijkt het effect blijvend.

Verzoeken het college om:
Te onderzoeken op welke manier de spaarpaal in te zetten is in de strijd tegen de verkeersslachtoffers door snelheidsovertredingen in de provincie Noord-Holland

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Het coronavirus en de daaruit voortvloeiende maatregelen en beperkingen brengen onze inwoners veel schade toe. Allereerst denken wij aan alle inwoners en die van Noord-Holland in het bijzonder, die hun gezondheid zagen aangetast en aan hen die dierbaren verloren in de strijd tegen covid-19 maar natuurlijk ook aan alle mensen die zich in hun sociale en economische leven beperkt weten door deze crisis, soms met ernstige gevolgen. Net als vele voorzieningen in onze provincie die nu on hold staan, staat ook het OV onder grote druk. Het OV in heel Nederland dus ook in onze provincie, heeft te maken met een drastische daling van het aantal passagiers en dus ook met een daling van de inkomsten. Vooralsnog lijkt het erop dat het Rijk deze bedrijven te hulp gaat schieten, maar deze hulp is volgens de voorzitter van het OV Verbond eindig. Het lijkt er dan ook op dat de OV-bedrijven op een gegeven moment niet anders kunnen doen dan te schrappen in de dienstverlening. Dat kan betekenen dat lijnen (tijdelijk) verdwijnen, dat lijnen worden ingekort of dat de dienstregeling op zijn kop gezet wordt. Minder service voor de bewoners in onze provincie die afhankelijk zijn van het OV. Bovendien kan het betekenen dat de teruggang in inkomsten de verduurzamingsopgave

die wij hebben meegegeven aan de OV-bedrijven, ernstig in gevaar gaat brengen. Daarom een motie Vreemd. Als de OV-bedrijven steun krijgen om de verduurzamingsopgave te kunnen uitvoeren, dan blijft er hopelijk geld over om zoveel mogelijk lijnen en busdiensten in bedrijf te houden, want dat is voor veel mensen zeker in deze zware tijd, heel erg belangrijk.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 151/09112020
Ondersteuning van het OV in coronatijd

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Door de coronacrisis en de daaruit voortvloeiende beperkende maatregelen van de Rijksoverheid het aantal gebruikers van het OV drastisch is gedaald;*
- *De bedrijven die de OV-concessies in onze provincie uitvoeren, worden geconfronteerd met een ernstige inkomstendaling;*
- *OV-bedrijven een flinke kaalslag voorzien in het aanbod van buslijnen, aantal ritten en dienstregelingsuren (DRU's);*
- *Er nog altijd geen of nauwelijks sprake is van buurtbusdiensten; er rijden in veel buurtbusgebieden al sinds half maart 2020 geen bussen.*

Overwegende dat:

- *Het schrappen van lijnen en ritten grote gevolgen kan hebben voor de bereikbaarheid van delen van onze provincie, vooral voor inwoners die afhankelijk zijn van het beschikbaar zijn van OV;*
- *De teruggang in inkomsten kan betekenen dat de verduurzamingsopgave – onderdeel van de concessies - voor de OV-bedrijven in gevaar komt;*
- *Onze provincie bij aangenomen motie € 100 miljoen beschikbaar heeft gesteld voor een herstelfonds, waarvan 'verduurzaming' een belangrijk criterium is;*
- *Onze provincie verantwoordelijk is en blijft voor een goede bereikbaarheid van alle delen van Noord-Holland, voor alle inwoners van Noord-Holland; OV is daarbij een belangrijke modaliteit binnen deze bereikbaarheidsopgave en -taak.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *Het OV en de OV-bedrijven te ondersteunen door een financiële bijdrage te leveren om te kunnen voldoen aan de verduurzamingsopgave, door PS gesteld in de concessievoorwaarden;*
- *Voor de bijdrage het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds aan te spreken;*
- *PS op korte termijn, doch uiterlijk 31 januari 2021, te informeren over de maatregelen die GS in dit kader nemen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties SP, CU

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Wenst iemand over de gewijzigde agenda het woord? Dat is niet het geval, dan wordt de gewijzigde agenda conform het voorstel van het presidium vastgesteld.

2.a. Beëdiging en installatie tijdelijk Statenlid fractie FvD

De **VOORZITTER**: Overeenkomstig artikel 10 van het Reglement van Orde, heb ik tot lid van de Commissie voor Onderzoek van de Geloofsbrieven benoemd: mevrouw De Vries (PvdA) als voorzitter, mevrouw Kuiper (CDA) en de heer Cardol (GL). Ik verzoek de voorzitter van de commissie, mevrouw De Vries, op het groene handje te klikken, dan geef ik u graag het woord.

Mevrouw **DE VRIES** (CDA): Voorzitter. Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die het tijdelijk benoemd verklaard lid, de heer Lelkes, aan uw vergadering heeft toegezonden. Het onderzoek heeft aangetoond dat de blijkens ingevolge artikel W7 2e lid van de Kieswet aan PS toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het centraal stembureau voor verkiezing van de leden van PS van 9 november 2020 tot tijdelijk lid van PS benoemd is verklaard de heer Miklos Lelkes (FvD). Wij stellen u voor de heer Lelkes als tijdelijk lid van PS toe te laten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De commissie adviseert PS te besluiten de heer Lelkes toe te laten als tijdelijk lid van PS. Verlangt iemand daarover het woord? Dat is niet het geval, dan is unaniem door u besloten om de heer Lelkes als tijdelijk lid van PS toe te laten. Dan ontbind ik de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven en ik bedank de commissie voor de verrichte werkzaamheden. Dan is nu aan de orde de beëdiging van het tijdelijk Statenlid, de heer Lelkes. Ik verzoek het tijdelijk Statenlid, de heer Lelkes nu op het groene handje te klikken, zodat ik u in beeld kan zetten. Welkom. Mevrouw Nanninga (FvD) heeft mij verzocht om haar vanwege haar zwangerschap tijdelijk ontslag te verlenen conform artikel X 10, eerste lid van de Kieswet. Ik heb dat tijdelijke ontslag inmiddels verleend. Haar lidmaatschap wordt opgevolgd door de heer Lelkes en zijn installatie is nu aan de orde. Mijnheer Lelkes, ik verzoek u als ik straks uw naam noem, uit te spreken de woorden ‘dat verklaar en beloof ik’. Ik zal u eerst de formule van de belofte voorlezen. “Ik verklaar dat ik om tot lid van PS benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik verklaar dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van PS naar eer en geweten zal vervullen.”

De heer **LELKES** (FvD): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Ik wens u alle geluk met uw tijdelijk Statenlidmaatschap. Ik kan u in deze online vergadering helaas niet fysiek feliciteren, maar namens PS ontvangt u vanmiddag een bos bloemen op uw huisadres. Ik zie de felicitaties via de chatfunctie van deze vergadering al

binnenkomen. Ik wens u veel succes met uw tijdelijk lidmaatschap van PS en geniet er ook van. Voor de kijkers, in de chat wordt de heer Lelkes door alle Statenleden gefeliciteerd.

2.b. Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties VVD en CU

De **VOORZITTER**: De fractievoorzitters van de VVD en CU hebben als duo-commissielid bij mij voorgedragen: de heer Mokveld (VVD) en mevrouw Hoogendoorn (CU). Ik vraag de twee aankomend duo-commissieleden om nu het op het groene handje te klikken, zodat we u in beeld kunnen zetten. Op grond van het bepaalde in artikel 61, lid 4 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies dient een commissielid dat geen lid van Provinciale Staten is, in de vergadering van Provinciale Staten in handen van de voorzitter de eed of de verklaring en belofte af te leggen. Ik stel u thans in de gelegenheid om de eed en verklaring of belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u als ik straks uw naam noem, onder het opsteken van de voorste twee vingers van de rechterhand, uit te spreken de woorden: “Zo waarlijk helpe mij God Almachtig” of “Dat verklaar en beloof ik.” Ik zal u eerst de formule van de eed en verklaring en belofte voorlezen. “Ik zweer of verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer en verklaar of beloof dat ik om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer en verklaar of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.”

De heer **MOKVELD** (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw **HOOGENDOORN** (CU): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **VOORZITTER**: Ik wens u beiden geluk met uw duo-lidmaatschap. We doen het symbolisch, het handen schudden. Heel veel succes namens alle leden van PS en GS en bij u thuis wordt een mooie bos bloemen bezorgd. Ik schors nu de vergadering voor een moment van felicitaties. Ik heropen de vergadering.

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er zijn geen geheime stukken ter bekrachtiging ingekomen.

b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Er zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand daarover het woord? Zo niet, dan stel ik voor de lijst ter kennisgeving aan te nemen.

4. Vaststelling notulen van de vergadering van 5 en 22 oktober 2020

De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de notulen het woord? Zo niet, dan zijn de notulen van de vergaderingen van 5 en 22 oktober 2020 vastgesteld.

5. Vaststelling strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan is daarmee de strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: De griffie heeft geen opmerkingen ontvangen. Verlangt nog iemand daarover het woord? Nee, dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand hierover het woord? Nee, dan stel ik voor de lijst als zodanig vast te stellen.

8. Hamerstukken
8.a. Statenvoordracht 52 Verplaatsen portefeuilles circulaire economie en MRA (regiegroep) naar EFB
8.b. Statenvoordracht 54 Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan zijn de besluiten van 8.a. en 8.b. aangenomen.

9. Statenvoordracht 53 Begroting 2021 en Memorie van Antwoord

De **VOORZITTER**: De vaststelling van de begroting 2021. Bij moties en amendementen en de voordracht peilen wij de stemmen via de fractievoorzitters en de vaststelling van de stemming vindt schriftelijk plaats via brief stemmen na afloop van de vergadering. Ik ga proberen interrupties tijdens voordrachten zoveel mogelijk te accommoderen, ik zal wel mensen zoveel mogelijk laten uitspreken om op die manier een goed debat tot stand te kunnen brengen. Wij hebben een vaste volgorde van sprekers, eerst de oppositie en dan de coalitie op volgorde van grootte.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, de begroting van de provincie voor 2021 is het best te omschrijven als leesbaar, overzichtelijk en goed geordend aan de ene kant, maar kent naast de corona-onzekerheid ook een nieuwe complicerende factor die financiële onzekerheid introduceert. In lijn met het coalitieakkoord was er namelijk het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds van de VVD, toch al ingecalculeerde verduurzamingsplannen versneld en

gesubsidieerd uitrollen. Dat werd het devies. Zonnepanelen tegen corona uit het revolverend fonds van € 100 miljoen, het bedrag dat door energie- en kostenbesparing weer terugbetaald zal worden. Motie 42 riep GS op om zo spoedig mogelijk met een Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds te komen met aandacht voor de verduurzaming van de bebouwde omgeving en de versterking van de culturele en maatschappelijke infrastructuur. Wij zijn zeer voor hulp aan zwaar getroffen bedrijfssectoren, maar vonden deze aanpak wel wat fantasievol. Een longshot om steun van de provincie passend te maken binnen enig provinciaal mandaat. Ondernemers zitten te wachten op acute noodhulp, niet op zonnepanelen die mogelijk ooit kunnen worden terugverdiend door lage energienota's. Dan het revolverend karakter. Een fonds waarbij een betaalde ontwikkeling of verstrekte lening weer wordt aangevuld met de opbrengsten van die ontwikkeling of met de rente en aflossing van de lening. Het idee is om dat geld opnieuw te besteden. Echter, of en wanneer deze gelden terugkomen is vaak ongewis en dat maakt revolverende fondsen eigenlijk een nachtmerrie voor toezichthouders, rekenkamers en accountants, ook voor ons als PS dus. De provincie-accountant gaf in de Rekeningencommissie al aan dat eventuele revolverende fondsen de bijzondere belangstelling zullen krijgen. Van de eerste tranche van € 16,5 miljoen wordt met veel creativiteit € 7 miljoen als revolverend aangemerkt "met een bepaald risico dat wij zullen afdekken". € 9,5 miljoen is rechtstreekse subsidie, een gemengd fonds met € 1 miljoen aan uitvoeringskosten. Dat vinden wij een pittige overhead. Hiermee is het revolverende fonds feitelijk een hybride pot duurzaamheidssubsidie geworden waar hopelijk iets van zal revolveren op een termijn waar nu nog niets over is te zeggen. Dit druist feitelijk in tegen de geschetste uitvoering van M42, die sprak over een puur revolverend fonds. En als er dan toch een revolverend duurzaamheidsfonds zou moeten komen, dan zou dit fonds een hoger percentage revolverendheid moeten bevatten naar onze mening. Waarom kan de provincie bijvoorbeeld niet inzetten op het ondersteunen van bedrijven middels financiële steun voor isolatie? Een maatregel die zichzelf sneller terugverdient door een snellere besparing van energie. Wij komen daarom met de volgende motie:

Motie 152/09112020
Focus op revolverende investeringen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *PS van Noord-Holland per motie hebben ingestemd met het opzetten van een Herstel- en Duurzaamheidsfonds (€ 100 miljoen);*
- *Dit fonds werd gepresenteerd als revolverend;*
- *In de eerste tranche een meerderheid van de investeringen niet revolverend zijn en daarom dus kunnen worden aangemerkt als subsidie.*

Overwegende dat:

- *De motie uitgevoerd dient te worden zoals deze is gepresenteerd;*
- *Het opnemen van een minimaal terugverdien-percentage GS helpt om doelmatig en effectief keuzes te maken.*

Verzoeken GS:
Bij het verstrekken van gelden uit het Herstel- en Duurzaamheidsfonds te streven naar minimaal 75% revolverendheid

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Voorzitter, dan de hulpprogramma's zelf. Doorzetten van bestaande uitvoeringsregelingen – veel onderwerpen die samen met gemeenten verder vorm gegeven moeten worden – en het woningabonnement, dit laatste behoeft nadere invulling, zeker waar het de revolverendheid in het fonds betreft.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Ik verbaas mij over de bijdrage van FvD tot zo ver. Het gaat hier over M42 en wij krijgen nog de tijd om daarop in te gaan, dat ligt nu niet voor. Waar ik wel heel blij mee ben is dat FvD ziet dat er middels dit fonds een bijdrage geleverd zal worden aan de economie en dat is heel mooi. Maar ik zou de heer Dessing toch graag willen vragen om deze discussie op een later moment te voeren en dan ook vooral de verantwoordelijkheid te nemen om bij te dragen in plaats van af te breken.

De heer **DESSING** (FvD): Daar wil ik graag op reageren, want in het vervolg van mijn betoog zal ik een motie indienen waarmee wij aansluiten op dit verhaal en waarin wij een wijziging zullen voorstellen. Bovendien hebben wij ook ideeën over hoe wij bijdragen, want wij breken niet alleen af, maar wij dragen zeker ook constructief bij, kan ik de heer Van der Maas verzekeren. Dan de hulpprogramma's zelf. Doorzetten van bestaande uitvoeringsregelingen, veel onderwerpen die samen met gemeenten verder vormgegeven moeten worden en het woningabonnement wat nadere invulling behoeft, zeker waar het het revolverend fonds betreft. De salderingsregeling wordt vanaf 2023 immers afgebouwd en dan valt het terugverdienen van duurzaamheidsinvesteringen nogal tegen, zo is de verwachting. Het positieve effect voor de zwaarst getroffen sectoren in de provincie is dus mager, om niet te zeggen afwezig. Er wordt hoog opgegeven van de positieve effecten voor de techniek en installatiesector, maar dit is nou juist een sector die relatief beperkt geraakt is door corona. Liever zouden wij zien dat er bredere hulp aan het bedrijfsleven of het maatschappelijk middenveld wordt gegeven, zoals verwoord in M41 en dat er opnieuw onderzoek wordt gedaan naar de financieringsmogelijkheden voor de getroffen sectoren. Daarom een motie:

Motie 153/09112020
Heronderzoek steun aan getroffen sectoren

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

Er een Herstel- en Duurzaamheidsfonds van € 100 miljoen is ingesteld waarin sectoren worden geholpen die in financieel opzicht relatief licht getroffen zijn door de corona-crisis.

Overwegende dat:
Er andere sectoren zijn die vele malen zwaarder getroffen worden.

Verzoeken GS :
Een onderzoek te starten waarin zij op korte termijn de mogelijkheden heronderzoeken om de getroffen sectoren te helpen met inachtneming van de kaders waarbinnen de provincie moet opereren

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Voorzitter, in het voorjaar kopten de kranten van Noord-Holland dat ondernemers een boost van € 100 miljoen krijgen. In werkelijkheid lijkt dit op € 100 miljoen voor de provinciale klimaatplannen. Kortom, het fonds lijkt sympathiek maar is helaas meer duurzaam dan herstel. Het voegt economisch en qua CO2-besparing naar onze mening niets toe en bovendien introduceert het administratief problematische structuren. Wij zijn geen fan van deze plannen en als ze toch worden doorgevoerd, dan heeft het de voorkeur om de fondsstructuur te verlaten, de beoogde omvang van het fonds fors te verlagen en tegelijkertijd het revolverend karakter op te geven. Wees eerlijk en zeg dat het hier eigenlijk gaat om duurzaamheidssubsidie. Vanwege het in onze ogen te hoge bedrag dat is gereserveerd door het aannemen van M42 en het te lage bedrag dat nu beschikbaar is voor M41, komen wij daarom met de volgende budget neutrale motie:

Motie 154/09112020
Extra coronasteun maatschappelijk middenveld

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:
- *Er een Herstel- en Duurzaamheidsfonds van € 100 miljoen is ingesteld waarin sectoren worden geholpen die in financieel opzicht relatief licht getroffen zijn door de corona-crisis;*
- *Er daarnaast ook een fonds is opgericht om samen met gemeenten culturele en maatschappelijke instellingen overeind te houden, die vanwege de corona-situatie in acute financiële problemen zijn geraakt.*

Overwegende dat:
- *Sectoren op het maatschappelijk middenveld relatief zwaarder worden getroffen door de corona-crisis dan organisaties die profijt hebben van het Herstel- en Duurzaamheidsfonds;*

- *Deze organisaties dus ook meer hulp behoeven dan de organisaties die profiteren van het Herstel- en Duurzaamheidsfonds.*

Verzoeken GS:
Vanuit het Herstel- en Duurzaamheidsfonds € 10 miljoen over te hevelen naar het fonds dat bedoeld is voor culturele en maatschappelijke instellingen die in acute problemen zijn geraakt door de corona-crisis

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Dan nog een aantal algemene opmerkingen over de begroting. De deelbegrotingen van de diverse commissies bevatten naast het hierboven genoemde revolverende fonds, weinig andere specifieke posten waar wij het nu hier over willen hebben bij de begroting. Het opnemen van budgetten voor mobiliteitsprojecten in de jaarbegroting komt de overzichtelijkheid van de begroting zeker ten goede en de mobiliteitsbegroting als corebusiness van de provincie bevat als geheel geen grote verrassingen. Wel zijn in de begroting een aantal posten opgenomen die CO2-reductie tot doel hebben. U zult begrijpen dat wij principieel niet achter deze begrotingsposten staan. Overigens zien wij ook posten waar CO2-reductie als bijvangst kan worden gezien, zoals proeven met innovatief asfalt waarmee en passant CO2 wordt bespaard. Hier kunnen en willen wij niet tegen zijn omdat dit geld toch moet worden uitgegeven, maar geld uitgeven met als enig doel CO2-reductie, daar zijn wij op tegen. Dan nog enkele opmerkingen over het beleid van de coalitie waar wij vandaag tijdens deze financiële, maar ook algemene beschouwingen over spreken. Immers, beleid en financiering van coalitiebeleid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Duurzaam Doorpakken is een dichtgetimmerd akkoord waarin het afgelopen jaar weinig marge bleek te zitten. Duurzaam dichttimmeren dus eigenlijk. De ontoegeeflijke houding van GS op de diverse voorstellen, amendementen, moties en opmerkingen van bijna alle oppositiepartijen tijdens de behandeling van de concept-RES en de Omgevingsverordening waar unaniem afwijzend op werd gereageerd en waarbij ook niet naar noodkreten van gemeenten werd geluisterd, maakten dit het meest duidelijk. Een aantal kruimels werd schoorvoetend weggegeven aan een enkele oppositiepartij, maar de ruimte was en is feitelijk nul. De verbeterde samenwerking tussen oppositie en coalitie maar ook met andere overheden, zoals beloofd in het bestuursakkoord, blijkt voor de bühne te zijn. Ook echte inspraak van burgers zien wij niet of nauwelijks terug in de dagelijkse praktijk. Wij betreuren deze constatering. Wij zien hierin de hand van een coalitie die de gelederen gesloten houdt, een coalitie waarin de VVD GL-beleid uitvoert onder het motto ‘geven en nemen’, maar ons bekruipt het gevoel dat de VVD behoorlijk wat van zijn idealen weggeeft en daar op dit moment weinig voor terugkrijgt. Zelfs het € 100 miljoen fonds werd verkocht als steun voor ondernemers, maar is in feite de uitvoering van de groene duurzaamheidsagenda die naadloos aansluit op de RES.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): U begrijpt dat ik deze woorden niet voorbij kan laten gaan zonder daarop te reageren. Nee, het is niet zo dat de VVD GL-beleid uitvoert, dat is duidelijk en dat blijkt ook uit de vooruitgang die wij maken op infrastructuurgebied, maar wat mij vooral

dwarszit en misschien kunt u daar zo uw mening over geven, is dat u anderhalf jaar geleden de kans had om mee te doen in dit bestuur. U nam het voortouw bij de coalitievorming. U stelde een formateur aan die op zoek ging naar een coalitie en wij stonden daar zeer welwillend tegenover, dat kunt u zich herinneren. Vervolgens besloten u en Hans Smit na drie dagen daarmee niet door te gaan. Daarmee gaf u eigenlijk min of meer uw recht op om mee te besturen en ik vind het heel gek dat u vervolgens ons de maat neemt, terwijl u zelf niet mee wilde doen. Heeft u geen spijt van de manier waarop u toen bezig bent gegaan met de coalitievorming en de kansen die u toen heeft laten liggen?

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, ik meen dat deze vraag van de VVD vorig jaar ook al voorbij is gekomen en ook toen heb ik geprobeerd om op een heldere manier te antwoorden. Coalitieonderhandelingen, daar hebben wij zeker onze verantwoordelijkheid voor genomen, omdat ik toen ook al heb gezegd en nu herhaal, dat voor coalitievorming en de bereidheid tot het vormen van een meerderheidscoalitie meerdere partijen nodig zijn en uiteraard hebben wij de welwillendheid van de VVD kunnen constateren om zeker in contact te treden met onze fractie. Met name op mobiliteitsvraagstukken zijn wij het zeer eens, laat dat helder zijn. Maar het gaat erom dat er meerdere fracties nodig zijn voor een coalitie en als er meerdere fracties tijdens verkennende gesprekken duidelijk uitspreken dat er geen wil is tot het vormen van een coalitie met FvD, dan houdt het vrij snel op. Dat is de conclusie die wij toen helaas hebben moeten trekken en dat is zeker niet een kwestie van onze beurt voorbij laten gaan, maar het is een kwestie van op dit moment gezien de verhoudingen binnen PS, dat het nu eenmaal zo ligt. Dat wil niet zeggen dat wij over 2,5 jaar niet opnieuw weer een poging willen doen, sterker nog, wij staan daar zeer positief tegenover, dus laat dat gezegd zijn dat wij onze uitgestoken hand die wij toen hebben gedaan, zeker blijven uitsteken ook naar andere fracties die serieus tegen die tijd met ons in zee willen. Maar laten wij dit gesprek tegen die tijd nog een keer voeren als de uitslag van de verkiezingen bekend is.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik ben zeer graag bereid om de heer Dessing van advies te dienen tegen die tijd, want binnen twee dagen de conclusie bereiken dat andere partijen niet met je willen samenwerken, is echt veel te snel, daar moet veel meer tijd aan besteed worden. Dus mijnheer Dessing, bij deze dat aanbod voor over 2,5 jaar. Ik ben benieuwd of u dan inderdaad nog de grootste bent.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dat zullen we tegen die tijd zien en bij deze genoteerd dit aanbod en mijn welwillende acceptatie daarvan. Ik ga verder met mijn verhaal. Tot slot, deze begroting bevat zeker goede inhoudelijke elementen en projecten die wij onderschrijven en goedkeuren. Desondanks bevat deze begroting allocaties met name voor duurzaamheidseisen die wij principieel afwijzen. Wij staan voor efficiënt en doelmatig geld uitgeven aan projecten die passen binnen de provinciale scope. Wij nodigen GS van harte uit om positief te reageren op onze moties om zo een goedkeuring voor de gehele begroting van ons te kunnen krijgen.

De **VOORZITTER**: Ik heb drie moties van u ontvangen en deze maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, de heer Dessing had een interessante bijdrage, goed om naar te luisteren. De overheveling tussen de twee moties gaan wij denk ik wel steunen, dat vinden wij een goed idee, maar mijn vraag is, gelooft FvD nou nog steeds dat het hele klimaatverhaal een grote hoax en allemaal onzin is? Ik hoorde hem toch weer zeggen dat alles wat gericht is op vermindering van de CO2-uitstoot, FvD niet gaat steunen. Zit FvD nog steeds in die groef?

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, u kent ons standpunt. Ik weet niet of het handig is om daar nu uitgebreid op in te gaan, maar laat helder zijn, nee, wij zijn zeker geen klimaatontkenners, maar wij hebben niet de illusie dat wij eigenhandig door in te grijpen in de reductie van CO2 het klimaat dusdanig kunnen beïnvloeden, dat het enig effect kan hebben op het klimaat. Zoals wij vaak hebben gezegd, de 0,00007 graden die € 1.000 miljard nodig heeft, vinden wij een dusdanige investering die wij niet zelf zouden willen leveren. Nee, wij zitten niet in de groef, wij zijn geen klimaatontkenners maar wij denken niet dat wij door heel veel geld te investeren waarmee eventueel CO2 gereduceerd kan worden, daar het klimaat mee zouden kunnen redden. Dat is onze visie.

De heer **SMALING** (SP): Maar die 0,00007 is niet alleen voor mij maar voor veel mensen die veel deskundiger zijn, de achterkant van het bierviltje van Thierry Baudet waarop dit wordt uitgerekend. Uw fractie bestaat uit allemaal intelligente mensen, dus ik verwacht dat er een stap is gezet en dat je toch beseft dat we met zijn allen in actie moeten komen. Dan kun je redetwisten over welke actie, prima, maar ik zou zo graag zien dat FvD meegaat in het toegeven dat er een grote noodzaak is om in actie te komen.

De heer **DESSING** (FvD): Ik moet herhalen wat ik heb gezegd, wij volgen zeker alle wetenschappelijke ontwikkelingen, maar wij kijken naar het feit dat de minimale reductie van de temperatuur, dat daar zo'n enorme investering voor nodig is, dat vinden wij op dit moment niet waard. Laat dat helder zijn.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, ik begrijp dat de coalitieonderhandelingen voor de volgende periode wel heel vroeg geopend zijn en daarom leek het mij verstandig FvD nu vast de duidelijkheid te geven dat ons standpunt van twee jaar geleden nog altijd geldig is, er zitten te veel uitgangspunten bij FvD die het helemaal niet mogelijk maken om in een coalitie te stappen. Wij zijn bovendien heel erg gelukkig met de coalitie met GL, D66 en ook met de VVD waarmee wij mooie dingen voor onze inwoners bereiken. Het leek mij een goed moment om FvD nog even aan te geven dat als hij het rondje gaat bellen richting 2023, wij niet bovenaan zijn lijst moeten staan, tenzij er hele wezenlijke zaken veranderen. De wisseling die hij net had met de heer Smaling, is illustratief voor wat er zou moeten veranderen, namelijk een acceptatie en omarming van de wetenschap in plaats van het afdoen als een mening. Ik dacht dat het een mooi moment was om dat even duidelijk te maken en onze tevredenheid over de huidige coalitie uit te spreken.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, ik respecteer de mening van de PvdA en blij dat ze tevreden zijn met de coalitie, laat helder zijn, mijn uitgestoken hand blijft uitgestoken en laat ook helder

zijn dat wij niet alleen maar kijken naar meningen maar dat wij zeker blijven kijken naar de wetenschap op alle fronten en naar diverse inbrengen

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. De mooiste dingen in het leven zijn geen dingen. Het zijn mensen, plaatsen, ervaringen. Het zijn gevoelens van liefde, vreugde, verbinding, begrip en plezier. In tijden van corona wordt dit extra duidelijk. Het valt velen van ons zwaar. Sommigen hebben hun baan verloren of zien hun bedrijf op de rand van de afgrond staan. Anderen werken iedere dag thuis of hebben door corona als politieagent, boa, verpleger of onderwijzer een hele andere baan dan vorig jaar. Velen missen het wekelijks bezoekje aan hun ouders, kinderen of kleinkinderen. Horeca, theaters en bioscopen zijn dicht en thuiszitten is helaas voor te veel mensen verschrikkelijk door huiselijk geweld of slechte woonomstandigheden. Objectief gezien doen we het best goed, de overheid springt financieel bij. Ook in de provincie hebben we € 110 miljoen aan corona gerelateerde middelen vrijgemaakt. Maar hoeveel geld we er ook tegenaan gooien, het vervangt nooit het gevoel van verbinding, van samen zijn. De mooiste dingen in het leven zijn immers geen dingen. Die uitspraak bracht mij aan het denken over onze provincie. Op vele momenten hebben we onze complimenten uitgesproken voor het bestuur, de ondersteuning en voor onze ambtelijke organisatie. Van hen wordt net als van velen in deze tijden een extra inspanning gevraagd. Ik zie een betrokken provinciebestuur bij voedselbanken, culturele instellingen, gemeenten in financiële problemen en andere organisaties. Complimenten daarvoor. Er is echter nog een groep die onbetaald een grote inspanning pleegt ten behoeve van de provincie en dat zijn onze vrijwilligers: 13.500 vrijwilligers in het groen, 80 in het Huis van Hilde en ongeveer 560 in de buurtbussen. Een groep betrokken mensen, in meerderheid 65+. Een groep voor wie de aard van het vrijwilligerswerk door corona is veranderd en die het contact met anderen waarschijnlijk missen. Een groep die we ook na de coronatijden aan ons willen blijven binden. Het CDA ziet vrijwilligerswerk als één van dé bindmiddelen in de samenleving. In deze coronatijd willen we daarom ook nogmaals extra onze waardering uitspreken. Ik heb daarvoor de volgende motie die ik samen met de CU, PvdA, SP en GL indien.

Motie 155/09112020
Ondersteuning provinciale vrijwilligers in coronatijden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland voor het bereiken van haar doelen afhankelijk is van vrijwilligers;*
- *In 2019 13.500 groene vrijwilligers aan de slag waren in Noord-Holland;*
- *Aan Huis van Hilde ongeveer 80 vrijwilligers verbonden zijn in verschillende mate van betrokkenheid;*
- *Er ongeveer 560 vrijwilligers betrokken zijn bij de buurtbussen;*
- *Veel vrijwilligers vallen onder de covid-19 risicogroep 65+.*

Constaterende dat:

- *De covid-19 crisis een grote impact heeft op de samenleving;*
- *In het programma Groen veel vrijwilligersactiviteiten zijn afgelast, zoals NL-doet en de natuurwerkdag;*
- *Bij het Huis van Hilde activiteiten teruggebracht zijn waardoor de inzet van vrijwilligers tijdelijk anders/minder is geworden;*
- *Vrijwilligers in buurtbussen te maken krijgen met de covid-19 regels voor het Openbaar Vervoer;*
- *De betrokkenheid van vrijwilligers nog steeds groot is;*
- *Het van groot belang is dat wij deze vrijwilligers aan ons blijven binden, ook na de covid-19 tijden;*
- *Er van iedereen, maar zeker ook van de provinciale vrijwilligers een extra (mentale) inspanning wordt gevraagd in deze covid-19 tijden.*

Verzoeken het college van GS:

- *Provinciale vrijwilligers een hart onder de riem te steken en waardering te betonen voor hun inzet in deze uitdagende covid-19 tijden;*
- *Te onderzoeken welke manier hiervoor het beste past en dit terug te koppelen aan PS*

en gaan over tot de orde van de dag
Fracties CDA, CU, PvdA, SP, GL

Voorzitter, verbinding is juist nu cruciaal. Het lontje van mensen lijkt steeds korter te worden. Het nieuws laat grote tweespalt zien in de Verenigde Staten, maar ook dichtbij, aanslagen, racistische uitingen, inperking van godsdienstvrijheid, complottheorieën, opzettelijke beledigingen. Waar zijn we mee bezig? Natuurlijk moet iedereen kunnen zeggen wat hij denkt en kunnen zijn wie hij of zij is. Daar staan we pal voor, maar soms is het goed ook even te denken wat jouw acties voor gevolgen hebben voor de ander. Vrijheid komt met verantwoordelijkheid. Juist nu in deze onzekere tijd waarin we snakken naar verbinding. Terug naar onze provinciale begroting. Onzekere tijden zijn het ook voor de provincie en dat zien we terug in de begroting waarvan we nu al weten dat er op onderdelen flink van afgeweken gaat worden. De begroting is verder een helder stuk en op onderdelen heeft deze onze volledige steun, zoals de extra inspanningen voor cultuur, economie, toegankelijkheid en diversiteit. En hoewel het proces rondom de RES bij veel mensen nog niet erg leeft en er nog veel draagvlak gecreëerd zal moeten worden om de duurzame maatregelen daadwerkelijk te realiseren, staan wij achter het doel om een noodzakelijke duurzame stap vooruit te zetten. Ook wil ik nogmaals waardering en dank uitspreken voor de toezegging de POP-3 gelden te voorzien van provinciale cofinanciering, zodat het Europese geld benut kan worden voor het plattelandsontwikkelingsprogramma in Noord-Holland. Graag wil ik oproepen om balans te brengen in de uitvoering van vele maatregelen. Balans tussen natuur en economie, recreatie, werkgelegenheid en balans tussen stad en platteland. Neem bijvoorbeeld het stikstofbeleid, een hoofdpijndossier, waarvan we erkennen dat er wat moet gebeuren om kwetsbare natuur te beschermen. Tegelijkertijd zien we een enorme impact op de industrie en agrarische bedrijven. Uitkopen, verplaatsen, opdoeken lijkt voor sommigen de enige oplossing, waarbij het onduidelijk blijft of dit nu daadwerkelijk een oplossing

biedt voor betere groei van stikstofgevoelige planten. En dat doet ongelofelijk veel pijn, juist voor de kleinschalige familiebedrijven die ziel en zaligheid in het bedrijf hebben zitten. Afgelopen week is van Rijkswege opnieuw een opkoopregeling aangekondigd die door de provincie uitgevoerd moet worden. Daar is veel onrust over ontstaan, omdat er een beroepsverbod in de regeling is opgenomen. Kan de gedeputeerde daar een toelichting op geven? Verder vraagt het CDA aan GS om de grootst mogelijke zorgvuldigheid bij de oplossing van het stikstofdossier en het CDA vraagt GS om verder te kijken dan bedrijven op te doeken. Er zijn technieken en innovatieve oplossingen die stikstofbronnen kunnen reduceren of wegnemen, zoals een ammoniakfilter. Innovaties die mogelijk voor velen de pijn kunnen verzachten en leiden tot een substantiële afname van de stikstofuitstoot en daarmee tot een betere situatie voor de stikstofgevoelige habitats in de N2000-gebieden. Voor het realiseren van testopstellingen en certificering van deze innovaties is beleid en passende subsidie nodig. Door hier als provincie op in te zetten, is veel te bereiken in het stikstofdossier. Ik heb daarom de volgende motie.

Motie 156/09112020
Steun voor stikstofinnovaties

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Overwegende dat:
De provincie van het Rijk de taak en opdracht heeft gekregen om via gebiedsprocessen stikstofuitstoot te reduceren.

Constaterende dat:
- *De reductie van stikstof gericht is op de bescherming van stikstofgevoelige planten in N2000-gebieden;*
- *Het Rijk financiële middelen ter beschikking stelt aan de provincie voor de reductie van de stikstofuitstoot;*
- *Innovatieve oplossingen stikstofbronnen kunnen reduceren of wegnemen, zoals een ammoniakfilter;*
- *Innovatieve oplossingen nodig zijn en mogelijk andere dure maatregelen overbodig kunnen maken;*
- *Door innovatieve oplossingen de reductie versneld kan worden en we eerder uit de stikstofimpasse komen, zodat stikstofgevoelige planten beter groeien en woningbouw en andere ontwikkelingen weer mogelijk gemaakt kunnen worden;*
- *De beschikbare innovatiefondsen in Noord-Holland niet in alle gevallen goed aansluiten op de financieringsvraag voor het verder ontwikkelen van stikstofinnovaties en het uittesten en laten certificeren van stikstofinnovaties daardoor soms te lang duurt of niet van de grond komt;*
- *Er snelheid geboden is voor een goede oplossing van het stikstofprobleem.*

Verzoeken het college van GS:

- *Te onderzoeken of bestaande innovatiefondsen in Noord-Holland op korte termijn voldoende toegankelijk gemaakt kunnen worden voor stikstofinnovaties die als doel hebben stikstof te reduceren of weg te nemen;*
- *Indien bestaande fondsen op korte termijn niet kunnen worden aangepast te onderzoeken of er een nieuw fonds kan worden opgezet gericht op verdere ontwikkeling van stikstofinnovaties en het uittesten en laten certificeren van kansrijke stikstofinnovaties;*
- *Bij de eerste begrotingswijziging een terugkoppeling te geven aan PS*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie CDA

Naast stikstofreductie is de afronding van het NNN een grote uitdaging voor deze provincie. Het CDA is blij dat er een verkenningsjaar is en dat er pilots zijn uitgezet om agrarisch natuurbeheer binnen NNN ook in de toekomst te behouden. Wij maken ons echter zorgen over het feit dat er nog veel onduidelijkheid is over de financiële gevolgen van diverse regelingen die beschikbaar zijn in de pilotgebieden. Als de huidige gebruikers van gebieden die omgezet moeten worden naar natuur, geen financiële duidelijkheid krijgen, is het voor hen moeilijk om stappen te zetten en beslissingen te nemen. Dit vertraagt de aanleg van NNN. Wanneer wordt meer financiële duidelijkheid verwacht voor verdere uitwerking van de pilots agrarisch natuurbeheer in het verkenningsjaar? Graag een toelichting van de gedeputeerde. Een ander thema dat vaak terugkomt in onze algemene beschouwingen, is wonen. Naast de coronacrisis en stikstofcrisis hebben we ook een wooncrisis, er heerst woningnood met alle gevolgen van dien. Er is tijdens het debat over de Omgevingsverordening veel over gezegd, niet in de minste plaats door het CDA. De balans moet terug en we moeten veel meer bouwen voor al die starters, ouderen en gezinnen die een betaalbare geschikte woning zoeken. Ik zie dat inmiddels veel partijen in Den Haag dat ook in hun verkiezingsprogramma's hebben staan en dat deze partijen bereid zijn hiervoor naar veel meer locaties te kijken dan nu vanuit deze provincie is toegestaan. Na ingrijpen van Den Haag kan er echt veel meer dan u nu denkt – zeg ik nog maar even tegen de heer Voskuil (PvdA) – maar het is teleurstellend dat Haags ingrijpen nodig is, omdat lokale overheden er samen niet uitkomen en deze provincie er nu niet voor kiest de woningnood aan te pakken. Ik kom nog even terug op de beide Coronamoties van € 10 en € 100 miljoen. Er zijn op dat vlak nog een aantal aandachtspunten. Eerder vroegen wij aandacht voor de situatie van de dorpshuizen. Gedeputeerde Loggen heeft daarop een gesprek gevoerd met de vereniging van dorpshuizen. Hij gaf destijds (voor de zomer) aan dat de dorpshuizen op korte termijn geen grote financiële problemen zagen, maar hij zei toe op vragen van mijn fractie de vinger aan de pols te houden. Inmiddels zijn de dorpshuizen door deze tweede golf opnieuw hard geraakt en melden ze, ook in de pers, dat het water aan hun lippen staat. Heeft de gedeputeerde opnieuw contact gehad met de dorpshuizen? Zo ja, wat was hun boodschap en wat gaat hij daaraan doen? En zo nee, wil de gedeputeerde dat op zeer korte termijn doen en de resultaten terugkoppelen aan PS, met daarbij een overzicht van de mogelijkheden die de provincie zou kunnen doen? Over de invulling van de € 100 miljoen voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving is het CDA van mening dat er scherpere keuzes gemaakt moeten worden dan nu. € 100 miljoen is voor de provincie een hoop geld, maar voor de totale opgave van de energietransitie een druppel op de

gloeiende plaat. We kunnen hier niet alles doen en ik roep GS daarom op om in de volgende tranches duidelijke keuzes te maken waar de € 100 miljoen het beste tot hun recht komen. Een ander belangrijk thema voor mijn partij. Wij vinden het belangrijk dat ook de komende jaren weer wordt ingezet op het vergroten van de verkeersveiligheid in onze provincie. Als een goede infrastructuur daaraan kan bijdragen, dan is dat wat ons betreft de investeringen waard. Vanuit dit perspectief vinden wij ook de verbinding A8-A9 van belang die onder andere zal bijdragen aan de verkeersveiligheid in Krommenie en Assendelft. Wij kijken uit naar de uitkomsten van de studie naar een verdiepte verbinding en hopen in 2021 knopen te kunnen doorhakken. Tot slot hoop ik van harte dat 2021 vooral weer het jaar mag worden waarin er opnieuw ruimte is voor verbinding met mensen, plaatsen en ervaringen.

De **VOORZITTER**: De twee moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. De Aarde leefbaar houden, dat is onze grootste uitdaging. Met een straal van slecht 6.400 km is de Aarde letterlijk van levensbelang: de oceanen produceren de zuurstof die we ademen; het water lest onze dorst en zakt in de grond, waarin zaadjes ons voedsel worden en de bomen groeien; van hout maken we onze meubels en van de wind en zon onze energie. Bij het WNF kun je je impact op de aarde berekenen. We doen het verschrikkelijk slecht als Nederland, waarbij we 3.3 Aardes gebruiken om onze consumptie te voeden en dat terwijl we op één van de meest vruchtbare delen van de aarde leven. Nog wel, want de aarde loopt leeg. Op 3 mei jl. hadden we onze Nederlandse Overshoot Day bereikt. De dag waarop we méér natuurlijke hulpbronnen voor het hele jaar hebben opgemaakt dan de aarde kan produceren. Op dat moment gaat dus al het voedsel dat wij eten, het hout dat wij gebruiken, het water dat wij drinken ten koste van iemand anders. Ten koste van de leefbaarheid van de aarde. Dat is alsof je in mei al je hele jaarloon hebt besteed. De rest van het jaar leef je van een lening. De lening die niet terugbetaald wordt. Het is ook aan de Noordpool te zien die over 14-15 jaar ijsvrij is. Dat gigantische ecologische tekort creëert alle andere crisissen. Elke cent die de provincie nu besteedt aan vervuilende activiteiten, betekent subsidiëren van nieuwe problemen. Daarom riepen wij GS eerder op om niet alleen met een sluitende financiële begroting te komen, maar ook met een sluitende ecologische begroting. Als GS zo'n begroting hadden gemaakt, dan hadden ze het niet alleen over de harde klap van de coronacrisis op onze economie gehad, maar ook over de oorzaken van zulke pandemieën. De coronacrisis heeft namelijk duidelijk gemaakt dat onze omgang met dieren, milieu en de natuur niet alleen onethisch maar ook letterlijk ziekmakend is. Zoönosen, overdraagbare dierziekten zoals het coronavirus, maar ook o.a. Ebola, MERS, SARS, Q-koorts behoren tot grootste gevaren van onze tijd. Driekwart van de nieuwe infectieziekten is immers afkomstig van dieren. De manier waarop we onze landbouw en economie hebben ingericht, is een tikkende tijdbom. Het roer moet fundamenteel om, zo roepen ook internationale wetenschappers van IPBES en dit is het moment om te herbezinnen. Herbezinning betekent ook een begroting die reflecteert op het feit dat de keuzes die we hier maken, grote impact elders in de wereld hebben. De grote uitdagingen van onze tijd houden niet meer op bij provinciegrenzen. Hoe de wereld in verbinding staat, werd onlangs zichtbaar door de bosbranden in Amerika, die voor verduistering hier in Nederland zorgden. Maar het middelpunt van de Aarde lijkt wel Noord-Holland te zijn. Als doorvoerhaven van de wereld, transporteren we

ons een slag in de rondte. We halen bloedkolen uit Colombia. In 2019 heeft de Port of Amsterdam 18% meer kolen binnengehaald. Onze soja komt uit Brazilië, daarmee zijn we de grootse soja-importeur van de EU. Dat is niet voor de cappuccino van veganisten, maar wordt krachtvoer voor onze NH-koeien. Die koeien maken hier melk van, die daarvoor moeder moeten worden, steeds opnieuw. De kalfjes worden afgedankt als afvalproduct, waarvoor we nieuwe afzet zoeken in o.a. China. De Rabobank maakt dat mede mogelijk. En de moedermelk verkopen we over de hele wereld, van Amerika tot Nieuw-Zeeland, twee derde van de Nederlandse melk is voor de export. Alleen met de stront blijven we zitten die we met derogatie injecteren in onze grond. Dood aan het bodemleven en stikstofuitstoot tot gevolg. Herbezinning betekent ook een begroting waarin we lef tonen en niet het grijze compromisme, maar ook híér de wetenschap volgen om: 1. het voedselsysteem te hervormen; 2. grond van vee-industrie terug te geven aan de natuur; 2. de grootste vervuilers aan te pakken. Deze begroting draait om de hete brei heen. Hadden we vroeger zelfs nog beleid voor uitbreiding van de biologische sector, is dat nu teruggebracht tot het stimuleren van biologische bollenteelt bij kwetsbare natuur. Het begint al bij een door de grijze lobby kapot onderhandeld klimaatdoel, dat de provincie klakkeloos overneemt. We weten dat we met de 49% CO2-reductie het 1,5-graad doel dat nodig is om rampen te voorkomen, niet gaan halen. Toch gaat deze begroting uit van die 49%. De begroting subsidieert hiermee de opwarming van onze aarde tot over de 3 graden stijging. Onverantwoord en onaanvaardbaar. Daarom de volgende motie met het dictum:

Motie 157/09112020

Het 1,5 graden doel minimaal als maat hanteren

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Het Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties stelt dat we een opwarming van meer dan 1,5˚C moeten zien te voorkomen om grote rampen (droogtes, extreem weer, overstromingen, etc.) en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen;*
- *Het IPCC echter stelt dat volgens de huidige koers rekening gehouden moet worden met minstens 3 tot 4 graden opwarming, wat desastreuze gevolgen (overstromingen, watersnoden, voedselproblemen, etc.) zal hebben;*
- *We nog niet eens weten of we het Urgenda-klimaatdoel eind dit jaar wel gaan halen. Een doel dat we met zekerheid moeten halen van de Hoge Raad.*

Overwegende dat:

- *Met het Klimaatakkoord de ambities (49% reductie van broeikasgassen) te laag liggen, omdat we hiermee volgens wetenschappelijke consensus – en erkend door GS – het doel van maximaal 1,5˚C opwarming om rampen te voorkomen niet halen;*
- *De begroting 2021 tóch uitgaat van deze 49%;*
- *We als overheden ook volgens de beroemde Urgenda-uitspraak maximale inspanning moeten leveren om de klimaatcrisis aan te pakken.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *Om er bij het Rijk op aan te dringen om het beleid te richten op minstens het halen van het 1,5°C-doel;*
- *Als provincie ook in eigen beleid het maximaal 1,5°C -doel als maat te hanteren*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

Kader Landbouw en Dieren. De provinciale gesprekspartner LTO spreekt al meer dan 20 jaar over verduurzaming. Gevolg is hogere productie per koe en verhoging van ammoniakemissie en fosfaatuitstoot. Het overlaten aan de sector resulteert in gecondenseerde melkfabrieken. Ondertussen wordt het Noord-Hollandse platteland steeds kaler en eenvormiger. Landschapspijn. Intensieve landbouw heeft tot platgespoten biljartlakens geleid, waar bodemdieren, insecten en weidevogels geen kans meer maken. Ondertussen geven we dieren zoals kauwtjes en vossen, de schuld en subsidiëren hun dood. Ganzen – een van de weinige dieren die nog wat aan de ontstane monocultuur hebben en feitelijk dus de nieuwe "weide" vogels zijn – moeten gruwelijk geschoten en vergast worden van de provincie, hoewel zij niet de veroorzakers zijn. Ook de haas is het haasje en staat nu zelfs op de Rode Lijst, maar de Nederlandse Jagersvereniging (onderdeel van onze NH FBE) is verbolgen en wil blijven schieten. Terwijl de provincie met het grootste gemak het doden van dieren als sportvisserij faciliteert, moeten stichtingen veel moeite verrichten voor een beetje provinciegeld om dieren in onze provincie te helpen. Meer geld naar het doden dan naar het helpen van dieren. Dat alleen al maakt deze begroting achterhaald. Daarnaast is het fokken, gebruiken en doden van grote aantallen dieren in de vlees- en zuivelindustrie niet alleen een reservoir van infectieziekten en een bron van gezondheidsproblemen, maar ook één van de grootste oorzaken van de klimaat-, natuur- en milieuproblemen. De laatste waarschuwing komt van de GGD om 250 meter afstand te houden van veehouderijen. Begin dit jaar hadden we een topwetenschapper van Oxford in de Statenzaal voor ons Voedselsymposium. Hij liet met zijn onderzoek – grootste ooit in zijn soort – zien: het beste wat we voor onze Aarde kunnen doen is de transitie maken van dierlijke naar plantaardige eiwitten, waarmee niet alleen onze broeikasgasuitstoot, verzuring, watervervuiling en watergebruik gigantisch afnemen, het helpt ook in de omschakeling naar meer natuur en ander landgebruik. Een serieuze en meest efficiënte aanpak van de natuur, milieu- en klimaatproblemen die we hebben, kan dus niet zonder een begroting die de groene, natuurinclusieve eiwittransitie versnelt. Dat moet inclusief transitie van landgebruik, maar als speerpunt ziet provincie Noord-Holland de agrosector als speerpunt voor de economie, vooral op het gebied van export. De noodzakelijke omzetting wordt door GS vooruitgeschoven, misschien naar een voedselvisie, maar met een visie zijn we er niet. Het moet een uitvoeringsprogramma zijn: pakt vooral door! Met deze snelheid zitten we nog decennia lang te praten met de sector, die ondertussen de verkeerde kant op groeit. Via o.a. Europees landbouwgeld investeren we vooral nog in greenwashing van de bestaande vee-industrie. Deze transitie in het landelijke gebied zou hét speerpunt voor de provincie moeten zijn. De helft van de ambtenaren zou ermee aan de gang moeten. Het gespreksonderwerp naast corona. Dan gaat het niet over 'een tonnetje stikstof wegpoetsen, maar om systeemverandering, zegt ook de jeugd bij monde van de jonge Haarlemmer Wytze Walstra,

student ‘Future Planet Studies’ en actief via de Jonge Klimaatbeweging (JKB). Herbezinning betekent ook een begroting die inzet op maximale aanpak van vervuiling en bescherming van een schoon milieu. Naast de veehouderij, zijn de luchtvaart en Tata de grote vervuilers, maar ook daar durven GS geen noodzakelijke keuzes te maken. Met Schiphol als middelpunt van de Aarde, met de meeste verbindingen voor mensen en vracht. Bewoners weten hoe die 500.000 luchtbewegingen voelen met 72 miljoen passagiers en 1,6 miljoen ton aan goederen. En het is niet alleen een hels lawaai, maar ook een aanslag op het klimaat en ernstige luchtvervuiling bij starten en landen. Het invloedgebied is groot. Bij Enkhuizen en Egmond komen de vliegtuigen binnen. Noord-Hollanders leven op de landingsbaan van Schiphol. Na de nieuwe luchtruimindeling wordt dat alleen maar erger met mogelijke groei naar 600.000 bewegingen. GS wachten gedwee op wat het Rijk gaat doen. Dat we overal heen kunnen, betekent ook dat alles binnenkomt. Covid is op meerdere plekken tegelijk binnengekomen in februari (Italië, Libanon en Oostenrijk). Terwijl theaters en bibliotheken dicht moeten, mag Schiphol door blijven denderen. Ondertussen heeft Schiphol Area Development Company met behulp van onze provincie € 133 miljoen aan vermogen voor ontwikkeling, uitgifte, marketing en acquisitie, terwijl burgers duidelijk hebben aangegeven een gezonde leefomgeving boven verdere ontwikkeling van de luchtvaart te kiezen. Die schonere lucht is er ook niet bij Tata Steel. GS zijn niet erg ambitieus met de opmerking dat “de komende decennia nog veel milieu- en gezondheidswinst te behalen” is. Het Rijk voert zelfs een rechtszaak tegen de provincie. De oplossing wordt gezocht in een programma zonder duidelijke toezeggingen en concrete plannen en het loopt tot 2050, we zijn weer een generatie verder.

Motie 158/09112020

Maak de noodzakelijke keuzes over Schiphol en Tata ten behoeve van gezondheid inwoners

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties stelt dat we een opwarming van meer dan 1,5˚C moeten zien te voorkomen om grote rampen (droogtes, extreem weer, overstromingen, etc.) en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen;*
- *We noch dit doel noch het 2 graden-doel met de huidige koers lijken te halen;*
- *De provincie de taak heeft om de gezonde leefomgeving voor haar inwoners te beschermen;*
- *Tien- tot vijftienduizend Nederlanders jaarlijks overlijden aan de gevolgen van vieze lucht en herrie en volgens gegevens van RIVM vooral rond Schiphol en Amsterdam de gezondheidsrisico’s hoog zijn;*
- *De Randstad een van de meest vervuilde gebieden van Europa is;*
- *Experts (onderzoekers en artsen) hebben geconstateerd dat de uitgestoten ultrafijnstof rondom Schiphol schadelijk is, vooral voor kinderen en jonge mensen, en hebben opgeroepen om drastische maatregelen bij Schiphol te nemen.*

Overwegende dat:

- *Schiphol en Tata één van de grootste bijdragen leveren aan de klimaatcrisis en luchtvervuiling;*
- *Noord-Hollanders in een publieksonderzoek hebben aangegeven het 'verbeteren van de luchtkwaliteit' van zeer groot belang te vinden en deze opgave te verkiezen boven economische doelen, waaronder meer vluchten op Schiphol;*
- *Er geen draagvlak onder Noord-Hollanders is voor groei van Schiphol;*
- *Greenpeace, Natuur en Milieu en de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland hebben aangegeven dat als overheden echt de leefomgeving, gezondheid en het klimaat belangrijk vinden, krimp van Schiphol de enige logische keuze is.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
De noodzakelijke keuzes over Schiphol en Tata ten behoeve van gezondheid van de Noord-Hollandse inwoners te maken en zich daarom maximaal in te zetten voor forse krimp van het aantal vluchten op Schiphol en een strengere vergunning en handhaving bij Tata Steel en een transitietraject voor Tata-arbeiders richting werk in een meer duurzame sector

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

Terwijl de wetenschap aangeeft dat de afbraak van biodiversiteit en groen, virussen vrij spel geeft, zien we dat de natuur afsterft.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, ik heb een vurig pleidooi gehoord van de heer Zoon, dank voor de inspanning daarvoor. Ik zie een plaatje staan met de instelling om maar liefst 1,5 graad te gaan verminderen en dat is nogal wat. Een vraag, het gaat over Schiphol. In de afgelopen maanden hebben wij door corona helaas behoorlijk wat minder vluchten op Schiphol gehad, ik zeg helaas maar u zult er zeker blij mee zijn. Is door die vermindering van de vluchten de afgelopen maanden de temperatuur significant gedaald? Heeft dat invloed gehad op het klimaat naar uw mening?

De heer **ZOON** (PvdD): Nou ja, ik ben wel blij dat er minder vliegtuigen zijn geweest, ik denk dat vooral de bewoners van Noord-Holland blij waren met de lagere aantallen vliegtuigen en de rust die zij kregen, dat zij 's nachts eindelijk konden slapen. U weet ook dat het niet een jaar is dat wij minder vluchten nodig hebben. Er zullen structureel minder vliegtuigen moeten vliegen en dit ene jaar laat geen significante daling zien, daarvoor zullen wij echt meer moeten doen en daarom moeten wij dit structureel aanpakken en niet een jaar een vermindering van het aantal vluchten hebben. Dat weet u ook heel goed. Ik ga door met mijn betoog. Melkveehouders in en rond N2000-gebieden breiden vrolijk verder uit onder de salderingsregels stikstof om vervolgens met de zojuist opengestelde opkoopregeling voor agrarische bedrijven, duur te worden uitgekocht door de provincie en dus met gemeenschapsgeld. Op papier vrijgekomen stikstofruimte wordt weer snel ingevuld en de fouten van de PAS worden herhaald. Zelfs de belofte van 3.000 ha NNN aanleg uit het coalitieakkoord gaan GS niet nakomen. Volgende week gaat we daar in detail over

spreken. Voorzitter, was ik vorig jaar nog hoopvol bij de begroting, schrok ik al bij de behandeling van de Omgevingsverordening en nu ben ik zwaar teleurgesteld. Dit had dé groene begroting moeten worden, maar de klimaatcrisis giert de pan uit, het biodiversiteitsverlies is dramatisch, onze gezondheid is in gevaar en wij lopen letterlijk achter de feiten aan. Als het gaat om landbouw, om bescherming van dieren en natuur, om klimaatdoelen, om echt schone lucht volgens de WHO-normen en om het halen van minimale Europese doelen voor schoon water. We schuiven de grootste uitdagingen voor ons uit. Deze begroting was revolutionair geweest in 1991 bij de uitgave van de Shell-film Climate of Concern, toen iedereen nog onder de veronderstelling was dat we met onze veehouderij de wereld voeden in plaats van leegzuigen. Shell negeerde de film, maar hij is nog steeds actueel. Ik heb getwijfeld, moeten we met amendementen komen, met een alternatieve begroting? We doen het niet, we gaan geen pleisters plakken op een zieke patiënt, maar proberen vooral de noodzaak voor een goede en spoedige verandering nogmaals over te brengen. De noodzaak is duidelijk bij wetenschappers, bij biologen, bij economen. Nu nog actie van politici die de moed hebben voor verandering. Dat zal niet eenvoudig zijn, maar wel noodzakelijk. Wij helpen graag mee voor mensen, dieren en onze mooie planeet.

De **VOORZITTER**: De twee moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, vandaag bespreken we de begroting voor het komende jaar. De begroting van het wensdenken en de maakbaarheidsideologie, kort samengevat. In 2021 en de jaren daarna zullen er weer miljoenen euro's belastinggeld gespendeerd worden aan duurzaamheidswaanzin en nepnatuur. Waar ieder weldenkend mens zou verwachten dat door de samenleving ontwrichtende coronacrises en woningnood, de prioriteiten van het college nog meer naar deze onderwerpen zouden verschuiven, blijkt niets minder waar. Het is "groen" en "links" dat ook nu weer het beleid van het college domineert. GL, D66 en PvdA als koning, keizer en admiraal, waar de VVD de rol van lakei met veel passie lijkt te vervullen. Een paar huiveringwekkende voorbeelden van wat alleen al 2021 ons gaat brengen. Meer dan € 42 miljoen om nog meer nepnatuur te realiseren voor NNN ten koste van goede landbouwgrond. Bijna € 8,7 miljoen om bij te dragen aan de maatschappij ondermijnende energietransitie. Meer dan € 1 miljoen om bij te dragen aan de 'circulaire economie'. Meer dan een half miljoen euro om bij te dragen aan 'verduurzaming' van woningen en zo kan ik nog wel even doorgaan. Allemaal weggegooid belastinggeld voor onrealistisch maakbaarheidsdenken, want het Klimaatakkoord staat om meerdere redenen zwaar onder druk. Zo blijkt uit onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving dat het kabinet dubbel zo hard aan de slag moet om de klimaatdoelen te kunnen halen en viel vorige maand in Trouw te lezen dat de subsidiepot voor elektrische auto's nu al op is, wat natuurlijk geen verrassing mag heten. Dan hebben we het nog niet eens over de waslijst aan problemen die spelen bij het van het aardgas halen van woningen, een andere belangrijke pijler van het Klimaatakkoord. Zo bleek uit recente berichtgeving dat een op belastinggeld draaiend proefproject in de gemeente Purmerend vertraging heeft opgelopen door allerlei problemen, waaronder inzake kosten en de koppeling met rioleringswerkzaamheden. En de Tweede Kamer nam verleden week een motie van de SP aan waarin de regering wordt verzocht woonlastenneutraliteit te garanderen voor huurders en woningbezitters als zij van het aardgas gaan. Dat betekent dus nog meer belastinggeld in deze bodemloze put. Laten we vooral ook

draagvlak niet uit het oog verliezen. Want is dat er wel? Zo bleek uit onderzoek van Maurice de Hond dat in de gemeente Rotterdam maar liefst 67% van de respondenten niet financieel wil bijdragen aan het aardgasvrij maken van de eigen wijk en dat 57% vindt dat de miljarden die nu worden uitgetrokken voor de energietransitie, beter kunnen worden uitgegeven aan sectoren en ondernemers die hard door de coronacrisis zijn getroffen.

De heer **SMALING** (SP): Ik werd enthousiast toen de heer Deen letterlijk SP uitsprak. Ik neem dat hij enthousiast was over de motie, ik heb niet voor ogen of de PVV ook voor die motie heeft gestemd, maar het garanderen van financiële neutraliteit voor bewoners als ze van het gas afgaan, lijkt mij toch een wenselijke ontwikkeling.

De heer **DEEN** (PVV): Dank mijnheer Smaling voor uw opmerking. Zoals u waarschijnlijk ook wel weet, hebben wij tegen gestemd en wel om de redenen die ik net noem. Het is namelijk niet zo – en ik weet dat dat in de ogen van de SP vaak anders is – dat er gratis geld bestaat, dat is er niet. Dus linksom of rechtsom zal dat betaald moeten worden. Dat is ook wat ik zeg in mijn bijdrage, dat er dus nog meer belastinggeld in deze bodemloze put zal verdwijnen. Maar het idee an sich, prachtig idee, alleen lastig in te vullen.

De heer **SMALING** (SP): Ik weet niet of het lastig in te vullen is. Misschien heeft de heer Deen het idee dat de SP vindt dat morgen in alle grote steden de gasleidingen uit de grond gehaald moeten worden, maar je kunt dat ook faseren. Er zijn wijken en steden waar de infrastructuur zijn tijd heeft gehad en aan vervanging toe is. Als je daar de randvoorwaarden stelt die wij nu via de Kamermotie hebben bevochten, dan moet ik de PVV toch aan mijn zijde vinden.

De heer **DEEN** (PVV): Zoals u weet, vindt u ons regelmatig aan uw zijde, maar op dit punt om huizen van het aardgas af te halen, de meest schone vorm van opwekking van energie, ja, dat gaat ons niet lukken. Dat gaan wij ook niet doen en daar staan wij niet achter. Ik had het over het draagvlak en dat dat een duidelijk signaal is. De PVV ziet sowieso geen nut en noodzaak om woningen van het aardgas te halen en naar de mening van onze fractie getuigt het van bitter weinig realiteitszin om een energiebron af te serveren die niet alleen veel energie levert, maar ook zeer betaalbaar en betrouwbaar is en daarnaast ook nog eens schoon, zeker als wordt gekeken naar het buitenland, waar juist volop wordt ingezet op aardgas. Het steekt onze fractie dan ook dat de provincie via het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland, het Servicepunt Duurzame Energie en de regeling Warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau, de komende jaren miljoenen euro's belastinggeld gaat verkwanselen aan dit item. Daarom de volgende motie.

Motie 159/09112020
Schrappen provinciale ondersteuning voor aardgasvrije woningen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

Het college gemeenten met miljoenen euro's belastinggeld ondersteunt inzake het aardgasvrij maken van hun woningvoorraad via het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland, het Servicepunt Duurzame Energie en de regeling Warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau.

Overwegende dat:

- *Er geen nut en noodzaak bestaat om woningen van het aardgas te halen;*
- *Aardgas naar verhouding met hernieuwbare energiebronnen veel energie levert, alsmede betaalbaar en betrouwbaar is;*
- *In het buitenland juist wordt geïnvesteerd in aardgas.*

Roepen het college op om:
Provinciale ondersteuning die gerelateerd is aan het aardgasvrij maken van woningen in Noord-Hollandse gemeenten zo spoedig als mogelijk te beëindigen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PVV

Voorzitter, onze provincie staat voor een gigantische woningbouwopgave. Veel Noord-Hollanders staan járen op een wachtlijst om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning. Onze fractie maakt zich daar zorgen over. Niet in de laatste plaats omdat staatssecretaris Broekers Knol, het COA en minister Ollongren verleden week een brief naar de gemeenten hebben gestuurd waarin staat dat zij volgend jaar maar liefst 27.000 statushouders moeten huisvesten. Dit is dweilen met de kraan open. Immers, veel gemeenten kunnen nu niet eens alle statushouders huisvesten, terwijl zij al onterecht voorrang krijgen ten opzichte van Noord-Hollanders die al jaren op de wachtlijst staan. Daarom dient onze fractie een tweede motie.

Motie 160/09112020
Geen voorrangsregeling meer voor statushouders

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Gemeenten een taakstelling hebben om statushouders te huisvesten;*
- *Het Rijk en het COA gemeenten hebben laten weten dat zij 27.000 statushouders moeten huisvesten in 2021;*
- *Er in Noord-Holland een enorm woningtekort is en veel Noord-Hollanders jaren op een wachtlijst moeten staan om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning;*
- *Bijna alle Noord-Hollandse gemeenten een voorrangsregeling hanteren voor statushouders.*

Overwegende dat:

- *De door gemeenten gehanteerde voorrangsregeling niet wettelijk verplicht is en oneerlijk uitpakt voor Noord-Hollanders die al jaren op een sociale huurwoning wachten;*
- *De taakstelling voor het jaar 2021 een nog grotere druk zal geven op de voorraad sociale huurwoningen van gemeenten.*

Roepen het college op om:
Alle Noord-Hollandse gemeenten te verzoeken geen voorrangsregeling te hanteren voor statushouders

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PVV

Voorzitter, zoals ik al aangaf, zitten we middenin een coronacrisis, die zowel op korte als langere termijn zware schade zal toebrengen aan onze economie. De banen van veel van onze burgers staan op het spel en het aantal mensen met financiële problemen neemt snel toe. Dit betekent helaas dat er ook steeds meer huishoudens zijn die onvoldoende geld overhouden om voldoende voedsel te kunnen kopen. De Amsterdamse Voedselbank luidt dan ook de noodklok in de Telegraaf van 21 oktober jl. aangezien er in de afgelopen coronamaanden een stijging van maar liefst 35% in het aantal klanten is geconstateerd. Bestuurslid Margje Polman Tuin verwacht dat dit er alleen maar meer gaan worden. Een zeer zorgelijke zaak, ook omdat de voedselbanken minder voedseldonaties ontvangen. Zo liet voedselbank Zaanstreek op 20 oktober jl. in het NH Nieuws optekenen dat de voorraad terugloopt, aangezien horeca en supermarkten minder voedsel aanleveren. Om deze reden heeft de Purmerendse Voedselbank een actie moeten schrappen die stond gepland voor deze maand. Gedeputeerde Pels riep in haar blog op 23 oktober jl. mensen op om vrijwilliger te worden van de voedselbank. Tevens riep zij agrariërs, leveranciers, groothandels en supermarkten op om de samenwerking te zoeken met de voedselbank, teneinde "de grote nood die er nu is, wellicht te kunnen bedienen." De PVV staat achter deze oproepen, maar is van mening dat de provincie meer kan en ook meer zou moeten doen. Om die reden maken we graag gebruik van de uitnodiging van gedeputeerde Pels die zij plaatste op haar blog: "Heeft u ideeën over onze rol? Laat het ons weten!" Wij laten het u weten. Onze fractie dient dan ook de volgende motie in.

Motie 161/09112020
Waar nodig extra provinciale ondersteuning voor voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:
- *Voedselbanken door de coronacrisis geconfronteerd worden met teruglopende voorraden, aangezien horeca en supermarkten minder voedsel aanleveren;*
- *Door de coronacrisis steeds meer mensen afhankelijk zijn van voedselbanken en dat aantal de komende tijd nog verder zal stijgen;*

- *Gedeputeerde Zita Pels in haar blog op 23 oktober jl. mensen opriep vrijwilliger te worden en tevens agrariërs, leveranciers, groothandels en supermarkten opriep om de samenwerking te zoeken met de voedselbank, teneinde de grote nood die er nu is wellicht te kunnen bedienen.*

Overwegende dat:

- *De coronacrisis niet alleen op korte, maar ook op langere termijn verstrekkende sociaaleconomische gevolgen heeft voor onze samenleving;*
- *De provincie meer kan doen dan dat zij nu doet om noodlijdende voedselbanken te ondersteunen.*

Roepen het college op om:
Zo snel mogelijk met alle Noord-Hollandse gemeenten en voedselbanken een plan van aanpak te maken dat als doel heeft waar nodig extra provinciale ondersteuning te bieden aan voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PVV

Als u denkt “deze motie komt me bekend voor”, dan klopt dat, maar gezien de zorgelijke economische ontwikkelingen en recente noodkreten van voedselbanken, ziet de PVV zich genoodzaakt dit punt opnieuw via een motie naar voren te brengen. Wij rekenen er daarnaast op dat de PvdA deze herkansing niet onbenut laat. Waar onze economie door de coronacrisis klap na klap krijgt en duizenden Noord-Hollanders jaren op een wachtlijst moeten staan om überhaupt in aanmerking te kunnen komen voor een sociale huurwoning, gaat het college inzetten op het stimuleren van ‘diversiteit’. Het gif van de identiteitspolitiek heeft helaas ook Noord-Holland bereikt. Zo valt in de begroting te lezen dat het college doorgaat met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij extra aandacht wordt gegeven aan o.a. diversiteit. En in de beantwoording van een technische vraag van onze fractie geeft het college aan dat bij de evenementen die worden gesponsord, ook wordt gekeken of evenementen verschillende culturele achtergronden aanspreken. Bovendien wordt in sponsorovereenkomsten opgenomen dat de provincie inclusiviteit tijdens evenementen wil stimuleren en daarom met de evenementenorganisatie in gesprek gaat over de toepassing van maatregelen die inclusiviteit bevorderen. Maar het kan nog erger. In de jaarstukken van 2019 stond dat het college de ambtelijke organisatie een afspiegeling wil laten zijn van de Noord-Hollandse samenleving, waarbij o.a. diversiteit een uitgangspunt is. Juist het benadrukken van ‘diversiteit’ en ‘multiculturele achtergronden’ bij het werven van personeel waarbij mensen die niet aan deze onfeilbare criteria voldoen, al bij voorhand worden uitgesloten, is niets anders dan discriminatie op zich. Het gaat om de kwaliteiten van het individu en niet om zijn of haar etniciteit of afkomst. Positieve discriminatie is ook discriminatie. Daarom dient onze fractie een motie in.

Motie 162/09112020
Diversiteit geen onderdeel van provinciaal personeels- en sponsorbeleid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Op blz. 150 van de begroting 2021 valt te lezen dat het college doorgaat met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij extra aandacht wordt gegeven aan o.a. diversiteit;*
- *Het college in de Memorie van Antwoord aangeeft dat bij de evenementen die worden gesponsord o.a. wordt gekeken of evenementen verschillende culturele achtergronden aanspreken;*
- *In sponsorovereenkomsten bovendien is opgenomen dat de provincie inclusiviteit tijdens evenementen wil stimuleren en daarom met de evenementenorganisatie in gesprek gaat over de toepassing van maatregelen die inclusiviteit bevorderen;*
- *Op blz. 132 van de jaarstukken 2019 stond dat het college de ambtelijke organisatie een afspiegeling wil laten zijn van de Noord-Hollandse samenleving, waarbij o.a. diversiteit een uitgangspunt is.*

Overwegende dat:

- *De nadruk leggen op diversiteit bij het provinciale personeels- en sponsorbeleid bijdraagt aan segregatie in onze samenleving, met alle gevolgen van dien;*
- *Positieve discriminatie ook een vorm van discriminatie is.*

Roepen het college op om:
Geen criteria inzake diversiteit toe te passen bij het provinciaal personeels- en sponsorbeleid

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PVV

Voorzitter, ik ga afronden. Wat onze Noord-Hollandse burgers nodig hebben, is een college dat de juiste prioriteiten stelt en verantwoordelijk omgaat met belastinggeld, dus geen tientallen miljoenen euro's voor nepnatuur en zinloze duurzaamheid, maar nog meer aandacht voor de woningnood en desastreuze gevolgen van de coronacrisis. Onze fractie ziet dat helaas niet terug in voorliggende begroting en daarom kunnen wij onmogelijk instemmen. Voor zover.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Ik luister naar de heer Deen en ik krijg toch een heel ongemakkelijk gevoel over de samenleving waar de PVV voor staat. De natuur die nu belangrijker is dan ooit in de coronacrisis, de PVV zegt nee. Iets doen aan klimaatverandering, de PVV zegt nee. Circulaire economie als normale vooruitgang in economische bedrijvigheid, de PVV zegt nee. De Omgevingsverordening en het Deltaplan Wonen, de PVV zegt nee. En dan een samenleving waarin iedereen meedoet, de PVV zegt nee. Dit is een samenleving waarin ik niet wil leven en ik vraag mij af wanneer de PVV eindelijk eens een keer mee gaat doen, een keer ja zegt tegen goede plannen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, ik heb niet alles op een rijtje wat de heer Van der Maas zojuist schetste aan vragen. Ik pik er een paar uit. Ten eerste dat wij het klimaat zouden ontkennen, dat is niet zo. Er is uiteraard een klimaat, maar wij zeggen dat de invloed van de mens nihil is ten opzichte van de enorme kosten die eraan besteed worden, niets meer en niets minder. Als de heer Van der Maas vindt dat je de natuur überhaupt steunt door landbouwgrond vol te zetten met zonne-akkers en windmolens, ja, dan vind ik dat een hele vreemde opvatting. Daarnaast vind ik het heel fijn dat de heer Van der Maas begint over het meedoen in de maatschappij. Over inclusiviteit en de heer Voskuil gaf daar zojuist naar aanleiding van de inbreng van de heer Dessing al het beste voorbeeld van, sloot alvast bij voorbaat FvD uit voor alle komende verkiezingen die nog gaan komen. U die samenwerkt in het college met ditzelfde PvdA, gaat mij als PVV de maat lezen over inclusiviteit, terwijl u samenwerkt met partijen die dit voor staan, die vooraan staan om partijen, mensen, stemmers op voorhand uit te sluiten voordat er überhaupt een verkiezing heeft plaatsgevonden. Dus wie staat hier nu voor inclusiviteit? De PVV in feite, want wij vinden dat iedereen mee mag doen, jong en oud, geel of groen, blank, donker, het maakt niet uit. Maar bij sollicitaties en andere zaken kijken wij naar waar het om gaat, kwaliteit, kennis, kunde, et cetera en niet naar andere zaken. Het mooie is dat partijen die in elke zin de mond vol hebben van samen of met elkaar, de eersten zijn die partijen uitsluiten.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Een korte opmerking, ik hoor de heer Deen nog steeds alleen maar nee zeggen. Ik vind het interessant dat hij de VVD de maat neemt door ons de mening van de PvdA aan te smeren. Wij zijn niet verantwoordelijk voor wat de PvdA zegt, zullen we ook nooit zijn, zouden we wel willen, maar dat lukt helaas niet. Ik wil nog een keer benadrukken dat ik de heer Deen vraag een keer mee te gaan doen en mee te gaan denken en een samenleving te creëren waarin wij vooruitgang nastreven.

De heer **DEEN** (PVV): Als ik hierop mag reageren, wij doen zeker constructief mee op bepaalde vlakken, ook bij circulaire economie. U heeft ons horen zeggen dat wij groot voorstander zijn van ledverlichting en van zaken als hergebruik van grondstoffen om op die manier mee te doen aan een circulaire economie, zodat het ook scheelt in de kosten. Dus wij zijn niet per definitie tegen alles, dat is een verkeerd beeld dat de heer Van der Maas schetst. Wij zijn wel selectief in waar wij voor of tegen stemmen. Dat klopt.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Ik had bedacht dat ik hem maar zou laten praten, maar toen begon hij over mij en over mijn partij en het is toch wel goed om een ding te verhelderen. Ik distantieer mij natuurlijk nadrukkelijk van alles wat er wordt gezegd en de suggestie dat de PVV een inclusieve partij zou zijn. Ontzettend leuk, maar inclusiviteit betekent niet dat je dat doet na de selectie aan de poort maar helemaal aan het begin van je samenleving en iedereen mee laat tellen en niet pas als je daarop gesorteerd hebt. Het punt dat ik even wil corrigeren, is het bij voorbaat uitsluiten van FvD. Ik heb gezegd dat er een wezenlijke verandering van standpunten van FvD zou moeten komen en dat wij tot die tijd inderdaad niets zien in een partij die ook mensen uitsluit en het klimaat ontkent en andere zaken. Misschien moet ik dan volledig zijn, dat geldt voor ons ook voor de PVV. Als u ons een partij vindt die uitsluit, wellicht op basis van uw standpunten, maar wij zijn wel de partij die voor de echte inclusiviteit is.

De **VOORZITTER**: Dat was niet echt een vraag.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik zit een beetje op dezelfde lijn. Er waren zoveel dingen waar ik het niet mee eens was. Mijnheer Deen, het zal u niet verbazen, maar dit wilde ik dit toch niet onweersproken laten. Inclusiviteit betekent natuurlijk niet dat iedereen altijd in alles mee mag doen, dat je nergens op mag selecteren. Ik zou heel graag willen selecteren en ik vind dat mensen die bijvoorbeeld de rechtsstaat niet onderschrijven, daar eerst in moeten keren. Als dat niet mogelijk is, dan is er geen weg vooruit en dan sluiten wij ofwel de PVV ofwel FvD wat mij betreft gewoon uit en dat is misschien niet vriendelijk, maar wel helder. Voor ons zijn bepaalde uitgangspunten zo belangrijk, bijvoorbeeld de gelijkwaardigheid van alle mensen, dat wij daar geen concessies zullen doen. Dus dat dat helder moge zijn. Ik neem aan dat u met dit college dat u als een groot GL ziet, er sowieso niet uit zou komen, dus ik verwacht dat zowel u als de heer Dessing niet als eerste naar GL zullen bellen. Ik sluit mij geheel aan bij de PvdA, met de programma's die u thans voorstaat, heeft het ook geen enkele zin.

De heer **DESSING** (FvD): Omdat mijn naam en partij werden genoemd, moet ik daar even op reageren. Helder van mevrouw Kocken, helder standpunt. Ook mijn uitgestoken hand richting GL blijft zeker, want er valt altijd met ons te praten, want wij zijn een heel redelijke partij. Ten tweede richting de heer Voskuil, die vermeldde in een bijzin dat FvD ook mensen uitsluit, maar dat wil ik met nadruk ontkrachten. Als er een partij is die mensen beoordeelt op hun merites en daden en als er een partij is die achter de rechtsstaat staat, dan is dat wel FvD.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Ik ben klaar met mijn bijdrage, maar nog even een kleine reactie op de PvdA en GL en in het verlengde van wat de heer Dessing zegt. Ook wij sluiten namelijk geen mensen uit. Wat gebeurt is dat de partij van mevrouw Kocken en ook andere partijen mensen dit land binnenlaten die juist andere mensen uitsluiten en juist het probleem van segregatie en discriminatie vergroten doordat wij in ons land homo, Joden en vrouwenhaat importeren en dat wij dat nu weer recht moeten gaan zetten met een motie. Ik vind het een krom verhaal. Wij sluiten niemand uit. Juist hiermee draag je dus ook zelf bij aan segregatie en discriminatie in Nederland door het importeren van een heleboel kansarme immigranten wat maar door blijft gaan, wat ook de woningmarkt niet ten goede komt.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Mijnheer Deen rijgt het ene probleem aan het andere en houdt zich niet bij de feiten. Ik neem afstand van wat u zegt, homohaat is geen probleem wat wij hebben geïmporteerd, homohaat heeft hier heel lang welig getierd en is geen probleem van recente datum. Veel anti-homogeweld is helemaal niet etnisch gekleurd en daar zou u zich dan ook over uit moeten spreken. Dat doet u niet en daarmee is het van de PVV altijd een gelegenheidsargument, niet om op te komen voor homo's maar om andere bevolkingsgroepen te bashen en daar zou u eens mee moeten stoppen.

De heer **DEEN** (PVV): Dank u mevrouw Kocken. Wat ik wel weet, is …

De **VOORZITTER**: Mijnheer Deen, ik heb geen vraag gehoord, dus als u het goed vindt, anders gaat dit leiden tot een verkiezingsdebat en dat lijkt mij niet goed. Wij zijn bezig met de begroting. Ik proefde net dat u bijna klaar was met uw spreektekst.

De heer **DEEN** (PVV): Klopt, maar nog een laatste opmerking naar mevrouw Kocken. Ik wil even constateren dat het er door de import van de Shariawetgeving in ieder geval niet beter op is geworden.

De **VOORZITTER**: De vier moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, dat was even pittig net, toch wel leuk. De vraag is, waar zal ik het vandaag eens over hebben. Over de begroting die door GS aan ons is gestuurd, die wij met belangstelling hebben gelezen, die ook heel goed leesbaar is. Wat dat betreft complimenten en wij zien ook geen reden om tegen de begroting te stemmen, dat kan ik meteen wel weggeven. De essentie van onze bijdrage bestaat uit dat wij natuurlijk een heel gek jaar achter de rug hebben en waarschijnlijk ook nog een gek jaar voor de boeg hebben. Als je dan kijkt naar de rol van de provincie, wat ons allemaal parten speelt, is dat wij meer over dingen gaan dan over mensen, dat wij heel veel met verbonden partijen bezig zijn, dat wij in onze subsidies vaak faciliterend zijn op een manier dat je niet meteen heel erg zichtbaar bent. Wij zien dat vaak als een probleem, mensen zijn zo weinig gebonden aan de provincie, wat is dat nu de provincie Noord-Holland? Is het de streek of dorpen, of is het landelijke politiek, terwijl wij nu door deze situatie die ontstaan is, juist de kans hebben om dat gezicht meer te laten zien, om meer in wat wij uiten – of dat nu in de tekst van de begroting is of bij de besteding van € 110 miljoen van het noodfonds – wij nu wel de mogelijkheid hebben om ons te profileren als een democratische entiteit die ook concreet met zicht op wat zich achter de voordeur afspeelt en op wat zich in verzorgingshuizen afspeelt, zeker ten aanzien van het personeel, met zicht op hoe docenten moeten strijden om deels fysiek, deels online les te geven en dat allemaal in te passen en ook een beetje oog te houden op wat er met de kinderen gebeurt als ze zoveel thuis zitten, zeker tijdens de eerste coronagolf, mijn boodschap zou zijn aan GS, zet bovenaan de to do lijst dat de provinciale sociale infrastructuur beschermd moet worden. Dat is een hoofdtaak en dat betekent dat je in alles wat je doet, de mens in beeld moet hebben, de heer Heijnen begon zijn betoog min of meer op deze manier en ik wil dat graag nog een keer benadrukken. Concreet vinden wij dat de stukken die vorige week bij de EFB-vergadering over het noodfonds en de twee moties werden gepresenteerd, dat daar nog wel wat aan gedaan zou moeten worden. Het bedrag dat nu wordt weggezet, in totaal € 110 miljoen is heel erg laag, je krijgt een beetje het gevoel dat het noodfonds een soort paarse krokodil is. Je hebt financieel last van de coronamaatregelen, als museum of je bent je flexbaan kwijt of je bedrijf moet tijdelijk dicht, en dan is er € 110 miljoen beschikbaar en in de brief van GS wordt hier maar een fractie van weggezet. Je staat aan de toonbank, je ziet het noodfonds liggen, je zegt, ik heb er recht op, maar de mijnheer achter de toonbank zegt, no way, gaat nu niet gebeuren. De eerste motie is een motie die wij misschien in elkaar moeten schuiven met de PVV, want die gaat ook over de voedselbanken. Wij hebben eerder een motie ingediend en daar is toen een discussie over geweest, van dat is geen taak voor de provincie. Die discussie zouden wij nu weer met gedeputeerde Pels kunnen gaan voeren, maar ik weet niet of het zinvol is om dat te

gaan herhalen. Het lijkt ons evident dat er iets moet gebeuren. Voedselbanken geven signalen af dat zij in nood komen en daarom willen wij opnieuw proberen om via een motie GS op te roepen.

Motie 163/09112020
Voedseloverschot bij boeren naar de Voedselbank

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Overwegende dat:

- *Het onaanvaardbaar is als in onze provincie honger wordt geleden;*
- *Het onaanvaardbaar is als supermarktketens lokaal geproduceerd voedsel niet in de winkels willen leggen en boeren daardoor met overschotten blijven zitten.*

Constaterende dat:

- *De coronapandemie ook effect heeft op de financiële toestand van mensen;*
- *De rijen bij de voedseluitgiftepunten langer worden en er naast werkende minima nu ook 60-plussers, studenten en ongedocumenteerden aankloppen;*
- *De situatie soms zo acuut is dat mensen niet op de beoordeling door de Voedselbank kunnen wachten en daarom naar alternatieve voedseluitgiftepunten moeten uitwijken;*
- *Deze voedseluitgiftepunten volledig afhankelijk zijn van donaties en vrijwilligers;*
- *Doordat restaurants als gevolg van de coronamaatregelen minder lokaal geproduceerd voedsel afnemen, waardoor boeren met hun producten blijven zitten.*

Besluiten:
GS op te roepen alles in het werk te stellen om een win-winsituatie te creëren door het overschot aan voedsel niet in de afvalverwerker te laten belanden, maar het bij zowel de voedselbanken als de alternatieve voedseluitgiftepunten te laten terechtkomen en verslag te doen van de bereikte resultaten

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Die win-winsituatie heeft betrekking op onder andere de aardappeloverschotten in de provincie en ook andere typen voedsel die niet hun weg naar de restaurants en overige horeca vinden omdat die dicht zijn.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, even terugkomend op de vorige keer dat een dergelijke motie werd ingediend, daar is toen een toezegging op gekomen van gedeputeerde Pels dat zij in haar contacten met de diverse producenten dit onderwerp zou bespreken, dus ik snap de zorg en erken die, maar is hij het met mij eens dat het wel fijn zou zijn als wij eerst horen wat die contacten hebben opgeleverd en nog kunnen gaan opleveren in de huidige situatie.

De heer **SMALING** (SP): Het lijkt mij prima wanneer GS in hun eerste termijn wanneer zij ingaan op de moties, aangeven wat er is bereikt inmiddels en dan kunnen we zien wat wij daarmee doen. Het is zo'n duidelijke kwestie waarbij twee problemen met een actie kunnen worden opgelost dat wij het belangrijk vinden om het op deze manier onder de aandacht te brengen. Een tweede motie gaat over de mensen met een minimumloon. Het lijkt ons wenselijk als partijen die gelieerd zijn aan de provincie, dat is de dienst van de provincie maar ook verbonden partijen, partijen die subsidies ontvangen van de provincie, dat die een ondergrens voor het minimumloon van € 14 per uur gaan hanteren. Daarom de volgende motie.

Motie 164/09112020

"Voor 14!" ook bij de provincie Noord-Holland!

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Steeds meer mensen op of rond het minimumloon nauwelijks meer kunnen rondkomen, omdat zij niet genoeg geld verdienen voor de huur, zorgverzekering, energielasten en boodschappen;*
- *Er binnen het provincieapparaat opdrachten aan derden worden verstrekt, voor wie mogelijk geldt dat zij hun werknemers niet meer betalen dan het minimumloon.*

Overwegende dat:

- *Onze provincie en ons provincieapparaat als werkgever een voorbeeldfunctie hebben voor andere sectoren;*
- *De 'verbonden partijen' waarin de provincie Noord-Holland participeert, fungeren als 'verlengd werkgeverschap';*
- *Het provincieapparaat evenals de werkgever 'verbonden partij' een flinke stap kunnen zetten naar het hanteren van een minimumloon van € 14 per uur;*
- *Er in sommige gevallen sprake is van onderaannemerschap onder auspiciën van het* provincieapparaat of een 'verbonden partij'.

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *Het minimumloon voor het eigen personeel te verhogen naar minimaal € 14 per uur;*
- *Alleen derden opdrachten te verstrekken die voor hun personeel een minimaal uurloon van € 14 hanteren;*
- *Bij de 'verbonden partijen' waarin de provincie Noord-Holland participeert, aan te dringen op het hanteren van een uurloon van minimaal € 14;*
- *Bij de 'verbonden partijen' waarin de provincie Noord-Holland participeert, aan te dringen op het slechts verstrekken van opdrachten aan derden die als werkgever voor het personeel een minimumloon hanteren van minimaal € 14*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Op deze manier draagt de provincie wezenlijk bij aan het ondersteunen van mensen die aan de onderkant van de samenleving bivakkeren. Dan een motie gericht op mbo-studenten. Ik zie en hoor om mij heen dat mbo-studenten met name in de techniekssector, moeilijker aan stageplekken kunnen komen, vooral omdat bedrijven huiveriger worden om leerwerkplekken aan te bieden. Tegelijkertijd is de ambitie van de provincie zeker op het gebied van duurzaamheid en techniek hoog en is er behoefte aan geschoold personeel op mbo, hbo en universitair niveau. Ik zie ook veel statushouders, ik heb daar iets meer affiniteit mee dan de PVV, vaak flex- of parttime banen die nog een stukje uitkering genieten en daarnaast al actief zijn in dit soort sectoren, die verliezen ook hun flexbaan door corona. Ons inziens kan via de werkambassadeur van de provincie daar nuttig aan worden bijgedragen. Ik meen dat in de brief van GS over het noodfonds daar iets over opgenomen staat, maar wij vinden het zinvol om een motie in te dienen.

Motie 165/09112020
Stimuleren stageplekken voor mbo-studenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Mbo-studenten grote moeite hebben met het vinden van geschikte stageplekken;*
- *Dit tekort aan stageplekken enorm is gegroeid door de coronacrisis;*
- *In het 'raamwerk voor de uitvoering van motie 42' (Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds) wordt aangegeven dat er versterking nodig is van de arbeidsmarkt en in het bijzonder de arbeidsmarkt in de techniekssector;*
- *Er grote behoefte is aan goed, praktisch geschoold technisch personeel, nu en zeker in de toekomst, om de grote uitdaging op het gebied van de energietransitie aan te kunnen gaan;*
- *Het 'raamwerk' spreekt van het stimuleren van mensen die door de coronacrisis hun baan verliezen, te kiezen voor een baan in de technische sector.*

Overwegende dat:

- *De werkambassadeur prioriteit zou moeten geven aan het stimuleren van de arbeidsmarkt in (vooral) de techniekssector;*
- *Nu investeren, al dan niet financieel, in meer – ruim voldoende – stageplekken voor studenten in de mbo-techniek zeer positieve gevolgen kan hebben voor het aantal werknemers in de techniekssector in de nabije toekomst;*
- *Ook bedrijven in de technische sector veel profijt kunnen gaan hebben van de stimulans die onze provincie gaat geven aan stageplekken in de technische sector;*
- *De uiteindelijke gevolgen voor de werkgelegenheid in onze provincie positiever kunnen uitpakken.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *De werkambassadeur van de provincie Noord-Holland de opdracht te geven bij*

bedrijven en instellingen aan te dringen op het uitbreiden van de capaciteit aan stageplekken voor mbo-techniek-studenten;

- *PS uiterlijk 1 maart 2021 te informeren over de acties en werkzaamheden van de werkambassadeur op dit vlak, evenals over de resultaten hiervan*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Dat heeft met name betrekking op BBL-studenten die het grootste deel van de week in dienst zijn bij een bedrijf en dan nog een dag in de week op het ROC zitten. Dan nog twee specifieke moties over twee instellingen die zeer belangrijk zijn voor Noord-Holland en ook daarbuiten en die onvoldoende gesteund kunnen worden door de gemeente waar zij onder vallen. Het gaat er niet om dat deze gemeenten dat niet kunnen opbrengen, het gaat erom dat deze instellingen echt gered moeten worden en dat onze provincie daartoe in staat is op dit moment. De eerste gaat over Artis, de renovatie van het monumentale aquarium.

Motie 166/09112020
Steun renovatie monumentaal aquarium Artis

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Het aquarium van dierentuin Artis, een Rijksmonument uit 1882, hoognodig moet worden gerenoveerd en dat deze renovatie gepland is voor 2021 (en eigenlijk niet kan worden uitgesteld;*
- *De dierentuin door de coronamaatregelen een enorm verlies lijdt en gaat lijden door een flinke teruggang in het aantal bezoekers;*
- *De renovatie van het aquarium van Artis door de inkomstenderving van de dierentuin financieel in gevaar is gekomen;*
- *Het onmogelijk is om de kosten voor deze renovatie te kunnen dragen;*
- *Artis en ook het aquariumgebouw van belang zijn voor onze provincie op toeristisch, cultureel en educatief gebied.*

Overwegende dat:

- *De provincie een noodfonds heeft ingesteld ten behoeve van maatschappelijke en culturele organisaties;*
- *Het aquarium een belangrijke functie vervult in het culturele en educatieve aanbod van onze provincie;*
- *Een groot deel van de bezoekers van Artis woonachtig zijn in onze provincie, waardoor Artis alsook haar aquariumgebouw een toeristische trekpleister is voor Noord-Hollanders;*
- *Onze provincie een bijdrage zou moeten leveren aan de renovatie van het aquarium, zeker nu het voor Artis zelf vrijwel onmogelijk is om deze kosten te kunnen dragen.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *Een substantiële financiële bijdrage te doen aan de renovatie van het Rijksmonumentale aquarium van Artis en deze bijdrage te dekken uit het eerder genoemde noodfonds;*
- *Als bovenstaande uiteindelijk niet mogelijk blijkt, zich tot het uiterste in te spannen te zoeken naar mogelijkheden tot medefinanciering van de renovatie en PS over deze inspanning te informeren*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Aan de andere kant van de stad ligt museum Het Schip, net achter de Spoordijk in de Spaarndammerbuurt, een klassiek Amsterdamse School museum dat ook internationaal heel veel belangstelling heeft opgeroepen. Dit museum staat op omvallen en wij verzoeken GS welwillend naar de volgende motie te kijken.

Motie 167/09112020
Steun voor Museum Het Schip, Amsterdam

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Museum Het Schip een positieve beoordeling heeft gekregen in het Amsterdamse Kunstenplan;*
- *De gemeente Amsterdam door corona echter pijnlijke bezuinigingen heeft moeten doorvoeren, waardoor Museum Het Schip vanaf 2021 € 147.185 tekort komt op haar exploitatiebegroting;*
- *Het museum reeds voor twee-derde in haar eigen inkomsten voorziet;*
- *Door de verlaging van de Amsterdamse subsidie het betalen van vaste lasten in de knoei komt.*

Overwegende dat:

- *Museum Het Schip een bijzondere positie inneemt in het vertellen van de geschiedenis van de sociale woningbouw;*
- *Het museum een bijzondere positie inneemt in het tonen van een unieke architectuurstroming;*
- *Museum Het Schip verder reikt dan Amsterdam: van over de hele wereld komen mensen zien hoe aan het begin van de twintigste eeuw zogeheten paleizen voor de arbeiders zijn gebouwd.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

Museum Het Schip in Amsterdam overeind te houden door het benodigde bedrag van € 147.185 te doneren en dit bedrag te vinden in het noodfonds coronasteun maatschappelijke en culturele organisaties

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Dit waren de vijf moties, maar ik heb nog een paar opmerkingen. Wij geven veel subsidies aan instellingen en bedrijven die willen innoveren. Veel van die bedrijven vragen ook NOW-steun aan en wij zouden van GS willen weten of deze zaken elkaar niet in de weg zitten als wij subsidie verlenen op kwesties die zich vertalen in het aannemen van personeel en vervolgens daarvoor NOW-steun wordt aangevraagd, is dat geen reden om die subsidie te bevriezen? Zo ja, wordt daarnaar gekeken? Dan horen wij graag wat dat voor consequenties heeft en of er op die manier nog geld vrij te spelen valt. Dan over het klimaat. Ik wil de gedeputeerde van dienst vragen of het actieprogramma Klimaat zoveel mogelijk mensgericht kan worden, hij zou nog met een brief komen. Het is nu nog een beetje een glossy, dat actieprogramma, er staan veel behartenswaardige dingen in, maar we waren het er bij de behandeling daarvan allemaal over eens dat er nog een tijdpad ontbrak, maar ook concrete resultaatpunten. Ik zou hem willen vragen, maak de resultaten gebonden aan mensen. Vorige week stond er een bericht van TNO op de NOS-site waarin werd aangegeven dat 650.000 mensen in dit land energiearm zijn en dat dreigen er nog meer te worden als we te veel maatregelen gaan opleggen waarbij niet zoals door mijn fractie in de Kamer is verlangd, dat op een financieel neutrale manier gebeurt, zoals het afhalen van bewoners van het gas. Daar zou ik graag een gerichte brief op zien van de gedeputeerde. Verder wat betreft gezondheid, Tata Steel, Schiphol, het is uitermate belangrijk dat er wordt gehandhaafd op milieu. Wij hebben regelmatig insprekers bij commissievergaderingen NLG, maar nogmaals mijn vraag aan de gedeputeerde, zijn de OD's voldoende toegerust om de handhaving te laten plaatsvinden en als dat nou een probleem blijft, dan kan dat noodfonds daarvoor eventueel ook ingezet worden. Wees creatief met dat noodfonds en stop het niet allemaal in een soort fictieve schatkist op het moment dat het nodig is om het uit te zetten. Dan kom ik bij de laatste punten, dat is het thema Wonen. Wij hebben even nagedacht over het indienen van een motie, maar ik denk dat het verstandig is dit eerst even in de week te leggen bij de gedeputeerde. Er spelen twee kwesties. Er is net een rapport verschenen over de situatie van huisvesting van arbeidsmigranten. Hoe gaan GS met dit rapport om? Leidt dit tot concrete acties op korte termijn? Een tweede vraag is, heel veel mensen waar ik het ook over gehad heb in mijn bijdrage die een beetje in de lagere regionen van de maatschappij zitten qua inkomen, scholing en positie op de arbeidsmarkt, zijn ook de mensen die een sociale huurwoning nodig hebben. Daarvan zijn statushouders maar een heel klein percentage, maar ook voor die andere mensen zou het fijn zijn als wij vanuit de provincie zodra er ergens bouwplannen zijn en bouwvergunningen worden afgegeven, toch met een soort sociale huurquote werken. Ik hoor graag van GS of zij daar brood in zien, gezien ook de huidige situatie. Wij zouden graag een sociale huurquote van 40% willen zien bij bouwplannen. Ik zie nu af van een motie op dit punt, dat kan op een andere moment nog, maar ik hoor graag hoe GS hier tegenaan kijken.

De **VOORZITTER**: De vijf moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter, we hadden het allemaal niet gedacht, vorig jaar, dat onze bussen bijna leeg zouden zijn, de sportvelden stil, de musea verlaten, de theaters uitgestorven, de stoelen in de dorpshuizen opgestapeld. Dat zo veel mensen zich zorgen zouden maken over hun kwetsbare familieleden, hun bedrijf of hun inkomen, dat studenten in afzondering online hun lessen zouden volgen, dat sommige ouderen nauwelijks meer anderen ontmoeten, dat de eenzaamheid groeit en de somberheid toeneemt. Dat we snakken naar een hug, een klap op een schouder of een arm om je heen. Maar we hadden ook niet gedacht dat we de herfstzon weer zó zouden waarderen, dat we de natuur dichtbij zouden herontdekken, de stilte opnieuw konden horen, de hemel blauwer dan ooit zouden zien, dat de creativiteit en veerkracht in de samenleving zo groot zouden zijn en dat we zo scherp zouden zien wat écht telt. Als ons iets duidelijk is geworden de afgelopen maanden, dan is het dat wij ons leven niet in de hand hebben. Dat deze wereld niet zo maakbaar is als we misschien dachten. In de afgelopen weken hebben wij al gedebatteerd over de twee corona-fondsen van de provincie, die bedoeld zijn om maatschappelijke organisaties te steunen om bij te dragen aan een duurzaam herstel uit de crisis. Vandaag moeten wij met alle onzekerheid die er is, de financiële kaders voor het volgende jaar vaststellen. Wij zijn in grote lijnen tevreden met de begroting. In tegenstelling tot vorig jaar zien wij dat de ambities van dit college om het provinciale beleid op een duurzamer spoor te zetten, dit jaar zichtbaar zijn doorvertaald in de begroting. Dat is onverminderd belangrijk, want de coronacrisis mag dan op dit moment enorme gevolgen hebben, we zitten middenin een grotere crisis waarvan de gevolgen op de lange termijn nog veel meer impact zullen hebben. De manier waarop onze economie en Westerse samenleving zijn ingericht, vraagt meer van de aarde dan wat zij kan geven. Het klimaat verandert, de natuur verslechtert. Het is onze opdracht om een goed beheerder voor de prachtige schepping te zijn en te zorgen dat mensen ver weg en mensen die na ons komen, niet tekort wordt gedaan. De provincie kan daaraan bijdragen door beleid dat fossiel energieverbruik reduceert, het gebruik van grondstoffen terugdringt, de CO2-uitstoot laat afnemen en dat bijdraagt aan de versterking van de natuur en de biodiversiteit. Dit krijgt o.a. vorm in het Actieprogramma Klimaat en straks in het Regionaal Mobiliteitsprogramma, maar ook in het Masterplan Biodiversiteitsherstel en het Programma Natuur. Wij zullen u het komende jaar scherp houden op deze onderwerpen. Wij willen u een vijftal aandachtspunten meegeven. Ik richt mij virtueel tot een aantal gedeputeerde en de eersten zijn gedeputeerden Pels en Zaal. Ten eerste, u bent het met ons eens dat economische ontwikkeling geen doel op zich is, maar gericht moet zijn op het welzijn van mensen. Niet de euro's die we uitgeven, maar wat ze bijdragen aan het geluk van mensen is bepalend. In Noord-Holland hebben we al een aantal jaren de "Barometer Welvaart en Welzijn", maar die is in de begroting een beetje weggestopt in programma 6.5 over Economie en de data zijn deels verouderd. Het is daarom niet direct duidelijk in welke mate ons beleid bijdraagt aan de welzijnsdoelen. Wij willen u uitdagen om in het komend jaar concreter te laten zien hoe deze factoren zich ontwikkelen als gevolg van ons beleid. Dat betekent wellicht een directere koppeling met de monitoring van de verschillende natuur- en duurzaamheidsdoelen en een prominentere plaats in de begroting. Wilt u daaraan werken? Dan richt ik mij tot gedeputeerde Zaal. Ten tweede: de agrarische sector heeft het zwaar, omdat allerlei uitdagingen samenkomen op het boerenerf. De reductie van de stikstofuitstoot, de

versterking van de natuur, het behoud van de weidevogel, de zorg voor ons landschap, alles raakt aan het boerenbedrijf. Terwijl veel boeren zich met hart en ziel inzetten voor gezond voedsel en hun kennis en kunde gebruiken voor de zorg voor hun land en dieren, ervaren zij weinig waardering en soms veel kritiek. Dit moet echt beter. De Rijksadviseur voor de fysieke leefomgeving. Berno Strootman, roept in een advies aan de minister op tot een "nieuwe deal" tussen boeren en maatschappij, waarin boeren zorgdragen voor het klimaat, de biodiversiteit, een rijk bodemleven, schoon water en een aantrekkelijk landschap in ruil voor eerlijke prijzen voor het voedsel dat ze produceren. Wilt u deze adviezen meenemen in de Voedselvisie die u aan het maken bent? Dan richt ik mij virtueel tot de heer Loggen. Ten derde de woningbouw: de vraag naar woningen is sowieso groot, maar de vraag naar betaalbare woningen is helemaal groot. De huizenprijzen zijn in een groot deel van onze provincie echter zo gestegen dat het voor veel (jonge) mensen nauwelijks mogelijk is een huis te kopen. Vaak eisen gemeenten in nieuwbouwprojecten wel dat een deel van de woningen in de categorie “betaalbaar” valt, maar soms gaat dat om huizen van € 350.000 tot € 400.000 en voor de meeste mensen is dit veel te duur, omdat het bedrag dat je kunt lenen niet hoger is dan vijf keer je jaarsalaris. Het probleem is dat de term "betaalbaar" niet gedefinieerd is. Wij vinden dat dit beter moet en daarom dienen we een motie in:

Motie 168/09112020
Betaalbare woningen echt betaalbaar

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Overwegende dat:

- *De behoefte aan woonruimte in Noord-Holland onverminderd groot is;*
- *De prijzen van woningen zo sterk zijn gestegen dat het voor veel (jonge) mensen nauwelijks mogelijk is een huis te kopen;*
- *Veel gemeenten en regio’s afspraken hebben gemaakt dat een deel van de nieuwe woningen in de categorie “goedkoop”/“betaalbaar” moet vallen;*
- *Deze categorieën niet helder gedefinieerd zijn;*
- *Soms huizen van € 350.000 tot € 400.000 worden geschaard onder de noemer “betaalbaar”;*
- *Zelfs “starterswoningen” tot € 310.000 euro mogen kosten;*
- *Het hypotheekbedrag dat mensen kunnen lenen, veelal niet hoger is dan 5 keer het jaarinkomen.*

Constaterende dat:
De provincie volgens de Noord-Hollandse Woonagenda 2020-2025 o.a. een rol heeft als beleidsmaker en verbinder met als doel “om te komen tot een zo goed mogelijke afstemming van vraag en aanbod”.

Van mening dat:
Er meer woningen moeten komen die betaalbaar zijn voor starters op de woningmarkt.

Dragen GS op:

Te stimuleren dat in de regionale Woonakkoorden een duidelijke definitie wordt opgenomen van wat wordt beschouwd als de categorie "goedkoop"/"betaalbaar" en daarbij uit te gaan van een prijs van maximaal 5 maal het modaal inkomen in Nederland (zijnde € 182.500 in 2020)

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie CU

Ten vierde, het Openbaar Vervoer, richting de heer Olthof. Wij maken ons grote zorgen over de lange termijngevolgen van de coronacrisis op het busvervoer. De vicieuze cirkel is duidelijk: minder mensen in de bus, minder inkomsten, minder aanbod en ga zo maar door. U noemt dit probleem ook in de begroting, maar presenteert nog geen oplossing. Wij willen u oproepen om alles in het werk te stellen om te voorkomen dat de kwaliteit van het OV permanent verslechtert als gevolg van deze crisis. De motie van de SP die wij mede indienen, is een eerste stap, maar er moet meer gebeuren. Kunt u toezeggen dat uw ambitie is om het aanbod van ons OV op de lange termijn in stand te houden? En kunt u vertellen hoe en wanneer u daar bij ons op terugkomt? Dan richting de heer Stigter. Ten vijfde: de provincie zet stevig in op de verduurzaming van particuliere woningen, onder andere in het kader van het Actieprogramma Klimaat en in de uitwerking van het Duurzaam Herstelfonds. Dat is een prachtig streven, maar het risico bestaat dat vooral mensen met financiële middelen mee kunnen doen en ook dan ontstaat een vicieuze cirkel. De energielasten van armere mensen nemen toe ten opzichte van de energielasten van mensen die verduurzaming kunnen betalen, wat leidt tot energiearmoede. Dat willen wij niet laten gebeuren. In een recent onderzoek concludeert TNO dat samenwerking en regie nodig zijn om energiearmoede aan te pakken. Zij schrijven: "Met name de provincies Utrecht, Zuid-Holland en de noordelijke provincies financieren en stimuleren onderzoek, zetten provinciale programma's op en ondersteunen gemeenten in hun energiearmoede projecten." Bent u bereid om in contact te treden met deze provincies om te zien wat Noord-Holland daarvan kan leren? Tot zover de aandachtspunten van de CU. Tot slot een persoonlijke noot. Ik begon met het schetsen van de enorme maatschappelijke impact van de coronacrisis. Hoe alles zo anders is dan we een jaar geleden dachten. De moeite en de zorg die er is, maar ook de positieve kanten, dat we nu beter zien wat écht telt. Dit laat voor mij ook een glimp zien van hoe de wereld zou kunnen zijn, hoe de wereld bedoeld is. Ik wens u van harte de zegen van God toe bij het bijdragen aan die wereld.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Wij hebben een bewogen jaar achter de rug en ik ben maar eens gaan kijken naar de afspraken in het coalitieakkoord. In het voorwoord staat dat er samenwerking met de bewoners van Noord-Holland moet plaatsvinden en daar horen ook de kwetsbaren, gehandicapten en ouderen bij. In het hele coalitieakkoord is er eigenlijk een behoorlijke groep vergeten mensen. Ik sprak hier aan het begin van deze periode van PS over en had gehoopt dat de coalitie het akkoord misschien zou bijstellen. Helaas. In het coalitieakkoord

Duurzaam Doorpakken komen de woorden ouderen, gehandicapten en mensen met een beperking nul keer voor. Het verdrag Gehandicapten dat op 14 juli 2016 in Nederland in werking is getreden bepaalt dat mensen met een beperking – en daar vallen ouderen en gehandicapten ook onder – volwaardig moeten kunnen deelnemen in de samenleving. Hiervoor dien ik een aantal moties in.

Motie 169/09112020
Gedeputeerde ouderenbeleid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Het VN-verdrag "handicap op 14 juli 2016 in Nederland in werking is getreden";*
- *Dit verdrag bepaalt dat mensen met een beperking volwaardig moeten kunnen deelnemen aan de samenleving;*
- *Er in Noord-Holland inmiddels 2,8 miljoen mensen wonen, werken en recreëren en gebruik maken van het openbaar vervoer;*
- *In deze coronatijd er veel werknemers ontslagen worden waaronder ouderen;*
- *De coalitie weinig aandacht heeft in hun programma;*
- *Het belangrijk is dat overheden bij het maken van beleid en wetgeving rekening houden met deze grondbeginselen.*

Overwegende dat:
Ouderen, gehandicapten en mensen met een beperking extra aandacht verdienen in deze corona tijd.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- *Bij het college van Gedeputeerde Staten een coördinerend gedeputeerde aan te stellen specifiek voor kwetsbare ouderen, gehandicapten, die zicht houdt op wonen en recreëren en vervoer;*
- *Te zorgen voor bankjes in de openbare ruimte en alles wat het voor gehandicapten mogelijk maakt om aan de samenleving te kunnen blijven deelnemen;*
- *Kleinschalige (bejaardenhuisvesting), zodat de grotere woningen weer vrijkomen voor gezinnen;*
- *Dit onder de aandacht te brengen bij gemeenten*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie 50plus/PvdO

De volgende motie is:

Motie 170/09112020
Naleven VN-verdrag Handicap

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende, dat:

- *Het VN-verdrag 'Handicap' op 14 juli 2016 in Nederland in werking is getreden;*
- *Dit verdrag bepaalt dat mensen met een beperking volwaardig moeten kunnen deelnemen aan de samenleving.*

Overwegende dat:

- *In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' het woord 'handicap' of 'beperking nul keer genoemd word;*
- *Het belangrijk is dat overheden bij het maken van beleid en wetgeving rekening houden met deze grondbeginselen.*

Van mening dat:

- *Mensen met een beperking volwaardig mee moeten kunnen doen om deel te nemen aan de samenleving;*
- *Zelfredzaamheid van mensen met een beperking alleen vergroot kan worden als daadwerkelijke blokkades in de samenleving worden opgeheven;*
- *Er nu te weinig stappen worden gezet om de provincie voor iedereen toegankelijk te maken.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:
Het VN-verdrag 'Handicap' toe te passen en daar beleid op te maken en periodiek de voortgang te rapporteren aan en te bespreken met Provinciale Staten

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie 50plus/PvdO

Motie 171/09112020
Ouderenbeleid Noord-Holland 2020-2024

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Het ouderenbeleid in Noord-Holland nog niet optimaal is;*
- *In Noord-Holland veel ouderen wonen en de groep de komende jaren alleen maar zal toenemen.*

Overwegende dat:
In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' het woord 'senioren' of 'ouderen' nul keer genoemd worden.

Van mening dat:

- *Ouderen een kwetsbare groep zijn en zelfredzaamheid van de senioren geen vanzelfsprekendheid is, zeker niet in een sterk geïndividualiseerde samenleving;*
- *Zelfredzaamheid van ouderen alleen gestimuleerd en gerealiseerd kan worden in een samenhangend ouderenbeleid.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:
Periodiek de voortgang van het ouderenbeleid te rapporteren aan en te bespreken met Provinciale Staten

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie 50plus/PvdO

Motie 172/09112020
Eenzaamheid bij kwetsbare ouderen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:
Eenzaamheid onder ouderen mede door de coronacrisis, sterk is toegenomen.

Overwegende dat:

- *In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' het woord 'ouderen' en 'eenzaamheid' nul keer genoemd worden;*
- *We weten dat in relatie tot eenzaamheid bij kwetsbare ouderen 'zingeving' de meest gezond makende factor is;*
- *Eenzaamheid er in verschillende soorten is: sociale eenzaamheid (isolement, gemis aan contact), emotionele eenzaamheid (geen betekenisvolle contacten) en existentiële eenzaamheid (gevoel van zinloosheid, levensvragen niet kunnen delen).*

Van mening dat:
Je er als mens, zeker op hoge leeftijd, door er gewoon te zijn van voldoende waarde bent voor de samenleving.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- *In de participatieregelingen van de provincie een versterkte focus te leggen op die initiatieven die eenzaamheid verminderen, mensen leren omgaan met de eigen eenzaamheid of zingeving verhogen;*
- *In het ondersteunen, stimuleren en het netwerken van gemeenten en alle andere partners 'eenzaamheid, vooral bij kwetsbare ouderen' te blijven agenderen omdat dit een verantwoordelijkheid is van ons allemaal;*
- *PS actief te informeren over de betreffende initiatieven in de jaarlijkse voortgangsrapportage*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie 50plus/PvdO

Tevens dien ik een aangehouden motie in waarin wij oproepen om een ouderenvriendelijke provincie te worden.

Motie 173/09112020
Noord-Holland, meest ouderenvriendelijke provincie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:
Diverse Nederlandse steden zich aangesloten hebben bij de Age Friendly Cities van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Overwegende dat:
- *In de hele provincie het aantal inwoners boven de 65 plus sterk toeneemt.*
- *Ouderen steeds langer thuis blijven wonen;*
- *Eenzaamheid een groot maatschappelijk probleem is;*
- *Veel ouderen zo lang mogelijk zelfredzaam en veerkrachtig willen zijn, ondanks toenemende kwetsbaarheid;*
- *Ouderen geconfronteerd worden met obstakels om deel te kunnen nemen en bij te kunnen dragen aan de samenleving;*
- *De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) een gestructureerd kader heeft opgesteld om inzicht te krijgen en te komen tot meet ouderenvriendelijke omgevingen.*

Van mening dat:
De provincie kan bijdragen aan het verbeteren van de fysieke en sociale omgeving van ouderen zodat zij op een prettige en waardevolle manier langer zelfstandig kunnen blijven wonen en deel kunnen nemen aan de samenleving.

Spreken uit:
- *Te inventariseren in hoeverre de provincie Noord-Holland al invulling geeft aan het kader ouderenvriendelijke omgeving van de Wereldgezondheidsorganisatie en waar de ontwikkelkansen liggen;*
- *In samenspraak met ouderenbonden te inventariseren welke knelpunten worden ervaren en deze te prioriteren*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie 50plus/PvdO

Graag willen wij dat er een gedeputeerde wordt aangesteld die dit verdrag gaat uitvoeren waarvoor ik een motie heb ingediend. Dan de begroting. Er is geen duidelijk overzicht van de dekking voor de beschikbare € 100 miljoen, dus graag nog een schriftelijke uitleg over waaraan u dat geld gaat uitgeven. Wij vinden dat er meer duidelijkheid en transparantie moet komen van de uitgaven en dekkingen en hopen dat dit wordt opgepakt en meegenomen in de volgende jaren. PS en GS hebben een overeenkomst met betrekking tot het vullen vanuit het herstelfonds. Nu blijkt weer uit het voorstel van GS dat de dekking van het bedrag niet helder is onderbouwd. Men gebruikt allerlei potjes, maar geeft niet aan wat er gebeurt als het potje leeg is. Wat gaan wij doen als zich een calamiteit voordoet? Ik mis de onderbouwing van de dekking. Uit welk potje wordt geld gehaald en wat heeft dat tot gevolg voor de reservering? Wij willen dus een onderbouwing van het herstelfonds. Dan het versneld van het gas afhalen, wij zijn daar geen voorstander van en de medewerking van bewoners loopt aardig terug. In Elsevier van 24 oktober 2020 staat 'ontnuchtering over van het gas los groeit' maar minister Ollongren stoomt door, terwijl er in Purmerend voorlopig geen huizen meer van het gasnet worden afgekoppeld. Zo waren de alternatieve warmtebronnen duurder dan verwacht en de gemeente zegt keihard tegen een muur te zijn opgelopen. Tevens is er veel verwarring over hoge en lage warmtenetten. Voor een hoge temperatuur kun je af met smalle buizen, maar voor lage temperaturen heb je grotere buizen nodig, maar wij gaan dit wel voor 30 jaar aanleggen en dus kun je snel een verkeerde keuze maken. Hoewel het hier om 1.300 woningen gaat, is dit een nederlaag voor minister Ollongren, schrijft Elsevier. Voelt de gedeputeerde dit ook zo? Het is te hopen dat de nuchterheid het overneemt voordat er grote ongelukken gebeuren en het is wachten op de volgende botsing met bewoners die van het gas af moeten. Wij zullen het arbeidsmarktfonds niet blokkeren, maar zullen kritisch blijven volgen of er daadwerkelijk arbeidsplaatsen worden gecreëerd. Er zijn ook geen garanties dat er daadwerkelijk arbeidsplaatsen bijkomen. Graag willen wij een doorlopende rapportage van GS van het overleg met werkgevers en werknemers en hopen dit zonder een motie te doen, anders moet ik die de volgende vergadering weer indienen. Wij vinden dat met de stichting EC Modernisme dat wij een einde moeten maken aan al het gepruts met zon, wind, kolen en het kappen van bomen voor de bio-industrie. Het kabinet moet de CO2-uitstoot dit jaar met een kwart terugdringen, maar de kolencentrales blijven open voor het geval wij het met zon en wind niet redden, zo blijkt uit een Kamerbrief. Op dit moment gaat er een biomassacentrale open in Amsterdam, gestookt op afvalhout uit de omgeving van Amsterdam. Dit wordt de grootste openhaardkachel van Amsterdam en de mensen die last hebben van hun longen, vrezen voor meer last. Is de gedeputeerde het met mij eens dat wij die krengen zo snel mogelijk moeten sluiten? Minister Wiebes laat weten dat hij naar de subsidie gaat kijken, maar inmiddels staat er al een in Amsterdam die voor 70% op subsidie draait. Wij willen de bomen die nodig zijn voor de uitstoot van CO2 en om een klimaatramp te voorkomen, zo spoedig mogelijk overgaan op kernenergie. Die staan er voorlopig ook nog niet, maar laten wij een begin maken, zodat wij in 2030 de problemen opgelost hebben. Nu komen er overal datacentra en per datacentrum hebben we zeker vier windmolens nodig. De verdozing neemt een vlucht. Wat doen wij met alle auto's die op elektra rijden terwijl de infrastructuur nog bij lange na niet voldoende blijkt te zijn? Nu al worden de netwerkverspreiders gevraagd om mee te denken waar zij even wat uit moeten zetten om een andere wijk van stroom te voorzien. Lees de kranten en tijdschriften en stel uw doelstellingen bij en kijk of er snel gebruik gemaakt kan worden van moderne methoden. Ik kan

er uren over praten met deskundigen die ons waarschijnlijk waarschuwen dat er een ramp dreigt als wij niet ingrijpen. Nog even over de begroting. Ons bereiken berichten dat er nog steeds allerlei potjes worden aangesproken om de klimaatdoelstellingen te halen. Kan de gedeputeerde ingaan op welke dat zijn en hoe de verdeling is? Ook in de toekomst is er extra financiering nodig of is de gedeputeerde daar al mee bezig? Wij wensen een betere sturing in de toekomst van de begroting, maar zetten vraagtekens bij de algemene reserve die snel afneemt.

De **VOORZITTER**: De vijf moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan geef ik het woord aan de heer Baljeu die zijn maidenspeech houdt als ik goed ben geïnformeerd. Na deze bijdrage in eerste termijn ga ik schorsen voor de lunch.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Voorzitter. Dat is niet juist, ik wens geen gebruik te maken van mijn spreektijd. Ik had het ook al in de chat gezet, maar het kwam niet door.

De **VOORZITTER**: Ik stel voor te schorsen voor de lunch tot 13.30 uur. De vergadering is heropend en het woord is aan mevrouw Kocken voor de eerste termijn.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Vorig jaar zei ik ter gelegenheid van de algemene beschouwingen dingen over een eerste keer. Toen was ik opgewekt en blij want het was ons gelukt om van oppositie naar coalitie te bewegen en ook nog met een akkoord waar wij trots op zijn. Mijn centrale thema toen was ‘niet alles kan’. Toen dacht ik dat de PAS-uitspraak die de hele machinerie piepend en krakend tot stilstand had gebracht, de grote gebeurtenis was die deze coalitieperiode zou bepalen, maar een jaar later zien wij ons met de volgende crisis geconfronteerd, corona. Nog veel directer en heftiger bepaalt dit ons leven nu en de komende tijd, want bijna niks is meer zoals het was. Velen werken voornamelijk thuis, familiebezoek kan bijna niet, we halen geen borrel meer in de kroeg, theater- of museumbezoek zit er niet in, winkelen is beperkt tot een boodschap doen en verjaardagen vieren kan eigenlijk ook niet meer. Sint Maarten en de feestdagen zullen anders zijn dan andere jaren. Ook het democratisch proces heeft er flink onder te lijden. Goed, we zijn nog wel operationeel als Staten maar toch duidelijk op halve kracht. Complimenten aan de griffie hoe zij alles in deze uitdagende tijden in goede banen leidt, daarover absoluut alleen maar lof, maar als wij nu met elkaar vergaderen, het debat, de creativiteit, het lijdt duidelijk onder de beperkingen. Wij kijken vandaag allemaal van en naar een beeldscherm en ik zie niet of mijn verhaal bij iemand op instemming of misschien een besmuikt lachje kan rekenen of dat ik iemand boos maak. Natuurlijk, er mag geïnterrumpeerd worden maar ik denk dat wij allemaal voelen dat echt debat lastig is op deze manier. Daarom had ik mij voorgenomen het maar kort te houden, maar u zult wel horen, dat voornemen heb ik niet helemaal waargemaakt. Het wordt toch een lang verhaal, zoals ook eigenlijk bij alle anderen. Allereerst wil ik iets zeggen over de begroting als geheel. Op basis van de huidige cijfers kunnen wij constateren dat de provincie er financieel gezond voorstaat. Het weerstandsvermogen is robuust en de structurele exploitatieruimte voor de komende jaren ziet er positief uit. Onze provincie doet in opdracht van PS iets heel unieks, maar liefst € 100 miljoen wordt vrijgemaakt om het economisch herstel te bevorderen door extra inzet op de verduurzaming van de gebouwde omgeving, het versterken van de arbeidsmarkt en de maatschappelijke en culturele

sector. € 100 miljoen is een groot bedrag voor de provincie en terecht gezien het herstel, maar dat vraagt wel van het college dat dit zorgvuldig wordt uitgewerkt om ervoor te zorgen dat in de toekomst ook een bestendige begroting gemaakt kan worden. Wij zien uit naar de uitwerking hiervan in de eerste begrotingswijziging en roepen GS maar eigenlijk ook onszelf als PS op om te sturen op effectiviteit, om er zo voor te zorgen dat de middelen die wij vrijmaken voor het bestrijden van deze crisis, een zo groot mogelijk positief effect hebben, want dat zij niet alleen het herstel nastreven maar daarnaast ook duurzaamheid bevorderen, zien wij als een grote plus. Wij maken ons wel zorgen over twee zorgen en daar vragen wij aandacht voor van het college. Enerzijds gaat dat over de capaciteit van gemeenten om samen met ons projecten uit te voeren en anderzijds over de open huishouding van de provincies op de langere termijn. Door de bestaande tekorten van de gemeenten en teruglopende inkomsten door corona zijn zij mogelijk niet in staat om gezamenlijke projecten te financieren en samen met ons uit te voeren. In augustus zond het college daarover een brief aan de minister waarin zij om meer geld voor gemeenten vraagt, ik zou graag horen of daarover inmiddels een gesprek op gang gekomen is met het Rijk. Waar gemeenten nu al in een penibele financiële situatie zitten, is het voor de provincie in de toekomst ook niet uitgesloten daar te geraken, want door de gewenste vrijstelling van elektrisch vervoer voor de motorrijtuigenbelasting en daarmee voor de opcenten, zullen de inkomsten uit de opcenten teruglopen en het provinciefonds is voor het Rijk al eerder een gemakkelijke bron voor bezuiniging geweest. Wij vragen het college om hier bovenop te zitten en te zorgen dat de open huishouding gewaarborgd kan blijven. Dan het volgende, vorig jaar maakten wij al een punt van de oude prestatie-indicatoren die in de begroting worden gebezigd, zoals in het programma Ruimte waarin de indicatoren nog geheel economisch zijn ingestoken. Wij zijn blij met de uitnodiging van de portefeuillehouder om te bezien hoe voor de begroting van 2022 meer kwaliteit en actualiteit in de indicatoren kan worden aangebracht, zodat het coalitieakkoord ook in de begrotingssystematiek beter tot zijn recht zal komen. Verder complimenten voor de invulling van onze wens om meer transparantie en meer sturingsmogelijkheden op de uitvoering en uitputting van de bestemmingsreserves door het nieuwe bestedingsplan bestemmingsreserves. Wij krijgen zo een beter inzicht of er in de reserves middelen blijven vastliggen die geen nuttige aanwending kunnen vinden. Zo verhogen wij de effectiviteit van het begrotingsinstrument voor PS en zo kunnen we tot een beleid komen waarin wij nog meer werken aan een gezondere leefomgeving, een toekomstbestendig klimaatbeleid, een betere bereikbaarheid voor alle vormen van vervoer, een meer circulaire economie, een groen landelijk gebied en een bestuurscultuur die dichterbij de mensen staat. Hartelijk dank daarvoor. Ik heb nog wel een verzoek voor de volgende begroting en ook voor andere belangrijke provinciale documenten. Maak deze toegankelijk voor een breder publiek door van die documenten ook een versie te maken in het meest voorkomende taalniveau. Begrijpelijke taal is belangrijk om burgers in de gelegenheid te stellen mee te doen, het taalniveau B1 is het meest voorkomende taalniveau in Nederland en 95% van onze bevolking begrijpt dat taalniveau. De Rijksoverheid heeft hier al flinke stappen in gemaakt en nu is de beurt aan de provincie door in ieder geval de belangrijkste publicaties een niveau B1-versie mee te geven. Daarvoor een motie.

Motie 174/09112020

Helder taalgebruik

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Politieke en ambtelijke stukken niet altijd voor iedereen begrijpelijk zijn;*
- *De Rijksoverheid de nieuwe teksten op haar website al op taalniveau B1 maakt;*
- *De meeste mensen in Nederland taalniveau B1 kunnen begrijpen;*
- *Ook mensen met een hoger taalniveau over het algemeen de voorkeur geven aan begrijpelijke teksten.*

Overwegende dat:

- *De toegankelijkheid van de politiek belangrijk is;*
- *Het gebruik van begrijpelijke taal de politiek toegankelijker maakt.*

Spreken uit:
Zelf ook te streven naar het gebruik van heldere en begrijpelijke taal.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een tweede toegankelijke versie van de begroting volgens de richtlijnen voor taalniveau B1 op te stellen;*
- *Te verkennen voor welke andere publicaties een tweede versie volgens de richtlijnen B1 passend zou zijn;*
- *Daarbij ook de communicatie op de website mee te nemen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie GL, D66, PvdA, PvdD

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, altijd goed om naar mevrouw Kocken te luisteren. Die motie zullen wij zeker steunen, want wij houden ook van eenvoudig en voor iedereen begrijpelijk taalgebruik, maar die mensen willen misschien ook wel geld en ondersteuning. Als je dan kijkt dat een ontzettend klein percentage van het noodfonds nu wordt uitgezet, is mevrouw Kocken het met de SP eens dat er wat royaler de portemonnee kan worden getrokken op het moment dat iedereen omhoog zit. We kunnen dat fonds wel gaan uitsmeren over ik weet niet hoeveel jaar, maar mensen zitten daar meer op te wachten dan op een publieksvriendelijke versie van de begroting.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Volgens mij zitten mensen op verschillende dingen te wachten en misschien ook wel op beide. Ik denk dat toegankelijke documenten niet moeten worden ingewisseld voor meer middelen voor een bepaalde doelgroep. Dit is een doel op zich, het toegankelijk maken van de politiek. Of wij de middelen op de goede manier verdelen, daar moeten wij binnenkort nog eens goed met elkaar over praten. Het kan heel goed zijn dat ik mij bij de SP aansluit, dat sluit ik helemaal niet uit, maar dat moet niet een of/of keuze zijn. Ik weet niet of ik de heer Smaling nu verkeerd begrijp, maar duidelijke taal gaat niet verschrikkelijk veel

kosten en dat is gewoon een taak van de overheid. Mensen moeten snappen wat wij hier doen, dat zal ik mij ook meer proberen aan te trekken, best lastig, maar een begrijpelijke begroting voor alle burgers wil ik graag handhaven en niet wegschuiven, zodat andere burgers misschien nog meer tegemoet kunnen worden gekomen.

De heer **SMALING** (SP): Ik ben het helemaal eens met wat mevrouw Kocken zegt over dat teksten begrijpelijk moeten zijn, maar het is zo perifeer als je het vergelijkt met de middelen die nu nodig zijn om een groot percentage van de Noord-Hollanders tegemoet te komen of instellingen die op omvallen staan. Ik wil vragen of mevrouw Kocken ook vindt dat gezien de situatie en het feit dat de twee moties zijn aangenomen, dat dat de kern van de zaak is en deze motie hoe goed ook, een perifere motie is.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik wil de heer Smaling best gelijk geven, want natuurlijk is dit als het gaat over wat hebben mensen nodig, dan hebben mensen ondersteuning nodig en daarna gaan ze misschien onze begroting lezen. Dat ben ik zeker met u eens, maar ik ben het niet met u eens dat wij dat nu moeten beslissen, want nu ligt de begroting voor en de besteding van die € 100 miljoen komt erachteraan bij de begrotingswijziging en daar kunnen wij als PS nog op sturen. € 100 miljoen zeker gelet op onze begroting, is een heel groot bedrag. Als u ruimte ziet om dat te verhogen, dan hoor ik graag waar wij dat vandaan moeten halen en misschien moeten wij dan nog meer uitgeven, maar op dit moment dit verzoek doen hoeft niet achterwege te blijven omdat er ook grotere verzoeken te doen zijn. Ik handhaaf de motie en reken op uw steun, mijnheer Smaling. Kijkend naar wat zich in verschillende portefeuilles afspeelt of aftekent in de begroting, ik zie met grote tevredenheid dat het college voortgang boekt met de doelstellingen uit het akkoord, maar naast tevredenheid hebben wij toch ook wel wat zorgen. Allereerst kijk ik naar de groene portefeuille. Daar gebeurt veel en hoewel wij de ambities enigszins hebben moeten bijstellen en compromissen onvermijdelijk zijn, want zelfs waar voor sommige partijen dit kennelijk een groot GL-feest is, hadden wij nog steeds wel wat te wensen over en zien wij ook soms dat wij wat moeten inleveren. Zo was dat bijvoorbeeld bij NNN, maar dat neemt niet weg dat wij tevreden zijn met het aanvalsplan dat er nu ligt. Dat geldt ook voor de Schoorlse duinen. Een compromis sluiten is soms nodig en de bereidheid voor bewoners om in te stemmen met een compromis, verplicht ons, Staatsbosbeheer en de provincie, om participatie van deze betrokken burgers serieus te nemen, nog serieuzer dan wij eerder al hebben gedaan. Wij zijn ook heel blij met het glyfosaatverbod in de pachtcontracten, een hele betekenisvolle stap naar een gezonder leefmilieu op het platteland, maar nadrukkelijk een eerste stap, want er is nog een lange weg te gaan en wij zijn dan ook heel benieuwd naar de Voedselvisie, zeker na de desastreuze besluitvorming in Brussel over het landbouwbeleid. Wat ons betreft, dwingt het gebrek aan politieke moed of wil in Europa en de besluiteloosheid in Den Haag ons om tempo te maken. Volgens het EU Milieubureau staat 81% van de N2000-gebieden in Europa er slecht voor. Dat maakt ons provinciale Masterplan Biodiversiteit extra belangrijk. Ik benadruk nogmaals dat wij grote behoefte hebben aan een integrale aanpak voor het hele landelijke gebied samen met alle betrokkenen, niet alleen met de sectororganisaties. Portefeuille Mobiliteit, wij zijn op dit moment met name bezorgd over de financiële gevolgen van de tweede coronagolf die die voor het OV zal hebben. Wij vinden dat het college een compliment dient te krijgen voor de keuzes die zij heeft

gemaakt door ervoor te kiezen waar geschrapt wordt, alleen te schrappen in de hoeveelheid, maar dat waar weinig OV rijdt, de ritten in stand zijn gehouden, dat is zeer te prijzen, zodat iedereen in ieder geval toegang houdt tot het OV. Wij zijn blij met hoe de gedeputeerde Mobiliteit zich in korte tijd heeft ingewerkt en de open houding richting de Staten, onze complimenten daarvoor. Een ander dossier waarover wij ons zorgen maken, is woningbouw, hoewel de intentie er zeker is, is het tempo nog niet op peil. In Den Haag heeft het kabinet net ingestemd met een voorstel van GL….

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, ik wil reageren op hetgeen mevrouw Kocken hiervoor zei. Ik ben het met haar eens dat het heel mooi is dat wij bijvoorbeeld een glyfosaatverbod hebben en dat er allerlei mooie kleine stapjes gemaakt worden, maar GL is nu de grootste partij in de coalitie en die zou grote stappen moeten kunnen maken. Hoeveel stapjes denkt GL nog dat er nodig zijn om tot een einddoel te komen? Wat is de eindvisie van GL voor over twee jaar als deze coalitie erop zit?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik hoop dat wij over twee jaar ons hele akkoord hebben uitgevoerd. Ik zie nu al nee van mijnheer Zoon, ik kan u nu als enige toevallig zien en ik zie dat mijn antwoord u niet bevalt, maar ik hoop dat wij dan het hele akkoord hebben uitgevoerd maar ik heb niet de illusie dat wij in deze vier jaar alle problemen hebben opgelost. Dat is een kwestie van lange adem, maar ik hoop wel dat wij de komende 2,5 jaar nog een aanzienlijk aantal meters kunnen maken want er is genoeg te doen.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik moet concluderen dat GL graag zegt grote stappen te maken, maar vervolgens het bij kleine stapjes houdt en het de natuuraanleg al niet haalt die in het coalitieakkoord staat. Ik hoop dat GL dat ook heel erg verdrietig vindt en ik hoop dat wij daar de komende twee jaar grote stappen in gaan maken.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ja, daar baal ik enorm van, kan niet anders zeggen. Ik was supertrots op de ambitie NNN, maar daar zit wel een maar aan, uiteindelijk zullen we behalve iets opschrijven ook moeten kijken hoe wij het gaan realiseren en soms moet je vaststellen dat je ambitie gewoon niet te realiseren is in de korte tijd die je hebt. Ik ben de eerste die daar verdrietig van is geworden, maar ik ben ook trots op hoe wij dat hebben opgepakt en hoe wij daarmee verder gaan. Ik ga terug naar de woningbouw. In Den Haag heeft het kabinet net ingestemd met een voorstel van GL en de PvdA voor een stevige extra impuls voor het verduurzamen van de woningvoorraad en het vergroten van de leefbaarheid. College, dring aan op snelle en strenge Haagse besluiten, kort uitstellen en terugdringen van de stikstofuitstoot, want de onzekerheid over dit dossier helpt de woningbouw niet vooruit. De sector zit vast en daar hebben wij als provincie een verantwoordelijkheid zelf, maar ook om aan te dringen in Den Haag op snelheid, want alleen dat fonds zal daar niet genoeg voor zijn. Aangaande de stikstofkwestie wil ik u sowieso vragen om ook in het belang van andere dossiers een meer proactieve houding aan te nemen. Wij zien uit naar de doelstellingen binnen de gebiedsgerichte aanpak alsmede de daaraan verbonden tijdlijn. Wanneer kunnen wij concrete plannen verwachten? Voor het behalen van de benodigde verlaging van de uitstoot is het nodig dat wij als provincie voortvarender te werk gaan.

Wij hebben geen tijd om op het Rijk te wachten, onze burgers, ondernemers en boeren willen vooruit en ze hebben duidelijkheid nodig. Wat de woningbouwopgave betreft, zijn wij zeer benieuwd naar Deltaplan Wonen dat onder andere door mevrouw Kaamer van Hoegee al meerdere malen is genoemd. Ik veronderstel dat daarin veel aandacht zal zijn voor betaalbare, duurzame woningen die zorgvuldig worden ingepast. Laten we daarover snel in gesprek gaan. Dan de Omgevingsverordening, wij kijken al uit naar de 2.0 versie zo gezegd, omdat wij in die versie belangrijke punten voor veel Noord-Hollanders kunnen gaan regelen, zoals leefbaarheid en gezondheid.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, ziet zij ook een punt in dat ik eerder naar voren bracht om vanuit de provincie een minimale sociale huurquote vast te knopen aan woningbouwplannen en projecten?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Of ik daar iets in zie? Ik ben oprecht heel nieuwsgierig naar het Deltaplan Wonen. Sociale woningbouw zien wij net als de SP, als zeer belangrijk. De sociale woningbouw die er het afgelopen jaar bijgekomen is, is bedroevend te noemen en dat is het grootste deel van ons probleem, namelijk dat er in die sector niet genoeg bijkomt, dan lijkt het alsof bepaalde mensen andere mensen verdringen, maar het probleem is dat er gewoon te weinig woningen zijn. Ik ben er niet helemaal van overtuigd dat wij een minimum moeten stellen omdat ik vrees dat dat in sommige gevallen de bouw niet vooruit helpt, maar ik zou graag willen zoeken naar een manier waarop wij dat wel zoveel mogelijk kunnen stimuleren, want ik ben het helemaal met de SP eens dat sociale woningbouw uiterst belangrijk is.

De heer **SMALING** (SP): Vindt mevrouw Kocken ook dat wij dat dan randvoorwaardelijk moeten maken in de woonakkoorden met gemeenten en bouwpartijen of is het dan toch weer dat wij aan de zijlijn wat adviseren en een beetje uit beeld blijven als je de koe toch bij de horens kunt vatten op dit dossier?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Als wij de koe bij de horens kunnen vatten, dan moeten wij dat zeker doen. Als wij daarmee de boel verder op slot helpen, dan moeten wij er nog eens goed over nadenken of er niet een andere manier is waarop wij dat doel kunnen bereiken. Iedereen – dat heb ik ook in de vorige periode gezien – onderschrijft het belang van woningbouw en toch gebeurt er weinig en daar moeten wij doorheen. Als wij dat zo inrichten dat er in ieder geval beweging in komt, dan is dat sowieso winst en dan hoop ik met u dat wij kunnen sturen op woningbouw die veel sociale woningbouw inhoudt. Om op uw vraag te antwoorden, ik heb mijn twijfels bij een keiharde eis, omdat ik vrees dat daarmee eerder minder dan meer gebouwd zal worden.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Mijn vraag aan mevrouw Kocken is of zij het met mij eens is dat er simpelweg gewoon te veel kandidaten zijn voor de huidige woningvoorraad.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat er meer behoefte is dan aanbod, dat ben ik zeker met u eens, maar als u een bruggetje wil maken naar zijn rare motie, dan kan ik u meteen al zeggen, die zal ik

nooit steunen omdat u daarmee – en dat doet u vaker en daar heb ik u net ook op gewezen – het probleem totaal verkeerd representeert, want ik zal het u meteen zeggen, dan hoeft u de vraag niet meer te stellen, ons probleem met sociale woningbouw is niet dat er opeens de verkeerde mensen in uw optiek in die woningen gaan, het probleem is dat wij te weinig sociale huurwoningen hebben. Er zijn er veel te veel van verkocht en er worden er veel te weinig bijgebouwd, er zijn te veel mensen die daarvan afhankelijk zijn. Daar moeten wij iets aan doen, wij moeten niet tegen een groep zeggen, jij mag er niet meer in, wij moeten zorgen dat er voor iedereen voldoende is, dat is onze taak.

De heer **DEEN** (PVV): Wel leuk dat mevrouw Kocken mijn zogenaamde tweede vraag al beantwoordt, maar dat was helemaal mijn vraag niet. Ik wil vragen hoe zij aankijkt tegen doorstroming.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat is iets wat wij moeten bevorderen, omdat scheefwonen een groot probleem is, alleen kun je het moeilijk bevorderen als er voor de volgende groep weer geen plek is, dan blijven mensen zitten waar ze zitten omdat er geen reële alternatieven zijn. Laten wij dat vooral aanpakken en dat betekent dat er voor het middensegment ook veel moet worden gebouwd.

De heer **DEEN** (PVV): Dat bedoelde ik, dank u wel.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Zijn we het zo maar een keer eens, mijnheer Deen. Wij hopen dat wij in de 2.0 versie van de Omgevingsverordening de verschillen kunnen beslechten, omdat iedereen in de provincie recht heeft op een schone en gezonde leefomgeving. Daar willen wij in ieder geval op inzetten. Dat brengt mij bij Tata Steel, een lastig dossier, grote speler in Noord-Holland en als werkgever in de regio een factor van belang. Maar toch, een duurzame staalproductie is nog geen realiteit en in de tussentijd leven onze burgers in Wijk aan Zee in een omgeving waarover zij bijna elke maand inspreken in onze commissievergadering. Ik dring er daarom bij het college op aan om daar waar zij mogelijkheden heeft, die te benutten om Tata in beweging te brengen. Wij zien ons gesterkt door het oordeel van de rechter dat strengere milieueisen nodig zijn en door de onlangs aangekondigde vervolging van Tata Steel voor de grafietregens door het OM. Wij zijn blij met hetgeen de gedeputeerde heeft aangekondigd, het doorlichten en waar mogelijk aanscherpen van de vergunningen. Hij heeft daarvoor onze volledige steun. Evenzeer spreek ik steun uit voor het klimaatbeleid. Er wordt hard gewerkt om de ambities te realiseren en dat is mooi en belangrijk, want laten wij niet vergeten dat de klimaat- en biodiversiteitscrisis waar al tijden voor wordt gewaarschuwd en die misschien niet de heftige korte termijneffecten van corona heeft waardoor sommige mensen ze nog steeds negeren, een veel grotere bedreiging vormen voor de wereld. Ik ben dan ook blij met de huidige koers van de provincie, met het hoge Bod dat voorkomt uit de RES'en – 6,9 Terrawatt – zijn we goed op weg en werken wij hard aan een duurzaam Nood-Holland. Ook het Actieprogramma Klimaat draagt daaraan bij. Ik kan goed zien dat het verschil maakt, dat GL meedoet in deze coalitie. Dan nog net als de vorige keer iets over de bestuurscultuur. Naast een college dat lof toegewuifd krijgt hier, wil ik ook jullie allemaal, collega-politici in PS, danken voor het vertrouwen dat geregeld getoond wordt voor de

koers van deze coalitie en de veelal constructieve opstelling tot op heden. Wij hebben ons ten doel gesteld de bestuurscultuur te veranderen, meer debat maar vooral meer ruimte voor de inbreng van de oppositie was – niet in de laatste plaats voor mij persoonlijk – heel belangrijk. Ik zie dat wij die ruimte redelijk weten te vinden, niet altijd en ongetwijfeld vanuit de oppositie bekeken, lang nog niet naar tevredenheid, maar ik ben trots op de verandering die zich heeft afgetekend. Er zijn regelmatig moties die op verschillende coalities kunnen rekenen en dat is mooi, want democratie is nadrukkelijk niet de macht van de meerderheid, democratie betekent dat ook de minderheid gehoord wordt, elke minderheid. En toch, sommige geluiden stemmen niet hoopvol, veel mensen missen het gevoel van vertrouwen en zoeken en vinden hun heil bij partijen waar ik ver vanaf sta. Dat geluid mag er zijn.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, ik wil even aanhaken op de bestuurscultuur. Ik denk met haar dat het op sommige plaatsen beter gaat en ik zie ook de inspanningen zoals vandaag de motie over vrijwilligers, maar is het wat mevrouw Kocken betreft genoeg of zou er nog meer moeten veranderen in de bestuurscultuur?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat is een goede vraag. Ik ben op zich eerlijk gezegd tamelijk tevreden gezien waar wij vandaan kwamen, maar ik ben een idealistisch mens, dus laten wij voortgaan en als u concrete suggesties heeft, dan sta ik daar zeker voor open.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ben blij met het feit dat er vooruitgang is, maar wij zijn er zeker nog niet. Ik kijk naar de discussie over de verantwoordelijkheden van GS en PS, de discussie die in het presidium wordt gevoerd. Ook zie ik bij moties over cruciale onderwerpen nog iets te veel de scheidslijnen. Ik wil mevrouw Kocken oproepen de weg voorwaarts te gaan, maar zeker nog niet te claimen dat het eindpunt al bereikt is. Ik hoop dat zij dat met mij eens is?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Wij zijn gelukkig pas in het midden, dus het eindpunt is nog niet bereikt. Mijnheer Heijnen, laten wij daar nog eens over doorpraten. Ik zei net dat dat geluid er mag zijn, waar ik ver vanaf sta. Het mag er zijn, maar het mag en in mijn optiek moet het ook tegengesproken worden. Ik zal nu niet zeggen dat populistische politiek soms harteloos, dom en vaak kortzichtig is, want dat zou maar interrupties uitlokken, maar het is bemoedigend om te zien dat vasthouden aan de Rule of Law, de rechtsstaat, de wetenschap – en dan niet de obscure wetenschap van uitzonderingen maar de breed gedeelde opvattingen van deskundigen – en ook vasthouden aan hoop aan de andere kant van de wereld heeft overwonnen. Ik hou mij vast aan die overwinning van de verbinding tussen hoofd en hart in de wetenschap dat alleen licht het donker kan verdrijven. Laten wij met warmte en positieve energie de uitdagingen van onze tijd aangaan. Als wij hier bepalen uit naam van onze burgers hoe onze leefomgeving, natuur, arbeidsmarkt en samenleving er straks uitzien, hoe willen wij dat die eruitzien? Zijn er kansen voor alle jongeren? Zal een transgenderpersoon zonder enige reserve een sollicitatiebrief sturen als een organisatie op zoek is naar dat waarin hij of zij uitblinkt? Zullen onze kinderen paddenstoelen zoeken in het Beusebos? Zijn wij dan klimaatneutraal, circulair? Als volksvertegenwoordigers hebben wij een belangrijke taak. Denk aan wie na je komt en vraag je af, hoe maken wij het beter voor hen, want met die idealen en een brandende liefde voor onze

provincie en zijn inwoners in het hart zullen wij elkaar inspireren. Ik reken daarbij op een sterke actieve overheid die o.a. pal staat voor wat kwetsbaar is. Noord-Holland heeft laten zien dat dat kan. Met een nood- en herstelfonds zorgen wij ervoor dat culturele instellingen van regionaal belang, behouden blijven. GS hebben aangegeven de noodsteun te verlengen naar 2021 gezien de dramatische situatie waar de sector zich momenteel in bevindt. Dat is fijn voor de instellingen maar tegelijkertijd maken wij ons zorgen over de makers. Nu de theaters en poppodia dicht zijn, worden er ook geen nieuwe producties gemaakt. In principe is dat een taak van het Rijk, maar tot op heden stelt de opstelling van het kabinet richting makers teleur en zitten veel makers thuis, zonder inkomen, sommigen ineens aan de afgrond van de armoede. Wat voor kansen zien GS om makers te steunen in 2021? Zijn GS bereid net als eerder, een lobby op te zetten om naast de steun voor de regionale culturele infrastructuur ook steun voor de makers te vragen aan het kabinet? Wij zullen in ieder geval altijd knokken voor wat kwetsbaar is, zoals voor kunst en cultuur dat een waarde heeft die niet altijd in economische termen is te vatten. Het zijn juist kunst en cultuur die ons hart voeden en die ons de ogen openen. Of je nou je inspiratie vindt in een regel als Rage against the dying of the light of in de Rage against de machine of de drie J's, het maakt weinig verschil. Hoog of laag cultuur, jouw of mijn smaak. Iedereen kan zijn inspiratie in iets anders vinden, in een mooi boek, een heftige hiphoptrack, in de verfijning van een balletdanser of in de rust van een 18e-eeuws stilleven, waar je je inspiratie ook vindt, het maakt niet uit. Cultuur helpt ons om perspectief te houden in een situatie als deze. Cultuur kan een platform geven om je te ontwikkelen, dat gebeurt bijvoorbeeld in onze bibliotheken. In de Kamer is een motie van GL om bibliotheken in de huidige lockdown open te houden, met algemene stemmen aangenomen. Echter, de bibliotheken stuiten lokaal op problemen door noodverordeningen die niet aansluiten op die wens van de Kamer. Om toch de toegang tot een deel van de inspiratiebronnen open te houden, dien ik vandaag een tweede motie in.

Motie 175/09112020

Bibliotheken openhouden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

De maatschappelijke meerwaarde van bibliotheken tijdens de coronacrisis groter is dan ooit, juist voor kwetsbare groepen in de samenleving.

Overwegende dat:

- *Na een motie van GL het kabinet heeft beaamd dat het belangrijk is dat bibliotheken open kunnen blijven voor bepaalde activiteiten;*
- *Het onder de huidige regels mogelijk is voor bibliotheken om open te gaan maar dat het in praktijk moeilijk blijkt dat binnen de huidige noodverordening te doen.*

Roepen Gedeputeerde Staten op:

- *Het belang van het snel weer kunnen openen van bibliotheken te benadrukken bij de veiligheidsregio;*

- *Contact op te nemen met de gemeenten om te kijken welke ondersteuning hierbij nodig is;*
- *Te onderzoeken hoe ProBiblio bibliotheken kan ondersteunen in het opzetten van aanbod dat past binnen de mogelijkheden die door het kabinet zijn gegeven;*
- *In overleg te treden met het IPO en de minister van OCW om sluiting van bibliotheken bij eventuele toekomstige lockdowns te voorkomen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie GL

Daarmee ben ik aan het einde van mijn algemene beschouwingen.

De **VOORZITTER**: De twee moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter, er zijn bijna 12 maanden voorbijgegaan sinds de vorige algemene beschouwingen. We stonden 12 maanden geleden zonder dat wij dat toen wisten, aan de vooravond van de coronacrisis en die crisis begon snel daarna en trok diepe sporen door Noord-Holland, onze provincie is bijzonder hard geraakt. Wij leven mee met de vele getroffenen, zoals met de mensen die hun dierbaren verloren hebben of nog aan het herstellen zijn van een zwaar ziekbed, met de ondernemers die hun levenswerk in duigen zien vallen en werknemers die hun baan hebben verloren. We leven mee met de ouderen en studenten die al maandenlang in isolement leven. De slijtage die optreedt in sociale verhoudingen als er amper meer persoonlijk contact is, vraagt veel van de veerkracht van de Noord-Hollander. Gelukkig zien wij vele voorbeelden van die veerkracht. In stad en dorp blijken bewoners elkaar te vinden en bereid te zijn elkaar te helpen waar nodig. Creatieve ondernemers springen in op kansen. Daarnaast draait de zorg overuren. Wij hebben veel waardering voor al deze doeners. Zij zijn het die ons land door de crisis helpen. Deze beschouwingen zijn belangrijker dan ooit. Het gaat om niets minder dan de toekomst van het welzijn en de welvaart van de Noord-Hollander in crisistijd en laten wij als PS en GS goed voor ogen houden dat het daarom gaat, het welzijn en de welvaart van de Noord-Hollander. Door hen zijn wij gekozen en aan hen leggen wij verantwoording af. Graag herinner ik iedereen nog een keer aan de wijze waarop wij de samenleving ingericht willen zien en dat is dat wij een open liberale samenleving zien waarin iedereen gelijkwaardig is en waar iedereen binnen de democratische rechtsstaat in vrijheid het leven kan leiden zoals hij of zij dat wil. Wel horen hier bepaalde afspraken bij die voor iedereen gelden. Zo eindigt de vrijheid van de een waar de vrijheid van de ander begint. Wij spreken af dat als je de verantwoordelijkheid krijgt om je leven op jouw manier te leiden, je die verantwoordelijkheid neemt.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik ben het helemaal eens met de oproep van de VVD dat het heel erg is wat er gebeurt door de coronacrisis en de ondernemers die gevaar lopen, mensen die ziek zijn en dat er heel hard gewerkt wordt en de economie die enorm geschaad is. Wil de VVD het dan ook niet oplossen bij de bron? Ik hoor van de VVD vooral dat wij een open samenleving moeten zijn, maar wij zien in Nieuw-Zeeland bijvoorbeeld dat juist het beperken van de open samenleving, ervoor heeft gezorgd dat de coronacrisis grotendeels voorkomen is. Hadden wij

onze omgeving niet anders moeten inrichten om tot een betere bescherming te komen van onze omgeving?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik interpreteer deze vraag van de heer Zoon zodanig dat hij een crisis probeert te herleiden naar een algemene duurzame verandering van de samenleving, daar ben ik niet voor. Ik denk dat de pandemie een incident is waar wij zo goed mogelijk mee om moeten gaan en dat wij daarna terug moeten naar een open liberale samenleving, dus nee, ik denk niet dat wij onze grenzen dicht moeten gooien. Ik begin bijna te denken dat u bij de PVV thuishoort als u dat zegt.

De heer **ZOON** (PvdD): Dat zeker niet, maar wij zien een opeenstapeling van incidenten. Q-koorts waar wij ook in Nederland actie hebben genomen om de hoeveelheid geitenhouderijen te stoppen, de groei daarvan, wij zien SARS en MERS en wij zien nu Covid. Hoeveel incidenten wil de VVD nog meemaken voordat er door hen een trend wordt waargenomen?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Het is interessant dat de heer Zoon hier een trend ziet, wij zien die niet. De geschiedenis van de mensheid bestaat sowieso uit het opdoemen en oplossen van problemen en ik heb groot vertrouwen in de kracht van de mensheid om dit soort problemen iedere keer op incidentele basis op te lossen. Wij vinden dat er afspraken horen bij het houden en hebben van een open liberale samenleving en die gelden voor iedereen. De vrijheid van meningsuiting is onlosmakelijk verbonden aan verdraagzaamheid. Daarbij moet ondermijnend en gewelddadig extremisme niet geaccepteerd worden, het moet niet gedoogd worden en wij moeten het ook niet goedpraten. Wij moeten ingrijpen en met elkaar afspreken dat iedereen dezelfde kansen verdient om zich te ontplooien en dat wij sociale rechtvaardigheid nastreven, dat is het punt wat ik net probeerde te maken tegenover de PVV. Deze uitgangspunten en afspraken zijn leidend in het maken en kaderen van beleid, dat gekenmerkt moet worden door realisme en haalbaarheid en betaalbaarheid, deze drieslag kent u nog van vorige jaar, en het beleid moet ook kunnen rekenen op een hoge mate van democratische legitimiteit, dus op draagvlak. Misschien het belangrijkste van alles in deze onzekere tijden is dat het beleid perspectief moet bieden. Hoe komen wij uit deze crisis en waar willen wij naartoe? Wij hebben deze vragen ons gesteld bij het beoordelen van het voorgestelde beleid. Ik begin met mobiliteit en zelfs met een compliment aan de nieuwe gedeputeerde. Het deed en doet ons deugd om te zien dat GS de motie over het versnellen van infrastructurele projecten die zo goed als unaniem werd aangenomen, voortvarend hebben opgepakt. Zo'n € 20 miljoen aan projecten wordt in de planning verschoven zodat de werkgelegenheid in de infraketen blijft en er projecten worden versneld. Een punt van zorg op het gebied van mobiliteit blijft de situatie rondom Amsterdam, zowel het OV als de wegen rond Amsterdam zijn overbelast. Wij moeten breder denken en investeren in OV en wegen om Amsterdam te ontlasten. Denk daarbij aan de Oostwestverbinding tussen Alkmaar en Zwolle, de N242 en de opwaardering Houtribdijk. Dan verkeersveiligheid, een punt dat wij vaker hebben opgebracht. Dit keer willen wij onze aandacht richten op veilig fietsverkeer voor ouderen. Uit de cijfers blijft dat er steeds meer zwaargewonden en doden vallen onder ouderen. Wij willen dat de inzet op de veiligheid voor ouderen in het fietsverkeer wordt geïntensiveerd en wij vragen hoe en of dit gerealiseerd kan worden. Om als Noord-Holland sterker uit de crisis te komen, is het van

het grootste belang dat de provincie blijft investeren in infrastructuur, dit zorgt niet alleen voor de broodnodige werkgelegenheid in de grond-, weg- en waterbouw, maar ook voor onze economie, essentiële doorstroming en bereikbaarheid. Wij dringen er bij GS op aan om haast te maken met alle voorbereidingen voor de verbinding A8/A9, de opwaardering van de Nieuwe Bennebroekerweg en een toekomstbestendige uitvoering van de onderdoorgang van de N247. Bij het laatste project gaat onze voorkeur uit naar de meest robuuste variant en dat is de variant waarbij in beide richtingen een rijbaan uitsluitend bestemd zal zijn voor de bus, zodat Waterland en Edam nog beter ontsloten worden met het OV. Landbouw. Wij constateren dat er druk staat op onze sterke agrarische sector die bijdraagt aan de voedselvoorziening, aan werkgelegenheid en innovatiekracht en daarmee de Nederlandse positie op het wereldtoneel. Voor ons is dit in de provincie een van de vitale sectoren waar wij niet zonder kunnen of willen. Wij hebben dan ook verwachtingen bij de voedselvisie die in 2021 naar PS komt, maar tekenen wel aan dat de provincie rolvast moet zijn in relatie tot haar wettelijke bevoegdheden. Dat zal ons uitgangspunt zijn en wij rekenen daarbij op een sterke feitelijke analyse van de voedselketen van boer tot consument, op goede gesprekken met de agrarische sector vanuit een gezamenlijk belang van voedsel, werk en innovatie en wij rekenen op realistisch beleid dat in de praktijk van een internationaal speelveld het verschil kan maken. Dan de stikstofcrisis. De kern van het probleem en dus de oplossing ligt in de natuur. Daar willen wij vol op inzetten, wij zijn voorstander van langjarig natuurbeheer met maatwerk per gebied om stikstofdepositie in N2000-gebieden te voorkomen. Wij willen een goede en onafhankelijke monitoring van de effecten op de natuur. Tegelijkertijd merken wij dat de economische pijn van de stikstofcrisis toe begint te nemen, bijvoorbeeld voor boeren die voorheen PAS-melder waren en naar de letter van de wet een illegale activiteit ondernemen. Of bouwbedrijven die mensen moeten ontslaan, mede vanwege leeglopende orderportefeuilles door vastlopende vergunningverlening. Op zowel korte als lange termijn is actie vereist. Wat kunnen GS doen om in 2021 onnodige economische schade te voorkomen en wat kunnen GS nog meer richting de minister doen om de PAS-melders te legaliseren? Wanneer verwacht het college meer duidelijkheid te kunnen geven over de doorvertaling van landelijk beleid naar Noord-Holland?

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, een vraag. De heer Van der Maas stelt veel vragen aan GS, zoals wat te doen met de bouwsector. Heeft de heer Van der Maas ook zelf suggesties om een oplossing te zoeken voor het probleem van stikstof en bouw? Wat denkt u dat daarvoor een oplossing zou kunnen zijn?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Wij hebben veel gesprekken gehad in de commissie en ook met de gedeputeerde. Er wordt hard aan gewerkt op dit moment en om daarop vooruit te lopen, lijkt ons geen goed idee.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Ik wil de heer Van der Maas complimenteren met zijn geweldige speech en de aandacht voor de ouderen, ik dacht dat hij bijna aan het eind was.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Ik hoor het de heer Van der Maas hebben over de stikstofcrisis. Is hij het met ons eens dat om deze crisis goed aan te kunnen pakken, het

noodzakelijk is dat wij in de gebiedsgerichte aanpak heldere doelen en kaders stellen aan de voorkant, zodat iedereen weet wat onze inzet is als provincie en wat wij in de gebieden moeten en kunnen bereiken?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): U viel hier en daar een beetje weg, maar u vraagt mij of er kaders gesteld moeten worden aan de manier waarop wij de stikstofcrisis gaan oplossen. Dan zeg ik dat alles binnen de beschikbare kaders bekeken moet worden en dat wij alles in ons provinciaal mandaat moeten oplossen.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Ik hoor de heer Van der Maas een aantal vragen stellen aan GS, zoals wat GS meer kunnen doen om de crisis te voorkomen. Mogen wij daaruit concluderen dat de VVD onze motie heronderzoek zal steunen?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): De crisis voorkomen kunnen wij niet, want de crisis is al hier. Overigens vind ik het wel jammer dat het voorbeeld van mevrouw Van Soest niet gevolgd wordt door de andere fracties, want complimenten zijn altijd welkom. Wij bekijken alle moties die voorliggen in de vergadering en wij zullen bekijken of wij die al dan niet ondersteunen.

De heer **DESSING** (FvD): Dan wachten wij dat met spanning af. Overigens op de rest van de speech heb ik weinig commentaar, als u dat compliment van mij wilt hebben, met name als het gaat om infrastructuur, maar dat terzijde.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Complimenten geef ik graag hoor. Ik heb de heer Van der Maas over veel dingen horen praten, maar nog niet over mensen die niet zoveel geld hebben en die steeds meer moeite hebben om rond te komen en elk dubbeltje tien keer moeten omdraaien voordat zij het uitgeven omdat eigenlijk alle vaste lasten die zij hebben, gelijk zijn aan de inkomsten. Hoe gaat u met de moties die mede door uw inzet tot extra grote fondsen hebben geleid, ervoor zorgen dat met name mensen aan de onderkant van de samenleving door deze crisis heen worden gesleept?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Inkomenspolitiek en het ondersteunen van mensen aan de onderkant van de samenleving behoren niet tot het mandaat van de provincie. Waar wij ons op richten met deze moties is om dat te doen wat wij kunnen en daarmee een impuls aan de economie te geven samen met duurzaamheid en door middel van die impuls zal dat doorsijpelen in de rest van de samenleving en op die manier worden er banen gecreëerd, waardoor zoveel mogelijk werkgelegenheid in de provincie zal blijven. Dat is de indirecte manier waarop deze motie werkt.

De heer **SMALING** (SP): Dat gaat uit van een soort trickling down gedachte wat heel oud economisch denken is en bijna niemand gelooft daar eigenlijk nog in. Als je mensen die weinig hebben, ondersteunt dan is het multiplier effect van de middelen die je aan de mensen geeft, extreem hoog want die mensen geven dat meteen uit aan huur, eten en dingen die ze anders niet kunnen kopen. Waarom kijkt u er niet wat meer op deze moderne manier tegenaan?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Deze trickling down economie mag dan volgens de heer Smaling oud zijn, het is nog steeds wel de overheersende mening op economisch gebied dat dat de manier is om economie en werkgelegenheid en dus welvaart en welzijn te stimuleren. Het ondersteunen van mensen met uitkeringen en subsidies direct aan de persoon gericht op bevolkingsgroepen behoort niet tot het mandaat van de provincie, ik vrees dat u daarvoor landelijk moet aankloppen. Tata heeft de gemoederen de laatste tijd sterk beziggehouden en bezorgde Noord-Hollanders hebben hun stem prachtig laten horen. Wij hebben zelf ook poolshoogte genomen en gesproken met omwonenden en met Tata. De zorgen van alle partijen nemen wij zeer serieus. Alles in beschouwing nemende hebben wij vertrouwen in de toekomst om economisch duurzaam te werken aan een gezonde toekomst voor de hoogovens en voor omwonenden. De provincie investeert in versterkt toezicht en in verbetering van de relaties tussen betrokken partijen. Van de andere kant heeft Tata het afgelopen jaar veel geld gestoken in de vermindering van grafiet en is druk bezig geweest om stof- en geluidsoverlast terug te dringen. Voor de rol van de provincie denken wij niet direct of indirect aan het stellen van bovenwettelijke maatregelen, maar juist aan duidelijke kaders, adequaat en effectief toezicht en een Europees gelijk speelveld. Een goede combinatie tussen een gezonde leefomgeving en economische bedrijvigheid is het doel. Daar zetten wij ons voor in. We zijn er nog niet, maar wij hebben er vertrouwen in dat wij er wel komen. Over de wijdere leefomgeving in de provincie is het duidelijk dat uitwaaien en sportmogelijkheden in de buurt enorm belangrijk zijn, dat heeft de coronacrisis wel bewezen, dat was net ook de opmerking van de PVV, moeten wij wat aan natuur doen? Zeker moeten wij wat aan natuur doen, maar de druk op parken en natuurbeleving is te groot. Het versnellen van de uitvoering van recreatiegebieden die eenvoudig te bereiken zijn, vinden wij belangrijk. Juist in deze tijden waarin de politiek stuurt op verdichting van steden, is ruimte voor spel en ontspanning van groot maatschappelijk belang. Als laatste merk ik op dat er een leefbaarheidsfonds in het leven is geroepen. Wij hebben eerder gevraagd of het leefbaarheidsfonds ingezet kan worden voor zaken zoals een geluidswand langs de A27 bij Hilversum en op een aantal andere knelpunten in de provincie. Over de leefbaarheid en op een aantal andere knelpunten in de provincie. Er zouden hiervoor criteria worden opgesteld, hoe staat het hiermee? Geluidswanden zijn volgens de RES goed te combineren met zonnepanelen, zodat wij twee vliegen in een klap kunnen slaan. Onlangs hebben wij als PS de Omgevingsverordening vastgesteld en dat is een goed voorbeeld van hoe wij een goed woon-, werk- en leefklimaat in onze provincie vormgeven. Het proces, de betrokkenheid van Noord-Hollanders en de besluitvorming waren van hoog niveau, mijn complimenten aan de gedeputeerde en aan PS, maar het is belangrijk om goed te beseffen dat een wenkend perspectief geboden moet worden aan woningzoekenden in de provincie. Het door ons met ondersteuning van andere partijen gelanceerde Deltaplan Wonen is een mooi startpunt, maar het moet niet alleen bij een verkenning blijven, er moet ook uitvoering aan gegeven worden. Wij roepen GS op uit te gaan van de behoefte van Noord-Hollanders en de veranderende woonwensen mee te nemen. Er is voldoende capaciteit maar er moet realisme in de bouwplannen gebracht worden, zowel qua tijdsplanning en locaties, waar kan wat gebouwd worden en hoe snel? Dat zijn de vragen die in het Deltaplan beantwoord moeten gaan worden. Wij moeten wel alert blijven op mogelijk beperkende maatregelen van andere overheden, zoals hinderende regels over de accumulatie van geluid. Het punt is dat deze beperkende maatregelen ervoor kunnen zorgen dat wij een stuk minder

woningen zouden kunnen gaan bouwen. Hoe wordt er zicht gehouden op beperkende maatregelen van andere overheden? Hoe wordt ervoor gezorgd dat die ons niet gaan hinderen bij onze ambitie bij het bouwen van woningen? Het college zet in op verduurzaming van de gebouwde omgeving, dat is een goede inzet, maar wij moeten er wel voor zorgen dat de lusten en lasten gelet op het maatschappelijke draagvlak en de financiële consequenties, goed verdeeld worden. Het mag niet zo zijn dat woningeigenaren nu of in de toekomst op hele hoge lasten worden gejaagd en dat dreigt wel te gebeuren nu de provincie de ambitie heeft om woningen voor 2030 van het gas af te willen hebben. Wij willen het accent plaatsen op doelmatige, haalbare, betaalbare en realistische maatregelen, gebaseerd op de feitelijke situatie en die is als volgt. Minder dan 3% van ons huidige energieverbruik komt uit groene energie, het versnellingsprogramma geothermie is teniet gedaan en het gaat nog vele jaren duren voordat warmtenetten op geothermie voor woonwijken beschikbaar komen. Het gevolg is dat het versneld afhalen van woningen van het aardgas in de meeste gevallen zal leiden tot het gebruik van elektriciteit die nog jarenlang wordt opgewekt uit fossiele brandstoffen. Het is dan efficiënter en beter voor het klimaat om vooralsnog niet en zeker niet te snel van het aardgas af te gaan. Bovendien zijn bestaande woningen niet geschikt voor verwarming met elektrische warmtepompen en het gasloos maken van bestaande woningen is volgens het Planbureau voor de Leefomgeving onrealistisch en niet terug te verdienen. Daarnaast kan het elektriciteitsnet een massale omschakeling van woningen van aardgas naar elektriciteit niet aan qua capaciteit, ook niet in de komende jaren. Wij hebben het gasnet als energie-infrastructuur dan ook hard nodig naast ons elektriciteitsnet en het moet functionerende gehouden worden. Over het elektriciteitsnet heb ik sowieso grote zorgen. Het is voorwaardelijk voor al onze mooie plannen en het piept en kraakt aan alle kanten. De leveringszekerheid komt in het geding en het kan als we niet uitkijken, de economie in bepaalde regio's of sectoren de komende jaren op slot gaan zetten, en dan hebben wij het nog niet eens voor tijdige beschikbaarheid van netcapaciteit voor alle ambities voor laadpalen, teruglevering van wind- en zonne-energie en ga zo maar door. Wat gaan en kunnen GS doen om dit probleem voortvarend aan te pakken? Wij pleiten voor verstandige verduurzaming, daarom vragen wij het college de komende jaren vol in te zetten op woningisolatie en eigen elektriciteitsopwekking in plaats van op het volledig gasloos maken van bestaande woningen, ook moet het geothermieversnellingsprogramma uit de vertraging gehaald worden. Geothermie is een veelbelovende en schone energievorm zonder horizonvervuiling en met een zeer beperkt ruimtebeslag. Volgens onderzoek van Aardwarmte in de toekomst kan het een kwart van de huizen verwarmen, dus daar moeten wij aandacht aan schenken. Uiteraard kan ik de moties 41 en 42 niet onbesproken laten. Met motie 41 geven wij € 10 miljoen euro noodsteun aan onze culturele sector. Wij willen deze sector instandhouden, het gaat om 350.000 banen en € 26 miljard omzet en de sector is belangrijk voor onze economie. Maar weet wel dat slechts € 4 miljard van die 26 gesubsidieerd is en € 22 miljard niet. Daarom hechten wij eraan om juist de ongesubsidieerde culturele ondernemers te ondersteunen. Het zou toch jammer zijn als wij volgend jaar niet meer kunnen genieten van de parade of een mooie musicalvoorstelling. Hoe kijken GS hier tegenaan? De uitvoering van motie 41 doen wij samen met partners en instellingen en gemeenten. Zij kennen het werkveld het beste en daarom komt de steun daar terecht waar deze het meest nodig is. In dat verband zijn wij blij dat wij onze gemeenten kunnen helpen bij het instandhouden van de gemeentelijke maatschappelijke infrastructuur. Wij staan als

provincie en gemeenten voor dezelfde uitdagingen om onze ondernemers, inwoners en instellingen door de crisis te helpen. Dat doen wij met optimisme en met oog voor nieuwe kansen, want die zijn er ook. Dan motie 42. Er is al aardig wat over gezegd en ik ben mij ervan bewust dat die eigenlijk geen onderdeel uitmaakt van de voordracht, maar wij zijn blij met de voorspoedige uitvoering van die motie en met het voorgestelde raamwerk van GS. Begin 2021 kunnen wij starten. Het is verstandig om dit fonds in tranches uit te voeren, zo kunnen wij tijdens het proces monitoren, de vooruitgang evalueren en eventueel bijsturen. Wij kunnen ons vinden in de geselecteerde doelgroepen. Als het duurzaamheidsmaatregelen voor particulieren en bedrijven aangaat, pleiten wij voor zinnige en efficiënte maatregelen, zoals isoleren en zon op platte daken waar mogelijk en niet geforceerd van het gas afhalen van bestaande wijken en woningen. Het is belangrijk bij deze substantiële motie dat PS de controlerende taak goed kunnen uitvoeren. Wij blijven rekenen op heldere, tijdige en transparante communicatie door GS. Vraag aan de gedeputeerde die wij te zijner tijd wel graag bespreken, is hoe de governance en de controlerende taak van PS gewaarborgd kunnen worden. Dit geldt ook voor andere provinciale fondsen waarin de provincie tientallen miljoenen investeert, zoals het fonds PDENH. Als publieke middelen worden ingezet via apart opgezette fondsen of direct, is het noodzakelijk dat PS een kaderstellende en controlerende rol goed kunnen vervullen. Wij zijn blij dat de discussie hierover binnen PS loopt en wij zien de verdere discussie tegemoet. Dan een laatste opmerking over M42 en dan hou ik erover op, het is overigens wel een uitstekende duurzame impuls aan de economie in de provincie, maar deze motie maakt geen onderdeel uit van de begroting en uiteraard onderschrijven wij een zorgvuldige uitvoering van de motie. Wij hebben er alle begrip voor dat daar tijd voor nodig is en ook voor de zorgvuldigheid waarmee dat gebeurt, kunnen wij waardering opbrengen, maar toch een punt van aandacht en reflectie. Hoe wordt de voorspellende waarde van een begroting beïnvloed als de gevolgen van een financieel substantiële motie er niet in opgenomen zijn? Met welk perspectief moeten wij dan aan de slag? Als wij ergens een hekel aan hebben, dan is het wel aan financiële verrassingen, dus mogelijk kan de gedeputeerde daar comfort bieden. Ik heb het nog niet gehad over de opzet en onderbouwing van de begroting. Daar willen wij graag waardering voor uitspreken. De gewijzigde opzet van de programma-indeling maakt dat de aansluiting met het coalitieakkoord beter te volgen is. Al met al is er weer een stap gezet in het transparanter maken van de besteding van middelen en de wereld achter de cijfers. Wij worden blij van een begroting die structureel in evenwicht is en dat meerjarig.

De heer **SMALING** (SP): Een vraag over de grote motie. Vindt de heer Van der Maas het niet teleurstellend dat zo'n klein percentage van het bedrag nu is weggezet? In tranches werken, prima, niks op tegen, maar als je ziet in welk tempo de zaak nu wordt aangepakt, dan is het straks een kwestie van de put en het verdronken kalf.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): De benadering die wij gekozen hebben, is juist om eerst een dringend noodfonds op te zetten van € 10 miljoen en van dit grotere fonds van € 100 miljoen was het sowieso de bedoeling om dat op de midden tot lange termijn tot uitdrukking te laten komen. Dus eerst met de € 10 miljoen de nood lenigen zoals die er was en is en met die 100 miljoen goed doordacht gaan investeren om tot een duurzaam herstel van de economie en

samenleving in de provincie te komen. Nee, ik ben er niet teleurgesteld over, het is goed dat wij die zorgvuldigheid betrachten.

De heer **SMALING** (SP): Voor de zomer hebt u toch vurig deze motie aan de man gebracht, wat u ook gelukt is bij ons, maar dan vind ik het jammer dat het percentage nu echt zo laag is, want het is klip en klaar hoe groot de nood is op allerlei plekken in de provincie. Onder het mom van het moet wel effectief zijn en langere termijn, het stelt mij een beetje teleur want het is zo klaar als een klontje dat de nood overal heel hoog is.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik hoor geen vraag, maar ik kan er wel een reflectie op geven. Daarom hebben wij die € 10 miljoen juist ter beschikking gesteld. Bij de presentatie van de motie heb ik juist gezegd dat de € 10 miljoen voor dit jaar 2020 is en vanaf 2021 gaan wij met de andere motie aan de slag en dat is wat de gedeputeerde nu aan het doen is, dus ik geloof niet dat er een incongruentie is tussen wat ik toen zei en wat ik nu weer zeg. Nog een vraag over de druk op de organisatie en de effecten hiervan op de uitvoering van primaire taken. Waar loopt de provincie zelf klem bij de uitvoering van de primaire taken als gevolg van de langer durende dan verwachte coronacrisis? De gedeputeerde heeft aangegeven dat de organisatie zo goed als mogelijk doorgaat met de uitvoering van beleid en de noodzakelijke taken. Wij vragen de gedeputeerde om een meer gedetailleerd en concreet beeld. Dan ga ik afsluiten. Ik constateer dat wij in een enorm onrustige tijd leven, in Noord-Holland, Nederland en in de wereld. Zaken als corona, stikstof, Black Lives Matter, spotprenten, terroristische aanslagen, buitenlandse en binnenlandse verkiezingen zorgen voor een steeds verdere polarisatie van meningen en lijken de samenleving in kampen te verdelen. Er wordt veel geschreeuwd en weinig geluisterd en begrip voor elkaars standpunt is vaak ver te zoeken. Dat is ons echt een doorn in het oog. Het is dan ook goed om te zien dat wij in dit huis het tegenovergestelde zien, zelfs daarnet in de discussie. De discussie en debatten worden wel scherp gevoerd – dat hebben wij net gezien – maar wel met de insteek begrip voor elkaar op te brengen, er samen uit te komen en het beste te bereiken in het algemeen belang. Ik roep PS op om juist deze wijze van handelen voort te zetten. Laten wij samen het goede voorbeeld blijven geven, voor onszelf, voor Noord-Holland en voor Nederland.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Het zijn bijzondere tijden. Het coronavirus heeft ons leven op zijn kop gezet. Mensen worden getroffen door persoonlijk leed of zien hun bestaansgrond onder zich wegvallen. In de zorg werken mensen onvermoeibaar door. Leraren ontwikkelen razendsnel nieuwe lesmethoden. Talloze mensen staan non-stop paraat om ons door deze moeilijke periode heen te helpen. De pandemie legt gebreken en onrechtvaardigheden bloot in onze samenleving. Deze crisis leert ons dat het loont om te investeren in een robuuste samenleving, een samenleving die tegen een stootje kan, waarin mensen gezond kunnen leven en de zekerheid hebben dat zij er na een tegenslag weer bovenop kunnen komen, waarin een huis en sociaal netwerk voor iedereen toegankelijk zijn, waarin mensen en bedrijven niet bij het minste of geringste door hun financiële buffers raken, waarin we niet afhankelijk zijn van een bedrijf of een land voor essentiële producten als schone energie en geneesmiddelen en waarin ons klimaat niet langer onder druk staat van een economie die constant op zoek is naar enkel de laagste prijs. Voor D66 is dit een extra aansporing om door te gaan. Wij geloven dat we dit moment moeten

aangrijpen om te investeren in een gezonde toekomst met gelijke kansen voor alle mensen. Als provincie kunnen en moeten we onze bijdrage daaraan leveren. Met die focus kijken wij naar deze begroting. De inzet van D66 in de provincie is altijd geweest dat investeringen in ecologie en economie in balans moeten zijn. Dat we ons inzetten voor het waarborgen van een hoge kwaliteit van de leefomgeving en ons landschap en tegelijkertijd voldoende ruimte bieden voor ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Dit zien we terug in deze begroting. Zo zijn wij bijvoorbeeld positief over de investeringen die we doen in natuurontwikkeling en onze inzet om te zorgen dat de woningbouw versneld wordt. Ook het vaststellen van de Omgevingsverordening is voor ons echt een prestatie die bij deze lijn past. Deze begroting laat ook zien dat deze coalitie voortvarend te werk gaat. Wij zijn blij dat er geen geld op de plank blijft liggen, maar dat ook de reserves worden ingezet voor de dekking van de bestedingsplannen. Dit toont ambitie, daadkracht en zorgvuldig bestuur.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik hoor mevrouw Strens een mooi verhaal vertellen over natuur en woningbouw. Ik wil mevrouw Strens eraan herinneren dat landelijk gezien door D66 opgeroepen wordt voor halvering van de veestapel. Mevrouw Strens weet ook wel dat de halvering uiteindelijk gedaan moet worden door het uitvoeringsorgaan dat provincie heet. Maar ik zie in deze begroting nergens terugkomen dat D66 er voorstander van is om die halvering ook in Noord-Holland te gaan doen. Zou het mevrouw Strens helpen als wij met een motie komen om een halvering van de veestapel in Noord-Holland te onderzoeken?

Mevrouw **STRENS** (D66): Dat is een uitspraak die D66 inderdaad op landelijk niveau heeft gedaan en ik hoef de heer Zoon er niet aan te herinneren dat de agrarische sector in onze provincie een hele andere is dan bijvoorbeeld in Brabant waar wij te maken hebben met grote varkenshouderijen. Ik vind het te kort door de bocht om te zeggen dat wat landelijk toepasbaar is, wij een-op-een moeten toepassen in Noord-Holland. Wij hebben hier gezegd dat wij groot voorstander zijn van een transitie naar een kringlooplandbouw met meer aandacht voor natuur, bodem en tegelijkertijd een goede boterham voor de boer die hij kan verdienen. Dat debat gaan wij graag met u aan maar of dat ook betekent dat een landelijke uitspraak een-op-een toepasbaar is voor Noord-Holland, vind ik wat te voorbarig op dit moment.

De heer **ZOON** (PvdD): Dat zie ik eigenlijk als een steunbetuiging. Ik herken mij erin dat het per provincie verschillend is en dat wij anders zijn dan Gelderland, dus ik zal straks in tweede termijn inderdaad met een motie komen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Daarnaast weten we ook dat de financiële onzekerheid plotseling heel groot is geworden. Door de noodzakelijke covid-maatregelen zien bedrijven en ondernemers hun inkomsten flink teruglopen en zijn culturele en maatschappelijke instellingen wederom genoodzaakt hun deuren te sluiten. Wij zijn heel blij dat dit college zowel een noodfonds aan het neerzetten is als een duurzaam herstelfonds dat noodzakelijke transities naar een duurzame, circulaire economie combineert met een impuls voor nieuwe banen en economisch herstel. De provincie trekt hiervoor flink geld uit en wil dat ook gericht en effectief doen. We zullen dat terugzien bij de eerste begrotingswijziging en dan verder het debat voeren. Ik hoor u denken,

heeft D66 dan niks meer te wensen over? Nee. Uiteraard zien we mogelijkheden om verder richting te geven aan een gezonde toekomst aan de hand van drie hoofdthema's: nieuwe perspectieven, democratie en klimaat en daar ga ik nu graag op in. Nieuwe perspectieven. Wij richten ons op de toekomst. We vinden het cruciaal dat er in onze snel veranderende samenleving geïnvesteerd wordt in een innovatieve circulaire economie met volop ruimte voor nieuwe verdienmodellen. We willen een arbeidsmarkt die daarbij aansluit en kansen biedt voor mensen om zich blijvend te ontwikkelen. Noodzakelijk is een goede match tussen onderwijs en arbeidsmarkt, iets wat helaas nog niet altijd het geval is, met name bij technisch geschoold personeel zien we blijvende tekorten. Ook zorgt deze tijd ervoor dat de kwaliteit van met name het praktijkonderwijs onder druk staat. Het aantal stageplekken neemt af en de begeleiding is niet overal meer mogelijk, terwijl dit essentieel is voor jongeren die nu een opleiding volgen en perspectief nodig hebben voor hun toekomst. Wij dienen daarom samen met de PvdA de motie 'Investeren in stageplekken' in en dat zal de heer Voskuil straks doen. Ook in de agrarische sector zijn nieuwe perspectieven nodig. Uit een zeer recent onderzoek blijkt dat voor onze agrariërs alternatieve inkomsten belangrijk zijn en steeds belangrijker zullen worden. De minister van Landbouw heeft een Kamerbrief geschreven waarin zij aangeeft hoe belangrijk het is om te komen tot aanvullende verdienmodellen. Toerisme is één van de mogelijkheden. Door corona ervaren we daarnaast het grote belang en de waarde van recreatie en toerisme in eigen land. Het stimuleren van agrotoerisme biedt op dit moment een mooie kans. Daarom dienen wij hiervoor samen met de VVD en GL een motie in.

Motie 176/09112020

Impuls voor agro-toerisme

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Landbouwbedrijven hebben steeds meer bronnen van inkomsten (bron: onderzoek WUR oktober 2020: Ongeveer een derde legt zich toe op primaire productie van agrarische producten voor de wereldmarkt tegen zo laag mogelijke kosten. Twee derde heeft een verbreed verdienmodel.);*
- *De verbrede landbouwbedrijven een grotere toegevoegde waarde hebben in de zin van productwaarde, werkgelegenheid en leefbaarheid van het platteland;*
- *De verbreding uit een divers scala van activiteiten bestaat waaronder agro-toerisme;*
- *De coronacrisis ook voor landbouwbedrijven het verdienmodel onder druk zet.*

Overwegende dat:

- *Agrarische ondernemers in Noord-Holland zich geconfronteerd zien met veel veranderingen in de landbouw en alle kansen moeten hebben om hun verdienmodel te versterken;*
- *Agro-toerisme mensen in staat stelt om beter begrip te krijgen voor wat er op een agrarisch bedrijf gebeurt en zij daardoor meer inzicht hebben in hoe ons voedsel geproduceerd wordt;*

- *De Omgevingsverordening NH2020 voldoende kansen biedt voor het realiseren van agro-toerisme.*

Van mening dat:

- *Het van het grootste belang is dat agrarische ondernemers die zich in de transitie naar kringlooplandbouw bevinden, een gezond verdienmodel houden en de provincie dit Rijksbeleid zou moeten versterken (bron: Kamerbrief Schouten MinLNV 15okt2020);*
- *Er samenhang zou moeten bestaan tussen het landbouwbeleid en recreatiebeleid zodat agrarische ondernemers nieuwe verdienmodellen kunnen ontwikkelen en uitvoeren.*

Vragen het college:
Het creëren van kansen voor agro-toerisme proactief op te nemen in het beleid

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties D66, GL, VVD

Democratie. Wij staan voor een eerlijke politiek. Een politiek gebaseerd op feiten, niet op fabels. Mede door de invloed van grote tech-bedrijven zien we dat dit niet altijd meer vanzelfsprekend is. Onze democratie heeft onderhoud nodig in een veranderende wereld. Dit vraagt dat we altijd kritisch blijven kijken naar de wijze waarop we ons democratisch proces hebben ingericht. Is iedereen in staat mee te doen aan het debat? Is het voor iedereen begrijpelijk en zichtbaar welke besluiten we als provincie nemen? Luisteren we wel goed genoeg naar onze inwoners? En is de schaal waarop samenwerking plaatsvindt, effectief? Hier zijn ook op dit moment concrete stappen in te zetten. Zo maakt bijvoorbeeld het gebruik van begrijpelijke taal de politiek toegankelijker. Dit is ook de reden dat wij vinden dat de provincie daar het goede voorbeeld in moet geven en we de motie 'Helder taalgebruik' mede indienen. In deze tijd doen we ook in ons politieke werk veel ervaring op met digitale manieren van samenwerking. Dit geeft mensen de mogelijkheid om zonder reistijd en reiskosten elkaar op iedere gewenste plek te treffen. Dit verlaagt niet alleen de drempel om mee te doen, maar geeft ook nog eens een positieve invulling aan de D66-Ladder van duurzame mobiliteit waarbij de onderste trede – het niet reizen – zorgt voor de minste impact op onze leefomgeving. Wij kijken uit naar de tijd waarin we het debat weer fysiek met elkaar kunnen voeren. Tegelijkertijd willen wij graag de positieve ervaringen van het digitaal werken ook in de toekomst benutten. Zo zouden wij voor onze inwoners van Texel tot aan het Gooi – aanvullend op de bestaande inspreekmogelijkheden – een digitaal inloopspreekuur willen instellen. Wij zijn benieuwd naar de reactie van andere partijen en het college op dit voorstel. Vertrouwen tussen bestuur en burgers is cruciaal voor onze democratie. Burgers moeten volop ruimte hebben om hun inbreng te leveren en de politiek moet hier ontvankelijk voor zijn. Zo riep de minister van BZK recent in haar Thorbeckelezing gemeenten op om zelf invulling te geven aan hun lokale democratie. Dat noemde ze maatwerkdemocratie: "Een bestuur dat meebeweegt met de tijd waarin ruimte is voor variatie". Veranderingen gaan vaak stapsgewijs en kunnen vanuit de praktijk succesvol ontstaan. Nieuwe instrumenten voor maatwerkdemocratie worden bevorderd vanuit het Thorbecke programma dat in 2018 gestart is. Een mooi voorbeeld hiervan is hoe de nieuwe gemeente Dijk en Waard de samenwerking in de

regio wil vormgeven. Namelijk besturen over de gemeentegrenzen heen met het belang van de kern voorop. Wij vinden dit soort nieuwe instrumenten positief en willen gemeenten die hiermee aan de slag willen, graag ondersteunen.
Daarom dienen wij samen met GL een motie in.

Motie 177/09112020
Maatwerkdemocratie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:
- *Gemeenten in Noord-Holland veel gemeenschappelijke regelingen hebben om service te kunnen bieden aan hun inwoners;*
- *Er daarnaast op vele andere terreinen samenwerkingsverbanden bestaan die vaak leiden tot onoverzichtelijke besluitvorming en minder democratische controle.*

Overwegende dat:
- *Democratie onderhoud nodig heeft in een veranderende wereld;*
- *Veranderingen vaak stapsgewijs gaan en vanuit de praktijk succesvol kunnen ontstaan;*
- *Nieuwe instrumenten voor maatwerkdemocratie bevorderd worden vanuit het Thorbecke programma dat in 2018 gestart is.*

Dragen het college op:
- *Gemeenten in Noord-Holland te attenderen op de maatwerkdemocratie-instrumenten;*
- *Op verzoek gemeenten te ondersteunen die vorm willen geven aan nieuwe, gemeentegrens overstijgende bestuursvormen die zowel goede sturing voor de raad als betrokkenheid van inwoners kunnen bieden*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties D66, GL

Klimaat. Het reduceren van de CO2-uitstoot in de wereld is van essentieel belang om onze planeet ook voor toekomstige generaties leefbaar en gezond te houden. Wij vinden dat onze provincie daar een gedeelde rol en verantwoordelijkheid in heeft.

De heer **SMALING** (SP): Nog even op het vorige punt. Het is mij niet helemaal duidelijk wat D66 hiermee voor ogen staat. Ik heb een beetje het proces met de RES'en in het achterhoofd en ik weet dat D66 hier enthousiaster over was dan de SP. Als ik die aan elkaar koppel en ik zie hoe de participatie bij de ateliers bijvoorbeeld heeft plaatsgevonden, is dat het model dat D66 voor ogen heeft? Dat dat soort vormen bestaan naast de officiële democratische kanalen?

Mevrouw **STRENS** (D66): Nee, dan denk ik dat wij elkaar toch niet zo goed begrijpen. Voor ons is democratische legitimiteit altijd heel belangrijk en dat altijd te controleren is wat uiteindelijk een

overheidsinstelling doet, of dat nou op gemeentelijk, provinciaal of landelijk niveau is. Waar wij met name kansen zien, is dat in de maatwerkdemocratie er instrumenten en handvaten zijn en nieuwe manieren waarop met name gemeenten hun bestuur kunnen inrichten, zodat ook inwoners snel weten waar zij moeten zijn en dat inwoners het bestuur krijgen dat in staat is om de taken uit te voeren waar zij ook voor staat.

De heer **SMALING** (SP): Krijg je dan niet een concentratie van D66-stemmers die vaak een universitaire opleiding hebben die die kanalen weten te vinden?

Mevrouw **STRENS** (D66): Dat zou natuurlijk niet enkel de bedoeling zijn. Het gaat erom dat democratie voor iedereen toegankelijk is en dat de overheid in staat is om al die groepen aan te spreken en iedereen te betrekken bij het democratische proces en juist niet de usual suspects die wij vaker terugzien. Dan is het wat ons betreft een te smalle vertegenwoordiging van onze inwoners. Ik was gebleven bij klimaat. Daarom heeft onze fractie in eerdere vergaderingen haar uitdrukkelijke wens uitgesproken om ook in de provincie de doelen uit het Klimaatakkoord te willen bereiken. Daartoe hebben we tijdens de behandeling van de concept-RES met elkaar gesproken over waar en op welke wijze duurzame energie kan worden opgewekt. Uit die behandeling werd ook duidelijk dat het transport van de nieuw-op-te-wekken duurzame energie op dit moment misschien wel de grootste uitdaging is. Netwerkbeheerders kunnen namelijk niet makkelijk investeringen doen als er geen expliciete vraag naar energie voorligt. Investeringen in uitbreiding van het huidige elektriciteitsnetwerk zijn ingrijpend, duren lang en zijn kostbaar. Dat leidt tot grote zorgen over de toekomstige capaciteit van het elektriciteitsnetwerk bij uitbreiding van lokale opwekking van duurzame energie. Wij willen graag alle goede mogelijkheden benutten om dit probleem te ondervangen in de toekomst en denken dat gelijkstroom daar een goede oplossing voor zou kunnen zijn. Het vergt minder investeringen dan wisselstroom omdat er minder infrastructuur nodig is om energie te transporteren. Het kan naar ons idee aanvullend aan wisselstroom ingezet worden. Wij dienen daarom samen met de PvdA een motie in.

Motie 178/09112020
Onderzoek naar toepassing gelijkstroom

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:
Er grote zorgen zijn over de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk bij uitbreiding van lokale opwekking van duurzame energie, met name in Noord-Holland Noord.

Overwegende dat:

- *Netwerkbeheerders niet makkelijk investeringen kunnen doen als er geen expliciete vraag naar energie voorligt;*
- *Investeringen in uitbreiding van het huidige elektriciteitsnetwerk ingrijpend en kostbaar zijn;*

- *Een systeem van gelijkstroom complementair zou kunnen functioneren naast wisselstroom en minder hoge investeringen vergt.*

Vragen het college om te onderzoeken:

- *Hoe er in de provincie gebruik gemaakt zou kunnen worden van gelijkstroom om knelpunten op te lossen voor de energietransitie;*
- *Hoe de eigen infrastructuur van de provincie gebruik zou kunnen maken van gelijkstroom en welke voordelen daaruit te behalen zijn*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties D66, PvdA

Een laatste concrete kans die wij nog zien om te investeren in ons klimaat, gaat over laadpalen. Daar zijn de afgelopen tijd in de provincie al goede stappen in gezet, onder andere door het programma MRA-elektrisch. Een goed functionerend en dekkend laadnetwerk is van groot belang voor de energietransitie. Op bedrijventerreinen zien wij – zeker nu de financiële middelen van bedrijven teruglopen – nog mogelijkheden. Wij willen daarom ook graag een motie indienen.

Motie 179/09112020
Meer laadpalen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Voor meer duurzame mobiliteit in 2030 alle nieuwe auto's elektrisch aangedreven zullen zijn en opgeladen zullen moeten worden;*
- *Elektrische auto's daarnaast een belangrijke functie krijgen als batterij thuis;*
- *De provincie uitvoering geeft aan uitbreiden van het publieke oplaadnetwerk voor auto's via het samenwerkingsprogramma MRA-Elektrisch;*
- *De provincie daarin samenwerkt met gemeenten als uitvoerende partij en het aantal oplaadpunten daardoor groeit.*

Overwegende dat:

- *Zowel het aanleggen van publiek als bedrijfsgebonden laadpalen dit jaar stagneert; zowel gemeenten als bedrijven worstelen met andere prioriteiten vanwege de corona-uitdagingen;*
- *Het aantal publieke oplaadpunten op bedrijventerreinen nog steeds gering is. Deze zouden ook voor inwoners in nabijgelegen woonwijken een alternatief kunnen zijn, omdat bedrijfsgebonden laadpalen op deze terreinen vaak niet toegankelijk zijn.*

Van mening dat:
In coronatijd verder bouwen aan het laadnetwerk voor de energietransitie van groot belang blijft.

Dragen het college op:
Te bekijken in welke provinciale programma's het aanleggen van publieke oplaadpalen ingepast kan worden om de groei van het aantal laadpalen aan te jagen, zoals het HIRB-programma voor verduurzaming van bedrijventerreinen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie D66

Voorzitter, ik kom tot een afronding. D66 zal zich – extra gemotiveerd door de situatie waarin we zitten – blijven inzetten voor een gezonde toekomst, voor een balans tussen ecologie en economie, altijd vanuit de overtuiging dat mensen gelijke kansen verdienen. Dat mensen vrij moeten zijn zelf over hun leven te beslissen. Dat we bij elke keuze die we nu maken, oog hebben voor de toekomstige impact. Met een provincie die onze gezamenlijke publieke belangen beschermt en met onze ogen gericht op de wereld om ons heen, omdat we alleen zo samen vrij kunnen zijn.

De **VOORZITTER**: De vier moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Dank aan gedeputeerde Financiën en haar staf voor een leesbare en duidelijke begroting. Waardering is niet de reden dat wij het verder niet over de cijfers gaan hebben. De begroting is een belangrijk instrument, maar het gaat om wat dat voor de mensen betekent. We leven echt in een bijzondere tijd. Een tijd van grote onzekerheid, maar ook een tijd van doen. De tijd om de bestaanszekerheid van de inwoners van onze prachtige provincie te versterken en de leefbaarheid te verbeteren. Een tijd waarin we hoop en daadkracht tegenover onzekerheid zetten. Onzekerheid op mondiale schaal, bijvoorbeeld over de klimaatverandering zoals die onmiskenbaar zichtbaar wordt gemaakt door de smeltende ijskappen en het afwezige zee-ijs rond de Noordpool. Op Europese schaal, waar de coronapandemie hard om zich heen grijpt en de aandacht voor andere grote uitdagingen waar wij voor staan, naar de achtergrond drukt. De vluchtelingencrisis en de onmenselijke omstandigheden in de kampen in Griekenland, Italië en Turkije bijvoorbeeld. Op nationale schaal waar de tweede coronagolf over ons heen spoelt, maar de zorg nog altijd niet de steun noch de verlichting van de werkdruk krijgt waar zij aanspraak op mag maken en dan heb ik het niet alleen over complimenten en applaus. Maar de grootste onzekerheid voor onze inwoners, is de onzekerheid die wij allemaal zelf ook voelen en direct ervaren. Over de eigen gezondheid en die van de mensen om ons heen. Over behoud van werk of juist het vinden van een baan met een fatsoenlijk salaris. Over het kunnen vinden van een betaalbaar en passend dak boven je hoofd of het behoud daarvan. Het brengt de bestaanszekerheid van mensen aan het wankelen, een zekerheid die juist in moeilijke tijden houvast zou moeten bieden. Maar ondanks alle onzekerheid is mijn fractie optimistisch, zelfs hoopvol gestemd. De verkiezingsuitslag in Amerika herbergt de belofte van herstel van mondiale solidariteit, van aanpak van de klimaatcrisis en de terugkeer van fatsoen, wetenschap en gelijkwaardigheid als toetsstenen. Er wordt hard gewerkt aan een coronavaccin voor Europa en de hele wereld en dankzij al die mensen die ontzettend hun best doen om de maatregelen zo goed mogelijk na te leven, daalt het aantal besmettingen en het

aantal ziekenhuisopnames in Nederland inmiddels weer. Het zijn maatregelen die hard ingrijpen in het dagelijks leven, die echt niet altijd makkelijk zijn om aan vast te houden en toch doen de meeste mensen het. Voor zichzelf, maar ook uit solidariteit en zorg voor de mensen om hen heen. Voor ons allemaal dus. Het optimisme van mijn fractie wordt verder gevoed door een simpel gegeven. Wij kunnen er wat aan doen. Wij kunnen er echt wat aan doen om de onzekerheid te verkleinen of zelfs weg te nemen. Wij gaan er wat aan doen. Of het nou gaat om het aanjagen van de woningbouw, om het versterken van initiatieven die van werk-naar-werk begeleiden, over stageplaatsen zodat jongeren hun opleiding af kunnen ronden, over versterking van de positie van onze inwoners in het maatschappelijk verkeer, ongeacht hun geslacht, leeftijd, inkomen, herkomst of overtuiging. Wij kunnen er wat aan doen. Gelukkig doen wij als provincie NH ook al een heleboel. En dankzij de moties “Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur” en “Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds”, kortweg bekend als moties 41 en 42 die wij in mei hebben aangenomen in de Staten, gaan we nog veel meer doen. Dat doen we niet alléén. Dat kan alleen maar samen met onze inwoners, onze maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven, onze gemeenten en het Rijk. Echte participatie, echte betrokkenheid. De door GL geuite zorgen over de financiële situatie van gemeenten, toch onze primaire samenwerkingspartner op veel onderdelen, delen wij daar wel bij. Er kan immers veel meer bereikt worden als we enerzijds de krachten weten te bundelen en anderzijds de taken goed verdelen. Daarbij moeten we niet alleen kijken naar wat we al deden, maar vooral naar welke taken wij in het licht van de huidige omstandigheden kunnen, nee moeten oppakken om onze samenleving sterker uit deze crisis te laten komen. Uitzonderlijke omstandigheden vragen soms om uitzonderlijke maatregelen en het nemen van verantwoordelijkheid buiten de vast omlijnde kaders. Neem Volkshuisvesting. Iedereen heeft recht op een passende betaalbare woning. Toch gaat er geen dag voorbij zonder zorgwekkende berichten over de beschikbaarheid van betaalbare woningen. Daarom zijn wij benieuwd naar de activiteiten van onze bouwambassadeur. Wat ons betreft kan het door de gedeputeerde aangekondigde ‘Deltaplan Wonen’ niet snel genoeg komen en zijn wij nieuwsgierig naar de inhoud, zeker nu hij daar zo nadrukkelijk het credo ‘betaalbaar, betaalbaar, betaalbaar’ bij omarmde. Want de PvdA is de partij van de Volkshuisvesting, niet de partij van de grondspeculanten en winst maximaliserende ontwikkelaars. Komt de gedeputeerde met een goed plan waarin betaalbaarheid en duurzame bereikbaarheid voorop staan, dan kan hij rekenen op onze steun. En ja dan zijn wij ook bereid om te kijken naar locaties die nu misschien nog niet direct in beeld zijn om deze te realiseren.

De heer **SMALING** (SP): Heel kort, een herhaling van zetten richting de heer Voskuil wat ik eerder met mevrouw Kocken had. Vindt u het een goed idee om een sociale huurquote randvoorwaardelijk te maken bij woonprojecten en vergunningen?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Als ieder project hetzelfde zou zijn, dan zou ik het een ontzettend goed idee vinden, maar dat is niet zo want de vraag is niet overal hetzelfde. Op dit moment in deze vorm beperkend nee, maar dat wij betaalbaarheid voorop hebben staan, dat zonder meer.

De heer **SMALING** (SP): Hoe krijg je dat voor elkaar als je zaken niet randvoorwaardelijk maakt? Dan staan wij langs de zijlijn te roepen wat er in het veld moet gebeuren, maar dan gebeurt dat misschien helemaal niet.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Mijn antwoord was dat ik niet naar een sociale huurquote wil, maar dat de behoefte aan betaalbaarheid leidend moet zijn. Dat betekent dat je niet een quote voor alles doet. Ik heb de heer Smaling gehoord over 40%, ik ken ook gemeenten waar ze richting 50% kijken, dus nee, een sociale huurquote niet, maar de volledige nadruk op betaalbaarheid en de vraag die er echt leeft. Daar gaat het ons om en niet om de saldi van de ontwikkelaars die vooral meer verdienen aan de duurdere woningen waar vaak minder behoefte aan is. Natuurlijk met respect voor onze natuur en ons landschap. Een van de obstakels is de huidige stikstofproblematiek. Ik sluit mij graag aan bij de oproep van GL, zowel richting Den Haag als aan onszelf voor een stevige, gecoördineerde en doeltreffende aanpak. Niet alleen voor de woningbouw, maar ook voor behoud en verbetering van de natuur en de biodiversiteit. Goede volkshuisvesting kan niet zonder een gezonde leefomgeving. Wie nog niet overtuigd is van het belang van Schone Lucht, moet maar eens met de moeders van Wijk aan Zee gaan praten. Er zijn al stappen gezet, maar er kan, nee er moet nog veel meer gebeuren. Daarom zijn wij ontzettend blij dat gedeputeerde Olthof met het definitieve programma Tata Steel komt. Het wordt tijd dat er echte stappen gezet worden om de uitstoot terug te dringen en de gezondheidsrisico's te beperken, gekoppeld aan goede handhaving. Dat kost wel tijd. Tijd die we liever niet nodig zouden willen hebben maar die door de complexiteit van de opgave onvermijdelijk is.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, allereerst, hoor ik nu goed dat de heer Voskuil zegt dat als nu uit het Masterplan Wonen blijkt dat er inderdaad op sommige plaatsen aan de rand van stand en dorp natuurlijk met respect voor natuur gebouwd moet worden, dat hij bereid is om daarnaar te kijken?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Dat hoorde de heer Heijnen mij inderdaad zeggen, maar laat ik hem meteen uit de droom halen, daaronder vallen niet de vele locaties die zij onlangs hebben aangedragen, want dat zijn nou juist voorbeelden van locaties die je niet moet willen. Het gaat vooral om strategische grondposities en waar bijvoorbeeld de bereikbaarheid een ontzettend groot issue is of behoud van de vogelweideleefgebieden. Ik vermoed dat zijn volgende vraag gaat worden: gaat u nu wel onze moties steunen? Dan is ons antwoord nee, maar als de gedeputeerde komt met echte voorstellen om de echte rafelranden van de kernen waar de nood hoog is en dan denk ik aan bijvoorbeeld Purmerend of Zaandam, dan willen wij echt daar serieus naar kijken. Ik zeg niet bij voorbaat ja, maar ik zeg ook niet bij voorbaat nee. Dat is een andere categorie, maar u hoorde mij het goed zeggen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Toch een teleurstellend antwoord want die locaties zijn niet voor niets aangedragen, dat zijn juist locaties waar de strategische grondposities zijn. Dat is een ander punt. De woningen moeten gebouwd worden en dat wordt gedaan door projectontwikkelaars of woningbouwcorporaties en daar zit een markt onder. Ik weet dat daar nu niet alles goed gaat altijd, maar de heer Voskuil gooit die markt op een grote hoop alsof dat allemaal verkeerd gaat.

Ik zou hem willen vragen om daar afstand van te nemen, uiteindelijk zijn het de projectontwikkelaars die de broodnodige woningen moeten bouwen, dus een beetje respect voor die partijen zou de heer Voskuil mogen uiten.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik heb groot respect voor ontwikkelaars die bouwen in het segment dat nodig is en daar mogen ze zelfs winst op maken. Niemand ontzegt hen een eerlijke boterham. Waar het mij om gaat, is dat de meeste projecten toch vaak staan in het teken van de maximalisatie van de saldi en niet zozeer in de directe behoefte. Natuurlijk hebben wij die nodig en iedere ontwikkelaar die bereid is om binnen een reële marge dat neer te zetten wat nodig is aan betaalbare woningbouw, kan op mijn steun rekenen. Laat mij een voorbeeld geven van projecten die u zelf heeft aangehaald. In Wijdemeren heeft het niets te maken met betaalbaar en de gemeente heeft inmiddels besloten dat betaalbare woningen tot € 220.000 gaan en dat is een hele grote zak met geld die voor veel mensen niet op te brengen is. Als dat de manier is waarop wij betaalbaarheid gaan definiëren, dan zijn wij de norm aan het aanpassen aan de werkelijkheid in plaats van te zorgen dat de werkelijkheid binnen de norm past. Wij kiezen voor echte betaalbaarheid en niet voor creatief boekhouden om de saldi van projectontwikkelaars op te pompen. Vinden wij projectontwikkelaars op onze weg die dat wel doen, dan hoeven ze niet bij ons aan te kloppen, maar er zijn gelukkig ook een heleboel goede die daadwerkelijk bouwen wat nodig is en bereid zijn om rekening te houden met de inkomsten. Dat zijn de mensen waar wij op bouwen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Het mag duidelijk zijn dat ik dit volstrekt niet eens ben met de heer Voskuil.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik zou hier graag met de heer Heijnen over doorpraten, want ik ken hem als een redelijk mens.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Met toestemming van de voorzitter wil ik aan mijn tweede vraag beginnen en die gaat over stikstof. Ook hier vinden wij elkaar dat wij voor een grote uitdaging staan. Ik wil de heer Voskuil vragen of hij naar onze motie wil kijken, want ik denk dat wij een palet aan maatregelen nodig hebben voor het oplossen van stikstof en ik denk dat innovatie ons daarbij zal kunnen helpen. Is de heer Voskuil bereid om serieus naar de motie te kijken of heeft hij dat misschien al gedaan en wat is zijn oordeel?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Wij kijken serieus naar alle moties, zelfs naar moties die op zo'n grote afstand van ons staan dat wij er eigenlijk liever niet naar zouden willen kijken, maar dan heb ik het nadrukkelijk niet over de moties van het CDA. Voor een heel groot deel kan ik de heer Heijnen volgen. Innovatie kan in alle opzichten belangrijk zijn, maar het punt dat zich nu voordoet, is dat innovatie vaak wordt gebracht als een soort van panacee om een probleem op te lossen zonder dat de oplossing er echt is. Ja, innovatie moet onderdeel uitmaken van elk plan, maar laten wij eens beginnen met een plan dat de doelen gewoon haalt waarin wij heldere keuzes maken, een serieuze aanpak formuleren die verder gaat dan alleen het lapwerk van het lokale probleem maar echt wat groter kijkt naar de problemen in Noord-Holland en Nederland, zodat we

kunnen bouwen en onze natuur versterken, want laten wij niet vergeten dat dat ook een heel belangrijk doel is van het stikstofbeleid. Ik kan heel ver meegaan met de heer Heijnen dat innovatie een belangrijk onderdeel is, maar het is zeker niet zaligmakend.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik zou tegen de heer Voskuil tot slot zeggen dat wij elkaar daar vinden, ik heb het bewust over een palet aan maatregelen. Het is niet zo dat alles door innovatie opgelost kan worden, maar naar onze overtuiging kan het een onderdeel zijn van de oplossing, dus ik vraag hem het nog een keer in heroverweging te nemen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Volgens mij heb ik aangegeven dat ik het op grote lijnen wel met hem eens kan zijn, maar het niet met hem eens kan zijn, dus heroverweging is niet aan de orde. Misschien dat hij wil overwegen om het wat uit te breiden, bijvoorbeeld naar echte maatregelen. Een gezonde leefomgeving zou vanzelfsprekend moeten zijn, maar is het nog lang niet. Tata is één, maar er zijn natuurlijk nog tal van andere zaken die de leefbaarheid onder druk zetten, of het nou is door de luchtkwaliteit, door geluid of andere vormen van hinder. Wegverkeer, luchtvaart, industrie, landbouw, de lijst is lang en aan ons om daar echt wat aan te doen, samen met alle betrokkenen en dan met echte maatregelen die het probleem aan de bron aanpakken, zoals het terugdringen van autoverkeer door duurzaam OV en het gebruik van de fiets te stimuleren. Door de werkelijke uitstoot van de industrie en de landbouw te meten en daarnaar te handelen en door een streep te zetten door de groei van de luchtvaart op Schiphol en Lelystad. Leefbaarheid is meer dan alleen milieunormen en gezondheidseisen. Het gaat ook over lokale voorzieningen die door de coronacrisis extra onder druk zijn komen te staan. Dorpshuizen, de lokale sportvereniging en de culturele sector, ook die met een kleine ‘c’. Het is goed dat wij met de eerder genoemde corona-moties ook hen kunnen ondersteunen. Een grote zorg gaat daarbij uit naar de cultuurmakers die vaak tussen wal en schip vallen, waar wij in de commissie al aandacht voor gevraagd hebben. Het is goed te horen dat GL ons in deze volgt. Wij zouden de gedeputeerde willen vragen of zij nog mogelijkheden ziet om ook voor hen iets te kunnen betekenen, al was het maar om onze grote waardering voor hun werk tot uitdrukking te brengen en om te zorgen dat er straks als deze crisis voorbij is, nog cultuurmakers zijn die ons leven verrijken, ons aan het denken zetten, inspireren en confronteren. Misschien wel de grootste uitdaging van onze tijd is het tegengaan van klimaatverandering. Je kunt het immers maar een keer goed doen. De overgang van fossiele naar duurzaam opgewekte energie is daar een belangrijke stap in. Mijn fractie is blij met de inspanningen van het college tot dusver. Dat zijn wij bijvoorbeeld met het beeld dat uit de concept-RES’en naar voren komt. Niet alleen omdat het een serieus en stevig Bod oplevert, maar ook of misschien wel juist omdat het van onderaf tot stand is gekomen. In de uitwerking zien wij echter ook veel weerstand ontstaan die het proces negatief kan beïnvloeden. Dat komt voor een belangrijk deel door de focus op de negatieve aspecten, vaak aangewakkerd voor politiek gewin. Te weinig wordt er aandacht gegeven aan de voordelen: wat het lokaal oplevert voor de mensen, de innovatie en de banen die het creëert voor de toekomst en het allergrootste voordeel: de terugdringing van fossiele brandstoffen en de overschakeling naar duurzame elektriciteit die direct gevolgen gaat hebben voor de leefbaarheid in onze provincie. Laten we de ogen niet sluiten voor de nadelen, zoals de gevolgen voor ons landschap en de hoge aanloopkosten. Laten wij die zoveel mogelijk proberen te beperken, maar

laten we de voordelen ook nadrukkelijk blijven zien. Ieder nadeel heeft immers zijn voordeel. Duurzame opwekking van energie is één, maar ook andere maatregelen moeten voortvarend opgepakt worden. Duurzame opwekking doet niets als we niet tegelijkertijd ook inzetten op besparen. Wat te denken van het goed isoleren van woningen en het vervangen van het vele enkelglas door dubbel of tripleglas?. Dat levert een veel lager verbruik op en dus een lagere energierekening voor de bewoners en minder CO2-uitstoot. Goed voor het klimaat, goed voor de mensen. Laten we de discussie dan niet terugbrengen tot slechts een negatief verhaal over de kosten, maar juist ook de voordelen en de baten omarmen. Mogelijk maken, daar gaat het om en daar dragen wij met motie 42 gelukkig ook aan bij. Volkshuisvesting, luchtkwaliteit, energietransitie, het zijn de grote en zichtbare opgaven die ons leven beïnvloeden en waar de kranten vol van staan en waar het publieke debat niet over ophoudt. En dat is goed, want ze zijn ontzettend belangrijk. Maar er zijn ook zaken die onderbelicht blijven, terwijl ze zeker zo'n grote en misschien zelfs wel grotere invloed hebben op het dagelijks leven van vele mensen. Laaggeletterdheid is zo'n onderwerp. Kunnen lezen en schrijven maakt mensen zelfstandiger, zelfredzamer, maakt het makkelijker een baan te vinden, veilig te werken en zich een volwaardig onderdeel van onze samenleving te voelen. Het is iets wat vaak vanzelfsprekend gevonden wordt, maar dat zeker niet is. De aanpak laaggeletterdheid ondersteunen wij via ProBiblio. Wij vragen de gedeputeerde in haar gesprekken met ProBiblio extra aandacht te vragen voor deze aanpak. Het moet beter, het kan beter, en geletterdheid is zo belangrijk voor de emancipatie van alle mensen. Onderwijs is immers de beste investering die je in je samenleving kunt doen. Het geeft zekerheid aan de mensen en toegang tot de vele mogelijkheden die onze maatschappij biedt. Zeker in een tijd waarin de wereld om ons heen snel verandert is het zaak dat we over voldoende goed geschoolde mensen kunnen beschikken om dit uit te voeren. Anders blijft het bij papieren plannen. Als het over onderwijs gaat, wordt al snel gekeken naar hbo en universitair, maar juist het mbo-onderwijs vormt de echte basis waar onze arbeidsmarkt en economie op draaien. Mbo-onderwijs waar 40% van de werknemers hun basisvorming krijgt, maar waar desondanks vaak wat laatdunkend over gedaan wordt, ook door de leerlingen zelf. Laten we daarmee ophouden. Het mbo is zo ontzettend belangrijk of zoals oud-gedeputeerde Adnan Tekin graag zegt ook voordat hij voorzitter van de Mbo-raad werd, MBO, dat staat voor Mega Belangrijk Onderwijs en zo is het. Om hun opleiding te voltooien is het essentieel dat er voldoende stageplaatsen zijn, zowel voor universitair en hbo als zeker ook voor mbo-studenten. Daar leggen zij de verbinding tussen theorie en praktijk. Juist die stageplaatsen staan nu in tijden van corona erg onder druk. Wij moeten er samen met onze maatschappelijke partners alles aan doen om meer stageplaatsen te creëren. Daarom dienen wij een motie in.

Motie 180/09112020
Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *In Nederland het tekort aan stageplaatsen of leerbanen voor jongeren is opgelopen tot 20.500;*

- *De kwaliteit van het onderwijs onder druk staat doordat stagebegeleiding en praktijklessen niet altijd meer mogelijk zijn vanwege een tekort aan personeel en Covid-19;*
- *Er een toename zichtbaar is van het aantal WW-uitkeringen bij jongeren met name in de branches: schoonmaak, uitzendbedrijven, detailhandel, cultuur, horeca en catering.*

Overwegende dat:

- *Met name mbo-studenten, maar ook hbo- en wo-studenten studievertraging oplopen door het tekort aan stageplekken;*
- *Jongeren door de vergrijzende en (eerdere) krapte op de arbeidsmarkt op de lange termijn hard nodig zijn in onder andere de techniek voor de woningbouwopgave, energietransitie etc.;*
- *De provincie Noord-Holland eigen stagemogelijkheden heeft en ook stageplekken stimuleert via bijvoorbeeld Social Return;*
- *Jongeren de kans moeten krijgen om te leren en ervaringen op te doen in de praktijk;*
- *Het daarbij van belang is om vooraf meer zicht te hebben op de volledige problematiek van het huidige stageaanbod voor praktijkonderwijs.*

Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:
Samen met de werkambassadeur en de techniekssector te onderzoeken of en zo ja welke ondersteuning van de provincie wenselijk is om het aantal stageplekken te bevorderen ten behoeve van het praktijkonderwijs

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD, D66

Voorzitter, deze begroting kijkt vooruit en dat wil mijn fractie ook doen. Met een positieve blik de toekomst tegemoet, uitvoering geven aan al die plannen en initiatieven die er liggen, initiatieven die wij samen met onze inwoners uitwerken en uitvoeren en die bijdragen aan wat voor ons allemaal zo belangrijk is: bestaanszekerheid en duurzame leefbaarheid voor iedereen. Zeker in tijden van crisis mag van een sterke overheid en dus van ons verwacht worden dat we leiderschap tonen. De bereidheid lastige besluiten te nemen is daar onlosmakelijk mee verbonden. Besluiten die nodig zijn om die toekomst sterk en met vertrouwen tegemoet te treden. Nu is de tijd om te doen, v oor de bestaanszekerheid en de leefbaarheid van de inwoners van onze prachtige provincie. Zeker nu.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Ik schors de vergadering tot 15.45 uur. De vergadering is heropend.

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter. Dank aan de verschillende partijen voor de complimenten over de begroting. Met deze begroting leggen wij een stevige basis neer voor het komende jaar, dat wij het bestuur stevig in handen hebben ondanks de onzekerheden die wij ook zien en daar is ook aandacht voor gevraagd. Voor onze begroting gaat het komend jaar vooral om onze

samenwerkingspartners, zoals gemeenten, zijn zij allemaal in staat om te realiseren wat wij met elkaar hebben afgesproken? Komend jaar zullen wij zien dat we vaker wijzigingen nodig hebben dan dat wij in een normaal jaar zouden willen. Een voorbeeld daarvan is de eerste begrotingswijziging waarin wij het herstelfonds zullen verwerken. De VVD vraagt, hoe gaat het er ongeveer uitzien? Wij hebben de basis zeker op orde en de ruimte in onze begroting om dit herstelfonds te dekken. Het vraagt wel een zorgvuldige verwerking en daarom nemen wij de tijd richting de eerste begrotingswijziging, zodat wij de meerjarige gevolgen goed in kaart kunnen brengen. Natuurlijk zorgen wij ook voor een meerjarig dekkende en robuuste begroting. U heeft aandacht gegeven aan het inzichtelijk maken van de begroting en zoals u inmiddels door heeft, heb ik er veel plezier in om dat te doen voor u, zoals met bestedingsplannen voor de bestemmingsreserves die wij dit jaar bij de begroting hebben gevoegd, maar ook bij de eerste slag die wij al hebben gemaakt bij de doelen en indicatoren. Zoals eerder toegezegd, zullen wij samen met PS verder optrekken in het verder verbeteren van onze begroting met als volgende stap de doelen en indicatoren nog inzichtelijker maken. Het inzichtelijk maken is niet alleen voor PS om de begroting goed te kunnen lezen, maar zoals GL, D66, PvdA en PvdD aangeven is het ook heel belangrijk dat wij de begroting inzichtelijk maken voor alle inwoners en daar hebben wij al stappen in gezet, zoals met een Infographic die wij recent hebben gedeeld die wij vorig jaar naar aanleiding van uw vragen hebben gemaakt, maar wij zien het breder dan alleen de begroting. Zo heeft de provincie ook het convenant Direct Duidelijk ondertekend en doen wij al ontzettend veel. Zo hebben wij 40 taalambassadeurs in dienst en zijn 500 medewerkers al getraind in taalgebruik. Dat betekent niet dat er altijd nog meer te doen is voor de inwoners, dus we gaan op basis van uw motie een extra versie maken – wij willen dus niet de hele begroting gaan vertalen in B1, dat zorgt nog steeds niet voor iets leesbaars voor mensen met B1 – van de begroting die daarnaast beschikbaar is. Dus een positief advies voor M174. De PvdO vraagt aandacht voor de stand van de algemene reserve op midden en lange termijn. Die zorgen hebben wij al eerder gezien en daarom hebben wij een herstelplan ingezet om ervoor te zorgen dat ook op de langere termijn de algemene reserve van voldoende omvang is. Ook voor de langere termijn werd aandacht gevraagd voor de ontwikkelingen rond de opcenten, daar hebben wij het in de commissie ook al over gehad en daar gaf ik aan dat dat gesprek ook binnen IPO loopt en dat ik zelf deelneem aan de projectgroep die kijkt naar de lange termijnontwikkelingen van ons belastinggebied met natuurlijk als uitgangspunt dat wij onze open huishouding willen behouden. Ik stel voor dat zodra dat wat concreter is en wij in het IPO een beter beeld hebben van hoe wij dat zouden kunnen doen, om dat met PS te bespreken, de scenario's die daaruit voortkomen. Dat wil ik op zo'n termijn met u doen dat we het gesprek met het nieuwe kabinet of in de onderhandelingen met de onderhandelaars kunnen voeren, want dat is natuurlijk het geijkte moment om aandacht te vragen voor wat wij belangrijk vinden. Een aantal van u reflecteert op de bijzondere tijd waarin bestuurd moet worden en het CDA ziet een betrokken bestuur en daar bedank ik u voor. Wij proberen dat ook te zijn. De CU geeft de zegeningen voor het pad dat wij met elkaar lopen en ook daarvoor dank. In onze ogen is het een eer om nu te mogen besturen en zoals de VVD aangaf, het perspectief te mogen bieden, want Noord-Holland wordt hard geraakt. Mensen in hun persoonlijk leven door de gezondheids- en economische crisis en door de maatregelen en wij hopen dat de gezondheidscrisis op korte termijn voorbij is. Voor de economische crisis moeten wij wel realistisch zijn. We weten dat die langer zal gaan duren. In

opdracht van PS hebben wij twee fondsen opgericht, een nood- en herstelfonds en voor beide fondsen is vandaag veel aandacht. In 2020 zien wij dat de nood hoog is, zoals in de culturele sector. Ik ben blij dat wij samen met gemeenten hebben kunnen optrekken, de verbinding hebben kunnen zoeken zoals het CDA heeft aangegeven. Ik ben trots op ons gemeenschappelijk resultaat. Wij hebben snel gehandeld en nog deze maand zullen wij de middelen uitkeren, in antwoord op vragen van de SP. Het is van groot belang om voor de gevolgen van de NOW-uitkering om goed de afstemming rond de noodsteun met het Rijk te blijven zoeken, want het moet niet zo zijn dat straks door de NOW-steun een instelling harder geraakt wordt dan we zouden willen en wij onze noodsteun niet kunnen leveren. Dat vraagt continu onze aandacht. Helaas hebben wij gezien dat alleen noodsteun in 2020 niet genoeg is. Wij hebben besloten om het restant uit de motie mee te nemen naar 2021 om ook dan noodsteun te kunnen verlenen. Dan de moties die zien op het noodfonds. M154: extra coronasteun voor het maatschappelijk middenveld. Ik gaf aan dat wij al een restant meenemen vanuit de middelen en het is belangrijk on in te zien dat het Rijk nu echt aan zet is. Vanuit PS kwam er een noodgreep met het noodfonds om de instellingen te kunnen bedienen die onvoldoende gezien werden door het Rijk. Mijn indruk is dat de minister daar meer aandacht voor heeft, dat ze gericht middelen heeft vrijgemaakt voor de regionale culture infrastructuur in 2021. Ik stel voor dat wij ons daarop richten, dat het Rijk nu de handschoen oppakt die zij al in de hand dient te hebben. Ik wil u wel toezeggen dat ik in het volgende gesprek met de minister daar naar zal vragen en naar de verdere uitwerking van haar middelen. Zoals hij nu voorligt, moet ik de motie ontraden. Dan M155, in onze ogen ondersteunt de motie ons huidige beleid, want ook in het coalitieakkoord hebben wij opnieuw geld vrijgemaakt voor vrijwilligers zoals in het groen. Wij willen zeker een passende manier vinden om al onze vrijwilligers te bedanken waarbij u zich kunt voorstellen dat het voor de ene groep vrijwilligers die regelmatig bij ons betrokken is, gemakkelijker is om iets persoonlijks te doen dan voor vrijwilligers die af en toe bij ons betrokken zijn of een keer meehelpen op een groene dag, het veel moeilijker is om die persoonlijk te bereiken. Maar wij zorgen ervoor dat zij publiek erkend worden voor hun inzet, want dat zijn we zeker van plan in dit bijzondere jaar. Dus M155 krijgt een positief advies. Dan M166, steun renovatie Artis aquarium. Zoals eerder gesteld is het noodfonds opgericht voor coronasteun, voor de gevolgen van corona en hebben wij het restant gereserveerd om instellingen die wij dit jaar hebben geholpen, ook in 2021 te kunnen helpen. Dat zien wij als een groter belang dan alleen te investeren in het aquarium. Dat betekent niet dat er helemaal niks kan. Artis kan gebruikmaken van onze Rijksmonumentenregeling en ook de middelen binnen het herstelfonds gericht op verduurzaming van culturele instellingen, zou een mogelijkheid zijn. Daar moeten wij wel eerlijk zijn. Zoals Artis zelf aangaf in het inspreken, vragen ze nog een heleboel meer dan uit die twee regelingen, dus helaas kunnen wij ze als provincie onvoldoende bedienen. In onze ogen is als eerste het Rijk aan zet, want het is een Rijksmonument en Artis heeft een nationaal belang. Daarom ontraden wij M166. Dan M167, steun voor Het Schip. Ook deze motie moeten wij ontraden, maar op een andere basis. Dit is gewoon een politieke keuze geweest van een gemeente en zij hebben een eigen afweging gemaakt. Ik ben bang dat als wij voor de gemeente de gaten gaan dichtlopen, dit niet de laatste zal zijn. M167 ontraden wij. Dan M175, die richt zich wat minder op het noodfonds maar wel op de steun die in 2020 nodig is en ook GS zien het grote belang van bibliotheken. Wij zullen dus contact opnemen via ProBiblio met de lokale

bibliotheken om te kijken wat we kunnen doen om nu activiteiten in bibliotheken mogelijk te maken. U vraagt ons ook om in overleg te treden met IPO en de minister om bij eventuele toekomstige lockdowns te voorkomen dat bibliotheken weer zullen moeten sluiten. Daaraan wil ik toevoegen als u dat goed vindt, dat wij ook in navolging van het advies van de Raad van Cultuur gaan kijken of dat ook op kan gaan voor andere culturele instellingen. Dan hebben wij de nood in 2020 gehad en komen wij aan bij het herstelfonds dat zich meer richt op de toekomst. Zoals ik al eerder zei, zullen wij die financieel verwerken in de eerste begrotingswijziging. Dat was een vraag van de PvdO.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, het gaat over het eerste deel. Hoeveel zit er nog in het noodfonds? In het geval van Artis, de gedeputeerde suggereerde wat andere wegen die Artis zou kunnen bewandelen nog los van het Rijk. Zijn dat wegen die al door hen bewandeld zijn of is er een route voor het aquarium om die benodigde herstelwerkzaamheden uit te voeren of is het gewoon een 'njet'?

Gedeputeerde **PELS**: Wij zullen € 2,8 miljoen meenemen naar 2021 en de gemeenten hebben breed aangegeven dat wij dat zeker nodig zullen hebben, want wat wij helaas zien in de culturele sector is dat de creativiteit van dit jaar bijvoorbeeld doordat zij allerlei abonnementsvormen hadden en die door hebben laten lopen, maar tegen alle bezoekers hebben gezegd, dan krijgt u in 2021 gratis kaartjes en daar is sprake van uitgestelde schade. Dus wij gaan zien dat schade die zij in 2020 hebben geleden, zich manifesteert in 2021m dus dat bedrag zal zeker nodig zijn voor de culturele instellingen. Over Artis en of zij die stappen al hebben gelopen, dat kunt u het beste aan Artis vragen. Ik kan u wel toezeggen dat wij Artis op deze twee regelingen zullen attenderen. Maar zoals Artis in de commissie al aangaf, zal dat te weinig zijn om het gat te dekken, daarvoor zal toch echt het Rijk moeten bijspringen.

De heer **SMALING** (SP): Wat het museum betreft, begrijp ik dat u zegt, wij gaan als provincie niet alle gaten dichtlopen die gemeenten laten vallen, maar is dat over de hele linie niet zo? Het lijkt mij dat er nogal wat gaten zijn, ik kan mij voorstellen dat als je de een tegemoetkomt, je dat ook voor de ander moet doen. De uiterste consequentie van wat de gedeputeerde zegt, is dat je niet een zo'n gat gaat dichtlopen als provincie, of het nou een precedentkwestie is….

De **VOORZITTER**: De heer Smaling loopt even vast.

Gedeputeerde **PELS**: Ik begrijp de strekking van de vraag wel, maar ik hoop dat de heer Smaling ons kan horen. Er is een verschil te maken. Het gaat hier over een politieke keuze, vanuit AFK is er een lagere bijdrage voor het Schip voorzien en dat is iets anders dan een tekort dat ontstaat door de coronacrisis. Bij het tweede hebben wij duidelijk onze rol opgepakt en zorgen wij wel dat de verschillende instellingen kunnen blijven bestaan. Maar als een gemeente een politieke afweging maakt om een instelling minder geld te geven, dan moeten wij daar als provincie niet in duiken, want dan kunnen we straks bij elke gemeente een aantal gaten dichtlopen. Als we kijken naar de vraag, zijn er op lange termijn voldoende middelen voor de gemeente om de culturele infrastructuur lokaal en regionaal goed in stand te houden, dan kunt u daar vraagtekens bij

zetten, maar daarvoor vragen zowel IPO als VNG aandacht bij het Rijk. Dan het herstelfonds, de financiële verwerking volgt nog. Ik wil wel benadrukken omdat ik denk dat ik dat de komende jaren vaker mag herhalen, dat wij daarin een integrale afweging maken en niet verschillende ideeën die onderweg ontstaan, dekken vanuit dit herstelfonds, maar dat wij alles overziend, het samen kunnen afwegen. Ik heb reeds in de commissie toegezegd om in maart volgend jaar te komen met de volgende fase over waar wij op dat moment staan. Er waren vragen over de mate van revolverendheid. In de commissie hebben wij aangegeven dat wij kijken naar revolverendheid maar ook zeker naar hoe de middelen een multiplier kunnen zijn, dus hoe wij ook andere partijen kunnen verbinden aan onze inzet, waardoor onze euro ineens € 10 aan investeringen betekent. Het is het belangrijkste dat wij het grootste effect centraal stellen en daarom moeten wij M152 ontraden. PS hebben duidelijke keuzes gemaakt en ons opgedragen de duurzaamheids- en klimaatmaatregelen te combineren met economisch herstel en om in te zetten op langdurige werkgelegenheid in de technische sector, omdat wij weten dat daar nu al extra mensen worden gevraagd maar in de toekomst zeker. Als wij mensen van werk dat nu wegvalt mede door corona, op weg kunnen helpen naar ander werk in de technische sector, wij ze ook een langjarig perspectief geven. Daarom moeten wij ook M153 van FvD ontraden. Het CDA gaf aan, als wij bij de volgende stap verder gaan, moeten er misschien meer keuzes gemaakt worden, dan moeten we meer focus aanbrengen en dat zijn GS met het CDA eens en een verdere uitwering daarvan kunt u verwachten bij de tweede tranche die later dit jaar zal volgen waar ook de SP naar vroeg.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, M152 wordt ontraden door GS. Zij spreekt over een multiplier maar in de commissie is ook gesproken over de risico's van revolverende fondsen. Wij hebben gevraagd of daar in de risicoportefeuille van de provincie naar wordt gekeken en het schijnt zo te zijn dat risicodragende portefeuilles zoals deze, een 30% afschrijving hebben. Hoe kan zij dit rijmen met de multiplierfactor aan de andere kant?

Gedeputeerde **PELS**: Er lopen een beetje dingen door elkaar. Bij revolverende fondsen moet je een zeker risicopercentage aanhouden en dan is 30% de standaard. Je gaat ervan uit dat de middelen die je investeert, misschien niet volledig terug zullen komen bij revolverende fondsen. De multiplier gaat meer over subsidies. Als wij een euro investeren en andere partijen haken aan en daardoor wordt die ene euro in een keer € 10, dan is sprake van een multiplier effect en dat laat zien waarom je ook subsidies in moet zetten en niet al te veel te willen focussen op de revolverendheid.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Ik heb het nummer van de motie van ons niet verstaan en ik weet niet wat de gedeputeerde heeft gepreadviseerd, want er kwam iemand tussendoor.

Gedeputeerde **PELS**: Uw moties volgen nog. Dit was een antwoord op uw vraag, over wanneer het herstelfonds financieel wordt verwerkt in de begroting en dat zullen wij doen bij de eerste begrotingswijziging 2021. De CU vraagt om contact op te nemen en bij andere provincies te kijken naar beleid op energiearmoede en of zij nog interessante maatregelen weten voor binnen het herstelfonds en dat zullen wij gaan doen. Dan in een breed verzoek van GL, VVD, PvdA heb ik

aandacht gehoord voor de makers in de culturele sector en ook de ongesubsidieerde makers en instellingen. Deze aandacht is terecht, want deze instellingen kunnen zich normaal gesproken zelf redden, maar moeten het nu dus helemaal zonder steun doen en daar zou inderdaad meer aandacht voor moeten zijn. Dat gaan wij doen met het herstelfonds met het idee van de cultuurbank. Ik neem u even mee want dat ontwikkelt zich erg snel. Wij hebben het min of meer over een ontwikkelingsmaatschappij voor cultuur waarbij wij kijken naar hoe wij culturele instellingen en makers gesubsidieerd en ongesubsidieerd de komende tijd kunnen steunen om toch weer te gaan produceren, zodat de instellingen maar ook al die mensen die de instellingen moeten vullen, de makers, deze crisis overleven. Op dit moment zijn wij de ontwikkelingsmaatschappij aan het uitwerken. Recent hebben wij contact gehad met Amsterdam en binnenkort hebben wij breed met alle gemeenten van Noord-Holland hier overleg over. Dan de vraag die hierbij hoort of wij hiervoor aandacht willen vragen bij de minister in de verdere uitwerking, ook van haar regelingen en dat zullen wij zeker doen. Hier ligt een Rijkstaak en het zou goed zijn als die nog beter en breder zou worden opgepakt. Dan een vraag van de CU over de brede welvaart en welzijn en hoe wij de uitdagingen in ons eigen beleid kunnen koppelen aan de bestaande monitor. Wij zijn bezig met het maken van een impactanalyse en wij komen hierop terug in het eerste kwartaal van 2021. We hadden hem graag wat eerder gehad, maar juist waar u om vraagt, is ook wat er zo ontzettend moeilijk aan is. Maak maar eens concreet waar wij als middenbestuur in ons eentje aan bijdragen en waarvan wij kunnen zeggen, alleen dit stukje van ons heeft dat effect gehad bij brede welvaart. In de impactanalyse willen wij naast ons eigen beleid, ook inzichtelijk maken regionaal hoe gaat het nu met Noord-Holland en de cijfers toespitsen op de regio's, zodat u goed kunt zien hoe Noord-Holland ervoor staat en waar wij extra aandachtspunten hebben. Dan de overige moties en ik noem welke moties door collega's worden behandeld, zodat PS weten dat er geen motie wordt overgeslagen. M156, steun voor stikstofinnovaties. GS zien dat rondom stikstof het mogelijk is om dit vraagstuk te koppelen aan de transities die breder nodig zijn, zoals de transitie naar circulaire economie maar ook de energietransitie en kringlooplandbouw waar gedeputeerde Zaal op in zal gaan. De brede inzet en de koppeling van de verschillende transities aan deze opgave doen wij ook. Recent is de handleiding stikstofarm bouwen gelanceerd die ook ingaat op hoe circulair bouwen kan bijdragen aan stikstofarm bouwen. Daarbij is het zo dat wij rondom circulair en energietransitie onze fondsen zoals PDENH daar ook op inzetten, maar ook binnen GO!-NH, ons ondernemersprogramma, is er alle ruimte om bezig te gaan met duurzame innovaties en op geen enkele manier wordt stikstof daarvan uitgesloten. We zien wel dat het noodzakelijk is om binnen onze zeehavens extra aandacht te hebben voor het vraagstuk van stikstof.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Het gaat specifiek om de stikstofmotie, wij weten dat er op dit moment al bedrijven zijn die daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen, maar wij horen uit het veld dat innovaties die bijdragen aan de transities waar u het over heeft, het toch niet lukt om binnen de voorwaarden van de fondsen voor subsidie in aanmerking te komen. Onze motie is zo opgebouwd dat wij graag zouden willen, zeker omdat dit zo'n urgent probleem is, dat er nog eens goed gekeken wordt naar, past die innovatie bij de voorwaarden? Verandert die toelichting nog iets aan uw mening over de motie?

Gedeputeerde **PELS**: Ik was nog niet klaar met de toelichting, maar ik neem dit mee. Ik denk dat u uw beantwoording krijgt in mijn verdere beantwoording. Binnen zeehavens zien we dat er extra aandacht nodig is om op langere termijn de transities waar te kunnen maken, maar ook de economische ontwikkeling van onze belangrijke havens te kunnen faciliteren. Daarom komen wij binnenkort met een regeling voor duurzame zeehavens, waarin stikstof apart benoemd wordt als een van de zaken waar een bedrijf aan kan werken om de innovatie binnen het gebied verder aan te jagen. Maar er moet nog wel meer gebeuren, maar ik houd me nu even bij mijn portefeuille, zijnde zeehavens en mevrouw Zaal kan ingaan op de landbouw. Het is wel belangrijk dat we goed de koppeling maken met het landelijk innovatiebeleid en dat wij zoeken naar hoe wij de meeste koppelkansen kunnen benutten, zoals met onze inzet binnen de zeehavenregeling maar ook op gezonde leefomgeving, op circulaire economie en energietransitie. Ik stel voor binnenkort met een brief naar PS te komen over hoe wij binnen de tafel van havens en industrie kijken naar de koppeling van de transities en tegelijkertijd het stikstofprobleem en hoe wij in samenwerking met verschillende partijen uit de zeehavens en met het Rijk stappen willen gaan zetten om innovatie te bevorderen en dan zullen wij zeker kijken naar onze eigen regelingen, maar ook richting het Rijk, wat zouden wij daar nog voor elkaar willen krijgen. Daar mag in onze ogen nog wel een schepje bovenop. Voor dat gedeelte vraag ik het CDA om de motie aan te houden en te wachten op onze brief. Dan M157 en M159 worden beantwoord door de heer Stigter, M158 door de heer Olthof, M160 en M168 door de heer Loggen, M161, M163 en M165 door mevrouw Zaal, ik doe zelf M162 van de PVV die oproept tot diversiteit geen onderdeel van provinciaal personeels- en sponsoringbeleid te laten zijn. Wij zijn van mening dat Noord-Holland voor ons allemaal is en dat er zeker nog drempels zijn om weg te nemen voor mensen met een bi-culturele achtergrond. Daarom ontraden wij deze motie.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, meer een opmerking. Deze motie wordt mede ingediend door FvD, dat wilde ik nog even toevoegen en wellicht handig voor andere partijen om te weten.

Gedeputeerde **PELS**: M164 van de SP, verhoging van het minimumloon voor het eigen personeel binnen de provincie naar € 14 per uur. Binnen de provinciale cao liggen de lonen sowieso boven het minimumloon. U vraagt om contact op te nemen met verbonden partijen om na te gaan of zijzelf maar ook in hun opdrachten in kunnen zetten op een verhoging van het minimumloon. Op een bepaalde manier doen wij dat, omdat wij reeds de code Verantwoordelijk Marktgedrag hanteren en wij vragen al om te zorgen voor eerlijke beloning. U vraagt om aanpassing van een Rijksinstrument, want dat is het minimumloon, daarom is uw oproep eigenlijk niet om het minimumloon aan te passen, maar als provincie een looneis in te brengen bij de verbonden partijen. Wij ontraden deze motie omdat in onze ogen een cao niet beslecht hoort te worden in de politieke arena, maar in samenspraak met de mensen die het raakt en die er werkelijk over gaan en ook niet een provinciale zaak zou moeten zijn, want een cao geldt voor heel het land, niet alleen voor de provincie. Gezien de berichten wordt u ook goed bediend door de Kamer, omdat daar een breed draagvlak is ontstaan voor het ophogen van het wettelijk minimumloon. Op basis van deze argumenten moeten wij de motie ontraden. M169 voor een gedeputeerde ouderenbeleid. Mijn antwoord gaat deels ook op voor uw andere moties, want wij zijn in principe voor alle Noord-Hollanders en benoemen niet een specifieke doelgroep, maar breed in ons beleid

kijken hoe wij alle doelgroepen gezamenlijk het beste kunnen bedienen. Wij zijn dus niet voor het aanstellen van een aparte gedeputeerde ouderenbeleid en moeten daarom die motie ontraden. Dan M170, deze motie is overbodig, gelukkig maar, want wij houden ons natuurlijk aan het VN verdrag handicap en als er signalen komen dat wij dat niet zouden doen, dan zullen wij dat zeker oppakken. M170 is dus overbodig.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. In andere provincies is deze motie wel aangenomen, dus het verbaast mij een beetje dat er geen consensus is op dat gebied. Is daar een reden voor?

Gedeputeerde **PELS**: De voornaamste reden is dat wij het al doen. In principe nemen wij geen moties aan over beleid dat wij al doen en daarom verklaar ik de motie overbodig. Dus u hoeft zich geen zorgen te maken dat wij het niet zouden willen uitvoeren, wij doen dat al. Het kan zijn dat andere provincies dat nog niet deden en door hun Staten zijn opgeroepen om dat wel te doen. M171, zoals ik net aangaf, zijn ouderen natuurlijk een onderdeel van onze afwegingen zoals iedereen dat is en hebben wij oog voor verschillende doelgroepen maar willen wij niet beleid maken gericht op enkel en alleen een doelgroep. Daarom ontraden wij M 171. Dan M172, eenzaamheid bij kwetsbare ouderen. Wij herkennen zeker wat u schetst dat de coronacrisis leidt tot eenzaamheid en dat ouderen hard geraakt worden, maar wij zien het ook bij jongeren terug, dus eenzaamheid is een breed probleem in de samenleving op dit moment. Ik zeg u toe dit mee te nemen in de gesprekken met gemeenten en de veiligheidsregio's en dat wij dit belangrijk vinden. U vraagt ook in te zetten op initiatieven die eenzaamheid verminderen via de participatieregelingen. Die hebben wij alleen niet, dus voor de rest van de motie moeten wij die ontraden, maar wel de toezegging dat wij binnen onze netwerken en bij gemeenten aandacht zullen vragen voor dit probleem. M173 wordt beantwoord door de heer Loggen en M176 door mevrouw Zaal, dat geldt ook voor M177, M179 en M180. M178 wordt beantwoord door de heer Stigter.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Ik ga in op de woningbouw, dorpshuizen en de motie over huisvesting statushouders. Het CDA heeft een aantal vragen gesteld over dorpshuizen en dat is terecht, want ook voor deze doelgroep zijn de nodige problemen ontstaan door corona en wij hebben eerder al geantwoord dat hier geen acute problematiek is omdat men ook uit Rijksmiddelen kan putten, maar wel op langere termijn dat men inteert op reserves voor onderhoud en verduurzaming. Bij M42 komen wij met name terug op verduurzaming en dat wij over het onderhoud de gesprekken met de dorpshuizen zullen blijven voeren omdat het niet zo kan zijn dat men tussen wal en schip dreigt te vallen en dat de structuur in takt blijft. Alleen wij zullen dat in overleg doen en middels maatwerk ondersteuning verlenen. Mocht het komen tot een situatie waarin wij niet uitkomen met bestaande middelen, dan kom ik tijdig terug bij PS. M 160 van de PVV, geen voorrangsregeling meer voor statushouders. Die moeten wij ontraden omdat deze regeling al is afgeschaft op 1 juli 2017, maar wij constateren dat maar een buitengewoon kleine groep gemeenten deze regeling uit hun verordening heeft gehaald, maar dat ontslaat hen niet van de plicht om woningen toe te wijzen. Dat de voorrangsregeling formeel is afgeschaft en gemeenten die uit hun verordening mogen halen, laat onverlet dat de

toegewezen aantallen gehuisvest moeten worden en dat de provincie erop toeziet dat dat op ordentelijke wijze gebeurt en als men dat niet uitvoert, dat de provincie in de plaats treedt. Mocht de provincie dat niet doen, dan zou zij het verwijt van taakverwaarlozing kunnen krijgen en dat willen wij als GS niet op ons conto hebben. De SP heeft gerefereerd aan het rapport huisvesting arbeidsmigranten van de speciale gezant, ook werkzaam in onze provincie, en dat zijn wij aan het beschouwen. Er staan waardevolle elementen in en daarom komen wij met een oplegger naar de commissie toe om elementen die wellicht van toepassing zijn en hoe wij die eventueel zouden kunnen benutten, te bespreken met PS. Ik ben blij met de vele positieve aandacht voor woningbouw in onze provincie en het grote belang dat wij allemaal hechten aan het zorgen voor voldoende betaalbare woningbouw in de provincie. Wij hebben een enorme stap voorwaarts gezet, dat wij de noodzaak onder ogen zien en dat op het moment dat er goede plannen zijn die bijdragen aan betaalbare woningbouw, bereid zijn om in overleg te treden om daar passende locaties voor te vinden. Als wij kijken naar betaalbaarheid dat al in veel woonakkoorden een plaats heeft gekregen omdat het echt iets is voor gemeenten, ook in hun verdeling en dat past ook bij dat het geen uniforme vraag is, het programma is er veel te divers voor en wat in de ene gemeente speelt, speelt niet in de andere gemeente per definitie. Betaalbaarheid en sociaal zijn twee verschillende zaken. Veel gemeenten beschikken over een forse sociale voorraad en wat je graag zou willen is dat betaalbare midden en wat duurdere huur- en koopwoningen beschikbaar komen om de doorstroming te stimuleren. Per regio en per gemeente moet worden bekeken wat er nodig is. Dus ‘one size fits all’ is niet van toepassing. Daarom ontraad ik de motie en straks bij het Deltaplan Wonen gaan wij in overleg met u om te zorgen dat betaalbaarheid over de hele linie wordt versterkt en wat wij daarvoor nodig hebben zodat de doorstroming op gang komt, zodat je mensen die wel willen maar nog niet kunnen verhuizen, ook kunt helpen zodat die woningen vrijkomen voor mensen die die kunnen betalen. Het Deltaplan Wonen is de juiste plek om op inhoud van gedachten te wisselen en niet bij de begroting. Hetzelfde geldt voor betaalbaarheid van de woningen. Ik snap heel goed wat de CU bedoelt. Hoewel het een buitengewoon sympathieke motie is, moet ik hem ontraden om dezelfde redenen als bij de vorige motie, omdat als je ervan uitgaat dat Noord-Holland een geheel is, je dat in Amsterdam een heel ander gewicht toekent dan in de periferie van Amsterdam, dat zijn echt verschillende grootheden. Daarnaast wil je geen onderscheid tussen provincies. Ik zeg toe aan de CU dat ik eerst met het ministerie hierover in gesprek ga over hoe zij hiernaar kijken, want als je al tot een definitie komt, dat dit een landelijk gehanteerde definitie wordt. Als we dat regionaal of lokaal gaan doen, dan krijg je echt grote verschillen. Ik kan mij voorstellen dat de heer Klein hierover in de diepte met elkaar van gedachten wil wisselen, dus houd hem dan aan tot het Deltaplan Wonen besproken wordt en misschien heb ik dan ook al een reactie van het ministerie hoe zij aankijken tegen een landelijke definitie. Dan zijn er nog een aantal vragen gesteld door partijen over de woningbouw. De VVD wees op belemmerende regelgeving zoals van het Rijk bij accumulatie van geluid. Als de maatregel onversneden door zou gaan, dan zou het kunnen leiden tot het afvallen van heel veel locaties, dan praten we over vele tienduizenden woningen die dan niet door zouden kunnen gaan. Wij gaan met het Rijk van gedachten wisselen en erop aan te dringen om voordat dat voornemen wet wordt, eerst een impactanalyse uit te voeren om te kijken welke effecten die maatregelen sorteren en pas als wij daar een gezamenlijk beeld over hebben en dat die bij een positief beeld ingevoerd wordt maar niet bij een negatief

beeld. Zo werken wij eraan, als wij regelgeving detecteren die ons niet vooruit helpt maar tegenwerkt, dan gaan wij in overleg en proberen wij dat soort regels terug te dringen. Wat wij vooral niet moeten willen, zijn herhalingen zoals aan het begin van deze coalitieperiode, dat ergens uit een koker iets komt wat heel veel beroering veroorzaakt zoals bij PFAS, en uiteindelijk een maatregel bedenken waardoor het toch allemaal weer kan doorgaan. Dan M173, ouderenvriendelijke provincie, ik denk dat collega Pels al heeft aangegeven dat wij geen specifiek doelgroepenbeleid hebben. Bij de woningen kijken wij wel naar pilots met gemeenten zoals Purmerend, waarin wij kijken, hoe kun je dat nou in bepaalde projecten versterken dat je met ouderenhuisvesting de doorstroming op gang gaat brengen, maar ik ben ervan overtuigd dat wij al een hele ouderenvriendelijke provincie zijn zoals wij ook een buitengewoon jongerenvriendelijke provincie zijn. Het kan altijd beter en daar streven wij permanent naar, maar wat hier gevraagd wordt, ligt ook erg op het terrein van gemeenten en niet zozeer bij de provincie. Vanuit de provincie doen wij zoveel mogelijk en met overtuiging, maar deze motie moeten wij helaas ontraden.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter, voor mijn portefeuille zijn door u drie onderwerpen aangekaart, economie, landbouw en bestuur. Allereerst heeft u veel zorgen geuit over de gevolgen van de coronacrisis op de economie en op onze ondernemers en die impact is enorm groot. De provincie zal dan ook de ondernemers blijven steunen door het uitvoeren van Rijksregelingen op het gebied van acute noodsteun, zoals de overbruggingsregeling en ervoor zorgen dat fondsen uit Europa en het Rijk op de goede plekken in de provincie landen en natuurlijk met onze eigen instrumenten voor duurzaam herstel, waar mijn twee voorgangers het al uitgebreid over gehad hebben. In het kader van duurzaamheid en duurzaam herstel is een van de maatregelen die wij nemen, de verduurzaming van bedrijventerreinen. Wij zien dat in coronatijd het verduurzamen van bedrijventerreinen niet altijd prioriteit heeft bij ondernemers, maar het is wel belangrijk om bedrijventerreinen te verduurzamen, ook om de energierekening te verlagen. M179 over meer laadpalen op bedrijventerreinen past binnen de huidige HIRB+-regeling waarbij het wel onderdeel moet zijn van de fysieke herstructureringsopgave van een verouderd bedrijventerrein. De aanleg van publieke en private laadpalen kan worden meegenomen bij de uitwerking van duurzaamheid bij M42. Ten aanzien van dit onderdeel van de motie kan ik positief adviseren. Deze motie past ook binnen het MRA-beleid voor laadpalen, waarvoor binnenkort een plan van aanpak komt, dus die kan daarin meegenomen worden. De CU vroeg naar de barometer Welvaart en Welzijn. Zoals hij terecht opmerkt, zien wij de economische agenda niet alleen vanuit economische groei, maar ook vanuit welzijn. Bij de behandeling in de commissie van de Donuteconomie heb ik al toegezegd dat bij de actualisatie van de economische agenda wij scherp gaan kijken naar de barometer en of wij daar andere aspecten in moeten opnemen, dus uw vraag past daarbij. Ik geef wel mee dat ten aanzien van een aantal aspecten van welzijn, levensgeluk, opleidingsniveau, werkeloosheid, wij niet altijd direct invloed hebben als provincie, maar wij zullen wel zorgen dat ons economisch beleid ook daar een positieve invloed op heeft. Dan hebben PvdA, D66 en de SP aandacht gevraagd voor mbo-stages en ik erken dat er een tekort is aan stages en aan begeleiding. Het heeft onze volle aandacht. Wij voeren met de sector gesprekken over op welke wijze de provincie de sector daarbij kan ondersteunen en welke rol de werkambassadeur heeft, want die kan partijen heel goed bij elkaar brengen, dus de moties zijn in zekere zin

ondersteuning van het beleid. Ik wil u wel vragen om nog even goed te kijken of er moties eventueel samengevoegd kunnen worden en dat het vooral gaat om ons eigen arbeidsmarktbeleid en het werk van de werkambassadeur en daarbij wel bij de rol van de provincie te blijven dat zij in gesprek gaat met de sector en de verbinding tussen arbeidsmarkt en onderwijs leggen. Als wij die motie zo kunnen opvatten, dan kunnen wij deze ondersteunen. Er is veel gezegd over landbouw, binnenkort krijgen wij de discussie over de Voedselvisie, dus ik wil die discussie met u hier niet heel uitgebreid voeren. Wat ik wel kan zeggen is dat wij met de voedselvisie onze bijdrage gaan leveren aan de transitie naar kringlooplandbouw, dat wij zorgen voor evenwicht tussen de economische belangen van de agrariërs en de bodem en het klimaat et cetera en daarbij kijken wij naar de gehele keten. Wij willen echt de agrariër in de keten versterken en kijken op welke wijze er nieuwe verdienmodellen kunnen worden gecreëerd. De CU wees op het advies van het college van Rijksadviseurs, die gaat ook over de balans tussen economie en ecologie, daar staat een aantal interessante dingen in. Ik nodig u uit om in het BOT-overleg over de Voedselvisie met concrete suggesties te komen van wat u dan verwacht dat uit het advies terug kan komen in de Noord-Hollandse voedselvisie. Ik noemde al het stimuleren van nieuwe verdienmodellen, ook het agrotoerisme zoals vermeld in de motie van D66 en GL en VVD. Daar heb ik even het nummer niet van paraat.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Ik mis iedere keer M160 en 170, waar zitten we?

De **VOORZITTER**: U wilt het nummer horen. Ik verzoek alle gedeputeerden even het nummer van de moties te noemen die zij bespreken. Mevrouw Zaal geeft ook antwoord op vragen.

Gedeputeerde **ZAAL**: Net heb ik dat wel gedaan, maar dit was geen motie maar een vraag. Dan nu de motie over agrotoerisme, M176. Dat is een vorm van een nieuw verdienmodel, maar agrotoerisme is niet voor iedere agrariër het nieuwe verdienmodel, maar het is zeker een interessante gedachte om op te nemen in de Voedselvisie en de recreatievisie of in de combinatie daarvan. Ik zou u wel willen vragen om deze gedachte even vast te houden en niet bij de begroting alvast moties aan te nemen op toekomstige visies. Wij gaan het daar uitgebreid over hebben en ik kan u wel zeggen dat wij daar zeker aandacht voor hebben, want ik vind het een hele interessante gedachte om te kijken hoe wij voor agrariërs een duurzame toekomst kunnen creëren. M156, toegankelijkheid innovatiefondsen stikstof voor agrariërs, gedeputeerde Pels heeft hier al iets over gezegd. In principe staan onze instrumenten ook open, ze kunnen gebruikmaken van de MIT-regeling, GO!-NH en PDENH en ik wil ook wijzen op PIM dat juist een instrument is dat ondernemers helpt bij het zoeken naar financiering, zowel publiek als privaat. Sommige ondernemers die PIM gebruiken, komen ook in andere fondsen zoals het Innovatiefonds Noord-Holland terecht. Afgelopen donderdag had ik de eer om PIM weer voor drie jaar te verlengen, wij gaan nog eens een heleboel ondernemers helpen, 400, en daar zouden agrariërs ook gebruik van kunnen maken, omdat landbouw een van de categorieën is waar PIM uitdrukkelijk voor bedoeld is. Maar ik zeg u toe om nog eens goed te kijken naar de voorwaarden van die fondsen, of er ergens belemmeringen zitten voor dit soort innovaties, maar dan moeten wij wel met elkaar vaststellen dat het niet eenvoudig kan zijn om tussentijds de spelregels te veranderen van een mkb-instrument of van een fonds, maar ik zeg u wel toe om dat te gaan

doen. Het tweede deel van uw motie vraagt om een nieuw fonds, daar kunnen we niet op vooruitlopen, ook omdat daar geen dekking voor is. Dan M161 en M163, de voedselbank. Wij herkennen heel sterk dat er kansen zijn die niet altijd worden benut om agrariërs en de voedselbanken bij elkaar te brengen en zo een bijdrage te leveren aan de ambities voor het tegengaan van voedselverspilling en voor het stimuleren van de korte ketens waar u ook om gevraagd heeft en wat ook in de Voedselvisie kan komen. Ik zie dit ook echt als onderdeel van de voedselvisie want daarin kijken wij naar de gehele keten van agrariërs tot de gebruikers van de reststromen. Wij kunnen partijen in verbinding brengen met elkaar, wij zijn geen partij om financiële steun te geven aan voedselbanken, dat ligt meer bij het Rijk. Maar in het kader van de voedselvisie zouden wij nog eens met elkaar kunnen bespreken wat we op dat punt kunnen doen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, wij hebben de moties samen met de SP samengevoegd in een motie waardoor M161 en M163 komen te vervallen en ook het dictum verandert daardoor iets. Zal ik dat in tweede termijn aankondigen zodat u daar nog een advies op kunt geven, dat wij het wel over de juiste motie hebben?

Gedeputeerde **ZAAL**: Ik geef u vast mee dat het niet onze rol is om financiële steun te geven aan de voedselbanken, maar dat wij als provincie wel iets kunnen betekenen in de keten van voedselproductie in de verbindende rol. Dan het laatste onderwerp, bestuur en bestuurlijke vernieuwing. Ik deel uw zorgen over de gemeentelijke financiën. Ook alle gemeenten zijn bezig met hun begrotingsbehandeling. Die moeten zij indienen bij de provincie en vervolgens gaan wij in gesprek met gemeenten over de begroting. Wij hebben ook gesproken met IPO en BZK en daaruit volgt dat wij maatwerk kunnen verlenen bij de beoordeling van de begroting, wij kunnen bijvoorbeeld kort uitstel geven van de begroting of als er kleine gebreken zijn, kijken of wij het niet onder toezicht stellen. Dat wordt nu uitgewerkt en daarover zal ik u in de IBT-rapportage terugkoppelen. Wij steunen de motie over de maatwerkdemocratie. Ik ben daar zelf ook heel enthousiast over. Hoewel VNG zelf een programma heeft om maatwerkexperimenten met gemeenten te delen, zijn wij zeker bereid om dat te doen. U weet het nog niet, maar op 4 december organiseren wij samen met BZK een bijeenkomst die in het teken staat van de toekomst van openbaar bestuur en de maatwerkdemocratie is een van de onderdelen op de agenda, grensoverschrijdend samenwerken. U noemde zelf het voorbeeld van Heerhugowaard en Langedijk en dat is een mooi voorbeeld van twee gemeenten die na een fusie echt werk gaan maken van maatwerkdemocratie en grensoverschrijdend samenwerken met de regio. Wij willen dat graag ondersteunen als gemeenten dat willen, mits het wel bijdraagt aan versterking van de bestuurskracht, de regionale samenwerking en de bestuurlijke kwaliteit.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Voor mij zijn er twee onderwerpen: stikstofdossier en NNN. Ik begin met NNN en de pilots. De pilots zijn met een jaar verlengd tot eind 2022, dan is ook meer duidelijk over de inhoud en de financiën. Dat heeft alles te maken met het feit dat het een pilot is en dat is ook uitproberen, dus op dit moment kan ik niets zeggen over de financiële duidelijkheid, maar er is voldoende budget beschikbaar tot 2024 voor de doelen die wij hebben gesteld. Het stikstofdossier: afgelopen dinsdag is de opkoopregeling gepubliceerd door het Rijk en de voorwaarden van de regeling zijn vastgesteld door het Rijk en binnenkort zijn er ambtelijke

overleggen om te duiden wat de regeling inhoudt en wat die betekent. Het is wel belangrijk om te weten dat er zeer strenge criteria zijn en voor zover wij nu kunnen zien, zullen er in Noord-Holland weinig bedrijven zijn die aan de criteria kunnen voldoen. Wat ik u wil toezeggen is dat ik hoop dat ik voor de volgende commissievergadering meer duiding heb, dit is de eerste tranche van de opkoopregeling die nog geëvalueerd zal worden en waarmee wij verder gaan. Bij de volgende commissievergadering hoop ik dat ik meer duiding kan geven en dan neem ik u daar graag in mee. De gebiedsgerichte aanpak. Op 1 november jl. hebben wij de commissie geïnformeerd met een technische briefing en toen aangegeven dat wij in Westzaan en Kennemerland-Zuid aan de slag waren gegaan. De duingebieden hebben wij nu ook meegenomen. Bij de volgende commissievergadering gaan wij praten over de startnotitie Laag-Holland en daar komt ook een technische briefing over. Wij zijn nu verder in overleg met het Rijk. De gebiedsgerichte aanpak, de VVD verwees er wel naar, in hoeverre zit het ons tegen door corona, dat is bij de gebiedsgerichte aanpak wel het geval net als bij de NNN, want die gebiedsgerichte aanpakken zijn gekoppeld aan de verschillende projecten die al lopen. Wij zijn nu in overleg met het Rijk en het IPO over de verdeling van de middelen voor natuurherstel. Het Rijk heeft met name een grote rol bij het herstel van de natuur en bij de maatregelen die nog genomen moeten worden en ook voor de doelen die gesteld zullen worden, moeten wij even afwachten wat de Kamer gaat inbrengen, hoe de minister daarop reageert als wij in overleg gaan met de minister, welke bestuurlijke afspraken wij als provincie daarover zullen maken. Er wordt gewerkt aan een update van de gebiedsgerichte aanpakken, maar er speelt veel wat nog niet helemaal duidelijk is. Voor het einde van het jaar ontvangt u een update en dan zullen wij erover spreken. Het einde van het jaar is al bijna. Voor de volgende commissie zal het te mager zijn maar voor het einde van het jaar wil ik graag verder met u overleggen over de gebiedsgerichte aanpak. De moties zijn behandeld door de collega's.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter. M158, PvdD in deze vorm moet ik hem ontraden. Ik ga in op drie onderdelen van het dictum. De forse krimp van het aantal vluchten op Schiphol, u weet dat wij als BRS en in gezamenlijkheid niet zozeer inzetten op krimp van het aantal vluchten, maar op het terugdringen van de hinder. Niet zozeer over het hoe, maar wel over het wat en dat betekent dat wij de hinder willen terugdringen. Voor de strenge vergunning en handhaving bij Tata Steel is hij overbodig, omdat u weet dat wij met het definitieve programma komen en het daar met name over vergunningen en handhaving gaat en dat komt binnenkort naar u toe. Een transitietraject voor Tata medewerkers richting werken in de meer duurzame sector, het is een beetje vreemd om medewerkers van een bestaand bedrijf in een transitietraject mee te nemen naar de duurzame sector, terwijl wij eigenlijk met elkaar willen en daar zetten wij ook op in, om samen met Tata an sich te transformeren naar een duurzaam en groen bedrijf. De motie zou ik ontraden. De CU vraagt naar de ambitie van het OV op lange termijn. Ik kan u garanderen dat die ambitie niet anders is en daar geldt ook – en dat komt aan de orde bij de motie Vreemd – dat zowel de ambitie van het gebruik van het OV op de lange termijn in reactie op het terugdringen van de CO2-uitstoot maar ook inzetten op duurzaamheid van het OV, dat wij daar onverkort op blijven inzetten. De terechte opmerking van de VVD dat wij met het stimuleren van het fietsgebruik ook onder ouderen een enorme stijging van het fietsgebruik zien, maar dat dat wel tot gevolg heeft dat er ook meer ongelukken zijn, met name onder ouderen. Binnen het

programma Verkeersveiligheid hebben wij een aparte regeling ‘Doortrappen’ dat wij samen met gemeenten opzetten, om ouderen te ondersteunen en trainingen te geven om veiligheid op de fiets te kunnen garanderen. De regeling loopt nu een jaar en wij verwachten dat de komende tijd meer gemeenten gaan deelnemen en dat wij meer mensen weten te bereiken.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Ik begin met de drie moties en er waren nog wat losse vragen gesteld, eerst M157 van de PvdD, voorkomen stijging 1,5 graad. Ik ben blij om deze motie te kunnen ontraden, want deze is overbodig. Het kabinet is bezig met een verkenning naar het verhogen van het doel van 49% reductie naar 55% en dat komt overeen met 1,5 graad temperatuurstijging. Die verkenning loopt en onderdeel daarvan is om een pakket aan maatregelen neer te leggen dat nodig is om dat te halen en dat zal worden besproken met de partners van het Klimaatakkoord. Ik zou terughoudend zijn om daar als provincie op vooruit te lopen, het is juist iets om op nationaal niveau het doel met elkaar vast te stellen. Het Actieprogramma zet alle energie op de uitvoering van bestaande afspraken en dat zal al de nodige aandacht en energie vragen van ons, zie ook de energie- en klimaatverkenning van afgelopen week. M159, schrappen steun aan aardgasvrije wijken, deze motie wil ik ontraden. Wij zijn een betrouwbare partner van het Klimaatakkoord waarin wij heldere afspraken hebben gemaakt over de ambitie in de gebouwde omgeving en daar zou ik aan vast willen houden, ook omdat er een groot belang is bij het aardgasvrij maken van wijken. Wij zien bij onze gemeenten dat zij behoefte hebben aan ondersteuning en dat zij heel erg tevreden zijn met hoe die ondersteuning nu wordt ingevuld. Hierover is ook een aantal vragen gesteld, dus ik zal de vragen meteen meenemen. De energietransitie in de gebouwde omgeving – dat heb ik herhaaldelijk aangegeven – is een van de lastigste onderdelen van het hele Klimaatakkoord. Het gaat om een grote hoeveelheid van kleine maatregelen in een gebouwde omgeving die heel divers is met de nodige technische vraagstukken, maar ook betaalbaarheidsvraagstukken. Dat is een enorme uitdaging, wat niet wil zeggen dat wij daarmee moeten stoppen. Integendeel, wij moeten juist gaan kijken hoe wij met de verschillende ervaringen die wij opdoen, onder andere in gasvrije wijken te komen tot een nog scherpere aanpak daarvan. Daarom ben ik blij met motie 42 die meer ruimte geeft om dat samen met onze partners te verkennen. Een specifiek geval van Purmerend dat door een aantal Statenleden is aangehaald. Voor alle duidelijkheid, het experiment Purmerend is niet gestopt. Wij hebben alleen een pauze ingelast om een aantal dingen in de aanpak aan te scherpen en aan te passen. De eerste fase van Purmerend ging om 100 woningen waar wij hebben geprobeerd een aanpak te kiezen waarbij wij de verschillende transities en werkzaamheden in een keer oppakken, de vervanging van het riool, warmte, gas, glasvezel. Alles bij elkaar in een soort integrale aanpak onder de grond en dat heeft geleid tot een te grote afhankelijkheid van de verschillende lijnen. Dat heeft duidelijk niet goed gewerkt in Purmerend en Purmerend kijkt met de PAS om in de tweede fase waarin het om een veel groter aantal woningen gaat, tot een veel slimmere aanpak te komen zonder het nodeloos complex te maken.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat hij wil vasthouden aan het beleid om huizen van het aardgas te halen. Nu heb ik in de eerdere bijdrage van de VVD gehoord dat zij juist concluderen dat met het vasthouden aan het gasvrij maken de transitie niet

gehaald wordt. Ik zie daar een discrepantie tussen twee coalitiepartijen. Kan de heer Stigter hierop reflecteren?

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik heb in de bijdrage van de VVD geen enkele discrepantie gehoord, sterker nog, ik heb weinig warmere pleidooien gehoord over M42 als van de VVD met een luid pleidooi om een koppeling te leggen tussen duurzaam en economisch herstel en het vergroten van duurzaamheid in de gebouwde omgeving. Alleen wat hier aan de hand is, er zijn verschillende aanpakken in de verduurzaming van de gebouwde omgeving, dus wij hebben aan de ene kant de wijkgerichte aanpak zoals in Purmerend met het nodige vallen en opstaan en ervaringen, maar wij hebben ook onze ontzorgingsactiviteiten zoals die nu al via de energieloketten lopen en ondersteuning van gemeenten die erin zitten, waaraan M42 een vervolg moet gaan geven. Ik heb geen enkele discrepantie gehoord, maar wel dat er verschillende aanpakken zijn die goed passen bij de provinciale rol.

De heer **DEEN** (PVV): Zou de gedeputeerde nog een keer duidelijk kunnen bevestigen dat de inwoners van Noord-Holland te allen tijde vrij zijn in hun keuze om van het aardgas af te gaan of af te willen?

Gedeputeerde **STIGTER**: Daar kan ik geen generieke uitspaak over doen in Noord-Holland. In beginsel pakken wij dit aan met de bewoners van Noord-Holland, waarin de vrijwilligheid centraal staat. Ik weet dat er ook projecten zijn waarbij men zoals in Purmerend, kijkt dat er ook andere instrumenten ingezet kunnen worden. Vooralsnog gebeurt het altijd op basis van vrijwilligheid, dat heb ik eerder toegezegd en dat is tot nu toe ook in Purmerend het geval en dat is ook de intentie. Ik durf geen garantie te geven dat het tot in lengte van dagen het geval zal zijn, zeker niet in de Rijksgerichte aanpak. Dan M178, toepassen gelijkstroom. In mijn eerdere bijdragen heb ik al aangegeven dat de energie-infrastructuur een hele cruciale randvoorwaarde is in de energietransitie. Binnenkort komen wij met een aanpak van de energie-infrastructuur waarbij de toepassing van gelijkstroom goed past. Ik sta sympathiek tegenover deze motie en ben bereid om uitvoering te geven aan de motie door eerst te kijken welke ontwikkelingen gaande zijn en te verkennen op wat voor manier wij hier in Noord-Holland gebruik kunnen en willen maken met onze partners. Dan nog twee vragen over energie en klimaat, eerst een vraag van de heer Klein over energiearmoede. Ik ben benieuwd naar het TNO-onderzoek waaraan wordt gerefereerd door de heer Klein, want dat ken ik niet. Ik ben wel benieuwd naar de uitkomst en het verbaast mij een klein beetje dat Noord-Holland in het rijtje geschaard wordt van provincies die daar relatief weinig aan doen. Mijn beeld is het tegenovergestelde want wij doen relatief veel in de gebouwde omgeving ter ondersteuning en facilitering van de gemeenten, zie ook M42 met het woonabonnement en de al lopende energieloketten. Ik ben altijd bereid om te leren van goede voorbeelden en tot mij te nemen, dus ik ga het gesprek aan met collega's over de aanvullende maatregelen en of en welke kosten hiermee gemoeid zijn. Het is wel belangrijk om dat gelijktijdig mee te nemen, want ik zie tegelijkertijd de omvang van de opgave in de gebouwde omgeving, want er wordt gemiddeld gesproken over € 30.000 per woning. Als je dat uitsmeert over Noord-Holland, dan is het een dusdanige financiële opgave dat het volstrekt onhaalbaar is. Dit is een vraagstuk dat thuishoort op de landelijke tafel. Mijn tweede toezegging is – daar hebt u overigens

niet om gevraagd – dat ik dit als portefeuillehouder Klimaat bij het IPO nadrukkelijk op de agenda zal plaatsen van het Rijk, want het is cruciaal dat de betaalbaarheid in de gebouwde omgeving voor de burger goed op de agenda staat, zeker de overheid die daar aan de meeste knoppen draait. Dan nog een vraag van de heer Smaling over de sociale kant van de energietransitie. Het is niet een technische, maar een maatschappelijke transitie met naast een aantal technische maatregelen, ook het punt van draagvlak en haalbaarheid bij de inwoners. Daar wil ik op een aantal manieren vorm aan geven. Allereerst, in alles wat ik heb gezegd over de bebouwde omgeving, dan zit je heel dicht bij de huishoudens. Dat betekent dat alles wat wij daarin gaan bedenken zoals voor de uitvoering van M42, zal dicht zitten bij hoe gaan wij op een zo goed mogelijke manier aansluiten bij de huishoudens daar waar het moet gebeuren. Bij de RES'en heb ik aangegeven dat wij de financiële participatie gaan intensiveren in de komende tijd en als laatste heb ik toegezegd bij de behandeling van het Actieprogramma Klimaat om in de breedte van het actieprogramma te gaan kijken naar een bijpassende communicatieaanpak, juist om ervoor te zorgen dat de diversiteit van de inwoners aangehaakt is bij de uitvoering van het Actieprogramma. Tot zover mijn reactie.

Tweede termijn

De **VOORZITTER**: Wij zijn bij de tweede termijn maar ik zal voor een kwartier schorsen tot 17.25 uur zodat de fracties kunnen kijken naar het samenvoegen van moties en de reactie van het college te kunnen verwerken. De vergadering is heropend.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Ik zal het kort houden. Wij danken GS voor de antwoorden op de vele vragen en het advies voor de moties en voor de toezeggingen over M154 dat gedeputeerde Pels de minister zal vragen hoe dit verder wordt opgepakt. Dank daarvoor. Wel wil ik een constatering doen. Wij hebben een heleboel moties van zowel oppositie- als coalitiepartijen langs zien komen en het lijkt dat mijn stelling die ik in eerste termijn heb gezegd over het feit dat coalitiemoties in het algemeen wel worden aangenomen en oppositiemoties in het algemeen niet, bewaarheid lijkt te worden. Deze constatering betreuren wij. Een klein voorbeeld. M177 over maatwerkdemocratie, u weet dat wij echt ideeën hebben over de invulling van de democratie en wij missen in die motie een stukje over de directe democratie. Wij waren hierover graag het gesprek aangegaan met D66, dus dat is een constatering die wij jammer vinden. Als de stemming zo zal gaan dat het ontraden van de moties ook het afwijzen van de moties zal betekenen, dan rest ons helaas niets anders dan ook de begroting te moeten afwijzen, maar daar wachten wij de stemming voor af.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ook van mij een korte tweede termijn. Dank aan de gedeputeerde voor het positieve advies op de motie Ondersteuning Vrijwilligers en eens met de uitleg. Daarom hadden wij het aan GS gelaten dat er verschil zit in de wijze waarop je grote en kleine groepen vrijwilligers kunt benaderen en alle vertrouwen dat GS daar op een goede manier invulling aan gaan geven. Het gaat erom dat wij onze waardering laten blijken voor deze belangrijke groep. Dan onze motie steun stikstofinnovaties, ook daar dank aan beide gedeputeerden voor hun analyse. Wij horen wat geluiden uit het veld dat het knelt en ik ben blij

dat gedeputeerde Zaal zegt dat zij bereid is om daarnaar te kijken. Natuurlijk kunnen spelregels niet eenvoudig tussentijds aangepast worden, maar tegelijkertijd is stikstof een van onze grootste uitdagingen en zou het zonde zijn dat als wij de spelregels hebben, onszelf zouden belemmeren, maar met de toezegging wil ik M156, steun stikstofinnovaties aanhouden. Dan nog een paar korte dingen. De PvdD, hoewel altijd weer op bijzonder creatieve wijze gedaan, toch heb ik niets gehoord waar ik mij in kan vinden en ook wordt een aantal zaken verdraaid ten opzichte van de werkelijkheid en dat is jammer, zeker als wij een gesprek zouden willen voeren daarover, dus dat lukt helaas niet op deze manier. Tot slot, ik vond het een goed debat met elkaar, hoewel niet ideaal online, maar wij hebben een aantal belangrijke uitdagingen die voor ons liggen, goed besproken. Ik zei in mijn bijdrage al, de begroting is niet onze begroting, wij zouden op onderdelen andere keuzes hebben gemaakt, op andere onderdelen ook niet, maar er ligt wel een helder verhaal en daarom zullen wij voor de begroting stemmen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, dank aan de heer Heijnen voor zijn mooie woorden over mijn creativiteit met mijn tekening. Helaas deel ik ook zijn mening dat in het stikstofdebat woorden heel vaak verdraaid worden en wij hebben geprobeerd dat recht te zetten, maar wij gaan heel graag de discussie met iedereen aan, want de meeste partijen zoeken het in technische schijnoplossingen via een technologische weg. Dieren worden daarmee melkfabrieken, het zijn dure oplossingen, het blijft rommelen in de marge en heeft vrijwel geen nut. Naar aanleiding van de commissie Remkes over stikstofproblematiek, heeft Wageningen Universiteit onderzoek uitgevoerd naar de stikstofuitstoot van koeien, varkens en kippen. Het blijkt dat halvering van melkvee veruit het meeste resultaat zal bieden en kippen vrijwel niets. De landelijke D66-oproep tot halvering is nuttig, maar mist de provinciale impact hiervan. Maar provincies zijn als enige die de regionale impact en kansen kunnen inschatten, niet vooruitlopend hoe halvering eruit zou moeten zien, want dat weten wij ook niet. Daarom de volgende motie:

Motie 181/09112020
Veehouderij

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Overwegende dat:

- *De veehouderij in Noord-Holland tot grote problemen leidt, zoals:*
  o dierenwelzijn: o.a. kalfjes die direct na de geboorte bij de moederkoe worden weggehaald en miljoenen kippen die met 20 stuks op een vierkante meter in 5-hoge stellages moeten leven en in 6 weken bijna 2 kilo wegen;
  o natuur: o.a. de stikstofcrisis en de veel te lage ambitie van de minister in de aanpak hiervan, ontbossing in het Amazonegebied voor de productie van krachtvoer, een drastische afname biodiversiteit in het landelijk gebied door monoculturen als raaigraslanden, een enorm ruimtegebruik en 'landschapspijn';
  o milieu: o.a. grote bijdrage klimaatverandering, fijnstof uit kippenstallen, verdroging, slechte kwaliteit grond- en oppervlaktewater, kapot bodemleven door te veel mest en injecteren mest in de bodem;

o volksgezondheid: de stallen in de vlees- en zuivelindustrie zijn een enorme broedplaats voor zoönosen. Infectiedruk is te verlagen door te stoppen met de overvolle stallen met zwakke dieren;
- *Dit alles grote samenhang heeft en hoge maatschappelijke kosten met zich brengt;*
- *Halvering van het aantal dieren in combinatie met een nieuw verdienmodel voor de agrariër in meerdere opzichten grote winst is, voor zowel de veehouder als de dieren, natuur, landschap, ruimtegebruik, milieu en volksgezondheid;*

Van mening dat:
Een systeemverandering nodig is in plaats van pleisters plakken;

Roepen het college van GS op:
Onderzoek te doen naar halvering van het aantal landbouwdieren in Noord-Holland

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

Wellicht is het zelfs een aanvulling op M176 van D66, GL en VVD over de impuls voor agro-toerisme, want ik maak me wat zorgen. Deze motie lijkt vooral aan te sturen om van boeren een recreatievoorziening te maken, zonder in deze motie te sturen op natuur en dierenwelzijn. Is dat de transitie die die partijen voor ogen hebben? Kunnen ze daar nog op ingaan? Verder zijn we geschrokken dat er partijen zijn die covid als een eenmalig incident zien. Er wordt al heel lang voor gewaarschuwd en we hebben al meerdere zoönosen die een gevaar voor mensen zijn. Daarom dienen we toch de motie in.

Motie 182/09112020
Inzetten op integraal beleid voor preventie van pandemieën

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:
- *We te maken hebben met een coronacrisis (gezondheidscrisis), biodiversiteitscrisis en een klimaatcrisis;*
- *De klimaatcrisis, biodiversiteitscrisis en milieuvervuiling volgens topwetenschappers van o.a. de VN de kans op pandemieën zoals corona, en de impact ervan aanzienlijk vergroten;*
- *Diezelfde wetenschappers zeggen dat de "covid 19 crisis niet tegenover de klimaat- of de biodiversiteitscrisis staat, maar dat het een en dezelfde crisis is" en dat ze daarom in samenhang moeten worden opgepakt;*
- *Er bijvoorbeeld een verband bestaat tussen slechte luchtkwaliteit en coronasterfte en wetenschappers overheden oproepen daar meer rekening mee te houden;*

- *Overwegende dat covid 19 net als SARS, varkensgriep en Q-koorts een zoönose is en dat 60% tot 75% van de nieuwe infectieziekten ontstaat door dit overslaan van ziekten van dier op mens;*
- *Ook virologen daarom al jarenlang waarschuwen dat (wereldwijde) ontbossing, het verlies van biodiversiteit, de handel in wilde dieren en het opeenpakken van grote aantallen dieren in de veehouderij steeds grotere risico's vormen op het ontstaan van nieuwe zoönosen en pandemieën;*
- *Overwegende dat Nederland de hoogste veedichtheid ter wereld heeft, een grote importeur is van ontbossingsproducten als palmolie en soja voor veevoer en Noord-Holland met Schiphol en onze havens een belangrijk doorvoerpunt is van dieren, mensen en producten;*
- *Er landelijk een motie is aangenomen die het kabinet oproept een ambitieus plan van aanpak te presenteren om het risico op het ontstaan van zoönotische pandemieën zoals covid-19 zoveel mogelijk te verkleinen, waarbij de grondoorzaken in samenhang worden aangepakt.*

Overwegende dat:

- *De Commissaris van de Koning (CdK) belast is met het toezicht op en het bevorderen van de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg en daarbij wordt samengewerkt met de Noord-Hollandse gemeenten en met de veiligheidsregio's;*
- *Volgens de begroting 2021 (p.17-18) de CdK vanuit zijn toezichthoudende rol als facilitator en verbinder optreedt en in het kader van de coronacrisis de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking tussen veiligheidsregio's, gemeenten, burgemeesters en overige instanties bevordert;*
- *In dat kader "door de organisatie van bestuurlijke bijeenkomsten en het opzetten van een netwerktafel partijen met elkaar kunnen praten en ideeën uitwisselen over diverse thema's";*
- *Volgens o.a. de internationale wetenschapers van IPBES niet alleen de aanpak van de huidige coronacrisis belangrijk is, maar het ook belangrijk is om in te zetten op zoveel mogelijk preventie van toekomstige pandemieën die door een verkeerde omgang met dieren en natuur ontstaan;*
- *Daarbij een integrale aanpak nodig is en inzet van alle overheden, inclusief gemeenten en provincies.*

Spreken uit dat:

Een nieuwe zoönotische pandemie zoals covid-19 zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat ook de provincie – in samenwerking met andere overheden- zich daarvoor moet inzetten;

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *Te onderzoeken hoe preventie van (zoönotische) pandemieën onderdeel kan uitmaken van provinciaal (corona)beleid;*
- *Bijvoorbeeld bestuurlijke bijeenkomst(en) of netwerktafels in te zetten om met gemeenten, veiligheidsregio's en andere relevante actoren in gesprek te gaan over een integraal plan*

van aanpak om het risico op het ontstaan van zoönotische pandemieën zoals covid-19 in te toekomst zoveel mogelijk te verkleinen;
- *Daarover PS te informeren*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

Dank aan de heer Olthoff over de toelichting van M158. Ik had gehoopt dat GS de motie deels als aanmoediging hadden gezien richting de verandering van Tata, want het conceptplan van Tata 2050 was niet erg bemoedigend.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Zoon, ik moet u erop wijzen dat u door uw spreektijd heen bent, maar maakt u uw zin af.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik handhaaf beide moties, omdat wij ze daadwerkelijk zien als een verbetering en aanmoediging van het huidige beleid.

De **VOORZITTER**: De twee moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Allereerst wil ik melden dat wij M160 over voorrang statushouders willen aanhouden. M161 trekken wij in zoals al aangegeven in de termijn van mevrouw Zaal. De SP zal op hun beurt M163 intrekken en die vervangen wij door een gezamenlijke motie over voedselbanken.

Motie 183/09112020
Waar nodig extra provinciale ondersteuning voor voedselbanken en voedseluitgiftepunten die geconfronteerd worden met tekorten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:
- *Voedselbanken door de coronacrisis geconfronteerd worden met teruglopende voorraden, aangezien horeca en supermarkten minder voedsel aanleveren;*
- *Door de coronacrisis steeds meer mensen afhankelijk zijn van voedselbanken en dat aantal de komende tijd nog verder zal stijgen;*
- *De situatie soms zo acuut is dat mensen niet op de beoordeling door de Voedselbank kunnen wachten en daarom naar alternatieve voedseluitgiftepunten moeten uitwijken die volledig afhankelijk zijn van donaties en vrijwilligers;*
- *Doordat restaurants als gevolg van de coronamaatregelen minder lokaal geproduceerd voedsel afnemen, waardoor boeren met hun producten blijven zitten;*
- *Gedeputeerde Zita Pels in haar blog op 23 oktober jl. mensen opriep vrijwilliger te worden en tevens agrariërs, leveranciers, groothandels en supermarkten opriep om de*

samenwerking te zoeken met de voedselbank, teneinde de grote nood die er nu is wellicht te kunnen bedienen.

Overwegende dat:

- *De coronacrisis niet alleen op korte, maar ook op langere termijn verstrekkende sociaaleconomische gevolgen heeft voor onze samenleving;*
- *Het onaanvaardbaar is als supermarktketens lokaal geproduceerd voedsel niet in de winkels willen leggen en boeren daardoor met overschotten blijven zitten;*
- *De provincie meer kan doen dan dat zij nu doet om noodlijdende voedselbanken te ondersteunen.*

Roepen het college op om:

- *Zo snel mogelijk met alle Noord-Hollandse gemeenten en voedselbanken een plan van aanpak te maken dat als doel heeft waar nodig, extra provinciale ondersteuning te bieden aan voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten;*
- *Bij het plan van aanpak ook alles in het werk te stellen om een win-winsituatie te creëren, door het overschot aan voedsel niet in de afvalverwerker te laten belanden, maar het bij zowel de voedselbanken als de alternatieve voedseluitgiftepunten te laten terechtkomen en verslag te doen van de bereikte resultaten*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PVV, SP

Voorts is duidelijk geworden uit het antwoord van de heer Stigter dat eerdere toezeggingen dus niets waard blijken. Als het aan dit college ligt, dan gaat de Noord-Hollandse burger straks gewoon gedwongen van het schone gas af. Het lijkt wel of de portemonnee tot op de bodem leeg moet. Gelukkig heeft de burger straks weer de mogelijkheid om dit college te beoordelen door middel van het rood kleuren van het juiste vakje. Voorts hoor ik een aantal coalitiepartijen zeggen dat zij zeker ook met de oppositiepartijen samenwerking zoeken, dat geloof ik best, maar dat uit zich niet in de adviezen op de moties. Zo'n 95% van de moties van de oppositie worden ontraden en 95% van de moties van de coalitie worden positief geadviseerd. Waar moet ik dan de intentie tot samenwerking precies zoeken? Dat is nog een vraag aan het college.

De **VOORZITTER**: U houdt M160 aan. U heeft M161 ingetrokken en M163 is van de SP en die zal deze motie intrekken. U heeft een nieuwe motie ingediend over de voedselbanken mede namens de SP. De nieuwe motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Ik heb geen interruptie, ik begin aan mijn termijn.

De **VOORZITTER**: Oké, dank aan de heer Deen en dan gaan we verder met de heer Smaling.

De heer **SMALING** (SP): Dank voor de beantwoording door GS. Wij hadden vijf moties en dat worden er drie. De voedselbankmotie is gebundeld met de PVV en de motie over stages mbo

wordt gebundeld met een motie van de PvdA en D66. De overige drie moties, Artis, Het Schip, 14 euro minimumloon laten wij staan ondanks de negatieve adviezen van GS. Ik heb de overwegingen van de gedeputeerde om deze moties te ontraden, gehoord maar als provincie moeten wij een signaal afgeven en dat kan via deze motie. Dus ik ben benieuwd wie de moed heeft om deze moties toch te steunen. Dan nog een vraag aan gedeputeerde Stigter, als hij zijn klimaatplan verder vormgeeft, dan wil ik benadrukken dat hij daarbij indicatoren gebruikt die ook mensgericht zijn, dus als je je activiteiten bundelt aan arbeidsplaatsen, aan eventuele compensatie en planschade, maar ook aan netto woonlasten, bijvoorbeeld isolatie een energielabel oplevert wat dan weer meer dan compenseert wat de huurverhoging met zich meebrengt, dat soort zaken. Ik zoek naar dat soort kwantitatieve indicatoren om het programma te stutten en mensgericht te maken. Nog een vraag. De windenergiegebieden uit de Omgevingsverordening, wanneer worden die aangewezen door GS? Is dat proces al gaande? Zijn er al verzoeken van gemeenten binnen?

De **VOORZITTER**: M163 is ingetrokken u komt met een nieuwe motie met de PVV over de voedselbanken. M165 wordt ingetrokken en u komt met een gebundelde motie samen met een aantal andere partijen.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Dank aan GS voor hun reactie. Over een beter gebruik van de barometer Welvaart en Welzijn heb ik maar liefst twee antwoorden gekregen, mevrouw Pels verwijst naar de impactanalyse waar GS mee bezig zijn en mevrouw Zaal naar de economische agenda wat ook effect gaat hebben op hoe de barometer gevuld gaat worden. Wij zijn blij dat GS ermee aan de slag gaan. Het gaat ons er niet om dat wij in detail gaan vastleggen wat ons beleid precies doet, maar wel dat wij deze barometer een meer sturende rol kunnen geven in ons beleid en wij zijn heel benieuwd naar de uitkomst. M168 betaalbare woningen, wij zijn heel blij dat de gedeputeerde herkent dat er een probleem is, dat woningen soms betaalbaar worden genoemd, maar veel te duur zijn. De heer Loggen heeft toegezegd dat hij het gesprek aangaat met het ministerie en daarna dit ook wil bespreken bij het Deltaplan Wonen. Wij snappen dat het goed is om eerst te kijken op welk niveau wij dit het beste kunnen aanvliegen. Daarom houden wij M168 aan. Dank mevrouw Zaal, voor de toezegging om het advies van de Rijksadviseur over de nieuwe deal met agrariërs mee te nemen in het BOT-overleg over de Voedselvisie. U nodigt ons uit om ideeën aan te dragen, daar gaan wij graag op in. De heer Olthof, dank voor de toezegging dat u de kwaliteit van busvervoer in stand wilt houden. Dan de opmerkingen over de energiearmoede, daarvan hebben zowel mevrouw Pels als de heer Stigter toegezegd daarmee aan de slag te gaan, in ieder geval te inventariseren wat er in de andere provincies gedaan wordt. Ik heb u net nog wat meer informatie gestuurd, dus dat kunt u daarbij gebruiken. Tenslotte dank voor de toezegging in reactie op de motie van de PvdO dat mevrouw Pels aandacht wil gaan vragen voor de eenzaamheid. Dat is inderdaad een heel belangrijk onderwerp.

De **VOORZITTER**: M168 wordt aangehouden.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. De antwoorden van GS op mijn moties waren: doen we al of wij doen niet aan doelgroepenbeleid. In het voorjaar hebben wij een motie

aangenomen voor openbare toiletten voor de ouderen en die werd gesteund door alle PS-leden. Graag zou ik een toezegging van de heer Loggen hebben hoeveel gemeenten hij heeft geadviseerd om meer ouderenwoningen te realiseren. Ik verzoek de gedeputeerden de moties op het gebied van OV en welzijn van ouderen te heroverwegen, want een kwart van de 75-plussers kon in 2019 niet meer zelf naar het ziekenhuis als dat nodig was. Het is toch een taak van de provincie om ervoor te zorgen dat ook die mensen goed naar het ziekenhuis en huisarts kunnen komen. Daarom vraag ik om een heroverweging. Ondanks de mooie speech van de heer Van der Maas ben ik toch een beetje teleurgesteld dat de andere gedeputeerden niet zijn meegegaan in zijn positieve reactie op de ouderen. Dus graag een heroverweging.

De **VOORZITTER**: Ik kijk of de heer Baljeu behoefte heeft om in tweede termijn iets te zeggen, ik zie geen handje. Ik ga eerst even naar de heer Voskuil in verband met de samengestelde motie zodat partijen hierover kunnen nadenken tijdens de schorsing.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Wij hebben de schorsing gebruikt om samen met de SP te kijken naar de twee moties die gaan over stageplaatsen en zijn gekomen tot een samenvoeging van M165 en M180 als volgt:

Motie 184/09112020

Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *In Nederland het tekort aan stageplaatsen of leerbanen voor jongeren is opgelopen tot 20.500;*
- *De kwaliteit van het onderwijs onder druk staat doordat stagebegeleiding en praktijklessen niet altijd meer mogelijk zijn vanwege een tekort aan personeel en Covid-19;*
- *Er een toename zichtbaar is van het aantal WW-uitkeringen bij jongeren met name in de branches: schoonmaak, uitzendbedrijven, detailhandel, cultuur en de horeca en catering.*

Overwegende dat:

- *Met name mbo-studenten, maar ook hbo- en wo-studenten studievertraging oplopen door het tekort aan stageplekken;*
- *Jongeren door de vergrijzende en (eerdere) krapte op de arbeidsmarkt op de lange termijn hard nodig zijn in onder andere de techniek voor de woningbouwopgave, energietransitie etc.;*
- *De provincie Noord-Holland eigen stagemogelijkheden heeft en ook stageplekken stimuleert via bijvoorbeeld Social Return;*
- *Jongeren de kans moeten krijgen om te leren en ervaringen op te doen in de praktijk;*
- *Het daarbij van belang is om vooraf meer zicht te hebben op de volledige problematiek van het huidige stageaanbod voor praktijkonderwijs.*

Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:
In gesprek met de techniekssector te onderzoeken of en zo ja welke ondersteuning van de provincie en/of de werkambassadeur wenselijk is om het aantal stageplekken te bevorderen ten behoeve van mbo-studenten

en gaat over tot de orde van de dag.
Fracties PvdA, D66, SP

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter, ik zal het kort houden maar ik wil nog iets zeggen over de bestuurscultuur, want daar zijn misschien gedeeltelijk wel terechte opmerkingen over gemaakt. Volgens mij is dat tweeledig en ik heb in eerste termijn tegen de heer Heijen gezegd dat wij er nog niet zijn en dat wij daar zeker over in gesprek moeten en dat gesprek zal ik heel graag binnenkort aangaan. Een deel daarvan zal ongetwijfeld gaan over de moties van vandaag, want ik zie ook de verdeling en dat de adviezen veel voor de coalitiemoties en tegen de moties van de oppositie zijn. Dat is hartstikke jammer, dat ben ik direct met de oppositiepartijen eens, maar daar moet ik wel bij zeggen dat de verdeling niet alleen daardoor komt. In de vorige periode heb ik dat ook moeten aanhoren en daar had ik ook niet altijd begrip voor, maar het is wel zo dat als een motie staande de vergadering voor iedereen kenbaar gemaakt wordt, er niet zoveel aan geschaafd kan worden. Wat ik vorige week had bedacht, heb ik bij deze en gene getoetst en gevraagd en kan dit. Onze gedeputeerden zijn voor alle Statenleden bereikbaar, dus als je een motie hebt waar je graag iets mee wilt, zorg er dan voor dat je die tijdig bij het college aankondigt, dat je vraagt, hoe denken jullie hierover of laat een ambtelijke toets doen want dat maakt het wel een stuk gemakkelijker, omdat er nu best een aantal moties zijn die als er eerder over nagedacht was, niet zouden zijn ingediend of die in gewijzigde vorm het wel hadden kunnen halen en ook op onze steun hadden kunnen rekenen. Dus het is een klein beetje een schuld aan twee kanten, maar ik wil hier graag over in gesprek gaan want dit is ook niet zoals ik het mij had voorgesteld. Nog een paar opmerkingen. Natuurlijk kun je je als PVV richten op de kleine getallen en dan vinden dat het nergens over gaat. Het klimaat, opwarming en wat kan Nederland daaraan doen, dat is zo weinig, dus laat maar zitten. In dezelfde variant kunnen wij vaststellen dat er vorig jaar een kleine 11.000 verblijfsvergunningen zijn verleend en als u bedenkt hoeveel procent dat is op de totale bevolking, dat is volgens mij ook iets van 0,07% en daar maakt u zo'n enorm probleem van. Misschien moet u ook eens naar andere kleine getallen kijken en dan trek ik meteen ook even de heer Dessing erbij die kennelijk in de veronderstelling leeft dat wij allemaal hopen omdat hijzelf het klimaatprobleem zo klein vindt, dat alleen Schiphol wat minder alles op zou lossen. Dat is precies het punt, mijnheer Dessing. Wij moeten ontzettend veel doen, en al die maatregelen zijn nodig om nog maar iets van een deuk in een pakje boter te slaan. Komen we met alleen Schiphol helemaal nergens. Dus waar iedereen kritiek heeft op te veel duurzaamheid, is het vooral een kwestie van te weinig besef van het grote probleem. Ik wil niet alle moties doornemen, wij zullen wel de motie die het CDA inbrengt, steunen. Ik twijfel nog over de wijziging en de gezamenlijke motie over de voedselbanken. Dat vind ik jammer, ik weet niet of wij die kunnen steunen. Ik ben blij met de toezeggingen van mijn gedeputeerde die kennelijk nog van plan is om meer te gaan doen dan wordt gevraagd in de bibliotheekmotie. De motie B1 zal ik

in stemming brengen, maar de lezing die de gedeputeerde eraan geeft, is prima, die hoeft niet letterlijk te worden uitgevoerd. Waar nodig zal ik met een stemverklaring bij de overige moties nog iets aangeven als dat echt moet.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Dank aan GS voor de uitgebreide en snelle beantwoording van de vragen en de preadviezen op de moties. Ik ga ze gedeeltelijk af. De opmerking over het herstelfonds van gedeputeerde Pels, heel fijn dat de basisfinanciën op orde zijn en dat geeft ons vooralsnog het comfort dat wij zoeken. Wij zien dan ook uit naar de eerste begrotingswijziging. Het sturen op integraliteit bij M42 wordt door ons van harte gesteund. Laten we holistisch daarnaar kijken en niet op een afstandelijke manier daarmee omgaan, daar is het ons te belangrijk voor en het bedrag ook te groot. Het nastreven van de multiplier is exact wat wij bedoelden met die motie, dus een goede versterking van het dossier. Dan zijn er wat opmerkingen gemaakt over de opcenten en het is natuurlijk uitstekend dat daarop gereflecteerd mag worden en dat er contact wordt opgenomen over de motorrijtuigenbelasting, maar ik herinner iedereen eraan dat wij hebben afgesproken dat de opcenten niet omhoog gaan. Ik neem aan dat dit niet ter discussie staat. Dan M41 over het noodfonds en de opmerking van gedeputeerde Pels dat het ook gaat om ongesubsidieerde organisaties. Heel fijn om te horen en dat zullen die organisaties ook heel fijn vinden. Wij zijn wel een beetje bezorgd over de spreiding van het bedrag, wij hopen dat het voor heel Noord-Holland gaat gelden en niet alleen voor Amsterdam/MRA. Het is belangrijk om die spreiding zo groot mogelijk te maken. Gedeputeerde Loggen stimuleren wij vooral om in contact te treden met andere overheden over beperkende regels die zouden kunnen gelden voor woningbouw, zoals accumulatie van geluid. Wij stimuleren hem zeker om problemen en obstakels te voorkomen daarin. Goed te zien dat gedeputeerde Zaal het heeft over ondernemers en daar een mooie drie-eenheid kenschetst. De eerste is de uitvoering van Europese regels, daarnaast stimuleren van de landelijke regels en als derde het economisch – en duurzaamheidsherstelfonds voor gebruiken. Dat is een mooi palet dat ook welkom is bij de ondernemers. De opmerking over het maatwerk leveren bij gemeenten die financieel in problemen zitten, dat is een hele goede benadering. GS hebben al een brief gestuurd naar de minister en dat is een goede benadering. Dan de gebiedsgerichte aanpak, uit de beantwoording van gedeputeerde Rommel maken wij op dat er al heel veel werk gaande is, dat alleen niet zichtbaar is. Het is heel fijn om te zien dat er hard aan gewerkt wordt en dat wij dat voor het einde van het jaar gaan bespreken. Dan nog een aanvullende vraag over de fiets- en verkeersveiligheid. Het provinciale programma Doortrappen is educatie, maar de Stichting voor Wetenschappelijk Onderzoek naar Verkeersveiligheid spreekt vandaag toevallig over de noodzaak van combimaatregelen, dus naast educatie ook het nemen van infrastructurele en voertuig technische maatregelen. Heeft de gedeputeerde aanvullende maatregelen op het oog voor de komende periode naast doortrappen? Of wachten wij dat af en gaan wij daarna dat definiëren? Dan de opmerking van de heer Deen over het aardgasvrij maken, waar hij dacht dat daar een discrepantie is. Gedeputeerde Stigter heeft dat al beantwoord, maar het is vrijwillig van het aardgas af, ik benadruk nog een keer dat het vrijwillig is en de gedeputeerde houdt de ontwikkelingen nauwkeurig in de gaten en aan de hand van wat hij ziet, kan hij bepalen in hoeverre het beleid al dan niet aangepast moet worden. Dat is een realistische en op termijn betaalbare oplossing. De PvdD komt met een motie over covid en blijkbaar is dat in reactie op

wat ik gezegd heb daarover. De covid-19 pandemie is het grootste probleem dat wij in lange tijd onder ogen hebben moeten zien. De maatregelen die genomen worden, hebben een enorme diepe impact gehad op de samenleving, ook dat is duidelijk. Maar wij moeten ons wel realiseren dat dit de eerste pandemie is in een hele lange tijd, er is dus geen sprake van een trend van pandemieën. Er is nu een pandemie en dat betekent dat wij daarmee rekening moeten gaan houden, ook in de toekomst en dat wij maatregelen moeten nemen om dit proberen te voorkomen en daarop goed te reageren in de toekomst. Het wegzetten van dat het een incident is door de VVD, is onjuist. Wij zien de ernst en noodzaak van deze pandemie heel goed in.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Wij danken het college voor de uitvoerige reactie op alle vragen en moties. Ik loop een aantal moties specifiek langs, maar eerst in algemene zin. Er zijn een aantal moties met name ingediend door de PVV die een dusdanig beeld schetsen van de samenleving waar wij ons echt niet kunnen vinden. Wij vinden het belangrijk dat iedereen in Noord-Holland mee kan doen en dat er voor iedereen gelijke kansen zijn, dus moties die insinueren om bepaalde groepen uit te sluiten, daar houden wij ons verre van. Het CDA had een motie over stikstofinnovaties die zij heeft aangehouden en de PvdD heeft zojuist ook nog in tweede termijn een motie ingediend over halvering van de veestapel. Richting het CDA hebben wij een ander beeld over hoe wij de stikstofcrisis moeten aanpakken. Daarvoor zijn in onze ogen echte transities nodig en kunnen innovaties wel een aanvulling zijn om het probleem te tackelen, maar niet het primaire doel om daarnaar te streven. Fijn dat die is aangehouden. Richting de PvdD over de halvering van de veestapel. In mijn eerdere reactie heb ik al aangegeven dat de situatie in Noord-Holland niet te vergelijken is met bijvoorbeeld Noord-Brabant en Gelderland en is halvering van de veestapel niet direct een doel op zich, maar een middel om het doel te bereiken, namelijk een stevige reductie van de stikstofuitstoot. Daar kunnen wij niet in meegaan. In uw motie over Tata wachten wij de programmatische aanpak af die wij nog in de commissie bespreken, want wij zien ook dat er wel degelijk stappen noodzakelijk zijn om te zorgen voor een gezonde leefomgeving en dat er rondom Tata meer nodig is en daar is de gedeputeerde al voortvarend mee aan de slag. Wij wachten graag de bespreking in de commissie af. Dan nog een reactie op onze moties. Dank voor de toezegging van de gedeputeerde om agrotoerisme mee te nemen in de Voedselvisie en de Recreatievisie. Daarom willen wij deze motie aanhouden en eerst de visies afwachten om te kijken of het daar in voldoende mate in wordt meegenomen. Maar daar hebben wij vertrouwen in bij deze gedeputeerde. Dank gedeputeerde Stigter om gelijkstroom mee te nemen in het onderzoek naar de energie-infrastructuur, heel fijn dat dat op een positief advies kan rekenen en hetzelfde geldt voor de maatwerkdemocratie en laadpalenmotie. Wij zijn blij met het positieve advies, dus die willen wij graag in stemming brengen. Dan nog een laatste hartenkreet, ook richting oppositie. Ik kan mij goed voorstellen dat het frustrerend is dat een heel deel negatief wordt geadviseerd of overbodig verklaard, maar wij kijken altijd naar de inhoud en in dit huis zijn er ook recent zeker voorbeelden geweest waarin er wel degelijk samenwerkingsmogelijkheden zijn als wij elkaar op inhoud kunnen vinden. Ik denk aan de motie over stages, ik ben heel blij dat wij met de SP en PvdA gezamenlijk iets indienen, dat is daar een mooi voorbeeld van. Ik ondersteun de oproep van mevrouw Kocken om elkaar tijdig op te zoeken en de samenwerking op te zoeken, want wij staan zeker open om samen stappen te zetten naar een gezonde toekomst.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Dank voor de opmerking van D66, maar ik wil even aanhaken op de maatwerkdemocratie. Daar hebben wij zeker gedachten over, dus ik wil uw handreiking daarover graag aannemen, want het lijkt me goed dat wij bij een onderwerp waar wij beiden zoveel belang aan hechten, als wij daar in een eerder stadium van hadden geweten, wij daarin mee kunnen optrekken. Dat lijkt mij een typisch voorbeeld van hoe wij dat zouden kunnen doen. Wij zijn zeker niet tegen, anti, te laat of niet meewerkend, integendeel. Dat wil ik even ook richting D66 zeggen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Dat neem ik mij ter harte.

De **VOORZITTER**: U heeft M176 aangehouden. De heer Voskuil heeft een samenwerkende motie ingediend.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, het kan dus wel en dat is misschien een goed punt om even op aan te haken, want er zijn veel opmerkingen gemaakt over de bestuurscultuur en wat er allemaal aan schort. Ik kan mij bij de opmerkingen van mevrouw Strens en mevrouw Kocken aansluiten over de voorbereiding. Laten we wel zijn, er zitten gewoon moties bij die zo ver van ons afstaan, dat zelfs als ze een jaar geleden waren binnengekomen, ze nog steeds niet op onze steun zouden kunnen rekenen en dan denk ik aan moties die de energietransitie en klimaatcrisis ontkennen, voor verdeeldheid zorgen, groepen apart zetten, oproepen om diversiteit dat het uitgangspunt van onze samenleving moet zijn en de kleurrijkheid in onze stimulering mooi maakt en stimuleert, dat wij die moeten gaan doen. Het kan niemand verbazen dat wij dit soort moties niet en nooit zullen steunen, want Noord-Holland is altijd de mooie, diverse en rijkgeschakeerde provincie waar plek is voor iedereen, ongeacht waar hij vandaan komt, geloofsovertuiging of andere dingen. En als we het dan toch hebben over waar je vandaan komt en hij is gelukkig ingetrokken, maar de voorrangsregeling voor statushouders, daar zit een pertinente fout in, want er wordt gezegd voorrang voor Noord-Hollanders, daar komt het eigenlijk op neer, maar wanneer mensen een legale verblijfsstatus hebben, vallen zij onder de Noord-Hollanders en dus onder de regels die voor ons allemaal gelden. Dat soort moties zullen bij ons nooit op enige steun kunnen rekenen. Verder zit er een aantal bij die misschien overbodig zijn of niet passen binnen de huidige afspraken. Laat ik tot slot nog een kleine geruststelling meegeven, ook niet iedere motie, amendement of initiatief van de coalitiepartijen haalt het, ook van mij liggen er een paar op zoals u dat noemt “the cutting room floor’. Uiteindelijk gaat het erom waar je meerderheden voor krijgt. Dat neemt niet weg dat het altijd verstandig is om er tijdig mee te komen, zodat wij kunnen meekijken en meedenken om te kijken of wij met elkaar tot iets moois komen want samen kom je altijd tot mooiere plannen dan in je eentje. Dank aan het college voor alle inhoudelijke reacties. Ik had een paar punten opgeschreven maar die moties zijn inmiddels ingetrokken. Nog een punt, dat is wat gedeputeerde Stigter zei over de motie over de 1,5 graad, een uitgangspunt waar je eigenlijk niet tegen kunt zijn omdat het alternatief heel veel erger zou zijn. Wij snappen dat hij zegt, er is een landelijke inzet in de maak en dat wachten wij even af, maar wij zijn wel heel erg benieuwd naar wat de inbreng van Noord-Holland in dat verhaal is. Wij gaan ervan uit dat dat is dat wij die doelen moeten halen en dat de veelgenoemde

55%-reductie die ook in Den Haag inmiddels gemeengoed geworden is en die wij ook in de commissie al genoemd hebben, onderdeel van de Noord-Hollandse positie zou worden. Misschien dat daar nog even iets over gezegd kan worden. Laten wij er met elkaar vooral voor zorgen dat wij die doelen echt gaan halen, want over het alternatief wil je niet eens nadenken. Ik ga niet alle moties nalopen, van de meeste heb ik al iets gevonden. Wij moeten nog even kijken naar de samengevoegde motie Voedselbanken. Het is zo'n voorbeeld waarvan de delen soms beter waren dan het samengevoegde gedeelte, dus daar moeten wij nog even goed op kauwen. Misschien geef ik straks een stemverklaring bij de stemming.

De **VOORZITTER**: Het is bijna 18.10 uur en ik stel voor om te schorsen tot 19.00 uur en dan starten wij met de reactie van GS op de tweede termijn.

De **VOORZITTER** (Mevrouw Kocken): De vergadering is heropend. Omdat de CdK moet reageren op een motie, zit ik hier even en dat betekent dat ik voor de beantwoording in tweede termijn niet het woord aan mevrouw Pels ga geven, maar om het handig en soepel te laten verlopen met wie er op deze stoel moet zitten, eerst aan de CdK zodat hij die motie kan beantwoorden. Daarna is het woord aan mevrouw Pels. Ik zie de heer Smaling.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Wij hebben de nieuwe M183 Voedselbanken van de PVV en SP gewijzigd en ik zal het nieuwe dictum even voorlezen:

Roepen het college op om:
Te verkennen hoe we vanuit de provincie ondersteuning kunnen bieden aan de voedselbanken en alles in het werk te stellen om een win-winsituatie te creëren met betrekking tot het voorkomen van voedselverspilling en het sluiten van korte ketens aan de ene kant en het zorgen voor voldoende aanbod voor de voedselbanken aan de andere kant

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PVV, SP

De **VOORZITTER**: Helder. Het nieuwe dictum zal in iBabs geplaatst worden.

De heer **VAN DIJK** (CdK): Voorzitter. Ik reageer op M182 van de PvdD, inzetten op integraal beleid voor preventie van pandemieën, waar je op zichzelf niet tegen kunt zijn. Ik moet deze motie wel ontraden vanwege het dictum van de motie, dan gaat het over onderdelen en zoönotische pandemieën en het voorkomen daarvan, waarvan de verantwoordelijkheid bij het Ministerie van Landbouw en met name in Brussel ligt en ook voor het nemen van maatregelen, zoals het afsluiten van gebieden. Dat is echt een Rijksverantwoordelijkheid. Er zitten wel elementen in, met name bij het tweede gedachtestreepje waar het college wordt opgeroepen om netwerktafels te organiseren. Daar ben ik op dit moment al actief mee bezig, eigenlijk vanaf het begin van de pandemie heb ik partijen die zich bezighouden met crisisbestrijding, veiligheid, maar ook gemeenten en maatschappelijke organisaties met enige regelmaat in de Statenzaal gehad waarbij u digitaal aanwezig was, waarbij wij met elkaar spreken over de

gemeenschappelijke delen beter te laten zijn, zodat daar waar het kan, elkaar helpen en ondersteunen, openheid betrachten over welke maatregelen wij nemen om de gevolgen van de pandemie zo goed mogelijk te beperken. Daar zal ik in de toekomst zeker mee doorgaan.

De **VOORZITTER**: De indiener heeft geen vragen meer. Dan kunt u weer op uw stoel gaan zitten.

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter. Er staat een aantal vragen voor mij open naar aanleiding van de reacties van PS. De PvdO vraagt om een heroverweging en zoals ik had aangegeven, hebben wij geen specifiek doelgroepenbeleid en dat willen wij graag zo houden. Vandaar ons eerdere advies om deze te ontraden. Over M170 heb ik aangegeven dat wij dat al doen, het is bestaand beleid, dus u zou kunnen overwegen om die motie in te intrekken. M172, zoals de CU heeft aangegeven, hebben wij een concrete toezegging op gedaan om eenzaamheid zeker in te brengen in de gesprekken met gemeenten, dus u zou kunnen overwegen om deze in te trekken of aan te houden. De VVD vraagt aandacht voor een voor hen belangrijk thema, het niet verhogen van de opcenten. Zolang u dat niet ter discussie stelt, zijn wij als GS gebonden aan het coalitieakkoord. U vroeg ook naar de spreiding van de middelen voor de ontwikkelingsmaatschappij of de Bank voor culturele instellingen en dan zullen wij natuurlijk inzetten op een ontwikkelingsmaatschappij voor geheel Noord-Holland en niet alleen voor Amsterdam. Ik heb nog een aantal vragen gehoord voor mevrouw Zaal.

De **VOORZITTER**: (De heer Van Dijk): Ik geef het woord aan gedeputeerde Zaal.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Ik wil nog reageren op drie moties, de twee gewijzigde moties en de nieuw ingediende motie over halvering van de veestapel. M183 extra ondersteuning voedselbanken: met het nieuwe dictum kan ik uit de voeten, dus die kunnen GS van een positief advies voorzien. Hetzelfde geldt voor de motie van PvdA, D66 en SP over het investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse mbo-jongeren, dus ook een positief advies hiervoor. M181 van de PvdD, reductie van het aantal dieren: die ontraad ik, het is vanzelfsprekend dat wij naar een transitie van de landbouwsector moeten, dat wij inzetten op duurzame landbouw en op kringlooplandbouw en daarvan zal een groene eiwittransitie onderdeel zijn, maar dat is een transitie die wij samen met de sector moeten doen waarin ook veeteelt een plek zal krijgen. Om nu al een doel neer te zetten of daar onderzoek naar te doen om de veestapel te halveren, is echt te vroeg en dat is niet hoe GS deze transitie willen aanpakken.

De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Loggen beantwoordt indien nodig, ook vragen aan gedeputeerde Rommel, die is uitgelogd vanwege een overleg op het ministerie.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, voor mij resteert een vraag van mevrouw Van Soest over hoe vaak wij overleggen met gemeenten. Wij overleggen zeer regelmatig met gemeenten, waar het gaat over het doorstromen van de woningbouw, ook over de woonakkoorden om een plek te geven in de overleggen die wij daarover hebben. Ik heb mevrouw Van Soest al eerder aangegeven dat wij met Purmerend en nu nog Beemster afspraken hebben gemaakt over een pilot specifiek voor ouderenhuisvesting.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, de opmerking van de heer Van der Maas over de fietsveiligheid. Het klopt dat niet alleen het programma Doortrappen een bijdrage levert aan de verkeers- en fietsveiligheid, want dit programma is specifiek gericht op de educatie van ouderen, maar daarnaast is veiligheid een onderdeel van de doorfietsroute-aanpak, de aanpak fietsknelpunten per regio en daarnaast is er de subsidieregeling kleine infra. Juist op het infradeel zijn er meerdere regelingen om te zorgen dat de veiligheid verbeterd wordt.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Ik heb drie vragen gekregen, eerst van de heer Smaling een verdiepende vraag over de sociale kant van de energietransitie. Hij vroeg mij een aantal sociale indicatoren te verbinden aan het Actieprogramma Klimaat en de arbeidsplaatsen die hierbij aan de orde zijn, de woonlastenontwikkeling, planschade, dat soort elementen. Dat is een hele belangrijke en interessante vraag, maar gelijktijdig ook een lastige om op het niveau van de provincie te beantwoorden, omdat wij heel veel cijfers niet hebben op dat niveau. Er zijn cijfers wel beschikbaar, de energieloketten brengen in kaart welke maatregelen er worden genomen door burgers over verduurzaming van hun woning en in MRA-verband wordt op dit moment een onderzoek gedaan naar de relatie tussen arbeidsplaatsen en de energietransitie. Op allerlei manieren hebben wij die informatie wel, dus ik stel voor dat wij schriftelijk aan PS aangeven wat er op dat vlak mogelijk is tegen redelijke inspanning en wat heel lastig zal zijn en dat wij op basis daarvan nog een keer het gesprek voeren. De tweede vraag van de heer Smaling gaat over de procedure over windenergiegebieden. Daar hebben wij al eerder over gesproken. In de binnenkort te publiceren omgevingsregeling zal dat helder omschreven worden. Initiatiefnemers moeten met een kaart onderbouwen waar het windplan moet komen en wat de relatie is met de omgeving natuur, energie, infrastructuur en dat soort elementen waarbij een participatiedocument wordt toegevoegd waarin wordt aangegeven hoe zij met de omgeving zijn omgegaan. Aanvullend zal de provincie – dat zullen wij doen voor geheel MRA – milieuonderzoek gaan doen dat als addendum bij de al bestaande plan-MER Windenergie op land gevoegd zal worden, zodat deze gegevens ook beschikbaar zijn voor initiatiefnemers en mogelijke initiatiefnemers. De heer Smaling vroeg in welke mate wij zicht hebben op of contact hebben met initiatiefnemers. De afgelopen jaren hebben zich verscheidene initiatiefnemers gemeld, veel bekend bij PS door het inspreken. Zo praten wij rond Schoteroog in Haarlem, de IJplas in Amsterdam en dat hebben wij al gemeld. Die hebben wij in de procedure gedurende het traject meegenomen zodat wij procedures parallel konden schakelen en op het moment dat de regeling gepubliceerd is, dat we vrij snel tot zaken kunnen komen, dus dat zicht op projecten hebben wij, maar mogelijk gaan zich in de MRA ook nog andere projecten aandienen de komende tijd. De heer Voskuil vraagt hoe wij aankijken tegen de 1,5 graad. Het zal geen verbazing zijn voor de heer Voskuil dat onze inzet er uiteraard op is gericht dat de afgesproken doelen worden gehaald. Persoonlijk ben ik blij met de verkenning die het kabinet nu gaat uitvoeren over de doelstelling van 55%, omdat het ook aansluit bij wat er op Europees verband op ons af gaat komen en ook bij de doelen die wij daarbij hebben. Ik ben buitengewoon geïnteresseerd in het vervolg, analyse en stappen die gezet gaan worden en welke maatregelen horen dan bij dat opgehoogde doel? Ik ben heel terughoudend om daarop vooruit te gaan lopen, laten wij nu geen discussie hebben over een doelstelling van 49 of 55, terwijl wij zien dat wij de doelstelling van 49% nu niet halen. Laten wij

vooral inzetten op het nemen van de goede maatregelen op dat vlak en als goede partner in overleg gaan met het Rijk over wat de verhoging van de doelstelling betekent voor de inzet van het Rijk. Het lijkt mij niet handig ook niet qua onderhandelingspositie voor de provincies, om hierop vooruitlopend aan te geven dat die 55% voor ons gesneden koek is, want dat zal een extra inzet vragen en daar horen extra middelen bij om die doelstelling te gaan halen. Ik ben wel blij dat deze verkenning wordt uitgevoerd en als loyale partij zullen wij het gesprek aangaan hierover met het Rijk.

De **VOORZITTER**: Dan hebben wij alle gedeputeerden in tweede termijn aan het woord gehad. Dan gaan wij over tot het peilen van de stemmen via de fractievoorzitters. Wij hebben hier nieuwe afspraken over gemaakt, wij gaan het bundelen. Per fractievoorzitter worden alle stemmingen achter elkaar voorgelegd. Wij hadden afgesproken om als er amendementen zijn, de voordracht in een tweede stemronde aan u voor te leggen, maar omdat er geen amendementen zijn, kunnen in een keer alle moties worden voorgelegd en als laatste direct de voordracht.

De heer **SMALING** (SP): Kunnen wij nog even schorsen voordat wij tot stemming overgaan?

De **VOORZITTER**: U bent mij net voor, want wij hebben nog 10 minuten nodig om de lijst met de laatste wijzigingen definitief te maken. Ik stel voor om te schorsen tot 19.40 uur. De vergadering is heropend. Wij gaan per fractie een peiling doen onder de fractievoorzitters. Ik lees alle moties en de voordracht voor. Een aantal woordvoerders heb ik horen aangeven dat men afhankelijk van stemgedrag over de moties, een voorbehoud wil maken bij het voor of tegen voordracht 53 stemmen. Als dat zo is, kunt u dat aangeven en zal ik alsnog voor de partijen die dat willen, een tweede stemronde inlassen. Als dat niet het geval is, kunt u direct voor de voordracht stemmen.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Een beetje wethouder Hekking-achtig misschien, maar wij houden M166 en M167 aan.

De **VOORZITTER**: Dat scheelt weer, dus dat zal niemand erg vinden, dank u wel. Zijn er meer partijen die iets willen intrekken? De heer Dessing wil ook een tweede stemronde. Een paar partijen wil een tweede stemronde, dan is het verstandig om een tweede stemronde in te lassen, zodat voor alle partijen en ook de luisteraars helder is dat wij eerst de moties in stemming brengen en daarna de voordracht. Wij gaan eerst een peiling doen over de ingediende moties.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen, M164: tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen, M173: tegen, M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen, M164: tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen, M173: tegen, M174: stemverklaring: Wij vinden helder taalgebruik ook erg belangrijk, alleen het opnieuw opstellen van dezelfde begroting met een ander taalgebruik

vinden wij wat overdreven. Wij zouden liever zien dat het allemaal gevat wordt in diagrammen en in filmpjes, dat lijkt ons veel effectiever, dus tegen, M175: voor, M177: tegen, M178: voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: tegen, M184: voor.

Mevrouw **STRENS** (D66): M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen, M164: tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen, M173: tegen, M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Ik wil even een opmerking maken. Het staat mijn fractie erg tegen niet zozeer dat de stemming over het voorstel en de moties wordt gesplitst, maar wel dat het bijna een vorm van chantage is dat het ene eerst moet voordat het andere gedaan kan worden. Als het om amendementen zou gaan die het voorstel zouden wijzigen, dan kan ik mij dat voorstellen, maar het stemgedrag laten bepalen over een inhoudelijk stuk, dat gaat mij echt te ver en daar maken een paar mensen zich echt een beetje belachelijk mee de volgende keer dat ze het gaan hebben over inhoud. Dat wilde ik even gezegd hebben. Amendementen ja, moties nee. M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: stemverklaring: Wij zijn tegen, want diversiteit moet niet alleen onderdeel zijn van het provinciale personeels- en sponsoringbeleid, maar van alles wat wij doen en onze hele samenleving. Het kan niet kleurrijk genoeg en rijk geschakeerd mogelijk zijn, M164: tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen, M173: tegen, M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De heer **HEIJNEN** (CDA): M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen, M164: tegen, M169: stemverklaring: Dat geldt voor alle moties van 50plus/PvdO, op zich staan er in de oproepen aan GS wel wat goede elementen maar wij begrijpen dat GS dit deels al doen en daarnaast zijn wij ook niet zo'n voorstander van een apart doelgroepenbeleid op dit vlak, vandaar tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen, M173: tegen, M174: stemverklaring: Wij zijn blij met de woorden van de gedeputeerde dat zij dit niet zo heeft uitgelegd om de begroting volledig opnieuw te gaan herschrijven volgens taalniveau B1, dat staat weliswaar in de motie maar ik heb de gedeputeerde goed gehoord dat zij dat niet gaat doen, maar wel een versie gaat maken op dat taalniveau en het is ook goed om dat ook voor andere publicaties – dat is het tweede gedachtestreepje – van de motie te gaan doen, dus voor, M175: stemverklaring: Deze motie is eigenlijk overbodig, omdat de minister al aanwijzingen heeft gegeven aan de veiligheidsregio's over hoe zij moeten omgaan met de bibliotheken in het nieuwe pakket maatregelen. Volgens mij hebben de veiligheidsregio's gewoon naar de minister te luisteren en voegt deze motie niet zoveel toe, maar wij ondersteunen wel de bibliotheken en vandaar toch voor, M177: voor, M178: tegen, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor. Nog een kort punt van orde, is het wellicht mogelijk om de stemronde over de begroting te combineren met het stemmen over de drie moties Vreemd? Dat scheelt omdat wij dan niet opnieuw in beeld hoeven te worden gebracht.

De **VOORZITTER**: Daar moet ik even over nadenken.

De heer **DESSING** (FvD): M152: voor, M153: voor, M154: voor, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: voor, M162: voor, M164: stemverklaring: Wij vinden dit geen taak van de provincie en wij vinden dat er geen verzwaring voor ondernemers zou moeten zijn, dat er eerder belastingverlichting zou moeten zijn, dus tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: voor, M172: voor, M173: voor, M174: stemverklaring: Wij zijn voor helder taalgebruik maar willen ons graag het recht voorbehouden om bij sommige ingewikkelde onderwerpen toch termen te hanteren die het B1-niveau kunnen ontstijgen. Bovendien willen wij als Statenleden ook het recht hebben om indien gewenst, een eloquente bijdrage te leveren, dus tegen, M175: voor, M177: stemverklaring, Wij vinden het jammer dat het onderwerp directe democratie niet in deze motie is verwerkt, dus tegen, M178: stemverklaring: Met deze motie zouden wij op de stoel gaan zitten van de netbeheerder die dit al aan ACM moet rapporteren en wij vinden dat ACM dit zelf moet onderzoeken, dus tegen; M179: tegen, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De heer **ZOON** (PvdD): M152: tegen, M153: tegen, M154: voor, M155: voor, M157: voor, M158: voor, M159: tegen, M162: tegen, M164: stemverklaring: Er moet inderdaad een ander belastingstelsel gaan komen, dat moeten wij landelijk gaan regelen, daar moet ook de verhoging van het salaris bij zitten. Daarom zijn wij tegen deze motie, maar ondersteunen hem wel, M169: tegen, M170: voor, M171: tegen, M172: voor, M173: voor, M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: voor, M179: voor, M181: voor, M182: voor, M183: voor, M184: voor.

De heer **DEEN** (PVV): M152: voor, M153: voor, M154: voor, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: voor, M162: voor, M164: tegen, M169: voor, M170: tegen, M171: voor, M172: voor, M173: voor, M174: voor, M175: tegen, M177: tegen, M178: tegen, M179: tegen, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: tegen.

De heer **KLEIN** (CU): M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: stemverklaring: Wij zijn het eens met het doel maar denken dat het heel ingewikkeld is om dit in het provinciale beleid uit te werken, dit zal landelijk moeten gebeuren, tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen met stemverklaring: Diversiteit draagt bij aan de creativiteit en doet ook recht aan de diversiteit in de samenleving, M164: stemverklaring: Belangrijk om het minimumloon te verhogen, dat is toevallig ook onderdeel van het belastingplan dat de CU vandaag heeft gepresenteerd, maar nu dit alleen in Noord-Holland doen, dat kan niet, dus tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen vanwege de toezegging die is gedaan, M173: tegen, M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: stemverklaring: Dat wij de gedeputeerde willen vragen om er niet te veel tijd in te steken, omdat het echt een taak van de netbeheerders is, maar voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De heer **SMALING** (SP): M152: tegen, M153: voor, M154: voor, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen, M164: voor, M169: tegen, M170: tegen, M171: voor, M172: voor, M173: voor, M174: voor, M175: voor, M177: tegen, M178: voor, M179: voor, M181: voor, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): M152: voor, M153: voor, M154: voor, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: voor, M162: tegen, M164: tegen, M169: voor, M170: voor, M171: voor, M172: voor, M173: voor, M174: voor, M175: voor, M177: tegen, M178: voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): M152: voor, M153: voor, M154: voor, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: voor, M162: voor, M164: tegen, M169: tegen, M170: voor, M171: voor, M172: voor, M173: voor, M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: tegen, M179: tegen, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De **VOORZITTER**: Wij maken even snel de balans op. Ik ga toch een tweede stemronde doen, want ik vind dat wij dit agendapunt moeten afronden met een stemming en de mensen die meekijken, hebben er recht op om te weten hoe wij erover denken. Wij hebben een versnelde telling. Digitaal hebben wij de stemming bijgehouden. Dankzij de griffie hebben wij nu een geautomatiseerd systeem, maar het wordt natuurlijk ook nog even snel gecontroleerd met de hand, maar het klopte, dus de vierkantscontrole klopt. Dan volgt nu de uitslag van de stemming over de moties.

M152: verworpen met 41 stemmen en 13 stemmen voor van FvD, PVV, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.
M153: verworpen met 38 stemmen tegen en 16 voor van FvD, PVV, SP, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.
M154: verworpen met 35 stemmen tegen en 19 voor van FvD, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.
M155: aangenomen met 54 stemmen voor.
M157: verworpen met 51 stemmen tegen en 3 stemmen voor van PvdD.
M158: verworpen met 51 stemmen tegen en 3 stemmen voor van PvdD.
M159: verworpen met 41 stemmen tegen en 13 stemmen voor van FvD, PVV, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.
M162: verworpen met 42 stemmen tegen en 12 stemmen voor van FvD, PVV, Fractie Baljeu.
M164: verworpen met 51 stemmen tegen en 3 stemmen voor van SP.
M169: verworpen met 50 stemmen tegen en 4 stemmen voor van PVV en 50plus/PvdO.
M170: verworpen met 49 stemmen tegen en 5 stemmen voor van PvdD, 50plus/PvdO, fractie Baljeu.
M171: verworpen met 38 stemmen tegen en 16 stemmen voor van FvD, PVV, SP, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.
M172: verworpen met 35 stemmen tegen en 19 stemmen voor van FvD, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.
M173: verworpen met 35 stemmen tegen en 19 stemmen voor van FvD, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.
M174: aangenomen met 37 stemmen voor en 17 stemmen tegen van VVD, FvD.
M175: aangenomen met 51 stemmen voor en 3 stemmen tegen van PVV.

M177: aangenomen met 30 stemmen voor en 24 stemmen tegen van VVD, FvD, PVV, SP, 50plus/PvdO.
M178: aangenomen met 38 stemmen voor en 16 stemmen tegen van FvD, CDA, PVV, Fractie Baljeu.
M179: aangenomen met 42 stemmen voor en 12 stemmen tegen van FvD, PVV, Fractie Baljeu.
M181: verworpen met 48 stemmen tegen en 6 stemmen voor van PvdD, SP.
M182: verworpen met 51 stemmen tegen en 3 stemmen voor van PvdD.
M183: aangenomen met 45 stemmen voor en 9 stemmen tegen van VVD.
M184: aangenomen met 51 stemmen voor en 3 stemmen tegen van PVV.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu stemmen over voordracht 53, de begroting 2021 en de Memorie van Antwoord.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): Voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voor.
De heer **DESSING** (FvD): Tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): Voor.
De heer **ZOON** (PvdD): Tegen.
De heer **DEEN** (PVV): Tegen.
De heer **SMALING** (SP): Voor.
De heer **KLEIN** (CU): Voor.
Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Stemverklaring. Veel van mijn vragen op financieel en economisch gebied zijn niet beantwoord, waardoor wij geen goede afweging kunnen maken van deze begroting. Daarom stemmen wij tegen.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Voor.

De **VOORZITTER**: De voordracht is aangenomen met 39 stemmen voor en 15 stemmen tegen van FvD, PvdD, PVV, 50plus/PvdO.

9.a. Actualiteiten

De **VOORZITTER**: Er zijn geen actualiteiten aangemeld.

9.b. Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de Orde van de dag

De **VOORZITTER**: De eerste motie Vreemd betreft de bescherming bedreigde diersoorten van D66 en GL.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Wat ik van collega Rommel heb begrepen, is dat deze motie feitelijk overbodig is, omdat eigenlijk al gehoor wordt gegeven aan wat de motie beoogt. Er wordt al gekeken naar de gevolgen voor de nieuwe Rode Lijst met bedreigde diersoorten.

De **VOORZITTER**: Voor alle duidelijkheid, wij bundelen deze drie moties en bieden die gezamenlijk ter stemming aan. De twee andere moties Vreemd worden toegelicht door gedeputeerde Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, M150 spaarpalen verkeersveiligheid kunnen wij positief adviseren. Wij hebben kennis genomen van de pilots in twee andere provincies en waren ook bezig om te kijken of wij dit in Noord-Holland zouden kunnen doen, dus dit dient als een steun voor de pilots in Noord-Holland. M151, deze ontraad ik. Ik heb al aangegeven bij de begroting dat wij de ambities om het OV door te zetten en de ambities zowel voor duurzaamheid als omvang absoluut door willen zetten, maar hier wordt erg gericht op het middel, de financiële bijdrage, terwijl wij op dit moment in gesprek zijn met de concessiehouder over hoe wij de ambities voor duurzaamheid kunnen waarmaken en het hoeft niet altijd financieel te zijn. Wij onderschrijven het voortzetten van de ambities voor duurzaamheid, maar de motie gaat over het middel en daar kan ik niet mee instemmen, want het hoeft niet altijd financieel te zijn. Over het derde punt zullen wij PS blijven informeren. Dus M150 positief, M151 negatief.

De **VOORZITTER**: Stemverklaringen kunnen tijdens het stemmen worden gegeven.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Motie 149: voor, Motie 150: voor, Motie 151: tegen.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Motie 149: tegen, Motie 150: tegen, Motie 151: tegen.
Mevrouw **STRENS** (D66): Motie 149: voor, Motie 150: voor, Motie 151: tegen.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): Motie 149: voor, Motie 150: voor, Motie 151: tegen.
De heer **DESSING** (FvD): Motie 149: voor, Motie 150: voor, Motie 151: voor.
De heer **HEIJNEN** (CDA): Motie 149: tegen, Motie 150: voor, Motie 151: tegen.
De heer **ZOON** (PvdD): Motie 149: voor, Motie 150: stemverklaring: Wij snappen het interessante initiatief, maar wij zien wel bezwaren met bijvoorbeeld privacy, dus tegen, Motie 151: stemverklaring: Ook hier zien wij de positieve insteek, wij zien graag de duurzaamheid, maar wij stemmen tegen.
De heer **DEEN** (PVV): Motie 149: tegen, Motie 150: tegen, Motie 151: tegen.
De heer **SMALING** (SP): Motie 149: voor, Motie 150: voor, Motie 151: voor.
De heer **KLEIN** (CU): Motie 149: stemverklaring: Hoewel het eigenlijk overbodig is, ondersteunen wij het idee en wij begrijpen dat de gedeputeerde dat zo interpreteert, dus voor, Motie 150: voor, Motie 151: voor.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Motie 149: tegen, Motie 150: voor, Motie 151: voor.
De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Motie 149: voor, Motie 150: tegen, Motie 151: voor.

De **VOORZITTER**: De uitslag van de peiling over de drie moties Vreemd aan de orde van de dag is als volgt:
Motie 149: aangenomen met 37 stemmen voor en 17 stemmen tegen van VVD, CDA, PVV, 50plus/PvdO.
Motie 150: aangenomen met 38 stemmen voor en 16 stemmen tegen van VVD, PvdD, PVV, Fractie Baljeu.

Motie 151: verworpen met 40 stemmen tegen en 14 stemmen voor van FvD, SP, CU, 50plus/PvdO, fractie Baljeu.

9.c. Schorsing

De **VOORZITTER**: Ik schors om 20.33 uur de vergadering tot maandag 16 november om 13.00 uur. Dan zie ik u graag weer gezond en wel terug.

Spreektijdverdeling Statenvergadering van 9 november 2020

Het presidium heeft besloten de spreektijdverdeling voor PS van 9 november a.s. te baseren op 7 uren vergaderen.
Voor de uitloopvergadering op 16 november wordt een nieuwe spreektijdverdeling gehanteerd.

NB: houdt u s.v.p. wel rekening met doorvergaderen in de avond na het diner vanwege een mogelijke langere duur i.v.m. schorsingen en technische tijd.

Voor de vergadering van 9 november a.s. wordt de volgende verdeling gehanteerd:

Fractie	Spreektijd
GroenLinks	32 min.
VVD	32 min.
Forum voor Democratie	28 min.
D66	24 min.
PvdA	24 min.
CDA	18 min.
Partij voor de Dieren	15 min.
PVV	15 min.
SP	15 min.
ChristenUnie	10 min.
50PLUS/Partij van de Ouderen	10 min.
DENK	10 min.
Fractie Baljeu	4 min.
Totaal PS	*237 min.*
Spreektijd GS	95 min.
Technische tijd	88 min.
Totaal	**420 min.**

Addendum voor de online PS-vergadering bij het Reglement van Orde voor PS van Noord-Holland

Inleiding

De “Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies,(…)” maakt het mogelijk dat de Staten van Noord-Holland online vergaderen en rechtsgeldige besluiten nemen.

Het voeren van online beraadslagingen in het verband van de Statenvergadering vergt een andere orde en discipline van de Staten. In dat kader is dit addendum bij het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten opgesteld.

In het addendum is een aantal aanvullingen en een enkele afwijking van het Reglement van Orde opgenomen, waarmee een ordelijk en rechtsgeldig verloop van de beraadslaging en besluitvorming mogelijk gemaakt wordt. Na afloop van de eerste online Statenvergadering zal met het Presidium worden geëvalueerd.

Voorafgaand aan de *Staten*vergadering:

1. Als u geen **test** heeft uitgevoerd op één van de aangegeven momenten vooraf, kunt u mogelijk niet meedoen aan de digitale Statenvergadering.

   Als vlak voor de vergadering blijkt dat u niet kunt inloggen, kan het noodzakelijk zijn dat u naar het Provinciehuis komt om te zorgen dat u daar gebruik kunt maken van de daar beschikbaar gestelde apparatuur. Eventueel wordt tot dat moment de vergadering geschorst, in afwachting van uw aankomst op het Provinciehuis.

   Zorg er dus voor dat u uw **aansluiting, camera en microfoon opstelling getest** heeft op een van de in de Nieuwsmail aangeboden testmomenten van de griffie, zodat u nog de tijd heeft om te kiezen voor een andere locatie of met andere apparatuur deel te nemen aan de vergadering.

   Zorg voor een rustige plek en maak gebruik van een koptelefoon met eventueel een aparte microfoon.

2. Geef **uw afwezigheid tijdig van tevoren aan bij de Statengriffie** via statengriffie@noord-holland.nl

   In het geval dat u niet uw afwezigheid doorgeeft en u bent niet aanwezig in de online vergadering, kan het zijn dat de vergadering wordt geschorst tot het moment dat we u bereikt hebben en vastgesteld hebben wat de reden van uw afwezigheid in de vergadering is.

3. Geef ook tijdens de vergadering bij de Statengriffie aan wanneer u niet meer deelneemt aan de vergadering.

   Dit kan via het chatscherm en uiteraard via de mail statengriffie@noord-holland.nl

4. Leden melden **voorafgaand aan de vergadering per mail bij de Statengriffie aan een bijdrage te willen doen bij een agendapunt.**

   U kunt tot vrijdagmiddag 13.00u per mail via statengriffie@noord-holland.nl aangeven dat u een bijdrage wilt doen op een agendapunt.

5. Zorg ervoor dat u zich **30 minuten voor aanvangstijd aanmeldt** in de online vergaderomgeving, met de token voor de vergadering.

   Tijdens het half uur voorafgaand aan de vergadering wordt uw **presentie** door de statengriffier vastgesteld, daarvan wordt verslag gedaan in de notulen van de vergadering.
   Eventueel hoort u dan van de voorzitter de laatste mededelingen voordat de vergadering

live wordt uitgezonden en kunt u de overige deelnemers aan de vergadering begroeten. U kunt dan zelf ook controleren of uw beeld en geluid goed is.

[Hierbij wordt afgeweken van artikel 15 Reglement van Orde]

Na aanvang van de *Staten*vergadering

Openbaarheid van de vergadering

De online Statenvergadering is **openbaar.** Het is niet mogelijk om online in beslotenheid te vergaderen. Beraadslagingen die in beslotenheid moeten worden gevoerd, dienen op een ander moment en in een fysieke vergadering te worden geagendeerd.

6. De vergadering **wordt live-gestreamd vanaf de aanvangstijd** en is te volgen voor het publiek en de pers via de website.

   Houdt er rekening mee dat u zelf en de omgeving waarin u deelneemt aan de onlinevergadering zichtbaar is voor het publiek.

Opening van de vergadering

7. Aan het begin van de vergadering stelt de voorzitter vast **dat het quorum** gehaald is op basis van de vooraf door de statengriffier bijgehouden presentielijst, en noemt de afwezige leden op. Vervolgens opent de voorzitter de vergadering.

   Als het minimumaantal dat benodigd is voor het quorum niet meer deelneemt aan de Statenvergadering door een technische storing, kan de vergadering door de voorzitter geschorst worden tot het moment dat het quorum hersteld is.

8. De **primus** wordt niet vastgesteld in de online Statenvergadering. Als er een hoofdelijke stemming wordt aangevraagd dan geschiedt stemming op volgorde van fractiegrootte en volgorde van de plaats op de lijst.

   [Hierbij wordt afgeweken van artikel 18 van het Reglement van Orde]

Spreekregels tijdens de vergadering

9. In het chatscherm worden zoveel mogelijk **vaste vergadertermen** gehanteerd.

   Naast het groene handje, is het chatscherm een belangrijke informatiebron voor de voorzitter voor wat er leeft in de vergadering. Om het voor de voorzitter mogelijk te maken de teksten in het chatscherm snel te lezen, wordt gevraagd u zakelijk en beknopt uit te drukken. Daarom wordt een aantal vaste woorden gebruikt, niet heel anders dan in een normale fysieke vergadering:

   - Ja/Nee

   - Interruptie (Groen Handje)

   - Verhelderende vraag

   - Van de orde

   - Nieuw (discussie)punt

   - (Erg) eens

   - (Erg) oneens

- Neutraal

10. Op een **ordevoorstel van de voorzitter** reageren in de eerste plaats de woordvoerders danwel de fractievoorzitters via het chatscherm, met de bovengenoemde termen.

    De voorzitter vraagt bijvoorbeeld of er behoefte is aan een tweede termijn. Daarop reageert u als woordvoerder zoveel mogelijk door in het chatscherm ja of nee aan te geven.

11. In het geval dat de **voorzitter schorst**, geeft hij het **precieze tijdstip** aan waarop de vergadering weer wordt geopend.

    In plaats van "we schorsen voor 10 minuten" wordt er aangegeven dat de vergadering weer verder gaat om 14:10u.

12. U kunt **een bijdrage** doen zodra de voorzitter u het woord geeft. U spreekt de vergadering toe via de voorzitter.

    U heeft voorafgaand aan de vergadering aangegeven via de mail bij de Statengriffie op welke punten u een bijdrage wilt doen in de eerste termijn. De voorzitter noemt alle aangemelde sprekers voor de eerste termijn.

    Tijdens de vergadering kunt u in het chatscherm aangeven dat u graag in de tweede termijn nog een bijdrage wilt doen.
    Aan het begin van de tweede termijn noemt de voorzitter de namen van alle aangemelde sprekers in tweede termijn.

13. De **spreektijdenregeling is van toepassing** en u wordt gevraagd uw bijdrage bondig te houden.

14. **Interrupties** hebben de vorm van een korte vraag zonder inleiding. Interrupties worden zeer summier en slechts aan het eind van de bijdrage van de spreker toegestaan.

    Interrupties kunnen het debat in een online digitale vergadering voor derden minder duidelijk te volgen maken. Daarom is het raadzaam deze slechts in bescheiden mate toe te laten. Reacties op andere bijdragen worden zoveel mogelijk verwerkt in een bijdrage in tweede termijn.
    Derde termijn –In afwijking van het reglement van orde kan de voorzitter voorstellen om een derde termijn toe te staan. Een bijdrage in de derde termijn gaat niet van de spreektijd af.

    [Hierbij wordt enigszins afgeweken van artikel 22 van het Reglement van Orde]

15. Aan het eind van de behandeling van een agendapunt wordt duidelijk door de voorzitter vastgesteld dat de beraadslaging over het punt is afgerond. In het chatscherm wordt door de Statengriffie ook dat agendapunt afgesloten en het volgende genoemd.

Moties en amendementen

16. A. **Moties en amendementen** worden vanaf een half uur voor en ook tijdens de vergadering ingediend per mail aan statengriffie@noord-holland.nl
    In de onderwerp regel staat in hoofdletters INDIENEN Motie …..;

    B. Een motie die eerder is ingediend, kan gewijzigd worden ingediend tijdens de vergadering met in de onderwerp regel in hoofdletters GEWIJZIGD INDIENEN Motie….. ;

    C. De indiener en alle mede-indieners worden in cc: van de mail met bijlage opgenomen;

D. Alléén moties die vanaf een half uur voor de vergadering worden aangeleverd worden als definitief en ingediend beschouwd;

E. Indiener + Mede-indieners ontvangen na indiening een mail waarin de indiening van de motie bevestigd wordt;

F. Tijdens de beraadslagingen over het punt waarop de motie is ingediend, wordt de motie door de indiener genoemd en het dictum van de motie wordt uitgesproken; (Het uitspreken van het dictum gaat niet van de spreektijd af) Als de motie gewijzigd wordt ingediend, dan wordt dit genoemd in de bijdrage.

G. Pas na het uitspreken van het dictum wordt de motie door de Statengriffie bij het agendapunt in iBabs en op internet gepubliceerd.

Stemming en besluitvorming

17. A. De stemming over voorstellen, moties en amendementen wordt vastgesteld per stembrief die de statenleden na de vergadering ontvangen;

B. Tijdens de vergadering wordt via de fractievoorzitters gepeild wat de stemverhoudingen in elke fractie zijn;

C. Na de vergadering wordt de weergave van de stemverhoudingen op brief gesteld en wordt de vaststelling van deze stemverhoudingen aan elk van de tijdens de vergadering aanwezige leden toegezonden. Elk lid stuurt de stembrief ondertekend terug aan de Statengriffie ter bevestiging van de juiste weergave van zijn of haar wilsverklaring.

D. Ongeveer twee weken na de vergadering wordt de besluitenlijst gepubliceerd.

Actualiteiten

18. A. Een actualiteit in de online PS-vergadering wordt na de rondvraag en vóór de stemming over moties vreemd op de agenda wordt geplaatst;

B. Een actualiteit duurt maximaal 60 minuten, waarvan 10 minuten technische tijd;

C. Elke deelnemer krijgt vooraf, na de laatste voorbereidende presidiumvergadering een maximum spreektijd;

D. Deze spreektijd geldt voor bijdragen, het doen van interrupties én de beantwoording van interrupties;

Provincie Noord-Holland

Agenda PS-vergadering *-gewijzigd-*

Datum	9 november 2020 *(uitloopdatum op 16 november)*
Tijd	Aanvang 10:00 uur
Locatie	Online vergaderomgeving
Voorzitter	A.Th.H. van Dijk
Omschrijving	ALGEMENE BESCHOUWINGEN Live volgen of terugkijken kan via: www.noord-holland.stateninformatie.nl. De publieke tribune is vanwege strengere coronamaatregelen gesloten.

Wijziging agenda: in het presidium van 2 november jl. is besloten om actualiteiten en stemming moties Vreemd a/d orde van de dag, zoveel mogelijk op 9 november te behandelen.

1	**Opening en mededelingen.**
2	**Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.**
2.a	**Beëdiging en installatie tijdelijk Statenlid fractie Forum voor Democratie.**
2.b	**Beëdiging en installatie duo-commissielid fracties VVD en ChristenUnie.**
3.a	**Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.**
3.b	**Lijst geheimhouding PS.**
4	**Vaststelling notulen van de vergaderingen van 5 en 22 oktober 2020.**
5	**Vaststelling Strategische Statenagenda.**
6	**Vaststelling lijst ingekomen stukken.**
7	**Voortgangslijst van moties.**

Provincie Noord-Holland

8	**Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.** (Indien de commissie besluit dat het stuk geen hamerstuk is, dan wordt het als volledig agendapunt aan de agenda toegevoegd.)
8.a	**Verplaatsen portefeuilles circulaire economie en MRA(regiegroep) naar EFB.** **Voordracht 52**
8.b	**Procotol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020.** **Voordracht 54**
9	**Begroting 2021 en Memorie van Antwoord.** **Voordracht 53**
9.a	**Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).**
9.b	**Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.**
9.c	**Schorsing.** *Behandeling van de overige agendapunten vindt plaats op 16 november 2020.*

Lijst geheime stukken PS 09-11-2020 (bekrachtiging geheimhouding in PS)

(bijgewerkt t/m GS-besluitenlijst van 27-10-2020 en PS-vergadering van 05 en 22-10-2020)

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
2020-42	Geheimhouding van het onderzoeksrapport van EIFFEL inzake de invordering van verbeurde dwangsommen d.d. 29 juli 2020 met kenmerk 1472671/1472670.	Ter inzage legging rapport voor PS; geheimhouding voort te laten duren tot in ieder geval 1 mei 2021 en dan opnieuw te bezien of de geheimhouding voort moet duren.	Tot 1 mei 2021 en daarna geheimhouding opnieuw bezien.	25-08-2020	14-09-2020	
2020-38	Geheimhouding op brief van GS met kenmerk 1447583/1447586 over het circuit Zandvoort.	Ter inzagelegging brief voor PS; geheimhouding voor onbepaalde tijd.	Voor onbepaalde tijd	23-06-2020	29-06-2020	
2020-10 *(nr. PS-besluit)*	Geheimhouding opgelegd op de rapporten van Integis en Tauw betreffende de aansturing bij PWN. (1363522/1363523)	Ter inzagelegging voor PS; geheimhouding van de rapporten duurt om redenen van privacy en bedrijfsgevoeligheid van de informatie voort voor onbepaalde tijd.	Voor onbepaalde tijd.	17-02-2020	09-03-2020	
2019-84 *(nr. PS-*	De voorlopige geheimhouding zoals die door Gedeputeerde Staten	Ter inzage legging voor PS; geheimhouding duurt voort tot 5 november 2029.	Tot 5 november 2029	5-11-2019	11-11-2019	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
besluit)	is opgelegd (nr. 1256089/1310882) op onderdelen uit documenten betreffende mogelijke aanpassingen en verbouwingen op en rond circuit Zandvoort (onderdelen die op grond van de Wet openbaarheid van bestuur niet openbaar gemaakt zijn met het besluit van Gedeputeerde Staten van 15 oktober 2019 -kenmerk 1256089/1278981) te bekrachtigen en voort te laten duren tot 5 november 2029.					
2018-05	Businesscase SolaRoad (nummer 1083815/1155048)	Dit document is onder geheimhouding ter inzage gelegd voor PS bij de Statengriffie. De geheimhouding duurt voort gedurende het bestaan van SolaRoad B.V.	Gedurende bestaan van SolaRoad B.V.	04-12-2018	10-12-2018	
2018-04	Businesscase Pallas (versie 3.1) en de analyse daarop van Strategy& (1083186/1083817).	Geheimhouding duurt voort totdat de exploitatie van de Pallas-reactor is beëindigd, waarbij elke tien jaar wordt beoordeeld of de geheimhouding al dan niet dient voort te duren.	Gedurende exploitatie Pallasreactor; elke 10 jaar beoordelen	29-05-2018	11-06-2018	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
			; 1e beoordeling in 2028.			
2018-03	Adviezen van Pels Rijcken betreffende de bestuurlijke afspraken “wonen en vliegen” (910083/1064974).	De geheimhouding geldt voor een periode van vijf jaar (tot april 2023).	Tot april 2023	10-04-2018	23-04-2018	
2018-01	Rapportage van PWC, behorende bij de openbare Statenvoordracht nr. 03-PS12-02-2018, inzake aandeelhouderslening voor SADC (905620/1033755).	Bevat vertrouwelijke bedrijfsgegevens. De geheimhouding duurt voort gedurende de looptijd van de te verstrekken lening, maximaal 9 jaar.	Gedurende looptijd lening, tot 2027	09-01-2018	12-02-2018	
2017-07	Offerte Connexxion m.b.t. OV-concessie Noord-Holland Noord (714608-1018469).	Concurrentiegevoelige informatie. Niet openbaar op grond van de Aanbestedingswet en de WOB.		28-11-2017	18-12-2017	
2017-06	Verslag vergadering van Stuurgroep Verbinding A8-A9 van 24 maart 2017 (94721/947211).	Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob Geheimhouding duurt voort totdat besluitvorming over het project heeft plaatsgevonden. Vroegtijdige openbaarmaking kan onderhandelingen schaden. Het gaat verder om een intern document, openbaarmaking zou er tevens toe kunnen leiden dat de deelnemers aan de vergadering niet	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is.	16-05-2017	29-05-2017	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		langer vrijuit hun gedachten willen uitspreken.				
2017-05	Geheimhouding op **bijlage 3** (930794-939942) bij Vaststellingsovereenkomst (930794-940884) met Heijmans over de N23. *(Geheimhouding van Vaststellingsovereenkomst en bijlage 1 (930794-939935)* *Heijmans N23 is komen te vervallen per 1 maart 2018 (930794-940884) besluit GS 30-01-2018, PS 12-02-2018)*	De geheimhouding van **bijlage 3** dient voort te duren omdat openbaarmaking van deze bijlage de positie van Heijmans zou kunnen schaden. Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob.	Geheimhouding van **bijlage 3** dient voort te duren totdat de werkzaamheden volledig zijn afgerond.	18-04-2017	29-05-2017	
2015-05	Besluit, voordracht en alle onderliggende stukken m.b.t. de Toekomst RON/Hoogtij (702724/681248).	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob. Geheimhouding opgelegd tot het einde van de exploitatie van HoogTij, welke wordt voorzien in 2035, dan wel zoveel eerder als het project is afgerond.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	29-09-2015	09-11-2015	
2015-04	Consultatie Pallas (verseonnr. 648323/666397).	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob Het genoemde belang bestaat eruit dat vroegtijdige openbaarmaking van deze informatie een vertekend beeld zou kunnen opleveren en de voortgang van het project ernstig zou kunnen belemmeren. Het is wenselijk dat de	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is.	15-09-2015	28-09-2015	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		geheimhouding voortduurt totdat onderhandelingen met partijen ten behoeve van de bouw en exploitatie zijn afgerond.				
2015-02	Aanvullend rapport second opinion (Zaanstad) inzake de RON (375176/537299).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob Het rapport bevat bedrijfsgevoelige informatie. Openbaarmaking kan de onderhandelingspositie van de provincie schaden. De geheimhouding is opgelegd tot aan het moment van de definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	03-02-2015	02-03-2015	
2015-01	GS brief d.d. 15 december 2014, inzake de Second Opinion RON/Hoogtij (375176/522583).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden, naar verwachting niet vóór 2035.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	25-11-2014	02-02-2015	
2014-06	2 Bijlagen bij voordracht 94-2014 inzake herbenoeming bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer.	Artikel 10, tweede lid, sub e, bescherming persoonlijke levenssfeer. Het gaat om gespreksverslagen over functioneren van bestuurder/directeur. Omdat over vijf jaar de privacy nog steeds een zwaarwegend belang zal zijn wordt de geheimhouding opgelegd voor langere duur.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	n.v.t.	*Bekrachtiging PS n.v.t. Er is wel door PS geheimhouding op de bijlagen gelegd op 15-12-2014.*	
2014-04	Brief seniorenconvent provincie Flevoland d.d. 28 mei 2014 (kenmerk	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob De brief bevat privacy gevoelige gegevens over de bestuurder-directeur van de	01-01-2035	Geheimhouding opgelegd door CdK op 05-06-	23-06-2014	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	1620294) m.b.t. Randstedelijke Rekenkamer.	randstedelijke rekenkamer. Omdat over vijf jaar de privacy nog steeds een zwaarwegend belang zal zijn wordt de geheimhouding opgelegd voor langere duur.		2014		
2014-02	Het onderzoeksrapport "notitie financiële analyse van de Fast Flying Ferry" kenmerk 311187/312241.	Artikel 10, tweede lid, sub g en sub e, Wob Het is een intern stuk met persoonlijke beleidsopvattingen. Het dossier is nog steeds niet helemaal afgerond. Openbaarmaking zou gevolgen kunnen hebben voor de interne advisering. Ambtenaren zouden zich niet langer vrij voelen advies uit te brengen.	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is	28-01-2014	03-02-2014	
2012-12	Bijlagen over Pallas Kernreactor: - Businessplan Pallas, versie 2.0 - Assesment Booz & Co 5 juni 2012 (2012-23938).	Artikel 10, eerste lid, sub c, en tweede lid, sub b, Wob. De stukken bevatten concurrentiegevoelige informatie. Er zijn onderhandelingen gaande. Openbaarmaking kan financiële en economische belangen van de provincie en van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	12-06-2012	25-06-2012	
2012-8	Brief GS als reactie op brief van minister BZK d.d. 13 maart 2012 over Herindeling Gooi en Vechtstreek (2012-15911).	Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob Arhi procedure is gestart. Vroegtijdige openbaarmaking kan leiden tot onnodige vertraging en financiële en economische schade toebrengen aan betrokken partijen.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	04-04-2012	07-05-2012	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
2011-3	• aandeelhoudersovereenkomst Provincie NH, gem. Amsterdam en gem. Zaanstad inzake Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor Noordzeekanaalgebied (RON); • Ondernemingsplan RON; • Samenvatting Businesscase RON; • Term scheet Hoogtij.	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden, naar verwachting niet vóór 2035	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	31-05-2011	27-06-2011	
2010-9	Bijlage 5 “werkplan en begroting Pallas” behorende bij de openbare voordracht “behoud onderzoeksreactor Pallas te Petten en verzoek NRG verstrekken van een financiële bijdrage”.	Artikel 10, eerste lid, sub c, en tweede lid, sub b, Wob De stukken bevatten concurrentiegevoelige informatie. Er zijn onderhandelingen gaande. Openbaarmaking kan financiële en economische belangen van de provincie en van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	25-05-2010	27-09-2010	
2010-5	Notitie over Eikenrode (kenmerk besluit GS 2010-15795). Agendering van deze notitie op 26-04-2010 t.b.v. cie FEPO.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob Wegens bescherming persoonlijke levenssfeer van betrokkenen is openbaarmaking niet gewenst. Omdat de privacy ook over langere tijd nog in het geding is dient de geheimhouding langer voort te duren.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	16-03-2010	12-04-2010	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
2009-13	Achtergrondnotitie vaststellingsovereenkomst in relatie tot de N201 en de vaststellingsovereenkomst m.b.t. de overeenkomst tussen de provincie en de Chipshol-groep.	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob. Openbaarmaking kan de onderhandelingspositie van de provincie schaden. Er lopen nog juridische procedures.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	24-11-2009	07-12-2009	
2009-10	Businesscase SADC.	Artikel 10, eerste lid, sub c, Wob. Het document bevat bedrijfsgevoelige informatie. Openbaarmaking kan concurrentiepositie van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	22-09-2009	28-09-2009	
2009-7	Toelichting bij het besluit van GS inzake Landgoed Eikenrode (kenmerk GS 2009-47179).	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob Wegens bescherming persoonlijke levenssfeer van betrokkenen is openbaarmaking niet gewenst. Omdat de privacy ook over langere tijd nog in het geding is dient de geheimhouding langer voort te duren.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	18-8-2009	28-09-2009	
2009-4	Brief BJZ d.d. 21-01-2009 (2009-5959) en de adviezen van PricewaterhouseCoopers en PelsRijcken (2009-17776) behorende bij het besluit over de kosten overdracht Lokaal	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob In deze stukken komt het functioneren van medewerkers aan de orde. Openbaarmaking van deze stukken schaadt de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Anonimisering voorkomt niet dat de informatie te herleiden is tot de desbetreffende medewerkers. Omdat	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	14-04-2009	15-06-2009	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	jeugdbeleid.	de privacy ook over vijf jaar nog aan de orde zal zijn wordt de geheimhouding voor langere tijd vastgelegd.				
2009-3	Onderzoekscommissie: 1. Brieven van GS aan de onderzoekscommissie met daarbij verstrekte documenten onder het opleggen van geheimhouding door GS, waaronder afschriften van geheime besluitenlijsten van GS en het werkplan en voortgangsverslag van de treasurer over 2007. 2. De uitnodigingsbrieven van de onderzoekscommissie aan de geïnterviewden voor vertrouwelijke informatieve voorgesprekken, tenzij betrokkenen instemt met openbaarmaking. 3. De verslagen van de vertrouwelijke	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob De documenten bevatten privacy gevoelige informatie. Omdat de privacy ook over vijf jaar nog aan de orde zal zijn wordt de geheimhouding voor langere tijd vastgelegd.	01-01-2035	Door onderzoeks-commissie: 13-11-2008 15-06-2008	15-06-2009	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	informatieve voorgesprekken evenals de geluidsbestanden, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. 4. De opdrachtverleningen aan derden en correspondentie met de treasurer, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. *(beheerder dossier: statengriffie)*					
2009-1	Aantal geheime bijlagen bij Statenvoordracht 14-2009, Life Science Fund (2008-53600).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. Het fonds is nog actief, de participaties daaruit ook. Zolang deze niet verkocht zijn is geheimhouding wenselijk. Het gaat om concurrentiegevoelige informatie.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	03-02-2009	16-03-2009	
2008-4	Aanbesteding openbaar vervoer Noord-Holland (2008-46377).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob Het gaat om stukken die in het kader van een aanbestedingsprocedure door inschrijvers aan GS zijn aangeboden. Deze stukken zijn per definitie vertrouwelijk gelet op de	01-01-2035	Door GS aan te geven	22-09-2008	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		Aanbestedingswet. Openbaarmaking schaadt de concurrentiepositie van de desbetreffende inschrijvers.				

concept Notulen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	5 oktober 2020
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. D.J. van den Berg (FvD), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (FvD), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), dhr. V. Koerse (GL), dhr. G.H.J. Kohler (FvD), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (FvD), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), mw. A. Nanninga (FvD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), dhr. E.M.A. Smaling (SP), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig: dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), dhr. J.W. Dulfer (GL), dhr. G.E.E. Everduim (DENK)

Agenda **Paginanummer**

1.	Opening en mededelingen	03
2.	Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden	04
2.a.	Beëdiging en installatie tijdelijk Statenlid fractie GL	04
2.b.	Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties GL, PvdA en SP	05
2.c.	Actualiteiten	06
3.a.	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	06
3.b.	Lijst geheimhouding PS	06
4.	Vaststelling notulen vergadering van 14 september 2020	06
5.	Vaststelling strategische Statenagenda	06
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	06
7.	Voortgangslijst van moties	07
8.	Hamerstukken	07
8.a.	Statenvoordracht 49 Zienswijze concept uitvoeringsprogramma visie Spaarnwoude Park 2020-2024	07
8.b	Statenvoordracht 50 Zienswijze financiële jaarstukken Plassenschap Loosdrecht e.o. 2019	07
8.c	Statenvoordracht 51 Zienswijze resultaatbestemming 2019 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek	07
8.d	Statenvoordracht 47 Zienswijze PS ten behoeve van vergadering MRA Regiegroep oktober 2020 inclusief financiële stukken	07
8.e	Statenvoordracht 48 Nota Leningen en Garantstellingen	07

8.f	Statenvoordracht 43 Herbenoeming van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer	07
9.	Statenvoordracht 44 Omgevingsverordening eerste termijn	07
10.	Statenvoordracht 45 Concept-Regionale Energiestrategieën – RES	89
11.	Statenvoordracht 46 Initiatiefvoorstellen tot wijziging Referendumverordening van FvD	150
12.	Vragenuur	164
12.a.	Actualiteiten	164
13.	Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de orde van de dag	164
14.	Sluiting	164

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Ik open deze online-vergadering en ik verzoek u uw microfoons tijdens de vergadering op stil te zetten. Helaas vergaderen we vandaag vanwege de aangescherpte coronamaatregelen weer online. Dat is niet ideaal. Fysiek vergaderen en samenkomen heeft absoluut de voorkeur. Voor de afgelopen Statenvergadering van 14 september zijn we daarom ook uitgeweken naar Hotel Zuiderduin in Egmond aan Zee, dat veel meer ruimte biedt dan de Statenzaal in Haarlem. Alles in overweging genomen hebben we er op dit moment tóch voor gekozen om digitaal te vergaderen. Dat álle Statenleden zich op deze manier veilig kunnen voelen om deel te nemen aan het democratisch proces, heeft daarbij uiteindelijk de doorslag gegeven. Als de ontwikkelingen het de komende periode toelaten, zullen we er in overleg met het presidium weer voor kiezen om fysiek bijeen te komen. Welkom aan de Statenleden en leden van Gedeputeerde Staten in deze online vergadering en ook welkom aan alle belangstellenden die deze vergadering online, via de website volgen. Houd u er rekening mee dat deze online-vergadering live wordt uitgezonden. Wees u er ook van bewust dat uw achtergrond in beeld is en dat achtergrondgeluiden worden uitgezonden. Gebruik als het kan een headset en beperk achtergrondgeluiden zoveel mogelijk. Mededelingen. Voorafgaand aan de vergadering heeft de griffier een presentiecheck gedaan bij alle deelnemende Statenleden aan deze online-Statenvergadering. Er is een quorum geconstateerd, derhalve kunnen we met deze vergadering gaan beginnen. Ik deel u mede dat bericht van verhindering voor de vergadering van vandaag is ontvangen van de volgende leden: de heer Baljeu (Fractie Baljeu) en de heer Dulfer (GL). In totaal nemen er nu 51 Statenleden deel aan deze online vergadering. Indien u de Statenvergadering eerder moet verlaten, meldt u zich dan wel af via het chatsysteem of per mail bij de griffie zodat wij kunnen bijhouden wie er wel of niet aanwezig is. In mei van dit jaar heeft het presidium ingestemd om bij het online vergaderen met PS op een aantal punten het Reglement van Orde aan te vullen en op een aantal punten af te wijken van het Reglement, zodat een rechtsgeldige online beraadslaging en besluitvorming in de Statenvergadering mogelijk is. Informatie daarover treft u aan in het addendum RvO dat bij de vergaderstukken is gepubliceerd. Wat de moties betreft kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de peiling, al uw moties per mail indienen bij de griffie, met in de cc de mede-indieners. De moties worden gepubliceerd zodra u ze officieel heeft ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen. Bij alle voorgestelde besluiten en ingediende moties en amendementen wordt een peiling gehouden van de uitslag via de fractievoorzitters behalve uiteraard als een Statenlid vraagt om hoofdelijke stemming. Na afloop van de vergadering stuurt de Statengriffie alle aanwezige Statenleden een overzicht toe met de uitslagen zoals die zijn opgetekend in de peiling. De Statenleden bevestigen met de ondertekening van de stembrief de correcte weergave van hun individuele stem. Pas als alle getekende stemformulieren van de Statenleden ontvangen zijn bij de Statengriffie, is het besluit definitief genomen. Dit wordt bekend gemaakt via de besluitenlijst. Bij ordevoorstellen en stemmen over het houden van een actualiteit worden de fractievoorzitters gevraagd of de fractie akkoord is. Daarbij telt dan het aantal zetels van aanwezige Statenleden. Het woord voeren: u heeft van tevoren bij de Statengriffie aangegeven dat u wilt spreken bij een onderwerp op de agenda. De griffier of ik zal bij de bespreekstukken op de agenda de aangemelde sprekers steeds het woord geven. Het kan zijn dat ik u vraag om op het groene handje te klikken zodat ik u

sneller in beeld kan zetten. Als u het woord wilt voeren op een moment in de vergadering waarvoor u zich niet heeft aangemeld, bijvoorbeeld bij een ordevoorstel of een interruptie, drukt u op het groene handje dan kan ik u het woord geven. Tot slot wil ik de Statenleden en de kijkers thuis nog meedelen dat wij proberen te schorsen om 12.30 uur voor de lunch en rond 18.00 uur te schorsen voor het diner, om daarna waarschijnlijk in de avond verder te vergaderen. Houdt u daar alvast rekening mee. Daarmee is het eerste agendapunt afgerond. We gaan dan nu verder met agendapunt 2.

2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Na publicatie van de agenda hebben er nog commissievergaderingen plaatsgevonden. Daarna zijn punten 8d, 8e en 8f aan de hamerstukken toegevoegd. Een gewijzigde agenda is bij de stukken gepubliceerd. Op de agenda bij hamerstuk 8f staat een voordracht die betrekking heeft op het herbenoemen van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer. Per mail is door de Statengriffier aan u gevraagd of deze stemmingen bij acclamatie kunnen plaatsvinden. Dit is het geval bij hamerstuk 8f. Ik neem aan dat u hiermee akkoord gaat. Indien u niet akkoord gaat, drukt u dan op het groene handje om te spreken. Ik zie geen opgestoken handen in het systeem, dan vindt besluitvorming hierover plaats bij de hamerstukken. Vandaag zal bij agendapunt 9 over de Omgevingsverordening de eerste termijn voor PS aan de orde komen. De reactie van GS in eerste termijn en de tweede termijn zullen vervolg hebben op donderdagavond 22 oktober a.s. Er zijn geen moties Vreemd aan de orde van de dag ingediend. Wenst iemand over de gewijzigde agenda het woord? Dat is niet het geval, dan wordt de gewijzigde agenda conform het voorstel van het presidium vastgesteld.

2.a. Beëdiging en installatie tijdelijk Statenlid fractie GL

De **VOORZITTER**: Overeenkomstig artikel 10 van het Reglement van Orde, heb ik tot lid van de Commissie voor Onderzoek van de Geloofsbrieven benoemd: de heer Kaptheijns (PVV) en voorzitter, mevrouw De Vries (PvdA) en mevrouw Kuiper (CDA). Ik verzoek de voorzitter van de commissie, de heer Kaptheijns, op het groene handje te klikken, dan geef ik u graag het woord:

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die het tijdelijk benoemd verklaard lid, de heer Vincent Koerse, aan uw vergadering heeft toegezonden. Het onderzoek heeft aangetoond dat blijkens ingevolge artikel W7 2e lid van de Kieswet de aan PS toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het centraal stembureau voor verkiezing van de leden van PS van 5 oktober 2020 tot tijdelijk lid van PS benoemd is verklaard de heer Vincent Koerse (GL). Wij stellen u voor de heer Koerse als tijdelijk lid van PS toe te laten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De commissie adviseert PS te besluiten de heer Koerse toe te laten als tijdelijk lid van PS. Verlangt iemand daarover het woord? Dat is niet het geval, dan is unaniem door u besloten om de heer Koerse als tijdelijk lid van PS toe te laten. Dan ontbind ik de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven en ik bedank de commissie voor de

verrichte werkzaamheden. Dan is nu aan de orde de beëdiging van het tijdelijk Statenlid de heer Koerse. Ik verzoek het tijdelijk Statenlid de heer Koerse nu het groene handje te klikken, zodat ik u in beeld kan zetten. Welkom. Mevrouw Van der Waart (GL) heeft mij verzocht om haar vanwege haar ziekte tijdelijk ontslag te verlenen conform artikel X 10, tweede lid van de Kieswet. Ik heb dat tijdelijke ontslag inmiddels verleend. Haar lidmaatschap wordt opgevolgd door de heer Koerse en zijn installatie is nu aan de orde. Mijnheer Koerse, ik verzoek u als ik straks uw naam noem, uit te spreken de woorden 'dat verklaar en beloof ik'. Ik zal u eerst de formule van de belofte voorlezen. "Ik verklaar dat ik om tot lid van PS benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik verklaar dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van PS naar eer en geweten zal vervullen."

De heer **KOERSE** (GL): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Ik wens u alle geluk met uw tijdelijk Statenlidmaatschap. Ik kan u in deze online vergadering helaas niet fysiek feliciteren. Namens PS ontvangt u vanmiddag een bos bloemen op uw huisadres. Ik zie de felicitaties via de chatfunctie van deze vergadering al binnenkomen. Wij hopen dat mevrouw Van der Waart weer snel herstelt, maar ik wens u veel succes met uw tijdelijk lidmaatschap van PS.

2.b. Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties GL, PvdA en SP

De **VOORZITTER**: De fractievoorzitters van GL, PvdA en SP hebben als duo-commissielid bij mij voorgedragen: de heer Hoek namens GL, de heer Wagelaar namens PvdA en mevrouw De Groot namens de SP. Mevrouw De Groot is een oud-Statenlid uit de vorige periode. Ik vraag de drie aankomend duo-commissieleden om nu het op het groene handje te klikken zodat we u in beeld kunnen zetten. Op grond van het bepaalde in artikel 61, lid 4, van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies dient een commissielid dat geen lid van Provinciale Staten is, in de vergadering van Provinciale Staten in handen van de voorzitter de eed of de verklaring en belofte af te leggen. Ik stel u thans in de gelegenheid om de eed en verklaring of belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u als ik straks uw naam noem, onder het opsteken van de voorste twee vingers van de rechterhand, uit te spreken de woorden: "Zo waarlijk helpe mij God Almachtig" of "Dat verklaar en beloof ik." Ik zal u eerst de formule van de eed en verklaring en belofte voorlezen. "Ik zweer of verklaar en beloof dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer en verklaar of beloof dat ik, om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer en verklaar of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

De heer **HOEK** (GL): Dat verklaar en beloof ik.

De heer **WAGELAAR** (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Ik wens u geluk met uw duo-lidmaatschap. We doen het symbolisch, het handen schudden. Heel veel succes namens alle leden van PS en GS en bij u thuis wordt een mooie bos bloemen bezorgd. Ik schors nu de vergadering voor een moment van felicitaties.

2.c. Actualiteiten

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik zag dat mevrouw Van Soest (50plus/PvdO) en de heer Roosendaal (VVD) inmiddels zijn ingelogd. Dat betekent dat er nu 53 Statenleden zijn ingelogd en deelnemen aan het overleg. Er zijn geen actualiteiten aangemeld.

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er zijn geen geheime stukken ter bekrachtiging ingekomen.

b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Er zijn geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand daarover het woord? Zo niet, dan stel ik voor de lijst ter kennisgeving aan te nemen.

4. Vaststelling notulen van de vergadering van 14 september 2020

De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord?

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Regels 119 tot regel 121: De heer Baljeu was hier aan het woord over verbindingsproblemen, niet ik.

De **VOORZITTER**: Dat zullen wij aanpassen. Dan zijn de notulen van de vergadering van 14 september 2020 vastgesteld.

5. Vaststelling strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan is daarmee de strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: De griffie heeft geen opmerkingen ontvangen. Verlangt nog iemand daarover het woord? Nee, dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand hierover het woord? Nee, dan stel ik voor de lijst als zodanig vast te stellen.

8. Hamerstukken

8.a. Statenvoordracht 49 Zienswijze concept-uitvoeringsprogramma visie Spaarnwoude Park 2020-2024
8.b. Statenvoordracht 50 Zienswijze financiële jaarstukken Plassenschap Loosdrecht e.o. 2019
8.c. Statenvoordracht 51 Zienswijze resultaatbestemming 2019 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek
8.d. Statenvoordracht 47 Zienswijze PS ten behoeve van vergadering MRA Regiegroep oktober 2020 inclusief financiële stukken
8.e. Statenvoordracht 48 Nota Leningen en Garantstellingen
8.f. Statenvoordracht 43 Herbenoeming van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand hoofdelijke stemming of stemverklaring?

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter. Ik wil graag aantekening vragen bij 8.a., 8.e en een stemverklaring bij 8.b. Wat dat betreft kan de PVV instemmen met het besluit, maar in de zienswijze had wat ons betreft best mogen staan dat het Plassenschap in 2021 geen plan hoeft op te stellen om het doel te bereiken om voor minimaal 50% gebruik te maken van duurzame energie.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. Stemverklaring bij 8.d. Onze fractie zal tegen het besluit stemmen aangezien er naar onze mening een gebrek is aan democratische controle en de MRA-partners verduurzaming willen versnellen.

De **VOORZITTER**: Dan zijn de besluiten van 8.a. tot en met 8.f. aangenomen.

9. Statenvoordracht 44 Omgevingsverordening eerste termijn

De **VOORZITTER**: Vandaag behandelen we bij dit agendapunt alleen de eerste termijn voor PS. Dit agendapunt zal verder vervolgd worden op de uitloopdatum van PS op donderdag 22 oktober a.s. om 18.45 uur. Dan zullen GS in eerste termijn reageren en zal de tweede termijn volgen. GS zullen vervolgens een schriftelijk advies voorbereiden op alle ingediende moties en amendementen. Dit advies ontvangt u naar verwachting in de week van 12 oktober a.s. en zal bij

de vergaderstukken worden gepubliceerd. Ik zal interrupties zoveel mogelijk aan het eind van een bijdrage pas toestaan, ook voor de duidelijkheid voor kijkers en luisteraars. Interrupties worden in deze online vergadering geformuleerd als vraag zonder inleiding.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Wij hebben alle moties en amendementen naar de griffie gestuurd. Hoe ziet de wereld er in 2050 uit? Startende vanuit een punt waarbij de economische groei dít Noord-Holland heeft vervormd. Kijk naar de enorme achteruitgang in biodiversiteit, mishandeling van dieren in de vee-industrie en de overlast van Tata en Schiphol in hun wijde omgeving. Mogelijk gemaakt door politieke keuzes uit het verleden. Dat was de reden dat "leefbaarheid" ook staat in de ondertitel van de Omgevingsvisie NH2050. De leefbaarheid moet weer terugkomen. In een wat ouder actueel rapport 'Welvaart en Leefomgeving' van het Centraal Planbureau en het Planbureau voor de Leefomgeving uit 2015 worden twee scenario's uitgewerkt voor het jaar 2050. In het ene scenario wordt beschreven dat we meer mest krijgen en maar beperkte verbetering van emissies als ammoniak, lachgas, fijnstof en stikstofoxide en het andere scenario met extensieve langbouw, lagere veedichtheid, meer natuur, dierenwelzijn en waterkwaliteit. Hiervoor moet circa 6% krimp in ruimtegebruik landbouw gaan richting natuur, stedelijk, groen en recreatie. Dit is nog een conservatief rapport, maar is niet het enige rapport en het is al langer bekend dat er meer nodig is. De stap om deze richting te borgen, moeten we hier gaan zetten. Het samenbrengen van al die provinciale verordeningen biedt duidelijkheid. Eindelijk worden de artikelen uit de verordening Faunabeheer (De Provinciale Schiet de Dieren Dood-wet), samengevoegd met regels voor landbouw en natuurontwikkeling. Heb je een goede natuurinclusieve landbouw, dan komt de biodiversiteit terug. Ademen mensen in Wijk aan Zee frisse zeelucht en is het Faunabeheer teruggebracht tot verjagen van dieren, zonder de dieren te doden. Een mens mag dromen, maar mag ook handelen. Dat handelen gaan we in een hink-stap-sprong doen. Vandaag behandelen we de hink. Het begin van een aanloop richting een duurzaam en inclusief Noord-Holland met een Omgevingsverordening die voor iedereen (mens en dier) ruimte biedt, zonder de ander in de weg te zitten. We beseffen ook dat de hink nog niet de sprong is, waar we als PvdD zo naar verlangen. Maar wij niet alleen. Tjeerd de Groot van D66 sprak gisteren bij Vroege Vogels óók bemoedigende worden, want minder dieren houden heeft een ruimtelijke verandering en de indeling van de ruimte is vooral een provinciale aangelegenheid. Om de stap te doen, de Omgevingsverordening 2.0, wordt er nu al een aantal neuzen de goede kant op gezet. Pas aan in 1.0 wat je kunt aanpassen, zodat we in 2.0 de fouten kunnen corrigeren en een echte stap kunnen zetten. Om die reden hadden we aanpassingen voorbereid, waarvan er na gesprekken met andere partijen en een goede ambtelijke toets zeven zijn afgevallen. Niet omdat ze slecht waren, maar of omdat ze al verwerkt zijn in de bijlage van vandaag of omdat ze beter in "de Stap" volgend jaar ingebracht kunnen worden. Over die stap maken we ons nog wel zorgen. In de aanloop naar deze Omgevingsverordening 1.0 zijn er vele technische sessies geweest. We hebben regelmatig een foto mogen aanschouwen, met de vraag hoeveel provinciale regimes er te zien zijn. Maar ons politieke hart gaat pas echt kloppen als we input kunnen geven op een artikel en een lid. Deze input konden we officieel pas een week geleden inbrengen. De Omgevingsverordening 2.0 zal ingrijpender worden. Bij de komende versie sturen we graag mee. Dat sturen gaan we nú ook doen door het oplezen van onze amendementen en moties, soms voorzien van enkele regels als inleiding. Als eerste de

Faunaverordening. We zien dat Wildbeheer Eenheden en burgers steeds meer te maken krijgen met elkaar. Soms omdat ze schieten naast woonwijken, soms omdat mensen wonen in het buitengebied. Op een manier moeten ze in gesprek gebracht worden met elkaar. Daarom het volgende amendement, met als titel: Organiseren WBE-platform met belanghebbenden.

Amendement 16/051020
Organiseren WBE platform met belanghebbenden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit de tekst in art. 2.16:
"Een wildbeheereenheid kan een platform organiseren waarin de relevante in haar werkgebied gelegen terrein beherende organisaties en grondgebruikers samenkomen om af te stemmen hoe uitvoering van het faunabeheerplan plaatsvindt."

te wijzigen in:
"Een wildbeheereenheid organiseert een platform met belanghebbenden om af te stemmen hoe uitvoering van het faunabeheerplan plaatsvindt."

Fractie PvdD

Toelichting: Dit amendement strekt ertoe om de zinsnede "kan een platform organiseren" met TBO's en grondgebruikers te verduidelijken en te verbreden naar: "organiseert een platform met belanghebbenden". Het betreffende artikel is veranderd tussen Ontwerp en Concept. Wildbeheereenheid afstemming is belangrijk. De eis van minimaal tweemaal per jaar een samenkomen uit de oorspronkelijke tekst lijkt overdreven. Een platform voor afstemming met belanghebbenden lijkt beter aan te sluiten bij de huidige tijd.

We zien in de praktijk dat bij het verjagen soms enorme hoeveelheden dieren worden gedood. Dat heeft weinig meer te maken met "verjagen". Het doodschieten is het laatst te gebruiken middel. Werkt dat niet, dan moet je wat anders verzinnen. Vele andere provincies hebben daarom vrij expliciet een maximaal aantal dieren. Om dat meer in lijn te brengen het volgende amendement, met als titel: Doelmatig verjagen.

Amendement 17/051020
Doelmatig verjagen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit de tekst in art. 4.8, lid 12a de tekst:
"per verjaagactie:
a. niet meer dan vier dieren per ingezet geweer gedood. Als de te verjagen dieren zijn verdreven, wordt een verjaagactie geacht te zijn beëindigd en vangt een nieuwe verjaagactie aan; "

Te wijzigen in:
“per verjaagactie:
a. niet meer dan vier dieren per geweerdrager gedood per dag; ”

Fractie PvdD

Toelichting: Dit amendement strekt ertoe een maximum te stellen aan het aantal te doden ganzen bij een verjaagactie. Nu is er feitelijk geen maximum, omdat na iedere keer dat ganzen overvliegen of neerstrijken en worden beschoten, opnieuw weer kan worden doodgeschoten, terwijl een verjaagactie ten doel heeft dieren te verjagen. De nu door GS voorgestelde regeling kan als resultaat een 100% afschot hebben. Dat heeft dan weinig meer te maken met een verjaagactie. Noot: Ambtelijk zal bijlage 12 veranderd moeten worden door: “achten wij het doden van maximaal vier dieren met maximaal vijf geweerdragers per dag afdoende.”

Voor een goed beleid, moet je een goed beeld van dierenpopulaties hebben. Dynamiek over een jaar heen en je niet baseren op een momentopname. Daarom de volgende amendementen, met als titels: Populatiedynamiek art. 6.82 en populatiedynamiek art. 6.83.

Amendement 18/051020
Populatiedynamiek art. 6.82

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit de tekst in art. 6.82 onder b de tekst:
“kwantitatieve gegevens over de populatie van de diersoorten ten aanzien waarvan een duurzaam beheer noodzakelijk wordt geacht, met inbegrip van gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied;”

Te wijzigen in:
“kwantitatieve gegevens over de populatie van de diersoorten ten aanzien waarvan een duurzaam beheer noodzakelijk wordt geacht, met inbegrip van gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied gedurende het jaar;”

Fractie PvdD

Toelichting
Dit amendement strekt ertoe ‘gedurende het jaar’ weer toe te voegen aan de eisen aan een Faunabeheerplan waar het gaat om populatiebeheer. Deze eis is komen te vervallen tussen ontwerp- en conceptversie van de Omgevingsverordening. Bron is Verordening faunabeheer Noord-Holland (2016) art. 3.4.2b. Populaties dieren kunnen wisselen gedurende het jaar. Beleid op populaties kan daarom niet gebaseerd zijn op momentopnames, maar is inzicht van de dynamiek gedurende het jaar noodzakelijk.

Amendement 19/051020
Populatiedynamiek art. 6.83

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit de tekst in art. 6.83 onder b de tekst:
"kwantitatieve gegevens over de populatie van de diersoorten ten aanzien waarvan sprake is van schadebestrijding door grondgebruikers met inbegrip van gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied;"

te wijzigen in:
"kwantitatieve gegevens over de populatie van de diersoorten ten aanzien waarvan sprake is van schadebestrijding door grondgebruikers met inbegrip van gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied, gedurende het jaar;"

Fractie PvdD

Toelichting
Dit amendement strekt ertoe 'gedurende het jaar' weer toe te voegen aan de eisen aan een Faunabeheerplan waar het gaat om bestrijding van schade. Deze eis is komen te vervallen tussen Ontwerp en Concept versie van de Omgevingsverordening. Bron is Verordening faunabeheer Noord-Holland (2016) art. 3.4.3b. Populaties dieren kunnen wisselen gedurende het jaar. Beleid op populaties kan daarom niet gebaseerd zijn op momentopnames, maar is inzicht van de dynamiek gedurende het jaar noodzakelijk.

Amendement 20/051020
Geen windmolens in NNN

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit:
Artikel 6.38 Natuurnetwerk Nederland en natuurverbindingen als volgt te wijzigen: Na het vijfde lid wordt een lid toegevoegd, luidende:
6. Ter plaatse van het werkingsgebied Natuurnetwerk Nederland en natuurverbindingen voorziet een ruimtelijk plan niet in een windturbine als bedoeld in artikel 6.22, derde lid.

Fractie PvdD

Amendement 21/051020
Geen vuurwerk in stiltegebieden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit de tekst in art. 4.25 Verbod gebruik vuurwerk in stiltegebieden:
"Het is verboden zonder ontheffing van Gedeputeerde Staten in het werkingsgebied stiltegebieden vuurwerk te gebruiken."

Te wijzigen in:
"Het is verboden in het werkingsgebied stiltegebieden vuurwerk te gebruiken."

Fractie PvdD

Toelichting
Dit amendement strekt ertoe om de ontheffingsmogelijkheid op het verbod op vuurwerk in stiltegebieden te schrappen. Art. 4.25 voorziet in een ontheffingsmogelijkheid om vuurwerk af te steken in een stiltegebied. In de Provinciale Milieuverordening is deze ontheffing nog gekoppeld aan de jaarwisseling. Vuurwerk en stiltegebied stroken niet met elkaar. Vuurwerk is niet alleen milieuonvriendelijk, maar de meerderheid van Nederlanders is inmiddels tegen vuurwerk. Twee op de drie Nederlanders is zelfs voor een algemeen vuurwerkverbod: https://nos.nl/artikel/2319114-twee-op-de-drie-nederlanders-voor-algeheel- vuurwerkverbod.html Het is volstrekt onnodig om vuurwerk uitgerekend in schaarse stiltegebieden toe te staan. Bovendien gaat knalvuurwerk verboden worden. https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/01/31/knalvuurwerk-en-vuurpijlen- verboden-conform-ovv-advies

En het amendement waar we natuur toevoegen als Groot openbaar belang.

Amendement 27/051020
Groot openbaar belang

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit:
De toelichting van het begrip 'groot openbaar belang in bijlage 10 (Algemene toelichting omgevingsverordening NH2020) te wijzigen door de zin: "Verder kan van een groot openbaar belang sprake zijn als met de ontwikkeling beleidsdoelen worden bereikt"

Te veranderen naar:
"Verder kan van een groot openbaar belang sprake zijn als met de ontwikkeling beleidsdoelen worden bereikt, waarbij eventuele positieve neveneffecten van een particuliere (commerciële) activiteit niet mee mogen worden gewogen. Een neveneffect van een particuliere activiteit kan niet aangemerkt worden als groot openbaar belang."

Fractie PvdD

Toelichting

Een neveneffect van een particuliere, commerciële activiteit mag niet worden meegewogen bij het bepalen van groot openbaar belang. Dat is ook in lijn met wat de Hoor- en Adviescommissie hierover heeft uitgesproken. De huidige omschrijving laat die mogelijkheid echter nog open.

Motie 83/051020

NNN en weidevogelkerngebieden fysiek compenseren, niet financieel

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:

- *Art. 2.3.2 lid 5 van de Omgevingsregeling de mogelijkheid geeft om schade aan het Natuurnetwerk Nederland (NNN) financieel te compenseren, in geval dat fysieke compensatie niet mogelijk zou zijn of waarbij het gaat om NNN kleiner dan 0,5 hectare en weidevogelkerngebieden kleiner dan 5 hectare;*
- *Lid 6 bepaalt dat de financiële compensatie wordt gebruikt voor de realisatie van het NNN;*
- *Per saldo het oppervlak NNN en weidevogelkerngebieden hiermee verkleint;*
- *Dit indruist tegen NNN-aanleg en de gedachte achter het beleid voor weidevogelkerngebieden;*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
NNN en weidevogelkerngebieden niet financieel te compenseren, maar fysiek

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

Motie 82/051020

Weidevogelleefgebied buiten NNN en BPL wel landschappelijk waardevol

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:

- *In de Omgevingsverordening de niet-weidevogelkerngebieden buiten NNN en BPL vervallen;*
- *Dit een groot aantal gebieden zijn, waaronder o.a. een derde van Texel en een strook tussen Bergen en Schagen. Zie voor indicatiekaart (+/-) rode kaders: https://1drv.ms/u/s!AkSozEt1LohbgeM7ElJFgksLTmkCTw?e=pekvVS;*

Van mening dat:

Deze gebieden wel landschappelijk waardevol zijn.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
De voormalige weidevogelleefgebieden buiten NNN en BPL toch onder het beschermingsregime BPL te brengen, zonder kenmerk "leefgebied voor weidevogels"

en gaan over tot de orde van de dag
Fractie PvdD

Motie 84/051020

Onderscheid in kleinschalige en grootschalige BPL's in de volgende versie van de Omgevingsverordening

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
De Omgevingsverordening geen onderscheid maakt in Kleinschalige en Grootschalige Bijzondere Provinciale Landschappen (BPL's)

Overwegende dat:

- *De ruimtelijke structuur van kleinschalige cultuurlandschappen extra gevoelig is voor verstoring door bijvoorbeeld stedelijke ontwikkelingen of het plaatsen van windturbines;*
- *Kleinschalige cultuurlandschappen vaak een grote bijdrage leveren aan biodiversiteit, landschappelijke verscheidenheid en recreatieve doeleinden;*
- *Kleinschalige cultuurlandschappen een hoge belevingswaarde vertegenwoordigen voor zowel bewoners als bezoekers;*
- *De ruimtelijke structuur van grootschalige cultuurlandschappen minder gevoelig is voor verstoring en soms zelfs versterkt kan worden door bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen;*
- *Er gezien de reacties vanuit de diverse ingediende zienswijzen behoefte lijkt aan meer duidelijkheid omtrent de mogelijkheden en onmogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen in de BPL's.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
In de volgende versie van de Omgevingsverordening in 2021onderscheid te maken in Kleinschalige en Grootschalige BPL's

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

Motie 85/051020

Extra aandacht voor kwetsbare belangen en doel van Omgevingswet

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Onder de Omgevingsverordening allerlei belangen moeten worden afgewogen;*
- *De Omgevingswet een duidelijke leidende doelstelling heeft om te werken aan een duurzame samenleving, d.w.z. een samenleving "die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden voor toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien, in gevaar te brengen" en waarbij "de cultuur van 'groei dankzij uitputting..' moet transformeren naar een cultuur van groei waarbij niet méér waarde wordt onttrokken dan er wordt gecreëerd";*
- *Tevens wordt gesteld dat de Omgevingswet maatwerk biedt, maar dat er geen afbreuk mag worden gedaan "aan het beschermingsniveau van veiligheid, gezondheid, kwaliteit van ecosystemen en beschikbaarheid van hulpbronnen."*
- *De Memorie van Toelichting o.a. stelt dat de uitvoering en toepassing van de Omgevingswet gericht moeten zijn op de bovengenoemde duurzame ontwikkeling.*

Overwegende dat:

- *Natuur, milieu en gezondheid geen luxe zijn, maar de basisvoorwaarden vormen van ons bestaan ("levensvoorwaardelijke componenten" volgens het RIVM) – ze leveren ons welzijn, drinkwater, voedsel, bescherming tegen ziektes, etc.;*
- *Juist die belangen nu onder ongekend grote druk staan (van droogte tot biodiversiteitscrisis);*
- *Het RIVM in 2017 over de kwetsbaarheid van deze waarden o.a. schreef: "op dit moment misbruiken we ons natuurlijk kapitaal met als gevolg schaarste van grondstoffen, overbevissing, uitputting van de bodem, intensivering van de landbouw, etc. (Wereldbank 2012, Biodiversiteitsstrategie 2020, EC 20142). "*
- *Het RIVM ook stelt: "goede bescherming en duurzaam beheer van het natuurlijk kapitaal komt niet vanzelf, het vraagt om een actieve houding van alle partijen die invloed hebben op de leefomgeving";*
- *Dat volgens RIVM kan door o.a. provincies worden gedaan door doelen te formuleren, "deze eventueel in omgevingswaarden te vertalen en in hun verdere instrumentatie (omgevingsverordeningen) te implementeren";*
- *Op dit moment is in de Omgevingsverordening de bescherming van de bovengenoemde (levensvoorwaardelijke) kwetsbare belangen niet volledig uitgewerkt en duidelijk gewaarborgd;*
- *Meer heldere kaders daarvoor van levensbelang zijn.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *In het proces richting Omgevingsverordening 2.0 duidelijker te regelen hoe kwetsbare (levensvoorwaardelijke) belangen van natuur, gezondheid, ecosystemen, vitaliteit van natuurlijke hulpbronnen en milieu in de belangenafweging beter kunnen worden beschermd;*
- *Om in dat proces ook de uitwerking van het doel van de Omgevingswet, namelijk duurzame samenleving, explicieter te verwerken en aan te geven hoe wordt gewaarborgd dat "niet méér waarde wordt onttrokken dan er wordt gecreëerd";*
- *Daarvoor vervolgens bijvoorbeeld omgevingswaarden aan PS voor te stellen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

We hink-stap-sprongen langzaam richting het beschermen van de omgeving richting 2050. Het Bijzonder Provinciaal Landschap moet niet aan langzaam verval onderhevig zijn, maar moeten we versterken. En daarom het amendement, met als titel: "Zorg niet alleen voor behoud van kernkwaliteiten, maar ook voor versterking".

Amendement 22/051020
Definitie duurzame ontwikkeling opnemen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit:
In de tekst van Bijlage 1 bij de omgevingsverordening aangaande begripsbepalingen, het volgende begrip en definitie toe te voegen:
"Duurzame ontwikkeling: ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden voor toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen."

Fracties PvdD, CU

Toelichting: Bijlage 1 bij deze verordening bevat begripsbepalingen voor de toepassing van deze Omgevingsverordening en de daarop berustende bepalingen. Hoewel 'duurzame ontwikkeling' in de Omgevingsverordening wordt genoemd, wordt het nergens gedefinieerd. Het is van belang om als overheid zo duidelijk mogelijk te zijn. De Omgevingswet bevat wél een begripsbepaling van duurzame ontwikkeling. Aangezien het met deze Omgevingsverordening volgens de provincie de bedoeling is om zoveel mogelijk aan te sluiten op het toekomstig wettelijke kader, neemt dit amendement de definitie van duurzame ontwikkeling over zoals verwoord in de Omgevingswet en in de Memorie van Toelichting bij de Omgevingswet. Deze definitie komt van de commissie Brundtland, een wereldwijd aanvaarde definitie. Duurzame ontwikkeling is volgens de Memorie van Toelichting "het kerndoel en dus ook een verbindend element in de Omgevingswet", dus is het extra belangrijk om het nu ook in de Omgevingsverordening te definiëren. In de Memorie van Toelichting wordt ook verder de noodzaak van de transitie naar een duurzame samenleving toegelicht en de rol die de Omgevingswet daarbij speelt; "De cultuur van «groei dankzij uitputting brengt cumulatieve of sluimerende gevolgen met zich mee, ook al zijn de lokale gevolgen soms acceptabel. Nationaal en internationaal groeit het besef dat deze cultuur moet transformeren naar een cultuur waarbij niet meer waarde wordt onttrokken dan er wordt gecreëerd. https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33962-3.html

Naast het stimuleren van natuur inclusieve landbouw, moeten we aangeven dat er geen toekomst is voor de intensieve veehouderij door uitbreiding te beperken. Daarom het volgende amendement, met als titel: Geen uitbreiding intensieve veehouderij.

Amendement 23/051020
Geen uitbreiding intensieve veehouderij

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit art. 6.29, lid 1:
"Een ruimtelijk plan voorziet niet in de vestiging van intensieve veehouderij of de al dan niet gedeeltelijke omschakeling van bestaande agrarische bedrijven naar intensieve veehouderij."

Te wijzigen in:
"Een ruimtelijk plan voorziet niet in de vestiging of uitbreiding van intensieve veehouderij of de al dan niet gedeeltelijke omschakeling van bestaande agrarische bedrijven naar intensieve veehouderij."

Fractie PvdD

Toelichting: Art. 6.29 gaat over Intensieve veehouderij. De Omgevingsvisie slaat duidelijk een weg in naar kringlooplandbouw. Er staat te lezen dat in de land- en tuinbouw een omslag gaande is naar een adaptieve kringlooplandbouw, die meer rekening houdt met behoud en versterking van biodiversiteit en bodem en waterkwaliteit.

De PRV is heel succesvol geweest in het tegengaan van varkensflats, maar kippenflats zijn er wel gekomen, doordat de kippen in stellingkasten worden gehuisvest. Deze fout corrigeren we met het volgende amendement, met als titel: "1 laag dieren in plaats van 1 bouwlaag".

Amendement 24/051020
Een laag dieren in plaats van een bovenlaag

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit art. 6.29, lid 3:
"Voor zover een ruimtelijk plan betrekking heeft op een bestaande intensieve veehouderij zoals bedoeld in het tweede lid, geldt bij uitbreiding dat ten hoogste één bouwlaag gebruikt mag worden voor het houden van dieren."

Te wijzigen in:
"Voor zover een ruimtelijk plan betrekking heeft op een bestaande intensieve veehouderij zoals bedoeld in het tweede lid, geldt bij uitbreiding dat ten hoogste één laag gebruikt mag worden voor het houden van dieren."

Fractie PvdD

Toelichting

Dit amendement voorkomt mogelijkheden bij intensieve veehouderijen. In de praktijk zorgde één bouwlaag er al voor dat er geen dierenflats konden komen, maar wel konden dieren in stellingsystemen gehouden worden. Een voorbeeld hiervan is het patio-systeem waarbij meerdere lagen dieren in één bouwlaag worden gehouden. Deze aanpassing beoogt dit te voorkomen.

De luchtkwaliteit gaan we verbeteren door de motie met het dictum:

Motie 86/051020
Omgevingswaarden voor luchtkwaliteit in lijn met WHO en schone luchtakkoord

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Omgevingswaarden objectief te bepalen normen zijn die de gewenste staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving, de toelaatbare belasting door activiteiten of de toelaatbare concentratie of depositie van stoffen als beleidsdoel vastleggen;*
- *Het Rijk om de risico's van luchtverontreiniging te beperken Rijksomgevingswaarden voor lucht heeft vastgesteld op basis van Europese normen;*
- *De Europese normen voor luchtkwaliteit niet altijd de objectieve (puur op wetenschap gebaseerde) gezondheidsadviezen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) volgen, maar een afgezwakte versie daarvan vormen (zoals dat het geval is bij WHO-advieswaarde voor fijnstof);*
- *De provincie lokale omgevingswaarden voor de buitenlucht in de omgevingsverordening mag opnemen;*
- *Deze strengere of aanvullende omgevingswaarden kunnen zijn dan de Rijksomgevingswaarden;*
- *In de Omgevingsvisie is vastgesteld dat we ons inspannen om 'zo spoedig mogelijk' aan de WHO-normen te voldoen, 'doch uiterlijk in 2050' en dat gemeenten zoals Amsterdam de ambitie hebben uitgesproken om in 2030 te voldoen aan de WHO-normen;*
- *De provincie het Schone Lucht Akkoord heeft getekend, waarin bepaalde doelen zijn geformuleerd en waarmee ook wordt verwacht in 2030 op de meeste plekken te voldoen aan de advieswaarden van de WHO.*

Overwegende dat:
Milieu en gezondheid geen luxe zijn, maar de basisvoorwaarden vormen van ons bestaan ("levensvoorwaardelijke componenten" volgens het RIVM).

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
De wens van de inwoners van Noord-Holland ten aanzien van het verbeteren van de luchtkwaliteit serieus te nemen en om in de Omgevingsverordening die onder de Omgevingswet in werking

treedt, omgevingswaarden voor luchtkwaliteit (buitenlucht) te definiëren die in lijn zijn met de adviesWaarden van de WHO en de ambities van het Schone Lucht Akkoord voor 2030

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

De hoeveelheid grondwater loopt gevaar. Het probleem is nog niet zo groot als in Oost-Nederland, maar zeker wel aanwezig in Noord-Holland. Daarom de volgende motie:

Motie 87/051020
Regulering instandhouding grondwater in Omgevingsverordening 2.0

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
- *Afdeling 4.13 van de Omgevingsverordening gaat over grondwateronttrekking;*
- *Artikel 4.101 Oogmerk stelt dat afdeling 4.13 regels bevat met het oog op het reguleren en registreren van grondwateronttrekkingen;*
- *Echter geen specifieke regels voor grondwateronttrekking onder de afdeling worden genoemd voor onder andere de industrie en de landbouw;*
- *Er alleen wordt verwezen naar grondwateronttrekking ten behoeve van bodemenergiesystemen.*

Overwegende dat:
- *Door klimaatverandering het volgens experts steeds urgenter wordt om de kwantiteit van het grondwater te beschermen;*
- *Met name onttrekking van grondwater door industrie en landbouw een grote negatieve invloed uitoefent op de grondwaterstand;*
- *Experts ook hebben vastgesteld dat waterschappen en provincies onvoldoende inzicht hebben in hoeveel water wordt opgepompt, laat staan hoeveel dat illegaal gebeurt;*
- *Wetenschappers al zeker dertig jaar waarschuwen voor de ernstige gevolgen die een dalende grondwaterstand heeft voor de natuur.*

Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:
Bij de voordracht voor de Omgevingsverordening 2.0 ter bescherming van de kwantiteit van het grondwater voorstellen te doen inzake reguleren en registreren van grondwateronttrekking t.b.v. landbouw en industrie

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

Motie 88/051020
Zorg ervoor dat burgers meeprofiteren van de energietransitie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Het succesvol uitvoeren van het Klimaatakkoord alleen samen met bewoners lukt;*
- *In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in gebieden met mogelijkheden en ambities voor hernieuwbare energieopwekking er sprake moet zijn van evenwichtige eigendomsverdeling, waarbij gestreefd wordt naar 50% eigendom van de productie van de lokale omgeving (burgers en bedrijven);*
- *De opbrengst van wind- en zonneparken nu echter vaak vooral terechtkomt bij kapitaalkrachtige bedrijven en bewoners met voldoende vermogen om mee te investeren;*
- *O.a. CE Delft heeft uitgerekend dat de mensen met de laagste inkomens relatief meer betalen voor het klimaatbeleid dan de hoogste inkomens, terwijl de laagste inkomens het minst profiteren van de baten (zoals subsidies).*

Overwegende dat:

- *Vanuit de Participatiecoalitie een team van lokale vertegenwoordigers van de Natuur- en Milieufederaties en Energie Samen beschikbaar is voor advies en ondersteuning bij participatieve planvorming, beleidsvorming en projectuitvoering, zorgvuldige inpassing met aandacht voor natuur en landschap en invulling van de ambitie uit het Klimaatakkoord waarbij burgers zoveel mogelijk meeprofiteren;*
- *Het meeprofiteren bijvoorbeeld kan doordat buurtbewoners deels eigenaar worden, doordat een deel van de winst wordt geïnvesteerd in buurtprojecten of een andere vorm van profiteren van de winst van een zon- of windproject;*
- *Dit van groot belang is voor lokaal draagvlak van de energietransitie en voor een gezonde samenleving en economie waarin iedereen meetelt;*
- *Bij de Participatiecoalitie veel kennis en ervaring zit over hoe dit aan te pakken en de coalitie haar diensten aan de provincie wil aanbieden;*
- *Volgens de advocaten van Pels Rijcken provincies minstens de mogelijkheid hebben om een inspanningsverplichting voor het mee laten profiteren van burgers voor te schrijven bij vergunningverlening voor een project voor duurzame energie;*
- *Er onder de Omgevingswet volgens Pels Rijcken in principe nog meer mogelijkheden zijn, omdat ruimtelijke relevantie als criterium dan wordt vervangen door het belang van duurzame ontwikkeling: als het bevoegd gezag kan onderbouwen dat draagvlak via lokaal eigendom daar onderdeel van uitmaakt, biedt dat extra mogelijkheden.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *In samenwerking met de Participatiecoalitie en gemeenten te onderzoeken hoe we in de Omgevingsverordening 2.0 zo goed mogelijk kunnen borgen dat burgers in het kader van energietransitie zoveel mogelijk – minstens in lijn met het Klimaatakkoord - meeprofiteren;*
- *Daarover zo snel mogelijk aan PS te rapporteren*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

Om volksvertegenwoordigers te betrekken bij aanpassingen een amendement samen met de CU met de titel: Wijzigingen werkgebieden gehoord de commissie.

Amendement 25/051020
Wijzigingen werkgebieden gehoord de commissie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit de tekst in art. 13.7 Wijziging werkingsgebied door GS: "Gedeputeerde Staten kunnen de begrenzing van een werkingsgebied wijzigen, tenzij in deze verordening of bij of krachtens de wet waarop de betreffende regel is gebaseerd anders is bepaald."

Te wijzigen in:
"Gedeputeerde Staten kunnen – gehoord de desbetreffende commissie van Provinciale Staten – de begrenzing van een werkingsgebied wijzigen, tenzij in deze verordening of bij of krachtens de wet waarop de betreffende regel is gebaseerd anders is bepaald."

Fracties PvdD, CU

Toelichting: GS krijgen in art. 13.7 de bevoegdheid om de begrenzing van werkingsgebieden te wijzigen, zonder de commissie te horen. Dit is een wijziging t.o.v. de PRV en een verruiming van de bevoegdheid van GS. In de PRV staat, bijv. bij art. 19, lid 8 (NNN): "Gedeputeerde Staten kunnen, gehoord de desbetreffende commissie van PS, de begrenzing van het natuurnetwerk Nederland en de natuurverbindingen als aangegeven op kaart 4 en de digitale verbeelding ervan, wijzigen (..)". In het overeenkomstige art. 6.38, lid 6 Omgevingsverordening ontbreekt de zinsnede 'gehoord de desbetreffende commissie van PS'.

En door een amendement, samen met de CU, met als titel: Schrappen wijzigingsbevoegdheid GS bijlagen Verordening te wijzigen.

Amendement 26/051020
Schrappen wijzigingsbevoegdheid GS bijlagen verordening te wijzigen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit te schrappen: Artikel 13.8 Wijziging bijlage door Gedeputeerde Staten

Fracties PvdD, CU

Toelichting: De bevoegdheid voor GS om bijlagen van de Omgevingsverordening te wijzigen is nieuw. Als dit artikel wordt vastgesteld kunnen GS bijv. naar believen soorten toevoegen aan de Vrijstellingslijst (bijlage 4), WKW van NNN-gebieden veranderen (bijlage 5), kernkwaliteiten BPL veranderen (bijlage 6), stiltegebieden schrappen (bijlage 8), etc. Dit is onwenselijk.

Amendement 27/051020
Groot Openbaar belang

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 202

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit:
De toelichting van het begrip 'groot openbaar belang in bijlage 10 (Algemene toelichting omgevingsverordening NH2020) wijzigen door de zin: "Verder kan van een groot openbaar belang sprake zijn als met de ontwikkeling beleidsdoelen worden bereikt"

Te veranderen naar: "Verder kan van een groot openbaar belang sprake zijn als met de ontwikkeling beleidsdoelen worden bereikt, waarbij eventuele positieve neveneffecten van een particuliere (commerciële) activiteit niet mee mogen worden gewogen. Een neveneffect van een particuliere activiteit kan niet aangemerkt worden als groot openbaar belang."

Fractie PvdD

Tot slot voorzitter woningbouw. Ik voel virtueel dat er nu partijen opveren van hun stoel. We hebben een probleem bij de transitie in het agrarische gebied. Met minder dieren komen er stallen vrij en we hebben ook een huisvestingsprobleem van menselijke dieren. Die twee kunnen aan elkaar gekoppeld worden zonder dat er alleen maar twee grote villa's worden geplaatst. Zo'n integrale benadering werkt aan meerdere provinciale doelen. En technisch moeten we dit regelen in de MRA en in het NHN landelijk gebied. En daarom twee amendementen:

Amendement 28/051020
Functiewijziging naar burgerwoningen MRA landelijk gebied

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit in art. 6.7a, lid 2: de tekst:
"In afwijking van het eerste lid kan een ruimtelijk plan voorzien in functiewijziging van een stedelijke functie of van een agrarisch bouwperceel naar wonen in de vorm van maximaal twee burgerwoningen, indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:"

Te wijzigen in:
"In afwijking van het eerste lid kan een ruimtelijk plan voorzien in functiewijziging van een stedelijke functie of van een agrarisch bouwperceel naar wonen in de vorm van burgerwoningen

bestaande uit maximaal twee bouwlagen met daarop een kap, mits het bebouwde oppervlak niet buitenproportioneel toeneemt, indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:" en te veranderen bij lid 2d: van: "een tweede burgerwoning is" naar: "extra burgerwoningen zijn"
Fractie PvdD

Toelichting
Het moet ook mogelijk zijn om meerdere appartementen te realiseren in plaats van louter twee grote vrijstaande woningen, mits het bebouwde oppervlak niet buitenproportioneel toeneemt. Met dit voorstel kunnen er meerdere wooneenheden worden gerealiseerd zonder dat er enorme wooncomplexen ontstaan die het landelijke karakter ondermijnen, bijvoorbeeld in de vorm van mantelzorgwoningen.

Amendement 29/051020
Functiewijziging naar burgerwoningen Noord-Holland Noord landelijk gebied

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit in art. 6.7b, lid 3: de tekst:
"In afwijking van het eerste lid kan een ruimtelijk plan ook voorzien in functiewijziging van een stedelijke functie of van een agrarisch bouwperceel naar wonen in de vorm van maximaal twee burgerwoningen, indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:"

Te wijzigen in:
"In afwijking van het eerste lid kan een ruimtelijk plan ook voorzien in functiewijziging van een stedelijke functie of van een agrarisch bouwperceel naar wonen in de vorm van burgerwoningen bestaande uit maximaal twee bouwlagen met daarop een kap, mits het bebouwde oppervlak niet buitenproportioneel toeneemt, indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:"

en te veranderen bij lid 3d: van: "een tweede burgerwoning is" naar: "extra burgerwoningen zijn"
Fractie PvdD

Toelichting
Het moet ook mogelijk zijn om meerdere appartementen te realiseren in plaats van louter twee grote vrijstaande woningen, mits het bebouwde oppervlak niet buitenproportioneel toeneemt. Met dit voorstel kunnen er meerdere wooneenheden worden gerealiseerd, zonder dat er enorme wooncomplexen ontstaan die het landelijke karakter ondermijnen, bijvoorbeeld in de vorm van mantelzorgwoningen.

De **VOORZITTER**: De 7 moties en 14 amendementen maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **ZOON** (PvdD): Ter controle, u zei 14 of 17 amendementen? Ik heb er op mijn lijstje 17 staan.

De **VOORZITTER**: Ja, maar u heeft aangegeven dat er een aantal wordt ingediend door andere partijen.

De heer **ZOON** (PvdD): Die heb ik niet opgenoemd.

De **VOORZITTER**: In ieder geval, alles wat door u is ingediend – en dat kunnen we natuurlijk teruglezen – komt terug in de mail, want u heeft ze allemaal aan de griffie gemaild als het goed is.

De heer **ZOON** (PvdD): Zeker en anders dan kan ik ze altijd later nog een keertje indienen als er ergens iets fout gegaan is.

De **VOORZITTER**: Alles wat u net heeft opgenoemd, maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Vink heeft een interruptie.

De heer **VINK** (D66): Voorzitter. De heer Zoon had er zoveel en bij een over de wijzigingsbevoegdheden wilde ik graag een nadere toelichting. Ik heb er in mijn bijdrage in de commissievergadering een en ander over gezegd. Ik ben benieuwd waarom de heer Zoon ervoor gekozen heeft om dit amendement in te dienen.

De heer **ZOON** (PvdD): De gemakkelijkste toelichting is, dit lijkt ons de beste manier om het te wijzigen. Ik denk dat het goed is dat wij als PS wijzigingsbevoegdheden krijgen en het niet aan GS overlaten op een aantal vlakken. Dat proberen wij met deze amendementen goed te zetten. Is dit antwoord op uw vraag?

De heer **VINK** (D66): Dat is wel een antwoord op mijn vraag, maar ik heb in de commissie antwoorden gehoord van de gedeputeerde, ik zou daar graag met hem het gesprek over voeren, maar ik begrijp uw overwegingen voor dit amendement. Voor nu is dat voldoende.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Voorzitter. Wij beginnen met het politieke oordeel over de Omgevingsverordening en daarna dienen wij een aantal moties en amendementen in. Wat mij betreft mogen de interrupties bij de punten die ik dan maak. Het is de taak van de provincie om als gevolg van de Omgevingswet een Omgevingsvisie en een Omgevingsverordening te maken. Wat het CDA betreft één van de belangrijkste onderwerpen in deze Statenperiode. In de verordening bepalen we ruimtelijk wat wel en wat niet kan in het open gebied en daarmee hebben we een directe invloed op onze inwoners. Voorafgaand aan deze Omgevingsverordening hebben we in het najaar van 2018 de Omgevingsvisie vastgesteld en met de kennis van nu hadden we het maken van de Omgevingsvisie wel over kunnen slaan. De sturingsfilosofie (regionaal wat kan, lokaal wat moet) en de geest van maatwerk, werken vanuit de opgaven die er liggen en kijken wat er wel kan in plaats van verboden opnemen, is totaal losgelaten op basis van een paar regels in het coalitieakkoord. Er zijn meer gebieden in onze provincie beschermd verklaard en het beschermingsregime is nog dichter tegen woonkernen aan getekend. En met het

invoeren van het begrip ‘landelijk gebied’ legt de provincie van bovenaf op voor welke plekken haar regels gelden. Het CDA verwijt de partijen die dit akkoord gemaakt hebben, dat zij terwijl zij de in de Omgevingsvisie vastgelegde sturingsfilosofie en uitgangspunten kenden, hier totaal aan voorbij gegaan zijn. Het resultaat zoals het nu voor ons ligt, is een klap in het gezicht van gemeenten die woningbouwplannen en andere plannen, zoals uitbreiding van ondernemingen als campings, zorgboerderijen, landgoederen en recreatieparken, heel goed afwegen. Ook zij willen niet al hun groen volbouwen, niet in de kern en niet daarbuiten. Zij wonen daar, zij zien iedere dag de gevolgen. Maar deze gemeenten willen wel hun verantwoordelijkheid nemen voor de heersende woningnood en de leefbaarheid van woonkernen. Woningnood, ik herhaal het woord nog maar eens. Er zijn 350.000 woningen nodig tot 2030 in heel Noord-Holland. De gedeputeerde wijst daar regelmatig op, zo ook begin september in Binnenlands Bestuur waarin hij oproept: ‘minister: laat ons bouwen!’. Ik weet niet of u op 21 september alle insprekers hebt gehoord, maar ruim 10 wethouders riepen daar hetzelfde: ‘gedeputeerde, laat ons bouwen!’ Geef ons de ruimte om op een verantwoorde manier aan onze woningbouwopgave te voldoen. Wij begrijpen echt niet waarom de provincie zelf haar ruimtelijk beleid zo inricht dat woningbouwplannen om zeep worden geholpen. Waarom stelt deze provincie zich zo op richting gemeenten? Waarom gedraagt de provincie zich op precies dezelfde wijze richting gemeenten zoals ze zelf niet wil worden behandeld door het Rijk? In het Financieele Dagblad zegt gedeputeerde Loggen: ‘Je kunt toch ook zeggen als Rijk: het zijn de inwoners van de provincie en je mag er toch van uitgaan dat zij daar goed over nadenken waar ze willen bouwen?' Vervang het woord Rijk door provincie en provincie door gemeente, dan krijg je: ‘Je kunt toch ook zeggen als provincie: het zijn de inwoners van de gemeente en je mag er toch van uitgaan dat zij daar goed over nadenken?' Hopelijk wil gedeputeerde Loggen naar zichzelf luisteren. Bovenop de landelijke ladder voor duurzame verstedelijking maakt de gedeputeerde regionale afstemming in woonakkoorden verplicht. Wij zijn voorstander van regionale afstemming, maar de provincie is ook partij bij dit akkoord en zegt: de woonakkoorden dienen in overeenstemming te zijn met de provinciale Omgevingsvisie en de uitgangspunten, speerpunten, richtinggevende principes van de provinciale woonagenda. Tot zover de ruimte voor regionale en lokale afwegingen. In de commissie zei de heer Voskuil het steeds maar weer tegen mij: nee, mevrouw Van Andel, niet alles kan en dat ben ik met hem eens. En het mooie is: dat zijn gemeenten ook met hem eens. Natuurlijk moet woningbouw zorgvuldig worden ingepland. Dat zullen gemeenten zeker doen, het gaat om hun uitzicht, hun inwoners en belangen. Waarom kan de provincie hier niet een faciliterende overheid bij zijn? In plaats van het negeren van een hele trits aan gemeentebesturen en -raden met politieke partijen van links tot rechts, de partijen waar velen van u lid van zijn, die gewoon niet met deze Omgevingsverordening uit de voeten kunnen in relatie tot de opgaven waar zij voor staan. In deze Omgevingsverordening kunnen windenergiegebieden aangevraagd worden door gemeenten, op voorwaarde dat dat draagvlak een belangrijk element is. Waarom doen we het ook niet zo voor woningbouwlocaties?

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Ik ben blij te horen dat mevrouw Van Andel toch wel delen uit mijn inbreng van vorige week naar voren brengt, politiek links en rechts zijn het met elkaar eens dat er meer woningbouw moet komen, maar wat vindt u dan van het toegezegde Deltaplan Wonen van de gedeputeerde waarin dit gaat plaatsvinden toch?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Hier bent u mij voor op mijn verhaal. Ik ga daar zo iets over zeggen en het belangrijkste is de verkeerde volgorde. Ik kom er zo op terug. Waarom doen we het ook niet zo voor woningbouwlocaties? Die staan in hetzelfde landschap als zonnepanelen of windmolens. Op dat gebied mag er straks heel veel meer dan op het gebied van woningbouw. Voorzitter, dat is toch gewoon scheef? Er zitten nu veel belanghebbenden mee te luisteren die hopen dat wij hun gebied noemen en ervoor op de bres springen, maar dat zijn er zoveel dat we ze hier onmogelijk allemaal de revue kunnen laten passeren. Wij gaan met onze amendementen wel een poging doen. Ook zullen er veel belanghebbenden zijn die zich nu nog niet realiseren wat hier allemaal gebeurt en wat dat voor consequenties heeft. Het is heel erg dat er wordt voorgesteld een aantal bestaande, soms vergevorderde bouwplannen te verbieden, plannen waar de provincie al jarenlang van op de hoogte was en over meegepraat heeft. Wij hopen dat PS daarin wel hun verantwoordelijkheid nemen. Maar wat nog erger is, is dat ook woningbouwplannen die er nu nog niet liggen, veel ingewikkelder zullen zijn dan dat ze nu al zijn. Het mantra van de provincie is tot op heden: alle benodigde woningen kunnen binnenstedelijk. Ik twijfel aan die stelling omdat er ook locaties staan ingetekend die nu nog gewoon op een andere manier in gebruik zijn. En daarnaast is binnenstedelijk bouwen op veel locaties als volkstuintjes of binnenstedelijke parken in veel gevallen ook niet wenselijk. Verdichting maakt steden lang niet altijd mooier en leefbaarder. Er wordt inmiddels wel wat aan getwijfeld, er gaat nog maar weer eens verkend worden of dit toch wel echt gaat lukken zo, begreep ik in de commissie. Ik weet niet wat de overduidelijke cijfers van de woningnood meer zijn dan het bewijs dat alleen binnenstedelijk bouwen niet genoeg is. En dit mantra kent ook nog een ander probleem. In veel kleinere kernen is geen binnenstedelijke ruimte meer. Daardoor kan niet aan de lokale woningbouwvraag worden voldaan. De jongeren die bij hun ouders, vrienden en sportclub willen blijven wonen. De ouderen die oud wil worden op de plek waar die hun hele leven gewoond hebben. Daarvoor moet worden gebouwd. Deze provincie gaat volledig voorbij aan het belang van de leefbaarheid van deze kernen, waar zonder nieuwe aanwas verenigingen en scholen de deuren moeten sluiten. Krijgen deze mensen straks weer het antwoord wat de provincie al jaren geeft: u kunt nog binnenstedelijk terecht 15 kilometer verderop. Zo'n antwoord laat immers zien dat je niets begrijpt van de dynamiek van een kleine kern. Het Bijzonder Provinciaal Landschap. Er werd bij de omgevingsvisie bij motie gevraagd om vereenvoudiging van de ruimtelijke regimes, niet om een verzwaring en ook niet om het aanwijzen van veel extra gebieden. Er is veel aan de kaarten BPL aangepast na zienswijzen. Dank daarvoor. Maar dat er veel fouten in zijn gemaakt, toont wel aan dat dit een bureau-exercitie is geweest, waar mensen uit het gebied zich soms helemaal niet in herkennen. Gebieden waren voorheen 'slechts' een aardkundig monument waar je niet aan de abiotische waarden vanaf 1 meter onder de grond mocht zitten, nu mag er helemaal niets meer. Ook zijn de weidevogelleefgebieden BPL geworden, terwijl er vaak betwist wordt dat er weidevogels zitten. De vorige gedeputeerde ruimte en wonen heeft destijds aangegeven dat de Omgevingsverordening aangegrepen zou worden om kritisch naar deze locaties te kijken. Vraag aan de gedeputeerde: waarom is dit niet gebeurd? In de commissie heeft de VVD een Deltaplan/masterplan Woningbouw aangekondigd. Een idee dat werd omarmd door de gedeputeerde die heeft aangekondigd allerlei verkenningen te gaan doen om te kijken of de Omgevingsverordening wel voldoet en dat zij misschien nog gaan kijken in

overleg met gemeenten waar versoepelingen in de Omgevingsverordening nodig zijn. Toen ik dat hoorde brak mijn klomp. Ik noemde het al, de vorige gedeputeerde ruimte en wonen zei twee jaar geleden bij de laatste PRV-wijziging: op sommige locaties laat ik nog even weidevogelleefgebied zitten, maar straks bij het vaststellen van de Omgevingsverordening kunnen we alles dan integraal afwegen. En eigenlijk zegt deze gedeputeerde precies hetzelfde als zijn voorganger. Ik laat het gebied nog even onder beschermingsregimes, ik houd nog even vast aan het binnenstedelijk bouwen, maar bij de volgende versie kunnen we het alsnog wijzigen. Dit is echt de verkeerde volgorde. Waarom is deze gedeputeerde niet als eerste zijn verkenningen gaan uitvoeren en daarna pas een plan aan PS gaan voorleggen? Voor zo'n exercitie als het maken van een omgevingsverordening was dat toch op z'n plaats geweest. Als u er nu nog niet uit was, had u gewoon minder haast kunnen maken met deze verordening, de invoering van de Omgevingswet is immers uitgesteld. Dit nu vaststellen en dan zeggen dat u toch echt uw best gaan doen voor de woningbouw, kan er bij het CDA echt niet in.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Allereerst zou ik graag willen weten of mevrouw Van Andel niet blij is dat gedeputeerde Loggen tot beter inzicht is gekomen en nu met een Deltaplan Wonen wil komen. Ten tweede, ik denk dat de Omgevingsverordening toch iets anders is dan een Deltaplan Wonen, die eigenlijk bovenop het Deltaplan komt.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik ben blij dat de gedeputeerde het Deltaplan Wonen een goed idee vindt, alles is nodig, maar uw tweede vraag, een Deltaplan is iets anders dan de Omgevingsverordening maar voor een woning is ruimte nodig en wij stellen nu een verordening vast die aangeeft waar je wel of niet mag bouwen en het allereerste wat je nodig hebt voor een woningbouwplan, is een locatie. Ik blijf bij mijn punt dat de volgorde iets is wat er bij ons niet in kan.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Aanvullend, het gaat mij erom dat de gedeputeerde kennelijk voortschrijdend inzicht heeft en nu zegt dat er onderzoek moet plaatsvinden naar meer woningbouwplekken en daarvoor is de Woonambassadeur in dienst gezet, laten wij samen gaan kijken hoe wij daaruit komen. Ik hoop toch echt dat u het daarmee eens bent.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik ben blij met alles wat er voor woningbouw gebeurt, ik wil echt iets doen aan de woningnood en dat zorgvuldig doen. Dus natuurlijk zal ik meedoen met het Masterplan Woningbouw, alleen wij stellen nu het belangrijkste document van deze verordening vast en wij doen de Omgevingsverordening maar een keer voor de eerste keer en dan ga je niet zeggen, het kan overal niet en we gaan later nog weleens kijken waar het wel kan, zeg ik nu even gechargeerd. Dat is de verkeerde volgorde, maar ik ben blij dat de gedeputeerde inziet dat er iets aan woningbouw moet gebeuren.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik hoor het CDA vooral wonen, wonen, wonen roepen. Ik dacht altijd dat het CDA een boerenpartij was waarbij wij een enorme aanpassing van het boerenland gaan krijgen straks. Ik hoor het CDA daar helemaal niet over. Is het CDA de achterban vergeten en is

het nu een wonenpartij geworden of ziet ze nog aanpassingen voor het landelijk gebied om boeren weer de kans te geven om natuurinclusief te worden en beter aan te sluiten bij de natuur?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Het is inderdaad weleens verfrissend dat wij dan niet per se de boerenpartij zijn maar nu als woonpartij zijn, dat laat zien hoe veelzijdig het CDA is. Natuurlijk zijn wij de boeren niet vergeten en wij willen graag kijken hoe boeren duurzamer kunnen gaan produceren. Er is ook ruimte nodig voor boeren, maar ook voor woningbouw en die ruimte is er langs de kernen heel vaak. Het kan om landbouwgrond gaan maar het kan ook om andere soorten grond gaan, maar wij kiezen ervoor om van de woningnood een heel belangrijk punt te maken. Dat klopt, mijnheer Zoon.

De heer **VINK** (D66): Mevrouw Van Andel is nog stellig dat zij extra ruimte wil voor woningbouw, wij willen allemaal ruimte voor woningbouw want het is essentieel dat wij die tekorten aanpakken, maar ik zou willen weten waarom er extra ruimte nodig is. Volgens mijn gegevens is er voldoende ruimte in de huidige Omgevingsverordening om daarin te voorzien. Graag een toelichting waarom dat volgens mevrouw Van Andel niet zo zou zijn.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): In de Omgevingsverordening worden heel veel plekken nog meer beschermd verklaard en ik zou de heer Vink willen oproepen nog eens te kijken naar de plancapaciteit zowel hard als zacht op alle gebieden, en te kijken waar die allemaal liggen en of u het ziet gebeuren dat tot 2030 honderdduizenden woningen gebouwd worden. In de commissie is door een aantal partijen aangegeven dat het mantra dat het allemaal binnenstedelijk zou passen en dat er genoeg ruimte moet zijn, in ieder geval wel verkend moet worden. Wij vinden het te laat voor die verkenning, maar ga het alstublieft wel doen en ik hoop dat u daaraan meedoet, mijnheer Vink.

De heer **VINK** (D66): Mevrouw Van Andel gaf geen antwoord op mijn vraag, zij stelde een vraag aan mij terug. Ik vroeg aan haar waar zij op baseert dat er onvoldoende ruimte zou zijn. Alle ruimte die er is, moeten wij benutten, of dat in de Haarlemmermeer is of elders, allerlei plekken die we al lang hebben voorzien en waar deze Omgevingsverordening in voorziet, maar mijn vraag was, waarop baseert u nu dat er te weinig ruimte is en daar zou ik graag antwoord op krijgen in plaats van een wedervraag.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Zonder een wedervraag te formuleren, zeg ik dat er nog eens goed moet worden gekeken naar de zachte plancapaciteit die nog veel te zacht is om tot 2030 genoeg woningen te krijgen. En ik baseer het op dat gemeenten zelf aangeven met hun handen in het haar te zitten over hoe zij aan hun lokale woningbouwvraag moeten voldoen. En ik baseer het op vragen van wethouders die zeggen, er is ook op andere plekken woningbouw nodig dan de provincie ons even wat ruimte wil geven binnenstedelijk, want wij willen onze kernen leefbaar houden.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): U geeft aan dat een heleboel woningbouwprojecten op dit moment niet kunnen bij gemeenten, omdat het eigenlijk buiten de gemeentegrenzen moet,

maar het is nu al zo dat heel veel van die projecten mits de juiste aanvraag wordt ingediend, best wel mogelijk zijn zolang ze maar voldoen aan de ladder van duurzame verstedelijking. Bent u dat met mij eens?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik ben het met u eens dat dat klopt en dat daar bovenop nog eens komt dat er regionale afstemming moet zijn, op zich prima, maar dat de provincie ook partij is bij de woningakkoorden en die zegt dat het aan haar eigen belang moet voldoen. Daarmee werpt de provincie meer hobbels op dan op basis van de Omgevingsvisie verwacht had mogen worden.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Maar u bent het toch hopelijk met mij eens dat wij als provincie moeten waken dat het open Noord-Hollandse landschap niet helemaal volgebouwd gaat worden en dat er goed over wordt nagedacht waar welke woningen gebouwd gaan worden?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Daar gaat mijn betoog over, en dat ben ik met u eens en dat moeten wij samen met gemeenten doen. Gemeenten kloppen nu bij ons aan dat het op deze manier samen niet gaat lukken vanwege de Omgevingsverordening die wij hopelijk niet gaan vaststellen en eerst nog gaan aanpassen. De woningnood is nu. We kunnen niet nog een keer lange tijd gaan wachten tot de gedeputeerde opnieuw gaat verkennen. In een aantal moties en amendementen gaat het CDA een poging doen te redden wat er te redden valt door PS voor te dragen in ieder geval hun verantwoordelijkheid te nemen voor lopende plannen. Ik had daarbij aanvankelijk veel amendementen voor ogen, maar ik heb natuurlijk goed geluisterd naar het technische advies en deze omgebouwd naar moties. Daarbij moet me wel van het hart dat ik het teleurstellend vond geen ambtelijke ondersteuning te kunnen krijgen om locaties goed in te tekenen en zo een goed amendement te krijgen, zelfs niet voor de discussielocaties die nu juist expliciet aan PS worden voorgelegd. Ik ga elke motie voor de discussielocaties af, ik vraag bij elke motie om deze locatie uit het BPL te halen en binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen. De Stompetoren wordt ingediend door de CU met steun van het CDA. Al deze moties dien ik ook in namens FvD. De argumenten waarom PS deze uit het BPL zouden moeten halen, staan in de overwegingen. Ik ga de locaties kort af: Limmerkoog in Uitgeest: een gebied met verpauperde kassen dat om die reden geen Bijzonder Provinciaal Landschap kan zijn.

Motie 89/051020
Discussielocatie Limmerkoog

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
Met het intekenen van de Limmerkoog in de gemeente Uitgeest als Bijzonder Provinciaal Landschap het uitvoeren van het voornemen om de Limmerkoog te bebouwen, onuitvoerbaar wordt.

Overwegende dat:

- *Het onwenselijk is om dit perceel niet te mogen bebouwen, omdat woningbouw in deze gemeente wenselijk is en het gaat om een gebied waar nu verpauperde kassen staan waar de bomen uit groeien;*
- *Wanneer je bij dit gebied staat, niemand zal betwisten dat hier iets moet gebeuren;*
- *Het uit de stukken niet duidelijk wordt waarom dit gebied BPL geworden is, aangezien het een gebied betreft waar verpauperde kassen staan, niet bepaald een landschapsbeeld dat beschermd moet worden;*
- *De provincie verloedering van het landschap wil tegengaan;*
- *Deze locatie is opgenomen in de regionale woningbouwprogrammering, waarmee de discussie over nut en noodzaak is beslecht, een voorwaarde waaronder het onder de PRV bebouwd mocht worden;*
- *Het project inmiddels maar vijf woningen behelst, waarmee de planmakers de provincie een eind tegemoetkomen;*
- *Het niet uit te leggen is dat dit project dan nu nog zou stranden op het verbod om in de MRA buiten de BSG een kleinschalig woningbouwplan te realiseren;*
- *Vanwege de ligging in de LIB-5 contour er nog een hobbel genomen zal moeten worden voor deze locatie, maar dat voor de provincie geen reden moet zijn om ook vanuit haar eigen regels dit plan onmogelijk te maken;*
- *Het wachten op de aangekondigde verkenning voor Uitgeest niet redelijk is, aangezien dit tijd kost en de uitkomst niet vaststaat en er tot die tijd een absoluut verbod is, wat er onder de PRV niet was.*

Dragen GS op:

- *Het werkingsgebied BPL te verwijderen van de locatie Limmerkoog zoals met tekst en kaarten is opgenomen in de notitie discussielocaties pagina 4 t/m 7;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CDA, FvD

De Terp in Uitgeest: een gebied waarbij de provincie eerder neigde naar het meegaan in de argumentatie hier woningen te bouwen, aangezien het geen open gebied betreft en er bovendien opnieuw naar de weidevogelstand gekeken zou moeten worden.

Motie 90/051020
Discussielocatie De Terp

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
Met het intekenen van De Terp in de gemeente Uitgeest als Bijzonder Provinciaal Landschap het uitvoeren van het voornemen om De Terp te bebouwen onuitvoerbaar wordt.

Overwegende dat:

- *Dit onwenselijk is, omdat de woningbouw in deze gemeente hard nodig is en deze locatie niet aan de kenmerken van Bijzonder Provinciaal Landschap voldoet;*
- *Het niet duidelijk is welke verwachtingen in het verleden precies zijn gewekt door de provincie, bijvoorbeeld in het laatste bestuurlijk overleg hierover in maart 2020;*
- *Het vermelden van deze locatie op de lijst met discussielocaties laat wel zien dat de provincie eerder neigde naar meegaan in het betoog dat de waarde als weidevogelleefgebied op z'n minst ter discussie gesteld kan worden;*
- *Het gebied niet een open gebied is door bestaande bebouwing en de A9/N203;*
- *De gemeente erop mocht vertrouwen dat bij de totstandkoming van de omgevingsverordening er opnieuw naar de waarde voor weidevogels voor dit gebied gekeken zou worden;*
- *Dit door de vorige gedeputeerde ruimte ook altijd aangekondigd is als een moment waarop dit herijkt zou worden;*
- *De ontwikkelaar op eigen initiatief een compensatieplan aan de provincie heeft voorgelegd;*
- *Het wachten op de aangekondigde verkenning voor Uitgeest niet redelijk is, aangezien dit tijd kost en de uitkomst niet vaststaat.*

Dragen GS op:

- *Het werkingsgebied BPL te verwijderen van de locatie De Terp zoals met tekst en kaarten is opgenomen in de notitie discussielocaties pagina 8 t/m 10;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CDA, FvD

Zuid III Akersloot: dit gebied was in de PRV binnenstedelijk gebied en is nu ineens BPL. Een betrouwbare overheid kan niet zo van koers veranderen.

Motie 91/051020

Discussielocatie Zuid III Akersloot

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

Met het intekenen van Zuid III – Akersloot als Bijzonder Provinciaal Landschap het uitvoeren van het voornemen om broodnodige woningen voor de gemeente Castricum op deze locatie te bouwen, onuitvoerbaar wordt.

Overwegende dat

- *Dit gebied in de PRV is bestempeld als binnenstedelijk gebied;*
- *In de Omgevingsverordening dit gebied is ingetekend als BPL;*

- *De provincie zich wat deze casus betreft, geen betrouwbare overheid toont: de gemeente en de ontwikkelaar hoefden geen rekening te houden met belemmeringen van provinciaal belang, wel met de ligging in de voormalig 20Ke-contour, nu LIB-5 contour;*
- *Vanwege de ligging in de LIB-5 contour zal nog een hobbel genomen moeten worden voor deze locatie, vanuit de door de provincie geformuleerde provinciale belangen is het niet logisch dat de provincie op basis daarvan zelf deze woningbouw verbiedt;*
- *Het wachten op de aangekondigde verkenning voor Castricum niet redelijk is, dit kost tijd en de uitkomst staat niet vast;*
- *De gemeenteraad van Castricum unaniem voor dit plan is.*

Dragen GS op:

- *Het werkingsgebied BPL te verwijderen van de locatie Zuid III-Akersloot zoals met tekst en kaarten is opgenomen de notitie discussielocaties pagina 14 t/m 16;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD

Nederhorst Noord: er is in dit plan waar in de gemeenteraad ruime steun voor is, alles aan gedaan om aan de provinciale eisen tegemoet te komen en uit onderzoek naar voren komt dat er geen weidevogels zitten. De provincie heeft hier zelf niet naar gekeken bij het maken van deze verordening.

Motie 92/051020
Discussielocatie Nederhorst Noord-Nederhorst Den Berg

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Met het intekenen van het Bijzonder Provinciaal Landschap het bouwplan voor Nederhorst Noord doorkruist wordt;*
- *Onder de PRV dit gebied onder het regime weidevogelleefgebied valt.*

Overwegende dat:

- *Het doorkruisen van dit plan onwenselijk is, omdat de woningbouw in deze gemeente hard nodig is;*
- *De gemeente al enige tijd bestrijdt dat dit gebied een waardevol weidevogelleefgebied is;*
- *De ontwikkelaar onderzoek heeft laten doen naar de aanwezigheid van weidevogels en deze er niet bleken te zijn;*
- *Het de provincie had gepast om voordat dit gebied vanuit het regime weidevogelleefgebied nu automatisch BPL te maken, eerst onderzoek te doen of dit in de praktijk gerechtvaardigd is;*

- *De Omgevingsverordening door de vorige gedeputeerde ruimte altijd aangekondigd is als een moment waarop de weidevogelleefgebieden herijkt zouden worden;*
- *In de gemeenteraad van Wijdemeren vanwege de woningnood ruime steun voor dit plan bestaat en het ook is opgenomen in het coalitieakkoord;*
- *De ontwikkelaar aangeeft dat op deze locatie 170 woningen gebouwd kunnen worden voor diverse doelgroepen als starters, jongeren, ouderen, gezinnen en doorstromers. Het programma bestaat uit grondgebonden en gestapelde woningbouw, met als uitgangspunt om 30% betaalbare woningen te bouwen. Het bestaande landschapspatroon vormt het uitgangspunt voor de gebiedsontwikkeling en voor het plan is een brede duurzaamheidsbenadering toegepast. En doordat het een waterrijk plan is, de natuurwaarden voor dit gebied omhooggaan.*

Dragen GS op:

- *Het werkingsgebied BPL te verwijderen van de locatie Nederhorst Noord – Nederhorst Den Berg zoals met tekst en kaarten opgenomen in de notitie discussielocaties pagina 17 t/m 18;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD

Zuidsingel fase 8 – Kortenhoef: volgens het 'ja, mits'-principe in de PRV had deze woningbouw gekund. Dit perceel is nu geheel ingetekend als BPL terwijl niet het hele perceel in de PRV onder een regime viel.

Motie 93/051020
Discussielocatie Zuidsingel Fase 8, Kortenhoef

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Met het intekenen van het Bijzonder Provinciaal Landschap voor Zuidsingel Fase 8 – Kortenhoef al lang geplande woningbouw om de kern Kortenhoef leefbaar te houden, doorkruist wordt;*
- *Er voorheen geen sprake was van een beperkend regime voor dit gehele perceel;*
- *Volgens het 'ja, mits' principe van de huidige PRV deze woningbouwontwikkeling waar al jarenlang over gepraat wordt, mogelijk zou zijn.*

Overwegende dat:

- *Het van belang is dat de provincie een betrouwbare overheid is;*
- *De provincie zich in deze casus geen betrouwbare overheid toont door dit perceel nu geheel als BPL in te tekenen;*

- *Het genoemde aantal woningen van 250 in dit plan steeds is genoemd als maximum, de ontwikkelaar geeft aan dat het definitieve aantal woningen met de zorgvuldige inpassing nog nader wordt bepaald;*
- *Er door de ontwikkelaar duidelijk aangegeven is dat er niet gebouwd gaat worden in NNN-gebied;*
- *In de gemeenteraad van Wijdemeren er een ruime meerderheid is voor dit plan (13 voor, 6 tegen);*
- *Bij het mogelijk maken van dit plan het aanbeveling verdient om met de gemeente Wijdemeren, de ontwikkelaar en Natuurmonumenten in gesprek te gaan om deze locatie in samenhang met de locatie Groenveld te ontwikkelen.*

Dragen GS op:

- *Het werkingsgebied BPL te verwijderen van de locatie Zuidsingel fase 8 in polder Kortenhoef zoals met tekst en kaarten opgenomen in de notitie discussielocaties pagina 19 t/m 23;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD

Middelie: een locatie die in het bufferwoningenbeleid, dat was een uitwerking van het akkoord Waterlands Wonen, nota bene zelf door de provincie is aangewezen als een plek waar gebouwd kon worden.

Motie 94/051020
Discussielocatie Middelie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Met het intekenen van het Bijzonder Provinciaal Landschap voor Middelie in de gemeente Edam-Volendam al lang geplande woningbouw om de kern Kortenhoef leefbaar te houden, doorkruist wordt;*
- *Deze locatie door de provincie zelf aangewezen is als kleinschalige woningbouwuitbreiding in het kader van het bufferwoningenbeleid;*
- *Gemeente en projectontwikkelaar er met rede op mochten vertrouwen dat de provincie akkoord zou gaan met woningbouw op deze percelen;*
- *Het bufferwoningenbeleid een uitwerking was van het akkoord 'Waterlands Wonen', waarbij aan Waterlandse gemeenten de mogelijkheid geboden is om te bouwen in uitleglocaties, op voorwaarde dat er ook een bepaald aantal woningen binnen bestaand stedelijk gebied werden gerealiseerd;*
- *Nut en noodzaak voor deze locatie zijn in 2016 aangetoond en goedgekeurd door de provincie, waardoor deze woningbouw op grond van de PRV mogelijk zou zijn;*

- *Er door de provincie – het lijkt een andere afdeling van de provincie dan die het bufferwoningenbeleid heeft gemaakt – bezwaar tegen dit plan gemaakt is omdat de locatie in weidevogelleefgebied ligt.*

Overwegende dat

- *Het belangrijk is dat overheden zich betrouwbaar tonen;*
- *Met het ontwikkelen van de Omgevingsverordening de provincie de kans had om het zichzelf tegenspreken te herstellen;*
- *Dit gebied is ingetekend als BPL mede vanwege de kernkwaliteit Habitat voor Weidevogels, maar ook vanwege meerdere kwaliteiten, maar het een gebied betreft dat omgeven is door stedelijke invulling;*
- *Het woningbouwplan met het eerder gemaakte beeldkwaliteitsplan zorgvuldig ingepast is in het landschap;*
- *Er onderzoek is gedaan waaruit bleek dat de aanwezigheid van weidevogels op deze locatie nihil is;*
- *De Omgevingsverordening door de vorige gedeputeerde ruimte ook altijd aangekondigd is als een moment waarop weidevogelleefgebieden herijkt zouden worden;*
- *Precies ditzelfde beleid van bufferwoningen van toepassing is op een woningbouwlocatie in Kwadijk (zienswijze-0250): ook dit plan is op initiatief van en met ondersteuning van de provincie tot stand gekomen. Hier wordt dit betoog van de indiener wel gevolgd en geven GS aan deze zienswijze over te nemen en deze locatie uit BPL te halen. Deze twee verschillende manieren van reageren voor twee zienswijzen die hetzelfde betogen, is niet uit te leggen, ook al was de locatie in Kwadijk voorheen geen weidevogelleefgebied en die in Middelie wel.*

Dragen GS op:

- *Het werkingsgebied BPL te verwijderen van de locatie Middelie zoals met tekst en kaarten opgenomen in de notitie discussielocaties pagina 24 en 25;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD

Noordeinde 65 Oostzaan: een plek waarvan de provincie in de nota van beantwoording nog zegt de begrenzing van het BPL te willen aanpassen, maar dit nu gaat veranderen omdat dit in de lijst van discussielocaties anders is voorgesteld.

Motie 95/051020
Discussielocatie Noordeinde 65, Oostzaan

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

Met het intekenen van Noordeinde 65 in de gemeente Oostzaan als Bijzonder Provinciaal Landschap het uitvoeren van het voornemen om deze grond te bebouwen, onuitvoerbaar wordt.

Overwegende dat

- *Dit onwenselijk is, omdat de woningbouw in deze gemeente hard nodig is;*
- *Dit gebied niet een bijzonder landschap is, aangezien het nu deels een verhard gebied is waar bedrijfsgebouwen en caravans staan;*
- *In het plan een stuk grond wordt 'teruggegeven' aan de natuur;*
- *In hun reactie op de zienswijze van de gemeente Oostzaan GS zelf in eerste instantie als reactie op de locatie Noordeinde 65 hebben aangegeven: "wij passen op deze locatie de begrenzing van BPL aan. Het gedeelte waar woningbouw is voorzien wordt landelijk gebied. Het westelijk deel aan de achterzijde van de kavel, blijft BPL";*
- *Aangezien deze locatie in de notitie discussielocaties staat, de beantwoording in de lijst met wijzigingen weer is teruggetrokken met de tekst in de notitie discussielocaties.*

Dragen GS op:

- *Het werkingsgebied BPL te verwijderen van de locatie Noordeinde 65, zoals met tekst en kaarten opgenomen in de notitie discussielocaties pagina 26 t/m 28;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
fracties CDA, FvD

En dan twee moties over een locatie die ons niet als discussielocatie is voorgelegd: het IJsbaanterrein, achter Dorpsstraat 206 in Wormer. GS zijn al langere tijd op de hoogte van de wens om daar een duurzame sportaccommodatie te bouwen en dat kan door het gehele terrein als BPL in te tekenen ineens niet meer, terwijl dat onder de PRV nog wel kon.

Motie 96/051020
Ontwikkeling duurzame sporthal op ijsbaanterrein Wormer mogelijk maken

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De gemeente Wormerland al geruime tijd bezig is met een plan voor een duurzame sportaccommodatie op het ijsbaanterrein, als vervanging voor twee afgeschreven sporthallen en accommodatie voor tennisverenigingen en het buitenzwembad 't Zwet in Wormer;*
- *Het terrein tegen de bufferzone aan ligt en in de PRV geen beschermingsregime kende;*
- *In de Omgevingsverordening het terrein zelf nu ook als BPL ingetekend is en dit de ontwikkeling van de duurzame sportaccommodatie onmogelijk maakt.*

Overwegende dat:

- *GS op de hoogte zijn van de geplande bouw van de duurzame sportaccommodatie en zich hier in het verleden positief over geuit hebben;*
- *Het nu intekenen van BPL over de natuurijsbaan heen niet opportuun is en raakt aan het principe van het zijn van een betrouwbare overheid.*

Dragen GS op:

- *Het werkingsgebied BPL te verwijderen van de locatie IJsbaanterrein achter Dorpsstraat 206 in Wormer volgens de kaart uit de zienswijze van de gemeente Wormerland, zodanig dat de geplande duurzame sportaccommodatie gerealiseerd kan worden;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD

En de motie Aanpassing begrenzing bij terrein Tergooi ziekenhuis in Blaricum: de provincie legt hier ineens andere regels op dan waar de koper gebaseerd op de nota van randvoorwaarden voor deze locatie, vanuit mocht gaan.

Motie 97/051020

Aanpassen begrenzing bij terrein Tergooi Ziekenhuis in Blaricum

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Het terrein bij het Tergooi ziekenhuis in Blaricum is ingetekend als Bijzonder Provinciaal Landschap, terwijl het voorheen geen beschermde status vanuit de provincie kende;*
- *De gemeenteraad van Blaricum in 2019 de 'Nota van randvoorwaarden herontwikkeling Tergooi locatie Blaricum' vastgesteld, die geen rekening kon houden met toen nog niet bekende ruimtelijke belemmeringen van de provincie*

Overwegende dat:

- *Het belangrijk dat de provincie een betrouwbare overheid is;*
- *Per 1 april is het terrein verkocht, waarbij uiteraard door de kopende partij rekening is gehouden met de hierboven genoemde nota, op basis hiervan is een plan gemaakt voor woningen in dit gebied;*
- *GS aangeven dat de nota van randvoorwaarden voor de herontwikkeling van Tergooi ziekenhuis in dit specifieke gebied niet in bebouwing voorziet, maar dit alleen klopt voor het hoofdgebouw van het ziekenhuis;*
- *In de betreffende nota aangegeven is dat er woningen met een gezamenlijk oppervlak van 6.500 m2 mogen worden gebouwd en dat aan een andere kant een kleinschalig woningbouwplan ingepast kan worden;*
- *Voor de koper van dit terrein de provincie nu tussentijds de spelregels verandert en dit de provincie in deze casus geen betrouwbare overheid maakt.*

Dragen GS op:

- *Het werkingsgebied BPL te verwijderen van de locatie Tergooi-ziekenhuis Blaricum volgens onderstaande kaart, zodanig dat er ontwikkeld kan worden volgens de uitgangspunten in de Nota van randvoorwaarden herontwikkeling Tergooi-locatie Blaricum;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD

Voorzitter, dan heb ik twee amendementen over locaties in de gemeente Bergen, een gemeente die hard geraakt wordt door deze verordening. Dankzij het aanrijken van een kaart door deze gemeente kan ik over twee locaties wel een amendementen indienen: over het uit BPL halen van de locaties Egmond aan de Hoef Noordoost en de locatie Egmond-Binnen Zuid.

Amendement 30/051020
Locatie Egmond aan de Hoef, Noordoost

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde verordening en in de daarbij behorende kaarten het werkingsgebied Bijzonder Provinciaal Landschap en Landelijk gebied te verwijderen van de locatie Egmond aan de Hoef Noordoost, volgens de hieronder opgenomen kaart.

Fracties CDA, FvD

Toelichting: Door de gemeente Bergen is in haar zienswijze (ZW-0014) gevraagd deze locatie uit het BPL te halen. Door GS is hierop negatief geantwoord, voornamelijk omdat voor de locatie geen concrete plannen zouden bestaan. Er is voor deze locatie wel degelijk sprake van concrete plannen, waar de provincie ook van op de hoogte is. Deze plannen hoefden geen rekening te houden met een beschermingsregime vanuit de provincie, onder de PRV is dit gebied niet beschermd. In 2013 heeft de provinciale Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) de plannen voor woningbouw die er liggen, al besproken en geaccordeerd. In het voortraject dat reeds sinds 2010 loopt, is tevens meermaals aangetoond dat binnenstedelijk geen ruimte is om in de geplande woningbouwopgave te voorzien. De plannen zijn onderdeel van de gemeentelijke ontwikkelingsvisie Dorp en Duin (2014) waarover uitvoerig vooroverleg is geweest met de provincie. De plannen zijn onderdeel van de gemeentelijke structuurvisie Egmond aan den Hoef (2016) waarover met de provincie vooroverleg is geweest. De plannen zijn opgenomen in de bouwbegroting 2020 van de gemeente Bergen en er wordt met de eigenaar op dit moment een bestemmingsplan voorbereid. Er veel lokaal draagvlak is voor de ontwikkeling. Zie hiervoor onder meer de zienswijze van de dorpsvereniging ZW-0084. Ook de gemeenteraad staat achter dit plan. De woningen die op deze locatie gepland staan, worden volgens het plan circulair gebouwd,

klimaatneutraal, goed landschappelijk ingepast en het plan bestaat voor 50% uit sociale huurwoningen.

Amendement 31/051020
Locatie Egmond Binnen Zuid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde verordening en in de daarbij behorende kaarten het werkingsgebied Bijzonder Provinciaal Landschap en Landelijk gebied te verwijderen van de locatie Egmond-Binnen Zuid, volgens de hieronder opgenomen kaart.

Fracties CDA, FvD

Toelichting: Door de gemeente Bergen wordt in haar zienswijze (ZW-0014) gevraagd deze locatie uit het BPL te halen. Door GS is hierop negatief geantwoord, voornamelijk omdat voor de locatie geen concrete plannen zouden bestaan (ID zienswijze onderdeel: ZO-0426). Er is voor deze locatie echter wel degelijk sprake van concrete plannen, waar de provincie ook van op de hoogte is. Deze plannen hoefden geen rekening te houden met een beschermingsregime vanuit de provincie, onder de PRV is dit gebied niet beschermd. Woningbouw op deze locatie was onderdeel van de dorpsvisie Egmond-Binnen 2017-2027. Ook is specifiek voor deze locatie 'Stedenbouwkundige visie Egmond-Binnen Zuid' (2019) opgesteld. De ontwikkeling is tevens opgenomen in de Bouwbegroting 2020 van de gemeente Bergen en met de eigenaar wordt op dit moment een bestemmingsplan voorbereid. Er is voor woningbouw op deze locatie veel lokaal draagvlak. Zie hiervoor onder meer de zienswijze van de dorpsvereniging ZW-0023 en de zienswijze ingediend door SRO ZW-0042. Ook de gemeenteraad staat achter dit plan. De ontwikkeling voorziet in een mogelijkheid om verkeer vanaf de afslag N9 bij Heiloo richting het strand langs het dorp te leiden in plaats van door de historische kern. Deze locatie kent in de PRV de aanduiding 'Bollenconcentratiegebied' dat verplicht tot compensatie van de verloren gaande bollengrond. Voor die compensatie heeft de gemeente Bergen reeds compensatiegronden aangekocht. De woningen die op deze locatie gepland staan worden circulair gebouwd, klimaatneutraal, landschappelijk ingepast en bestaan voor 50% uit sociale huurwoningen.

Voorzitter, dan een motie over een element wat niet klopt. Veel woonkernen zijn nu ook tot PBL verklaard. Een onbegrijpelijke keuze dat de provincie van woonkernen waar gewoon gewoond wordt, BPL maakt en zo op slot zet voor ontwikkelingen en eigenlijk ook het wonen zelf op deze plek verboden verklaart. Dat kan niet de bedoeling zijn, en daarom een motie die ik ook namens FvD en PVV indien.

Motie 98/051020
Woonkernen uit BPL halen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
Woonkernen als Uitdam, Zoeterwoude, Sint Maartenszee, Sint Maartensvlotbrug, Sint Maartensbrug, Burgervlotbrug, Burgerbrug, Eenigenburg, Krabbendam, Schoorldam, Sint-Maarten, Valkkoog, Groenveld, Stroet, Camperduin, Aagtdorp, Bregtdorp en Rinnegom ingetekend zijn als Bijzonder Provinciaal Landschap, waardoor er op deze plekken provinciale regels gelden en er alleen ontwikkelingen mogen als de kernkwaliteiten niet aangetast worden.

Overwegende dat:

- *De functie 'wonen' zich niet tot de kernkwaliteiten verhoudt die bij elke BPL beschreven worden;*
- *Deze intekening tot gevolg heeft dat ook binnen deze kernen geen ontwikkelingen mogen plaatsvinden die de kernkwaliteiten aantasten;*
- *Het aan de gemeente is wat er in een woonkern wel en niet mag;*
- *Alles wat er in die kernen gebeurt, heeft dan een extra toetsing nodig;*
- *Deze verzwaring van regels vanuit de provincie niet in lijn is met de sturingsfilosofie van de omgevingsvisie 'lokaal wat kan, regionaal wat moet';*
- *De provincie graag wil dat er binnenstedelijk gebouwd en ontwikkeld wordt.*

Dragen GS op:

- *Woonkernen (dus plekken met een eigen plaatsnaam) niet meer aan te duiden als Bijzonder Provinciaal Landschap en de kaarten hierop aan te passen;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag
Fracties CDA, FvD, PVV

De heer **VINK** (D66): Voorzitter, ik wil graag weten hoe mevrouw Van Andel aankijkt tegen landschap, want een landschap zonder kern erin is wel een heel bijzonder landschap.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dat vind ik dus ook, natuurlijk die kernen moeten er juist zijn en daarom is het heel onlogisch om de woonkernen als BPL te verklaren, want de kenmerken van BPL zijn heel veel en vaak heel mooi, maar niet wonen.

De heer **VINK** (D66): Onderdeel van het landschap zijn juist vaak kernen, soms zijn dat hele mooie kernen en die zijn zelfs onderdeel van de kernwaarden van het landschappen. In de voormalige nationale landschappen Laag Holland en het Groene Hart is dat ook allemaal onderdeel van het totale landschap, want het is een eenheid, groen, kernen, water, dat alles bij elkaar is juist de kwaliteit van veel van die landschappen. Ik kan niet goed volgen waarom het CDA daar anders tegenaan kijkt en ik zou haar nog een keer willen vragen om mij uit te leggen waarom zij landschappen wil vaststellen zonder kernen.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Nou, ik stel niet voor die kernen dan maar weg te halen, want ze horen er juist bij, maar er wordt gewoond en de provincie legt nu wel haar regels op ook voor die kernen en daar gaan gemeenten over, wat ons betreft. Dan een motie over de Oostelijke Vechtplassen, ook namens FvD en PVV. Hier kan ik toch echt niet anders dan de term 'onbetrouwbare overheid' in de mond nemen. Je kunt niet eerst je handtekening zetten onder een gebiedsakkoord waarin allerlei ontwikkelingen zijn afgesproken en dan vanwege een nieuwe politieke werkelijkheid diezelfde ontwikkelingen in dat gebied verbieden.

Motie 98/051020

Handtekening onder het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen gestand doen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *In december 2017 het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend is, waarbij de provincie Noord-Holland een van de ondertekenaars was;*
- *In dit akkoord is afgesproken dat partijen zich verbinden om naar vermogen, zelf en gezamenlijk de onderscheidende kwaliteiten van de Oostelijke Vechtplassen te versterken;*
- *Afgesproken is daarbij dat partijen zich verbinden te werken aan kwaliteiten van het gebied, waaronder een breed aanbod aan recreatiemogelijkheden, waaronder recreatieve routenetwerken en de relatie land – water, om volop te kunnen genieten van het bijzondere gebied;*
- *Een van de ambities die in dit akkoord beschreven staat, de uitbreiding van verblijfsrecreatiemogelijkheden is, net als minimaal vier nieuwe horecalocaties en een verrijking van het dag recreatief aanbod met minimaal drie nieuwe attractiepunten.*

Overwegende dat

- *Met het intekenen van de Oostelijke vechtplassen onder BPL het vormgeven van recreatiemogelijkheden veel moeilijker, zo niet op veel punten onmogelijk gemaakt wordt;*
- *GS zelf aangeven dat dit het geval is, aangezien zij zelf voorstellen dat er met de Omgevingsverordening zoals deze voorligt, een verkenning nodig is voor dit gebied, waarbij wordt gerefereerd aan dit gebiedsakkoord;*
- *Een verkenning niet op zijn plaats is, aangezien het gebiedsakkoord reeds is ondertekend;*
- *Het niet zo kan zijn dat nu er in maart 2019 verkiezingen hebben plaatsgevonden, bekeken gaat worden of de handtekening van de provincie nog past bij de huidige politieke werkelijkheid, dit past een betrouwbare overheid niet.*

Dragen GS op:

- *In bovengenoemde verordening het gebied waar het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen zich op richt, uit de kaart Bijzonder Provinciaal Landschap te halen met als doel dat de afspraken zoals die zijn vastgelegd in het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen uit 2017, doorgang kunnen vinden;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD, PVV

De Ruimte voor Ruimte: een regeling die we niet voor niets bedacht hebben en z'n werk doet om de verpaupering tegen te gaan. Waarom een dergelijke regeling afschaffen? Het gevaar van nieuwe woonkernen zien wij niet en de provincie is uitstekend in staat om te zorgen dat er niet meer woningbouw bijkomt op die plekken. De CU dient samen met ons een amendement hierover in, om deze regeling op een andere manier doorgang te laten vinden. Dan hebben wij een amendement Overgangsregeling Ruimte voor Ruimte. Als het amendement van de CU het niet haalt, dan laten wij een amendement Ruimte voor Ruimte overgangsregeling in stemming brengen die bepaalt dat de overgangsregeling langer duurt, ook in het licht van het uitstel die deze verordening al heeft.

Amendement 32/051020
Ruimte voor Ruimte overgangsregeling

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

In het eindconcept omgevingsverordening Noord-Holland 2020 artikel 12.7 'Overgangsrechtsbepaling ruimte voor ruimte' als volgt te wijzigen:

Van: Artikel 12.7 Overgangsbepaling ruimte voor ruimte
In afwijking van artikel 12.2 blijven artikel 16 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening en de op grond van dit artikel vastgestelde nadere regels van toepassing op een ruimtelijk plan waarvan het ontwerp vóór 1 januari 2021 ter inzage wordt gelegd met dien verstande dat het ruimtelijk plan vóór 1 januari 2022 wordt vastgesteld.

Naar:
Artikel 12.7 Overgangsbepaling ruimte voor ruimte
In afwijking van artikel 12.2 blijven artikel 16 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening en de op grond van dit artikel vastgestelde nadere regels van toepassing op een ruimtelijk plan waarvan het ontwerp vóór 1 januari 2022 ter inzage wordt gelegd met dien verstande dat het ruimtelijk plan vóór 1 januari 2023 wordt vastgesteld.

Fractie CDA

Toelichting: De huidige Ruimte voor Ruimte regeling is in het leven geroepen tegen de verrommeling van het landschap. De behandeling van de Omgevingsverordening is met een aantal maanden verdaagd. Tegelijkertijd verdaagt de datum tot wanneer gebruik gemaakt kan worden van het overgangsrecht niet. Ook gemeenten die nu nog werken aan hun laatste Ruimte voor Ruimte trajecten, hebben te maken met vertraging als gevolg van de coronacrisis. Het is redelijk om daarom ook de overgangsregeling te verlengen, mocht er besloten worden om de

Omgevingsverordening niet aan te passen op het gebied van ruimte voor ruimte. Tijdens de commissiebehandeling is hier ook door diverse gemeenten om gevraagd.

Amendement groot openbaar belang: in het licht van de woningnood kunnen verantwoorde, goed ingepaste circulaire woningbouwplannen van groot openbaar belang zijn.

Amendement 33/051020
Groot openbaar belang

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

De tekst van lid 8 van artikel 6.41 'Bijzonder Provinciaal Landschap' in bijlage 12 'artikelsgewijze toelichting' (pagina 105) bij de het eindconcept Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 als volgt te wijzigen:

Van:
Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, inclusief nieuwe stedelijke ontwikkelingen, die van groot openbaar belang zijn, wordt een uitzondering gemaakt. Ook wanneer deze leiden tot een aantasting van de kernkwaliteiten, zijn deze mogelijk in Bijzonder Provinciaal Landschap. Er moet dan wel aannemelijk worden gemaakt dat er geen reële andere mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling en de negatieve effecten moeten zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten moeten worden gecompenseerd. Voor windturbines en zonneparken geldt dat de Regionale Energie Strategieën (RES'en) duidelijkheid kunnen bieden voor de vraag of een dergelijke ontwikkeling van groot openbaar belang is en of er ergens anders, buiten het Bijzonder Provinciaal Landschap, reële andere mogelijkheden zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling.

Naar:
Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, inclusief nieuwe stedelijke ontwikkelingen, die van groot openbaar belang zijn, wordt een uitzondering gemaakt. Ook wanneer deze leiden tot een aantasting van de kernkwaliteiten zijn deze mogelijk in Bijzonder Provinciaal Landschap. Er moet dan wel aannemelijk worden gemaakt dat er geen reële andere mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling en de negatieve effecten moeten zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten moeten worden gecompenseerd. Voor windturbines en zonneparken geldt dat de Regionale Energie Strategieën (RES'en) duidelijkheid kunnen bieden voor de vraag of een dergelijke ontwikkeling van groot openbaar belang is en of er ergens anders, buiten het Bijzonder Provinciaal Landschap, reële andere mogelijkheden zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling.
Gezien het grote tekort in Nederland aan klimaatneutraal, circulair gebouwde en landschappelijk goed ingepaste woningenbouwplannen, waarvan de behoefte is aangetoond, kunnen woningbouwontwikkelingen in Bijzonder Provinciaal Landschap van groot openbaar belang zijn. Daarbij moet in ieder geval worden aangetoond dat in de directe omgeving geen ruimte bestaat binnen bestaand stedelijk gebied of buiten het Bijzonder Provinciaal Landschap en moeten woningbouwplannen onderdeel uitmaken van de regionale woningbouwprogrammering."

Fractie CDA

Toelichting:
Met deze toevoeging wordt duidelijk gemaakt hoe het groot openbaar belang van een woningbouwontwikkeling eruit moet zien om binnen BPL mogelijk te zijn.

Amendement toestaan multifunctionele landbouw, ook namens FvD, waarin we vragen om het woord kleinschalig te schrappen: campings, zorgboerderijen, kinderdagverblijven op agrarische bedrijven: dit mag nu alleen kleinschalig, terwijl kleinschalig niet wordt gedefinieerd en een onnodige en onduidelijke beperking oplegt voor iets waar zoveel vraag naar is. Er zijn genoeg andere regels die voorkomen dat er ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden bij agrarische bedrijven.

Amendement 34/051020
Toestaan multifunctionele landbouw

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde verordening op pagina 45
Artikel 6.28 lid 2 de volgende zinsnede te schrappen "uitsluitend kleinschalige vormen van bijzondere huisvesting, werken, recreatie, gebruiksgerichte paardenhouderij, detailhandel en zorgfuncties zijn toegestaan".

Fracties CDA, FvD

Toelichting: In de Omgevingsverordening zoals deze voorligt, alleen kleinschalige vormen van 'niet agrarische bedrijfsfuncties als onderdeel van een agrarisch bedrijf' zijn toegestaan. Steeds meer agrarische bedrijven zijn geen traditionele akkerbouw- of veeteeltbedrijven of een combinatie ervan. Daar zijn veel verschillende redenen voor. Meegaan met de tijd, de noodzaak voor een extra inkomstenbron, de vraag van de omgeving voor lokale producten, de eis van een financier om te verduurzamen en de bedrijfsvoering te verbreden, de beschikbaarheid van een mooie (buiten)ruimte voor kinderen om te spelen of om mensen bij de boer te laten kamperen enzovoort. Steeds vaker is dit geen bijzaak voor de onderneming meer, maar een belangrijke pijler binnen het bedrijf. Deze bedrijven doen hier niemand kwaad mee, sterker nog: zij bewijzen de omgeving een dienst, waar inwoners vaak graag gebruik van maken. Zo snijdt het mes aan twee kanten. De redenatie in de nota van beantwoording dat GS "de primaire productie als hoofdfunctie van het agrarische bedrijf zien en hiermee willen voorkomen dat er andere niet gewenste activiteiten deze functie overnemen dan wel andere belangen schaden" maakt niet duidelijk waarom dit niet zou kunnen. Welke belangen worden hier geschaad, ook als het wat grootschaliger is? Aan het bouwen van woningen, schuren, andere ruimtes zijn al regels gebonden, net als aan eventuele vervuilende of milieuonvriendelijke activiteiten. Daarmee is het niet noodzakelijk alleen kleinschalige vormen van niet agrarische bedrijfsfuncties toe te staan, waarbij kleinschaligheid ook niet gedefinieerd is in de omgevingsverordening.

Amendement schrappen aanscherping detailhandel, ook namens FvD: het verbieden van weidewinkels vanuit de provincie is buitenproportioneel en voldoet niet aan de sturingsfilosofie lokaal wat kan, regionaal wat moet.

Amendement 35/051020
Schrappen aanscherping detailhandel

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde verordening op pagina 41 Artikel 6.10
De vetgedrukte tekst toe te voegen aan lid 2:
Een ruimtelijk plan maakt ter plaatse van het werkingsgebied landelijk gebied geen nieuwe detailhandelsbedrijven mogelijk. Een uitzondering geldt hierbij voor weidewinkels.

De vetgedrukte tekst toe te voegen aan lid 3:
Lid 3 Onverminderd het tweede lid, maakt een ruimtelijk plan geen nieuwe solitaire handelsbedrijven mogelijk, tenzij wordt gemotiveerd dat dit niet leidt tot ruimtelijk relevante leegstand van bestaande winkelgebieden. Een uitzondering geldt hierbij voor weidewinkels.

Fractie CDA, FvD

Toelichting: In reactie op de zienswijze van de gemeente Haarlemmermeer (ZW-0018) geven GS aan dat hier inderdaad geen sprake is van beleidsneutrale omzetting, terwijl dat in de was/wordt lijst wel is aangegeven. Met de aanscherping beogen GS dat toevoeging van een solitaire winkel goed ruimtelijk moet worden onderbouwd en niet in het nabijgelegen winkelgebied of kern leidt tot disfunctioneren van dat winkelgebied. Op zich kunnen wij deze redenering volgen, maar voor weidewinkels gaat deze extra en strengere motiveringseis te ver. Een verbod op weidewinkels gaat bovendien te ver: deze kleinschalige winkels aan huis verstoren het verdere winkelaanbod niet en komen tegemoet aan de toenemende vraag van producten van dichtbij.
Overigens geven GS in de reactie op zienswijze ZW-0018 overigens nog aan de formulering van het artikel te zullen heroverwegen. Er wordt echter niet duidelijk hoe deze heroverweging luidt en of en zo ja hoe deze in deze omgevingsverordening terecht komt.

De heer **KLEIN** (CU): Ik ben benieuwd naar de toegevoegde waarde van weidewinkels in het landschap. Wilt u nog meer van die hele grote distributiecentra en grootschalige gebouwen in ons kostbare Noord-Hollandse landschap? En wilt u ook de detailhandel in de dorpen verder ondergraven?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dat zijn bijna retorische vragen, zeker het laatste wil ik niet. Het gaat mij om kleinschalige winkels bij bestaande bedrijven, het gaat mij juist om de kleinschaligheid.

De heer **KLEIN** (CU): Ik had begrepen dat weidewinkels juist grootschalige winkels zijn in het plattelandsgebied, maar dat bedoelt u niet, u bedoelt aanvullende winkels bij bijvoorbeeld boerenbedrijven.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dat bedoel ik. Als ik dat verkeerd heb begrepen, dan hoop ik dat ik daarop gewezen word door GS of de ambtenaren. Motie wonen in het tweede lint mogelijk maken, ook namens FvD en PVV:

Motie 100/051020

Wonen in het tweede lint mogelijk maken

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *GS hebben besloten vele van deze lintdorpen als Bijzonder Provinciaal Landschap in te tekenen;*
- *Ook in de lintdorpen sprake is van een grote woningbehoefte voor de 'eigen inwoners', dit is ook een opgave waar de gemeenten iets mee moeten;*
- *De gemeenteraad van Wormerland zelf het initiatief genomen voor het plan 'Wonen in de tweede lijn';*
- *Dit plan inhoudt dat op de vaak beste wel grote erven iemand een woning kan bouwen of een schuur of een bestaand bouwwerk mag ombouwen tot een woning, dan kan bijvoorbeeld de hoofdbewoner(s) in dat huis gaan wonen en een van hun kinderen de hoofdwoning gaan bewonen;*
- *Er allerlei voorwaarden aan deze constructie verbonden zijn en erven niet gesplitst mogen worden.*

Overwegende dat:

- *Gemeenten creatief moeten zijn om aan de grote woningbouwopgave te voldoen;*
- *Dit soort initiatieven, in de geest van de Omgevingswet, niet vanuit de provincie belemmerd moeten worden indien gemeenteraden hier in meerderheid voorstander van zijn.*

Dragen GS op:

- *De Omgevingsverordening zodanig aan te passen dat het in lintdorpen mogelijk wordt om 'in het tweede lint' woningen te bouwen, ongeacht of dit lint in BPL blijft liggen of in landelijk gebied ligt en de afwegingen van de voorwaarde daarvoor bij gemeenten te laten;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD, PVV

Gemeenten gaan creatief met de woningnood en hun woningbouwopgave om. Laten we vanuit de provincie dan alsjeblieft niet initiatieven vanuit gemeenteraden zoals het mogelijk maken van wonen in het tweede lint, bij voorbaat om zeep helpen.

Motie ontwikkelmogelijkheden voor ondernemingen in het landelijk gebied, ook namens FvD.

Motie 101/051020
Ontwikkelmogelijkheden voor ondernemingen in het landelijk gebied

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *In deze Omgevingsverordening vele ondernemingen als campings, recreatieparken, landgoederen en parken zoals sprookjeswonderland, ingetekend zijn in het landelijk gebied of zelfs in het Bijzonder Provinciaal Landschap en niet meer als binnenstedelijk gebied aangemerkt zijn;*
- *Dit betekent dat zelfs ontwikkelingen in het perceel zelf aan zwaardere eisen moeten voldoen dan op dit moment het geval is. Een camping zal wellicht een nieuw douchegebouw moeten maken, sprookjeswonderland een nieuwe attractie moeten bouwen enzovoort.*

Overwegende dat:
Het de provincie niet past aan de ontwikkelmogelijkheden voor ondernemingen ook binnen het eigen perceel, bovenop regels van de gemeente nu ook eigen regels toe te voegen, aangezien deze verzwaring niet in de geest is van de Omgevingswet en de Omgevingsvisie;

Dragen GS op:

- *De Omgevingsverordening zodanig aan te passen dat ondernemingen die in het landelijk gebied liggen, in de verordening expliciet de mogelijkheid krijgen om zich binnen hun terrein ruimtelijk te ontwikkelen ten behoeve van een gezonde bedrijfsvoering, waar dit nu beperkt wordt ten opzichte van de PRV;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD

Ondernemingen zijn in de nu voorgestelde kaarten soms ineens in landelijk gebied of zelfs BPL terechtgekomen, waardoor ze nu ook bij de provincie moeten zijn om voor hun bedrijfsvoering noodzakelijke uitbreidingen e.d. te doen. Deze verzwaring van regels past niet bij de geest van de Omgevingswet en Omgevingsvisie. Dan nog een motie, ook namens FvD, over het in gesprek gaan over de ontwikkeling van kernen met een busstation met Hoogwaardig Openbaar Vervoer.

Motie 102/051020

In gesprek gaan over ontwikkeling van kernen met een busstation met Hoogwaardig Openbaar Vervoer

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De kernen Schagen, Uitgeest en Castricum omgeven worden door Bijzonder Provinciaal Landschap, waarbij is geconstateerd dat zij belangrijke stedelijke opgaven hebben, waar binnenstedelijk mogelijk geen ruimte meer voor is;*
- *Er voor een verkenningstraject met deze kernen gekozen is om de begrenzingen van het BPL aan te passen omdat de kern een goed bereikbaar OV-knooppunt met treinstation heeft.*

Overwegende dat:

- *Er behalve Schagen, Uitgeest en Castricum nog meer kernen zijn die belangrijke stedelijke opgaven (bijvoorbeeld een grote woningbouwopgave) hebben, waar binnenstedelijk geen ruimte voor is;*
- *Deze kernen weliswaar geen treinstation hebben, maar met een busstation met snelle buslijnen ook een goede aansluiting met het (hoogwaardig) OV hebben.*

Verzoeken GS:
Ook met kernen die een belangrijke stedelijke opgave hebben die binnenstedelijk niet of nauwelijks te realiseren is en die door Hoogwaardig Openbaar Busvervoer goed te bereiken zijn, een verkenningstraject te starten wanneer zij daarom vragen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD

Wij vinden het niet uit te leggen dat er in het kader van het bouwen rond OV-knooppunten alleen met kernen met een station gesproken wordt om een verkenning te doen, dat kan wat ons betreft ook goed met andere kernen, die goed bereikbaar zijn met het OV. En dan als laatste nog een motie over de Aldi in Bergen, ook namens FvD.

Motie 102/051020
Verplaatsing supermarkt Bergen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De gemeente Bergen zich al meer dan 50 jaar in een bestuurlijke impasse bevindt rond de herontwikkeling van het centrum van de kern Bergen;*
- *De gemeenteraad van Bergen op 30 juni jl. unaniem besloot de bestuurlijke impasse te doorbreken en te kiezen voor een door inwoners en bestuur gedragen herontwikkeling*

wat onder meer inhield de uitplaatsing van het grootste twistpunt: de (locatie van de) Aldi supermarkt;

- *De gemeente Bergen ter uitvoering van dit besluit op 30 juli jl. een nieuw bestemmingsplan ter inzage heeft gelegd;*
- *Dit bestemmingsplan voorziet in het vestigen van een supermarkt en enkele woningen op de locatie van een huidige grootschalige drank- en horecagroothandel aan de rand van de kern Bergen;*
- *Het college van GS op 9 september jl. een zienswijze heeft ingediend vanwege strijdigheid met de Provinciale Ruimte Verordening.*

Overwegende dat:

- *Een van de zeven door het IPO geformuleerde kerntaken van de provincie is het bevorderen van de kwaliteit van het openbaar bestuur met daarbij behorende bestuurlijke stabiliteit binnen gemeenten.*
- *De ontwikkeling in Bergen kan rekenen op groot maatschappelijk draagvlak, getuige onder meer het feit dat op het vorige bestemmingsplan honderden zienswijzen werden ingediend en dat nu door zowel inwoners als belangengroeperingen uit de gemeente Bergen geen enkele zienswijze is ingediend tegen het bestemmingsplan;*
- *De door het college van GS geconstateerde strijdigheid met de PRV voornamelijk ziet op het mogelijk maken van een verboden 'weidewinkel' (artikel 7, PRV) doch de huidige drankhorecagroothandel door zijn aard en ligging op 50 meter van de kern van Bergen niet 'los ligt' van BSG waardoor van een weidewinkel geen sprake kan zijn (artikel 2, onder uu, PRV);*
- *Met de vestiging van de Aldi op het betreffende perceel de aanblik van het perceel dat volledig omgeven is door bomen niet verandert.*

Verzoeken GS om:
Niet in beroep te gaan tegen het Bergense bestemmingsplan maar in gesprek te gaan met de gemeente Bergen om samen te bezien hoe deze ontwikkeling binnen provinciaal beleid valt te realiseren

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, FvD

Een slepend conflict in die gemeente waarvoor een oplossing is gevonden die weliswaar niet in overeenstemming is met de huidige provinciale regels, maar waarvan ook met recht betoogd kan worden dat deze oplossing geen aanslag op het landschap betekent en waar de provincie nog weleens naar zou kunnen kijken. Tot zover.

De **VOORZITTER**: De 15 moties en 6 amendementen maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Ik schors de vergadering tot 13.20 uur voor de lunchpauze. De vergadering is heropend. Ik kom nog even terug bij de heer Zoon met wie wij contact hebben gehad over het

aantal ingediende moties en amendementen en toen bleek dat er een amendement niet is ingediend. Daarvoor geef ik hem nu de gelegenheid.

De heer **ZOON** (PvdD): Dank voor uw begrip.

Amendement 36/051020
Borging zorgvuldigheid en onafhankelijkheid bij afwegingen rondom groot openbaar belang

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit:
De toelichting van het begrip 'groot openbaar belang in bijlage 10 (Algemene toelichting omgevingsverordening NH2020): "Als omwille van een groot openbaar belang wordt afgeweken van de regels uit deze verordening, dan dient dit groot openbaar belang alsook de mate van inbreuk op het door de betreffende regels beschermde provinciale belang, zorgvuldig te worden gemotiveerd onder verwijzing naar bovengenoemde beleidsdoelen en (zo nodig) een deugdelijk onderzoek."

Te vervangen door:
"Als omwille van een groot openbaar belang wordt afgeweken van de regels uit deze verordening, dan dient dit groot openbaar belang, alsook de mate van inbreuk op het door de betreffende regels beschermde provinciale belang zorgvuldig te worden gemotiveerd onder verwijzing naar bovengenoemde beleidsdoelen en een deugdelijk actueel wetenschappelijk onderzoek door een met belanghebbenden overeengekomen instantie."

Fractie PvdD

Toelichting: Om goed te waarborgen dat bij het bepalen van groot openbaar belang kwetsbare waarden zoals natuur, milieu en gezondheid worden beschermd en de afwegingen dus zo objectief mogelijk worden gemaakt, is het belangrijk dat we als provincie duidelijk maken dat: a) er sprake moet zijn van verwijzing naar deugdelijk en volledig onafhankelijk (zo actueel mogelijk) wetenschappelijk onderzoek; b) dat de actor die het onafhankelijke wetenschappelijke onderzoek uitvoert, de goedkeuring heeft van de belanghebbenden. Tot nu toe is gebleken dat het gevaar bestaat dat economische activiteiten het te vaak winnen van de bescherming van kwetsbare waarden van natuur en milieu. Dat komt o.a. doordat de initiatiefnemer die wil afwijken van de regels die natuur en milieu beschermen, een bureau niet alleen betaalt, maar ook bepaalt. Kwetsbare belangen verdienen sterkere bescherming, die door de uitleg van het proces rond groot openbaar belang nog onvoldoende wordt geboden. Die bescherming kan worden geboden door onafhankelijk onderzoek beter te waarborgen. Een verwijzing naar slechts een 'zo nodig deugdelijk onderzoek' is onvoldoende.

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dit kan iedereen gebeuren en mochten andere Statenleden zeker als je zoveel amendementen en moties

indient, er eentje vergeten, geef dat dan even aan en dan proberen wij dat zo goed mogelijk te herstellen.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, een zeer oude Chinese wijsheid luidt: “Wanneer je het raam openzet, krijg je frisse lucht binnen, maar ook vliegen.” Daarom is er dan ook behoefte aan een hor. De Omgevingswet en de hierop vooruitlopende Omgevingsverordening Noord-Holland passen heel goed bij die Chinese wijsheid. De Omgevingswet heeft tot doel onduidelijkheden die de 21 wetten die hij vervangt, op te heffen en dus ook de bijbehorende 21 verordeningen en dat het daardoor werkbaarder is. De vereenvoudiging kun je dus dat opengezette raam noemen. Bij de vliegen kom ik zo. De Omgevingsverordening Noord-Holland laat het hor zien: dit mag wel, dat mag niet. De vraag die vandaag uitgebreid aan de orde gaat komen, is of dat hor afdoende zal zijn. De provincie Noord-Holland meet 4.092 km2, waarvan 2.662 km2 land. Per km2 telt de provincie 1.082 inwoners, een hoge bevolkingsdichtheid, zelfs hoger dan Zuid-Holland. 940 melkveebedrijven, 52 varkenshouderijen en 25 pluimveebedrijven, 80 ha glastuinbouw, bloembollen, industrie, haven, Schiphol. Ik noem dit om aan te geven dat zo’n beetje elke vierkante centimeter bezet is. Het is dus dringen in Noord-Holland. Het touwtrekken om een plekje kwam dan ook snel op gang. Uitvoerig werd er in de zienswijzen en tijdens de inspraak toegelicht dat een deel van alle belangen er bekaaid afkwam: de woningbouw. Verschillende partijen probeerden Statenleden ervan te overtuigen dat het hor van de Omgevingsverordening wel heel weinig frisse lucht doorliet. Stuk voor stuk vroeg men of er geen gaten in die hor konden worden geknipt. Wie niet op de stoep stond, was de natuur. Ik bedoel de natuur zelf. Er kwamen wel belangenbehartigers, maar de storm aan bouwlobbyisten woei ze naar een bijrol en dat is verontrustend. Misschien herkent u het volgende: in de kast staat een grote trommel met koekjes. Er zijn net boodschappen gedaan, dus de trommel is vol. U neemt een koekje. U ziet niets aan de inhoud. Iets later neemt u nog een koekje. Nog steeds niets te zien. Op een gegeven moment komt er visite. U wilt een koekje bij de koffie uitdelen. Helaas, dat lukt niet, want de koekjes zijn op. Wanneer er elke keer een stukje van de natuur (NNN) of Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) wordt afgesnoept, dan begrijpt u mogelijk mijn metafoor: op een gegeven moment is het op. En het verschil met die koekjes is: koekjes kun je de volgende keer weer kopen, dat lukt met NNN of BPL niet of bijna niet. Probeer maar eens een bedrijventerrein te laten terugkeren naar de bestemming agrarisch gebied (denk aan Distriport), om maar te zwijgen over de mogelijkheid om er weer natuur van te maken. Kijk naar het voorstel van gedeputeerde Rommel over het afmaken van NNN: slechts de helft van het coalitieakkoord lukt maar in deze periode. En mijn metafoor geldt net zo hard voor het afsnoepen van het erfgoed: weg is weg. De SP vindt de Omgevingsverordening die is voorgelegd, heel wat beter dan volgens de Omgevingsvisie te verwachten was. Toch zijn wij niet tevreden. Deels komt dit door de Omgevingswet zelf, deels door jurisprudentie, deels door het bestuursrecht. In de commissie benoemde ik de vier hoofdpunten waarvan de SP vindt dat die scherper moeten. Je zou kunnen zeggen: het hor moet fijnmaziger. 1 Groot Openbaar Belang, 2 Gemeenten doen het meeste werk 3 GS heeft groot mandaat. 4 Compenseren van NNN en/of BPL. Groot Openbaar Belang. Niemand twijfelt aan deze uitzonderingsregel als het gaat om volksgezondheid of bescherming tegen overstroming. Bij het verlenen van een vergunning voor het houden van een Formule 1-race op Zandvoort is ten zeerste te betwijfelen wat nu het Groot Openbaar Belang is geweest om het

naastliggende NNN in gevaar te brengen. Vooral omdat het een zogeheten kamelenneus bleek: er moesten ook nog een extra weg en tribunes komen. De koekjes vlogen de trommel uit! Ik heb dan ook een amendement voorbereid, samen met de PvdD. Natuur is Groot Openbaar Belang.

Amendement 00/051020
Natuur als groot openbaar belang benoemen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

De toelichting van het begrip 'groot openbaar belang in bijlage 10 (Algemene toelichting omgevingsverordening NH2020) wijzigen door de zin:
"In eerste instantie kan worden gedacht aan fundamentele belangen, zoals veiligheid, gezondheid en milieu (denk aan drinkwaterbescherming, bescherming tegen hoogwater), maar ook verkeersveiligheid en leefbaarheid."

Te vervangen door:
"In eerste instantie kan worden gedacht aan fundamentele belangen, zoals veiligheid, gezondheid, natuur en milieu (denk aan drinkwaterbescherming, bescherming tegen hoogwater), maar ook verkeersveiligheid en leefbaarheid."

Fracties SP, PvdD

Toelichting
Natuur vormt de basis van ons bestaan als mens. Het is daarmee een fundamenteel belang en dient expliciet benoemd te worden in de toelichting bij het proces rond groot openbaar belang.

Motie 104/051020
Groot openbaar belang

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Er uitzonderingsmogelijkheden zijn binnen de Omgevingsverordening die vallen onder de noemer "Groot Openbaar Belang";*
- *Daarbij genoemd worden: veiligheid, gezondheid, milieu en leefbaarheid;*
- *Deze term niet verder ingevuld wordt, omdat het volgens GS om maatwerk gaat.*

Overwegende dat:

- *Bij kwesties als Lelystad Airport of de Formule 1-race op Zandvoort onduidelijk is gebleken wat nu eigenlijk dat Groot Openbaar Belang inhield;*
- *Wanneer er behoefte is aan het maken van een uitzondering op deze grond, er een zorgvuldig afwegingskader nodig is;*

- *Het maken van de afweging om over te gaan op het maken van een uitzondering niet op een achternamiddag kan worden gedaan.*

Besluiten:
Het besluit om op basis van Groot Openbaar Belang een uitzondering te maken op de regels van de Omgevingsverordening, voorzien van een grondige onderbouwing, altijd en tijdig voor te leggen aan PS

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Gemeenten doen het meeste werk. De kwestie Zandvoort is een ijzersterk voorbeeld waar het mis kan gaan. Zij hebben een ander belang dan natuur of open landschap. De wildgroei uit het verleden met de bedrijventerreinen is een even sterk voorbeeld als de Formule 1-race, net als weidewinkels en kantoorparken uit de recente geschiedenis of datacenters uit het heden. Hier gaat het om het Grote Geld. Wethouders en raadsleden worden ijverig en indringend belobbyd om vooral dat Grote Geld te faciliteren. Wanneer je het er niet mee eens bent, bijvoorbeeld omdat de natuur of het open landschap je aan het hart gaat vanwege volksgezondheid of klimaateffecten, word je verwezen naar de rechter. En hier gaan de Omgevingswet en de Omgevingsverordening wat de SP betreft, de mist in. Mensen stappen niet gauw naar de rechter: je moet het snappen en je moet er geld voor hebben. Uurtje factuurtje, weet u wel? En dat maakt dat de gang naar de rechter een belemmering is van datgene wat wij als provincie willen. Daarom een motie.

Motie 105/051020
Delegeren naar gemeenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
- *In de Omgevingsverordening veel bij de gemeenten wordt belegd;*
- *Bij mogelijke geschillen verwezen wordt naar de bestuursrechter.*

Overwegende dat:
- *Gemeenten redelijk vaak andere belangen hebben dan de provincie als geheel;*
- *Die belangen het zorgvuldige evenwicht in de ruimtelijke ordening kunnen verstoren (denk aan het op vele plaatsen toestaan van datacenters en in het verleden van bedrijventerreinen);*
- *De provincie geacht wordt het ruimtelijk overstijgend overzicht te bewaren;*
- *Het niet juist is om inwoners naar de bestuursrechter te verwijzen, omdat dan veel te veel van inwoners verwacht wordt (denk aan tijdig inzicht in plannen, kennis van het recht en middelen om het - al dan niet als individu - tegen dure advocatenkantoren op te nemen).*

Besluiten:
GS op te roepen om een strategie te ontwikkelen die de gang naar de bestuursrechter kan voorkomen.

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Mandaat voor GS: Nu zou je kunnen verwachten dat wanneer de wet of verordening wat grofmazig blijkt te zijn, je als provinciebestuur je dan als hoeder van de zwakste partij opwerpt. Helaas. Wanneer gemeenten aankloppen om hen tegemoet te komen bij aanpassingen, willen GS dat zonder tussenkomst van PS faciliteren door middel van dat mandaat. Daarom heb ik een motie. Wanneer GS niet als absolute hoeder willen optreden, dan vindt de SP dat PS dat zouden moeten kunnen doen.

Motie 106/051020
Mandaat GS

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
- *In de voorgestelde Omgevingsverordening GS ruimte krijgen om zelfstandig aanpassingen te doen;*
- *Het argument daartoe snelheid is.*

Overwegende dat:
- *De aanpassingen effect kunnen hebben op de gehele balans van verdeling van de openbare ruimte;*
- *Achteraf goedkeuren door PS te laat kan zijn, omdat er mogelijk onherstelbare stappen zijn gezet.*

Besluiten:
Het mandaat aan GS niet te verlenen en alle besluiten die nu onder het voorgestelde mandaat vallen, altijd eerst voor te leggen aan PS

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Compensatiemogelijkheden voor NNN en BPL: Wanneer er koekjes uit de trommel zijn gesnoept, is het niet zo erg als die trommel weer wordt aangevuld. Voor NNN en BPL ligt dat ingewikkelder, want eerder al stelde ik dat elke vierkante centimeter in deze provincie belegd is. Waar vind je dan nog de ruimte voor natuur of open landschap als je gaat compenseren als er ergens een hapje uit is genomen? Dus is de financiële compensatie bedacht. Dat betekent dat een

ontwikkelaar kan afkopen door geld in het Natuurcompensatiefonds te storten. Met het verkregen geld uit dit fonds kan natuur worden aangeschaft. Maar die gronden zijn er niet, anders was er niet tot financiële compensatie overgegaan. En wat de SP betreft is natuur onbetaalbaar. Daarom dient de SP het voorstel in om die afkoop ongedaan te maken. Zie het positief: het dwingt om creatiever met de binnenstedelijke mogelijkheden om te gaan.

Motie 107/051020
Compensatiemogelijkheden voor NNN en BPL

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De natuur en het open landschap door de provincie Noord-Holland van grote waarde worden gevonden;*
- *Het niet eenvoudig is om een goede balans te vinden voor het verdelen van de openbare ruimte;*
- *Er in de Omgevingsverordening ruimte geboden wordt om compenserende maatregelen te treffen wanneer er activiteiten in NNN dan wel BPL plaatsvinden, zoals het bouwen van woningen of het aanleggen van infrastructuur, waaronder verplaatsen van NNN of BPL naar een ander gebied of het storten van geld in het natuurcompensatiefonds.*

Overwegende dat:

- *Natuur heel moeilijk in geldelijke waarde is uit te drukken;*
- *Het onduidelijk is of met het natuurcompensatiefonds daadwerkelijk meer natuur bereikt wordt.*

Besluiten het college van GS te verzoeken:
Het niet langer mogelijk te maken dat ter compensatie van aantasting van NNN en/of BPL een storting in het Natuurcompensatiefonds kan worden gedaan

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Het mag duidelijk zijn: de SP kijkt naar de lange, zo niet eeuwige termijn. We hebben klimaatdoelen te halen en de volksgezondheid is een groot goed. Het hebben van goede en uitgebreide natuur is daar essentieel bij. Natuur die niet opgeofferd mag worden aan het Grote Geld. Hoe dat in zijn werk ging, kennen we uit het verleden. Er zijn al heel wat koekjes uit die trommel gehaald en daar mogen we niet mee doorgaan. Tot slot heb ik nog een paar punten die in de commissie wegens tijdgebrek niet aan de orde konden komen. Een deel zijn vragen en ik kondig twee moties aan. Hoe verhoudt deze verordening zich tot de wet Publieke Gezondheid? Hoe gaat u de gezondheid borgen? Worden daar GGD's bij ingeschakeld? Gaat u naar aanleiding van de inspraak de gebieden Sloterdijk II (geen zware industrie) en Amsterdamse Golf Club (wel BPL) aanpassen? Vorige week sprong de gemeente Wijdemeren er uit qua insprekers en die

stonden haaks tegenover elkaar. Hoe duiden GS de standpunten over en weer en is het college van GS niet bang dat er nu met stoom en kokend water allerlei bouwplannen versneld worden doorgezet? Er is juist een goede balans met de natuur tot stand gebracht met deze verordening. De SP ziet graag de Schermer en de Zijpe- en Hazepolder opgenomen in BPL, net als de zes kasteelbiotopen. Over die kasteelbiotopen hebben wij een motie.

Motie 108/051020
Bescherming erfgoed

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De Omgevingsverordening tot doel heeft een goede ruimtelijke ordening tot stand te brengen;*
- *De provincie Noord-Holland welgeteld 6 kastelen binnen de provinciegrenzen heeft;*
- *Kastelen waardevol zijn voor educatieve doeleinden, maar ook een toeristische functie hebben.*

Overwegende dat:

- *De omgeving van een kasteel minstens zo belangrijk is als het kasteel zelf (bijvoorbeeld het schootsveld);*
- *In de omgeving van een kasteel zich een eigen biotoop ontwikkeld heeft;*
- *Zonder het beschermingsregime van de Omgevingsverordening er naast een kasteel gewoon gebouwd kan worden.*

Besluiten:
Het kastelenbiotoop in de Omgevingsverordening op te nemen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

De SP wil een strenger beschermingsregime op het UNESCO Werelderfgoed. Ook daarvoor hebben wij een motie.

Motie 109/051020
Bescherming UNESCO Werelderfgoed

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
In de Omgevingsverordening regels zijn opgenomen ter bescherming van het UNESCO Werelderfgoed.

Overwegende dat:

- *Er in dezelfde Omgevingsverordening nog behoorlijk veel ruimte geboden wordt voor ontwikkelingen die de kernkwaliteiten van het Werelderfgoed bedreigen (denk aan glastuinbouw);*
- *Eveneens onduidelijk is hoe er met cumulatie van bouwactiviteiten zal worden omgegaan: én RES én woningbouw én wegaanleg (bijvoorbeeld A8-A9).*

Besluiten:
Het beschermen en behouden van het UNESCO Werelderfgoed met zijn uitzonderlijke universele waarden tot topprioriteit te maken

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

De **VOORZITTER**: Het amendement en de 6 moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Het amendement wordt ingediend samen met de PvdD.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Kaamer van Hoegee.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Voorzitter. Het was medio april toen een vriendin een noodkreet opgooide, weet iemand misschien een werkruimte voor mij? Een paar jaar geleden verklaarde ik haar voor gek toen zij met haar vriend in Amsterdam ging samenwonen in een appartement van nog geen 40 m2 zonder balkon. Haar argument om het toen wel te doen was dat het appartement alleen is voor het slapen en af en toe een serie te bingewatchen. Een groot huis laat staan een tuin, heb je in de stad immers niet nodig. In de stad heb je cafés, parken, theaters, festivals en terrassen, daar breng je je vrije tijd door, niet thuis. Nu gaf de vriendin aan echt niet meer thuis te kunnen werken. Ze zat aan een te kleine eettafel de hele dag online te vergaderen en haar vriend, fysiotherapeut, zat zonder werk thuis, de hele dag stil te zijn om haar maar niet te storen. Hij probeerde te puzzelen aan de te kleine eettafel of te gamen in dezelfde ruimte. Geen ideale situatie voor hen beiden. Alles wat de stad aantrekkelijk maakt, bioscopen, theaters, dichtbij je werk kunnen wonen of gewoon een terrasje pakken, zijn ineens een stuk minder belangrijk geworden. Wat vooral blijkt, is de te kleine ruimte. Parken zijn overvol en die werden regelmatig afgesloten wegens te grote drukte bij mooi weer. U zult zich welllicht afvragen wat de situatie door Covid 19 te maken heeft met de Omgevingsverordening. In beginsel niet zo heel veel, wij hebben immers ver voordat Covid 19 een grote invloed kreeg op onze manier van leven, de Omgevingsvisie vastgesteld. Daarin hebben wij destijds ook de spelregels afgesproken waarmee de Omgevingsverordening moet worden opgesteld. Vandaag bespreken we deze verordening en is het dus aan PS om hun mening te geven. Maar wat heeft dit nu met Covid 19 te maken? Misschien wel meer dan je zou denken. In de laatste maanden werden niet alleen mijn vrienden gedwongen om thuis te werken, ook wij als PS vergaderen vandaag weer vanuit huis, althans velen van ons. De vergadering van vandaag is weer een hele puzzel geweest. Ten eerste voor de griffie om dit te organiseren, maar ook voor de leden van PS. Zo hebben wij ineens inkijk in woonkamers, keukens en zoldertjes. Om een voorbeeld te geven, ik vergader vandaag vanaf de

eettafel, maar er zijn ook leden die die mogelijkheid niet hebben en dus vandaag ergens in het provinciehuis zitten. Wat velen de afgelopen maanden geleerd hebben, is dat de huidige woning niet altijd even geschikt is om vanuit huis te werken en dat de eerder genoemde voordelen van het wonen in de stad ineens een stuk minder belangrijk zijn. Onze manier van wonen zal in de toekomst gaan veranderen. Is het nu niet door Covid 19, dan is het over een paar jaar wellicht door Covid 27. Bovendien is door deze situatie een lans gebroken voor thuiswerken, wat weer invloed zal gaan hebben op heel veel zaken in onze provincie. Tijdens de behandeling in de commissie noemde ik het al, wij missen in de Omgevingsverordening drie onderwerpen en ik herhaal ze voor de zekerheid: wonen, wonen en wonen. Wij zijn dan ook blij met de toezegging van gedeputeerde Loggen dat hij zal komen met een Deltaplan wonen. Wij gaan ervan uit dat de gedeputeerde in dit Deltaplan zal komen met een brede verkenning van de mogelijkheden voor de woningbouw, zowel binnen als buiten de MRA en zowel binnen- als buitenstedelijk. Wij realiseren ons dat een Deltaplan wonen niet zo maar gemaakt is, het zal een puzzel zijn met heel veel puzzelstukjes, zo zal er een puzzelstukje zijn dat invulling moet gaan geven aan voldoende woningen, maar ook een puzzelstukje voor de korte en de iets langere termijn.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Mevrouw Kaamer van Hoegee zegt dat zij woningen, woningen, woningen mist en dat zij ruimte mist voor de woningen in de Omgevingsverordening. Gaat u een amendement indienen om dit te verbeteren? Waarom wacht u op verkenningen? Waarom gaat u mee in het verhaal dat er nu echt heel weinig ruimte wordt geboden voor woningen?

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Ik ga geen amendementen of moties indienen. Gedeputeerde Loggen heeft aangegeven met een Deltaplan wonen te komen en dat is hetzelfde als dat ik nu een motie ga indienen van, ik wil meer woningen hebben. Er moet gewoon ruimte gevonden worden en die wordt gevonden in het Deltaplan. Dat vraag ik nu ook.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Waarom gaat u dan akkoord met deze Omgevingsverordening waarin deze woningbouw moeilijker te vinden is? Waarom stelt u niet voor de verordening uit te stellen tot we gekeken hebben hoe we echt aan de woningnood kunnen gaan voldoen in deze tijd en dan stellen we daarna de verordening vast. Waarom stelt u dat niet voor?

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): De Omgevingsverordening is een prima startpunt en begin volgend jaar komt er een nieuwe versie van en daarin moet het Deltaplan Wonen gaan landen en kan dat prima naast elkaar uitgevoerd worden. Bovendien, veel projecten die u wilt gaan uitvoeren en waarvoor u pleitte in uw betoog en allerlei amendementen over indiende, zijn heel ingewikkeld, want daar zit vaak een LIB-besluit waardoor je dit niet zomaar kunt uitvoeren. In het deltaplan moet goed onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn en dat bij de volgende Omgevingsverordening kunnen vaststellen. Wat ons betreft moet er ook een stukje zijn dat aangeeft aan welke woningen behoefte is. Niet iedereen wil op 40 m2 in de grote stad wonen voor de hoofdprijs. Bovendien is de woningnood zo hoog dat wij ons afvragen of woningbouw in de stad snel genoeg voldoende oplossing gaat bieden. Locaties in de stad zijn nou eenmaal lastiger te vinden door de vele bezwaarschriften, het NIMBY-effect, moeilijk in te passen en vaak niet te betalen en gaan ook vaak ten koste van het beetje groen dat daar nog te vinden is. Wij zijn

van mening dat ondernemers wel moeten kunnen blijven ondernemen. Ik denk aan de bedrijven in de Amsterdamse Haven. Wij kunnen wel willen wonen in de haven, maar wij moeten er wel rekening mee houden dat de maritieme en nautische ruimte die die bedrijven nodig hebben, gefaciliteerd kan blijven worden. Ook hier zal een puzzelstukje een plekje moeten vinden, anders hebben we straks wel woningen maar geen banen en dat lijkt ons een onwenselijke situatie. Dan liggen er in de berg puzzelstukjes ook nog vier stukjes met daarop de namen van Castricum, Schagen, Uitgeest en de Oostelijke Vechtplassen. De reeds toegezegde nieuwe verkenning die daar gaat komen, zou wat ons betreft ook onderdeel moeten uitmaken van het Deltaplan Wonen. Wij gaan er dan ook vanuit dat wij geïnformeerd worden over de uitkomst van deze verkenning bij de Omgevingsverordening 2.0. Bij de behandeling in de commissie heb ik ook al gezegd dat wat ons betreft, het mooie open Noord-Hollandse landschap in de Omgevingsverordening goed is gewaarborgd. Wij kennen in Noord-Holland prachtige lintdorpen die onderdeel uitmaken van juist dat karakteristieke landschap. Wij zijn blij met de toezeggingen van de gedeputeerde om met een notitie Lintbebouwing te komen, want ook in de lintbebouwing zijn er nog de nodige puzzelstukjes als het om woningbouw gaat en over leefbaarheid. Wij zijn van mening dat er binnen de lintbebouwing echt wel mogelijkheden zijn voor nieuwe woningen die het aanzicht van het lint niet zullen aantasten, ze zouden de structuur van de lintbebouwing juist kunnen versterken. Wij zijn heel benieuwd naar wat er in de toegezegde notitie gaat komen. Wij zijn het eens met de stelling dat verrommeling van ons mooie Noord-Hollandse landschap niet wenselijk is, toch vragen wij ons af hoe GS in staat zijn om met de verkrotting van agrarische opstallen om te gaan, omdat de kosten van sloop en sanering van de grond soms hoger zijn dan het terugbouwen van twee woningen. Kunt u aangeven hoe u met deze uitzonderlijke gevallen om wilt gaan?

De heer **VINK** (D66): Ik was wel positief verrast niet eens, maar ik vond het heel mooi wat mevrouw Kaamer van Hoegee zei over lintbebouwing, een belangrijk onderdeel van onze landschappen, draagt ook echt iets bij aan de kwaliteit. Hoe duidt u dan datgene wat mevrouw Van Andel zei dat dit soort kernen en ook de lintbebouwing niet onderdeel van het landschap zouden zijn? Hoe ziet u dat?

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Volgens mij kunnen lintbebouwing en kernen juist wel onderdeel uitmaken van het karakteristieke landschap, maar er moet wel gekeken worden naar de mogelijkheden om daar te bouwen waarbij de structuur van die lintbebouwing en kernen zoveel mogelijk in stand blijft. Volgens mij kan dat best wel en moet je wel kijken dat je die structuur gaat versterken. De gedeputeerde heeft toegezegd om in de notitie met antwoorden te komen.

De heer **VINK** (D66): Volgens mij zijn mevrouw Kaamer van Hoegee en ik het zeer eens op dit punt.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Fijn te horen, dank u wel. Ook willen wij u vragen om te kijken hoe om te gaan met overbodig geworden kassencomplexen, deze staan nu vaak te verkrotten. Daar zou een oplossing voor moeten worden gezocht. Kent u dat dat je aan het

puzzelen bent en er een puzzelstukje kwijt is geraakt? Dat had ik tijdens de commissievergadering, dus ik heb nog een puntje wat ik niet eerder heb aangegeven. Ik heb het puzzelstukje gevonden. Dit puzzelstukje gaat over de tijdelijke huisvesting van bijvoorbeeld arbeidsmigranten. Kan de gedeputeerde aangeven of hij ruimte in het Deltaplan ziet voor dit puzzelstukje? Wij zullen geen moties en amendementen indienen, want gedeputeerde Loggen heeft toegezegd met een Deltaplan Wonen en met een notitie over lintbebouwing te komen. Wij zien uit naar deze documenten. Wij hebben vandaag de puzzelstukjes aangereikt, het is nu aan hem om de puzzel op te lossen.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Specifiek vroeg de VVD of er iets gedaan kan worden aan gebieden met verpauperde kassen. Hoe staat u dan tegenover de discussie laatst in Limmerkoog waar het inderdaad gaat om verpauperde kassen en waar iets aan gedaan moet worden in plaats van dat als BPL in te tekenen? Staat u er positief tegenover om deze uit de BPL te halen zodat daar iets aan gedaan kan worden?

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Ik vraag net of dat een landing kan vinden in het Deltaplan Wonen en ik wil eerst het antwoord afwachten wat daar de mogelijkheden zijn.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik ga een cri de coeur doen die ik daarna in een vraag verpak, dat ik niet begrijp waarom wij eerst allemaal dingen gaan vaststellen die eigenlijk tegen uw betoog ingaan en daarna het in allerlei verkenningen en versies 1.0 en 2.0 gaan meenemen. Ik vraag de VVD nog een keer hoe zij deze verantwoordelijkheid ziet.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Ik wil het u nog een keertje uitleggen, kennelijk komt het niet helemaal bij u binnen. De Omgevingsverordening zoals die hier ligt, is een prima startpunt. Het Deltaplan Wonen is daar een aanvulling op en ik ben heel blij dat de gedeputeerde daar een toezegging voor heeft gedaan. Wij kunnen niet zomaar in het open landschap gaan bouwen als we daar niet goed over nagedacht hebben. Wij erkennen dat er een probleem is bij de hoeveelheid woningen die gebouwd moet worden, dat moet gewoon gerealiseerd gaan worden maar laten wij alsjeblieft wel goed onderzoeken waar welke behoefte nodig is en of elke behoefte die nu geroepen wordt door alle losse gemeenten, daadwerkelijk invulling geeft. Laten wij eerst het Deltaplan Wonen afwachten, zien wat daaruit gaat komen en dan kunnen we daarna gaan praten over waar wij mee akkoord gaan.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. Vandaag besluiten we als Staten over de provinciale Omgevingsverordening en zoals onze fractie verleden week dinsdag tijdens de behandeling in de commissie RWK liet doorschemeren, zijn we bepaald niet enthousiast, want waar in de Omgevingsverordening een gezond evenwicht zou moeten zijn tussen landschappelijke waarden en woningbouw, is dat helaas niet het geval. De begrenzingen van het Bijzonder Provinciaal Landschap geven veel gemeenten hoofdbrekens inzake woningbouwprojecten, zoals bleek tijdens de commissievergadering op 21 september jl. en de vele ingediende zienswijzen. Noodzakelijke woningbouwprojecten die soms goed zijn voor honderden woningen, staan door het BPL-regime op de tocht, zoals Stompetoren-West, goed voor 500 woningen. En verscheidene

kernen dreigen op slot te worden gezet. Om die reden dienen wij met het CDA en FvD moties in om woonkernen uit het BPL-regime te halen en bebouwing in het tweede lint mogelijk te maken. En met de CU en het CDA dienen we een motie in om woningbouw in Stompetoren-West mogelijk te maken. De Omgevingsverordening geeft mogelijkheden aan gemeenten buiten de MRA om in landelijk gebied te kunnen bouwen, maar deze mogelijkheden zijn niet genoeg en gemeenten die in de MRA liggen, komen er nog bekaaider vanaf, aangezien zij helemaal niet mogen bouwen in landelijk gebied. De provincie gaat er namelijk vanuit dat er voor deze gemeenten binnenstedelijk voldoende mogelijkheden zijn om te kunnen bouwen. Maar dat is niet altijd het geval. Zo liet de deelregio Zaanstreek-Waterland schriftelijk weten het te betreuren dat in de MRA 'kleinschalige woningbouwontwikkelingen in landelijk gebied' niet mogelijk worden gemaakt. En een vergelijkbare oproep werd uitgesproken door mevrouw De Rijke die namens de gemeente Ouder Amstel insprak tijdens de commissievergadering op 21 september. De PVV kan bijna niet geloven dat het college in tijden van gigantische woningnood met een Omgevingsverordening komt aanzetten, waarvan het gewicht de weegschaal laat doorslaan richting landschappelijke waarden. Een verordening die bovendien onvoldoende handelt in de geest van de Omgevingswet, waarin juist meer ruimte voor maatwerk en lokale afwegingen wordt gepredikt. Gedeputeerde Loggen is wel van plan om met een Deltaplan Wonen te komen om o.a. te kijken naar de spanning tussen enerzijds binnenstedelijk bouwen met zachte plancapaciteit en tijdshorizonnen, maar ook met een notitie hoe moet worden omgegaan met lintbebouwingen in relatie tot leefbaarheid en landschappelijke verloedering. Onze fractie staat hier uiteraard niet afkeurend tegenover, al moet ons wel van het hart dat er al járen een schrijnend woningtekort is en de timing als “enigszins opvallend” kan worden bestempeld. We zijn in ieder geval benieuwd. Wat de PVV betreft moet er gewoon zo snel mogelijk worden gebouwd, waarbij de focus vooral moet liggen op benodigde volumegroei en betaalbare woningen. Duurzaamheidsambities horen dan ook (desnoods tijdelijk) in de ijskast te worden gezet. Onze fractie staat voorzichtig positief ten opzichte van de houding van de gedeputeerde om woningbouwprojecten waar ooit toezeggingen door de provincie zijn gedaan, nog eens serieus te bekijken. Wij hopen dat het de gedeputeerde lukt om voor 22 oktober a.s. zijn bevindingen te presenteren en dat hij de woonproblematiek zo zwaar mogelijk laat wegen. De PVV vindt landschappelijke waarden ook belangrijk en wat ons betreft moet er gezocht worden naar een goede balans in landelijke gebieden. Wat aan die balans zeker niet bijdraagt zijn windturbines en opstellingen voor zonne-energie. Het zorgelijke is dat het 8e lid van artikel 6.41 de deur op een kiertje lijkt te zetten voor windturbines en opstellingen voor zonne-energie. Wat de PVV betreft wordt die deur vandaag helemaal dichtgegooid. Immers, windturbines en zonnepanelen zijn nadrukkelijk in het landschap aanwezig en ook nog eens slecht voor het milieu. Daarom dienen wij samen met FvD een amendement in waarvan het besluit moet resulteren in een wijziging van de tekst inzake lid 8 van artikel 6.41 ‘Bijzonder Provinciaal Landschap’ in bijlage 12 ‘artikelsgewijze toelichting’ (pagina 105). Deze wijziging betreft concreet de verduidelijking dat het 8e lid niet van toepassing is op vormen van zonne- en windenergie. Voor zover.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan de heer Klein, CU.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter, met het vaststellen van de Omgevingsverordening nemen we de volgende stap – en nog niet de laatste stap – in de herziening van onze provinciale regels. In lijn met de Omgevingsvisie NH2050 die wij de vorige periode hebben vastgesteld, worden de regels eenvoudiger, geeft de provincie meer ruimte voor lokale afwegingen en worden de belangen van natuur en landschap op een scherpere manier geborgd. Het is een enorme operatie en we willen GS en de ambtenaren complimenteren voor al het werk dat is verzet. Wij zijn positief over de richting die we met deze verordening inslaan. Wij vinden de instelling van Bijzonder Provinciaal Landschap met bijbehorende kernkwaliteiten een goede manier om te beschermen wat waardevol is, zonder te vervallen in generieke verboden. Gemeenten krijgen meer ruimte om ontwikkelingen te beoordelen waarbij ze recht moeten doen aan de belangrijke kwaliteiten van een gebied. Toch hebben we gemerkt dat niet iedereen tevreden is. Tijdens de participatiebijeenkomsten, bij de inspraak in de vergadering, via de officiële zienswijzen, maar ook in honderden mails hebben gemeenten en organisaties ons laten weten waar het schuurt. Wij willen al deze partijen bedanken voor de gedetailleerde voorbeelden die wij hebben gekregen van problemen die zij ervaren met de voorliggende verordening. Dit helpt ons om een goed oordeel te vormen. Er zijn drie aspecten waar wij commentaar hebben op de verordening en bijbehorende kaarten. Ten eerste gaat dat over het principe dat de verordening de provinciale belangen moet beschermen door te beschrijven welke waarden beschermd moeten worden en niet door specifieke instructies te geven hoe die beschermd moeten worden. Dat zien we misgaan bij twee onderwerpen. Ten eerste de Ruimte-voor-Ruimte regeling. Het provinciaal belang daarbij is het opruimen van storende, verwaarloosde en/of verlaten bebouwing. De nieuwe verordening stelt vervolgens dat maximaal één of twee woningen herbouwd mogen worden. Echter, of er op een geschikte locatie één of meerdere woningen herbouwd worden, is vanuit provinciaal perspectief van minder groot belang. Wat van belang is, is dat de oude bebouwing wordt opgeruimd en er aanzienlijk minder bebouwing voor terugkomt. Daarom dienen we samen met het CDA het "Amendement Ruimte voor Ruimteregeling" in:

Amendement 39/051020
Ruimte voor ruimteregeling

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit het besluit als volgt aan te vullen: met dien verstande dat de navolgende tekst op bladzijde 39 van het Eindconcept Omgevingsverordening NH2020:
Artikel 6.7a "MRA landelijk gebied" lid 2:
2. In afwijking van het eerste lid kan een ruimtelijk plan voorzien in functiewijziging van een stedelijke functie of van een agrarisch bouwperceel naar wonen in de vorm van maximaal twee burgerwoningen, indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
a. ter plaatse van de bestaande stedelijke functie of het agrarisch bouwperceel is ten minste één bedrijfswoning planologisch toegestaan;
b. de functiewijziging naar een woonfunctie beperkt de bedrijfsvoering en de ontwikkelingsmogelijkheden van omringende agrarische bedrijven niet;

c. de bestaande bedrijfsbebouwing op de overige gronden wordt gesloopt en aan deze gronden wordt een bestemming toegekend zonder bouwmogelijkheden;
d. en een tweede burgerwoning is alleen mogelijk als meer dan 1.500 m2 grondoppervlakte aan bestaande bedrijfsbebouwing op het bestemmingsvlak wordt gesloopt.

Wordt gewijzigd in: Artikel 6.7a "MRA landelijk gebied" lid 2:
2. In afwijking van het eerste lid kan een ruimtelijk plan voorzien in functiewijziging van een stedelijke functie of van een agrarisch bouwperceel naar wonen indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
a. het oppervlak van de nieuwe bebouwing bedraagt maximaal 25% van de gesloopte bebouwing;
b. de functiewijziging naar een woonfunctie beperkt de bedrijfsvoering en de ontwikkelingsmogelijkheden van omringende agrarische bedrijven niet;
c. de bestaande bedrijfsbebouwing op de overige gronden wordt gesloopt en aan deze gronden wordt een bestemming toegekend zonder bouwmogelijkheden;
d. de nieuwe bebouwing wordt zoveel als mogelijk gesitueerd aansluitend aan bestaande verstedelijking
en dat lid 3 van Artikel 6.7b "Noord-Holland-Noord landelijk gebied" op eenzelfde manier wordt gewijzigd.

Fracties CU, CDA

Het tweede punt waarbij de verordening te veel ingaat op het hoe in plaats van het wat, zijn de regels over windmolens. Het provinciale belang is – naast het opwekken van duurzame energie – het beschermen van onze bewoners tegen overlast en het beschermen van landschap. In de verordening worden echter verouderde eisen gesteld rondom de hoogte van windmolens en de afstand tot woningen en dat is niet wat wij moeten vastleggen. In plaats daarvan moeten wij aangeven dat wij willen dat de geluidsbelasting op woningen beperkt is – en daarvoor bestaan al wettelijke regels – en dat het landschap beschermd wordt. Daarom een amendement.

Amendement 40/051020
Regel windturbines

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit het besluit als volgt aan te vullen: met dien verstande dat de navolgende tekst op bladzijde 43 van het Eindconcept Omgevingsverordening NH2020:
Artikel 6.22 Windturbines:
2. In afwijking van het eerste lid mag ter plaatse van het werkingsgebied herstructureringsgebied windturbines binnen de MRA met behulp van een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3° of tweede lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van een bestemmingsplan of een beheersverordening wordt afgeweken het bouwen of opschalen van een of meer windturbines mogelijk worden gemaakt, waarbij:

a. de windturbines in een lijnopstelling worden geplaatst van minimaal drie windturbines;
b. de rotorbladen van de windturbines binnen een lijnopstelling dezelfde draairichting hebben;
c. de windturbines binnen een lijnopstelling eenzelfde verschijningsvorm hebben;
d. de ashoogte van de windturbines maximaal 120 meter bedraagt;
e. de rotordiameter voor windturbines met een ashoogte vanaf 80 meter gelijk is aan de ashoogte met een maximale afwijking van 10% en de rotordiameter voor windturbines met een ashoogte tot 80 meter gelijk is aan de ashoogte met een maximale afwijking van 20%, met dien verstande dat voor windturbines met een ashoogte tot 80 meter de afstand tussen het laagste punt van de tip van het rotorblad en maaiveld minimaal 28 meter bedraagt;
f. de windturbines op minimaal 600 meter afstand worden geplaatst van gevoelige bestemmingen en in geval van bijzondere lokale omstandigheden normen als bedoeld in artikel 3.14a, derde lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer worden vastgesteld conform de daarvoor gestelde voorschriften in artikel 7.17; en
g. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast.

Wordt gewijzigd in: Artikel 6.22 Windturbines
2. In afwijking van het eerste lid mag ter plaatse van het werkingsgebied herstructureringsgebied windturbines binnen de MRA met behulp van een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3° of tweede lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van een bestemmingsplan of een beheersverordening wordt afgeweken het bouwen of opschalen van een of meer windturbines mogelijk worden gemaakt, waarbij:
a. de windturbines in een lijnopstelling worden geplaatst van minimaal drie windturbines;
b. de rotorbladen van de windturbines binnen een lijnopstelling dezelfde draairichting hebben;
c. de windturbines binnen een lijnopstelling eenzelfde verschijningsvorm hebben;
d. de rotordiameter voor windturbines met een ashoogte vanaf 80 meter gelijk is aan de ashoogte met een maximale afwijking van 10% en de rotordiameter voor windturbines met een ashoogte tot 80 meter gelijk is aan de ashoogte met een maximale afwijking van 20%, met dien verstande dat voor windturbines met een ashoogte tot 80 meter de afstand tussen het laagste punt van de tip van het rotorblad en maaiveld minimaal 28 meter bedraagt;
e. de windturbines minimaal voldoen aan de wettelijke normen voor geluidsbelasting en slagschaduw;
f. de obstakelverlichting wordt beperkt tot de minimale variant, die het ICAO (International Civil Aviation Organization) voorschrijft;
g. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast.

Fracties CU, PvdD

Toelichting: De provincie hanteert harde criteria als het gaat om afstand tot woningen of andere gevoelige bestemmingen en voor wat betreft de hoogte van een windturbine. Het is niet gezegd dat daarmee overlast ook daadwerkelijk wordt voorkomen c.q. beperkt of dat een windturbine ook daadwerkelijk goed landschappelijk ingepast kan worden. Het kan zijn dat een windturbine prima gerealiseerd kan worden zonder overlast te veroorzaken, maar dat deze toch niet past

volgens de voorgestelde Omgevingsverordening. Andersom is het niet ondenkbaar dat de huidige criteria onvoldoende bescherming bieden van de leefkwaliteit in een gebied, bijvoorbeeld door toepassing van overmatige verlichting. Wettelijke regels bieden reeds bescherming door eisen te stellen aan de geluidsbelasting (maximaal 47 dB Lden en 41 dB Lnight geluidsbelasting op gevoelige bestemmingen) en slagschaduw. Door onwerkbare criteria los te laten en te focussen op criteria die daadwerkelijk bedoeld zijn om de gevolgen voor mens, dier en landschap te beperken, creëert de provincie meer ruimte voor de opwek van duurzame energie, terwijl de nadelige effecten zoveel mogelijk worden voorkomen.

Het tweede onderdeel waar wij commentaar op hebben, betreft een aantal concrete keuzes rondom het BPL. Dan gaat het specifiek om de keuze om de Zijpe- en Hazepolder vrijwel geheel buiten beschermingsregimes te laten vallen, de keuze om het gebied waar Stomptoren-West is gepland, als BPL aan te wijzen en de keuze om de zuidwestelijke zijde van industrieterrein Hellingweg in Broek in Waterland ook als BPL aan te wijzen. Wij dienen daarom de motie van de PvdA met de oproep om een zorgvuldige heroverweging van de begrenzing van de BPL in de Zijpe- en Hazepolder, mede in. Voor Stompetoren-West zijn wij van mening dat het een kwestie is van behoorlijk bestuur om woningbouw niet onmogelijk te maken. De voormalige gemeente Schermer heeft reeds sinds 2005 grondposities verworven ten behoeve van woningbouw in Stompetoren-West. De gemeente Alkmaar heeft in 2017 haar Omgevingsvisie vastgesteld met daarin nadrukkelijk opgenomen de mogelijkheden – onder voorwaarden – van woningbouw in Stompetoren-West. Uit correspondentie blijkt bovendien dat de provincie in 2010 met de gemeente Schermer heeft afgesproken dat de gemeente 480.000 euro bijdraagt als natuurcompensatie aan de N23 en de herinrichting van de N243 voor woningbouw in Stompetoren-West. De provincie heeft dus gedurende het gehele proces een positieve grondhouding aangenomen. Wij denken dat Stompetoren en haar inwoners gebaat zijn bij deze rustig gefaseerde uitbreiding over een periode van 20 jaar. We dienen daarom samen met het CDA en de PVV de motie “Woningbouw Stompetoren-West mogelijk maken”.

Motie 110/051020
Woningbouw Stompetoren-West mogelijk maken

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:

- *De voormalige gemeente Schermer reeds sinds 2005 grondposities heeft verworven ten behoeve van woningbouw in Stompetoren-West;*
- *De gemeente Alkmaar in 2017 de Omgevingsvisie heeft vastgesteld met daarin nadrukkelijk opgenomen de mogelijkheden – onder voorwaarden – van woningbouw in Stompetoren-West;*
- *Uit correspondentie blijkt dat de provincie in 2010 met de gemeente Schermer heeft afgesproken dat de gemeente € 480.000 bijdraagt aan de N23 en de herinrichting van de N243 als natuurcompensatie voor woningbouw in Stompetoren-west;*
- *De provincie gedurende het gehele proces een positieve grondhouding heeft aangenomen;*

- *De provincie pas recent op andere gedachten is gekomen, zoals verwoord in bijlage 3 op blz. 12: "Met name de afgelopen twee jaar heeft de provincie zich in ambtelijk overleg, o.a. in reactie op de woningbouwprogrammering, op het standpunt gesteld dat woningbouw met een dergelijke omvang niet gewenst is;*
- *De woningnood onverminderd hoog is.*

Van mening dat:
- *Stompetoren en haar inwoners gebaat zijn bij deze rustig gefaseerde uitbreiding over een periode van 20 jaar;*
- *De voorzieningen, zoals de basisschool, peuterspeelzaal, kinderopvang, sportaccommodaties, verenigingen en de lokale middenstand met deze uitbreiding meer armslag krijgen;*
- *Het provinciaal landschap in beperkte mate wordt aangetast omdat de geplande bebouwing het dorp afrondt;*
- *De gemeente Alkmaar de beleidskeuzes van de gemeente Schermer respecteert;*
- *De positieve grondhouding van de provincie verwachtingen heeft gewekt.*

Dragen GS op:
- *De begrenzing van het BPL bij Stompetoren zo aan te passen dat woningbouw in Stompetoren-West mogelijk wordt conform de uitgangspunten zoals vermeld in de Omgevingsvisie van de gemeente Alkmaar uit 2017;*
- *Binnen drie maanden een voorstel daartoe ter besluitvorming aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CU, CDA, PVV

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Ik heb een vraag en die heb ik ook al in de commissie gesteld aan de heer Klein of aan iemand anders, u stelt dat er een afspraak is tussen de provincie en de gemeente Alkmaar. Ik heb die afspraak nog steeds niet gezien. Het enige wat ik heb gezien, is een afschrift van het college van B&W aan de gemeenteraad. Kunt u daar een toelichting op geven?

De heer **KLEIN** (CU): Dat kan ik zeker, ik heb ook correspondentie gezien en in die correspondentie van de provincie wordt nadrukkelijk een koppeling gelegd tussen het bijdragen aan de natuurcompensatie en de woningbouw in Stompetoren-West.

De heer **VINK** (D66): In aansluiting hierop, Stompetoren-West hebben wij inderdaad in de commissie besproken. Ik begon daar ook over. Mevrouw Kaamer van Hoegee stelde mij toen dezelfde vraag als die zij nu stelt. Belangrijker dan dat is nog dat de gedeputeerde ons toezegde omdat er wat verwarring en onduidelijkheid is, alles goed op een rijtje te zetten, uit te zoeken. Daarom ben ik verbaasd over deze motie – of was het een amendement – op dit moment. De toezegging van de heer Loggen is voor mij veel waard. Voor u niet?

De heer **KLEIN** (CU): Het is een motie, toezeggingen zijn mij ook heel veel waard, maar dat is een toezegging om dingen op een rijtje te gaan zetten. Er staan al een heleboel dingen op een rij, dat staat zelfs in de discussienotitie beschreven en op grond daarvan stellen wij met de motie voor om GS op te dragen het BPL daar aan te passen.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik sla aan op een amendement dat de heer Klein zojuist heeft ingediend, Ruimte voor Ruimte regeling. Daarin stelt hij voor om maximaal 25% van gesloopte bebouwing toe te staan voor nieuwe bebouwing. Waarop is die 25% gebaseerd, want dat kan in sommige gevallen te weinig zijn om een goede transitie te maken. Zou dat meer mogen zijn?

De heer **KLEIN** (CU): Dat is een hele interessante vraag, want wij hebben er in de fractie ook over gesproken hoeveel procent redelijk zou zijn. Wij kunnen hier zeker verder over praten. Misschien is het wel goed om een aantal concrete voorbeelden te bestuderen om een goede inschatting te kunnen maken van het percentage. Dat staat open voor discussie. De kern voor ons is dat er minder bebouwing terugkomt zodat de verrommeling afneemt en dat wij tegelijkertijd geen strikte criteria gaan leggen over het aantal woningen, want dat is helemaal niet relevant voor de provinciale belangen. Voor het gebied Hellingweg in Broek in Waterland beperkt de aanwijzing tot BPL de gewenste transformatie tot woningbouw. De gedeputeerde heeft in de commissie toegezegd er nog even naar te kijken. Ik heb net aangegeven dat toezeggingen van de gedeputeerde altijd heel veel waard zijn, wij hebben daarom een motie klaarliggen om dit stuk buiten het BPL te houden, maar we gaan ervan uit dat deze niet nodig is en dat de gedeputeerde ons zo zal toezeggen de begrenzing ter plaatse te wijzigen, omdat het een niet logische begrenzing is. Tenslotte ons derde punt. In de Omgevingsverordening is volgens artikel 13.3 ruimte voor innovatieve experimenten, dat vinden wij een gedurfd maar ook zinvol artikel. Wij hebben van verschillende kanten begrepen dat gemeenten ruimte willen geven aan zogenaamde Tiny Houses. Wij vinden dat het faciliteren van Tiny Houses kansen biedt om creatieve, innovatieve en duurzame vormen van wonen te ontwikkelen en daarmee een nieuwe en aantrekkelijke dimensie toe te voegen aan het wonen en leven in Noord-Holland. Samen met de PvdD dienen we daarom de motie “Tiny Houses positief tegemoet treden” in.

Motie 111/051020
Tiny Houses positief tegemoet treden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De woonwensen van inwoners in beweging zijn en niet altijd meer aansluiten op de standaard projectmatige bouw;*
- *Groepen zoals alleenstaanden, jongeren en mantelzorgers steeds lastiger een huis kunnen krijgen en/of realiseren vanwege belemmeringen op het gebied van een hypotheek of bestemmingsplannen;*
- *Een groeiend gedeelte van de samenleving behoefte heeft aan een overzichtelijk,*

zelfvoorzienend leven zonder een grote hypotheekschuld, zonder veel spullen en zonder het verspillen van hulpbronnen.

Overwegende dat:

- *Het Tiny House concept voortkomt vanuit voorgenoemde wensen/frustraties en hier een oplossing voor biedt door middel van een klein (max 50 m2), duurzaam vervaardigd huis;*
- *De huidige regelgeving (Bouwbesluit 2012) geen belemmeringen opwerpt voor het afgeven van een omgevingsvergunning voor de bouw van een Tiny House mits er sprake is van particuliere bouw;*
- *Een Tiny House weinig tot geen voorzieningen behoeft en los kan staan van nutsvoorzieningen;*
- *In verschillende gemeenten al pilots hebben plaatsgevonden of plaatsvinden.*

Van mening dat:

- *Het faciliteren van Tiny Houses kansen biedt om creatieve, innovatieve en duurzame vormen van wonen te ontwikkelen en daarmee een nieuwe en aantrekkelijke dimensie toe te voegen aan het wonen en leven in Noord-Holland;*
- *Een Tiny House een verrijking van de lokale architectuur is, aangezien er vaak voor modern en onderscheidend design gekozen wordt.*

Verzoeken GS:

- *In het kader van de experimenteerruimte zoals beschreven in artikel 13.3 ook Tiny Houses als een mogelijke innovatieve ontwikkeling te zien;*
- *Dergelijke initiatieven met een positieve grondhouding tegemoet te treden*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CU, PvdD

Ter afsluiting. Wij volgen met interesse de discussie over de mogelijke aanscherping van de definities van “groot openbaar belang”. Wij willen daar in de tweede termijn verder op ingaan in reactie op alle antwoorden die zijn gegeven op de voorstellen die daar door verschillende partijen voor zijn gedaan. Wij zien uit naar de reactie van GS en andere partijen op onze voorstellen.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Nog een vraag, in de motie over Stompetoren die wij samen met u indienen, gaat u ook in op de voorzieningen in kleine kernen zoals basisscholen, peuterspeelzalen, kinderopvang, sportaccommodaties die met wat uitbreiding meer armslag krijgen. Wij zijn het uiteraard eens dat u dat aanvoert voor Stompetoren, maar hoe ziet u dat in het licht van heel veel andere kernen waarvan wethouders hebben gezegd dat het echt gevaar loopt.

De heer **KLEIN** (CU): Dat is een interessante vraag. Wij hebben een grote verantwoordelijkheid met elkaar om het platteland leefbaar te houden en de voorzieningen in stand te houden. Daar is

niet altijd de enige oplossing dat wij weiland gaan volbouwen en daarom hebben wij ervoor gekozen om uw andere voorstellen daarover niet te steunen.

De **VOORZITTER**: De 2 amendementen en 2 moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VINK** (D66): Voorzitter. Zojuist heb ik met plezier geluisterd naar het begin van de bijdrage van de heer Klein, hij begon te vertellen dat het een groot stuk werk is wat hier geleverd is door de gedeputeerde en zijn ambtenaren. Diverse verordeningen zijn in een Omgevingsverordening beland, de Omgevingsvisie is helder vertaald, ik ben dat zeer met hem eens. Ik zei dat al in de commissie, maar nog een keer bij deze, chapeau voor het werk van GS en de ambtenaren. De gedeputeerde heeft op diverse vragen in de commissie antwoord gegeven en daarom kan ik een aantal vragen nu achterwege laten. Wij vinden een aantal dingen heel belangrijk en ik kan het niet laten om drie punten langs te lopen en dan kom ik meteen op de amendementen en motie die ik wil indienen. Een punt dat voor ons altijd erg belangrijk is, is democratische controle. Hoe zorgen wij bij toekomstige besluiten over grote woningbouwlocaties groots en meeslepend of klein en ingrijpend qua gevolgen voor het landschap dat wij als PS mee kunnen kijken en besluiten en kunnen zorgen dat wij niet met lege handen staan als daar draagvlak aan de orde is en draagvlak wellicht ontbreekt en misschien ook bij ons kritiek is. Ik heb daar vragen over gesteld in de commissie en eerlijk gezegd, kreeg ik de indruk dat de gedeputeerde op dat punt een toezegging deed aan ons, om dat expliciet te maken dat hij vanzelfsprekend ruimte ging geven aan PS en om die reden wacht ik even zijn antwoord nog een keer af in zijn eerste termijn en wil ik hem op dat punt geloven op zijn woord en ga ik ervan uit dat het niet nodig is om hiervoor een motie in te dienen. Dat zou wel kunnen, ik kondigde dat aan in de commissie, maar ik denk dat ik hem daarmee onrecht doe. Het punt zelf – dat hoorde ik ook bij mevrouw Alberts en bij de heer Zoon – is een punt dat breder gevoeld wordt in PS. Bij de controle en dat wij graag mee willen praten hoort ook dat wij positie geven aan de ARO. Die adviesraad zou breder moeten kijken dan alleen naar ruimtelijke ordening, ze zouden eigenlijk een omgevingskwaliteitsadvies moeten geven. De gedeputeerde zei dat de ruimtelijke kwaliteit in de volgende versie van de Omgevingsverordening wordt verbreed naar omgevingskwaliteit. Wij spraken af in het coalitieakkoord dat de ARO breder zou kijken, maar ik zou ze ook in positie willen brengen om dat breder kijken en adviseren daadwerkelijk te doen bij relevante plannen voor verandering van ons mooie landschap en onze steden. Op dat punt wil ik een amendement indienen om ARO altijd in positie te brengen.

Amendement 41/051020
ARO advies bij ontheffingsbevoegdheid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in bovengenoemde verordening op pagina 77 in artikel 13.4 na lid 3.c. toe te voegen:
d. een advies van de ARO.
Fractie D66

Toelichting:
De wettelijke bevoegdheid van GS om in bepaalde gevallen ontheffing te kunnen verlenen is altijd gekoppeld aan een ruimtelijk plan. D66 vindt het wenselijk om dit ruimtelijk plan te laten toetsen aan een advies van de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO - zie artikel 8.1). Door het ARO-advies niet verplicht te stellen zouden zowel belanghebbende inwoners en bedrijven als de gemeenteraad en Provinciale Staten geheel omzeild kunnen worden en geen inzicht hebben in de afwegingen. Het is in het belang van de democratie dat ontheffingen van het beleid op de leefomgeving voorzien worden van deskundige onderbouwing, zodat belanghebbenden en democratische organen voorzien kunnen worden van informatie over deze besluiten. Alle ARO adviezen zijn openbaar.

Dan nog een tweede punt, er is balans nodig tussen enerzijds sterke functies, woningbouw bijvoorbeeld en daarmee verandert het landschap zonder dat je dat terug kunt draaien en zwakke functies, natuur, landschap, erfgoed. Als je daar eenmaal aan bent gekomen, krijg je het ook nooit meer in die kwaliteit terug. Balans tussen zwakke en sterke functies is dus belangrijk. Wat ons betreft is daar in de Omgevingsverordening een hele goede afweging in gemaakt. Daarbij hoort ook ruimte voor bouwen, bouwen, bouwen. Sommigen hebben dat in deze vergadering ingebracht en dat is ook voor ons essentieel. Nogmaals, wij zijn blij met de ruimte die er is en met de mogelijkheden die er zijn en met de woondeal die gesloten is met de MRA, waaruit blijkt dat de MRA de ruimte heeft om de woningen te bouwen die volgens hen nodig zijn. Die ruimte biedt ook de Omgevingsverordening. Daar hebben wij het volste vertrouwen in. Daar komt nog bovenop het aangekondigde Deltaplan Wonen voor woningbouw dat met name betrekking zal hebben op NHN, maar als ik dat niet goed begrepen heb, zal de gedeputeerde dat vast corrigeren, maar met die aanvulling hebben wij er nog meer vertrouwen in dat ook dit punt, dat deze balans met ook ruimte voor wonen, goed ingevuld wordt. Waardering van ons. Er zijn wel specifieke locaties die vragen oproepen. Wij hebben er al een paar gehoord, Stompetoren-West, de gedeputeerde heeft toegezegd om dat eens goed uit te zoeken. Dat wachten wij graag af. Er zijn er nog een paar, aan de westkant tussen Amsterdam en Haarlem had je een bufferzone, met groene kwaliteit, dat is waar de Houtrakpolder ligt. Die bufferzone zou in principe over moeten gaan in BPL. Tegelijkertijd hebben wij een afspraak gemaakt over een reservering voor een mogelijk toekomstig haventerrein. Ik kan mij goed voorstellen dat dat gebied dat mogelijk in de toekomst gebruikt wordt voor de haven, geen onderdeel uitmaakt van BPL. Wat in de Omgevingsverordening is opgenomen, is qua begrenzing een beetje anders dan wat in de visie NZKG staat. Daarom een amendement.

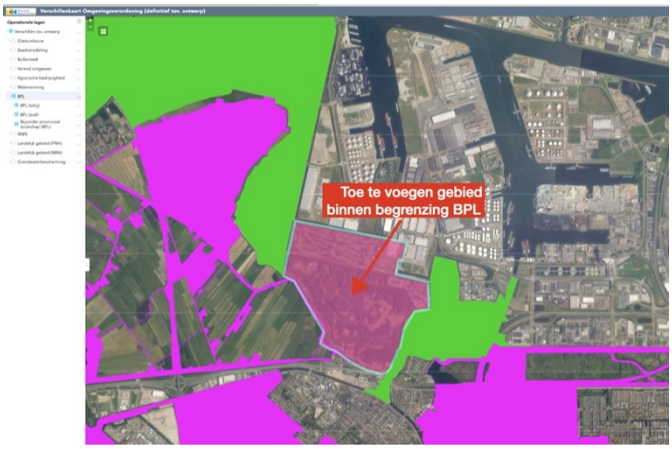
Amendement 42/051020
Recreatiegebied & golfterrein Houtrak in BPL

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Besluiten in de kaarten van de Omgevingsverordening het hieronder aangegeven gebied toe te voegen aan het Bijzonder Provinciaal Landschap.

Besluiten om de kaarten van de Omgevingsverordening met betrekking tot de Houtrakpolder en omgeving zo veel mogelijk in lijn te brengen met de Visie Noordzeekanaalgebied 2040. Daartoe de gebieden die niet in de Visie opgenomen zijn als reservering voor een mogelijk toekomstig havengebied, zo mogelijk binnen Bijzonder Provinciaal Landschap te leggen en op dit moment in ieder geval het hieronder aangegeven gebied toe te voegen aan het BPL.

Fractie D66

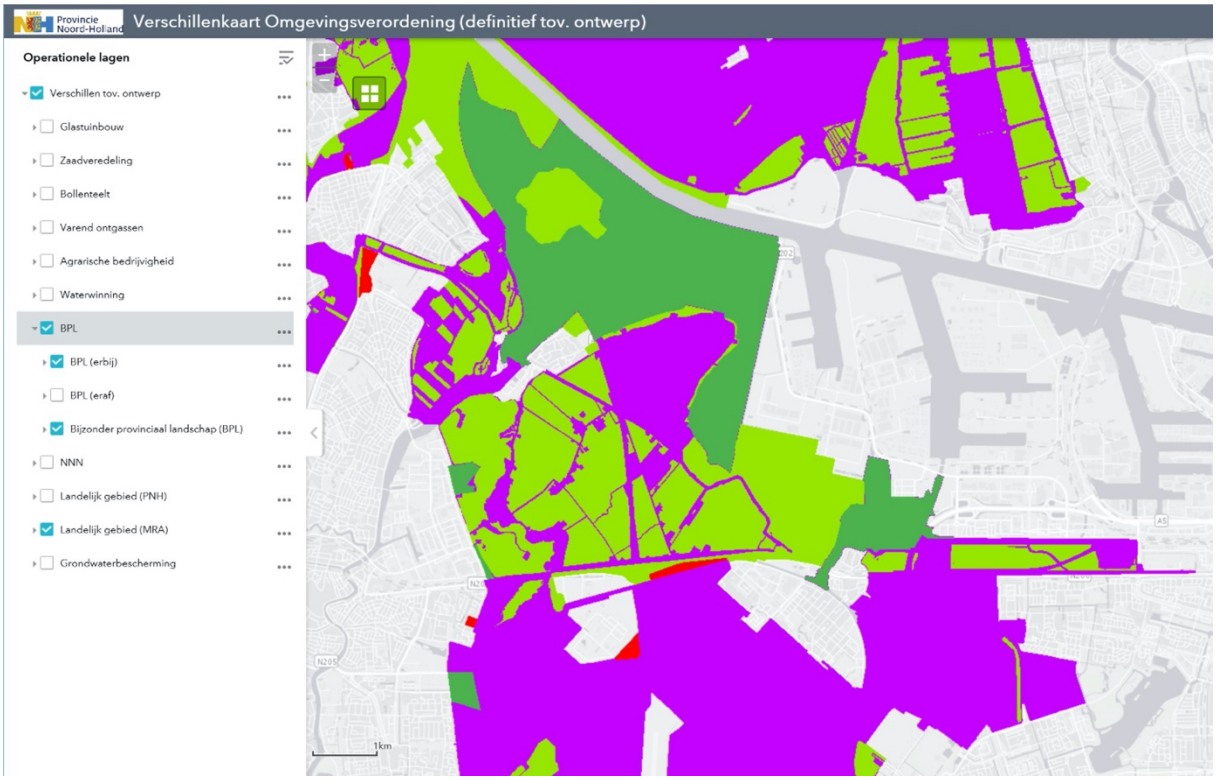

Toelichting:
De Rijksbufferzones waren in 2011 in de Provinciale Ruimtelijke Verordening opgenomen.

Uitgangspunt van de omgevingsverordening is om gebieden met een specifiek beschermingsregime als Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)op te nemen in de omgevingsverordening. En dat is gedaan. In de onderstaande kaart zien we:

- Paars: bestaand Bijzonder Provinciaal Landschap
- Lichtgroen: MRA landelijk gebied
- Donkergroen: Toegevoegd Bijzonder Provinciaal Landschap

Hieruit wordt duidelijk dat het parkgedeelte van de Houtrakpolder dat tot het recreatiegebied Spaarnwoude behoort met de naam ”Spaarnwoude/Houtrak” en de daar ten noorden van gelegen Amsterdamse Golfclub niet toegevoegd zijn, terwijl ze – net als het andere toegevoegde gebied – wel onder de Rijksbufferzone vielen. De naastgelegen gebieden zoals de Golfbaan Houtrak en Inlaagpolder en het gebied ten Oosten van de Wethouder van Essenweg(Grote IJpolder) inclusief het Afwateringskanaal, het Groene Schip en voorts alle golfbanen in de omgeving zoals de Haarlemmermeerse en de Zaansche Golf Club etc. zijn wel als BPL aangeduid.
Er is geen duidelijke reden om het parkgedeelte Houtrak en de golfbaan uit te zonderen van de BPL regeling. D66 wil daarom het parkgedeelte Spaarnwoude/Houtrak - als onderdeel van het recreatiegebied Spaarnwoude - en het terrein van de Amsterdamse Golf Club als “BPL" in de omgevingsverordening meenemen.

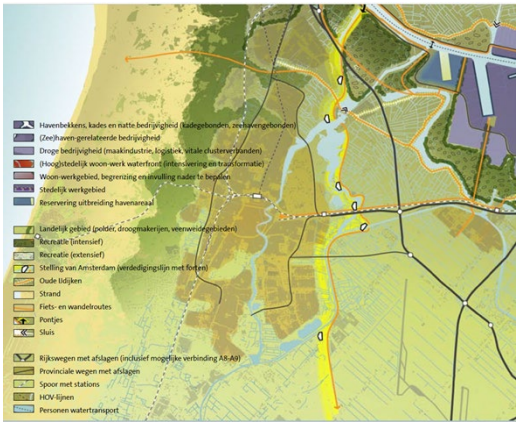
Dat betekent dat het BPL op deze locatie iets kleiner is dan de bufferzone, dat een paar plekken erbuiten vallen en dat die plekken niet gebruikt moeten worden voor andere functies dan groen of haven, want dan gebeurt er iets geks. Wij zouden willen dat de groene functie overeind blijft, totdat er een ander besluit genomen wordt en dat zou dan alleen een havenbesluit kunnen zijn. Daarom een motie.

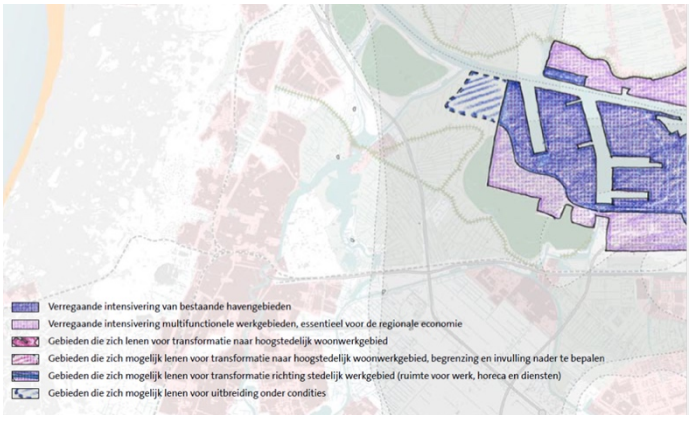
Motie 112/051020
Visie NZKG Houtrak en omgevingsverordening

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De voormalige Rijksbufferzones in de Provinciale Ruimtelijke Verordening waren opgenomen met een groene en recreatieve functie;*
- *Deze gebieden in de Omgevingsverordening zijn opgenomen als Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL), maar niet alle;*
- *De visie NZKG 2040 duidelijk aangeeft dat de haven van Amsterdam wellicht in de toekomst ruimte nodig kan gaan hebben aan de noordzijde van de Houtrakpolder;*
- *Er conform die visie (en de daarin opgenomen aanduiding op kaart) een reservering wordt gemaakt voor een mogelijk toekomstig haventerrein in de noordelijke Houtrakpolder;*
- *Er alvorens te besluiten tot aanleg van een haventerrein, expliciete afwegingen gemaakt moeten worden door en met alle betrokken partijen en er bestuurlijk overleg moet plaatsvinden en bestuurlijke besluiten voorbereid moeten worden, waarover vervolgens Provinciale Staten een expliciete afweging en besluit moeten nemen.*

Overwegende dat:

- *De recreatieve functie van groene gebieden rondom de stad van groot belang is;*
- *In de visie NZKG 2040 genomen besluiten met betrekking tot de toekomst van dit gebied moeten worden gehonoreerd.*

Verzoeken het college van GS zich voorafgaand aan verdere besluitvorming in te zetten:

- *Voor het groen houden en het in stand houden van de recreatieve functie van dit gebied voor de inwoners van de Metropoolregio Amsterdam;*
- *Om alle andere dan groene of havenontwikkelingen te voorkomen;*
- *Een mogelijk toekomstig GS-besluit met betrekking tot transformatie van deze polder naar haventerrein tijdig aan PS voor te leggen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie D66

Voor alle helderheid, er zijn twee locaties waar ik nog iets over wil zeggen. In de commissie heb ik gevraagd naar de locatie Sloterdijk-West. Daar is een gedeelte aangewezen voor zware industrie, er is veel inspraak op gekomen, veel reacties. Er zit nu namelijk geen zware industrie. Tegelijkertijd – en dat heeft gedeputeerde Pels helder aangegeven – voor de transitie die wij willen van lineair naar circulair, van fossiel naar niet fossiel, heb je ook plekken nodig voor de zware industrie en met de milieuruimte die daarbij hoort. Dit is de enige plek in Amsterdam. Dan kan ik zeggen, er is een discussie over of je die plek wel echt nodig hebt. De gedeputeerde gaf ook aan dat zij daarover in gesprek is met Amsterdam en dat op basis van dat gesprek er wellicht andere oplossingen denkbaar zijn, maar dat wij het niet voortijdig moeten weggeven, want wellicht hebben wij het heel hard nodig. Ik heb daar goed naar geluisterd en op grond daarvan wil ik meegaan in het verhaal van de gedeputeerde want ik denk dat dat verstandig is. Tegelijkertijd wil ik graag een duiding horen van de stand van zaken van het overleg met Amsterdam en wanneer wij daarvan het resultaat kunnen terugzien. Daar ben ik heel benieuwd naar. Als laatste de Zijpe polder, wij zijn daar wezen kijken. Ik heb in de commissie iets verteld over de weidevogels en het feit dat BPL daar zo klein is vastgelegd, dat daarmee de weidevogelstand geen recht wordt gedaan en niet wordt gestimuleerd en dat onze ambitie niet wordt geholpen op dat punt. Ik zag nu dat er een motie ligt van de PvdA samen met de CU meen ik, ik wil mij heel graag aansluiten bij deze motie en deze medeondertekenen, om in de uitwerking actief vergroting van het BPL mee te nemen, in ieder geval goed te kijken hoe het belang van de weidevogels in dat gebied gediend kan worden. Ik kijk uit naar de antwoorden op de vragen die ik heb gesteld.

De **VOORZITTER**: De 2 amendementen en 1 motie maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Dit was uw maidenspeech, maar dat zag ik te laat. U praat alsof u er al heel lang bij bent, maar dit was uw maidenspeech. Daarmee laat ik geen interrupties toe.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, laat ik mijnheer Vink meteen geruststellen, mede indienen is prima. Ik begon de bijdrage in de commissie met de opmerking dat de invoering van de Omgevingswet volgens sommigen de grootste stelselwijziging is sinds de Grondwet van 1848. Gelukkig is het wel een ander proces, niet alleen was in 1848 burgerparticipatie nog slechts een verre stip op de horizon, het begrip burger kreeg ook een heel andere invulling. Het is vanuit het streven naar emancipatie, vertegenwoordiging en verheffing dat in die tijd de Partij van de Arbeid, - toen nog de SDAP – is opgericht. De Grondwetsherziening werd afgetikt door 58 witte heren in jacquet of uniform. Als ik dan nu zie hoe onze samenleving betrokken is geweest bij het

proces om tot de Omgevingsvisie en -verordening te komen, dan hebben we gelukkig al hele grote stappen gezet. Als bovendien een van de belangrijkste uitgangspunten van deze wet meer echte betrokkenheid van onze inwoners bij hun leefomgeving is en samenwerking in plaats van bestuurlijke hiërarchie de norm moet worden, dan slaan we hiermee echt een nieuwe weg in. Niet dat we er daarmee zijn, er is nog heel veel winst te boeken op het gebied van emancipatie, gelijkwaardigheid en kansengelijkheid en op het gebied van het tegengaan van discriminatie en verbetering van de diversiteit die onze rijkgeschakeerde samenleving zo kleurrijk en mooi maakt. Deze verordening is meer dan de bundeling van een aantal bestaande wetten en regels, het werkt toe naar een wezenlijke verandering van het hele bestuurlijke landschap. Dat is een complex proces, het is ook een proces waarin we gaandeweg moeten leren omgaan met nieuwe verhoudingen en werkwijzen. Deze Omgevingsverordening is dan ook geen statisch document, het is versie 1, the Big Bang in een evolutieproces dat bestuurlijk Nederland nog lang zal bezighouden. Cultuurveranderingen zijn immers moeilijk in wetten te vangen of af te dwingen. In deze 1.0 versie wordt een aanzienlijk aantal provinciale ruimtelijke verordeningen samengebracht. Het aantal echte wijzigingen is beperkt in omvang, maar niet in betekenis. De meest in het oog springende is wel de invoering van het BPL. Daar zijn dan ook de meeste reacties op gekomen, zowel positieve als negatieve. Het nieuwe BPL is voor een belangrijk deel de voortzetting van bestaande beschermingsregimes. De begrenzing is gebaseerd op een samenspel tussen de PRV, de PMV en de Omgevingsvisie NH 2050, het Kwaliteitsbeeld Noord-Holland 2050, de Cultuurhistorische Waardenkaart en de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie en zelfs ons coalitieakkoord, allemaal even lezenswaardige documenten kan ik u vertellen. Het is een zorgvuldige afweging tussen soms botsende belangen. De wens om ruimte voor woningbouw te creëren en de wens om ons landschap en de natuur te beschermen bijvoorbeeld. Voor de PvdA is Volkshuisvesting altijd een speerpunt geweest en dat zal het altijd zijn. Bouwen is daar onlosmakelijk mee verbonden. Betaalbaar, bereikbaar en duurzaam. Tegelijkertijd is de bescherming van de natuur, van het groen ons na aan het hart. Immers, een goed dak boven je hoofd is één, maar dat kan niet zonder een gezonde groene leefomgeving met frisse lucht en schoon water. Dat spanningsveld herkennen wij en dat dwingt ons tot het maken van soms ongemakkelijke keuzes. Bijvoorbeeld dat je niet overal zomaar kunt bouwen. De uitdaging voor de komende tijd zal blijven om het meeste te halen uit de bouwruimte die er wel is, binnenstedelijk, rond OV Knooppunten en bovenal betaalbaar, betaalbaar, betaalbaar. Inzetten op echte volkshuisvesting en niet de saldi van ontwikkelaars met speculatieve grondposities. Deze Omgevingsverordening biedt daar ruimte voor. Daarbij hebben wij hooggespannen verwachtingen ten aanzien van de Bouwambassadeur om beweging en versnelling te brengen. Daarbij zijn ook wij nieuwsgierig naar de voorstellen van GS in het kader van het Deltaplan Wonen.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik wil u iets vragen over uw bijdrage. U wilt ruimte bieden ook aan woningbouw, maar waar is die ruimte dan? Als u zegt dat deze Omgevingsverordening ruimte biedt aan woningen, dan denk ik, er wordt minder ruimte geboden dan er nu is. Hoe kijkt u daartegenaan?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik zou eigenlijk moeten volstaan met het antwoord dat ik mevrouw Van Andel een paar keer in de commissie heb gegeven, namelijk niet alles kan en niet alles kan overal. Zoals door anderen is aangegeven, is er in deze Omgevingsverordening en sowieso in het provinciale beleid heel veel ruimte om woningen te bouwen, niet altijd op de gemakkelijkste plekken en zeker niet in het groen waar strategische grondposities of andere dingen liggen die heel veel geld kosten en vooral de bouwers ten goede komen. Daar moeten wij zorgvuldig naar kijken en daarom zijn wij blij met wat de Omgevingsverordening nu biedt en zien wij uit waar GS mee gaan komen in het Deltaplan en vooral het in gang zetten van de Bouwambassadeur die juist bedoeld is om vastzittende of traag verlopende projecten vlot te trekken. Er is vooralsnog meer dan voldoende te doen, dus laten wij eerst gaan bouwen en dan pas zeggen dat er te weinig ruimte is.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Mocht er uit het Deltaplan blijken dat er toch te weinig ruimte is voor woningbouw om tot 2030 aan de woningbouwopgave te voldoen, bent u dan bereid om te kijken naar de grenzen in de ruimte en de Omgevingsverordening aan te passen?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik heb nu al een aantal keren horen langskomen, je moet uiterst behoedzaam zijn met weggeven wat je niet kunt herstellen en ons landschap en de openbare ruimte is daar een van. Natuurlijk, als er mogelijkheden zijn om met behoud van het landschap bijvoorbeeld meer woonruimte te realiseren, dan zullen wij daar zeker op een positieve manier naar kijken want voor ons is volkshuisvesting extreem belangrijk. Het is ongeveer onze raison d'être, maar niet ten koste van alles en zeker niet ten koste van iets wat onherstelbaar verdwijnt. Ik zal de laatste zijn om hier Lucebert te citeren, laat staan uit verband gerukt te misbruiken. Bovendien is het hier niet de vraag of waarde weerloos is, maar hoe wij ruimtelijke waarde weerbaar maken. Dat is immers waartoe wij ruimtelijke beschermingsregimes hebben. Om datgene te beschermen wat waardevol is, wat ons raakt en daarmee verrijkt, want natuur verrijkt ons. Niet alleen tijdens een wandeling in de duinen of over de Gooische heide, maar ook heel tastbaar. Goede bescherming leidt tot versterking van de biodiversiteit, waardoor een natuurlijk evenwicht ontstaat. Een evenwicht dat het enige echte antwoord is op bijvoorbeeld plaagdieren zoals de Eikenprocessierups, maar ook een evenwicht dat zorgt voor voldoende bestuivers in de land- en tuinbouw. Daarom zijn wij blij met de beschermingsregimes, zowel BPL als NNN als Natura2000. Bescherming maakt weerbaar, maar bescherming staat of valt met de mogelijkheid om daarvan af te wijken. Een van de redenen om eventueel af te kunnen wijken van de bescherming, zijn redenen van Groot Openbaar Belang. Dat is begrijpelijk, want heel soms zijn er belangen die zo groot zijn, dat ze zelfs een zo beperkt mogelijke aantasting van de natuur rechtvaardigen. Veiligheid, milieu, u kent ze. Wat de PvdA betreft, zit hier wel een belangrijke beperking aan. Wat ons betreft zou een louter economisch belang, hoezeer economie en werkgelegenheid ook voor ons belangrijk zijn, geen reden mogen zijn om zo maar af te wijken. Om hier uitdrukking aan te geven, dienen wij een amendement in.

Amendement 43/051020
Groot openbaar belang – niet louter economisch

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:
1. De provincie regels stelt in het kader van een goede ruimtelijke ordening en ter bescherming van onder andere de leefbaarheid, de natuur, het landschap en het cultureel erfgoed;
2. Een inbreuk op de te beschermen belangen in beginsel onwenselijk is.

Voorts overwegende dat:
3. Het in uitzonderlijke gevallen desalniettemin onontkoombaar kan zijn om een dergelijke inbreuk toe te staan, als het gaat om fundamentele zaken van groot openbaar belang, zoals de (water-)veiligheid, de gezondheid, en het milieu;
4. De ontwikkeling van een sterke duurzame en zoveel mogelijk circulaire economie en de werkgelegenheid die dit met zich meebrengt, voor Noord-Holland belangrijk is;
5. Van een 'duurzame economische ontwikkeling' nauwelijks sprake kan zijn als deze slechts te realiseren zou zijn door onomkeerbare aantasting van de in de eerste overweging genoemde te beschermen belangen, waaronder de leefbaarheid, de natuur, het landschap en het cultureel erfgoed.

Besluiten: de Algemene Toelichting bij de Omgevingsverordening NH2020 in Bijlage 10 als volgt te amenderen dat aan de zinsnede "In eerste instantie kan worden gedacht aan fundamentele belangen, zoals veiligheid, gezondheid en milieu (denk aan drinkwaterbescherming, bescherming tegen hoogwater), maar ook verkeersveiligheid en leefbaarheid." wordt toegevoegd:
"In eerste instantie kan worden gedacht aan fundamentele belangen, zoals veiligheid, gezondheid en milieu (denk aan drinkwaterbescherming, bescherming tegen hoogwater), maar ook verkeersveiligheid en leefbaarheid. Een louter economisch belang kan niet worden aangemerkt als fundamenteel belang in de zin van een Groot Openbaar Belang waarmee inbreuk op de te beschermen waarden gerechtvaardigd kan worden."

Fractie PvdA

Voorzitter, deze tijd kent misschien geen Groter Openbaar Belang dan het tegengaan van klimaatverandering en temperatuurstijging, zeker in een laaggelegen provincie als NH. De energietransitie, de omschakeling naar duurzame, hernieuwbare energiebronnen, is daar een belangrijk instrument in. Deze energietransitie krijgt vorm in de RES'en. De RES 1.0 is aanstaande, de uitvoering wordt nog echt een hele klus. Die uitvoering kan soms een aantasting van bijvoorbeeld het BPL noodzakelijk maken. Denk dan niet meteen aan windmolens in NNN, maar bijvoorbeeld aan een ondergrondse kabel om de elektriciteitsinfrastructuur te versterken. De energietransitie is een dusdanig groot openbaar belang dat deze wat ons betreft een uitzonderingsgrond zou kunnen zijn, behoedzaam en met compensatie. Daarom dienen wij het volgende amendement in:

Amendement 44/051020
Groot openbaar belang – energietransitie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:
1. De Provincie regels stelt in het kader van een goede ruimtelijke ordening en ter bescherming van onder andere de leefbaarheid, de natuur, het landschap en het cultureel erfgoed;
2. Een inbreuk op de te beschermen belangen in beginsel onwenselijk is.

Voorts overwegende dat:
3. Het in uitzonderlijke gevallen desalniettemin onontkoombaar kan zijn om een dergelijke inbreuk toe te staan, als het gaat om fundamentele zaken van groot openbaar belang, zoals de (water-)veiligheid, de gezondheid, en het milieu;
4. De energietransitie naar duurzame en hernieuwbare energievoorziening van groot belang is voor de leefbaarheid, het welzijn en de toekomst van onze provincie
5. De maatregelen die nodig zijn in het kader van de energietransitie, in beginsel van een dusdanig groot openbaar belang kunnen zijn, dat zij bij gebrek aan reëel alternatief aantasting van de in de eerste overweging genoemde te beschermen belangen zouden kunnen rechtvaardigen.

Besluiten: de Algemene Toelichting bij de Omgevingsverordening NH2020 in Bijlage 10 als volgt te amenderen dat aan de zinsnede "In eerste instantie kan worden gedacht aan fundamentele belangen, zoals veiligheid, gezondheid en milieu (denk aan drinkwaterbescherming, bescherming tegen hoogwater), maar ook verkeersveiligheid en leefbaarheid." wordt toegevoegd:
"In eerste instantie kan worden gedacht aan fundamentele belangen, zoals veiligheid, gezondheid en milieu (denk aan drinkwaterbescherming, bescherming tegen hoogwater), maar ook de energietransitie, verkeersveiligheid en leefbaarheid."

Fractie PvdA

De heer **VINK** (D66): Ik dacht in het begin dat ik Jan Schaefer hoorde praten over het belang van woningbouw, maar toch vond ik het mooi. Daarna toen u over de economie begon, dacht ik dat ik de stem van Joop den Uyl of van Wim Kok terug zou horen, maar niets was minder waar, want u zei eigenlijk dat economie geen groot openbaar belang kon zijn, althans niet in zijn eentje. Ik meende daar toch enige strijdigheid met het gedachtengoed van de PvdA te horen. Ik hoor graag een nadere toelichting, want ik begreep dit punt niet.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik ben ontzettend blij met deze vraag, ik heb mij blijkbaar niet goed uitgedrukt. Ik heb namelijk gezegd dat hoezeer economie en de daaruit voortvloeiende werkgelegenheid voor ons van groot belang is, zou een reden van louter economisch belang niet een reden van groot openbaar belang moeten zijn om een beschermingsregime te omzeilen. Economie hartstikke belangrijk, duurzaam, circulair, echt doen, werkgelegenheid is waar het om draait als beste vorm van emancipatie, een baan met eigen werk en eigen geld om van te kunnen leven, maar niet de natuur altijd opofferen ten bate van de economie.

De heer **VINK** (D66): Ik begrijp best dat alles in samenhang moet gebeuren, dat vinden wij ook, maar soms zijn er ingrepen nodig en de tweede Maasvlakte is een voorbeeld van waar de economie de aanleiding was om dat aan te leggen. Daar zijn meer voorbeelden van en daar waren ministers van uw partij voor verantwoordelijk, maar ook anderen. Hoezeer ik de uitleg ook mooi vind en hoezeer ik snap dat alles in samenhang en integraal moet, dat moet het, toch ben ik verrast met dit amendement van de PvdA. Misschien kan de heer Voskuil nog een poging doen om mijn verrassing weg te nemen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik denk dat de belangrijkste constatering is dat de tweede Maasvlakte niet in Noord-Holland ligt en niet onder onze Omgevingsverordening valt, maar ik zal een wat tastbaarder voorbeeld noemen. De aanpassingen aan het circuit in Zandvoort zijn voor het allerbelangrijkste deel gebaseerd op economische overwegingen en wat ons betreft, zou dat niet moeten kunnen. De tweede Maasvlakte is van een volstrekt andere orde en is overigens niet louter economisch. Bovendien een andere provincie en wij hebben het hier over Noord-Holland en als u het goed vindt, ga ik daar nog even op door. Wat ons betreft zijn de bescherming van de natuur en andere te beschermen waarden van een dusdanige omvang, dat je niet alleen zou moeten zeggen, daar past een bedrijventerrein, dus moet de rest maar wijken. Voorzitter, aan deze Omgevingsverordening is door heel veel mensen heel hard gewerkt. Wij willen de gedeputeerde, zijn ambtelijke staf en iedereen die hier een bijdrage aan heeft geleverd, daarvoor complimenteren. Ja, er is veel waar wij tevreden over zijn en natuurlijk zijn er ook zaken die wij zelf misschien liever anders hadden gezien. Ik ga die hier niet allemaal alsnog proberen aan te passen, ze zijn immers de uitkomst van een lang proces met grote betrokkenheid van heel veel inwoners, organisaties en besturen. En het is geen eindproduct, we zijn nog lerende en ontwikkelende. Toch is er een locatie waar we GS willen vragen nog eens een extra blik op te werpen, uit oogpunt van nog grotere zorgvuldigheid en dat is de Zijpe- en Hazepolder, die nu niet onder BPL gebracht wordt, waar aanvankelijk wel een beschermingsregime op lag. Een locatie die niet alleen op basis van onze eigen provinciale stukken zoals de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, beschermenswaardig lijkt, maar volgens diverse betrokkenen ook kansen biedt op het gebied van bijvoorbeeld de weidevogelstand en de biodiversiteit. Daarom dienen wij samen met D66 en CU de volgende motie in met dictum:

Motie 113/051020
Heroverweging Zijpe en Hazepolder

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:
1. De provincie regels stelt in het kader van een goede ruimtelijke ordening en ter bescherming van onder andere de leefbaarheid, de natuur, het landschap en het cultureel erfgoed;
2. Deze bescherming deels is geborgd door het instellen van het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL);

3. In het BPL belangrijke waarden en provinciale verantwoordelijkheden geborgd worden, zoals de bescherming van de weidevogels, aardkundige monumenten en landschappelijke en cultuurhistorische elementen;
4. De begrenzing van het BPL is gebaseerd op een zorgvuldige afweging op basis van de huidige PRV, de PMV, de Omgevingsvisie NH 2050, het Kwaliteitsbeeld Noord- Holland 2050, de Cultuurhistorische Waardenkaart en de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie en het coalitieakkoord 'Duurzaam Doorpakken'.

Voorts overwegende dat:
5. Het ondanks de zorgvuldige afweging toch gebleken is dat in sommige gebieden een heroverweging wenselijk kan zijn, zoals dat gebeurt in Schagen, Uitgeest, Castricum en het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen;
6. Provinciale Staten van mening zijn dat ook het gebied van de Zijpe- en Hazepolder op grond van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, alsmede de potentie om bij te dragen aan de versterking van de biodiversiteit en natuurwaarden in Noord-Holland, uit oogpunt van zorgvuldigheid een dergelijke heroverweging verdient;
7. Een heroverweging de zorgvuldigheid dient, maar niet automatisch een herwaardering hoeft te betekenen.

Roepen het College van Gedeputeerde Staten op:
1. De landschappelijke, cultuurhistorische en in potentie aanwezige natuurwaarden van de Zijpe- en Hazepolder te betrekken bij een zorgvuldige heroverweging van de begrenzing van de BPL ter plaatse;
2. PS te informeren over de uitkomst van deze heroverweging in de Statencommissie RWK

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PvdA, D66, CU

Voorzitter, laat ik afsluiten met de wens dat wij als PS samen staan voor het behoud van onze mooie provincie, waar goede betaalbare volkshuisvesting hand in hand gaat met duurzame bereikbaarheid en respect voor het landschap en de natuur. Een provincie waar niet alles kan, maar wel heel veel mogelijk is.

De **VOORZITTER**: De 2 amendementen en 1 motie maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **JENSEN** (FvD): Voorzitter. Is de provincie Noord-Holland nu de hoeder van het Noord-Hollandse landschap of is ze een verlicht autocraat die Noord-Holland op paternalistische wijze beschermt tegen gemeenten die lukraak het landschap vol willen bouwen, zoals we bijvoorbeeld hebben gezien met de explosie van de bedrijventerreinen? In de laatste commissievergaderingen kwamen we er niet uit en het leidde zelfs tot een stevige aanvaring tussen mijn collega Gerard Köhler en gedeputeerde Loggen. Dat is jammer, want zowel de gedeputeerde als mijn fractie staan waarschijnlijk voor hetzelfde: als geboren en getogen Noord-Hollanders zijn we allemaal trots op onze mooie provincie en tegelijk zijn we geen NIBMY's en gunnen de snel groeiende

bevolking huisvesting. Daarover nadenkend kwam ik uit op een betere typering: de provincie als leenheer en de gemeenten als leenmannen. Ik kom daar nog op terug. Er zijn dus grote overeenkomsten, maar tegelijk is er ook flink verschil van inzicht over hoe en wat. De provincie vindt dat die bebouwing binnen de bestaande kernen moet plaatsvinden. Andere partijen, gesteund door vrijwel alle gemeenten in Noord-Holland, vinden dat soms ook wel, maar zien geen mogelijkheden omdat er dan onleefbare slaapdorpen ontstaan, terwijl grotere kernen trapveldjes, dorpshuizen, volkstuintjes en leegstaande werkplaatsen moeten omkatten naar liefst sociale huurwoningen, wat op zich dan de leefbaarheid van die kernen weer aantast. Een patstelling waar als een zwaard van Damocles het ingrijpen van minister Ollongren boven hangt. En dat is dan weer wat we delen: koste wat kost een Vijfnex voorkomen. In zijn openingstoespraak in Egmond refereerde de CdK aan de Lamoraal van Egmond. De leenheer van grote delen van NH en Vlaanderen. Op zijn beurt was hij weer vazal van Brussel. Hij was goed voor zijn volk en leenmannen. Niet voor niets staan er drie standbeelden van hem: een in Zottegem, een in Brussel en een in Egmond. Hij liet verschillende inpolderingen uitvoeren en was eigenlijk de grondlegger van het duingebied waarnaar GS in het kader van N2000 zo graag willen terugkeren en waar we vele miljoenen aan spenderen. Toch raakte het hoofd van de Lamoraal op het hakblok. In 1568, te tolerant en te geliefd. Er zou een 80-jarige oorlog op volgen. Nu rollen koppen tegenwoordig gelukkig niet meer letterlijk, maar hakblok is een interessante metafoor voor Vijfnex. En als je een van de vele biografieën leest over de Lamoraal, denk je te weten hoe hij Vijfnex zou hebben kunnen voorkomen. Hij zou in overleg gaan met zijn leenmannen en vaststellen dat die allemaal wat anders willen. Sommige leenmannen hebben door allerlei kongsies zelfs een leen weten te verwerven dat hen erg veel macht geeft. Dat is ook in NH het geval. Verschillende insprekers hebben gewag gemaakt van onverklaarbare BPL-besluiten rond bijvoorbeeld Amsterdam. Daar is de Lutkemeerpolder bijvoorbeeld juist níet aangewezen als BPL. Tja, een leenheer is ook een pragmaticus en heeft daar rekening mee te houden. Soms is een beetje verdeel en heers nuttig, zoals PNH nu ook doet met het vijftal bespreekplaatsen. En daar houdt wat mij betreft ook de vergelijking met leenheer op en opteer ik toch voor PNH als de “goede hoeder”, die er in overleg met zijn leenmannen probeert uit te komen. Niet iedereen kan tevreden worden gesteld; er moeten keuzes gemaakt worden. Die moeten goed uitgelegd worden, er moet sprake zijn van échte participatie en inspraak en er moet niet worden verscholen achter regels uit Den Haag of Brussel. Terug naar deze tijd. Iedereen heeft het goed voor met het Noord-Hollands landschap. Natuur is inderdaad van groot belang. Echter, het is meer dan duidelijk dat er ook een enorme noodzaak tot woningbouw is. Simpelweg alleen binnen de kernen bouwen gaat niet genoeg opleveren. Gezien de behoefte en gezien het breed gedragen en goed onderbouwd verzet van de vele insprekers die wij hebben gehoord, is het voor ons duidelijk waar de prioriteiten zouden moeten liggen, want zoals gezegd: natuur is belangrijk, maar de inwoners van Noord-Holland moeten ook ergens kunnen wonen. Starters willen de deur uit en gezinnen stichten; middenklasse gezinnen willen uit hun krappe huizen en ruimer en betaalbaar wonen. Dit kan nu niet, want het woningtekort drijft de prijzen op. En zoals ik enkele maanden geleden in mijn bijdrage al noemde, door het plaatsen van windturbines en zonneweiden is er nóg minder ruimte voor woningbouw beschikbaar. Het kán niet de bedoeling zijn dat gemeenten door deze Omgevingsverordening opgesloten raken door enerzijds natuur en anderzijds door in het kader van de RES-maatregelen, geplande windturbines en zonneweiden. Gezien het

eenstemmige geluid van de insprekers die wij hebben gehoord in de commissie, constateer ik weinig enthousiasme in de provincie voor de Omgevingsverordening zoals hij er nu ligt. Daarom ligt het voor de hand dat de provincie nog eens onderzoekt of er voordat deze wordt ingevoerd, eigenlijk wel draagvlak is voor deze verordening en hoe dit participatiebeleid wordt vormgegeven, zoals ook staat in de motie Nooren in de Eerste Kamer van 28 januari 2020. Om dit goed vorm te geven, dienen wij dan ook een motie in, getiteld “Rol van burgerparticipatie en draagvlak in de Omgevingsverordening”:

Motie 114/051020
Rol van burgerparticipatie en draagvlak in de Omgevingsverordening

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Er op 28 januari 2020 een motie is aangenomen in de Eerste Kamer die overheden verplicht om participatiebeleid op te stellen, waarin vastgelegd wordt hoe participatie wordt vormgegeven en welke eisen daarbij gelden;*
- *Dit participatiebeleid moet worden vastgesteld door respectievelijk de gemeenteraad, Provinciale Staten en het algemene bestuur van het waterschap.*

Overwegende dat:
Burgerparticipatie geen doel op zich is, maar een instrument om draagvlak te toetsen en waar mogelijk te creëren.

Verzoeken GS:
In het verlengde van het op te zetten participatiebeleid ook kaders op te stellen die de uitkomsten van dit participatietraject meetbaar en interpreteerbaar maken, bijvoorbeeld in termen van draagvlak

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Voorzitter, de insprekers hebben het gehad over tal van problemen die zij voorzien in hun leefomgeving, terechte zorgen die wij delen. Een van deze zorgen die onze fractie heeft, betreft de mogelijkheid in de Omgevingsverordening dat GS op verzoek van colleges van B&W windgebieden kunnen aanwijzen, waardoor het verbod op het plaatsen van turbines op 600 meter tot gevoelige bestemmingen kan worden omzeild. Als er niet genoeg windturbines zijn, kunnen er dus eventueel meer en dichter bij woningen geplaatst worden. Dit zorgt voor maatschappelijke onrust. Daarom dienen wij een amendement in, getiteld “Geen uitzonderingen op windturbines minimaal 600 meter van gevoelige bestemmingen”:

Amendement 45/051020
Geen uitzonderingen op windturbines minimaal 600 m van gevoelige bestemmingen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *In artikel 6.22.2.f van de conceptverordening wordt gesteld: 'de Windturbines worden geplaatst op minimaal 600 meter afstand van gevoelige bestemmingen en in geval van bijzondere lokale omstandigheden normen als bedoeld in artikel 3.14a, derde lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer worden vastgesteld conform de daarvoor gestelde voorschriften in artikel 7.17';*
- *De nieuwe Omgevingsverordening op deze regel een uitzondering maakt in artikel 6.22.4: 'Gedeputeerde Staten kunnen ter plaatse van het werkingsgebied MRA, op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente, windenergiegebieden aanwijzen waarbinnen: a. het verbod als bedoeld in het eerste lid niet geldt; b. wordt afgeweken van een of meer van de in het tweede lid gestelde criteria.'*
- *Gedeputeerde Staten in artikel 6.22.5 stellen dat zij na aannemen van de verordening zelf 'nadere regels' kunnen opstellen ten aanzien van het bepaalde in het tweede, derde en vierde lid. Dit gedeelte van de Omgevingsverordening daarmee een collegebevoegdheid is geworden en Provinciale Staten daardoor buitenspel staan.*

Overwegende dat:

- *Omwonenden doorgaans veel overlast ervaren van windturbines in de vorm van geluid en slagschaduw en andere nadelige effecten;*
- *Onder Noord-Hollanders de weerstand tegen windturbines groot is;*
- *De 600 meter norm tot gevoelige bestemmingen eerder verruimd moet worden dan verkleind.*

Verzoeken GS:
I) De volgende artikelen uit de verordening als volgt te amenderen:
- Artikel 6.22.4: 'Gedeputeerde Staten kunnen ter plaatse van het werkingsgebied MRA, op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente windenergiegebieden aanwijzen waarbinnen: a. het verbod als bedoeld in het eerste lid niet geldt; b. wordt afgeweken van een of meer van de in het tweede lid gestelde criteria, met dien verstande dat van de minimale afstand van 600 meter tot gevoelige bestemmingen niet ter verkleining van die afstand kan worden afgeweken.'
- Artikel 6.22.5. 'Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van het bepaalde in het tweede, derde en vierde lid, met dien verstande dat van de minimale afstand van 600 meter tot gevoelige bestemmingen niet ter verkleining van die afstand kan worden afgeweken'

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Voorzitter, de bedoelingen van PNH zijn natuurlijk goed, maar er ligt nu te veel focus op natuur en dit gaat ten koste van de gemeentelijke bevoegdheden, leefbaarheid en woningbouw, die zich

in een crisis bevindt. Mijn collega van de VVD kwam met een goed voorstel: maak een masterplan "Bouwen". Dit werd omarmd door de gedeputeerde die het gelijk maar tot Deltaplan verhief. Over het tijdpad van dat plan is nog wel verschil van inzicht. Mijn collega van het CDA pleitte ervoor dat dit plan af moet zijn voor er gestemd wordt over de Omgevingsverordening, zodat het daarin nog meegenomen kan worden. Daar willen wij ook voor pleiten. Het is slechts een kleine ingreep. Wissel de cijfers 1 en 0 om en maak er versie 0.1 van. Ga nogmaals in overleg met de gemeenten en inwoners en wellicht kunnen we dan nog tijdig een reuzenstap van 0.1 naar 1.0 maken. De inwoners van Noord-Holland zullen de provincie dankbaar zijn.

De **VOORZITTER**: Het amendement en de motie maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Voorzitter. De hekkensluiter denk ik in deze. Een nieuwe ruimtelijke verordening verankerd in een nieuwe wet, de Omgevingswet hopelijk vanaf volgend jaar. Ik heb in de commissie betoogd dat we dat open tegemoet willen zien. Er zijn nieuwe mogelijkheden hierin, het gaat om participatie en het samenvoegen van beschermingsregimes en het daardoor verhelderen en misschien verbeteren van deze regimes. Maar er blijven ook aandachtspunten. Wij zin blij met de toezeggingen van gedeputeerde Stigter in de commissie, dat de windenergiegebieden die nog wel moeilijk zijn voor gemeenten om te richten, dat wij daarover in gesprek gaan en dat ook nog een keer gaan communiceren naar de coöperaties die echt zitten te wachten op die mogelijkheden. Daar zijn wij heel blij mee. Er is al heel veel gezegd, ook over wonen. Wij hebben er kennis van genomen dat er een Deltaplan Wonen komt en wij zijn nieuwsgierig naar hoe dat vorm gaat krijgen. Wij erkennen eigenlijk ook wel de noodzaak dat er ruimte nodig is om te bouwen, dat er misschien op de linten wel mogelijkheden zijn die nu niet benut kunnen worden en dat het ook echt nodig is om tempo te maken met bouwen, maar wij hechten heel erg aan zorgvuldigheid daarin. Het kan aan de ene kant niet zo zijn dat wij nu nog zoeken naar mogelijkheden of Stompetoren nu wel of niet een toezegging heeft gekregen en tegelijkertijd voor de Zijpepolder zeggen, ja, in 2014 is er een onderzoek geweest waaruit blijkt dat er geen weidevogels zitten, dus daarom gaan wij dat nu maar gewoon als weidevogelgebied zijn functie laten verliezen. Als we zo goed daar op zoek naar gaan qua wonen, dan vind ik dat je gewoon dezelfde zorgvuldigheid moet betrachten voor natuurwaarden, want die hebben geen advocaat die voor hen opkomt als er een inzageperiode is. Wij hebben een paar moties in die lijn. We hebben ze nog niet eerder rondgestuurd en wij gaan nog even overleggen want er zijn misschien mogelijkheden om dingen in elkaar te schuiven.

Motie 115/051020
Weidevogels Zijpe

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *In de voorliggende Omgevingsverordening een aantal weidevogelgebieden niet in het BPL of het NNN zijn opgenomen, terwijl het Kwaliteitsbeeld Provincie Noord-Holland 2050*

adviseert deze gebieden nog wel een vorm van bescherming te bieden ten behoeve van weidevogels;
- *Een van deze gebieden de Zijpepolder is;*
- *Door diverse organisaties gesuggereerd is dat grotere delen van de Zijpepolder als landschap waardevolle kwaliteiten bezit;*
- *Deze polder voor een belangrijk deel bij de gemeente Schagen hoort;*
- *Schagen een van de vier gemeenten is waarvoor een verkenningstraject om een integrale afweging te maken tussen de ambities, opgaven en de begrenzing van het BPL aangekondigd is;*
- *Dit ook moet kunnen betekenen dat een gebied wat dat eerder niet was, toch BPL wordt.*

Verzoeken het college:
- *De Zijpe polder mee te nemen in het verkenningstraject om een integrale afweging te maken tussen de ambities, opgaven en de begrenzing van het BPL in de gemeente Schagen;*
- *Daarbij ook recente informatie van lokale en regionale natuurorganisaties te betrekken*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie GL

Ik ga graag in overleg met de PvdA. Een tweede motie zit hem in een voorstel van Natuurmonumenten. Die zeiden, al die gemeenten moeten gaan zorgen dat de kernkwaliteit habitat Weidevogels in stand gehouden gaat worden. Die mogen zelf gaan kijken of zij een ontwikkeling in een gebied kunnen faciliteren mits zij die kernkwaliteit kunnen vasthouden. Een leidraad zou een waardevol instrument kunnen zijn.

Motie 116/051020
Leidraad Weidevogels

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Kennisgenomen hebbende van:
- *De wijzigingen die de voorliggende Omgevingsverordening aanbrengt in het beleid rondom weidevogelgebieden;*
- *De taken die de gemeente krijgt om de kernkwaliteit 'habitat voor weidevogels' in stand te houden.*

Constaterende dat:
- *Het in stand houden van de kernkwaliteit 'habitat voor weidevogels' voor veel gemeenten vergelijkbare vragen en oplossingen met zich mee zal brengen;*
- *De provincie een Leidraad Cultuurlandschap en Erfgoed heeft om gemeenten te faciliteren met betrekking tot beleid op dit gebied.*

Verzoeken het college:
Te komen met een voorstel voor een Leidraad Habitat voor Weidevogels voor gemeenten om te raadplegen als zij deze kernkwaliteit in stand moeten houden

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties GL, PvdD

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): In een interruptie over de motie Weidevogels. U zegt, bij het Zijpe landschap is gekeken naar een oud onderzoek over weidevogels en wij zouden weer eens opnieuw moeten kijken. Trekt u die redenering door naar heel veel locaties waarvan gemeenten, ontwikkelaars en andere partijen zeggen, er zijn nu juist geen weidevogels meer. Bent u dan ook bereid om te kijken naar plekken waar dat nu voor geldt, om dat ook nu goed te gaan wijzigen volgens de werkelijkheid?

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Ik heb mij laten vertellen dat voor de gebieden die nu zijn aangewezen, het onderzoek zorgvuldig heeft plaatsgevonden en ik heb geen reden om aan te nemen dat dat niet zo is, behalve bij de gebieden die nu ontgrensd zijn. Specifiek deze polder, in principe heb ik over wonen gezegd, ik wacht het onderzoek Stompetoren af, daar is nog ruimte voor. Ik ben ook heel nieuwsgierig naar het onderzoek dat wij nu gaan doen richting Masterplan Wonen, in die zin denk ik dat alle mogelijkheden die zijn aangevoerd, zijn benut.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Over dat Masterplan, bent u bereid om als daaruit komt dat er niet snel genoeg voldoende woningen binnenstedelijk gebouwd kunnen worden, om toch te kijken waar het op andere plaatsen kan als het goed ingepaste woningbouwplannen zijn? Bent u bereid om daar in het ruimtelijke beleid echt iets aan te doen op redelijk korte termijn, want voordat je het weet is het 2030.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Ik kan eigenlijk niet veel meer toevoegen dan dat ik afwacht waar de gedeputeerde mee gaat komen en dat ik er vertrouwen in heb dat dat een zorgvuldige afweging gaat zijn. Ik vond het wel interessant in het pleidooi van mevrouw Van Andel dat zij aan de ene kant zegt, gemeenten kunnen heel goed zelf beslissen waar zij willen en kunnen bouwen. Ja, ze hebben al die jaren gezegd ook, wij kunnen binnenstedelijk wel bouwen, dus ik heb er best wel vertrouwen in dat die mogelijkheden nog niet uitgeput zijn. De derde notie gaat over iets wat is blijven liggen in de commissiebespreking. Ik heb vragen gesteld over aardkundige monumenten en uit de beantwoording van technische vragen bleek dat een aantal aardkundige monumenten of delen hiervan niet in BPL of NNN zijn opgenomen. Dat staat niet zo in de oplegger, hierin staat dat aardkundige monumenten zijn of in BPL of NNN opgenomen. Ik wil graag weten hoe dat precies is gelopen. Ik heb begrepen dat er nog een evaluatie komt überhaupt van wat nu een kernkwaliteit gaat worden, aardkundige waarde. Ik heb mij afgevraagd of wij dat dan in de commissie, de commissie RWK te betrekken bij deze evaluatie. Daarom een motie.

Motie 117/051020
Aardkundige monumenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *In de voorliggende Omgevingsverordening een aantal delen van aardkundige monumenten niet is opgenomen in het BPL of NNN omdat in 2016 geconstateerd is dat ze beschadigd zijn geraakt;*
- *Er nog een evaluatie komt van de gebieden die straks de kernkwaliteit 'aardkundige waarde' hebben om te constateren of die waarde nog aanwezig is.*

Verzoeken het college:

- *De commissie RWK te betrekken bij deze evaluatie;*
- *Bespreking in RWK vooraf te laten gaan aan eventuele wijzigingen in kernkwaliteiten of begrenzing van het BPL voor gebieden waar de aardkundige monumenten in zijn opgegaan*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie GL

Verder sluit ik mij aan bij de afsluitende woorden van de heer Klein (CU), wij hebben heel veel gehoord en wij kijken uit naar de reacties van GS op alles wat is ingediend.

De **VOORZITTER**: De 3 moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan zijn wij aan het eind genomen van de eerste termijn van PS. Zoals afgesproken zullen GS op 22 oktober a.s. in eerste termijn reageren. In de week van 12 oktober krijgt u op schrift het advies van de ingediende moties en amendementen. Dat zal het u een stuk gemakkelijker maken op weg naar uw tweede termijn en de besluitvorming over de moties en amendementen en de voordracht. Ik schors de behandeling van dit agendapunt tot 22 oktober. Ik schors de vergadering tot 15.15 uur.

10. Voordracht 45 Concept-Regionale Energiestrategieën – RES

De **VOORZITTER**: De vergadering is heropend.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Voorzitter. Ik wil nog even terugkomen op het amendement Aanscherping detailhandel. Daar heb ik met wat termen zitten stoeien die niet de juiste zijn, dus die wil ik intrekken en kijken of ik voor de tweede termijn met een beter voorstel kan komen. Waarvoor excuus.

De **VOORZITTER**: Dit amendement is ingetrokken en zal worden verwijderd uit iBabs.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Zoals al in de commissie is gememoreerd, zijn de Regionale Energiestrategieën (RES'en) een uitvloeisel van het Klimaatakkoord, een uitwerking van de internationale afspraken van Parijs (2015), waarvan nu al vaststaat dat het te weinig is om de

klimaatcrisis te beteugelen. De RES'en richten zich op het halveren van de CO2-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 en dat is véél te weinig als we het gewenste 1,5 graden scenario willen halen, volgens onder andere topwetenschappers van de IPCC. Daarom willen wij ervoor pleiten om meer te doen. Onze Tweede Kamerfractie komt binnenkort met een alternatieve 1,5 graden Klimaatwet en provinciaal pleiten we voor meer ambitie in de RES'en. Een soort RES+, zoals ik al in de commissie heb aangegeven waarin opwekking en besparing hand in hand gaan, een opgave die natuurlijk ook een significante bijdrage van de industrie en het bedrijfsleven vergt. De heer Akkerman, inspreker namens Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland, haalde al aan dat het voor de beeldvorming en het draagvlak op z'n minst apart is dat de RES'en uitsluitend over opwekking gaan. Het voorbeeld van windmolens die volop voor datacenters draaien, mag inmiddels bekend verondersteld worden. Laat energiebesparing een onderdeel van de RES'en zijn, neem het voortouw om ambitie te tonen.

Motie 118/051020
Energiebesparing als onderdeel van de RES

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *In de RES de aandacht uitgaat naar het opwekken van hernieuwbare energie;*
- *O.a. de EU veel inzet op energiebesparing om klimaatproblemen aan te pakken en de ambitie bestaat dat de EU minstens 40% energiezuiniger is in 2030;*
  Nederland achterloopt wat betreft doelen rond energiebesparing.

Overwegende dat:

- *Energiebesparing de kosten van klimaatbeleid kan beperken;*
- *Significante energiebesparing nodig is om klimaatverandering voldoende tegen te gaan;*
- *Het opwekken van hernieuwbare energie daarom hand in hand moet gaan met het aanmoedigen van energiebesparing;*
- *De RES (vooralsnog) gaat over de gebouwde omgeving en dus kan bijdragen aan de noodzakelijke energiebesparing in de gebouwde omgeving.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
Te onderzoeken hoe energiebesparing een onderdeel van de volgende versie van de RES kan zijn en daarover tijdig een voorstel te doen aan PS

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PvdD, CDA

Verder moeten we als ambitieuze provincie er bij het Rijk op blijven aandringen dat er meer moet gebeuren en moeten we binnen onze eigen RES'en waarborgen dat de vastgestelde doelen behaald worden. Daarom een motie.

Motie 119/051020

Aandringen bij het Rijk om meer in lijn met consensus klimaatwetenschap te handelen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat;

- *Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties stelt dat we een van meer dan 1,5˚C moeten zien te voorkomen om grote rampen als droogte, extreem weer en overstroming en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen;*
- *Daarbij gesteld wordt dat de landen die nu en in het verleden de grootste verantwoordelijkheid dragen voor klimaatverandering, voorop zouden moeten lopen in het bestrijden hiervan;*
- *Het IPCC echter stelt dat volgens de huidige koers rekening gehouden moet worden met minstens 3 tot 4 graden opwarming, wat gepaard zal gaan met desastreuse gevolgen (overstromingen, watersnood, voedselproblemen, etc.);*
- *Daar komt bij dat nog niet bekend is of het Urgenda-klimaatdoel eind dit jaar gehaald gaat worden. Een doel dat we met zekerheid moeten halen van de Hoge Raad;*
- *O.a. CE Delft heeft uitgerekend dat de mensen met de laagste inkomens relatief meer betalen voor het klimaatbeleid dan de hoogste inkomens, terwijl de laagste inkomens het minst profiteren van de baten (zoals subsidies).*

Overwegende dat:

- *Met de RES en het Klimaatakkoord van het kabinet dus de ambities te laag liggen, omdat hiermee volgens wetenschappelijke consensus het doel van maximaal 1,5 graad opwarming niet behaald gaat worden;*
- *Overheden ook volgens de beroemde Urgenda-uitspraak maximale inspanning moeten leveren om de klimaatcrisis aan te pakken.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *Bij het Rijk er op aan te dringen om maximale inspanning te leveren voor het klimaat, daarbij in lijn met wetenschappelijke consensus te handelen en beleid te richten op minstens het behalen van het 1,5 graden-doel;*
- *Daarbij er ook bij het Rijk op aan te dringen dat zoveel mogelijk wordt gewaarborgd dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen en de meest kwetsbare groepen beter kunnen profiteren van o.a. subsidie voor verduurzaming*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

Tevens moeten we voorkomen dat we inzetten op korte termijn schijnoplossingen die uiteindelijk schadelijk zijn voor onze leefomgeving, zoals warmteopwekking via biomassa uit hout en mest. Vraag creëert immers aanbod, met het gevaar op het verdwijnen van onze bomen en struiken en afhankelijkheid van vee. Daarom een motie.

Motie 120/051020

Laat houtige biomassa weg uit het Noord-Hollandse RES-beleid, ook wat betreft de warmtetransitie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De RES gaat over het opwekken van hernieuwbare energie, in dit geval zon en wind;*
- *De warmtetransitie echter ook onderdeel is van de RES;*
- *Warmtenetten gevoed kunnen worden met geproduceerde warmte via biomassa, waarvan houtige biomassa (bomen, snoeihout) een significant onderdeel is;*
- *PS zich zeer kritisch hebben uitgesproken over houtige biomassa, ook bij de discussies over RES-beleid en bij de Startnotities Regionale Energiestrategieën;*
- *De Sociaal Economische Raad adviseert om zo snel mogelijk te stoppen met het subsidiëren van het gebruik van biomassa voor het opwekken van elektriciteit en warmte;*
- *Het RIVM en de GGD's hun zorgen hebben uitgesproken over de gezondheidsrisico's van biomassa.*

Overwegende dat:

- *Het in kaart brengen van alle beschikbare (grootschalige) duurzame warmtebronnen binnen de regio een onderdeel van de RES is;*
- *O.a. de Europese Koepel van wetenschappers tot de conclusie is gekomen dat het winnen van biomassa uit houtstook niet duurzaam is en subsidies voor dit soort initiatieven niet de beoogde duurzaamheidsdoelen bereiken;*
- *Vraag naar hout voor o.a. de warmtetransitie bijdraagt aan meer snoeien, rooien en kappen van struikgewas, om zo de biomassacentrales te kunnen voeden;*
- *Snoeiafval ook een ecologische functie heeft en het massaal verbranden van snoeiafval nadelig kan zijn voor de ecologie en de al kwetsbare biodiversiteit;*
- *Er nu al houtige biomassa is gestookt waarvan men niet kan garanderen dat het aan duurzaamheidscriteria voldoet en duurzaamheid al helemaal niet te garanderen is als er sprake is van geïmporteerd hout;*
- *Een duurzame warmte- en energietransitie ook betekent kiezen voor echt duurzame bronnen en technieken;*
- *Er groot maatschappelijk verzet is tegen gebruik van houtige biomassa.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
Houtige biomassa zoveel mogelijk uit te sluiten van het RES-warmtebeleid in Noord-Holland

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

Zelfs een markt voor snoeiafval zal leiden tot nodeloze kaalslag en de vraag naar mest zal een rem zijn op de noodzakelijke inkrimping van de veestapel. Laten we ook zorgen dat gewone burgers kunnen profiteren van de energietransitie en dat de meest kwetsbare mensen niet buiten de boot vallen. Uit onderzoek blijkt namelijk dat de financieel minst draagkrachtigen relatief de meeste lasten van het klimaatbeleid dragen en het minst profiteren van beschikbare subsidies. Twee weken geleden nog viel in er het Financieele Dagblad te lezen dat van het voornemen van gemeenten en provincies om omwonenden van zon- en windparken mee te laten delen in de winst, nauwelijks iets terecht blijkt te komen. De Noordelijke Rekenkamer concludeert dat en ik citeer: “Duurzame-energieprojecten meestal door commerciële bedrijven gerealiseerd worden en die willen liever geen deel van hun rendement afstaan aan omwonenden”. Er is voor ons wel een onderscheid tussen collectief eigendom en lokaal eigendom. Voor draagvlak is vooral dat laatste van belang. De vraag is hoe we dat lokaal eigendom en dus daarmee het draagvlak, kunnen steunen en vergroten? Daarover zal de heer Klein van de CU ook namens onze fractie een motie indienen. En nog los van de opgave die we onszelf opleggen, zal er uiteraard een grote rol moeten zijn voor discussies over de locaties van zoekgebieden voor opwekking van wind- en zonne-energie. Het gebrek aan onderscheid tussen grootschalige en kleinschalige Bijzondere Provinciale Landschappen in het eindconcept van de Omgevingsverordening laat zich misschien wel het hardst voelen bij het zoeken naar geschikte locaties voor de opwekking van duurzame energie, ook gezien de roep om draagvlak en die naar meer provinciale regie. Duidelijkheid kan productief voor beide kanten werken. Hierover heeft mijn fractiegenoot de heer Zoon zojuist een motie ingediend tijdens het agendapunt over de Omgevingsverordening. En windmolens op belangrijke internationale vogeltrekroutes, zoals bij de Hondsbossche Zeewering en bij De Cocksdorp op de Kop van Texel, moeten we echt niet willen. Het tijdelijk stilzetten van de wieken gaat op deze plekken geen soelaas bieden, omdat het gebruik van de route langs de Noordzeekust zich niet beperkt tot een gedeelte van het jaar of een gedeelte van de dag.

Motie 121/051020

Uitwerking zoekgebieden in relatie tot de internationale vogeltrekroute langs de Noordzeekust

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:

- *De Noord-Hollandse Noordzeekust onderdeel is van een belangrijke internationale vogeltrekroute;*
- *Nederland hierin een belangrijke verantwoordelijkheid heeft;*
- *Belangrijke plekken op deze internationale vogeltrekroute o.a. de Hondsbossche Zeewering en De Cocksdorp op de Kop van Texel zijn, zoals ook de Vogelbescherming en de samenwerkende vogelwerkgroepen in hun zienswijzen hebben ingebracht;*
- *Deze gebieden in de RES als zoekgebieden voor windenergie zijn opgenomen;*
- *Deze zoekgebieden ook in en/of nabij rust- en foerageergebieden als De Putten, het Zwanenwater en de Waddenzee liggen;*

- *Het tijdelijk stilzetten van de wieken op deze plekken weinig soelaas gaat bieden, omdat het gebruik van de internationale vogeltrekroute langs de Noordzeekust zich niet beperkt tot een gedeelte van het jaar of een gedeelte van de dag.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
Om in het vervolgtraject bij de uitwerking en concretisering van de zoekgebieden voor energieopwekking door wind rekening te houden met aanwezigheid van belangrijke internationale vogeltrekroutes en rust- en foerageergebieden als belangrijk aandachtspunt daarbij te hanteren

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

En daarom wil ik ook nogmaals de aandacht vestigen op een Noors onderzoek, waaruit blijkt dat de vogelsterfte door windmolens met 70% zou afnemen – voor roofvogels zelfs misschien volledig – door een zwarte streep op een van de wieken aan te brengen of door een van de wieken voor de helft of geheel zwart te verven. Wieken van dezelfde kleur vervagen in de hersenen van vogels tot een vaste transparante schijf. Door een onderbreking in de kleur kan dit verholpen worden. Graag zouden wij in navolging van de provincie Groningen een pilotproject in Noord-Holland zien. Daarom een motie.

Motie 122/051020
Vogelvriendelijkere windmolens

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
Regionale Energiestrategie (RES) een grootschalig project is dat veel grote windmolens met zich mee gaat brengen.

Overwegende dat:
- *Uit een Noors onderzoek blijkt dat de vogelsterfte door windmolens met 70% zou afnemen – en voor roofvogels zelfs misschien volledig – door een zwarte streep op één van de wieken aan te brengen of door één van de wieken voor de helft of geheel zwart te verven;*
- *Wieken van dezelfde kleur vervagen in de hersenen van vogels tot een vaste transparante schijf en dit door een onderbreking in de kleur verholpen kan worden;*
- *Naar aanleiding van het Noorse experiment het Nederlandse energiebedrijf RWE in samenwerking met enkele overheden waaronder de provincie Groningen, momenteel via onderzoeksbureau Waardenburg de mogelijkheden om deze methode te testen op windmolens in de Eemshaven onderzoekt;*
- *In de Eemshaven ook succesvol onderzoek is gedaan met een radarsysteem dat slachtoffers moet voorkomen;*

- *Onderzoekbureau Waardenburg denkt dat het goed is beide systemen naast elkaar te gebruiken;*
- *Voor veel trekvogels Nederland een internationaal knooppunt is op hun route tussen noord en zuid;*
- *Het goedkoper is de verf aan te brengen voordat de windmolens daadwerkelijk op hun plek staan;*
- *Het ook in Nederland slecht gesteld is met de biodiversiteit, wij een zorgplicht hebben en dat het daarom wenselijk is ernaar te streven windmolens te bouwen die zo natuur- en diervriendelijk mogelijk zijn;*
- *De ingreep op wieken hiertoe een mooie, eenvoudige stap is.*

Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *Mogelijkheden te onderzoeken voor het geheel of gedeeltelijk zwart maken van een wiek van windmolens (en de eventuele combinatie met een radarsysteem) om o.a. vogelslachtoffers zoveel mogelijk te voorkomen;*
- *Daarover verslag te doen aan PS*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD, CU

Ook steunen we de samenwerkende natuurorganisaties in hun wens dat er voorzichtig moet worden omgesprongen met het IJsselmeer.

Motie 123/051020

Terughoudendheid bij uitwerking van het IJsselmeergebied als zoekgebied voor zonne- en windenergie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Het IJsselmeergebied in de RES is opgenomen als zoekgebied voor het opwekken van wind- en zonne-energie;*
- *Het voornemen vooralsnog is om in met name in het IJsselmeer, Markermeer en Gooimeer- windturbines en zonnepanelen te plaatsen.*

Overwegende dat:

- *Het IJsselmeergebied een uniek, kwetsbaar en internationaal beschermd natuurgebied is;*
- *Honderdduizenden vogels zoals visdief, zwarte stern en nonnetje gebruikmaken van het open water en de oevers van het IJsselmeer, het Markermeer en de Randmeren, als broed- rust- en foerageergebied;*
- *Het IJsselmeer Europese bescherming geniet door haar Natura 2000-status;*
- *Met de aanleg van windparken in het IJsselmeergebied er belangrijk leefgebied verloren gaat van beschermde en bedreigde diersoorten;*

- *Onderzoek uitwijst dat windmolens slecht zijn te verenigen met een Natura 2000-status en de daaraan gekoppelde doelen;*
- *Ook velden met drijvende zonnepanelen op het water ten koste gaan van het leefgebied van beschermde en bedreigde vogels, omdat het water ongeschikt wordt voor foeragerende en rustende watervogels. Bovendien nemen de panelen licht weg, wat van invloed is op het onderwaterleven en de voedselvoorziening van allerlei dieren. Minder licht betekent minder plankton en waterplanten, dus minder zuurstofproductie in het water. Dit heeft ook directe gevolgen voor de visstand, waarmee het ook niet goed gaat in het gebied.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
In het vervolgtraject van de RES zeer terughoudend te zijn in de uitwerking van zoekgebieden voor de opwekking van zonne- en windenergie in het IJsselmeergebied

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

En daarop aansluitend wil ik ook het initiatief dat Vogelbescherming Nederland heeft ingebracht nog even in ieders herinnering brengen. Een mooi voorbeeld dat dit soort organisaties niet alleen zeggen wat ze níet willen, maar ook met concrete vanuit inhoudelijke kennis geconstrueerde voorstellen komen. Een idee voor een bufferzone tussen IJsselmeer en Wieringermeer met overstromingsgraslanden en rietmoeras in combinatie met drijvende zonnepanelen. Een idee dat bovendien laat zien dat de klimaatopgave en de biodiversiteitsopgave elkaar soms ook kunnen versterken.

Motie 124/051020
Onderzoek bufferzone vogelbescherming Wieringermeer

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
Volgens het IPBES-rapport uit 2019 (geschreven door topwetenschappers uit de hele wereld) de ongekend snelle van de biodiversiteit een minstens even grote bedreiging vormt voor de mensheid als de opwarming van de aarde.

Overwegende dat:
- *Vogelbescherming Nederland (VBN) met andere organisaties een nieuwe denkrichting voor de RES Noord-Holland-Noord heeft geschetst;*
- *Deze denkrichting de klimaatopgave koppelt aan biodiversiteitsherstel in het IJsselmeergebied;*
- *Deze denkrichting voorziet in een bufferzone (achteroevers) tussen het IJsselmeer en de Wieringermeerpolder, met overstromingsgraslanden en rietmoeras;*

- *In een deel van deze nieuwe natuurstrook waternatuur en drijvende zonnepanelen gecombineerd kunnen worden;*
- *Het IJsselmeergebied een uniek, kwetsbaar, internationaal topnatuurgebied is waarop we zeer zuinig moeten zijn;*
- *Het ook in Nederland slecht gesteld is met de biodiversiteit, wij een zorgplicht hebben en dat het daarom ook bij de energietransitie wenselijk is rekening te houden met de natuur en haar bewoners.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
Het alternatief dat VBN aandraagt op te nemen als nieuw zoekgebied in de RES en daarbij te onderzoeken of dit onderdeel kan uitmaken van een oplossingsrichting

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

En die koppeling met het biodiversiteitsvraagstuk brengt mij bij de afronding van mijn verhaal en bij wat eigenlijk het allerbelangrijkste is, want we staan voor enorme opgaven, wat me maar weer eens duidelijk werd gemaakt toen ik afgelopen donderdag de film “David Attenborough: A Life on Our Planet” mocht aanschouwen in een Zaandamse bioscoop. De biodiversiteit gaat wereldwijd ongekend sterk achteruit. Wetenschappers stellen dat het verlies aan natuur en biodiversiteit zo ernstig is dat het grote risico’s voor onze gezondheid, economie en bestaansmiddelen vormt. Dus laten we bij het aanpakken van iedere crisis die zich manifesteert, rekening houden met wat de grootste opgave van de 21ste eeuw zal blijken te zijn: het voorkomen van het instorten van onze biodiversiteit. Nu bij de Coronacrisis en straks bij de waarschijnlijk daaropvolgende economische crisis, maar ook bij de misschien nu nog voor sommigen ten onrechte niet heel urgent beschouwde klimaatopgave. Regeren is immers vooruitzien.

Motie 125/051020
Koppel biodiversiteit aan de energietransitie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat;
- *Er internationaal wetenschappelijke consensus heerst dat de biodiversiteit wereldwijd ongekend sterk achteruitgaat;*
- *Wetenschappers stellen dat het verlies aan natuur en biodiversiteit zo ernstig is dat het grote risico’s voor onze gezondheid, economie en bestaansmiddelen vormt en pandemieën (zoals Covid 19), bosbranden, achteruitgang van wilde dieren en klimaatverandering volgens topwetenschappers allemaal symptomen zijn van onze gevaarlijk onevenwichtig relatie met de natuurlijke wereld;*
- *Volgens het IPBES-rapport uit 2019 (geschreven door topwetenschappers uit de hele wereld) de ongekend snelle achteruitgang van de biodiversiteit een minstens even grote*

bedreiging vormt voor de mensheid als de opwarming van de aarde en daarom snel grote, fundamentele veranderingen nodig zijn;
- *Het ook in Nederland slecht is gesteld met de biodiversiteit;*
- *Een consortium van onder meer het International Institute for Applied Systems Analysis, het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en Wageningen Economic Research in september 2020 concludeerden dat er fors meer moet worden ingezet op natuurbescherming;*
- *In september 2020 tientallen landen zich hebben gecommitteerd aan het nemen van doortastende maatregelen om het dramatische natuurverlies te stoppen en terugdraaien tegen 2030.*

Overwegende dat:
- *De energietransitie en de RES een negatieve impact kunnen hebben op biodiversiteit;*
- *PS een motie hebben aangenomen waarin wordt gevraagd om problemen rond o.a. klimaat en biodiversiteit in samenhang aan te pakken.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
De energietransitie waar mogelijk aan opgaven voor biodiversiteitsherstel- en versterking te koppelen en dat ook te doen in het vervolgtraject van de RES

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

De **VOORZITTER**: De 8 moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. We staan voor een enorme opgave om klimaatverandering tegen te gaan. We hebben deze wereld gekregen en wij hebben de opdracht om zorgvuldig met de schepping om te gaan. En dat hebben we de afgelopen decennia niet voldoende gedaan. Gelukkig wordt inmiddels breed erkend dat we het anders moeten doen. We moeten zorgen dat de natuur en biodiversiteit niet verder achteruitgaan door onze manier van leven. We moeten de aarde niet zwaarder belasten dan haar draagkracht en we zullen moeten stoppen met fossiele energie. Met de Regionale Energie Strategieën geven wij als regionale en lokale overheden nu invulling aan het Klimaatakkoord. En dat doen we door te starten van onderop. Vele maatschappelijke organisaties hebben kunnen meedenken over de manier waarop we op een acceptabele manier duurzame energie op kunnen wekken. Wij vinden het niet onze rol om vanuit de provincie commentaar te gaan leveren op specifieke zoekgebieden. Wel denken wij dat het onze rol is om aandacht te vragen voor provinciale belangen, want de concept-RES'en die zijn samengesteld vanuit een regionaal perspectief, leiden bij samenvoeging niet per definitie tot een optimale verdeling van initiatieven op provinciale schaal. Dat is ook benoemd door de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit, die in zijn advies spreekt over het risico van een "niesbui van initiatieven" over de provincie en aandringt op een meer integrale visie. Ook de "Reflectie Ruimtelijke kwaliteit RES" die in opdracht van de provincie is uitgevoerd, worden zorgen benoemd over o.a. de grote zichtbaarheid van zoeklocaties langs infrastructuur en de grote mate van spreiding van locaties

waarbij geen samenhang is met landschappen, waarden en andere opgaven. Wij dienen daarom de motie “Provinciale visie op RES” in:

Motie 126/051020

Provinciale visie op RES

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:

- *Er twee concept-RES’en liggen die in een participatief proces door vele maatschappelijke organisaties zijn samengesteld vanuit een regionaal perspectief;*
- *De samenvoeging van regionale plannen niet per definitie leidt tot een optimale verdeling van initiatieven op provinciale schaal;*
- *De Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit advies heeft uitgebracht over de concept-RES, waarin hij spreekt over het risico van een “niesbui van initiatieven” over de provincie en aandringt op een meer integrale visie;*
- *Er in opdracht van de provincie een “Reflectie Ruimtelijke kwaliteit RES” is uitgevoerd waarin onze zorgen worden benoemd over o.a. de grote zichtbaarheid van zoeklocaties langs infrastructuur en de grote mate van spreiding van locaties waarbij geen samenhang is met landschappen, waarden en opgaven;*
- *Ook wordt gesteld dat kansen onbenut worden gelaten om bij te dragen aan andere opgave, zoals leefbaarheid, biodiversiteit, stikstof, water- en klimaatopgaven.*

Van mening dat:

- *De provincie een bijzondere rol heeft in de bescherming van het landschap;*
- *Het belangrijk is om de energietransitieopgave te verbinden met andere opgaven.*

Roepen GS op:

- *In de uitwerking van de RES 1.0 een stevigere regierol te kiezen ter bescherming van de bovenregionale waarden;*
- *En geven de volgende “wensen en bedenkingen” ten behoeve van de uitwerking van de RES 1.0 in NH-Zuid en NH-Noord mee: Zorg dat de RES beter bijdraagt aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het landschap van Noord-Holland; Bekijk in welke mate clustering van zoekgebieden kan plaatsvinden, maak in de uitwerking van de RES een koppeling met andere provinciale opgaven en de geschiktheid van het energienetwerk*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie CU

Een tweede onderwerp is de hoogte van het Bod. De gedeputeerde heeft gezegd dat hij “trots” is en dat mag best. Maar wij willen ook benadrukken dat goed is dat het Bod hoog is, omdat er nog knelpunten zullen opdoemen: zoeklocaties waarvan we toch met elkaar concluderen dat het beter is om daar geen duurzame energie op te wekken, denk bijvoorbeeld aan de binnenduinrand of

polders in Waterland. Onze oproep aan de gedeputeerde is daarom om niet halsstarrig vast te houden aan de hoogte van het Bod, maar het overschot juist te gebruiken als dat tot een betere ruimtelijke kwaliteit kan leiden. Een derde punt dat we aan willen kaarten, is hoe we kunnen zorgen dat landschappelijk gunstigere oplossingen daadwerkelijk met voorrang gerealiseerd kunnen worden. Iedereen heeft een voorkeur voor zon-op-dak boven zonneweiden en vaak zijn lagere windmolens landschappelijk beter in te passen dan grote windmolens. Toch zorgt de rentabiliteit er vaak voor dat eerder voor zonneweiden en grotere molens gekozen wordt, daar waarschuwt het PBL ook voor in zijn tussentijdse analyse. We hebben daarom twee moties.

Motie 127/051020
Onderzoek zon op dak

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:

- *Er twee concept-RES'en zijn samengesteld met veel potentiële locaties voor het realiseren van "zon op dak";*
- *Het PBL in zijn tussentijdse analyses van de voorlopige concept-RES'en constateert dat netbeheerders en marktpartijen vraagtekens zetten bij de hoge verwachtingen, o.a. vanwege het netwerk;*
- *Zon op dak een vorm van duurzame energieopwekking is die nauwelijks op maatschappelijke weerstand stuit.*

Van mening dat:
We er alles aan moeten doen om te zorgen dat de potentie van "zon op dak" maximaal benut kan worden.

Geven de volgende "wensen en bedenkingen" ten behoeve van de uitwerking van de RES 1.0 in NH-Zuid en NH-Noord mee:

- *Werk concreter uit hoe reëel het potentieel van grootschalig "zon op dak" is, rekening houdend met o.a. de mogelijkheden van het net en andere praktische beperkingen;*
- *Onderzoek op welke manier belemmeringen voor "zon op dak" opgelost kunnen worden*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CU, PvdD, CDA

Motie 128/051020
Oproep voor aanpassing financieringssystematiek

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:

- *Er twee concept-RES'en liggen met zoekgebieden gebaseerd op wat lokaal mogelijk is en*

acceptabel geacht wordt;

- *Het PBL in zijn tussentijdse analyses van de voorlopige concept-RES'en constateert dat de voorkeur van regio's vaak uitgaat naar kleinschalige installaties en technologiekeuzes die passen in of bij het landschap;*
- *Het PBL eveneens constateert dat de huidige SDE+ regeling juist grootschalige en kostenefficiënte oplossingen stimuleert;*
- *Het PBL ook constateert dat grootschalig "zon-op-dak" financieel slechter uitkomt dan een zonneveld op het land.*

Van mening dat:

- *De provincie een bijzondere rol heeft in de bescherming van het landschap;*
- *Een balans gevonden zal moeten worden tussen kostenefficiëntie van de energietransitie en de beperking van het effect op het landschap;*
- *Grootschalig "zon-op-dak" te prefereren is boven zonneweides op het land.*

Roepen GS op:
Bij de Rijksoverheid aan te dringen op aanpassing van de SDE+ financieringssystematiek, zodat kleinschaligere oplossingen die beter passen in het landschap, ook financieel haalbaar kunnen zijn en in het bijzonder "zon op dak" financieel gunstiger wordt dan zonneweiden op land

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie CU

Een vierde punt betreft zonnepanelen op water. In de RES-NHN is het gehele Noord-Hollandse deel van het IJsselmeergebied als zoekgebied aangewezen en wordt gesproken over pilots om te leren en te ervaren hoe technische oplossingen voor wind- en zonne-energie gecombineerd kunnen worden met andere opgaven. Echter, we realiseren ons dat zonne-eilanden voor de kust van West-Friesland en Wieringermeer een grote aanslag betekenen op het uitzicht op het IJsselmeer. Zonne-eilanden naast de Afsluitdijk hebben minder effect op de ruimtelijke kwaliteit. Daarom een motie.

Motie 129/051020
Onderzoek naar zonnepanelen langs Afsluitdijk

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Om aan het Klimaatakkoord van Parijs te voldoen en dus in 2050 klimaatneutraal te zijn, er een grote opgave is om meer duurzame energie op te wekken;*
- *Zonnevelden op water een gedeelte van deze opgave kunnen invullen;*
- *De RES-NHN het gehele Noord-Hollandse deel van het IJsselmeergebied als zoekgebied heeft aangewezen;*
- *In de RS-NHN wordt gesproken over pilots om te leren en te ervaren hoe technische*

oplossingen voor wind- en zonne-energie gecombineerd kunnen worden met andere opgaven.

Van mening dat:

- *Zonne-eilanden voor de kust van West-Friesland en Wieringermeer een grote aanslag betekenen op de uitzicht op het IJsselmeer;*
- *Zonne-eilanden naast de Afsluitdijk minder effect hebben op de ruimtelijke kwaliteit;*
- *Zonne-eilanden gecombineerd kunnen worden met natuurontwikkeling.*

Overwegende dat:

- *Het van belang is om bij een positieve uitkomst van de pilots snel op te kunnen schalen;*
- *Er onvoldoende zicht is op de technische en financiële aspecten van zonnevelden op het water langs de Afsluitdijk.*

Verzoeken GS:

- *Naast de pilots in het kader van de RES te onderzoeken wat er voor het realiseren van zonnevelden naast de Afsluitdijk nodig zou zijn aan energie-infrastructuur en budget;*
- *De resultaten van dit onderzoek terug te koppelen aan PS*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie CU, CDA

Tenslotte willen we aandacht vragen voor participatie. Het Klimaatakkoord is duidelijk in haar ambitie om 50% lokaal eigendom na te streven. Onze RES'en noemen die ambitie ook, maar deze is nog verre van concreet. Ook bestaat het risico dat participatie slechts mogelijk is voor omwonenden met financiële middelen. We dienen daarom samen met de PvdD en het CDA de motie "Participatie voor iedereen" in.

Motie 130/051020
Participatie voor iedereen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Er door vele maatschappelijke organisaties in een participatief proces twee concept-RES-sen zijn samengesteld;*
- *De rol van de gewone burger daarin veelal nog beperkt is geweest;*
- *In het Klimaatakkoord is afgesproken dat bij opwekking van duurzame energie op land burgers voor minstens de helft moeten kunnen profiteren van het project;*
- *De opbrengst van wind- en zonneparken nu echter vaak vooral terechtkomt bij grote bedrijven en bewoners met voldoende vermogen om mee te investeren;*

- *O.a. CE Delft heeft uitgerekend dat de mensen met laagste inkomens relatief meer betalen voor het klimaatbeleid dan de hoogste inkomens, terwijl de laagste inkomens het minst profiteren van de baten (zoals subsidies);*

Voorts constaterende dat:

- *Beide concept-RES'en het doel 50% lokaal eigenaarschap benoemen;*
- *Deze doelstelling nog niet concreet is uitwerkt;*
- *Bekende modellen van financiële participatie vaak uitgaan van een investering in een project;*
- *Niet iedere omwonende in staat is financieel te participeren;*
- *In ieder van de 30 RES-regio's vanuit de Participatiecoalitie een team van lokale*
- *vertegenwoordigers van de Natuur- en Milieufederaties en Energie Samen beschikbaar is voor advies en ondersteuning bij participatieve planvorming, beleidsvorming en projectuitvoering, zorgvuldige inpassing met aandacht voor natuur en landschap en invulling van de ambitie uit het Klimaatakkoord waarbij burgers zoveel mogelijk meeprofiteren;*
- *Het meeprofiteren van groot belang is voor lokaal draagvlak van de energietransitie en voor een gezonde samenleving en een economie waarin iedereen meetelt;*
- *De Participatiecoalitie veel kennis en ervaring heeft over hoe dit aan te pakken en haar diensten aan de provincie wil aanbieden.*

Van mening dat:

- *Het van belang is dat zo veel mogelijk burgers betrokken worden bij keuzes die van invloed zijn op hun leefomgeving;*
- *Ook omwonenden die niet kunnen investeren in een project, zouden moeten kunnen delen in de opbrengsten.*

Geven de volgende "wensen en bedenkingen" ten behoeve van de uitwerking van de RES 1.0 in NH-Zuid en NH-Noord mee:

- *Stel in samenwerking met de Participatiecoalitie en in overleg met gemeenten een concreet plan op om ervoor te zorgen dat burgers in het kader van de energietransitie zoveel mogelijk – in lijn met de ambitie van het Klimaatakkoord - meeprofiteren;*
- *Versterk de participatie van omwonenden; zowel de participatie in het proces als de mogelijkheden om te delen in de opbrengsten, waarbij opbrengstdeling niet alleen is voorbehouden aan omwonenden die in staat zijn om financieel te investeren*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CU, PvdD, CDA

Deze motie is een samenvoeging van een eerdere motie van ons en de PvdD, en we hadden hem graag ook samengevoegd met die van D66, PvdA en VVD die dit deels ook beoogt, maar helaas bleek de motie van de coalitiepartijen in read-only modus te staan. Uiteraard staat het hen vrij alsnog onze motie te ondertekenen.

De **VOORZITTER**: De 5 moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KANIK** (D66): De read-only modus heeft mij een beetje getriggerd, dat is niet wat ik de heer Klein heb medegedeeld. Ik vind zijn motie met het CDA en PvdA erg sympathiek, dus wij overwegen om die te steunen en ik roep overige partijen op dat ook te doen, want er zit iets van verschil tussen onze en zijn motie. Denkt u dat u onze motie zou kunnen steunen?

De heer **KLEIN** (CU): Ik ben erg blij met uw steun, want het is goed dat wij als PS breed aangeven dat wij dit belangrijk vinden en het zou niet moeten afhangen van een voorkeur voor een motie die door een bepaalde partij is ingediend. Wij zijn ook bereid om uw motie te ondersteunen als die is zoals ik hem net heb gezien. Ik heb gezegd dat de motie namens de PvdA wordt ingediend, maar dat is de PvdD.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Voorzitter. Als CDA hebben we over de RES'en een aantal zorgpunten. Met Forum voor Democratie dienen we een motie in over het informeren van alle Noord-Hollanders en met de VVD dienen we een motie in over andere energievormen. Zelfs als beide RES'en helemaal slagen, wekken we nog maar 10% van het energieverbruik op van wat we in Noord-Holland verbruiken. Zoveel levert het dus helaas niet op. Het is daarom belangrijk dat er ingezet wordt op innovatie met allerlei verschillende technieken, als we de uitstoot van broeikasgassen willen stoppen. Als eerste de vraag. In de concept-Omgevingsverordening en de regeling is een achterdeur ingebouwd waardoor binnen de MRA voor de plaatsing van windturbines van alle criteria afgeweken kan worden door er een windenergiegebied van te maken. Het CDA is daarbij blij dat het criterium dat er sprake moet zijn van aantoonbaar lokaal draagvlak, wordt meegenomen. Is het aan de gemeente om dit aantoonbaar te maken of aan een andere partij? En wanneer een windenergiegebied vlakbij een gemeentegrens komt, zal er dan met beide gemeenten afstemming plaatsvinden voordat GS toestemming geven om af te wijken van de 600 meter grens, de criteria over rotordiameter en de hoogte van de windturbine? Dan een motie met als titel: "Maak effecten duurzame energieprojecten transparant".

Motie 131/051020

Maak effecten duurzame energieprojecten transparant

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Voor de meeste projecten en zoekgebieden in de RES'en onvoldoende informatie gegeven wordt over de effecten in termen van kosten, CO2-reductie, ecologische effecten, landschappelijke effecten en effect op leefbaarheid;*
- *Deze informatie er moet zijn om op een betekenisvolle manier een politieke afweging over individuele projecten te kunnen maken.*

PS hebben de volgende wensen en bedenkingen bij de concept-RES NHZ of concept-RES NHN:

Pleeg inspanning om de informatie over de effecten in termen van kosten, CO2-reductie, ecologische effecten, landschappelijke effecten en effect op leefbaarheid zoveel mogelijk beschikbaar te krijgen voor politieke behandeling van de definitieve RES 1.0

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie CDA

Hiermee willen we als CDA aandringen om de effecten van alle projecten veel scherper te krijgen. We weten nu gewoon niet wat projecten kosten, wat ze opleveren, hoeveel CO2 ze besparen, wat het effect is op ecologie etc. etc. We maken ons bijvoorbeeld zorgen over de enorme hoeveelheden vruchtbare grond die vol gelegd kunnen gaan worden met zonnepanelen. Als er geen zon meer bij de grond komt, kunnen er geen planten groeien en hebben insecten en andere dieren geen schijn van kans. Daarom moeten ook die ecologische effecten veel duidelijker worden in het vervolgproces.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter, vandaag bespreken we de concept-Regionale Energiestrategieën van onze provincie. De PVV maakt zich ernstige zorgen en die zorgen gaan niet alleen over het gehanteerde proces tot nu toe, maar ook over de inhoud. Laat ik met het proces beginnen. De concept-RES'en gaan op veel vlakken een grote invloed hebben op het leven van onze burgers. Het is dan ook van essentieel belang dat er breed draagvlak is. De gedeputeerde liet in antwoord op technische vragen weten dat er voldoende draagvlak bestaat voor een RES, omdat gemeenten en waterschappen instemmen. Zij zouden namelijk weten wat er leeft. Maar daarmee is niet bekend hoe de meerderheid van de burgers over deze verstrekkende plannen denkt. Er waren tot nu toe wel momenten dat burgers konden participeren, maar de beleidskeuzes waren beperkt. Bovendien participeert uiteindelijk maar een heel klein gedeelte van de bevolking, waarbij het ook vaak gaat om de "usual suspects". Daarbij komt dat beide concept-RES'en niet referendabel zijn en tevens geen onderdeel waren van de verkiezingsprogramma's tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. Het merendeel van de burgers heeft dus nooit iets van deze ingrijpende plannen kunnen vinden. Om die reden zijn grootschalige draagvlakonderzoeken een interessant alternatief om nu en in het verdere RES-traject een goed beeld van het draagvlak te krijgen. Gedeputeerde Stigter sloot hier niet zijn ogen voor tijdens de vergadering van de commissie RWK op 24 september jl. Hoewel hij geen draagvlakonderzoeken wil opleggen aan gemeenten, is er wel bereidheid om deze te faciliteren als gemeenten dergelijke onderzoeken willen uitvoeren. Daarom wil onze fractie samen met 50plus/PvdO een motie indienen.

Motie 132/051020
Stimuleer gemeenten tot draagvlakonderzoeken

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constateren dat:

- *De concept-Regionale Energie Strategieën op veel vlakken een grote invloed gaan hebben op het leven van onze burgers;*
- *Een breed draagvlak om die reden van essentieel belang is;*
- *Beide concept-RES'en niet referendabel zijn op provinciaal niveau, aangezien er geen PS-besluit voorligt.*

Overwegende dat:

- *De concept-RES'en geen onderdeel waren van de verkiezingsprogramma's tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in 2018;*
- *De RES'en 1.0 wel referendabel zijn op provinciaal niveau, maar pas in het voorjaar van 2021 worden besproken in PS;*
- *Grootschalige draagvlakonderzoeken een interessant alternatief kunnen zijn om nu en in het verdere RES-traject een goed beeld van het draagvlak te krijgen;*
- *Er vooralsnog geen gemeentelijke draagvlakonderzoeken bekend zijn, behoudens het momenteel door de gemeente Amsterdam in uitvoering zijnde draagvlakonderzoek voor enkele zoekgebieden;*
- *Gedeputeerde Stigter tijdens de vergadering van de commissie RWK op 24 september jl. aangaf dat de provincie geen draagvlakonderzoeken wil opleggen aan gemeenten, maar deze wel wil faciliteren als zij dergelijke onderzoeken willen uitvoeren.*

Roepen het college op om:

- *Alle gemeenten via een brief te laten weten dat grootschalige draagvlakonderzoeken een waardevol instrument kunnen zijn om gedurende het RES-traject draagvlak in kaart te brengen;*
- *Tevens in deze brief aan te geven dat het college bereid is grootschalige draagvlakonderzoeken te faciliteren wanneer gemeenten deze willen uitvoeren*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PVV, 50plus/PvdO

Voorzitter, dan de inhoud. De RES'en zijn een uitvloeisel van de afspraak in het Klimaatakkoord om regio's een grote rol te geven in de transitie van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energie. Deze vooruitgang wordt nu afgeremd door onbegrijpelijke keuzes. De focus op 'hernieuwbare' energie zal vanwege de gigantische kosten, problemen voor leveringszekerheid en enorm ruimtegebruik een grote wissel op onze samenleving gaan trekken. Volstrekt onnodig, aangezien de techniek er gewoon is om op een betaalbare wijze onze energiezekerheid te waarborgen, klimaatambities te halen en onze leefomgeving te sparen. We hebben het natuurlijk over kernenergie. Maar gelukkig is er hoop. Zo staat het Klimaatakkoord op omvallen. Niet alleen omdat minister Ollongren onlangs liet weten dat het kabinet de stekker trekt uit het plan voor een speciale lening om koophuizen te vergroenen, maar ook vanwege de grote maatschappelijke onvrede over biomassa. Bovendien blijkt het voor bewoners peperduur te zijn om hun huis 'duurzaam' te maken en kunnen de stroomnetten de omschakeling naar hernieuwbare energie

niet aan. Daarbij komt dat veel bewoners steen en been klagen over de gestegen energierekening en kwakkelende energielevering door hun warmtepompen, nadat hun huizen van het aardgas zijn afgehaald. En waar het kabinet bizar genoeg kernenergie in de ijskast had gezet, nam de Tweede Kamer op 17 september jl. een motie van VVD/CDA/PVV/SGP aan waarin het kabinet wordt verzocht de haalbaarheid van kernenergie te onderzoeken. Niet alleen het politieke draagvlak voor kernenergie is aan een flinke opmars bezig, maar ook het maatschappelijk draagvlak. Zo blijkt uit een grote poll van de telegraaf op 1 oktober jl. dat 92% van de respondenten van mening is dat het Klimaatakkoord moet worden opengebroken voor kernenergie. En 91% van de respondenten vindt dat kernenergie onmisbaar is voor de energietransitie in Nederland. En kernenergie kan zelfs al voor 2030 worden gerealiseerd. Zo kunnen bouwers binnen zes tot acht jaar een veilige, moderne kerncentrale realiseren en zijn er voortvarende ontwikkelingen inzake Small Modular Reactors (SMR's). Deze mini-kerncentrales zijn waarschijnlijk al voor 2030 operationeel en vanwege hun kleine formaat ruimtelijk goed inpasbaar. Heel belangrijk, kijkende naar de enorme woningbouwopgave waar onze provincie voor staat en het gewaardeerde Noord-Hollandse landschap.

De heer **KLEIN** (CU): Ik verbaas mij erg over de bijdrage van de heer Kaptheijns, want als het gaat over het energieneutraal maken van huizen en allerlei duurzame initiatieven waar wij mee bezig zijn, dan klaagt hij steen en been dat het nog niet betaalbaar is en dat het allemaal geld kost, terwijl hij het allemaal prachtig vindt bij kernenergie en suggereert dat alles klaar is. Waarom heeft u niet dezelfde positieve innovatieve blik die u heeft bij kernenergie, op alle duurzame initiatieven die wij met elkaar ondernemen en waarom gaat u er niet vanuit dat wij juist bezig zijn in het traject om dat te realiseren?

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Omdat er heel veel keuzes gemaakt worden die volstrekt onbetaalbaar zijn. Er zijn natuurlijk wel zaken zoals hoe wij met warmte omgaan, met het isoleren van woningen, et cetera, daar zitten veel zaken in waar wij volledig achter staan, omdat die rendabel zijn maar niet heel kostbaar. Daar ligt voor ons het verschil in mening.

De heer **KLEIN** (PvdD): Weet u bijvoorbeeld hoe de prijzen zijn gedaald van windenergie op zee van enkele jaren geleden? Toen moest er heel veel subsidie bij en nu is het vrijwel subsidieloos. Is dit niet juist een ontwikkeling die wij tegemoet moeten gaan met andere vormen van duurzame energie? En zou u daar niet juist achter moeten staan?

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Nou nee, want u weet dat onze bezwaren niet alleen maar gaan over de kosten van windenergie.

Mevrouw **GIELEN** (GL): Ik hoor mijnheer Kaptheijns hier een lyrisch betoog over kernenergie houden, dus dan neem ik aan dat hij ook heeft nagedacht over waar dat moet landen in de provincie. Ik ben heel benieuwd in welke gemeente u een kerncentrale voor u ziet.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Als u even had gewacht, want in het vervolg van mijn verhaal dien ik een motie in om haalbaarheidsonderzoeken uit te laten voeren.

Mevrouw **GIELEN** (GL): Dat is allemaal heel mooi, maar ik neem aan dat u ook wel inziet dat burgers niet per se zitten te wachten op een kernenergiecentrale. Ik vraag mij af wat uw verhaal naar die mensen toe is en in welke gemeente u denkt dat mensen zitten te wachten op een kerncentrale.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Ik denk dat mensen zich sowieso ontzettend aangetrokken voelen tot de lage kosten die in het vooruitzicht gesteld worden en het feit dat de energierekening niet torenhoog zal oplopen. Daarbij is het ook zo, ik schermde net nog met, dat is natuurlijk niet een flink draagvlakonderzoek maar dat geeft wel aan dat er wel degelijk animo is onder de bevolking en om dat dan af te doen met dat er helemaal geen animo is en dat iedereen net als GL met angst en beven zit ten aanzien van kerncentrales, dat lijkt mij sterk.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik zal niet beweren dat er helemaal geen animo is, maar ik heb een hele simpele vraag. Is de heer Kaptheijns van mening dat een poll onder de lezers van een dagblad representatief is voor de Nederlandse bevolking?

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Als u net had geluisterd, ik zei al dat de poll waarmee ik schermde, natuurlijk geen afdoende draagvlakonderzoek behelst, maar het geeft wel aan dat er animo is onder de bevolking en dat we dat niet moeten afdoen met, dat zijn een stelletje domme Telegraaflezers die kerncentrales zien zitten.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dat heeft u mij niet horen zeggen, ik stelde alleen een vraag.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Nee, ik chargeer uw woorden. Onze fractie dient dan ook samen met 50plus/PvdO een motie in.

Motie 133/051020
Haalbaarheidsonderzoek kernenergie voor 2030

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *ENCO stelt dat atoomstroom niet duurder is dan elektriciteit uit wind en zon;*
- *Bouwers zes tot acht jaar nodig hebben om een veilige, moderne kerncentrale te realiseren;*
- *Small Modular Reactors (SMR's) waarschijnlijk al voor 2030 gerealiseerd kunnen worden;*
- *De Tweede Kamer op donderdag 17 september 2020 een motie van VVD/CDA/PVV/SGP (Motie 35570-11) heeft aangenomen waarin de regering wordt verzocht de haalbaarheid van kernenergie te onderzoeken.*

Overwegende dat:

- *De doelstellingen inzake CO2-reductie en het kunnen voldoen aan de (stijgende) energievraag fysiek onuitvoerbaar zijn door hernieuwbare energie;*
- *Kernenergie niet de enorme nadelen heeft van energie uit hernieuwbare energiebronnen en het politieke alsmede maatschappelijk draagvlak snel stijgt;*
- *De enorme woningbouwopgave alleen gerealiseerd kan worden als gekozen wordt voor rendabele energiebronnen die naar verhouding zo min mogelijk ruimte innemen;*
- *Er mogelijkheden zijn om kernenergie te realiseren vóór 2030.*

Roepen het college op om:
De volgende wens van Provinciale Staten inzake de concept-RES N-H Zuid en concept-RES N-H Noord over te brengen: er moet voor beide energieregio's een haalbaarheidsonderzoek worden gehouden inzake een scenario waarin voor 2030 wordt ingezet op kernenergie, het aardgasnetwerk intact blijft en zo min mogelijk gebruik wordt gemaakt van energie uit hernieuwbare bronnen, warmtebronnen en waterstof

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PVV, 50plus/PvdO

Voor zover voorzitter.

De **VOORZITTER**: De 2 moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter. Ik heb er alle begrip voor dat wij in deze situatie online vergaderen, dat betekent wel dat ik mijn bijdrage kort en to the point zal gaan houden, omdat dit medium zich niet leent voor een uitvoerige bijdrage of debat en dat is jammer, want de concept-RES had meer verdiend. Helaas is dit onvermijdelijk. De coronamaatregelen zijn noodzakelijk om het tij te keren, zodat wij in de toekomst weer fysiek bijeen kunnen komen om met elkaar het debat te kunnen voeren. Natuurlijk zijn wij groot voorstander van het RES-proces dat een deel is van de uitwerking van het Klimaatakkoord waar de D66-fractie in de Tweede Kamer zo hard voor gestreden heeft. Wij zijn ook blij dat wij het door het Rijk vastgestelde Bod in de concept-RES in onze provincie ruimschoots gehaald hebben. En wij hopen dat wij kunnen streven om het Bod richting de RES 1.0 zoveel mogelijk in stand te kunnen houden. Ik hoor daar graag de reactie op van GS. En wij zijn blij dat wij medestanders vinden in andere partijen hier in PS, die de RES-processen ook steunen, zoals de PvdA met wie wij de motie Kansen voor nieuwe banen in de energietransitie indienen, omdat voor de energietransitie een hoop arbeidskrachten nodig zijn die nu niet meteen te vinden zijn. De PvdA zal die straks indienen. Ook de aangekondigde motie voortgangsrapportage andere duurzame energietechnieken van de VVD steunen wij, omdat het goed is om naast de bestaande technieken zon en wind, een overzicht te hebben op nieuwe technieken of wanneer deze rendabel worden om in te zetten, maar daarbij de speciale vermelding van energieopslag omdat wij die nodig zullen hebben in de transitie naar een nieuw energieopwekkingsbeleid. De VVD zal die straks indienen. En de duurzaam in de natuur-motie die GL straks zal indienen, zullen wij steunen, omdat wij het ook belangrijk vinden hoe en onder welke voorwaarden duurzame energie en BPL samen kunnen gaan. Dat is meteen een mooi

bruggetje naar onze eigen motie over de Adviescommissie MER, samen met de PvdD en CDA. De RES NHZ doet mee aan een pilot hoe om te gaan met de MER, MER-onderdelen en milieuweging in het RES-proces en gezien de RES een nieuwste instrument is van het ruimtelijk beleid, willen de RES-regio's in de pilot ervaring op doen. Ook heeft de adviescommissie MER een rapport met adviezen uitgebracht op de RES'en in onze provincie. Deze pilot en de uitkomsten van het rapport vinden wij belangrijk in het vervolgproces.

Motie 134/051020
Advies commissie MER

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De commissie voor de milieueffectrapportage (MER) een advies uitgebracht heeft over de*
- *RES NHZ en RES NHN, waarin zij positief oordeelt over de opbouw en milieu-informatie van de concept-RES'en NHZ en NHN;*
- *De commissie MER adviseert om bij de verdere uitwerking aandacht te besteden aan de samenhang tussen de zoekgebieden voor hernieuwbare energie (zon en wind);*
- *Er nu een landelijke pilot loopt over hoe MER-adviezen ingepast kunnen worden in het RES-proces.*

Overwegende dat:

- *De adviezen van de commissie MER waardevol zijn voor het slagen van het proces;*
- *De aandachtspunten van de commissie MER de provinciale rol in het RES-proces betreffen.*

Hebben de volgende wensen en bedenkingen bij de concept-RES NHZ of concept-RES NHN:

- *De adviezen van de commissie MER moeten zo goed mogelijk worden meegenomen in het vervolgproces door de samenwerkende partijen;*
- *Bij behandeling van de RES 1.0 wordt gerapporteerd hoe hier uitwerking aan gegeven is*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties D66, PvdD, CDA

De reden dat wij hierover zo goed mogelijk spreken, is dat wij enerzijds de urgentie van het afronden van het proces voelen en anderzijds vinden dat dit zo zorgvuldig mogelijk moet gebeuren. Daarom vragen wij om een rapportage over hoe hier uitwerking aan wordt gegeven, zodat wij bij de RES 1.0 met de juiste informatie ter hand als PS de politieke discussie kunnen aangaan of de realisatie van de transitie op de juiste manier verloopt. Hetzelfde argument geldt voor onze motie burgerparticipatie.

Motie 135/051020
Burgerparticipatie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De afspraak in het Klimaatakkoord is dat plannen voor 50% van de totaal benodigde opwekking van duurzame energie lokaal gemaakt gaan worden;*
- *Er veel overheidspartijen, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners hebben meegewerkt aan de totstandkoming van de concept-RES'en;*
- *De maatregelen tegen verspreiding van het Coronavirus het niet alleen lastiger gemaakt hebben om burgerparticipatie te organiseren, maar ook de belangstelling van mensen voor deze initiatieven niet heeft bevorderd.*

Overwegende dat:

- *Draagvlak in de samenleving cruciaal is voor het slagen van het energietransitieproces;*
- *Het energietransitieproces niet alleen een afspraak uit het Klimaatakkoord is, maar ook bijdraagt aan de verbetering van waterveiligheid, werkgelegenheid, energieonafhankelijkheid van ons land ten opzichte van andere landen en een gezondere leefomgeving.*

Hebben de volgende wensen en bedenkingen bij de concept-RES NHZ of concept-RES NHN:
PS vragen om voortdurend aandacht te besteden aan tijd en ruimte voor zorgvuldige burgerparticipatie in het vervolgproces

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties D66, PvdA, VVD

Wij begrijpen de urgentie van de energietransitie maar wij moeten er ook voor waken dat wij een gedegen burgerparticipatietraject niet zodanig belemmeren dat draagvlak voor de energietransitie geweld aangedaan zou kunnen worden. Er zijn een aantal gemeenten waar wij een positief moment te pakken hebben, dus laten wij dat vasthouden.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik hoorde de heer Kanik spreken over het rendabel zijn van nieuwe vormen van energie, waar ik samen met de VVD en het CDA een motie voor zal indienen. Hoe kijkt de heer Kanik naar het rendabel zijn van windenergie? Is dat op dit moment rendabel? Volgens ons is daar nog steeds subsidie voor nodig.

De heer **KANIK** (D66): Dat er subsidie voor nodig is, hangt voor mij niet af of iets rendabel is of niet. Het is rendabeler dan andere vormen van energie en het zorgt er ook voor dat wij onze klimaatdoelen halen, daarom zijn wij er wel voor.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Stel nu dat uit het onderzoek zou blijken dat bijvoorbeeld kernenergie meer rendement zou opleveren als windenergie en kernenergie is net zo goed CO2 vrij als windenergie, hoe kijkt u daar tegenaan? Zou u dan voorstander zijn van kernenergie of niet?

De heer **KANIK** (D66): Niet de RES 1.0, want wij hebben het hier over een transitieperiode van ongeveer 10 jaar en daarvoor hebben wij als transitie wind en zon nodig. Mocht later in het traject blijken dat kernenergie daar een rol zou kunnen spelen, dan moeten wij daar wel de discussie over hebben, maar volgens mij is die discussie landelijk en is er in Noord-Holland geen gebied aangewezen waar een kerncentrale mogelijk zou kunnen zijn, volgens de Rijksoverheid. Die discussie is een beetje overbodig op dit moment.

De heer **SMALING** (SP): Ik vind het fijn dat D66 een participatiemotie indient, maar ik vind hem wel heel erg vrijblijvend. Ik vraag mij af wat u meer beoogt dan wat er al gebeurt en of u ook mensen in het vizier heeft die niet de mensen zijn die al die ateliers hebben geleid en die waarschijnlijk allemaal al op uw partij stemmen.

De heer **KANIK** (D66): Het laatste weet ik niet, daar ben ik niet helemaal van overtuigd, dat zijn uw woorden. Het eerste, ik heb net in mijn interruptie met de heer Klein aangegeven dat wij hun motie ook zullen steunen en daarin staat dat ook de omgeving mee moet worden genomen en daar staat financiële participatie in. Dat is zeker een uitbreiding van het aantal mensen die tot nu toe zijn geraadpleegd, maar je moet natuurlijk ergens beginnen.

De heer **SMALING** (SP): Het is een beetje een spraakverwarring met begrippen als participatie en draagvlak. Ik had graag gezien van een coalitiepartij om daar meer randvoorwaarden aan te stellen, dat je bijvoorbeeld toch een aantal dingen moet afgevinkt hebben voordat je kunt spreken van werkelijke participatie, want ik zie nog steeds veel te veel participatie die pas in een laat stadium tot stand komt, dat je die niet werkelijk als participatie zou kunnen definiëren. Wat vindt de heer Kanik daarvan?

De heer **KANIK** (D66): De RES zit zo in elkaar dat er lokaal participatie gaat plaatsvinden. Ik zou tegen onze en uw partij in de gemeenteraden willen zeggen, maak u hard, zorg dat de participatietrajecten goed gaan lopen, zodat wij als provincie daar steun aan kunnen geven.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Nog een vraag over kernenergie. U zegt dat het nu niet gebouwd kan worden omdat de ontwikkelingstijd te lang zou zijn. Maar er komt een periode aan dat die windturbines weer afgebroken moeten gaan worden, die hebben meestal een economische levensduur van 25 jaar. Kijkt u bij de vervanging dan wel of niet positief aan tegen de inzet van kernenergie en bent u bereid om daar nu al mee te gaan beginnen, om dat nu al te gaan meenemen in de RES?

De heer **KANIK** (D66): Nee, daartoe ben ik niet bereid, omdat het nog totaal niet duidelijk is of dat gaat gebeuren. Op dit moment zijn zon en wind rendabeler dan kernenergie en het kost ons minder geld om nu zon en wind neer te zetten dan dat wij kernenergiecentrales gaan bouwen. Kernenergie is in de geschiedenis nog nooit zonder subsidie neergezet. Ik zou niet weten waarom wij daar nu mee moeten beginnen plus dat er een informatieronde in de Tweede Kamer

komt en dat daar van alles wordt besloten. Laten wij eerst afwachten wat daaruit komt en dan kunnen we vervolgens verder praten.

De **VOORZITTER**: De 2 moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **GIELEN** (GL): Voorzitter. Dat de klimaatcrisis onze samenleving, onze natuur, onze toekomst en onze wereld bedreigt, is ondertussen geen punt van discussie meer. De vraag is: wat gaan we er aan doen? Het akkoord van Parijs was daar een eerste stap in, ons eigen landelijke Klimaatakkoord een volgende en de RES'en zijn daar weer een volgende uitwerking van. Maar nu moet het moeilijkste deel nog beginnen: doorgaan, doorbijten, doorzetten. De energietransitie vraagt en zal blijven vragen om moeilijke keuzes. Die moeten we niet uit de weg gaan, die moeten we aangaan. We moeten dit echt samen doen. Daarbij hebben we iedereen nodig en laten we niemand achter. Financiële participatie en lokaal eigendom is daarbij dus ook van groot belang. Daarom zijn wij heel blij met de toezegging van de gedeputeerde om tot een overzicht te komen van stimulerende maatregelen die de provincie kan nemen en zullen wij ook de moties van D66 en CU over participatie steunen. De energietransitie wordt niet door iedereen altijd even leuk gevonden, maar dat betekent niet dat we ervoor weg kunnen lopen. We gaan nu een proces van aanscherping in richting de RES 1.0. Daarbij is het logisch dat er wellicht sommige zoekgebieden of delen daarvan toch niet zo geschikt blijken, maar zullen zich ook kansen voordoen die in eerste instantie wellicht over het hoofd zijn gezien. We hebben nu twee biedingen liggen waar we heel trots op mogen zijn en dat moeten we zo houden. Dit proces van aanpassingen mag er niet voor zorgen dat we onze ambitie naar beneden bijstellen. Daarom is het ook zo belangrijk dat we ons als provincie blijven committeren en in blijven zetten voor het Bod van 2,7 TWh in de RES-regio NHZ en het Bod van 4,2 TWh in de RES-regio NHN. En daarom wil ik de gedeputeerde ook echt nadrukkelijk vragen om dat belang hier nogmaals uit te spreken. Kan de gedeputeerde toezeggen dat Noord-Holland zich met volle inspanning zal inzetten om de biedingen zoals we ze nu kennen, of minstens deze biedingen te waarborgen? En kunnen we als provincie daar dan ook ondersteuning bieden waar dat nodig is?

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik ben even benieuwd naar hoe GL staat tegenover de zoekgebieden. Stel nou dat we natuurgebieden hebben in Noord-Holland, die hebben we meer dan voldoende. Gaan wij daar windturbines plaatsen of gaat de waarde van de natuur boven de windturbines?

Mevrouw **GIELEN** (GL): U maakt een mooi bruggetje naar mijn volgende punt waar ik een motie zal aankondigen, we komen niet uit onder de combinatie van natuur, BPL en duurzame energie, maar ik ben het met u eens dat wij dat goed en zorgvuldig moeten aanpakken en daarom pleiten wij voor een gedragscode over hoe wij hiermee om moeten gaan. Ik ben er niet voor om nu als provincie te gaan zeggen, specifiek op zoekgebieden, dit kan niet en dit kan wel. Volgens mij moeten wij dat integraal gaan bekijken en daarom lijkt mij een gedragscode een heel goed idee.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Op zich hoef je niet op de stoel van de provincie te gaan zitten, maar ik vraag gewoon aan GL, hoe kijkt u daar tegenaan? Wij kunnen zorgvuldig met die

gebieden omgaan, maar die zorgvuldigheid kan er alsnog toe leiden dat we windturbines in natuurgebieden gaan zetten en ik ben benieuwd of u daar voor of tegen bent.

Mevrouw **GIELEN** (GL): Wij hebben klimaatdoelen met elkaar afgesproken en die moeten wij halen. Ik zei net al, energietransitie vraagt om moeilijke keuzes, natuurlijk is onze eerste wens niet om dat in natuurgebieden te gaan doen, maar uiteindelijk is het belangrijkste dat wij die doelen halen. Laten wij eerst het laaghangend fruit plukken, zon op dak, heel belangrijk maar die moeilijke keuzes kunnen we echt niet meer uit de weg gaan.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik hoor voldoende, ik weet waar GL staat, die gaat …..

De **VOORZITTER**: Excuses aan de heer Van den Berg, ik drukte te snel op de knop.

De heer **KLEIN** (CU): Ik heb een inleidende vraag, weet mevrouw Gielen tot hoeveel TWh alle RES'en in Nederland optellen en hoeveel wij met elkaar moeten leveren?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Ik heb begrepen dat wij nu ongeveer in totaal uitkomen op 50 TWh van het doel van 35, maar tegelijkertijd zie ik ook dat er in veel gemeenteraden moties worden aangenomen om bepaalde zoekgebieden weer te gaan uitsluiten. Daarom vind ik het belangrijk om nogmaals hier ook in PS de oproep te doen ervoor te zorgen dat wij straks niet op een gehalveerd bod uitkomen, want de helft van 50 is 25 en geen 35.

De heer **KLEIN** (CU): Dat ben ik geheel met u eens, wij moeten het niet halveren, maar ik maak mij een beetje zorgen als ik uw oproep hoor. Wij hebben nu 30% overbod, het lijkt mij juist belangrijk dat wij die 30% kunnen gaan gebruiken om te kijken waar kan het echt zorgvuldig en waar zijn de plekken waar wij dat in de eerste fase nog niet willen doen. Bent u dat met mij eens?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Daarom mijn oproep dat ik heus begrijp dat er bepaalde zoekgebieden zullen afvallen richting RES 1.0, maar dat wij niet moeten vergeten dat het ook de andere kant op werkt, dus dat er ook zoekgebieden zijn die wij nu nog over het hoofd hebben gezien en die toegevoegd kunnen worden.

De heer **KLEIN** (CU): Wilt u echt vasthouden aan het Bod of neemt u ook genoegen met een 10% lager bod waarmee wij een veel betere ruimtelijke invulling kunnen hebben?

Mevrouw **GIELEN** (GL): De ruimtelijke invulling is heel belangrijk en wij hebben nu de ruimte om daar zorgvuldig mee om te gaan, maar let wel, ook met de uitvoering van deze twee biedingen in de RES zijn wij nog niet klimaatneutraal en hebben wij nog een lange weg te gaan om de doelen te halen, dus in die zin vind ik het helemaal niet een probleem als wij daar een stapje ambitieuzer in staan.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dat was de vraag, neemt u genoegen met minder? Wij hebben het over ambitie gehad en GL is een partij die zich hard maakt voor de energietransitie en duurzame

energie. Ik vraag mij af, kunnen wij niet meer ambitie tonen en zeggen dat wij dat Bod minstens handhaven, maar de ambitie hebben om nog iets meer op te wekken.

Mevrouw **GIELEN** (GL): Dat neem ik inderdaad ook mee in mijn vraag aan de gedeputeerde Volgens mij zijn wij het daar best wel over eens, het minimum wat wij moeten doen, is dit Bod handhaven en tot uitvoering brengen, maar meer waar dat kan en ook goed inpasbaar is, is altijd mooier. Het belangrijkste is dat wij echt naar die klimaatneutraliteit toewerken.

De heer **SMALING** (SP): De SP en GL zijn het vaak met elkaar eens maar op dit onderwerp zit er wel een groot gat tussen. Ik ben verbaasd dat GL met deze motie komt, want als je ziet dat er een overaanbod is, dan zou je verwachten, dan kunnen we het gelukkig iets relaxter doen en de gebieden waar een paar dingen niet kunnen, kun je dan gaan ontzien. Maar niks van dat alles bij GL. Met de dichte bevolking in het land en deze provincie in het bijzonder, is er toch een risico dat wij onderdelen van de provincie gaan verwoesten met turbines van 250 m tiphoogte. Als je dat wat kunt beperken, waarom bent u daar dan niet voor?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Ik heb al een paar keer herhaald dat ik niet zeg dat wij geen enkel zoekgebied meer mogen wijzigen, het belangrijkste is dat wij de ambitie bereiken en ik kan mij goed voorstellen dat er richting RES 1.0 nog zaken veranderen, dus dat we daar nog een keer goed naar kijken, dat er op sommige plekken iets bijkomt en dat er op andere plekken iets afvalt, maar bovenal moeten wij vasthouden aan de ambitie, want de gevolgen van de klimaatcrisis zijn nog wel een stukje verwoestender in die zin. Die ambitie moeten wij niet uit het oog verliezen.

De heer **SMALING** (SP): Wij zitten nu opgedrongen met een smalle opdracht, alles zon en wind. Dat verhoudt zich slecht tot het verdrag van Aarhus en een EU-richtlijn waarop ik in mijn termijn nog terugkom. Er zijn zoveel andere alternatieven die onze en uw gedeputeerde kenbaar hebben gemaakt. Sommige zijn nog in ontwikkeling, sommige zijn ook toepasbaar. Waarom niet daar meer gaan zitten in plaats van waar wij nu over aan het praten zijn, wat mogelijkerwijs het landschap ingrijpend kan veranderen op een manier die voor buitengewoon veel mensen onplezierig is.

Mevrouw **GIELEN** (GL): Er kunnen meerdere sporen parallel aan elkaar bestaan en ik ben het met u eens dat richten op innovatie ook heel belangrijk is, maar in de RES is het belangrijk dat wij ons richten op wat bewezen kan en dat is toch wel zon en wind. Daarin is innovatie nu niet toe te passen, daarom hebben we een RES 2.0 en daarna een 3.0 en 4.0 wellicht. Als er dan andere technieken bewezen bijkomen, dan kunnen we daar altijd over praten, maar op dit moment zijn de bewezen technieken zon en wind en lijkt het mij verstandig dat we binnen de RES daarop focussen. Een ander punt van zorg blijft de samenhang tussen de duurzame energie en natuur. We ontkomen er niet aan om ook in BPL ruimte te delen met duurzame energie. Dat kan ook mooie toepassingen opleveren, bijvoorbeeld als het om biodiversiteit gaat of om een nieuw energielandschap te creëren. Ons huidige Noord-Hollandse landschap is immers op eenzelfde manier ontstaan. Van oud Hollandse windmolens is er geen enkele twijfel over de landschappelijke waarde, wellicht kunnen we de nieuwere variant ook eens in dat licht zien. De

waarde van de natuur moeten we waarborgen, maar tegelijkertijd moeten we niet op voorhand van alles uitsluiten. Het is van belang dat we daar niet willekeurig mee omgaan, maar op een gedegen manier beschrijven hoe en onder welke voorwaarden duurzame energie en het BPL samen kunnen gaan. Daarom dienen wij dan ook vandaag samen met de PvdD een motie in.

Motie 136/051020
Gedragscode voor duurzame energie in het BPL

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Verschillende zoekgebieden in de concept-RES'en NHZ en NHN raken aan Bijzonder Provinciaal Landschap;*
- *De energietransitie ruimte inneemt;*
- *Richting de RES 1.0 zoekgebieden verder uitgewerkt zullen worden.*

Overwegende dat:
Het inpassen van de energietransitie zorgen, maar ook kansen met zich mee kan brengen op het gebied van biodiversiteit, financiële participatie, klimaatadaptatie, energie-infrastructuur, et cetera.

Geven de volgende wensen en bedenkingen bij de concept-RES NHZ of concept-RES NHN mee:

- *Om in het proces te verkennen in hoeverre het mogelijk is om van uitwerking van de zoekgebieden tot een "gedragscode" te komen, die beschrijft hoe en onder welke voorwaarden duurzame energie en BPL samen kunnen gaan;*
- *Daarbij het combineren van opgaven niet uit het oog te verliezen*

en gaan over tot de orde van de dag
Fracties GL, PvdD

Voorzitter, ik zei het net ook al even: het is tijd voor doorgaan, doorbijten en doorzetten. De komende periode richting de RES 1.0 zal leiden tot verdieping van zoekgebieden en hopelijk ook tot nieuwe stappen. Laten we de kansen die de energietransitie met zich meebrengt benutten en met beiden handen aangrijpen. Laten we onze ambitie niet uit het oog verliezen.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik heb nog een korte vraag over de leveringszekerheid en vooral de inpassing van zon en wind. Het is inherent aan zon en wind dat die niet altijd energie opwekken. Hoe staat GL er tegenover waar wij ons regelbare vermogen vandaag gaan halen? Als de zon niet schijnt en de wind niet waait, waar halen wij dan onze energie vandaag op de lange termijn?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Volgens mij is het belangrijk dat wij het in de discussie over de RES hebben waar wij zon en wind gaan laten landen en lijkt mij dit een mooie discussie om mee te

nemen richting Actieprogramma Klimaat waarbij wij het ook kunnen hebben over de meer innovatieve technieken die ons daar ook bij kunnen helpen.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Deze discussie gaat over locaties voor zon en wind, maar op den duur is dit een urgente vraag in deze hele discussie, dus ik wil toch graag antwoord op de vraag welke energiebronnen kunnen we inzetten om voor het vrije regelbare vermogen te zorgen?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Wij zijn in die zin bezig met innovatieve technieken en komen wij daar binnenkort over te spreken in het Actieprogramma Klimaat. Ik gaf net ook al aan dat wij de innovatie waar de heer Van den Berg het over heeft als die eenmaal bewezen zijn, ook in de RES 2.0 en 3.0 kunnen meenemen.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik krijg geen antwoord van mevrouw Gielen en ik wil echt een antwoord op de vraag. Zij draait eromheen met innovatie en RES 2.0, maar ik wil toch graag een antwoord hebben.

Mevrouw **GIELEN** (GL): De heer Van den Berg gaat geen antwoord krijgen op dit punt.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Voorzitter. Er is veel werk verzet en vandaag kunnen wij onze wensen en bedenkingen inbrengen op de concept-RES'en. Wij hebben de volgende kaders bij de RES als onderdeel van deze belangrijke energietransitie. Wij moeten zorgvuldig omgaan met ons landschap en de leefbaarheid, wij moeten daarom zo snel mogelijk verbreden naar andere energiesoorten naast alleen zon en wind op land en wij willen geen maatregelen zonder lokaal draagvlak. De gemeenten hebben de afgelopen weken hun laatste inbreng gedaan en wij hopen daarom dat zoveel mogelijk hiervan wordt verwerkt. Daar ligt immers het draagvlak. Ook andere organisaties hebben waardevolle bijdragen geleverd, zoals het rapport van Kuip naar Vaart, de alternatieve RES Duurzaam Leefbaar en de inbreng van diverse natuurorganisaties. Uit deze bijdragen halen wij het volgende. Waardevolle landschappen, recreatie- en natuurgebieden niet aantasten met zon en wind op land. Ook het college van Rijksadviseurs en de provinciaal adviseur Ruimtelijke kwaliteit adviseren dit. Windturbines liever in clusters compact bij elkaar dan langgerekte lijnen. Bij locaties van windturbines vooral rekening houden met de leefbaarheid voor de omwonenden en niet alles tegelijk willen doen. Het eerste Bod is niet zaligmakend. Het rapport van Kuiper en Vaart noemt dit 'agile'. En wij moeten zon op daken prioriteit geven boven zon op land. De heer Klein zei het ook al, met het stimuleren van innovaties zoals lichtgewicht zonnepanelen en PV-cellen in dakbedekking, zullen volgens ons steeds meer daken geschikt worden en kunnen wij ons landschap ontzien. Draagvlak is cruciaal voor ons, daarom later kritische kanttekeningen bij de participatie tot nu toe. Slechts 0,1% van onze inwoners heeft geparticipeerd en dit waren vooral vertegenwoordigers van netbeheerders, milieuorganisaties, energiecorporaties en ondernemers uit de energiesector, oftewel de stakeholders, de voorstanders. Wij hebben de motie van D66 over burgerparticipatie in het vervolg van het traject medeondertekend, omdat wij het belangrijk vinden dat hier echt een verbetering komt. De

procesbegeleiders bleken aanjagers en de verslaglegging was niet altijd objectief, bijvoorbeeld als een grote meerderheid van de aanwezigen in een atelier ergens tegen was, dan staat er in het verslag bijvoorbeeld “Bij een aantal aanwezigen was draagvlak om dit zoekgebied uit te werken” of er stond “Er werd wisselend gereageerd op dit zoekgebied”. Dat de grote meerderheid tegen was, is dan nergens te vinden en de locatie werd vervolgens gewoon opgenomen. Ook zijn moties van gemeenteraden soms helemaal niet verwerkt in de concept-RES en de RES-regio’s zijn geen democratische organen. Er is tegen de RES geen beroep mogelijk. Er is geen bestuurslaag aan te wijzen die verantwoordelijkheid heeft en dus is volgens de Volkskrant niet duidelijk wie de burger gaat uitleggen dat de windmolens uiteindelijk bij zijn achtertuin komen. Wij vinden dan ook dat de gemeenteraden alle ruimte moeten krijgen voor discussie en amendering van de RES 1.0. In regioverband betekent dit dus ook voldoende tijd om van elkaars aanpassingen kennis te nemen en hierop weer te kunnen reageren. Wij zijn blij dat de gedeputeerde dit in de commissie heeft toegezegd en wij zullen hem hier zeker aan houden.

De heer **SMALING** (SP): Een tamelijk verbijsterende opsomming van de heer Van Gilse wat er uit die ateliers kwam. Wat doet hem vermoeden dat dat in de toekomst beter gaat? Met andere woorden, als ik hem zo hoor, dan kan ik me amper voorstellen dat de VVD zich positief over de RES zal uitspreken.

De heer **VAN GILSE** (VVD): De heer Smaling weet dat ik in de commissie ook al een aantal voorbeelden heb gegeven dat wij kritisch zijn op het proces tot nu toe. Wij snappen dat het lastig is om mensen naar dit soort bijeenkomsten te krijgen, vandaar dat wij erop hameren dat straks de gemeenteraden in positie zijn. Wij vinden het belangrijk dat wij daar het draagvlak neerleggen en het risico is altijd als je met regionale zaken aan de gang gaat, dat de gemeenten ondersneeuwen en het zijn juist de gemeenten die belangrijk zijn in het vervolgtraject.

De heer **SMALING** (SP): Is dit toch niet het betere Keep on dreaming? Wij hebben gezien in de eerste fase wind op land, dat viel ook onder de Rijkscoördinatieregeling en daar had je eigenlijk helemaal geen speelruimte, dat dat heel moeilijk was. Dat in sommige delen van het land ook nu minister Wiebes toegeeft dat dat helemaal is misgegaan met het draagvlak. Wat doet u nu vermoeden dat dat in ons geval beter gaat? Ik zie het niet, is dat wensdenken van de VVD?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Eenvoudig is het natuurlijk niet, daar heeft de heer Smaling gelijk in. Wij denken dat het bij de gemeenten moet liggen omdat die veel beter in staat zijn om te zorgen dat ze de mensen benaderen. De regio’s en de provincie zijn te ver af, de gemeenten moeten dat gaan doen.

De heer **KANIK** (D66): De VVD heeft duidelijk een standpunt over de rol van de gemeenten en daar zullen wij waarschijnlijk van mening verschillen. Voor mij is minder duidelijk hoe hij de rol van de provincie ziet, omdat wij ook in de Omgevingsverordening duidelijk een rol hebben als hoeder van provinciaal landschap en dat soort dingen. Hoe ziet u de rol van de provincie in de RES?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Wij hebben het perspectief op de RES samengesteld als provincie, daar hebben wij onze kaders in aangegeven en daar moeten de resultaten straks op getoetst worden.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik hoor de VVD zeggen dat het heel belangrijk is wat gemeenteraden van bepaalde projecten vinden, dat zij kunnen zeggen waar het in het landschap gewenst is om een bepaalde ontwikkeling te doen. Hoe ziet u dat in het licht van de woningbouwprogramma's waar gemeenteraden ook hun mening over hebben? Hoe ziet u de discrepantie die ik bemerk over de rol van gemeenteraden als het gaat om woningbouwlocaties die ze graag willen en zoekgebieden?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Eigenlijk is dat parallel. Wij geven als provincie de kaders aan, dat hebben wij nu ook met het perspectief gedaan en met de concept-Omgevingsverordening en binnen die kaders moeten gemeenten hun beleid maken. Wij zijn tegen de door enkele in de commissie gedane suggestie om als zoekgebieden door participatie uit de RES verdwijnen, die dan weer als provincie toe te voegen. Daarmee wordt alle participatie een wassen neus. Wel zijn wij heel blij met de minimale afstand van 600 m van windmolens tot woningen, dat dat weer het leidend principe is. Veel gemeenten en organisaties hadden hierom gevraagd. Dit zal heel veel onrust wegnemen. Het RES-proces wordt in gemeenten ervaren als een knellend keurslijf. Het gaat alleen over energieopwekking met zon en wind op land. Er kan niet in alternatieven worden gedacht, dat is een gemiste kans. Wij hebben dan ook vanaf het begin gehamerd op verbreding van het proces, benut de opgebouwde structuren ook voor energiebesparing, voor energieopslag, met name ook voor andere duurzame energietechnieken.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik heb een vraag over de 600 m norm die nu gehanteerd wordt en waar hij zegt erg blij mee te zijn. Hoe kijkt de VVD er tegenaan als er in de toekomst toch draagvlak zou zijn en er toch gebieden komen waar de windturbines binnen de 600 m komen te staan?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Zoals bij veel regels hebben GS een mogelijkheid om af te wijken met windenergiegebieden en de taak aan GS is om te zorgen, te toetsen dat het draagvlak inderdaad aanwezig is.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Begrijp ik het goed dat als er voldoende draagvlak zou zijn en dat is best wel een lastige, want gedeputeerde Stigter gaf aan, draagvlak valt niet te meten, maar als er dan voldoende draagvlak zou zijn, dan zou de VVD voorstander zijn van de windturbines binnen de 600 m?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Als liberaal zou ik zeggen, als mensen er zelf voor kiezen, dan moeten we dat toelaten, ja.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Die is dus lastig, want die valt niet te meten. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Daar hebben de gemeenten een rol. Het is ook duidelijk dat de provincie kan ondersteunen bij draagvlakonderzoek, mocht de gemeente daar moeite mee hebben.

De heer **SMALING** (SP): Ik werd getriggerd door de 600 m. Ik weet niet of de heer Van Gilse naar de Argosuitzending heeft geluisterd van vorige week, die ging over de gezondheidseffecten van laag frequent geluid en dat dat veel verder gaat dan hoogfrequent geluid. Er was ook een klinisch fysicus, de heer Dr. De Laat van het Leids Universitair Medisch Centrum die stelde dat mensen met bestaande hartklachten die wonen in de buurt van windmolens, een grotere kans hebben op een beroerte en/of hartinfarct. Weegt dat niet mee bij het wat harder eisen dat er niet wordt ingebroken op de 600 m, met andere woorden dat GS niet zo maar windenergiegebieden kunnen aanwijzen?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ik denk niet dat GS zo maar windgebieden gaan aanwijzen. Wij gaan met die 600 m al verder dan de landelijke normen die gebaseerd zijn op onderzoeken naar gezondheid en de vraag is, zijn die nog actueel? Wij nemen een veilige marge met die 600 m en dat vinden wij belangrijk. Er is een uitzondering mogelijk, maar wat ons betreft alleen als er draagvlak is.

De heer **SMALING** (SP): Ja, maar wij moeten ook het voorzorgsbeginsel in acht nemen. Als een medicus met verstand van zaken dit soort uitspraken doet, dan zou ik verwachten dat de VVD wat harder aan zo'n afstandseis zou houden. Het is niet zomaar windenergiegebieden aanwijzen, maar het is wel het geitenpaadje voor het provinciale bestuur om dingen te doen waar mensen niet op rekenen. Mensen rekenen op die 600 m.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Tenzij ze daar zelf mee instemmen dat het minder kan. Als mensen een eigen windmolen op hun terrein binnen de 600 m willen, dan kan dat een reden zijn. Wij hebben dan ook vanaf het begin gehamerd op verbreding van het proces, benut de opgebouwde structuren voor energiebesparing en energieopslag en andere duurzame energietechnieken. Ik geef het nogmaals duidelijk aan, zon en wind inclusief wind op zee voorzien op dit moment ondanks alle inspanningen voor nog geen 3% van het totale huidige energieverbruik. Alleen hiermee gaan wij het niet redden. Opwekking van duurzame energie door zon en wind op land kost heel veel ruimte. Wij moeten voorkomen dat de mensen zich straks niet meer herkennen in het landschap, dat mede hun identiteit bepaalt. In de commissie heb ik het gehad over kernenergie. Wij zijn blij dat landelijk op ons initiatief hier onderzoek naar wordt gedaan. Wij horen graag hoe het college hiernaar kijkt. Wij realiseren ons echter ook dat dit voor de RES, het proces tot 2030, praktisch gesproken geen rol kan spelen en dat wij hier niet op moeten gaan wachten. Een reden te meer om ook voor de korte termijn naar verbreding van alternatieve energiesoorten te kijken. Wat ons betreft is dat zonder biomassacentrales.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik haak in op het verhaal over de opwekking van zon en wind wat inderdaad nog geen 3% van onze energie is. Ik ben benieuwd dat als wij het daarmee niet gaan

redden, waarom de VVD nog geen jaar geleden voor het Klimaatakkoord heeft gestemd, wat eigenlijk alleen zon en wind meeneemt.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Volgens mij is het Klimaatakkoord veel breder en wij zitten in een energietransitie waarin de VVD heel duidelijk wil kijken naar een energiemix en mijn betoog is erop gericht om te verbreden, wij moeten niet alleen naar wind en zon kijken.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Daar ben ik het volledig mee eens, maar dat is wel wat op dit moment de opgave is voor de provincie, wij mogen alleen zon en wind gebruiken voor de opwekking van elektriciteit, dus ik snap niet waarom u voor het Klimaatakkoord heeft gestemd. Zou u het met mij eens zijn als ik zou zeggen, het Klimaatakkoord moet opengebroken worden op de lange termijn, bijvoorbeeld voor kernenergie of andere technieken?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Vlak voor deze interruptie kwam, heb ik al iets over kernenergie gezegd. Wij zijn blij dat FvD onze motie landelijk heeft gesteund om onderzoek te gaan doen naar kernenergie, dus wij denken dat het naar de toekomst zeker onderdeel moet zijn van de energiemix.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Kan ik daarmee op uw steun rekenen voor onze discussienota die wij binnenkort gaan indienen over kernenergie?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ik ga kijken wat wij daarmee gaan doen. Bij de startnotitie is een motie van de VVD aangenomen voor verbreding naar innovatieve duurzame energiesoorten, zoals aquathermie, geothermie, getijdenenergie, sub-kritische watervergassing, et cetera. Tijdens het RES proces was daar nog weinig van te merken, het gaat eigenlijk alleen nog maar over wind en zon op land. In beide RES'en – samen totaal 588 pagina's – gaat slechts een pagina over kernenergie en een alinea over waterstof. De gedeputeerde heeft gelukkig gezegd hier nog wat aan te gaan doen. Wij willen net als bij de RES voor zon en wind op land een helder overzicht waar wij staan met de andere duurzame energietechnieken en welk Bod wij hiermee kunnen gaan doen bij de tweejaarlijkse actualisaties van de RES. Wij willen tijdig beschikken over een overzicht, zodat wij bij de actualisaties zoveel mogelijk de andere energiesoorten kunnen gaan meerekenen. Daarom dien ik een motie in.

Motie 137/051020
Voortgangsrapportage andere duurzame energietechnieken

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De beide RES'en voor wat betreft de duurzame elektriciteitsopwekking nu slechts inzetten op de bewezen energietechnieken met wind op land en zon op land;*
- *Inspanningen voor andersoortige nieuwe energieplannen al wel meegenomen kunnen worden in een inhoudelijke onderbouwing in de RES 1.0;*

- *De RES'en tweejaarlijks geactualiseerd zullen worden om steeds innovaties te kunnen toevoegen.*

Overwegende dat:

- *Het niet realistisch is om te verwachten dat met alleen zon- en windenergie als duurzame energievormen in onze energiebehoefte kan worden voorzien;*
- *Andersoortige duurzame technieken minder weersafhankelijk zijn en mogelijk ook minder ruimtelijke nadelen hebben dan deze huidige technieken;*
- *Richting 2030 en 2050 alle zeilen bijgezet moeten worden om de doelstellingen te behalen;*
- *PS derhalve reeds in 2019 aan GS hebben opgedragen om ook voor andersoortige energietechnieken (zoals innovaties, CO2 transport en -gebruik, waterstof, getijdenenergie, superkritische watervergassing, aquathermie etc.) de mogelijkheden gelijktijdig in kaart te brengen en te stimuleren en ook nadrukkelijk naast de RES'en inzichtelijk te maken;*
- *Ondanks de inspanningen van GS voor het stimuleren van duurzame energievormen en energieopslag, een helder overzicht en inzicht in de voortgang hiervan bij de Staten ontbreekt.*

Dragen het college op:

- *Om naast de RES'en met een helder periodiek overzicht te komen van alle andere (innovatieve) duurzame energietechnieken met daarbij de potentie, de stand van zaken, de voortgang en de rol van de provincie daarbij;*
- *Dit overzicht tijdig vóór de behandeling van de RES 1.0 voor de eerste keer aan de Staten te doen toekomen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties VVD, CDA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KLEIN** (CU): Ik ben een beetje verbaasd over deze motie want volgens mij gaat u nu wel heel veel van GS vragen. Wij hebben allerlei instituten in Nederland die de energietransitie volgen, denk aan het PBL maar ook CE Delft, die keer op keer kijken naar de stand van de techniek en wat kunnen we gebruiken en nu vraagt u of GS dat nog eens dunnetjes over gaan doen?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Zoals we nu voor zon en wind op land heel intensief bezig zijn om te kijken waar wij staan en waar we naartoe gaan, zou het heel goed zijn dat PS de vinger aan de pols houden bij de andere energiesoorten. Dat is wat wij vragen.

De heer **KLEIN** (CU): Maar u heeft toch ook uw eigen mogelijkheden om u te verdiepen in de technologieën die er zijn op basis van alle rapporten die op landelijke schaal worden

geproduceerd. Ik zie echt de toegevoegde waarde van een initiatief op provinciaal niveau helemaal niet. Kernenergie in Noord-Holland is toch niet anders dan kernenergie in Drenthe?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Wij denken dat het heel goed is dat wij naast zon en wind op land gaan kijken wat wij kunnen gaan doen om het landschap te sparen, dan is het belangrijk dat wij ook op andere energietechnieken inzetten die parallel daaraan bekeken en ontwikkeld worden. Dat kan aquathermie zijn, dat kunnen allerlei initiatieven zijn die in de provincie plaatsvinden. Wij vinden het van belang om daarvan op de hoogte gehouden te worden.

Mevrouw **DE VRIES** (PvdA): Ik ben het afgelopen jaar tot aan corona bij vele RES-bijeenkomsten in Noord-Holland geweest om de kansen en ideeën en de zorgen te horen. Er ligt nu een stevig Bod uit de regio's voor zoeklocaties voor duurzame energieopwekking. Het is een flinke opgave maar: het kan en dat is goed nieuws. Het is nu tijd voor maatwerk op lokaal niveau. Tijd voor een leefbare, haalbare, betaalbare en betrouwbare energietransitie waaraan iedereen mee kan doen. Dat zal nog niet eenvoudig zijn. Er ligt dan ook een regierol voor de provincie waar gemeenten achterblijven en waar de projecten gemeente- en provinciegrenzen overschrijden. We hebben het in de commissie al uitvoerig gehad over wind op land, de infrastructuur voor de energietransitie, de ruimte die gereserveerd moet worden, draagvlak bij de Noord-Hollanders, alternatieve energiebronnen. Dit komt allemaal nog terug bij de behandeling van het provinciale Actieprogramma Klimaat. De PvdA dient ook mede een motie van D66 in over de betrokkenheid van de Noord-Hollanders bij het traject richting RES 1.0. De heer Kanik heeft die motie toegelicht. De PvdA brengt verder nog een viertal wensen en aandachtspunten in richting RES 1.0. Ten eerste, de financiële betrokkenheid van de Noord-Hollanders. Ik zie hiervan bijzonder weinig terug in de concept-RES'en. Precies een zin in de algemene inleiding over de ambitie van 50% mede-eigendom van de omgeving. De provincie kan financiële betrokkenheid van de Noord-Hollanders in de energieprojecten niet afdwingen maar wel stimuleren. De wens van de PvdA is dat deze financiële betrokkenheid van de omgeving nadrukkelijker in de RES'en 1.0 komt en dat iedereen, ook mensen met een kleine beurs, mee kunnen doen. Die mogen we niet in de kou laten staan. Wij vragen de gedeputeerde in het provinciale Actieprogramma Klimaat concreet dit cruciale uitgangspunt in alle gesprekken met gemeenten, Rijk en andere partners mee te nemen en met goede voorbeelden te komen. Ten tweede, betaalbaarheid. Ik had het net over de lusten van de energieprojecten. Hoe zit het met de lasten? Wat de PvdA absoluut niet wil, is een tweedeling in de samenleving. Energiearmoede mag niet bestaan. Hoe zit het met de belofte uit het Klimaatakkoord dat de woonlasten per saldo niet omhooggaan? Worden bijvoorbeeld de kosten van elektriciteitsvoorziening van de energieslurpers naar evenredigheid aan hen doorberekend? Die zitten wel aan een andere Klimaattafel maar een integrale aanpak hierop is zo belangrijk. De PvdA brengt als wens in dat de betaalbaarheid van de energietransitie en de beloofde woonlastenneutraliteit helder in de RES 1.0 komen. Concreet met voldoende middelen en laat dit ook helder zijn in het provinciale Actieprogramma Klimaat. Ten derde, heldere communicatie. De provincie vervult in de RES'en een stimulerende, ondersteunende en coördinerende rol. Dan moet ook helder zijn waar we voor staan. Uit de reacties op de concept RES'en blijkt het belang hiervan, bijvoorbeeld bij belangrijke provinciale onderwerpen als het beleid rond zon en wind: wie mag wat wanneer waar en hoe en waar ook niet? Voor het draagvlak

is het cruciaal dat het provinciale gedachtengoed helder wordt overgebracht. De PvdA vraagt de gedeputeerde in het kader van het Actieprogramma Klimaat hier stevig op in te zetten. Ten vierde, arbeidsmarkt en scholing. De energietransitie biedt echte kansen voor de arbeidsmarkt. We moeten er bovendien voor zorgen dat de energietransitie niet vastloopt op de praktische uitvoering. Zonder voldoende en goed geschoolde mensen gaat de energietransitie niet lukken. Op alle niveaus hebben we hiervoor mensen met de juiste vaardigheden nodig, niet alleen technici, maar ook uitvoerders. Neem hierin ook starters en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt mee. Laat zoveel mogelijk mensen profiteren van de kansen die de energietransitie in zich heeft. Wij vragen de gedeputeerde dringend om in het Actieprogramma Klimaat de tijdige scholing en werving van voldoende mensen voor de energietransitie op alle niveaus en liefst uit de regio, een belangrijke plek te geven. Doe dit in samenspraak met onderwijsinstellingen en bedrijven en betrek hierbij de werkambassadeur. Laat de energietransitie geen papieren tijger zijn. Daarvoor een motie, samen met D66, PvdD en GL: Kansen voor nieuwe banen in de energietransitie.

Motie 138/051020
Kansen voor nieuwe banen in energietransitie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Overwegende dat:
1. De RES 1.0, de hele energietransitie, de uitvoering daarvan, scholing in de benodigde vaardigheden en onderzoek naar innovaties, een belangrijke impuls kan zijn voor de werkgelegenheid in Noord-Holland.
2. Voor het slagen van de energietransitie het belangrijk is dat er tijdig voldoende mensen beschikbaar zijn met de juiste vaardigheden op alle scholingsniveaus om de benodigde werkzaamheden uit te voeren.

Verzoeken GS:
1. Het provinciaal arbeidsmarktbeleid in te zetten om (mede) te zorgen dat er voldoende arbeidskrachten met de nodige vaardigheden zijn, liefst regionaal, om de energietransitie tijdig te
realiseren.
2. Hierin ook starters en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt mee te nemen en ook hen te laten profiteren van de kansen die de energietransitie met zich meebrengt

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PvdA, D66, PvdD, GL

Tot slot, Nederland staat wereldwijd bekend om de Deltawerken. De generatie voor ons was bereid om die enorme klus te klaren. Onze kinderen, onze kleinkinderen, de generaties na ons, roepen ons op de huidige crisis aan te pakken. Laat die roep niet vergeefs zijn. Mijn oom was als

ingenieur betrokken bij de Deltawerken. Hij kan er nog steeds vol vuur over vertellen. Laten wij met diezelfde passie deze opgave die absoluut moeilijk is, aanpakken. Het kan!

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Het is een beetje moeilijk hoe je dit debat moet gaan kenschetsen, maar een wat negatieve toonzetting die ik wil uitspreken, is dat wij hier vandaag besluiten over de gedeeltelijke landschappelijke verwoesting van onze provincie, want dat risico ligt op de loer. Als ik zie wat er aan plannen voorligt, wat er aan zoekgebieden is ingetekend, dan krijg ik weer het gevoel wat ik een aantal jaren geleden had toen ik veel met Groningse en Drentse windparken in spe te maken had, waar een Rijkscoördinatieregeling benut was om gedeputeerden op pad te sturen met taakstellingen die soms totaal niet realistisch waren en die vierkant over de hoofden van heel veel betrokkenen heengingen. Dat heeft heel veel leed veroorzaakt, ik heb snikkende mensen tegen de schouder gehad en veel boerengemeenschappen zijn in grote mate van onenigheid beland met omwonenden. Dat dreigt in onze provincie nu ook te gaan gebeuren als het onderdeel wind op land van onze plannen wordt uitgevoerd in die mate die door de zoekgebieden enigszins wordt weergegeven. Ik heb niet veel tijd, dus ik ga vrij snel door mijn punten heen. Ten eerste wil ik aan de orde stellen is in meer algemene zin of de RES'en wel Europaproef zijn. Er is namelijk in juni jl. een arrest geweest op een Belgische equivalent van de RES en daar lag voor dat de RES een programma is, dat het nog geen wettelijke basis heeft, dat het verdrag van Aarhus zich misschien niet goed verhoudt tot de RES vanwege de eisen die die stelt aan MER-rapportages en het feit dat alleen te kiezen is uit enkel zon en wind, terwijl er formeel in een heel vroeg stadium meerdere keuzes aan de bevolking zouden moeten voorliggen. Dat is een andere eventuele makke van de RES. Daarom een motie.

Motie 139/051020
Europese richtlijn

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Kennis nemende van:
De EU-richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU en het Verdrag van Aarhus over respectievelijk de onderzoeksplicht vooraf en verplichte burgerparticipatie in een vroegtijdig stadium en de hierop betrekking hebbende uitspraak van 25 juni 2020 van het Hof van Justitie van de EU.

Constaterende dat:

- *De RES een programma is;*
- *Het feit dat dit programma (nog) geen wettelijke basis heeft en tot stand komt door (vooralsnog) informele, onverplichte samenwerking tussen decentrale overheden, dit geen verschil maakt voor het Verdrag van Aarhus en daarmee de RES een programma doet zijn in de zin van dit verdrag;*

- *De betrokken overheden door 'hun' RES vast te stellen, zich ook committeren aan de uitvoering ervan en dat voor de uitoefening van hun wettelijke bevoegdheden (vaststellen omgevingsvisie, omgevingsplan etc.) de RES dan leidend zal zijn;*
- *Daarom artikel 7 van het Verdrag van Aarhus in het RES- besluitvormingsproces dwingt tot participatie in een vroeg stadium, als alle opties nog open liggen en doeltreffende inspraak mogelijk is;*
- *De verplichtingen van het Verdrag van Aarhus zijn opgenomen in het Unierecht en dat Nederland ook partij is bij dit verdrag;*
- *Informatie conform het Verdrag van Aarhus actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar moet zijn, daar waar in de concept RES NHN en NHZ alleen is uitgegaan van het willen plaatsen van wind- en zonneparken;*
- *In de concept RES NHN en NHZ onvoldoende aandacht is besteed aan alle consequenties die dit concept-aanbod heeft op zoals het Verdrag van Aarhus stelt: de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voor zover zij worden of kunnen worden aangetast door de bedoelde toestand van elementen van het milieu of via deze elementen door de bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten;*
- *Het nalaten van de participatieplicht handelen in strijd met het verdrag en de richtlijn van de EU oplevert;*
- *De SMB-richtlijn van de EU voorschrijft dat aan het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling een gedegen effectenonderzoek ten grondslag moet liggen waarvoor deze richtlijn criteria geeft;*
- *Het nalaten daarvan handelen in strijd met het Unierecht oplevert, welke doorwerkt in de inpassingsplannen en bestemmingsplannen en vernietigbare, c.q. nietige omgevingsvergunningen tot gevolg heeft.*

Overwegende dat:
Het beginsel van Unietrouw een grondbeginsel is van de EU waartoe op grond van het EU-verdrag het college, de Staten en de CdK ieder voor zich toe verplicht zijn deze toe passen en te handelen in overeenstemming met het Unierecht.

Besluiten:
Het voorstel tot vaststelling van de RES aan te houden teneinde het college de gelegenheid te geven deze in overeenstemming te brengen met het Unierecht

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Een andere motie gaat over participatie, waar ik het heel vaak over heb gehad, in commissievergaderingen en ook eerder dit jaar. Ik zie een motie van mij van een jaar geleden terugkomen in de brief van de gedeputeerde aan ons. Dat stel ik uiteraard op prijs, maar mijn zorgen zowel over de planmatige als financiële participatie zijn daarmee nog niet weggenomen.

Motie 140/051020

Participatie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *In het Klimaatakkoord is afgesproken dat voor het grootschalig opwekken van hernieuwbare elektriciteit op land gestreefd wordt naar 50% eigendom van de lokale omgeving;*
- *In de concept-RES NH-N enkel het streven naar 50 % lokaal eigendom wordt vermeld, zonder concrete invulling;*
- *In de concept-RES NH-Z dit streven enkel wordt genoemd door de gemeenten Ouder-Amstel, Amsterdam en Zandvoort;*
- *Het daarnaast de bedoeling is om lokale bewoners en bedrijven aan de voorkant te betrekken bij de vertaling van de nationale ambitie naar het regionaal niveau en de belangen die er spelen duidelijk een plek te geven in het proces van afweging en keuzes, teneinde het draagvlak te vergroten.*

Overwegende dat:

- *In het Financieele Dagblad van 24 september jl. te lezen staat dat uit onderzoek van de Noordelijke Rekenkamer naar negen grote zon- en windparken in Groningen, Friesland en Drenthe blijkt dat overheden de 50% lokaal eigendom niet kunnen afdwingen doch slechts ruimtelijk relevante eisen kunnen stellen;*
- *GS op pagina 23 van het Coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' aangeven in samenwerking met PS een agenda voor bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie te willen opstellen.*

Verzoeken het college van GS op te roepen:

- *In de RES 1.0 een apart hoofdstuk te wijden aan planparticipatie en projectparticipatie, waarbij minimaal 5% lokaal eigendom het uitgangspunt is en in dit hoofdstuk ook aan te geven hoe hier naartoe gewerkt wordt;*
- *Te verkennen in hoeverre participatie bij opwekprojecten ook daadwerkelijk geborgd kan worden in lokaal en provinciaal beleid;*
- *In het vervolgtraject richting de RES 1.0 actief werk te maken van draagvlak bij en inhoudelijke participatie door lokale bewoners en bedrijven*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP

In het interruptiedebatje hebben wij het al even gehad over de 600 m. Wij vinden het erg belangrijk dat de bevolking ergens van op aan kan, dus als er staat 600 m, is dat wat ons betreft ook 600 m. De uitnodiging aan de gedeputeerde is om te reflecteren op wanneer en in welke

omstandigheden hij windenergiegebieden gaat aanwijzen, of die aanwijzing langs PS komt en of wij daarover kunnen praten en hoe hij dat voor zich ziet, want je moet toch zekerheid kunnen bieden. Ik snap ook dat de heer Van Gilse zei over een klein molentje vlakbij huis, dat zie je in Friesland ook overal. Ik hoor graag van de gedeputeerde hoe hij daar tegenaan kijkt. Ik dien de motie wel in.

Motie 141/051020
600 meter

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
Een afstandscriterium van 600 meter tussen windturbine en bebouwing eerder is vastgelegd in de provincie Noord-Holland.

Overwegende dat:
- *GS dit weliswaar op papier handhaven in de Omgevingsverordening maar zichzelf de ruimte bieden windenergiegebieden aan te wijzen waar de 600 meter grens wordt losgelaten;*
- *Uit onderzoek blijkt dat de nabijheid van windturbines schadelijk is voor de gezondheid van bewoners.*

Verzoeken het college van GS:
Onverkort vast te houden aan de afstandseis van 600 meter zodat voor iedereen duidelijk is wat de afspraken zijn

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Dan heb ik het ook vaak over datacentra, dat geeft een gevoel van ongelijkheid. Oké, als je overal servers hebt, dan is dat misschien minder efficiënt dan overal datacentra, maar het loopt gewoon vast in Nederland en in onze provincie in het bijzonder. Die datacentra worden vaak door grote multinationale bedrijven gerund, dat die bedrijven duurzame energie verlangen en voorrang op het energienet, dat de stroom met subsidie van het Rijk wordt opgewekt en geleverd, dat de energievraag door de groei van datacentra sterk toeneemt met als risico dat de noodzaak tot uitbreiding van de arealen wind en zon op land verder toeneemt en dat die datacentra over het algemeen zeer landschap ontsierend zijn. Daarom een motie.

Motie 142/051020
Datacentra

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
Zich thans een forse groei aan datacentra voordoet in Nederland en in Noord-Holland in het bijzonder.

Overwegende dat:
- *Het hier veelal grote multinationale bedrijven betreft;*
- *Deze bedrijven duurzame energie verlangen en voorrang op het energienet;*
- *Deze stroom met subsidie van het Rijk wordt opgewekt en geleverd;*
- *De energievraag door de groei van datacentra sterk toeneemt met bijbehorend risico dat de noodzaak tot uitbreiding van de arealen wind en zon-op-land verder groeit;*
- *De datacentra over het algemeen zeer landschap-ontsierend zijn.*

Verzoeken het college van GS:
De vestiging van datacentra te beperken en tot onderdeel van provinciaal beleid te maken

en gaat over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Tenslotte, ik ben nooit zo van het cliëntilisme dat ik de hele provincie afgraas om overal bepaalde dorpen of groepen bewoners een plezier te doen, maar ik wil hier een uitzondering op maken en dat is het gebied waar Noord-Holland aan Utrecht grenst, daar is namelijk een clustering van plannen ontstaan, daar hebben wij het ook eerder over gehad. Mensen die de kaarten van beide provincies bekijken zien dat ook. Gezien het feit dat het UNESCO Werelderfgoed betreft en dat het een enorm uitwaaigebied is voor mensen in Amsterdam-Zuidoost, Amstelveen en wat er zoal omheen ligt, wil ik GS verzoeken om de situatie in het grensgebied van Noord-Holland en Utrecht, Amsterdam en Ronde Venen in het bijzonder goed tegen het licht te houden en te kijken wat er al over door gemeenten is gezegd en die plannen in goede banen te leiden. Daarom een motie.

Motie 143/051020
Geingebied

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:
- *Ten aanzien van zoekgebieden voor windturbines de communicatie tussen buurgemeenten aandacht behoeft, maar in het bijzonder die waar ook een provinciegrens in het geding is;*
- *Er een samenballing van windturbines dreigt aan de grens met de provincie Utrecht, met name betreffende de gemeenten Amsterdam en De Ronde Venen;*
- *Dit een gebied betreft dat een UNESCO Werelderfgoed status heeft en bovendien van groot belang is als groen- en recreatiegebied voor de bewoners van Amsterdam Zuidoost en wijde omstreken.*

Verzoeken het college van GS:

- *Om in samenspraak met andere RES partners, zoals gemeenten en programmaorganisatie, in goed overleg te treden met de provincie Utrecht en andere partners van de RES regio U-16 over het 'Geingebied';*
- *De huidige erfgoedstatus en belangrijke publieke functies van het gebied als belang in te brengen in de verdere concretisering van de zoekgebieden in het 'Geingebied'*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

De **VOORZITTER**: De 5 moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Voorzitter. We zijn hier vandaag om de neveneffecten te bespreken van de keuzes van de VVD, GL, D66, het CDA en de PvdA, namelijk het Klimaatakkoord met de RES als uitwerking. Het Klimaatakkoord waarvan ze wisten dat enkel zon en wind waren toegestaan als weersafhankelijke energiebron. Het Klimaatakkoord waarvan ze wisten dat we van het gas los gingen, wat zorgde voor aansluiting op warmtenetten, draaiende op biomassa. Het Klimaatakkoord waarvan ze wisten dat er geen kernenergie in zat en daarmee het zicht verloren op een betrouwbare energievoorziening. Hetzelfde Klimaatakkoord dat nu opengebroken moet worden. Een analyse in 4 punten. Wat is de opgave die voor ons ligt, waarom is deze opgave onhaalbaar, wat voor impact heeft dit op de Noord-Hollandse inwoner en wat is de oplossing om uit deze impasse te komen? De opgave. Laten we eerst even terugspoelen naar het begin van dit hele proces. In 2015 werd het Akkoord van Parijs gepresenteerd, dat de doelstelling heeft de opwarming van de aarde tot 2 graden te beperken ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. Nederland liep voor de troepen uit als 'klimaat koploper' en presenteerde in juni 2019 het Klimaatakkoord onder leiding van VVD'er Ed Nijpels. Kort daarna volgde de Klimaatwet in de Tweede Kamer, die ook daar werd aangenomen door de voornoemde partijen, aangevuld door de CU, SP en 50plus/PvdO. Uit de koker van Rutte 3 kwamen een paar niet mis te verstane doelstellingen. 49% CO2-reductie in het jaar 2030 en een astronomische 95% in 2050. Daarbovenop moet nog eens 70% van alle elektriciteit in 2030 uit zon en wind komen, wat onze inwoners mogen voelen met 35 TWh aan windturbines en zonnepanelen in hun achtertuin. Het zou ergens nog benijdenswaardig zijn als dit alles niet zonder enig gehalte van doelmatigheid zou zijn. Ik hoor het vaak van de inwoners: "We moeten toch iets doen?!" Maar als het antwoord op deze vraag al ja zou zijn, dan is de ingeslagen weg niet de juiste. De doelstellingen. Een van de primaire vragen zou moeten zijn of de gestelde doelen realistisch zijn en de uitvoering doelmatig. Wat gaan we bereiken met 49% CO2-reductie in het jaar 2030? Wat bereiken we door onze gezondheid, ons landschap en onze welvaart te verkwisten? Een schamele 0,00007 graden Celsius minder wereldwijde opwarming in het jaar 2100. Een volstrekt onmeetbaar getal. Kan gedeputeerde Stigter dit getal bevestigen? Acht de gedeputeerde de energietransitie als doelmatig? Ik vraag het mij oprecht af, leeft deze vraag wel bij de gedeputeerde en het college of heiligt het doel de middelen? Om de doelstellingen voor 2030 in perspectief te plaatsen: we zouden in 10 jaar méér CO2 moeten reduceren dan in de afgelopen 30 jaar gecombineerd. Bij de start van dit proces was deze reductie al onhaalbaar, maar raakt nu nog verder uit zicht door een

aantal recente ontwikkelingen. De gedroomde gebouw-gebonden lening van Kasja Ollongren gaat er niet komen, deze zou de inwoners namelijk nog meer op kosten jagen vanwege de hoge rente. Voor banken is het nogal risicovol, het PBL becijferde namelijk dat duurzame investeringen in woningen zichzelf helemaal niet terugverdienen, ook al is dit nog zo vaak herhaald door talloze politici. Van investeringen kan je nu echt niet meer spreken, kosten zijn het. Meer niet. Om een van de belangrijkste pijlers onder het Klimaatakkoord uit te slaan, presenteerde de SER afgelopen zomer nog een rapport waarin verdere subsidie op biomassa wordt ontraden vanwege de catastrofale effecten op de gezondheid van onze inwoners, het klimaat en het milieu. Het is dan ook hoog tijd dat de biomassa-ontkenners per direct de stekker uit deze waanzin trekken en zich niet meer verschuilen achter holle frasen als "resthout en snoeiafval". Hierdoor wordt pijnlijk zichtbaar dat biomassa op dit moment 60% van de hernieuwbare energie opwekt. Na het wegstrepen van biomassa blijft nog een schamele 3% over, opgewekt op onvoorspelbare momenten door zon en wind. Het enig mooie aan biomassa is dat het geen wiebelstroom is en onze leveringszekerheid niet zo aantast. Zonder regelbaar vermogen en zonder opslag zijn de plannen onuitvoerbaar. De nu al overbelaste netwerken van Liander dragen daar niet aan bij. Ik blijf het benoemen, de ingeslagen weg is niet de juiste. Op deze manier gaan we het niet redden. De doelen zijn met landschapsvervuilende windturbines en eindeloze zonneakkers niet haalbaar, zij het alleen al wegens het feit dat we simpelweg te weinig land en zee hebben om voldoende energie op te wekken en de zon niet altijd schijnt en de wind niet altijd waait. Het resultaat? De VVD, GL, D66, CDA en PvdA leiden ons naar een onbetrouwbare en peperdure energievoorziening die niet kan voorzien in de noden van onze economie. Op landelijk niveau van start gegaan, waarna jullie dit hebben doorvertaald naar onze mooie provincie. Zie hier de tragiek van hetgeen jullie hebben gecreëerd. De effecten op onze inwoners. Hoewel de plannen van het Klimaatakkoord bedacht zijn door klimaatregenten, is er maar één groep die met de consequenties moet dealen: de inwoners. Want, wat betekenen die doestellingen nu voor hen?

De heer **KLEIN** (CU): Nog even over de biomassa. U hebt net betoogd dat biomassa allemaal vreselijk schadelijk is, u weet ongetwijfeld dat er een afspraak is gemaakt tussen milieuorganisaties en energiebedrijven over hoe we kunnen zorgen dat de biomassa zo min mogelijk schadelijk is, de duurzaamheidseisen. Weet u wat de uitspraak was van de geschillencommissie afgelopen week?

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Het is niet mijn intentie om zo de diepte in te gaan, maar wat ik wel weet is dat er in Nederland een hoeveelheid is van ongeveer 200 petajoules aan duurzame biomassa en daar zijn wij al lang en breed voorbij. Alles wat wij er nu extra bij gaan gebruiken, het is niet duurzaam en dat vernietigt onze bossen en onze planeet.

De heer **KLEIN** (CU): De uitspraak van de geschillencommissie is dat de energiebedrijven de duurzaamheid van de biomassa die zij gebruiken, voldoende hebben aangetoond en dat die in overstemming is met de afspraken die met milieuorganisaties zijn gemaakt.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik hoor geen vraag. 35 TWh uur is wat abstract, maar concreet betekent dit dat ons mooie land z'n 2.000 windturbines rijker wordt. Nu blijkt in vele regio's

helemaal geen draagvlak voor die windturbines, dus wordt er veelal ingezet op zon. Het vervelende daarvan is dat dit nóg duurder is dan wind, onder andere vanwege het gigantische ruimtegebruik en de zware belasting op het energienetwerk. In onze provincie spreken we zomaar even over 119 windturbines en 2.704 hectare aan zonnepanelen. En waar komen die turbines en panelen terecht? Talloze plekken zijn aangewezen. Ons prachtige Gooimeer, het IJsselmeer, vele plekken in West-Friesland zoals Hoorn, Enkhuizen en Andijk, IJburg, de Wieringermeer en ook Purmerend wordt niet vergeten, zij krijgen er nog eens een tweede biomassacentrale bovenop. Veelal worden de locaties voor turbines gezocht binnen 600 meter van woningen, wat ons betreft een zeer kwalijke zaak. Of hier maatschappelijk draagvlak voor is, is zeer de vraag. Slechts 3.000 inwoners hebben kunnen participeren, al was die participatie natuurlijk een wassen neus. Onze fractie is naar vele ateliers geweest en van echte inspraak was geen sprake. Hoogstens was er een keuze uit een zonnepaneeltje hier of een windturbine daar. Daarnaast weet bijna geen enkele inwoner waar er op dit moment gezocht wordt naar locaties voor deze turbines en zonnepanelen. Wij zouden Gedeputeerde Staten willen vragen om deze zoekgebieden te verspreiden naar onze inwoners, zodat het proces van participatie daadwerkelijk wordt bevorderd. Daarom zullen wij een motie indienen.

Motie 144/051020

Informeer Noord-Hollanders over zoekgebieden windturbines

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *De provincie Noord-Holland uitvoering wil geven aan de Regionale Energiestrategie (RES);*
- *Er op verschillende plekken in Noord-Holland zoekgebieden zijn aangewezen voor de plaatsing van windturbines en/of zonneakkers.*

Overwegende dat:

- *Veel Noord-Hollanders niet bekend zijn met de zoekgebieden die door de overheid zijn aangewezen;*
- *Noord-Hollanders hierover goed geïnformeerd dienen te worden.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

Noord-Hollanders beter te informeren over de aangewezen zoekgebieden, bijvoorbeeld door middel van kaarten waarop de zoekgebieden zijn aangegeven of afbeeldingen waarop het mogelijk nieuwe aangezicht van het landschap is weergegeven

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties FvD, CDA, PVV

Wij kunnen niet anders dan constateren dat dit zogeheten bottom-up proces een aanfluiting is. De partijen verbieden en verplichten van alles, maar wanneer leggen zij zichzelf de verplichting van voldoende draagvlak op? Wat ons betreft is daar maar één echte manier voor, een

referendum. Kan de gedeputeerde aangeven of maatschappelijk draagvlak, niet enkel bestuurlijk draagvlak, voor hem een pré is en zo ja, hoe denkt hij dit te gaan bereiken? Last but not least, de kosten. De kosten van dit megalomane project blijven in nevelen gehuld. Bij de bespreking van het Klimaatakkoord in deze Staten dienden wij een motie in om de kosten van de energietransitie in Noord-Holland nauwkeurig in kaart te brengen. Hij werd weggestemd door exact dezelfde partijen die het Klimaatakkoord aannamen. Dus wél de mond vol van onrealistische doelstellingen, maar verantwoording afleggen aan onze inwoners over wat zij moeten gaan betalen, ho maar. Wat in ieder geval zeker is, is dat de uitvoering van de RES en het Klimaatakkoord leidt tot honderden miljarden aan kosten en de inwoner mag ervoor opdraaien. Met dank aan het Klimaatakkoord zal het aantal huishoudens in energiearmoede stijgen van z'n 700.000 naar anderhalf miljoen in 2030. Hoe droevig ook voor deze huishoudens, hun financiële inspanningen zullen niets uithalen. In 2030 hebben we hoogstens een peperduur, dubbel netwerk aangelegd, dat continu aanspraak moet maken op de back-upvoorziening om het netwerk in de lucht te houden. De oplossing. Collega's, het is tijd voor een pas op de plaats. De uitvoering van het Klimaatakkoord kraakt aan alle kanten en de tijd is daar om het Klimaatakkoord open te breken. Wij kijken nu naar meerdere oplossingen om niet verder af te dwalen en voorbij het point of no return te gaan. Voor alle partijen valt hier iets te halen. Allereerst, continueer onze energievoorziening op aardgas. Voorstanders van het Klimaatakkoord kunnen tevreden zijn met de laagste CO2-uitstoot van alle brandstoffen. Wij kunnen tevreden zijn met de schone verbranding en de betaalbaarheid. Ten tweede, durf met een open blik naar kernenergie te kijken. Het zou een oplossing kunnen zijn om uit deze impasse te komen. Nagenoeg geen CO2 uitstoot, geen lucht- en landschapsvervuiling en een betrouwbare energievoorziening. Dit moeten we toch met elkaar kunnen oplossen. Wij staan daar in ieder geval altijd voor open. Wij zullen op korte termijn samen met het CDA een discussienota indienen om kernenergie in deze Staten te bespreken. Wij kijken uit naar een constructieve bijdrage van de andere partijen om met elkaar te werken aan oplossingen.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Wij zijn aan het einde gekomen van de eerste termijn van PS. Om GS de gelegenheid te geven zich goed voor te kunnen bereiden op de 27 ingediende moties, ga ik een halfuur schorsen. Wij hebben afgesproken met het presidium dat wij om 18.00 uur gaan eten. Ik wil dus voor 18.00 uur proberen om GS een klein halfuur de gelegenheid te geven op de ingediende moties en inbreng van PS te reageren. Dan schorsen we van 18.00 tot 19.00 uur en gaan wij weer verder met de vergadering. Ik schors nu de vergadering. De vergadering is heropend. We gaan proberen de eerste termijn van GS tot 18.00 uur te doen, dan schorsen wij en dan gaan wij om 19.00 uur verder.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, er zijn veel vragen gesteld en moties ingediend. Ik heb al vaker gezegd, hoe enthousiaster ik word, hoe sneller ik ga praten en we moeten even een balans zien te vinden, zodat het wel verstaanbaar blijft voor de luisteraars. Het is een belangrijk moment, het is goed om daarbij stil te staan. Vorig jaar zijn wij begonnen met de vaststelling van de startnotitie van de RES en daarin is vastgesteld hoe wij komen tot een bottom-up proces om te komen tot zoekgebieden voor nieuwe vormen van elektriciteit en dat we dat zo goed mogelijk proberen te doen met de inwoners van Noord-Holland in een innovatief proces. Begin dit jaar

hebben wij het Noord-Hollands perspectief vastgesteld, waarin wij met elkaar de insteek hebben bepaald hoe wij als provincie aan tafel zitten. In april heeft dat geresulteerd in twee concept-RES'en: een voor NHN en NHZ. Er zijn ruim 100 zoekgebieden naar voren gekomen en die zijn ontstaan na een grote hoeveelheid onderzoeken en gesprekken die regionaal en lokaal hebben plaatsgevonden, en ateliers. Op allerlei manieren is het gesprek aangegaan met de bewoners en dat heeft geresulteerd in een groot aantal zoekgebieden met een Bod dat correspondeert met ongeveer 6,9 TWh voor zowel noord als zuid. Ik heb in de commissie al gemeld dat ik heel trots ben op hoe wij dat als Noord-Holland hebben gedaan met onze partners en dat ik blij ben met het resultaat dat er nu ligt. Allereerst ben ik trots op het proces dat wij hebben doorlopen, het is helemaal niet een top-down proces geweest wat een aantal Statenleden heeft gezegd, het is juist een proces geweest van bottom-up waar op het niveau van gemeenten samen met stakeholders de gesprekken zijn gevoerd. Dat zie je niet alleen terug in de werkvormen, maar ook in de betrokkenheid van de bewoners. Er zijn veel wensen en bedenkingen ook door gemeenteraden ingediend. Ik heb een aantal alternatieve RES'en in ontvangst mogen nemen en aanvullende plannen, dus het leeft in Noord-Holland. Het feit dat het leeft is al winst, even los van dat er discussies zijn over sommige locaties. Ten tweede ben ik heel blij met het Bod dat aansluit bij wat je vanuit de provincie mag verwachten gezien het elektriciteitsverbruik van de inwoners. Het derde sluit aan bij de manier waarop wij vonden dat er zoekgebieden zouden worden gevonden, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij de mogelijkheden van zon op dak.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik hoor u spreken over het bottom-up en top-downproces. Acht u het representatief dat maar 3.000 Noord-Hollanders hebben ingesproken in het hele proces?

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, ik heb niet een totaalbeeld van wie er wel of niet aan tafel hebben gezeten. 3.000 is minder dan de 2,6 miljoen inwoners van de provincie, dus daarmee heb je niet iedereen te pakken, maar ik vind het heel bemoedigend dat er veel bijeenkomsten zijn geweest waarop verschillende mensen af zijn gekomen en dan zitten we nog maar halverwege het proces. Dat beoordeel ik als positief.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ten eerste zijn het 2,8 miljoen inwoners in onze provincie. Hoe kijkt u aan tegen de regen van moties die zijn gepasseerd in de gemeenteraden, die dringend vroegen om aanpassing in de RES, om windturbines van huizen weg te houden, om deze RES op zoveel vlakken aan te passen, hoe kijkt u daar dan tegenaan?

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, in verschillende gemeenteraden is het een levendig debat geweest en dat past bij de fase waarin wij zitten, want het gaat over de leefomgeving en over een hele belangrijke opgave, de energietransitie en het gaat over de leefomgeving. De concept-RES is juist opgesteld om dat gesprek aan te gaan en te luisteren naar de inwoners en te kijken of dat aanpassing van de plannen vraagt. Ik vind daar op zichzelf helemaal niks mis mee, dat is juist de bedoeling geweest van de concept-RES. Op basis van uw wensen en bedenkingen evenals die van de gemeenteraden, maatschappelijke organisaties of inwoners tot ons zijn gekomen, de doorberekening van de planbureaus, werken wij toe naar de RES 1.0 die er medio volgend jaar moet liggen. Ben ik dan helemaal tevreden? Nee, nog niet, wij zitten halverwege het proces van

de RES en wij staan er goed voor, maar een aantal dingen moet echt wel beter, zoals het participatieproces. Wij gaan met dezelfde intensiteit door tot in de tweede helft met als aandachtspunt om alle groepen in Noord-Holland aan te spreken. Wij weten uit het participatieproces van de concept-RES, dat is best een aandachtspunt. Als je kijkt naar de verschillende leeftijden, dan zie je dat jongeren klimaat en energie heel belangrijk vinden – zo blijkt uit allerlei onderzoeken – en toch waren zij relatief ondervertegenwoordigd in verschillende bijeenkomsten. Dat vraagt van ons om na te denken hoe wij met andere werkvormen wel deze jongeren kunnen aanspreken. In deze fase heeft het accent gelegen op uitleggen wat de RES is en op grof niveau kijken wat mogelijke zoekgebieden zouden zijn en hoe wij de vorm van financiële participatie in de tweede helft meer tot uitdrukking kunnen brengen. Het tweede belangrijke onderwerp richting RES 1.0 is het goed aan tafel zitten als provincie bij de uitwerking van verschillende zoekgebieden, omdat een aantal provinciale belangen geraakt worden door zoekgebieden, zoals NNN of erfgoed, het is belangrijk om direct aan tafel te zitten met gemeenteraden en andere stakeholders om te komen tot een concretisering en finetuning van de zoekgebieden. Dat lukt alleen maar als je vanaf het begin goed aan tafel zit, ambtelijk en bestuurlijk. Het derde element is de samenhang, een aantal bijdragen riep daartoe op. Een bottom-up proces heeft veel voordelen, maar wel als aandachtspunt dat je moet komen tot een samenhangend geheel tussen de verschillende deelregio zoekgebieden maar ook de samenhang tussen de verschillende provincies. Het Geingebied is als voorbeeld genoemd, maar dat geldt ook voor het Groene Hart en het IJsselmeergebied. Dit in algemene zin. Er is een groot aantal moties ingediend. Ik kan dat doen per spreker maar ik kan het ook doen aan het einde als een sluitstuk van de beantwoording van de verschillende vragen.

De **VOORZITTER**: Ik stel voor dat u uw verhaal afmaakt en dan de moties doorloopt met uw advies.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, een groot aantal bijdragen zoomde direct in op de moties, dus naast de moties hebt u niet veel andere vragen gesteld. Dat is niet erg, dat betekent dat ik in mijn verhaal een aantal partijen zal overslaan, maar die komen terug bij de bespreking van de moties. In de bijdrage van de heer Hollebeek vond ik mooi de zoektocht naar balans tussen energie en ecologie, enerzijds het belang om een stevig klimaatbeleid te voeren en anderzijds om dat op een goede manier te doen die tot uitdrukking brengt dat wij ook een enorme opgave hebben rond biodiversiteit en natuur. Daar proberen we evenwicht te zoeken en een aantal moties ging over de balans hiertussen. In reactie op de heer Klein, die had een vraag gesteld over het vasthouden van de ambitie. Misschien heb ik de heer Klein niet helemaal goed begrepen, maar ik blij met dit Bod corresponderend met ons elektriciteitsverbruik. Daar is het Bod op geënt. Tegelijkertijd zijn er discussies over een aantal zoekgebieden en dat is helemaal niet erg, dus ik verwacht dat een aantal zoekgebieden de komende tijd gaat afvallen maar er komen er ook bij. Ik probeer in gesprekken met onze partners wel de ambitie overeind te houden, maar wel oog te hebben dat zoekgebieden kunnen veranderen in die tijd. Zo bedoelde ik het vasthouden aan de ambitie, dus niet automatisch vasthouden aan de huidige zoekgebieden ten koste van alles.

De heer **KLEIN** (CU): Ik denk dat gedeputeerde Stigter mij niet helemaal goed begrepen heeft. Ik snap dat er iets zal afvallen en dat er gebieden bij komen en het is goed om te kijken wat komt er verder uit de regio's en welke andere belangen spelen een rol, ook de provinciale. Dan is mijn oproep vooral, ga dan niet te rigide vasthouden aan de hoogte van het Bod, want als er 5% afvalt en wij hebben daardoor een betere inpassing, is dat ook heel waardevol.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, Ik ben het met de heer Klein eens dat het geen mathematische exercitie is dat wij ten koste van alles vasthouden aan 6,9 TWh, dat mag ook best 7,2 zijn als u daartoe een aantal zoekgebieden aanwijst, maar het kan ook iets minder zijn. Grosso modo vind ik dit een mooi Bod om in te brengen richting de landelijke tafel, maar niet mathematisch want draagvlak is een hele essentiële voorwaarde. Daar kunnen wij elkaar goed in vinden. Mevrouw Van Andel vroeg hoe het precies werkt bij de aanwijzing van de zoekgebieden. Dat is heel sterk aan de gemeenten. Wij hebben er bewust voor gekozen om de overheid die het dichtst bij de burger staat, de overheid waar burgers als eerste aankloppen met hun zorgen en wensen en initiatieven en die dichtbij de burger staat om het participatieproces in te richten. Die overheid hebben wij centraal gesteld in het bepalen van draagvlak en dat heeft zich doorvertaald in de aanwijzing van windgebieden. De gemeente moet bij ons komen met een plan en een verzoek om een windgebied aan te wijzen, waarin zij moeten aangeven hoe zij zijn omgegaan met hun omgeving en hoe zij het proces hebben ingericht als het dichtbij een andere gemeente of provincie is. Dat gaan wij niet apart toetsen, wij vragen van de gemeenten een goede onderbouwing en dat volstaat voor GS ook op basis van andere informatie, om te komen tot een afgewogen oordeel. De heer Kanik in navolging van mevrouw Gielen vroeg over de ambitie van de RES'en. In reactie op de heer Klein heb ik al geantwoord dat ik de ambitie wil vasthouden maar niet mathematisch. Het is een mooi Bod en ik zal mij in ieder geval inspannen om dat Bod overeind te houden in de gesprekken met partners in het proces. Mevrouw De Vries vroeg de financiële betrokkenheid te stimuleren en dat gaan wij doen. Wij zien ook elders in het land dat draagvlak enorm geholpen kan worden als inwoners niet alleen kunnen inspreken over waar kan het maar dat ze daadwerkelijk financieel kunnen participeren. Her en der komt dat van de grond, maar dat mag best een tandje steviger. Richting RES 1.0 komen wij met een plan van aanpak, hoe wij financiële participatie kunnen gaan stimuleren. Mevrouw De Vries vroeg het belang van betaalbaarheid voor ogen te houden, dat gaan wij zeker doen, maar die komt met name aan bod bij de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de huizen en dan worden de huishoudens direct geraakt. In het kader van het Klimaatakkoord hebben wij heel bewust afgesproken dat de energietransitie woonlastenneutraal zou moeten uitpakken en daar houden wij stevig aan vast ook richting het Rijk. Daar is deze week nog een overleg over met de minister. Bij de RES is dat iets minder aan de orde, omdat die gaat om de zoektocht naar gebieden waar duurzame elektriciteit opgewekt kan worden. Verder vroeg zij een goede communicatie te hanteren bij de rol van de provincie over de klimaatopgave, daar voel ik mij door aangesproken want wij hebben een stevige ambitie met prachtige plannen en het zou jammer zijn als inwoners dat zouden missen. Dat wil ik koppelen aan het actieprogramma Klimaat dat wij onlangs naar u hebben gestuurd waarin wij vanuit de volle breedte van de inzet van de provincie het speelveld neerzetten van wat wij doen en wat onze ambitie is, welke acties daar lopen en wat onze resultaten zijn. Daar zal ik nadrukkelijk een stevig communicatietraject aan verbinden. Iets heel

specifiek is, communicatie rond aanwijzing van de windgebieden. In de verordening staat nog het oude verordeningenbeleid, waarin wij hebben aangegeven dat volgens de regeling het college hiervan kan afwijken. In de praktijk zijn hier heel veel vragen over, hoe wijk je dan precies af. Dus het lijkt mij goed om dit specifieke punt onder de aandacht te brengen in de communicatie over de RES, want een aantal concrete initiatiefnemers in gemeenten zit hier heel erg op te wachten, dus daar kunnen wij als provincie niet helder genoeg over zijn. Het belang van de arbeidsmarkt ondersteun ik. Er moet veel gedaan worden en de vele handjes en voetjes moeten er wel zijn. Zeker als je ziet dat de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs er niet is bij de vraag naar handjes en voetjes die nodig zijn voor de energietransitie, dan moeten we daar het nodige in doen. De heer Smaling gekoppeld aan de moties, daar kom ik zo op terug. De heer Van den Berg vroeg naar de doelmatigheid van het traject. Wij hanteren de trias energetica, zoals we dat bij het hele energiebeleid doen en dat begint bij alles wat je niet verbruikt hoef je niet op te wekken, dat geldt ook voor energiebesparing, want wat je bespaart, hoef je niet op te wekken. Vervolgens daal je de ladder af en dan heb je nog wel een energiebehoefte en dan ga je kijken hoe je dat zo efficiënt mogelijk kunt opwekken, waarbij doelmatigheid altijd aan de orde is. De vertaling van maatschappelijk draagvlak gebeurt primair via de gemeenten, zoals reeds uitgelegd waarom wij tot die keuze zijn gekomen. Daarmee heb ik de reactie op de vragen gehad, dan kom ik bij de reactie op de moties.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Voorzitter, ik hoor een antwoord op de vraag over de doelmatigheid, maar ik bedoel hiermee specifiek ook de 0,00007 graden minder wereldwijde opwarming. Is het doelmatig dat wij met zoveel miljarden zo weinig temperatuurverlaging realiseren?

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, wij hebben mondiaal afspraken gemaakt om de klimaatverandering tegen te gaan. Ieder land is daar op zijn eigen doelmatige manier mee bezig en daarin moeten wij ook onze verantwoordelijkheid nemen en als klein land met een specifieke maatregel zou het best kunnen dat dit klopt, maar in totaliteit zijn wij een relatief grote gebruiker van energie en hebben wij in het Klimaatakkoord stevige afspraken gemaakt over hoe wij de CO2- uitstoot met een breed palet aan maatregelen gaan verminderen met een doelmatige aanpak. Nu de moties. Motie PvdD over energiebesparing als onderdeel van de RES, deze wil ik ontraden. Dat vergt enige toelichting, zeker gezien wat ik net zei dat besparen altijd goed is. Wij zetten als provincie stevig in op besparen, dat kunt u lezen in het Actieprogramma Klimaat, maar niet in het kader van de RES. Hierin zijn wij als instrument van het Klimaatakkoord op zoek naar zoekgebieden voor nieuwe elektriciteit en dat is gezien de bespreking van vanmiddag, al een enorme en stevige en ingewikkelde opgave met veel partners en daartoe wil ik de RES sec beperken. Als ik daar besparingen aan zou toevoegen – besparing van de gebouwde omgeving is ook heel veel een gemeentelijke aangelegenheid – zou dat proces onbeheersbaar worden. Dat is onwenselijk, maar staat los van het belang van de inzet op energiebesparing. Motie PvdD, biomassa, ook die wil ik ontraden omdat in de RES zelf geen beleidsmatige keuzes worden gemaakt over de toepassing van biomassa of wat voor warmtebron dan ook. Het brengt alleen in kaart wat de huidige warmtebronnen zijn en doet daar geen beleidsmatige keuzes in. Motie PvdD uitwerking zoekgebieden in relatie tot internationale vogeltrekroutes. Deze motie vind ik

sympathiek en is ook praktisch hanteerbaar bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden. Het is ook hier geen discussie tussen ons dat de internationale vogeltrekroutes van belang zijn en die moeten wij zoveel mogelijk respecteren in de uitwerking van de zoekgebieden.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Stigter, zou u het nummer van de motie willen noemen, dat correspondeert met hoe het in iBabs staat. Ik heb u nog geen duiding horen geven van motie 119, die is ingediend door de PvdD en die zit voor de houtige biomassa.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, ik heb geen nummers staan op mijn papieren versies. Ik moet schakelen tussen verschillende beelden.

De **VOORZITTER**: Het zou net iets fijner werken als u het motienummer kunt opnoemen.

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik ga het vragen om dat voor alle moties te doen en als de heer Hollebeek zijn vraag stelt, dan kan ik daar een uitgebreid antwoord op geven, want intussen heb ik alle nummers van de moties paraat.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. De gedeputeerde stelt dat het onderdeel is van mogelijke warmtebronnen, maar het is toch de opdracht om duurzame warmtebronnen in kaart te brengen? Of heb ik mij nou vergist?

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, warmtebronnen, mijn punt is dat in de RES geen beleidskeuze wordt gemaakt over de warmtebronnen überhaupt. Dan kom ik terug op motie 119, PvdD, om bij het Rijk erop aan te dringen om meer in lijn met de consensus klimaatwetenschap te gaan handelen. Deze motie ontraad ik door een aantal overwegingen die aangeven dat de huidige aanpak van het RES en Klimaatakkoord onvoldoende zijn, daar kan ik mij niet in vinden, dus ik kan niet anders dan deze motie nu ontraden. M120 en 121 heb ik gehad. M122, vogelvriendelijke windmolens. Hoewel deze motie sympathiek klinkt, moet ik hem ontraden in deze fase, want dat is iets voor verderop in het traject richting uitvoering. Nu zitten we nog in de fase van zoeken naar locaties voor wind en zon met name en de uitvoeringskant en hoe de molens eruit komen zien, zijn nu nog niet aan de orde. M123, oproep om terughoudend om te gaan met IJsselmeergebied als zoekgebied. Ook deze motie ontraad ik, want dit zoekgebied is opgenomen in de RES als ook in het coalitieakkoord, ook eerder genoemd in de verkenning IJsselmeergebied. Wij geven ook daar zoveel mogelijk verbinding aan met andere opgaven in het gebied, zoals ecologie.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Volgens mij sturen de moties vogelvriendelijke windmolens en het IJsselmeergebied erop aan om dit in het vervolgtraject mee te nemen, wat bedoelt u dan met ontraden? Wij zitten toch op een lijn, zou ik zeggen.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, dan snap ik de vraag niet helemaal. Wij hebben het IJsselmeergebied opgenomen als een groot zoekgebied in de RES, corresponderend met het coalitieakkoord en met een eerdere verkenning rond het IJsselmeergebied. Dat zijn wij nu aan het

uitvoeren en om die reden vind ik de motie die vraagt om terughoudendheid bij dat zoekgebied, ongepast. M124, onderzoek bufferzone vogelbescherming Wieringermeer. Deze motie ontraad ik, want die is overbodig. De Vogelbescherming heeft een zienswijze ingediend op de RES en deze zienswijze is verwoord in deze motie en daarmee vormt hij automatisch onderdeel van het vervolgproces van de RES. M125, koppeling biodiversiteit en energietransitie. Deze motie steun ik, want deze brengt tot uitdrukking wat wij zoveel mogelijk willen doen, namelijk het verbinden van de energietransitie met andere opgaven, zoals ecologie en natuur. Gelukkig zien wij heel veel voorbeelden waarbij dat kan. Deze motie roept op om dit nog steviger te gaan doen, dus ik sta sympathiek tegenover deze motie. M126 van de CU roept op om met een integrale blik naar de RES'en te kijken. Ik zie deze motie als ondersteuning van ons beleid wat ik net schetste, hoe wij als provincie de komende tijd met onze partners willen gaan overleggen bij de concretisering van de zoekgebieden, waarbij wij nadrukkelijk het provinciale belang en de samenhang zullen inbrengen. M127, onderzoek zon op dak, ook hier sta ik positief tegenover. Ik heb het signaal vanuit de samenleving heel goed begrepen om met name te zoeken naar zon op dak. Dat geeft wel een extra uitdaging als het gaat om extra netcapaciteit. Maar ik vind dat wij met onze partners moeten gaan kijken hoe wij deze oproep maximaal kunnen faciliteren en dat betekent dat wij bij de verdere uitwerking samen met de netbeheerders gaan kijken hoe wij dit kunnen vormgeven.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Voorzitter, motie 126. Er staat een stevigere regierol te kiezen ter bescherming van de bovenregionale waarden. Hoe ziet de gedeputeerde de regierol van de provincie en hoe wil hij die invullen voor de rest van het traject? Dat is ook van belang voor onze stem over deze motie.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, de regierol begint voor mij met het goede gesprek en op verschillende niveaus het bovenlokale en regionale belang in te brengen in dat gesprek en inzicht geven hoe het ene zich verhoudt tot het andere zoekgebied of inzicht geven kijkend naar alle zoekgebieden in een gebied hoe het eindplaatje er uitziet. Daar begint voor mij regie voeren. Regievoeren is voor mij niet zeggen hoe het moet en dat kan ook helemaal niet. M128, aanpassing financieringssystematiek met name om kleinschalige oplossingen mogelijk te maken. Deze motie omarm ik, want kleinschalige oplossingen kunnen juist heel goed bijdragen aan draagvlak en ik zie ook dat het op onderdelen schuurt met de systematiek van de huidige SDE-regeling van het Rijk, om richting het IPO – wij doen het als provincie niet alleen maar samen met andere provincies en partners – aan te geven dat wij op dit punt een aanpassing van de financieringssystematiek wenselijk achten. M129, zonnepanelen Afsluitdijk, deze ontraad ik omdat in deze fase wij naar het hele zoekgebied IJsselmeergebied moeten kijken, spiegelbeeldig met mijn reactie op de motie van de PvdD, inclusief zonnepanelen langs de Afsluitdijk. Daar loopt nu ook een traject. Wij kijken nog in brede zin om de maximale verbinding te leggen tussen ecologie en energie. Dan voegt deze motie weinig toe aan deze zoektocht. M130, participatie voor iedereen, roept op om concreet invulling te geven aan 50% lokaal eigenaarschap en om continu aandacht te vragen voor een goed participatieproces. Het zal u niet verbazen dat deze motie mij sympathiek in de oren klinkt en daar wil ik graag invulling aan geven in het vervolgproces van de RES'en. Motie 131, ik snap de wens van het CDA om alle effecten van

duurzame energieprojecten transparant te maken en om op alle elementen zicht te krijgen, maar ik kan u helaas niet beloven dat wij dat inderdaad hebben. De zoekgebieden zullen een heel verschillend traject van uitwerking hebben en op een groot deel van de aspecten waar u naar vraagt, zal dat inzicht niet bestaan op het moment van de RES 1.0. Daarom wil ik de motie ontraden. Overigens zijn wij ons heel bewust van de effecten van de energietransitie op de leefomgeving. Daarom hebben wij ons aangemeld als pilot voor de MER om ons te helpen om dat op een zo goed mogelijke manier te gaan doen in deze fase en zeker in de toekomst. Wij zijn niet blind voor de effecten, integendeel, wij zoeken het zelfs een beetje op, maar door de wijze waarop uw motie is geformuleerd, kan ik daar onvoldoende in meegaan.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Hoe kunt u een motie ontraden die vraagt om de volgende wensen en bedenkingen bij de concept-RES mee te geven om inspanningen te plegen om informatie te verkrijgen over de verschillende effecten van verschillende dingen. Ik begrijp dat u ons niet gaat beloven om al die effecten helemaal op een rij te hebben, maar dat vraag ik ook u niet van u of het RES-bureau. Kunt u uw oordeel over deze motie nog eens heroverwegen?

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, zonder enige resultaatsverplichting en dan ook kijkend wat wij zelf uit de RES'en kunnen halen, ben ik bereid om hier nog een keer naar te kijken. Misschien gekoppeld aan – daar kunt u wellicht in tweede termijn op terugkomen – de MER rapportage. Daar ga ik straks in reactie op de motie van D66 antwoorden dat ik daar positief tegenover sta, dat wij kijken of wij het in dat kader kunnen meenemen. Dan M132, stimuleer gemeenten tot draagvlakonderzoeken. Deze motie wil ik ontraden, omdat het draagvlakonderzoek in zijn huidige vorm als een alternatief besluitvormingsproces is neergezet, als een alternatief referendum en daar ben ik in deze fase geen voorstander van. Wel heb ik in de commissie al aangegeven dat draagvlakonderzoek een nuttig instrument kan zijn, wat wij ook hebben aangeboden richting gemeenten om daar gebruik van te maken. De gemeente Amsterdam maakt er op dit moment gebruik van en ik heb aangeboden om de lessons learned daar beschikbaar te stellen voor andere gemeenten die dat willen doen. Ik zal via het kanaal van het ondersteunende bureau van de RES'en nogmaals aangeven dat die mogelijkheid bestaat, maar dat is wat anders dan dat wij via een brief daarop gaan sturen en al helemaal niet in de vorm zoals u dat draagvlakonderzoek beschrijft in het besluitvormingsproces van de RES. De motie haalbaarheidsonderzoek kernenergie, wil ik ontraden. Ik refereer aan de motie die hierover in 2018 met een grote meerderheid in PS is aangenomen, die aangeeft dat er in Noord-Holland geen ruimte is voor kernenergie en daar zijn geen aanvullende afspraken over gemaakt in het coalitieakkoord, dus ik ga ervan uit dat er op dit moment nog geen meerderheid is voor kernenergie binnen de provincie. Belangrijk vind ik om aan te geven dat dit gaat over het RES-proces en de RES'en moeten in 2030 35 TWh aan duurzame elektriciteit opleveren en terug redenerend betekent dat dat je in 2025 de vergunningen op orde moet hebben om tot tijdige realisatie over te kunnen gaan. Van alle deskundigen weet ik dat het realiseren van een kernenergiecentrale geen gemakkelijke opgave is en dat er veel tijd overheen gaat en dat er minimaal 20 jaar onderzoek moet plaatsvinden voordat je tot realisatie over kunt gaan en dat is buiten de orde van de RES. U refereerde nog even aan de verkenning die vanuit het kabinet wordt gestart. Wij volgen met veel interesse de verkenning van de overheid en wat eruit gaat komen.

Onderdeel van deze verkenning is dat er wordt gekeken naar concrete locaties en eerder heeft het kabinet aangeven dat er naar drie locaties wordt gekeken die buiten Noord-Holland liggen. Dan M134, om het advies van de commissie MER te betrekken bij het vervolg. Daar sta ik sympathiek tegenover, dat heb ik al aangeven in reactie op mevrouw Van Andel. De energietransitie heeft effect op de leefomgeving en die effecten wil je goed in beeld brengen. Daarom hebben wij zelf aan de bel getrokken om mee te mogen doen aan de pilot en dat levert een aantal bruikbare aanbevelingen op die wij zullen inbrengen in het vervolgproces van de RES. M135 over burgerparticipatie bij de RES'en, ook hier sta ik sympathiek tegenover. De motie roept op om continu campagne te voeren over de RES en maximaal te zoeken naar draagvlak, zodat zoveel mogelijk inwoners mee kunnen gaan doen en dat gaan wij zo goed mogelijk proberen in het vervolgproces. M136, duurzaam in de natuur. Ook deze motie vind ik sympathiek, want dat laat zien dat energie en landschap soms heel goed samen kunnen gaan, maar soms ook kunnen schuren. Zo'n gedragscode kan helpen om het goede gesprek aan te gaan en goede afwegingen te kunnen maken, zeker in gebieden waar energie en natuur op gespannen voet met elkaar kunnen staan. Daarom wil ik dit inbrengen in het vervolgproces. M137, voortgangsrapportage andere energietechnieken. Ik sta positief tegenover deze motie maar wel gekoppeld aan het Actieprogramma Klimaat. De RES zoomt in op de zoektocht naar duurzame elektriciteit tot 2030 en in deze motie en in de inbreng van verschillende partijen wordt ook gerefereerd aan heel veel andere onderdelen die wij als provincie heel belangrijk vinden, maar niet als onderdeel van de RES. Als ik de motie zo mag vertalen dat wij regelmatig de voortgang zullen toelichten hoe wij op de verschillende sporen van het Actieprogramma Klimaat varen, dan wil ik deze motie graag omarmen. Dan M138, kansen voor nieuwe banen in de energietransitie. Dit vind ik belangrijk en daarom omarm ik de motie, omdat de energietransitie valt of staat met voldoende handen en voeten om het uit te kunnen voeren en aan andere kant kan de transitie mensen helpen om hen aan een baan te helpen. Mensen die nu een baan zoeken of mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt of überhaupt starters en om die reden wil ik kijken of wij de misschien wat relatief beperkte maar toch wel effectieve rol van de provincie bij het arbeidsmarktbeleid kunnen benutten om op dit vlak nog stappen te kunnen zetten. Dan M139, Europese richtlijn, de wat ingewikkelde motie vraagt of de RES voldoet aan Europees recht. Dat is zo volgens ons, dat komt met name omdat de RES niet bindend is. Daarom vindt ook de koppeling met Aarhus niet plaats. Er vindt hierover een rechtszaak plaats vanuit een Belgische situatie maar mocht dat oordeel anders zijn en dat oordeel is anders dan voor alle RES'en in heel Nederland, dan is het een nieuwe situatie maar vooralsnog gaan wij ervan uit dat Aarhus niet van toepassing is op de RES sec. M140 participatie, deze motie kan ik volmondig omarmen. Dit sluit aan bij wat ik eerder heb aangegeven, dat de energietransitie valt of staat bij een goed participatieproces en de invalshoek is net een wat andere dan de eerdere, maar ook deze invalshoek kan ik ondersteunen. M141, de 600 m. Deze motie kan ik niet omarmen. In de verordening is vastgehouden aan het bestaande wind op land-beleid en wij hebben aangegeven dat wij in de regeling voornemens zijn om dat voor MRA-gebied overeenkomstig het coalitieakkoord los te laten middels een maatwerkmogelijkheid vanuit het college. Daarmee zijn niet alle regels weg, wij houden gewoon vast aan alle landelijke regels, dus dan hebben wij geen nationale kop meer wat wij nu hebben, maar dat betekent dat er nog steeds regels zijn voor afstand tot windmolens, veiligheid en slagschaduw. Voor nu willen wij de ruimte openlaten met name voor plannen waar draagvlak voor

is, om die ruimte wel te kunnen geven. Als een plan zich aanmeldt voor 800 m tot de woonkern, dan gaan wij niet dwingen uiteraard om binnen 600 m te gaan zitten. M142, datacentra, deze ontraad ik, want datacentra zijn heel belangrijk voor de Noord-Hollandse economie en zeker in de geautomatiseerde samenleving die wij inmiddels zijn geworden en daar hebben wij het afgelopen halfjaar heel veel vruchten van geplukt. Niettemin heeft de heer Smaling wel een punt dat wij wel een opgave hebben te doen met de datacentra. Deze verbruiken veel energie en dat verbruik moet minder worden. Daar waar energie wordt verbruikt en is wel warmte beschikbaar, zou die warmte meer benut moeten worden als restwarmte en niet overal vinden wij dat wenselijk in het landschap of is dat te faciliteren vanuit de capaciteit op het netwerk. Ik wil een algemene uitspraak ontraden, maar wel dat wij met de datacentra sector en andere partners bezig zijn om te sturen op datacentra zodat het energieverbruik omlaag gaat, restwarmte wordt gebruikt en passend in het landschap. M143 over het Geinbeleid, daarin wordt opgeroepen om met alle partijen het goede gesprek te voeren hierover, dat alle belangen worden gediend, waaronder het erfgoedbelang en daartoe ben ik uiteraard bereid. De laatste M144, Noord-Holland te informeren over zoekgebieden en windturbines. Deze motie is overbodig. De RES'en zijn openbaar toegankelijk, iedereen in Noord-Holland kan er achteraan, het is geen geheim. Overigens is bij de concretisering van de zoekgebieden – in die fase gaan wij komen na de zienswijzen en bedenkingen – opnieuw aan de orde, want dan gaan wij concreter zoeken binnen de zoekgebieden hoe wij de inwoners zo goed mogelijk kunnen informeren op dat vlak.

De heer **SMALING** (SP): M141, dank voor uw beantwoording. De 600 m motie, voor de duidelijkheid zou ik willen weten of de gedeputeerde wacht op initiatieven van gemeenten of anderen voordat een windenergiegebied wordt aangewezen of neemt hij zelf het initiatief om een windenergiegebied aan te wijzen?

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, de eerste variant. Wij wijzen zelf geen windgebieden aan, wij wachten tot een gemeente zich meldt bij ons om een windenergiegebied aan te wijzen en wij vragen van gemeenten een onderbouwing van de plannen. Onderdeel daarvan is hoe met de omgeving is omgegaan en wat er is gedaan om draagvlak te ontwikkelen.

De heer **SMALING** (SP): Dus het is niet zo dat u op een gegeven moment een PIP ontwikkelt om dit toch mogelijk te maken. Het initiatief ligt elders?

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, ja.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): M144, actieve verspreiding van de windenergiegebieden. Ik hoor de beantwoording, maar ik kan mij niet voorstellen dat de heer Stigter een negatief advies geeft aangezien hij juist zo gericht is op draagvlak. Als we daar actief in gaan verspreiden, daar een voortrekkersrol in nemen, dan kan het toch alleen maar leiden tot meer participatie en meer draagvlak of zie ik dat verkeerd?

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, ik heb de motie overbodig verklaard, omdat de RES'en openbaar zijn en iedereen kan die inzien. In het vervolgproces gaan wij veel meer inzet plegen

richting de inwoners om bekendheid te geven aan de RES'en en verzoeken hen mee te gaan praten. Dat is de reden waarom deze actie sec daar weinig aan toevoegt.

De **VOORZITTER**: Dit was de eerste termijn van GS. Ik schors de vergadering voor de dinerpauze tot 19.20 uur. De vergadering is heropend en wij komen aan de tweede termijn. Na agendapunt 10 komt nog agendapunt 11. U heeft bericht ontvangen van de griffie dat een aantal partijen al behoorlijk door hun spreektijd heen zijn, dus wees zuinig met uw spreektijd.

Tweede termijn

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. Wij hebben in enkele moties voorgesteld om dingen in het vervolgtraject mee te nemen, niet nu meteen. Daarom wil ik moties 122, vogelvriendelijke molens, en 123 IJsselmeergebied aanhouden. Motie 124 trek ik in, omdat de gedeputeerde stelt dat de bufferzone onderdeel van het traject is geworden door de insprekers en zienswijzen.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn adviezen. Jammer dat hij de zonnepanelen langs de Afsluitdijk niet wil gaan onderzoeken maar wij begrijpen zijn overwegingen.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Voorzitter. Wij waren soms een beetje de weg kwijt, want wij geven hier wensen en bedenkingen mee voor het RES-proces zodat die verwerkt kunnen worden in de volgende stap en wij zijn niet bezig om zaken aan GS op te dragen of te vragen. Soms liep dat wat door elkaar heen. In onze eigen M131 vragen wij in het RES-proces inspanning te plegen om de informatie en effecten van niet alleen milieueffecten maar ecologische en landschappelijke effecten en effecten op de leefbaarheid zoveel mogelijk mee te nemen. Het plegen van inspanning is dus niet zorgen dat u helemaal alles heeft uitgezocht. Dat willen wij echt graag als wensen en bedenking meegeven. Motie 135 over burgerparticipatie in het vervolgproces, daarin staat in het dictum: PS vragen om voortdurend aandacht te besteden aan tijd en ruimte voor zorgvuldige burgerparticipatie. Wat bedoelt u hiermee of bedoelt u gewoon dat de burgerparticipatie moet worden meegenomen in het volgende proces van het RES? Misschien kunnen de indieners dat nog even toelichten of het dictum zo klopt. Over 136 heb ik een vraag aan mevrouw Gielen, wat zij precies met die gedragscode bedoelt, wat moet erin komen te staan en willen wij met deze motie duurzaamheidsinitiatieven wel of niet in BPL mogelijk maken?

De **VOORZITTER**: De heer Kaptheijns ziet af van de tweede termijn.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter. Ik heb de vraag van mevrouw Van Andel niet helemaal meegekregen, maar volgens mij was het zoiets van waarom er PS staat in het dictum?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ja, er staat dat als u wensen en bedenkingen heeft: PS vragen om voortdurend aandacht te besteden aan tijd en ruimte voor zorgvuldige burgerparticipatie. Wij snappen dat niet helemaal.

De heer **KANIK** (D66): Wij vragen dat niet aan onszelf, maar wij vragen dat als PS aan de RES-organisatie, omdat het de wensen en bedenkingen zijn aan de RES-organisatie en niet aan GS omdat het geen stuk is dat vastgesteld wordt. Vandaar. Laat ik ook positief afsluiten. Dank aan de gedeputeerde voor de antwoorden en fijn dat hij zoveel moties toch positief kan adviseren als ondersteuning van zijn beleid, van zowel de oppositie als de coalitie. Ik ben blij dat de oppositie en de coalitie moties hebben ingediend die ertoe bijdragen dat dit proces een positief gevolg gaat hebben en dat zijn ook de moties die wij zullen steunen. Misschien is het te lang om de hele lijst van moties op te noemen die wij gaan steunen, dat doen wij bij de stemmingen.

Mevrouw **GIELEN** (GL): Voorzitter. Laat ik beginnen met de vraag van mevrouw Van Andel. Dat omschrijft de gedeputeerde mooi, het is echt bedoeld zo'n gedragscode om het gesprek over de schuring tussen duurzame energie en BPL, om dat aan te gaan en in die zin is het geen kwestie van helemaal alles in BPL, maar juist om de willekeur te voorkomen dat wij als PS gaan zeggen, dit gebied niet, maar om daar meer lijn in aan te brengen en daar handvatten voor te geven. Ik hoop dat dat het iets duidelijker maakt. Dank aan de gedeputeerde voor de toezegging dat hij zich gaat inspannen om het Bod overeind te houden. Wij snappen best dat dat niet mathematisch wordt ingevuld en wat ons betreft mag het gerust 7 of 7,5 TWh worden natuurlijk. M143, SP over het Geingebied, wij zullen deze steunen maar wij maken er de kanttekening bij dat wij geen valse verwachtingen moeten wekken in de zin van het verdwijnen van een zoekgebied op voorhand met deze motie. Het is belangrijk dat wij het overleg aangaan, maar deze motie moet daar niet meer dan dat willen beloven. Ik hoor graag of de SP die motie op die manier heeft bedoeld.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Voorzitter, dank aan de gedeputeerde voor de adequate beantwoording. Onze M137, de gedeputeerde geeft aan dat hij deze zo uitlegt dat hij deze wil beantwoorden via het Actieprogramma Klimaat. Dat is voor ons prima, het is vormvrij als wij dat overzicht op die manier krijgen, dan zijn wij daarmee akkoord. Wij volgen de aanbevelingen van GS over de moties. Ik wil er nog een paar dingen over zeggen. M138, kansen werkgelegenheid, vinden wij heel sympathiek. Wij leggen hem zo uit dat daar geen nieuwe structuren voor opgetuigd moeten worden. Op het gebied van werving van technisch personeel lopen al heel veel programma's en ook voor het technisch onderwijs, dus graag aanhaken bij bestaande structuren. M133, kernenergie, wij zijn voor kernenergie, maar zoals het in deze motie staat met het afserveren van alle andere duurzame energievormen, kunnen wij niet akkoord gaan. M141, de 600 m, een belangrijk punt, de 600 m zoals die in de Omgevingsverordening is vastgelegd, is heel belangrijk. Wij vinden op zich de uitzondering op verzoek van een gemeente en met de waarborging van voldoende draagvlak, dat dat op deze manier goed gaat, dus wij zullen tegen stemmen. De motie van de SP over het Geingebied, in de commissie zijn wij met de SP gezamenlijk opgetrokken, dus wij zijn blij met deze motie en die steunen wij.

Mevrouw **DE VRIES** (PvdA): Voorzitter, wij hebben een nuttige discussie gevoerd in de Staten, dat is heel prettig. Onze wensen richting RES 1.0 hebben wij helder meegegeven. Wij danken de gedeputeerde voor zijn uitvoerige en heldere antwoorden en zijn toezeggingen. Nog een opmerking en een vraag. Ik zou liever willen spreken over werknemers met praktische of

theoretische opleiding dan over handjes en voetjes. Overigens vooral doen wat nodig is om deze mensen tijdig in te kunnen zetten voor de energietransitie. Een vraag, kunt u uw opmerking over de PIP nog verduidelijken?

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Nog even verder met de gedeputeerde over de Europese motie. Ik snap dat hij niet gaat steunen dat de hele RES zich slecht zou verhouden tot Europese richtlijnen en het Verdrag van Aarhus, maar het is volgens mij wel zo dat zodra de RES wordt vastgesteld, de provincie vastzit aan de uitvoering in combinatie met de Omgevingsvisie en dergelijke en als dat het geval is, dan dwingt artikel 7 van het verdrag van Aarhus tot burgerparticipatie in een vroeg stadium als alles nog openligt, zelfs voordat je kiest voor alleen zon en wind. Daar nog graag een reactie op. Dank voor de uitleg over M141 over de 600 m. Ik begrijp wat de gedeputeerde bedoelt, als het initiatief van lokaal komt, dan is dat te billijken, dus die motie willen we intrekken. De motie 142 over datacentra wil ik aanhouden, die ga ik nog botoxen en kijken of wij die op een ander moment nog terug laten komen. Over M139 heb ik wat vragen gesteld. M141 trekken wij in, M142 houden wij aan en over M143 had mevrouw Gielen nog een vraag. Als je het mij vraagt, dan wil ik het gebied het liefst houden zoals het is, maar dat is de behoudende mens in iedereen, u niet, maar wij wel misschien. Het is dat het gebied het drie keer voor de kiezen krijgt, het is erfgoed, het is een belangrijk recreatie- en uitwaaigebied voor Amsterdam en Utrecht en Noord-Holland en die hebben daar heel slecht op elkaar gelet tot nu toe. Dus van Nigtevecht tot Amstelveen zit je met een dubbel zoekgebied. Dat alles bij het oude blijft wil ik ook niet bepleiten, maar in dit stadium zijn de bewoordingen van het dictum wat nu gerealiseerd moet worden en dan zien wij vanaf morgen wel waar dat toe leidt. Ik hoop dat dat voor mevrouw Gielen voldoende reden is om voor de motie te stemmen.

De **VOORZITTER**: U bent ook door uw spreektijd heen. M141 is ingetrokken, M142 is aangehouden.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Voorzitter. Klein puntje om mee te geven aan de gedeputeerde. De gedeputeerde geeft aan dat er rond biomassa geen beleidsmatige keuzes gemaakt worden in de RES. De regionale structuur warmte is gewoon onderdeel van de RES, welke bovengemeentelijke warmte inventariseert. Ik citeer de website van de RES: “Elke regio levert een regionale structuur warmte op als onderdeel van de RES. Provincies, gemeenten en waterschappen stellen deze gezamenlijk op en betrekken daar belangrijke stakeholders bij zoals de warmtebedrijven en netbeheerders.” Er is hier dus een actieve rol weggelegd voor het college die zeker de rol op zich kan nemen om het gebruik van biomassa te ontmoedigen. Tenslotte, als het college geen invloed heeft op het gebruik van biomassa in de RES of RSW, waarom staat dan in het coalitieakkoord dat zij zich zal inspannen om biomassa te ontmoedigen? Of wil de gedeputeerde nu zeggen dat GS in werkelijkheid helemaal geen invloed hebben om dit buiten de RSW of RES te houden? Wij zijn toch het bevoegd gezag, wij verlenen de vergunning. Graag een antwoord.

De **VOORZITTER**: Er zijn nog drie vragen aan GS gesteld.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Nog even kort op de vraag van mevrouw Van Andel over motie 133, om het misverstand weg te nemen dat ik geen belang zou hechten om goed in kaart te brengen wat de effecten zijn van de zoekgebieden. Ik heb willen voorkomen dat er een misverstand gaat ontstaan dat wij dat al helemaal in kaart hebben op het moment dat wij de RES 1.0 hebben en niet op alle elementen die worden opgesomd in de motie, zullen wij afdoende antwoord willen hebben op het moment dat ik meega in de motie, terwijl over anderhalf jaar wordt gezegd, u had mij toch een ander beeld voorgeschoteld. Dat heb ik willen voorkomen, wat niet wil zeggen dat wij wel heel veel doen om effecten in kaart te brengen en data te verzamelen over de zoekgebieden. Als provincie hebben wij de rol van dataregisseur in het RES-proces, dat betekent dat de informatie bij ons bij elkaar komt, dat geeft al best veel informatie over de zoekgebieden. Per zoekgebied wordt een gebiedspaspoort gemaakt, niet bij allemaal tegelijk, sommige pas veel later, maar bij een aantal gaan wij ermee aan de slag. Dat betekent dat wij voor een aantal van die gebieden, dus via de gebiedspaspoorten inzicht hebben in welke soorten, of die beschermd zijn, hoe groot is het gebied, wat is de bedoelde opwekking hiervan. Dat zijn gegevens die wij in de RES 1.0 voor een aantal zoekgebieden wel hebben en ik ben altijd bereid om die gegevens te overleggen. Ik wil het misverstand voorkomen dat wij voor alle zoekgebieden het hele rijtje in kaart hebben gebracht, zoals het in de motie stond. De vraag van de heer Van Gilse over motie 138, is inderdaad wat hij aangeeft, het is de bedoeling dat wij aansluiten bij de huidige structuren die wij nu kennen op de arbeidsmarkt en waar wij vanuit de provincie gebruik van maken. Wij gaan geen nieuwe structuren optuigen voor deze opgaven.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Voorzitter. U heeft het over een misverstand, dat er volgens mij niet is, want wij vragen om inspanning.

Gedeputeerde **STIGTER**: Dan heb ik mijn inkadering voor de inspanning direct meegegeven. In antwoord op mevrouw De Vries over wat ik met de PIP bedoelde, dat was in antwoord op een vraag van de heer Smaling, of wij een PIP gaan toepassen vanuit de provincie bovenaf zonder dat de gemeente daarom vraagt. Het is niet de bedoeling om op die manier een PIP te gaan toepassen. Als op verzoek van de gemeente een zoekgebied is aangewezen en de gemeente komt of samen met ontwikkelende partijen bij ons om daar een PIP op toe te passen, zodat een aantal procedures wordt gestroomlijnd, dan zullen wij altijd bezien of dat wenselijk is. Ik heb vooral willen antwoorden dat wij niet los van een gemeentelijk voorstel, bovenlangs gaan in de aanwijzing van een PIP-gebied. De vraag van de heer Smaling over de rechtmatigheid van de RES'en, wij zijn uitgegaan van de inschatting ook vanuit het Rijk en nationaal programma RES in welke mate de RES wel of niet MER-plichtig is en dat is niet het geval vanwege het feit dat er geen bindende doorwerking is van de RES in het omgevingsbeleid en zeker in de uitvoering dat dan rekening moet worden gehouden met Aarhus. De laatste vraag van de heer Van den Berg over biomassa, uiteraard is het standpunt van de coalitie over biomassa niet veranderd, dus wij zullen onze invloed aanwenden om nieuwe grootschalige biomassacentrales niet te willen binnen de provincie. Dat blijft zo. Ten aanzien van de RES'en is het wel degelijk zo dat wij hebben afgesproken om de RES'en te benutten om de warmtevraag en warmtebehoefte en de beschikbare warmtebronnen in kaart te brengen. Dat staat in de RES en het is de opdracht om dat

ook in regionaal verband te doen. Dat is de regionale structuurvisie warmte waar de heer Van den Berg het over had.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, nog even over de Europese kwestie. Er is in juni een arrest geweest, dus dat ligt op tafel. Er zijn diverse juristen die zeggen dat de RES wel een programma is in de zin van het verdrag van Aarhus, maar waar heeft u uw juridische adviezen vandaan? Ik snap ook wel dat het meer iets voor het Rijk is dan voor de provincie, maar ik vind het toch belangrijk om dat hier een beetje door te akkeren, zodat wij weten of het programma wel of niet hetzelfde lot beschoren kan zijn straks als de PAS. Dat wil ik voor zijn.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Smaling, ik wil u erop wijzen dat de SP door de spreektijd heen is.

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik baseer mijn antwoord op de adviezen die ik krijg van het ambtelijk apparaat waar uitstekende juristen werken overigens, daar vaar ik bijna blind op. Gelukkig correspondeert het ook met de inschatting van het nationaal programma RES wat eigenlijk hetzelfde gedaan heeft. Wat wel het geval is en daar heeft de heer Smaling gelijk in, is dat wij overwegen om te kijken naar de doorwerking van de RES in het omgevingsbeleid en dan denkt iedereen al snel aan de Omgevingsvisie en -verordening en het omgevingsplan bij gemeenten, dat het interessant kan zijn of het instrument programma uit de Omgevingswet niet ook een heel interessant programma kan zijn om ook in de doorwerking een rol te kunnen gaan spelen en dan is Aarhus uiteraard wel van belang, maar nog niet in deze fase.

De **VOORZITTER**: Dank voor uw reactie in tweede termijn. Dan gaan wij over tot het peilen van de stemmen. Moties 122, 123 en 142 zijn aangehouden, motie 124 is ingetrokken evenals motie 141. Wij hebben een gebundeld document gemaakt en de fractievoorzitters geven een voor een aan of zij voor of tegen stemmen.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Gezien het aantal moties dat nu wordt aangehouden en het antwoord van de gedeputeerde, hebben wij nog een aantal minuten nodig om de definitieve peiling te kunnen geven, daarom graag een korte schorsing.

De **VOORZITTER**: Is tien minuten genoeg? Dan schors ik de vergadering tot 19.55 uur. De vergadering is heropend. Wij gaan de stemming peilen via de fractievoorzitters. Dit is nog geen officiële besluitvorming. Na vandaag zal er een schriftelijk stemronde plaatsvinden waarbij de fracties worden gevraagd te bevestigen hetgeen nu via de peiling bekend wordt gemaakt. De stemmen worden geteld en per motie en amendement zal ik aangeven of deze zijn aangenomen of verworpen. Dat geldt ook voor de voordracht. De griffier haalt de fractievoorzitters binnen. Is er behoefte aan hoofdelijke stemming? Dat is niet het geval.

Mw. **KOCKEN** (GL): 118: tegen, 119: tegen, 120: tegen, 121: voor, 125: voor, 126: voor, 127: voor, 128: voor, 129: tegen, 130: voor, 131: tegen, 132: tegen, 133: tegen, 134: voor, 135: voor, 136: voor, 137: tegen, 138: voor, 139: tegen, 140: voor, 143: voor, 144: tegen, voordracht 45: voor.

Dhr. **VAN DER MAAS** (VVD): 118: tegen, 119: tegen, 120: tegen, 121: voor, 125: voor, 126: voor, 127: voor , 128: voor, 129: tegen, 130: voor, 131: stemverklaring: binnen de kaders zoals gesteld door de gedeputeerde en de opmerkingen en toelichting die hij erbij had, zijn wij voor: 132: tegen, 133: stemverklaring: wij zijn voor kernenergie maar niet op de wijze zoals die is omschreven in de motie waarbij hernieuwbare bronnen worden uitgesloten: tegen, 134: voor, 135: voor, 136: voor, 137: voor, 138: voor, 139: tegen, 140: voor, 143: voor, 144: tegen, voordracht: voor.

Mw. **STRENS** (D66): 118: tegen, 119: tegen, 120: tegen, 121: voor, 125: voor, 126: voor, 127: voor, 128: voor, 129: tegen, 130: voor, 131: met de inkadering voor, 132: tegen, 133: tegen, 134: voor, 135: voor, 136: voor, 137: voor, 138: voor, 139: tegen, 140: voor, 143: voor, 144: tegen, voordracht 45: voor.

Dhr. **VOSKUIL** (PvdA): 118: tegen, 119: tegen, 120: tegen, 121: voor, 125: voor, 126: voor, 127: voor, 128: voor, 129: tegen, 130: voor, 131: stemverklaring: wij ondersteunen de inkadering door de gedeputeerde, maar zullen deze motie toch niet steunen: tegen, 132: tegen, 133: tegen, 134: voor, 135: voor, 136: voor, 137: voor, 138: stemverklaring: deze wordt mede ingediend door de CU: voor, 139: tegen, 140: voor, 143: voor, 144: tegen, voordracht 45: voor, stemverklaring: wij hopen dat wij vaart maken met de energietransitie.

Dhr. **DESSING** (FvD): 118: tegen, 119: tegen, 120: voor, 121: voor, 125: tegen, 126: voor, 127: voor, 128: voor, 129: voor, 130: tegen, 131: voor, 132: voor, 133: voor, 134: voor, 135: voor, 136: tegen, 137: voor, 138: tegen, 139: tegen, 140: tegen, 143: voor, 144: voor, voordracht 45: tegen.

Dhr. **HEIJNEN** (CDA): 118: voor, 119: tegen, 120: tegen, 121: tegen, 125: voor, 126: voor, 127: voor, 128: voor, 129: voor, 130: voor, 131: voor, 132: voor, 133: stemverklaring: wij zijn ook voor kernenergie als oplossing voor de mix in de energietransitie, maar dat het gepaster is – wij weten dat er ook eerder door PS over is gesproken – wij dienen met FvD een discussienota in en dat lijkt ons een betere weg dan om het via een motie te regelen: tegen, 134: voor, 135: voor, 136: stemverklaring: wij zien inderdaad dat het schuurt in BPL daar waar het gaat om het plaatsen van duurzame energieopwekkers zoals zonnepanelen en windmolens, maar het schuurt in het BPL op veel meer plaatsen, daarom vinden wij een gedragscode voor dit element verstandig, omdat je dat eigenlijk voor veel meer elementen zou moeten doen en dat is nou juist waar wij de Omgevingsvisie voor hebben: tegen, 137: voor, 138: voor, 139: tegen, 140: voor, 143: voor, 144: voor, voordracht 45: voor.

Dhr. **ZOON** (PvdD): 118: voor, 119: voor, 120: voor, 121: voor, 125: voor, 126: tegen, 127: voor, 128: voor, 129: tegen, 130: voor, 131: tegen, 132: tegen, 133: tegen, 134: voor, 135: voor, 136: voor, 137: tegen, 138: voor, 139: tegen, 140: voor, 143: voor, 144: tegen, voordracht 45: voor met de opmerking dat wij hopen dat we de verschillende crises allemaal integraal en snel aanpakken.

Dhr. **DEEN** (PVV): 118: tegen, 119: tegen, 120: voor, 121: stemverklaring: voor, alhoewel de motie niet ver genoeg gaat, 125: tegen, 126: tegen, 127: tegen, 128: tegen, 129: tegen, 130: tegen, 131: voor, 132: voor, 133: voor, 134: tegen, 135: tegen, 136: tegen, 137: voor, 138: tegen, 139: tegen, 140: tegen, 143: voor, 144: voor, voordracht 45: tegen.

Dhr. **SMALING** (SP): 118: voor, 119: voor, 120: voor, 121: voor, 125: voor, 126: voor, 127: voor, 128: voor, 129: voor, 130: voor, 131: voor, 132: voor, 133: tegen, 134: voor, 135: voor, 136: tegen, 137: voor, 138: voor, 139: voor, 140: voor, 143: voor, 144: voor, voordracht 45: tegen. Wij stellen het op prijs hoe de gedeputeerde dit dossier behandelt, maar wij hebben te veel bezwaren tegen de hele opzet van het RES-proces. Dat blijft voor nu gewoon even zo, maar ik wil de kanttekening richting de gedeputeerde wel even maken.

Dhr. **KLEIN** (CU): 118: stemverklaring: wij vinden het heel goed om te bekijken hoe wij alle maatschappelijke initiatieven rondom energiebesparing een serieuzere rol kunnen geven, misschien moeten wij denken aan een soort parallel traject om dat ook in kaart te brengen, echter, wij zien ook dat het als onderdeel van de RES het op dit moment niet mogelijk is: tegen, 119: tegen, 120: tegen, 121: voor, 125: voor, 126: voor, 127: voor, 128: voor, 129: voor, 130: voor, 131: met de inkadering: voor, 132: tegen, 133: tegen, 134: voor, 135: voor, 136: voor, 137: stemverklaring: wij vinden de uitleg van de gedeputeerde dat er een actieprogramma komt en niet via eigen onderzoeken voldoende reden: voor, 138: voor, 139: tegen, 140: voor, 143: voor, 144: stemverklaring: wij vinden het een goed punt, maar wij snappen de uitleg van de gedeputeerde dat het overbodig is, dus: tegen, voordracht 45: voor.

Mw. **VAN SOEST** (50plus/PvdO): 118: tegen, 119: voor, 120: voor, 121: voor, 125: voor, 126: tegen, 127: voor, 128: voor, 129: voor, 130: voor, 131: voor, 132: voor, 133: voor, 134: voor, 135: voor, 136: tegen, 137: voor, 138: voor, 139: voor, 140: voor, 143: voor, 144: voor, voordracht 45: tegen.

De **VOORZITTER**: Dan hebben wij alle fractievoorzitters gehad. De griffie maakt nu de balans op. Ik schors even voor vijf minuten tot 20.20 uur. De vergadering is heropend. Er kunnen 52 geldige stemmen worden uitgebracht. De uitslag van de stemming over de moties is als volgt:

118: verworpen met 42 stemmen tegen en 10 stemmen voor van CDA, PvdD, SP.

119: verworpen met 45 stemmen tegen en 7 stemmen voor van PvdD, SP en 50plus/PvdO.

120: verworpen met 34 stemmen tegen en 18 stemmen voor van FvD, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO.

121: aangenomen met 48 stemmen voor en 4 stemmen tegen van het CDA.

125: aangenomen met 41 stemmen voor en 11 stemmen tegen van FvD, PVV.

126: aangenomen met 45 stemmen voor en 7 stemmen tegen van PvdD, PVV en 50plus/PvdO.

127: aangenomen met 49 stemmen voor en 3 stemmen tegen van de PVV.

128: aangenomen met 49 stemmen voor en 3 stemmen tegen van de PVV.

129: verworpen met 35 stemmen tegen en 17 stemmen voor van FvD, CDA, SP, CU, 50plus/PvdO.

130: aangenomen met 41 stemmen voor en 11 stemmen tegen van FvD, PVV.

131: aangenomen met 35 stemmen voor en 17 stemmen tegen van GL, PvdA, PvdD.

132: verworpen met 33 stemmen tegen en 19 stemmen voor van FvD, CDA, PVV, SP, 50plus/PvdO.

133: verworpen met 40 stemmen tegen en 12 stemmen voor van FvD, PVV, 50plus/PvdO.

134: aangenomen met 49 stemmen voor en 3 stemmen tegen van de PVV.

135: aangenomen met 49 stemmen voor en 3 stemmen tegen van de PVV.

136: aangenomen met 33 stemmen voor en 19 stemmen tegen van FvD, CDA, PVV, SP, 50plus/PvdO.

137: aangenomen met 41 stemmen voor en 11 stemmen tegen van GL, PvdD.

138: aangenomen met 41 stemmen voor en 11 stemmen tegen van FvD, PVV.

139: verworpen met 48 stemmen tegen en 4 stemmen voor van SP, 50plus/PvdO.

140: aangenomen met 41 stemmen voor en 11 stemmen tegen van FvD, PVV.

143: aangenomen met 52 stemmen voor.

144: verworpen met 33 stemmen tegen en 19 stemmen voor van FvD, CDA, PVV, SP, 50plus/PvdO.

Voordracht 45: aangenomen met 37 stemmen voor en 15 stemmen tegen van FvD, PVV, SP, 50plus/PvdO.

11. Statenvoordracht 46 Initiatiefvoorstellen tot wijziging Referendumverordening van FvD

De **VOORZITTER**: Ik wil de fracties wijzen op de beperkte spreektijd. U hebt de laatste stand doorgekregen van de griffie, 27 minuten voor GL, 20 voor de VVD, 16 voor FvD, 13 voor D66, 11 voor de PvdA, 20 seconden voor het CDA, 2 minuten voor de PvdD, 9 minuten voor de PVV, SP geen spreektijd meer, 1 minuut voor de CU, 11 minuten voor 50plus/PvdO. DENK en fractie Baljeu zijn afwezig. Daarmee is niet gezegd dat tijdens interrupties uiteraard spreektijden niet gelden, dus de SP als u nog wilt interrumperen, krijgt u daar de mogelijkheid voor. De indiener van het initiatiefvoorstel krijgt als eerste het woord om het initiatiefvoorstel toe te lichten. Dit is tevens de maidenspeech van mevrouw Vastenhouw, dus zij kan ongestoord de initiatiefvoorstellen toelichten.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Voorzitter. Naast mijn werk als Statenlid werk ik bij mijn bedrijf aan de organisatiepsychologische kant van een onderneming. Wat ik merk tijdens mijn werk is dat medewerkers het meest gemotiveerd en bevlogen worden door een gevoel van vertrouwen, door het gevoel iets bij te dragen, door een gevoel van controle. Als een bedrijf haar missie, visie en kernwaarden verliest, dan help ik de medewerkers een onderzoek op te starten met de uitkomst hiervan als boodschap voor het management. Als het lukt om als bedrijf iets te doen met het resultaat, zien wij positieve cijfers en bevlogen medewerkers, ergo de beste ideeën komen van onderaf. Dat wordt ook bevestigd door al mijn collega's en door alles wat hierover geschreven is in de literatuur. Op het eerste gezicht werkt dat ook zo met het provinciebestuur, elke vier jaar mogen wij naar de stembus. Wij kiezen onze vertegenwoordigers, die maken beleid en zij kunnen daar vervolgens op worden afgerekend. Maar hoe mooi dit ook op papier klinkt, in de praktijk zien wij helaas grote problemen, namelijk 1. compromissen, onderhandelingen en uitwisseling van plannen en thema's met als resultaat een akkoord waar niemand zich echt meer in kan vinden. 2. Er worden nieuwe onderwerpen geagendeerd. In maart 2019 mochten wij naar de stembus, maar niemand wist toen dat er een stikstofprobleem bestond, twee maanden later moest ineens het hele land op slot. De provincie moest zeer ingrijpende besluiten nemen. Kortom, een nieuw onderwerp dat ineens in de aandacht was en waar ineens besluiten over moesten worden genomen. Daarna zagen wij biomassa, nieuwe inzichten zorgen ervoor dat niemand meer achter biomassacentrales staat. Besluiten die niet voorkwamen in de verkiezingsprogramma's en inzichten die pas na de verkiezingen kwamen. 3. Volatiliteit, mensen wisselen vaak van partij. Dat bevestigt de onvrede die er heerst. Ook dit wordt erkend door Staatscommissie Remkes, namelijk burgers dreigen af te haken. Kortom, burgers, Noord-Hollanders willen meer invloed. FvD is met name opgericht om het fundament van onze democratie te herstellen met daaruit voortvloeiend haar inzet voor het referendum. Dat is voor mij een van de belangrijkste redenen geweest mij aan te sluiten bij FvD. Vanuit mijn ervaring met de organisatiepsychologische kant in het bedrijf herkende ik de problematiek in de maatschappij. Ik zag dat het niet goed gaat en dit gaat mij ongelofelijk aan het hart. Vanaf dag 1 dat ik actief ben als Statenlid, ben ik aan de slag gegaan met dit onderwerp en dit alles was voor mij de reden om mij te ontfermen over het provinciaal referendum. Wat kunnen wij doen als wij onze missie en visie verliezen? Als deze niet meer aansluiten bij de mensen voor wie wij het doen? Ik las de referendumverordening. Wat een saai en juridisch stuk! Voor de meeste juristen waarschijnlijk niet, maar voor mij wel. Als ik als inwoner van Noord-Holland namelijk al doorkrijg welke besluiten van PS van invloed zijn op mijn leven, dan zou ik naast mijn dagelijkse bezigheden al

snel ontmoedigd worden bij het lezen van de verordening. Kortom, praktische informatie ontbreekt. FvD constateerde, a. de provincie is onbekend, daar moesten we wat aan doen met als resultaat dat onze motie voor meer bekendheid van het referendum werd aangenomen. b. Het moet duidelijker zijn hoe instrumenten werken, bijvoorbeeld door een Infographic. Ook onze motie hiertoe werd aangenomen en wij zien nu al een mooie verbetering op de provinciale website. Maar er was meer nodig om Noord-Hollanders echt invloed te geven, het referendum moet bekend zijn maar ook werkbaar, zodat de Noord-Hollander de representatieve democratie kan corrigeren wanneer die niet meer representatief is. Dat is wat het referendum kan doen, het beste is natuurlijk een bindend correctief referendum en wij zijn blij met de interessante landelijke ontwikkelingen. Die volgen we op de voet en zodra het mogelijk is om een bindend referendum in te voeren in de provincie, willen wij dit ook hier in PS agenderen. Vandaar dat wij gezamenlijk met een aantal andere partijen, PVV, D66, 50plus/PvdO en SP, een motie indienen als signaal naar de Noord-Hollanders. Maar voor nu, de provincie heeft dus al een referendumverordening die een raadgevend referendum mogelijk maakt en tot onze grote verbazing is dat provinciaal referendum nog nooit ingezet. Wij constateren dat de huidige drempels te hoog zijn en dit werkt ontmoedigend. Het is bizar dat de huidige drempels even hoog zijn als de landelijke drempels bij het raadgevend referendum, dus 2,8 miljoen inwoners ten opzichte van 17 miljoen. Ook de kennisgeving moet al voor een besluit is genomen, gedaan worden. Dit vraagt erg veel van de kiezer en als het dan al lukt om 45.000 ondersteuningsverklaringen te krijgen en raad te geven, kunnen PS ook nog eens besluiten dat zij de raadgeving niet accepteren vanwege een torenhoge uitkomstdrempel. Kortom, het huidige instrument werkt niet. Daarom zijn wij sindsdien vastbesloten om dit probleem aan te pakken en als wij heel eerlijk zijn, liggen hier heel redelijke voorstellen om het referendum te verbeteren. Hiermee zetten wij echt niet ineens alle drempels op nul, maar iedereen moet het toch met ons eens zijn dat als wij een instrument hebben, dan moet het gewoon werken. Wij waren dan ook vol vertrouwen dat hier steun voor zou zijn, want hoe kan men hiertegen zijn? Ik was echt verbijsterd over de opstelling van sommige partijen, met name de opstelling dat het instrument nog nooit is gebruikt, dus hoeft het niet verbeterd te worden. Dat doet denken aan een nieuwe weg die is aangelegd, waarvan de drempels zo hoog zijn, dat een normale auto er niet overheen kan rijden. Automobilisten die de drempels zien, maken rechtsomkeert en proberen het niet eens. En dan zouden partijen zeggen dat drempels niet verlaagd hoeven te worden omdat er toch geen gebruik wordt gemaakt van de weg. Wij zijn echt benieuwd, kunnen wij hier vandaag partijpolitiek overstijgen? Hebben wij de durf om de stap naar een referendum gemakkelijker te maken? Gunnen wij de Noord-Hollander op korte termijn een directe stem over een groot thema? Misschien is het naïef, maar wij zijn nog steeds vol vertrouwen dat onze initiatiefvoorstellen en onze motie toch de steun krijgen die de Noord-Hollander verdient. Want een ding is zeker, we blijven strijden. Dank u wel.

Motie 145/051020

Steun voor correctief bindend referendum in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 5 oktober 2020

Constaterende dat:

- *Op dit moment een meerderheid van de Tweede Kamer de initiatiefwet tot een correctief referendum van Ronald van Raak (SP) steunt;*
- *De provincie Noord-Holland momenteel alleen een raadgevend referendum kent.*

Overwegende dat:
Ook inwoners van Noord-Holland de mogelijkheid zouden moeten hebben om beleid bindend te kunnen corrigeren in plaats van zich alleen in een raadgevend referendum uit te kunnen spreken over besluiten van Provinciale Staten.

Verzoeken Provinciale Staten:
De intentie uit te spreken ook in Noord-Holland de mogelijkheden te bekijken voor de invoering van een correctief bindend referendum, zodra de Nederlandse grondwet weer in die mogelijkheid voorziet naar aanleiding van de SP-initiatiefwet

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties FvD, PVV, 50plus/PvdO, SP, D66

De **VOORZITTER**: Gefeliciteerd met uw maidenspeech. De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Voorzitter. Democratie is het bestaansrecht van D66, goede burgerparticipatie vooral aan de voorkant is essentieel. Ook wij willen een noodrem voor burgers en dat is het referendum. Net als in Den Haag is dit een van onze kroonjuwelen en wij zijn groot voorstander van een referendum. Essentieel is een goede en zorgvuldige uitvoering, anders leidt het tot teleurstellingen en tot het tegengestelde van wat bedoeld is. Voor zover mogelijk is voor een raadgevend referendum op provinciaal niveau een zo goed mogelijke en doordachte referendumverordening beschikbaar bij onze provincie. Deze verordening is door de vorige PS gezamenlijk en zorgvuldig gemaakt, iets waar wij met elkaar trots op waren en wij nog steeds zijn. Deze is recent en hoeft nog geen aanpassingen wat ons betreft, zeker niet de voorgestelde aanpassingen die wij mogelijk als kleine verbeteringen zouden zien. Dus wij zijn niet voor de voorstellen. Wel zijn wij een voorstander van een bindend correctief referendum, ook op provinciaal niveau, dat is namelijk een echt referendum, een echte noodrem op de democratie. Wij zijn dus blij dat het wetsvoorstel van de SP hierover in de Tweede Kamer is aangenomen. Dit moet nog worden aangenomen door de Eerste Kamer en vervolgens na de verkiezingen voor de Tweede Kamer nog een keer met twee derde meerderheid in de Tweede en de Eerste Kamer.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Wat zou een reden kunnen zijn om de huidige referendumverordening die wij in de vorige periode hebben vastgesteld, wel aan te passen?

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Op dit moment zien wij daar nog geen enkele reden toe, omdat er nog geen aanvraag is ingediend, dus wij kunnen het nog niet evalueren. Als wij al kritisch zijn over dit referendum wat er nu is, dan is het omdat dit een raadgevend referendum is. Waar wij veel meer

in geloven, is in een bindend correctief referendum. Dat is een veel beter instrument dan een raadgevend referendum. Dat is voor ons de essentiële verbetering die kan plaatsvinden, want dat zet echt zoden aan de dijk. Dus wij zijn uw partij erg dankbaar voor het werk dat u in de Tweede Kamer heeft gedaan.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Dank voor de complimenten van D66. Ik vind het erg jammer dat D66 het instrument raadgevend correctief referendum eigenlijk overboord gooit, want is mevrouw Kapitein het dan met mij eens dat zij eigenlijk het pleidooi van mevrouw Vastenhouw hiermee bevestigt, dat D66 niet bereid is een raadgevend referendum voor de burgers tot een gemakkelijk instrument te maken?

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Wij vinden de huidige verordening voor het raadgevend referendum een zeer doordachte verordening die wij met alle partijen in de vorige periode hebben vastgesteld, dat is nog maar anderhalf jaar geleden. Dus wij geloven niet in welke verbeteringen wij ook aan dat voorstel kunnen doen, dat het op dit moment echt tot verbeteringen leidt. Wij geloven wel in het bindend correctief referendum, dat is een heel ander instrument. Je moet niet een weg die van a naar b gaat om die analogie te gebruiken, die moet je niet willen verbeteren als je naar c toe wilt gaan. Zonde van de tijd.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Vraag, u heeft het over dit referendum en dat het te vroeg is om er iets over te zeggen en in te wijzigen, maar bent u het met ons eens dat het interessant zou zijn om tegen 2022, dus vier jaar later zoals GS hebben voorgesteld in 2018, om het dan met zijn allen te evalueren?

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ja. Het bindend correctief referendum is nog niet voor elkaar maar als het allemaal meezit, zou het nog in onze Statenperiode misschien kunnen gaan lukken. Op dat moment zijn er voor ons op provinciaal niveau mogelijkheden en zullen wij dit met elkaar moeten gaan invullen. Dit is natuurlijk door ons als PS gewenst. Wij zullen ons vanuit D66 daar hard voor gaan maken. Wij vinden het zeer positief dat steeds meer partijen dit ook willen. Ons gedachtengoed begint mainstream te worden. En natuurlijk werken wij heel graag samen met alle andere partijen verder aan de ontwikkeling van het correctief bindend referendum. Wij willen dit het liefst graag met elkaar in een werkgroep gaan oppakken, liever dan via een motie die het misschien net wel of net niet gaat halen. Uniek hierbij is dat wij op dit onderwerp eigenlijk dezelfde gedachten hebben als FvD, een partij die op vele punten politiek gezien heel ver van ons afstaat, maar op het punt van het correctief bindend referendum komen onze visies toevallig overeen, want wij vinden al heel lang dat het correctief bindend referendum belangrijk is voor onze burgers en onze democratie. Wij vinden dat de politiek niet bang zou moeten zijn voor de eigen inwoners en dat democratie ook met het bindend referendum sterk genoeg is om polariserende extreme krachten te weerstaan. Zoals vandaag onze Sigrid Kaag zegt: we willen als D66 laten zien dat wij één Nederland zijn.

De heer **DESSING** (FvD): Punt van orde, onze indienster, mevrouw Vastenhouw heeft problemen met haar internet. Heeft u enige coulantie om een minuut te kijken dat ze haar internet kan restarten, zodat zij de debatten goed kan volgen?

De **VOORZITTER**: Uiteraard. Dan schors ik de vergadering even en gaan wij kijken of wij de verbinding kunnen herstellen. Ik wil u wel verzoeken om achter uw scherm te blijven, want zodra wij weer contact hebben, gaan wij verder.

De heer **DESSING** (FvD): Dank u vriendelijk, ik zal haar even contacten. Er is een foutmelding in een foto die zij stuurt. Ik kan haar op dit moment niet per telefoon bereiken.

De **VOORZITTER**: Wij hebben net gebeld en er is nu contact met haar. De technische dienst en mevrouw Vastenhouw. Als het goed is, is zij er weer in. Ja, ik zie haar ook.

De heer **DESSING** (FvD): Dank voor uw begrip.

De **VOORZITTER**: Ik zie mevrouw Vastenhouw en haal haar weer in onze uitzending.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Geen idee waar dit vandaan komt, geen idee, af en toe geeft hij aan dat hij moet reloaden en dan krijg ik een error.

De **VOORZITTER**: Ik stel voor dat ik u klein in beeld laat staan, dan hebben wij in ieder geval zicht of u in beeld blijft.

Mevrouw **KUIPER** (CDA): Voorzitter. En dat in 20 seconden! Zoals we bij de behandeling van de initiatiefvoorstellen van FvD over wijziging van de referendumverordening in de commissie EFB hebben aangegeven, zijn wij hier geen voorstander van en zal het CDA er niet mee instemmen. Het houden van een referendum om de besluitvorming van PS te beïnvloeden is een zwaar instrument waaraan terecht de opgenomen eisen zijn gesteld om dit instrument te kunnen inzetten. Er zijn vele manieren waarop inwoners hun wensen, verwachtingen en bezwaren kunnen uiten, volgens politieke lijnen, inspreken bij commissievergaderingen en meedoen aan participatietrajecten, dit nog los van de kosten van het houden van een referendum en de consequenties die een van de voorstellen heeft voor de besluitvormingsprocedure. Een toekomstige evaluatie zou in een breder kader mogen, namelijk hoe participatie en het besluitvormingsproces als zodanig binnen de provincie functioneren.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Mijn vraag is bijna beantwoord, mijn vraag was: bent u voor een evaluatiemoment in 2022, vier jaar precies na het vaststellen van deze verordening en om daarbij ook in te zoomen op de verordening zelf, hoe het gaat en in hoeverre burgers er echt bekend mee zijn en wat de mogelijkheden zijn om het op een andere manier te doen, bijvoorbeeld meerkeuzevragen, niet alleen maar voor of tegen, maar ook andere alternatieven.

Mevrouw **KUIPER** (CDA): Zoals ik net heb aangegeven, zijn er veel instrumenten en veel wegen waarlangs inwoners kunnen aangeven hoe zij over bepaalde zaken denken. Wij vinden het goed om bij de evaluatie van de verordening te toetsen of dit een goed instrument is en of dat met de goede regels kan en dat kan alleen als je dat in een bredere context zet, want het hangt ook samen met hoe toegankelijk is de provincie voor haar inwoners. Dat was de beantwoording van de vraag en voor de rest ben ik door mijn tijd heen.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Voorzitter. De PvdD volgt de wetenschappelijke consensus dat referenda – mits goed ontworpen – een nuttige aanvulling kunnen zijn op de indirecte democratie. Als politici in de houdgreep zitten van bepaalde belangen, kunnen burgers ze via een referendum wakker schudden. Mooi voorbeeld zijn Zwitserse burgers die recent tégen de plannen van de heersende conservatieve partijen stemden om de jacht meer ruimte te geven en migratie aan banden te leggen. In Noord-Holland zijn nog geen referendumpogingen bekend. De kans is reëel dat dat te verklaren is door gebrekkige bekendheid van burgers met het instrument. Aan FvD dus de boodschap: werk tot 2022 samen met collega's hier om te zorgen dat de – mede dankzij FvD ingezette – communicatie- en digitaliseringstrajecten geoptimaliseerd worden. Dat zal al een enorm verschil maken. Voorzitter, dan richten we ons tot GS. Een gezonde democratie ontwikkelt zich constant. Daarvoor is regelmatig innoveren en evalueren nodig. In 2018 hadden GS nog voorgesteld om elke vier jaar in ieder geval de drempels van het referendum te evalueren, ongeacht het wel of niet plaatsvinden van een referendum. We roepen GS daarom op om uiterlijk in 2022 te evalueren, ook gezien de nieuwe digitale mogelijkheden. Anders krijgen we hetzelfde als met de oude verordening uit 1995: pas decennia later tot de conclusie komen dat het niet werkt. Dan nemen we het instrument niet serieus. Er lijkt ook steun van andere partijen voor zo'n evaluatiemoment. Onder begeleiding van experts kunnen we dan zoeken naar de slimste combinaties, waarin de sterktes van het instrument zoveel mogelijk worden benut en de zwaktes gecorrigeerd. Tenslotte, als GS zo'n evaluatiemoment niet toezeggen, dan steunen wij voorstel B van FvD, waarin de drempel van 5.000 kiesgerechtigden voor een inleidend verzoek wordt voorgesteld. De argumenten die GS gebruiken om aan 10.000 vast te houden, zijn niet overtuigend en zouden evengoed kunnen gelden voor een drempel van 5.000.

De heer **CARTON** (PvdA): Voorzitter. Onze inwoners moeten invloed kunnen uitoefenen op het bestuur en een raadgevend referendum komt laat in het proces. Wij zien liever dat wij onze inwoners eerder en beter meenemen in onze besluitvorming, daar ligt ook onze focus. Wij voeren liever de discussie hoe wij samen een beter en open besluitvormingsproces neerzetten. Nu heeft mevrouw Vastenhouw veel werk verzet om te komen tot de initiatiefvoorstellen voor aanpassing van de verordening. Wij danken haar voor het agenderen en de uitgebreide en goede discussie in de commissie. Wij zien dat de provincie nog geen ervaring heeft met het referendum en ook vinden wij dat de verordening zorgvuldig tot stand is gekomen en daarom maken wij de afweging samen met de argumenten van GS die wij heel goed kunnen volgen, om niet tot aanpassing van de verordening te komen. Maar wij blijven de ontwikkelingen op dit dossier nauwlettend volgen om dit later met de commissie te evalueren, eventueel in bredere context, maar liever zien wij dat wij samen met PS kijken hoe wij de inwoners van Noord-Holland vanaf het begin beter kunnen betrekken.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Wij zijn heel tevreden met de aanpassing van de referendumverordening zoals die in de vorige periode door een brede werkgroep is voorbereid. Wij zijn fan van een representatieve democratie en daar past een raadgevend referendum niet zo goed bij. Desondanks hebben wij in de vorige periode bijgedragen aan verbetering van de verordening, want een niet uitvoerbare verordening is niet eerlijk naar onze inwoners toe. Mevrouw Vastenhouw heeft nu veel werk gestopt in voorstellen om een aantal aanpassingen te doen aan de verordening. Echter, wij vinden het op dit moment nu er nog nooit een poging is geweest om een referendum te starten, te vroeg om de verordening aan te passen. Ik hoorde mevrouw Vastenhouw zeggen dat mensen rechtsomkeert maken omdat de drempel te hoog is, nou dat lijkt mij toch niet. Want voor een aankondiging is slechts steun nodig van 0,018% - ik weet dat FvD houdt van percentages met veel nullen erin – van onze inwoners, slechts 500 in getal. Om u een voorbeeld te geven hoe gemakkelijk dat is, de tweet waarin mevrouw Vastenhouw haar voorstel aankondigt, heeft al bijna net zoveel likes. Dan kun je toch niet spreken over een onredelijke drempel. Wij zullen daarom de voorstellen niet steunen.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter. Wij willen FvD, met name mevrouw Vastenhouw, hartelijk danken voor het vele werk dat zij heeft gestoken in deze drie initiatiefvoorstellen. Ook wij zijn voorstander van referenda, net zoals wij voorstander zijn van burgerparticipatie en dat draagvlak onder burgers leidend zou moeten zijn. Referenda zijn een waardevol instrument om onze representatieve democratie te versterken en vullen tevens goed het burgerparticipatietraject aan. Het is al eerder genoemd, gevoelige onderwerpen hoeven niet in verkiezingsprogramma's te hebben gestaan en het kan voorkomen dat de meerderheid van de volksvertegenwoordigers beslissingen neemt waar onvoldoende draagvlak voor is. Bovendien zie je in burgerparticipatietrajecten nog al eens gebeuren dat alleen de usual suspects participeren. Wij kunnen dan ook instemmen met de drie voordrachten, kijkende naar deze voordrachten hebben wij een voorkeur voor nummer A, aangezien die het verst gaat in het verlagen van de drempels voor onze burgers. Deze dienen wat ons betreft, zo laag mogelijk te zijn.

De **VOORZITTER**: Het is de maidenspeech van mevrouw Van Meerten, dus er kan niet worden geïnterrumpeerd.

Mevrouw **VAN MEERTEN** (VVD): Voorzitter. Het onderwerp referendum staat altijd garant voor een stevige politieke discussie. En hoewel het vandaag over de aanpassingen van de verordening gaat en dus niet over de vraag wat vind je van het referendum, gaat de discussie wel snel die kant op. Als historicus probeer ik altijd om een onderwerp in een breder historisch perspectief te plaatsen, in dit geval een liberaal VVD-perspectief. Velen van u zullen er wellicht van uitgaan dat VVD'ers te allen tijde tegenstander zijn van referenda, uitspraken van Mark Rutte die het raadgevend referendum over de Oekraïne vergeleek met kantklossen en ander luchtig tijdverdrijf, doen dit vermoeden. Ja, ons algemene standpunt is dat wij tegen referenda zijn, simpelweg omdat complexe problemen worden teruggebracht tot een platgeslagen en te eenvoudige vraag. Toch kun je niet spreken van absolute koudwatervrees bij liberalen over het referendum. Zo was de oprichter van de VVD, P.J. Oud, een warm voorstander en zijn er in onze ogen wel degelijk

momenten waarop de staat een rechtstreeks oordeel aan de kiezers kan vragen, bijvoorbeeld als het zaken betreft die de politieke of grondwettelijke orde zelf raken. Zo werd in 1814 de eerste constitutie in een volksraadpleging vastgesteld. Weliswaar was dit een select gezelschap met alleen heren van nobele afkomst en aangewezen door koning Willem I, maar toch. Het raadplegend referendum over de Europese Grondwet van 2005 past ook in dit rijtje. Daarnaast komt het voor dat een politieke keuze moet worden gemaakt in een kwestie die geheel op zichzelf kan worden beoordeeld, zoals euthanasiewetgeving. Beide typen referenda zijn in onze ogen niet strijdig met de representatieve democratie. Ze gaan eraan vooraf of zijn er duidelijk aan ondergeschikt. Terug naar het initiatiefvoorstel van FvD. Wij zijn geen voorstander van de voorgestelde aanpassing van de verordening. De belangrijkste reden is dat wij geen voorstander zijn van een raadgevend referendum, het is een zwaar en kostbaar instrument om als burger invloed uit te oefenen op het politieke proces. Er zijn ook betere instrumenten voor onze burgers, vooraan in het proces. Denk hierbij aan participatieprojecten en de democratie. Het is in onze ogen dus logisch dat de referendumverordening van de provincie zware voorwaarden en drempels kent. Aanpassing hiervan vinden wij op dit moment te vroeg. Zoals al gezegd in de commissie, volgen wij de reactie van GS op het voorstel. De motie steunen wij ook niet, naast inhoudelijke bezwaren komt ook deze motie te vroeg in het proces en ligt de bal op dit moment in Den Haag.

De **VOORZITTER**: Gefeliciteerd met uw maidenspeech.

De heer **ZAAL** (GL): Voorzitter. Allereerst wil ik waardering uitspreken namens onze fractie voor de inspanningen van mevrouw Vastenhouw. Wij hebben er in de commissie drie keer over gesproken en er is hard gewerkt en er is goed werk afgeleverd. Mevrouw Vastenhouw noemde in haar inleiding drie overwegingen om tot dit voorstel te komen. Ten eerste zei zij, soms is het zo dat partijen onderhandelen en dan tot een voor niemand herkenbaar resultaat komen en ten tweede, er doen zich na verkiezingen nieuwe issues voor en het derde argument was volatiliteit onder kiezers. Deze drie omstandigheden kunnen zich natuurlijk voordoen, al zou je over de bewoordingen kunnen twisten, maar het zijn reële omstandigheden die zij benoemde. Dan zou je zeggen, daar zouden wij iets aan moeten doen, laten wij een referendum starten en het leuke natuurlijk is dat het er al is. Dat is ook ons grootste bezwaar tegen het voorstel, de indruk wordt gewekt dat alsof er niets of zo goed als niets is, terwijl wij het natuurlijk niet hebben over iets wat volledig nieuw geïntroduceerd zou moeten worden, maar iets wat aangepast zou kunnen worden. In onze visie – en een aantal andere partijen hebben dat vanavond ook naar voren gebracht – is het daar in ieder geval nu te vroeg voor. De verordening stamt uit 2018 en is na uitgebreide Statenbrede beraadslagingen tot stand gekomen, hoewel FvD toen nog niet vertegenwoordigd was in PS. Zoals wij het FvD niet euvel duiden om het opnieuw ter discussie te brengen, zal FvD het ons niet euvel duiden als wij nog even vasthouden aan die lijn, die pas 2 jaar geleden is ingezet. Bovendien wijzen wij erop dat het referendum niet het enige instrument is om tot inspraak en medezeggenschap in politieke processen te komen. Wij zullen het voorstel dus niet steunen. De gedeputeerde heeft in een eerdere commissievergadering gezegd dat GS uitgebreid zullen monitoren en goed zullen opletten of er verzoeken binnenkomen en of die misschien op drempels stuklopen. Bovendien is er de toezegging van het college bij monde van

u, voorzitter, dat de digitale voorbereiding van referenda mogelijk zal worden gemaakt, dus er zijn toch aardige verbeteringen geboekt. Dat is voor ons voldoende. Dan de motie. Mevrouw Vastenhouw haalde de beeldspraak erbij van een weg met drempels. Toen het ging om de referendumverordening hadden wij het over een provinciale weg zou je kunnen zeggen, die gedurende een halfjaar uitgebreid besproken is door alle partijen die bij de aanleg van de weg betrokken zijn. Misschien moet de drempel wat hoger op die provinciale weg of hij moet misschien wat lager. Wij zijn heel verbaasd om binnen een week van FvD als wegenbouwer samen met een aantal andere wegenbouwers ineens het voorstel voor te zien liggen van de aanleg van de A8/A9, om maar in provinciale termen te blijven. Voor de provinciale aanpassingen hebben wij uitgebreid de tijd genomen, wij hebben zorgvuldig meerdere malen gesproken in de commissie. Dit overvalt ons en dit hoort op dit moment zeker niet op onze tafel. Wij begrijpen niet zo goed waar dit zo vandaan komt. Als je dit al serieus wilt bespreken, dan had dat ook misschien niet de uitgebreide weg van de initiatiefnota maar toch in elk geval een gesprek in de commissie verdiend. Dat is niet gebeurd, dat vinden wij jammer, wij zullen de motie dan ook niet steunen.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, met excuses voor wederom een punt van orde, maar mevrouw Vastenhouw is er wederom uitgeknikkerd en ze wil toch graag straks haar bijdrage afmaken en een reactie van GS willen horen. Misschien kunnen wij de technische dienst even hun werk laten doen, want het lukt op geen enkele manier om contact te krijgen.

De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering tot 21.25 uur. De vergadering is heropend, mevrouw Vastenhouw is weer terug in de vergadering. Ze staat weer in de lijst.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Laat ik vooropstellen dat het voor GS en u aanhorende ook voor PS heel belangrijk is dat de inwoners zich kunnen uitspreken over ons beleid. Daarvoor hebben wij verschillende mogelijkheden, inspraak, burgerinitiatieven, participatietrajecten en ook een referendum. Het instrument referendum staat dan ook vandaag niet ter discussie, wij hebben een verordening sinds 2018 ook een nieuwe, en zoals aangegeven is er nog nooit gebruik gemaakt van deze verordening. Bij ons zijn ook geen pogingen bekend, dus het is niet zo dat er geen gebruik gemaakt is van de referendumverordening omdat men de drempels te hoog vindt. Daar hebben wij geen enkele aanwijzing voor. Het is ook niet zo dat het referendum onbekend is, want mevrouw Vastenhouw refereerde er al aan, FvD heeft eerder een motie ingediend waardoor wij heel veel bekendheid hebben gegeven aan de verschillende instrumenten van burgerparticipatie met Infographics, social media en in ons magazine dat op verschillende plaatsen wordt verspreid. Daarmee hebben wij tientallen duizenden inwoners bereikt, dus het kan gewoon niet zo zijn dat er onbekendheid is met het instrument. Wat wij nu moeten concluderen, is dat er op dit moment nog geen behoefte is geweest aan het indienen van een referendum, wellicht omdat er heel veel andere vormen van participatie zijn. Mijn advies zou zijn om af te wachten. Waar ik naartoe wilde is, hoe gaan wij nu om met de evaluatie. In de verordening staat dat zes maanden nadat een referendum is gehouden, er wordt geëvalueerd. Ik merk bij u dat er veel vragen zijn, maar als er nou geen gebruik van wordt gemaakt omdat die drempels te hoog zijn, moeten wij dan niet toch gaan evalueren. In de commissie heb ik al toegezegd dat wij zullen gaan monitoren en op het moment dat bij GS bekend wordt dat inwoners een referendum proberen te doen, maar tegen

torenhoge drempels aanlopen en daarom niet slagen, ik daarover het gesprek in uw commissie aanga. Het is verschillende keren genoemd om in 2022 te evalueren, dat is aan PS, want het is aan PS om te bepalen wanneer er wordt geëvalueerd. De vraag is of het zinvol is om te gaan evalueren wanneer er nog geen referendum is aangevraagd en er ook geen pogingen zijn gedaan, maar dan moeten we tegen die tijd met elkaar het gesprek aangaan om de evaluatie vorm te geven.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Voorzitter. Mijn eerste vraag gaat over wat de gedeputeerde zegt over dat het niet zo kan zijn dat de burgers er niet mee bekend zijn. In de commissie hebben wij gevraagd om cijfers, het aantal bezoekers van de website, maar ook hoeveel resultaten precies met de social media campagne zijn bereikt, et cetera. Ik neem aan dat dat komt, klopt dat? Wij vinden het te vroeg om daar iets over te zeggen, de websitecijfers waren niet bemoedigend. De tweede vraag is, u koppelt nu de evaluatie aan wat in 2018 door GS in een brief is gesteld, namelijk dat er een mogelijkheid bestaat om in ieder geval de drempels te evalueren, ook aangezien wij kijken naar de toegang naar digitalisering. Kan ik met u afspreken dat wij dat in 2022 inderdaad gaan proberen doen, te gaan kijken of wij de burgers gaan bereiken en of de drempels nog actueel zijn gezien alle moderne technologieën?

Gedeputeerde **ZAAL**: Laten wij er tegen die tijd het gesprek in de commissie over aangaan, dan moeten wij even kijken hoe wij het gaan evalueren, want op het moment dat er geen verzoek is ingediend en er ook geen pogingen zijn gedaan, dan moeten wij goed kijken, wat gaan wij vragen in zo'n evaluatie. Maar ik ben altijd bereid om daar met elkaar tegen die tijd over te praten, dan weten wij ook iets meer over de digitaliseringsoperatie en dan weten wij mogelijk ook meer van de uitkomst van de Grondwetswijziging door het Rijk. Dat is nu in de Tweede Kamer aangenomen, moet nog naar de Eerste Kamer. Vervolgens verkiezingen en dan nog een keer met twee derde meerderheid. Ik denk dat het op dit moment te vroeg is voor PS om zich hierover uit te spreken, zeker in zo'n motie in PS. Dit is typisch een onderwerp waarover wij het gesprek met elkaar moeten aangaan in de burgerparticipatiecommissie of EFB wat een Grondwetswijziging betekent en hoe wij dat in de provincie kunnen vormgeven. GS zijn altijd bereid net als in 2018, als er een meerderheid uit PS komt voor zo'n initiatief, om dat op te pakken en met elkaar te kijken hoe dat vorm te geven. Maar ik zou daar nu nog geen uitspraak over doen, ik zou gewoon de geijkte weg volgen. Wij hebben daar een commissie voor en laat die haar werk doen. Maak met elkaar een goede afweging en kom met een gedragen voorstel. Het is een politiek onderwerp.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Ik hoor twee dingen, een soort toezegging van de gedeputeerde en dat zij toejuicht dat het correctief bindend referendum wordt besproken in PS en het liefst ook in de werkgroep burgerparticipatie. Klopt dat? Ten tweede hoor ik, het is te vroeg of het is nog niet besproken, maar de motie spreekt puur een intentie uit. Wij hebben nu het momentum waarbij er landelijk hele mooie ontwikkelingen zijn en wij als PS het signaal kunnen geven van ja, wij gaan dit bindend correctief referendum ook hier agenderen. Hoe kan ik die twee met elkaar verenigen? Hoe koppelt u dat met elkaar?

Gedeputeerde **ZAAL**: Het eerste klopt, ik vind het echt een goed idee als de werkgroep Burgerparticipatie met elkaar in gesprek gaat en dat wij dat vervolgens agenderen in de commissie EFB. Ik vind niet dat je zo'n onderwerp hier met een motie moet bespreken, zeker niet als er op landelijk niveau een wetgevingsproces aan voorafgaat. Doe dat nu met een gedragen advies van de commissie Burgerparticipatie en een commissiebehandeling wanneer het mogelijk is. Als het lukt dat de Grondwet gewijzigd wordt, hoe dan de wet op het referendum eruit gaat zien, is nog onbekend. Ik zou daarmee wachten en laten wij ondertussen ervaring opdoen met alle vormen van burgerparticipatie en de digitalisering en te kijken hoe het zit met de verordening en dan over een paar jaar alles bij elkaar pakken en kijken of we daar wijzigingen in moeten aanbrengen. De intentie om mee te denken, om het te agenderen is er absoluut. Wij hebben het in de commissie uitgebreid gehad over de termijnen en de drempels, daar heb ik vandaag geen vragen over gehoord. Die behandeling hoeven wij niet over te doen. Namens GS adviseer ik dat wij een mooie verordening hebben die in balans is, waarbij je een instrument ontwikkelt voor burgers om direct te participeren, maar ook rekening houdt met het feit dat het uiteindelijk kan leiden tot een correctie van een democratisch gelegitimeerd besluit van PS, dat het kosten met zich meebrengt en dat er ook draagvlak en representativiteit in het voorstel moeten zitten en dat GS van oordeel zijn dat dit voorstel aan alle vereisten voldoet, dat er een balans in zit en dat wij gaan evalueren op het moment dat er meer ervaring mee opgedaan is of als wij andere inzichten hebben door verandering van het Rijksbeleid of verandering van digitaliseringsprocessen.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Ik vind dit toch wel een mooie toezegging. De gedeputeerde zegt, wij zijn er voorstander van om dit te agenderen en mee te nemen in de werkgroep burgerparticipatie en dat doet mij toch besluiten om om een schorsing te vragen, zodat ik het kan bespreken met de indieners van de motie.

De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering tot 21.50 uur. De vergadering is heropend. We waren bezig voor de tweede termijn waarbij u de gelegenheid kreeg om een reactie te geven. U heeft om een schorsing gevraagd. Het woord is aan u.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Er zijn twee mooie toezeggingen gedaan, ik interpreteer dat de gedeputeerde zegt dat zij het bindend correctief referendum zal agenderen zodra de Grondwetswijziging dat mogelijk maakt en zij geeft aan dat zij de pogingen tot referenda zal monitoren en waar mogelijk, obstakels bespreekbaar gaat maken in de commissie. Klopt dit voordat ik mijn tweede termijn voortzet?

Gedeputeerde **ZAAL**: Dat laatste klopt zeker, die toezegging heeft u. De eerste, ik denk dat wij hetzelfde bedoelen maar ik kan het niet agenderen omdat het een instrument is van PS en daarom moet de agendering vanuit PS komen of vanuit de werkgroep burgerparticipatie. Wat ik wel kan zeggen, is dat ik alle bereidheid heb om daarover met u het gesprek aan te gaan en te kijken wat het kan betekenen en hoe wij daarmee omgaan. Zodra die Grondwetswijziging er is, gaan wij daar gezamenlijk mee aan de slag.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Voorzitter. Ik ben hier eigenlijk best wel content mee, omdat we als volksvertegenwoordigers elkaar zouden moeten kunnen vinden daar waar het gaat om het vertegenwoordigen van het volk. De toezeggingen die wij hebben gekregen en de steun zeker van de oppositiepartijen, zegt een hoop. Onze gedrevenheid stimuleert de neiging nu te zeggen, het is niet genoeg, wij gaan hier niet mee akkoord, wij willen meer, maar de Noord-Hollander moet weten, blijkbaar is dit het hoogst haalbare, en ook dat moeten wij blijven benoemen, waar lukt het wel en waar vinden wij elkaar wel. Dit debat toont aan waarom FvD is opgericht, dat is onder andere voor de directe democratie.

De **VOORZITTER**: Mag ik u een vraag stellen? U had een schorsing aangevraagd om ruggenspraak te houden, ik ging ervan uit dat u dat deed of u wel of niet de motie zou willen indienen. Heb ik dat verkeerd geïnterpreteerd?

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Ik ben nu begonnen aan mijn tweede termijn en kom daar zo dadelijk op.

De **VOORZITTER**: Normaal gesproken bij een ordevoorstel, krijgen we antwoord op de vraag, maar u bent al met uw tweede termijn begonnen, prima.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Dit debat toont wel aan waarom FvD is opgericht. Zo geeft GL aan dat zij niet kan instemmen met de motie voor het bindend referendum, omdat zij vinden dat er een langer traject aan vooraf moet gaan. Dat toont een beetje het mankement van de huidige burgerparticipatie aan. Dit onderwerp, de initiatiefvoorstellen voor verbetering van het referendum staat al een jaar op de agenda en wat heeft dat vanuit GL opgeleverd? Niks. Dat terzijde. Daarnaast hoor ik van de coalitiepartijen eigenlijk nog steeds geen steekhoudende argumenten tegen verbetering of minimaal onderzoek doen naar de aangehaalde verbeteringen van het huidige raadgevend referendum, wij horen wel wij denken dat het goed is zo en argumenten die geen stand houden omdat die feitelijk niet kloppen, zoals de termijn van kennisgeving mag niet gewijzigd worden want anders wordt beleid uitgesteld. Dat is totaal niet aan de orde, want artikel 11.3 maakt mogelijk dat beleid gewoon kan worden uitgevoerd. De CU begint over de kennisgeving van 500. Dat percentage is wel een mooie promotie van het referendum, dus dank daarvoor, maar dat is niet waar de initiatiefvoorstellen over gaan. Wij bedanken alle partijen voor hun tijd, in het bijzonder de partijen SP, 50plus/PvdO en PVV. Wij gaan zo dadelijk niet stemmen over de motie bindend referendum, die houden wij aan. Wij gaan wel stemmen over de initiatiefvoorstellen en daardoor bekennen de partijen toch kleur, is participatie en de stem van de burger echt van belang of prevaleert partijpolitiek?

Tweede termijn

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Voorzitter. Ik wil FvD bedanken – dat heb ik nog niet gedaan – voor het initiatief en voor alle discussies die wij gehad hebben. Wij zijn niet voor uw voorstel om het huidige raadgevende referendum aan te passen, omdat wij ons hard maken voor het bindend correctief referendum. Ik zeg u toe dat wij ons uiterste best zullen gaan doen om dit onderwerp

op een goede manier in de werkgroep Burgerparticipatie te gaan bespreken. Wij willen graag de link maken naar de andere partijen. Een aantal heeft aangegeven, wij moeten doen met het hele palet van hoe wij met onze burgers omgaan, want wat wij delen met elkaar is dat wij de stem van de inwoners goed willen horen, dat wij daar serieus mee omgaan en bij onze redenatie willen wij een goede noodrem hebben voor de burgers en dat is voor ons een correctief referendum. Wij gaan ons daar hard voor maken, graag zoveel mogelijk in samenwerking met alle andere partijen op een logisch moment. Dank aan FvD.

De **VOORZITTER**: Het CDA heeft geen spreektijd meer. Ook de PvdD en de CU niet meer.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter. Ik wil nogmaals FvD van harte danken voor de initiatiefvoorstellen. Ook wij zijn heel benieuwd naar de stemming hierover. Nogmaals dank.

De heer **ZAAL** (GL): Voorzitter, ik begrijp best de teleurstelling van mevrouw Vastenhouw. Wij hebben vanaf het begin duidelijk onze bedenkingen bij het voorstel uitgesproken en als je niet met nieuwe argumenten komt, kun je ook niet een ander standpunt verwachten. Hartelijk dank voor de inspanningen en wij doen graag mee aan het gesprek over de volgende ronde, in de werkgroep burgerparticipatie of in de commissie.

De **VOORZITTER**: Ik heb geen vragen aan de gedeputeerde meer gehoord. Mevrouw Vastenhouw ziet af van een nadere reactie en zij geeft aan dat wij kunnen gaan stemmen. FvD heeft verzocht om de drie voorstellen in stemming te brengen in volgorde van verstrekkendheid. Wij gaan als eerste het verstrekkendste voorstel peilen en wij sluiten met het minst verstrekkende voorstel. Is er iemand die een hoofdelijke stemming wil? Nee. De fractievoorzitters zullen hun stem uitbrengen en deze week ontvangt u een stembriefje om de stemming van vanavond te bevestigen.

Mw. **KOCKEN** (GL): 46A: tegen, 46B: tegen, 46C: tegen.

Dhr. **VAN DER MAAS** (VVD): 46A: tegen, 46B: tegen, 46C: tegen.

Mw. **STRENS** (D66): 46A: tegen, 46B: tegen, 46C: tegen.

Dhr. **VOSKUIL** (PvdA): 46A: tegen, 46B: tegen, 46C: tegen. De 3 tegenstemmen zijn gebaseerd op de door de heer Carton in zijn bijdrage genoemde redenen.

Dhr. **DESSING** (FvD): 46A: voor, 46B: voor, 46C: voor.

Dhr. **HEIJNEN** (CDA): 46A: tegen, 46B: tegen, 46C: tegen.

Dhr. **ZOON** (PvdD): 46A: tegen, 46B: voor, 46C: tegen.

Dhr. **DEEN** (PVV): 46A: voor, 46B: voor, 46C: voor.

Dhr. **SMALING** (SP): 46A: voor, 46B: voor, 46C: voor.

Dhr. **KLEIN** (CU): 46A: tegen, 46B: tegen, 46C: tegen.

Mw. **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): is niet meer aanwezig in de vergadering.

De **VOORZITTER**: Er konden 51 geldige stemmen worden uitgebracht. De uitslag van de stemming is als volgt:

46A: voorstel verworpen met 37 stemmen tegen en 14 stemmen voor van FvD, PVV, SP.
46B: voorstel verworpen met 34 stemmen tegen en 17 stemmen voor van FvD, PVV, SP, PvdD.
46C: voorstel verworpen met 37 stemmen tegen en 14 stemmen voor van FvD, PVV SP.

12. Vragenuur

De **VOORZITTER**: Er zijn geen mondelinge vragen ingediend.

12.a. Actualiteiten

De **VOORZITTER**: Er zijn geen actualiteiten ingediend.

13. Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de orde van de dag

De **VOORZITTER**: Er zijn geen moties Vreemd aan de orde van de dag ingediend.

14. Schorsing

De **VOORZITTER**: Het was een lange vergadering. Ik schors de vergadering, de uitloopdatum van deze Statenvergadering vindt wederom online plaats op 22 oktober 2020 om 18.45 uur. Dan gaan we verder met de tweede termijn van agendapunt 9 Omgevingsverordening Noord-Holland. Ik zie u graag gezond en wel weer terug in de online vergadering op 22 oktober. Een fijn herfstreces toegewenst. Dank aan de technici, de griffie en de ondersteuning.

concept Notulen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	22 oktober 2020
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), dhr. D.J. van den Berg (FvD), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (FvD), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), dhr. V. Koerse (GL), dhr. G.H.J. Köhler (FvD), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (FvD), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), mw. A. Nanninga (FvD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), dhr. E.M.A. Smaling (SP), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig: Ww. I.A. Bezaan (PVV), dhr. G.E.E. Everduim (DENK)

Agenda		**Paginanummer**
1.	Heropening en mededelingen	02
9.	Statenvoordracht 44 Omgevingsverordening tweede termijn	03
15.	Sluiting	61

1. Heropening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Ik heropen deze online-vergadering die op 5 oktober is geschorst voor het vervolg van agendapunt 9, de Omgevingsverordening. Ik verzoek u uw microfoon, als u niet aan het woord bent, uit te zetten, net als de mobiele telefoons. Voor degenen die geen headset hebben, is dat zeker van belang. Op het moment dat wordt gesproken, ontstaat dan een echo. Welkom aan de Statenleden en de leden van Gedeputeerde Staten. Ook welkom aan de belangstellenden, die deze vergadering online, via de website, volgen.
Twee leden zegden af. Dat is mevrouw Bezaan van de PVV en de heer Everduim van DENK. De heer Baljeu van Fractie Baljeu en mevrouw Van Soest van 50PLUS/PvdO zullen later inloggen.
De griffier heeft de presentiecheck gedaan. Alle deelnemende Statenleden zijn bij deze Statenvergadering aanwezig. Dat betekent dat er een quorum is en dat er nu 51 Statenleden deelnemen aan deze vergadering. Als u eerder de Statenvergadering moet verlaten, dan verzoek ik u om dit, via het chatsysteem, of per e-mail te melden bij de griffie, zodat bekend is hoeveel Statenleden er daadwerkelijk aanwezig zijn vanavond. Eerder dit jaar heeft het Presidium ingestemd om bij het online vergaderen door Provinciale Staten om een aantal punten van het Reglement van Orde aan te vullen en op een aantal punten ook af te wijken van Reglement, zodat ook rechtsgeldige online beraadslaging en besluitvorming mogelijk is. Er is een addendum op dat Reglement van Orde. Dat is ook gepubliceerd bij de vergaderstukken, dus u bent ervan op de hoogte. Vanaf nu kunt u ook moties en amendementen indienen. Dat kunt u gedurende de hele vergadering, tot aan de peiling per e-mail, indienen bij de griffie. Graag ook een cc. van de mede-indieners. De moties en amendementen worden gepubliceerd zodra u ze officieel heeft ingediend tijdens uw bijdrage en als het dictum is voorgelezen.
Bij alle voorgestelde besluiten en ingediende moties en amendementen zal straks een peiling worden gehouden. Dat heeft ermee te maken dat het online stemmen anders teveel tijd in beslag zou nemen. Uiteraard, voor zover er niet sprake is dat een Statenlid vraagt om hoofdelijke stemming, dan zal na afloop van de vergadering door de Statengriffie aan alle Statenleden een overzicht worden toegestuurd met de uitslagen zoals die zijn opgetekend in die peiling. Met de ondertekening van deze lijst bevestigen de Statenleden de correctie weergave van hun individuele stem. Pas als alle getekende stemformulieren van de Statenleden terug zijn ontvangen dan is er sprake van een definitief genomen besluit. Dat wordt dan weer via de besluitenlijst openbaar gemaakt. Bij ordevoorstellen vanavond en bij stemmingen over het houden van een actualiteit, voor zover dat aan de orde was, worden de fractievoorzitters gevraagd of de fractie akkoord is. Dan zal het aantal zetels van de verschillende fracties van de aanwezige Statenleden de doorslag geven. We hanteren de sprekerslijst van de eerste termijn van de vergadering van 5 oktober voor agendapunt 9. De griffier, of ik, zal bij het vervolg van agendapunt 9 de aangemelde spreker steeds het woord geven. Het kan zijn dat ik u vraag om het groene handje aan te klikken. U bent daar ondertussen mee bekend. Dan kan ik u wat sneller in beeld zetten. Als u het woord wilt voeren in de vergadering, bijvoorbeeld bij een ordevoorstel, of bij interruptie, dan drukt u, zoals bekend, op het groene handje en dan kan ik u ook weer het woord geven.
Dan gaan we nu verder met agendapunt 9

9. Statenvoordracht 44 Omgevingsverordening tweede termijn

De **VOORZITTER**: Agendapunt 9 is het vervolg van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020. De eerste termijn vanuit Provinciale Staten hebben we gehad. Omdat we vandaag online vergaderen, zullen we straks over de moties en amendementen en de voordracht middels peiling gaan stemmen. Dat doen we via de fractievoorzitters. We verwachten dat ongeveer vier dagen na de vergadering de besluitenlijst bekend kan worden gemaakt. De interrupties: zoveel mogelijk aan het eind van een bijdrage. Als u tussendoor wilt interrumperen, dan wil ik dat accommoderen. De vorige keer zijn er reacties gekomen van Statenleden. Ik zal proberen interrupties zoveel mogelijk te accommoderen. Wat ik u wil vragen is om dat zoveel mogelijk in lijn met de vragen die u wilt stellen, zo kort mogelijk te houden, zodat we dat in de hand hebben. Dan zal ik proberen om toch interrupties zoveel mogelijk tijdens bijdragen mogelijk te laten zijn, zodat er toch sprake kan zijn van een levendig debat. Ik zal u wellicht hier en daar toch vragen om daarbij korte inleidingen te hanteren, zodat u ook tot uw vraagstelling kunt komen.
Ik zie dat er een vraag is of er een derde termijn zal zijn. Afhankelijk van de hoeveelheid vragen en de tijd die we nodig hebben, zal ik gedurende de vergadering besluiten of een derde termijn nodig is. Dat hebben we eerder met elkaar afgesproken, in het kader van online vergaderen. Hetzelfde geldt voor schorsingen. Indien nodig, steek uw handje op. Als u met uw fractie overlegtijd nodig hebt, dan zal ik daar ruimhartig mee omgaan. Bij de voordracht zijn ook twee Nota's van wijziging ingediend. Dat is een opsomming van technische, dus geen beleidsinhoudelijke wijzigingen, die volgden uit de reacties op het voorstel voor het vaststellen van de Omgevingsverordening. Ik wijs erop dat deze nota's zijn ingediend en uiteindelijk ook door u als Provinciale Staten worden vastgesteld. In de peiling worden deze nota's als eerste naar voren gebracht. Vervolgens komen de moties, amendementen en uiteindelijk met de Nota's van Wijziging het gewijzigde voorstel.
We gaan u eerst verder met de eerste termijn van Gedeputeerde Staten bij dit agendapunt. Ik verzoek gedeputeerde Loggen om op het groene handje te klikken.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **LOGGEN**: In het eerste deel op 5 oktober heeft het college niet de gelegenheid gehad te kunnen spreken over de Omgevingsverordening. Daarom zal ik nu in eerste termijn het licht laten schijnen op de stukken die nu voorliggen.
Het Noord-Hollands landschap is prachtig divers en waardevol. Dat moeten we koesteren en beschermen. Als de huidige Coronatijd ons een ding duidelijk maakt dan is het hoe belangrijk het is om groen in je nabij omgeving te hebben. In onze provincie wordt meer dan 20% van het BBP verdiend. Dat betekent nogal wat. Dat betekent ook dat we moeten zorgen dat het vestigingsklimaat op orde is voor bedrijven en dat mensen prettig kunnen wonen. Niemand wil dat een politieagent, of verpleegkundige elke dag uren moeten reizen om op zijn of haar werk te komen. Slimme verstedelijk speelt hierbij een cruciale rol. We moeten verstandig omgaan met de schaarse ruimte die we hebben. Dat betekent niet dat we besluiten dat buitenstedelijk niet gebouwd kan worden, maar wel dat aan voorwaarden voldoen moet worden.

We kregen veel reacties op de Omgevingsverordening. Hier hebben we goed naar gekeken. We hebben de zienswijzen serieus genomen. Er heeft een aantal sessies met uw Staten plaatsgevonden. Uw Staten hebben moties en amendementen ingediend waarover we straks komen te spreken. Ik ben er van overtuigd dat de Omgevingsverordening, die we hier vanavond bespreken, zorgt voor de broodnodige balans, die nodig is om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving voor elke Noord-Hollander te creëren. De afspraken hierin versterken elkaar en dragen bij aan het behoud van ons landschap en zorgen er tegelijkertijd voor dat de benodigde infrastructuur voor wonen, werken en recreëren, op orde is. De 21 verschillende verordeningen die er nu zijn, worden samengevoegd tot één. Daarmee maken we het transparant en eenvoudiger. We maken duidelijk waar de provincie overgaat en waar de gemeente overgaat. Nu zien we regelmatig plannen voor woningbouw stranden, omdat de aanvraag niet op orde bleek. Dat is niet altijd de initiatiefnemer aan te rekenen, maar we hebben het als overheden lastig gemaakt voor ingewijden om erachter te komen waar, welke regel geldt en wie waarvoor verantwoordelijk is. De Omgevingsverordening vult die lagunes, vereenvoudigt de regels en legt de verantwoordelijkheden daar waar ze horen. Lokaal waar het kan en regionaal waar het moet. Het beschermen van ons landschap is bij uitstek gemeente overstijgend. Het landelijk gebied is aan ons allemaal. Tot slot schept de nieuwe Omgevingsverordening ook duidelijkheid over ontwikkelingen waarover al jaren discussie is tussen provincie en gemeenten.
Ik ben er trots op dat wij in Noord-Holland een Omgevingsverordening in deze vorm kunnen voorleggen ter besluitvorming. We zijn daarbij niet over een nacht ijs gegaan. Er is veel werk verzet door de ambtenaren. Zij hebben een enorme klus geklaard. Het samenvoegen was niet eenvoudig. Er zijn meer dan 262 zienswijzen ingediend. Dit getuigt van een enorme betrokkenheid. Ze hebben ons geholpen de puntjes op de i te zetten in de verordening en zorgden voor het stuk dat er nu uiteindelijk ligt. Een stuk waarin op transparante een solide belangenafweging tot stand is gekomen. Een woord van dank namens het college aan ieder die hieraan een bijdrage heeft geleverd. We zetten hiermee een grote stap richting de Omgevingswet, die naar verwachting op 1 januari 2022 ingaat. We verwachten hiermee in de toekomst direct duidelijk te kunnen maken welke ontwikkelingen wel en welke niet kunnen. Voor Gedeputeerde Staten staat voorop dat we het kwetsbare landschap beschermen en tegelijkertijd woningbouw en windenergie de ruimte geven binnen de gestelde kaders, zodat bij toekomstige ontwikkelingen meer rekening kan worden gehouden met de gevolgen van klimaatverandering.
Ik neem u graag mee in de totstandkoming van de Omgevingsverordening. De huidige beschermingsregimes voor weidevogelleefgebieden, bufferzones en aardkundige monumenten vormen de basis. We hebben goed gekeken hoe het gebied er anno 2020 bij ligt. Dat betekent dat de weidevogelleefgebieden waar geen weidevogels meer zitten en die landschappelijk niet bijzonder zijn van de lijst zijn gehaald. Met een groot aantal onderzoeken in de hand is gekeken wat een logische en goede begrenzing van een landschap is. We willen immers geen losse plukjes maar echte stukken landschap beschermen. Ik realiseer me dat sommige gemeenten vinden dat de provincie op dit vlak een te grote broek aan heeft en dat ze in hun ogen onnodig beperkt worden in ontwikkelingsruimte. Naar die argumenten is goed geluisterd en gekeken. Op onderdelen is de begrenzing aangepast en uiteindelijk is op basis van een solide en transparant afwegingskader de huidige begrenzing bepaald. We willen de gemeenten de ruimte geven om afwegingen te maken binnen de gestelde regels. Daarvoor hebben we voor elk BPL-gebied de

kernkwaliteiten zo gedetailleerd mogelijk beschreven en aangegeven op kaarten. Kernkwaliteiten zijn zaken als weidevogels, waterlopen, bebouwingslinten. Gemeenten krijgen de ruimte om te ontwikkelen mits de kernkwaliteiten niet worden aangetast. Er zijn plekken waar al jaren discussie is tussen gemeenten en de provincie of woningbouw wel of niet mag. Met de betrokken gemeenten is daarover overleg gevoerd. Ons uitgangspunt is dat we hier maatwerk voor leveren. Als we in het verleden al positief stonden tegenover ontwikkeling, zullen we die nu niet tegenhouden, omdat het beschermingsregime is uitgebreid. Zo zijn er nog vier locaties die onderwerp van discussie zijn en waar ook verkenningen gaan plaatsvinden naar de ontwikkelingsmogelijkheden. In Schagen, Castricum en Uitgeest gaat het over de ligging bij OV-knooppunten in combinatie met beperkte binnenstedelijke ontwikkeling. Ook eerder gemaakte afspraken in het Gebiedsakkoord over de Vechtplassen maakt ook dat Wijdemeren onze volle aandacht heeft. In de Omgevingsverordening blijft er met uitzondering van de MRA ruimte voor kleinschalige ontwikkelingen in buitenstedelijk gebied, zoals woningbouwprojecten van minder dan elf woningen. Ook voor energieopwekking is ruimte. Wat we willen regelen is dat de regels voor wat wel en wat niet kan buiten stedelijk gebied duidelijk zijn.
Dat betekent dat in ons meest waardevolle, kwetsbare landschappen geen bedrijventerrein, sportfaciliteiten of maneges mogen komen. Ik zei het u al eerder, we zijn niet over een nacht ijs gegaan. Ik ben ervan overtuigd dat hetgeen vandaag voorligt, het resultaat is van een heldere afweging van belangen en onze taak om de Noord-Hollandse landschappen te beschermen en tegelijkertijd ruimte te bieden voor ontwikkeling op het gebied van woningbouw. Op deze manier blijft NH ook de komende jaren een aantrekkelijke plek om te wonen, werken en recreëren. Dat even in algemene zin als antwoord op de eerste termijn van de bijdragen van Statenleden. Ik reageer nog op een aantal zaken specifiek. We hebben alle moties, die zijn ingediend, voorzien van een preadvies. Toch maakt het dat we op een aantal punten nog zaken nader willen duiden. Er is een aantal moties ingediend waar het ging over het mandaat en alles wat daarmee samenhangt. Ik heb al eerder aangegeven en dat wil ik vandaag nog een keer toezeggen. Alles wat groots en meeslepend en klein en ingrijpend is, zal worden voorgelegd aan de commissie dan wel aan Provinciale Staten. Dat maakt dat alle moties daarmee overbodig geworden zijn. Er zijn nog enkele moties en amendementen waarbij ik ondanks het pre advies nog het volgende zou willen meegeven. Er is een amendement (41) over de ARO-regeling. Aan de hand van het coalitieakkoord is daar een aanpassing gedaan. Ik zou het voor de hand vinden liggen om die aanpassing zijn werk te laten doen en af te wachten hoe de ARO (Adviescommissie Ruimtelijke Ordening) het komende jaar zijn werk doet. Laten we over een jaar evalueren en er volgend jaar op terugkomen. Dat voorkomt dat we de ARO nu al opnieuw moeten gaan positioneren. Ik geef het in overweging aan de Staten. Zo geldt dat ook voor amendement 16. Houd die aan, voer daarover de discussie in de commissie en betrek het bij de Omgevingsverordening versie 2.0. Over amendement 32 (Ruimte-voor-ruimteregeling) zou ik willen zeggen: Laten we de verordening vaststellen zoals die er nu ligt. Laten we kijken naar de effecten. Mochten er onvolkomen in zitten of een effect uit voortkomen dat we niet hebben voorzien, dan kan dat worden betrokken bij de versie 2.0.
Dat is wat ik vooraf wilde zeggen.
Vervolgens zijn er vragen gesteld. De PvdD heeft gevraagd of we meer kunnen sturen richting de volgende versie. Daarmee wordt rekening gehouden in een proces om te komen tot de

Omgevingsverordening 2022. In de planning is opgenomen dat het ontwerp eerst in de commissie wordt besproken, alvorens het ter inzage wordt gelegd.
Het CDA stelt dat bij deze Omgevingsverordening rond 2020 wordt voorbijgegaan aan de uitgangspunten zoals geformuleerd in de Provinciale Omgevingsvisie. Dat is niet correct. De sturingsfilosofie van de Omgevingsverordening, -lokaal wat kan, regionaal wat moet-, sluit juist aan bij de Omgevingsvisie door het beschermen van het landschap en de inzet om te bouwen waar mogelijk is. Het CDA stelde ook dat als het begrip draagvlak geldt bij windenergie, waarom dan ook niet voor woningbouw. Woningbouw heeft zijn eigen regels. Als wordt voldaan aan de ladder voor duurzame, stedelijke ontwikkeling in de regels voor regionale afstemming, dan is grootschalige woningbouw in een regulier gebied in principe mogelijk. Wanneer woningbouw alleen mogelijk is bij draagvlak dan zou dat een extra toets worden waarnaar de provincie zou moeten kijken. Dat zou dan een bovenwettelijke maatregel zijn. We willen juist heldere kaders waarmee we de gemeenten ruimte kunnen geven om daarmee te zoeken naar woningbouw.
Het CDA twijfels of de woningbouwopgave binnenstedelijk kan worden opgelost. Die discussie hebben we als eens gevoerd. Het antwoord zou kunnen zijn dat er voldoende plancapaciteit is. We komen nog met een brede verkenning naar woningbouw in Noord-Holland. We komen ook nog met een Deltaplan. Dan zal de twijfel van het CDA al dan niet helder worden, of het terecht was of niet.

De **VOORZITTER**: Meneer Loggen, er is een interruptie van mevrouw Van Andel van het CDA.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Mijn vraag aan de gedeputeerde is hoe hij meer ruimte aan de gemeenten kan bieden volgens de sturingsfilosofie ‘lokaal wat kan, regionaal wat moet’ als dit een Omgevingsverordening is die veel meer regels kent dan de PRV en in ieder geval veel meer gebieden waar een beschermd regime vanuit de provincie op ligt dan de PRV. Dat is toch niet meer ruimte bieden aan gemeenten?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dat het meer regels heeft daar corrigeerde mevrouw Van Andel zichzelf al in. We hebben 21 verordeningen samengevoegd, waardoor het document per saldo wat dikker is geworden. Dat komt omdat het nu één verordening geworden is. Ten tweede: in feite is er 3% tot 3,5% meer beschermingsregime bij gekomen. Dat valt over het gehele grondgebied van Noord-Holland reuze mee. Wat er wel gebeurd is, en dat heb ik ook al eerder aangegeven, is dat het voor het eerst nu helder is wie waar over gaat. De gemeenten aan over binnen bestaand stedelijk gebied. Dat was al zo en dat blijft zo. De provincie gaat over het regulier landelijk gebied. Dat was al zo en dat blijft zo. Voor het eerst is nu helder gemaakt op kaartmateriaal, waar precies die lijn loopt. Daarin verandert ten opzichte van het verleden niets of nauwelijks iets. Vervolgens hebben we het BPL. Daar is het aantal beschermingsregimes teruggebracht naar drie. Dat waren ook al gebieden die in het verleden een beschermde status hadden. Het is nu op een logischere wijze aan elkaar verbonden. De wijze waarop mevrouw Van Andel dat zelf ziet, die deel ik niet.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Andel heeft een aanvullende vraag.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Mijn aanvullende vraag is waarom de provincie daar in gebieden, zoals BPL alleen maar zelf over wil gaan en niet samen met gemeenten wil kijken hoe zij ook buiten bestaand stedelijk gebied aan hun woningbouwopgave kunnen voldoen, volgens de sturingsfilosofie 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. Waarom kan dat niet samen, in plaats van zoals nu van bovenaf duidelijk maken dat hier niet meer gebouwd mag worden.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik heb zojuist gezegd dat als de Ladder van duurzame, stedelijke ontwikkeling doorlopen wordt, het nu ook gewoon mogelijk is om in het regulier landelijk gebied te gaan bouwen. Dat kon al en dat kan nog steeds. Daar zit geen beperking op. Men moet wel die ladder doorlopen. Al zou de provincie er geen waarde aan hechten, dan hecht het Rijk er wel waarde aan. Het is namelijk een Rijksinstrument, dat doorlopen moet worden. We vinden dat in de provincie ook een verstandige. Als het gaat over BPL. Daar waren de beperkingen al. Die zijn er nog. Sterker nog, ik durf de stelling aan dat er op dit ogenblik meer ruimte in zit dan in het verleden, omdat nu de kernkwaliteiten zijn beschreven. Als je aansluit bij de kernkwaliteit, en volgens mij is het helemaal niet gek om dat te vragen, dan zijn er inderdaad wel mogelijkheden. Nogmaals, het moet wel aansluiten op die kernkwaliteiten, zodat we geen vreemde situaties krijgen in een gebied dat we met elkaar als buitengewoon waardevol achten. Ja een steiger in een sloot om kano instap of overstap mogelijk te maken, dat moet kunnen, maar een grote botenloods is lastiger. Die is moeilijk landschappelijk in te passen. Elk voorbeeld roept zijn eigen discussie op, dus ik ben er wat terughoudend mee. Nogmaals, ik denk dat we voldoende ruimte aan gemeenten overlaten om te komen met goede plannen. In regulier landelijke gebied moet de ladder worden doorlopen. Als er in BPL ontwikkelingen zijn, die aansluiten bij de kernkwaliteiten dan hebben ze in ieder geval een gesprek met de provincie.

De **VOORZITTER**: Dat lijkt me een goed antwoord. Dank u wel, mevrouw Van Andel.
Gaat u verder gedeputeerde Loggen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Het CDA stelde dat de vorige gedeputeerde al verkenningen had aangekondigd met beperkingen en het verkleinen van beschermingsregimes en dat deze gedeputeerde hetzelfde verhaal doet. De fractie stelde dat dit de verkeerde volgorde was. Dat daarmee zou moeten worden gewacht met het vaststellen van de Omgevingsverordening. Het zal u niet verbazen dat we dat standpunt niet delen. We hebben een heel duidelijke keuze gemaakt, bijvoorbeeld als het gaat over weidevogelleefgebieden. In de vorige periode is dat gesteld. Dat heeft de vorige gedeputeerde al aangekondigd. Die wijzigingen zijn gewoon verwerkt. Voor een deel zijn die gebieden, die geen habitat zijn voor weidevogelleefgebieden, vanwege hun landschappelijke kwaliteiten, wel BPL geworden. In sommige gebieden waren meerdere waardes verenigd. Is dat vreemd? Wij vinden van niet.
Het CDA stelde een vraag over het BPL Sloterdijk-Houtrak. Daarvoor is een nieuw amendement ingediend door D66. Het college kan daarover positief adviseren. Daarmee loop ik al vooruit op de moties en amendementen.
Het CDA vroeg hoe het college het standpunt duidt van Wijdemeren en hoe het college wil voorkomen dat op stel en sprong nog aanpassingen plaatsvinden in bestemmingsplannen.

Het is aan de gemeente Wijdemeren om op een zorgvuldige manier om te gaan met haar bestemmingsplannen en het inzetten van de Omgevingsverordening. Wij zullen in ieder geval inzetten op een zorgvuldig proces ten aanzien van de verkenning van de Oostelijke Vechtplassen. Waarom stellen we regels met elkaar op? Dat is om rechtszekerheid te bieden aan alle belanghebbenden. Dat zijn alle inwoners in Noord-Holland. Ze moeten weten waar ze aan toe zijn. Daarom is er de verordening. Daaraan moet getoetst worden. Uit een verordening vloeien rechten en verplichtingen voort. Ik denk dat we daar op een zorgvuldige manier mee om zijn gegaan. Het past niet aan gemeenten om er nu op stel en sprong gaande het Omgevingsverordeningstraject nog allerlei bestemmingsplannen of bouwplannen doorheen te jassen. Dat vind ik geen zorgvuldige manier van handelen. Ik denk dat je daarmee ook je inwoners niet mee dient. Dan vraagt het CDA nog over de Zijpe- en Hazepolder. Daar gaan we een verkenning doen. We hebben daarop positief geadviseerd.

De VVD had het over voorbeelden rondom de linten. Daarvan hebben we gezegd dat we nog met een notitie inzake lintbebouwing komen. Ten aanzien van bijzondere plekken die niet bijdragen aan de leefbaarheid van een dergelijke kern wordt gekeken of daar met gezond verstand een nieuwe bestemming kan worden geplaatst, die past in een lintstructuur en waarbij leefbaarheid een criterium wordt.

De VVD vraagt ook hoe Gedeputeerde Staten omgaan met het tegengaan van verrommeling en verkrotting van kassen et cetera, nu de Ruimte-voor-ruimteregeling wordt beperkt. Het is wel wat huiswerk, maar ik zou hier ook een onderzoek naar willen doen. Het is een specifieke problematiek, die op een aantal plekken in de provincie voorkomt. Ik zou daar graag met een onderzoek komen. Hoe kunnen we daar het meest effectief mee omgaan? Er is ook nog gevraagd om tijdelijke huisvesting en of daar ruimte voor komt in het Deltaplan Wonen voor dit ontwerp. Ik denk dat het verstandig is en dat het ook mogelijk is. De PVV geeft aan dat de weegschaal in de Omgevingsverordening doorslaat naar bescherming van het landschap. Het is maar net hoe je ernaar kijkt. Ons landschap is buitengewoon waardevol en op vele plekken uniek. Dat wordt hogelijk gewaardeerd. Dat is naar voren gekomen uit het proces van de Omgevingsvisie. De Noord-Hollander waardeert zijn omgeving en het Noord-Hollands landschap enorm. We merken dat het een belangrijke voorwaarde in het vestigingsklimaat is. Het is dus goed dat we er op een verstandige manier mee omgaan. Tegelijkertijd ligt er ook een enorme woningbouwopgave. Ik denk dat we juist de balans hierin hebben aangebracht. We willen het waardevolle landschap beschermen en geven de helderheid bij welk loket men moet zijn als men plannen heeft voor woningbouw.

De CU stelt dat het principe dat de verordening de provinciale belangen beschermt door het benoemen daarvan en geen instructies daartoe te geven, misgaat bij de Ruimte-voor-ruimte regeling, waar enkel het belang is dat de oude bebouwing wordt weggehaald. De reden dat we hier zo specifiek zijn is om discussie te voorkomen en duidelijkheid te scheppen. Laten we richting de versie 2.0 kijken wat de effecten zijn van de huidige afschaffing. Laten we dan ook kijken of we dit dan ook een plek kunnen geven in het onderzoek met betrekking tot die verkrotting van de kassen. Ik denk dat daar ook een samenhang is. Dan weet u in ieder geval dat we het op een manier doen, zonder dat we overal in onze provincie onbedoelde enclaves laten ontstaan.

CU heeft ook iets gezegd over de Zijpe- en Hazepolder gezegd. Daar heb ik eerder al iets over gezegd. Stompetoren West. Daarvoor is een advies.
Dan gaat het over de transformatie Hellingweg Broek in Waterland. Daarvoor is een amendement ingediend. Daar ben ik positief over. De CUJ had een sympathiek amendement over de experimenteerruimte voor Tiny houses. Ik worstel daar wel enigszins mee, omdat ik enerzijds geen precedent wil scheppen en anderzijds snap ik wat er beoogd wordt. Ik zou de CU het volgende willen voorhouden. Als ik de motie als volgt mag lezen. Dat we initiatieven voor het bouwen van Tiny houses met een positieve grondhouding tegemoet treden. Dit meenemen bij de afspraken die we maken in Woonakkoorden en met de woningbouwprogrammeringen, maar dat het niet automatische als innovatieve ontwikkelingen moet worden gezien. Dan kan ik er wel in meegaan. Als ik de motie op die manier mag lezen, dan zou ik er ook op die manier uitvoering aan willen geven. Ik hoor graag in tweede termijn hoe de CU daarin staat.
D66 had het over groots en meeslepend en klein en ingrijpend. Daar ben ik mee begonnen om dat toe te zeggen. Dat komt altijd langs de commissie dan wel langs de Staten. Over het ARO advies heb ik al iets gezegd. Een balans tussen zwakke en sterke functies is nodig, ook voor wonen. Ik denk dat we er verstandig aan doen om, wanneer we de contouren van het Deltaplan hebben en de brede verkenning, daarover met elkaar in de commissie te spreken of dit de richting is waarvan we zeggen dat het een logische en verstandige richting is en waar we ons met elkaar achter kunnen scharen. Voor Westrand Haarlem Uffelsemse Hout is een nieuw amendement ingediend. Het college adviseert daarover positief. Ook over de Zijpe- en Hazepolder is gesproken. Daarover heb ik al wat gezegd.
De PvdA had een bijdrage voor een deel recht uit mijn hart. De bijdrage begon met betaalbaar wonen. Dat is wat we allemaal vinden. Er moet betaalbaar en meer gebouwd worden, om te zorgen dat dit betaalbaarheid gegarandeerd kan worden. Ik denk dat we er verstandig aan doen om te kijken of we in staat zijn om met elkaar die mensen in onze provincie een betaalbare wooncarrière te bieden, zodat men voor de fase in het leven waarin zij verkeren passende woonruimte kan bemachtigen, die betaalbaar is. We moeten ons realiseren dat wat voor de een betaalbaar is, voor een ander niet automatisch betaalbaar is. Wat we met elkaar begrijpen is dat we de lage en middenklasse een goede woonplek in onze provincie willen geven. We willen niet dat politieagenten, docenten en verpleegkundigen lang moeten reizen van en naar hun werk. We willen hen dicht bij hun werk laten wonen. Dat geldt ook voor veel andere beroepsgroepen. Dit is puur illustratief.
Er is een motie ingediend over louter economisch belang. Daarover is geadviseerd in de preadvisering. Voor Zijpe- en Hazepolder geldt dat ook. Forum had het nog over de provincie als leenheer en de gemeente als leenmannen. Ik laat die opmerking voor wat het is. Ik kan er niet zoveel mee. Door Forum is nog gesproken over kost wat het kost vijf nota's extra voorkomen. Het Rijk wil meer regie, althans de Tweede Kamer wil meer regie. Na de verkiezingen zullen we merken wat daarvan terecht komt. Wat ik wel constateer is dat, ondanks het feit dat het Rijk meer regie wil, het Rijk voorlopig alleen met meer regels komt. Dit maakt het ons alleen nog maar moeilijker om opgaves te realiseren. Dus of het Rijk zo happig is om de regie verder naar zich toe te trekken, ik waag het te betwijfelen. We zullen strak wel zien wat er uit het Regeerakkoord komt. Ik denk in ieder geval dat het bij de provincies in goede handen is en dat provincie de

overheidslaag die goed geworteld is in de samenleving en precies die positie heeft tussen Rijk en gemeenten om daar op een goede, gezonde manier de afweging te kunnen maken.
Rol burgerparticipatie en kaders opstellen voor het meetbaar maken van participatie. Ik ben het van harte eens dat er een kader moet komen voor burgerparticipatie. Die zou ik graag los zien van de Omgevingsverordening. Burgerparticipatie geldt voor een tal van andere zaken. Ik zou graag daarover een keer met de Staten daarover willen spreken. Andere portefeuillehouders hebben daar ook belang bij. Denk aan natuurrealisatie of energietransitie. Dat zijn allemaal zaken waarin we graag participeren. Dat we dat met een goed kader gaan doen, dat lijkt me verstandig. Ik zou willen vragen of de Staten die discussie met Gedeputeerde Staten zouden willen aangaan om daarvoor een kader te ontwikkelen.
Dan GroenLinks.

De **VOORZITTER**: Ik dacht eerlijk gezegd dat u bijna tot een eind kwam. Ik dacht het u te laten afmaken en dan laat ik de heer Zoon aan het woord voor een interruptie. Misschien dat het verstandig is om de heer Zoon te laten interrumperen en daarna mevrouw Van Andel van het CDA.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik was klaar voorzitter.

De heer **ZOON** (PvdD): Laat ik terug naar het begin. De gedeputeerde gaf een advies over A16, het WBE-Platform. De gedeputeerde snapt wel dat de Faunaverordening ons een doorn in het oog is. Bij een beleid neutrale aanpassing, de Omgevingsverordening 2020, dan is dat zo. We zagen ook tijdens de zomer, dat hij niet beleidsneutraal werd. Daarom komen we nu met amendementen. Een daarvan is amendement 16. WBE. De gedeputeerde vraagt nu om het amendement aan te houden en de discussie aan te gaan. Dan zou ik graag van de gedeputeerde willen weten welke discussie hij dan graag zou willen voeren over faunabeheer en waarom we het amendement dus eigenlijk zouden moeten aanhouden.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Als het amendement op deze manier wordt ingediend, dan moet ik het helaas ontraden. Ik snap wel wat hiermee bedoeld wordt. Laten we met elkaar die discussie voeren over hoe je daarmee een voordeel kunt doen. Wellicht kunnen we daar iets laten uitkomen waarvoor wel breed draagvlak is in de Staten. Zoals het amendement nu is, moet ik het ontraden. Vandaar het aanbod om het amendement aan te houden, om te kijken of we de discussie eerst in de commissie kunnen voeren, om daarna een goed afgewogen standpunt in te nemen en vervolgens, -als we het erover eens zijn met elkaar-, het te implementeren in 2.0. Dat zou mij een verstandige wijze lijken.

De heer **ZOON** (PvdD): We gaan graag in op het aanbod van de gedeputeerde. We houden amendement A16 aan.

De **VOORZITTER**: Het feit dat u het nummer noemt, dat is ook de vraag van de overige Statenleden, om bij het aanhouden van moties en amendementen het nummer te melden. Amendement 16 houdt u aan. Dank u wel.

Dan ga ik nu mevrouw Van Andel van het CDA erbij halen. Dat lukt. Het woord is aan mevrouw Van Andel.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Eigenlijk had ik niet per se een inhoudelijke interruptie, maar omdat de gedeputeerde een paar keer zei dat het CDA iets had gezegd over de Zijpe- en Hazepolder, de Houtrakpolder en Wijdemeren, die nog snel dingen wilde doen, daarover wil ik zeggen dat het niet het CDA was, die die punten gemaakt heeft. Daar corrigeer ik de gedeputeerde op. Wij zijn juist benieuwd hoe de provincie gemeente Wijdemeren in staat stelt en gaat helpen om wel op de een of andere manier aan haar woningbouwopgave te voldoen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Vermoedelijk ben ik in mijn vorige leven arts geweest, want ik kan niet altijd mijn eigen handschrift ontcijferen. Excuses als ik daar de verkeerde heb aangehaald. Wat Wijdemeren betreft, daarvan hebben we gezegd dat er een duidelijke relatie is gelegd met het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. Daarvan zeggen we ook dat we door middel van die extra verkennen willen kijken wat we daar goed met elkaar hebben afgesproken. Staat er spanning op hetgeen we afgesproken hebben en staat dat ontwikkelingen in de weg? Als dat zo is dan kom ik bij u terug. Dan zal ik ook zeggen: "*Hier staat spanning op. Dit hebben we besloten. Dit is de uitwerking ervan. We zijn daar te kort door de bocht te gaan. Ik vraag u al dan niet vergezeld van een Mea culpa, om dit alsnog te corrigeren*." Ik voorzie vooralsnog dat er voldoende mogelijkheden zijn om het Gebiedsakkoord, zoals we dat met elkaar beoogd hebben, met elkaar uit te kunnen voeren. Mocht er uit die verkenning iets anders komen, dan kom ik bij u terug en dan gaan we het corrigeren. Dat is wat ik van uw meerderheid heb begrepen. Een man een man, een woord een woord. Dan moet je het ook gewoon gaan waarmaken. Dat beperkt zich alleen tot het Gebiedsakkoord en niet tot alle overige gebieden waar Wijdemeren ook graag wat wil in het beschermde gebied. Het Gebiedsakkoord ontslaat niet de gehele gemeente.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dit ging me meer over de gemeente, die volgens mij toch iets moet. Op de Oostelijke Vechtplassen kom ik zo in mijn tweede termijn nog even terug over de volgorde waarop dit nu gaat.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Van Andel. Dank u wel, gedeputeerde Loggen. Groot en meeslepend, klein en ingrijpend. Ik zal het nog maar een keer herhalen voor u, wat dat vond u belangrijk, langs commissies en of Staten. Ik heb u nog een aantal andere dingen horen toezeggen onder andere om ruimte te krijgen voor een nader onderzoek voor de Ruimte-voor-ruimteregeling 'verkrotting van kassen'. U heeft het over Tiny houses gehad en u heeft alvast een voorschot genomen op moties en amendementen die nog worden ingediend.

Tweede termijn:

Dan zijn we toe aan de tweede termijn van de Staten. Ik heb een lijst naast me liggen en ik loop even de aangemelde sprekers langs. Dat zijn natuurlijk de sprekers, die ook op 5 oktober spraken. Dat is de heer Zoon van de Partij voor de Dieren, mevrouw Van Andel van het CDA, mevrouw Alberts van de SP, mevrouw Kaamer van Hoegee van de VVD, de heer Kaptheijns van de

PVV, de heer Klein van de ChristenUnie, de heer Vink van D66, de heer Voskuil van de PvdA, de heer Jensen van Forum voor Democratie en mevrouw Van Wijnen van GroenLinks.
Dan geef ik als eerste in de tweede termijn het woord aan de heer Zoon van de Partij voor de Dieren.

De heer **ZOON** (PvdD): Allereerst een paar huishoudelijke mededelingen. We willen Gedeputeerde Staten bedanken voor de uitgebreide reactie op de ingebrachte amendementen en moties. Ook dank voor de positieve adviezen over diverse duurzame ontwikkelingen die in amendement 22 staan en om natuur als groot openbaar belang op te nemen, zoals dat in amendement 37 staat. We hopen daar op een brede steun vanuit Provinciale Staten. Met de toezegging van GS om artikel 682 en 683 over dierenpopulaties te verduidelijken in te toelichting zullen we de amendementen 18 en 19 intrekken. Motie 87 zullen we aanhouden. We zullen zorgen dat dit wordt meegenomen in de discussie, die we gaan voeren bij de volgende Omgevingsverordening. Eigenlijk beginnen we aan die discussie na vandaag. Motie 88 trekken we in. Die is inderdaad behandeld bij de RES. De motie was in ieder geval ingediend, zouden we kunnen zeggen.
De amendementen 28 en 29 worden ook ingetrokken. Dat komt door een motie die de ChristenUnie direct zal gaan indienen. De afgelopen dagen hebben we veel discussie gehad over de transitie Agrarisch buitengebied, die er gaat komen. Het was een hoopvolle en inspirerende discussie, maar ook een heel ingewikkelde discussie. We zien niets in een simpel amendement en zoals het in de amendementen 28 e 29 vervat is.
Motie 84 zullen we intrekken. We zijn door GS overtuigd dat twee/derde nodig is. Omdat we niet alle amendementen en moties kunnen gaan behandelen heb ik een algemene opmerking. Op een aantal punten is deze Omgevingsverordening een verbetering, maar ook een verslechtering. Een aantal kunnen we corrigeren in de volgende Omgevingsverordening, maar waarom zolang wachten met een onzekere uitkomst. Verschillende crisissen moeten gestructureerd aangepakt worden en de Omgevingsverordening is daar een soort rotsblok voor. Deze Omgevingsverordening straalt die urgentie niet uit. Er moet nog wel wat gebeuren voordat de Partij voor de Dieren kan instemmen met deze Omgevingsverordening. Het is een belangrijk stuk in deze periode, waarmee gestart is in de vorige periode met een Omgevingsvisie. Dit document gaat bepalen hoe Noord-Holland er de komende jaren uit gaat zien. Het gaat over jacht op dieren, welke ruimte we geven in de landbouwtransitie, maar ook waar we als Provinciale Staten controle op willen houden, nu er ook meer richting de gemeenten gaat. Laten we geen stempelmachine worden. Laat het ook niet onze erfenis zijn richting de volgende Provinciale Staten. Ik heb de gedeputeerde gehoord met zijn toezegging, maar ik denk dat het goed is om bepaalde dingen even aan te scherpen. Om die reden zullen we dan ook amendement 34 van PvdA ook steunen en de moties van de SP over groot openbaar belang en het GS-mandaat krijgen onze steun. We willen vooral ons amendement 27 nogmaals promoten, aangezien die in lijn is met het HAC-advies. Amendement 44 over groot openbaar belang van de PvdA over de energietransitie snappen we, maar we zien hier ook grote gevaren in en daarom kunnen we het amendement niet steunen. Twee amendementen passen we aan, met dank aan GS voor de toelichting. Het is goed om op deze manier op gedeputeerde Talsma terug te kijken. Eén van zijn lijfspreuken was ‘Groots en meeslepend en klein en ingrijpend’ Het is lang geleden dat ik die uitspraak gehoord heb. Nu hoor ik de uitspraak weer heel vaak. Dat is op zich mooi. De toezegging is goed.

De amendementen 25 en 26 worden ingetrokken. Ze worden vervangen door twee nieuwe amendementen, die we samen met ChristenUnie en CDA zullen indienen.
Het eerste amendement is ‘Wijzigingen werkingsgebieden gehoord de commissie’

A25-2020 Wijzigingen werkingsgebieden gehoord de commissie

“Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 5 oktober 2020, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening NH2020,
besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit de tekst in art. 13.7 Wijziging werkingsgebied door GS:
"Gedeputeerde Staten kunnen de begrenzing van een werkingsgebied wijzigen, tenzij in deze verordening of bij of krachtens de wet waarop de betreffende regel is gebaseerd anders is bepaald." te wijzigen in:
"Gedeputeerde Staten kunnen — gehoord de desbetreffende commissie van Provinciale Staten, in alle gevallen waar het gaat om wijzigingen die groots en meeslepend of klein en ingrijpend zijn - de begrenzing van een werkingsgebied wijzigen, tenzij in deze verordening of bij of krachtens de wet waarop de betreffende regel is gebaseerd anders is bepaald."

En het tweede gewijzigde amendement.

A26-2020 Schrappen wijzigingsbevoegdheid GS bijlagen verordening te wijzigen

“Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 5 oktober 2020, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening NH2020,
besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit de tekst in art. 13.8 "Wijziging bijlage door Gedeputeerde Staten":
"Gedeputeerde Staten kunnen een bijlage bij deze verordening wijzigen, tenzij in deze verordening of bij of krachtens de wet waarop de betreffende regel is gebaseerd anders is bepaald." te wijzigen in:
"Gedeputeerde Staten kunnen — gehoord de desbetreffende commissie van Provinciale Staten. in alle gevallen waar het gaat om wijzigingen die groots en meeslepend of klein en ingrijpend zijn - een bijlage bij deze verordening wijzigen, tenzij in deze verordening of bij of krachtens de wet waarop de betreffende regel is gebaseerd anders is bepaald."

De **VOORZITTER**: Ik heb een interruptie van de heer Vink van D66.

De heer **VINK** (D66): Ik heb het in de commissie en ik meen ook in mijn eerste termijn gehad over groots en meeslepend, klein en ingrijpende wijzigingen, waar we als Provinciale Staten altijd in moeten meekijken. Ik vind het prachtig dat de heer Zoon daarin meegaat. Ik vind het nog mooier dat de gedeputeerde dat heeft omarmd en heeft gezegd: Vanzelfsprekend, als dat aan de orde is dan zal ik het aan Provinciale Staten voorleggen. Die zal ik betrekken. Mijn vraag is: Waarom is dan nodig om toch nog deze amendementen in te dienen? Ik begrijp dat niet goed.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik heb de gedeputeerde gehoord. Ik heb het volstrekte vertrouwen in de gedeputeerde dat hij dat zal gaan doen. Ik heb ook nog wel het vertrouwen in de volgende

coalitie, waarbij de gedeputeerden zich hieraan zullen houden, maar wat ik al zei: De Omgevingsverordening is een baken, een blok steen, dat we neerzetten. Dat gaat, als het goed is, een aantal generaties van Provinciale Staten mee. Een toezegging nu is heel veel waard. Ik weet niet of die toezegging over tien jaar nog steeds standhoudt. Daarom zou ik deze heel graag op zwart op wit op papier willen hebben. Is de heer Vink dat met mij eens?

De heer **VINK** (D66): Nou, nee. Ik vertrouw op deze toezegging van de gedeputeerde. Ik weet dat we straks nog een Omgevingsverordening 2.0 krijgen. Mochten we tegen die tijd, of in de komende periode er tegenaan lopen en denken: "De toezegging was mooi, we hebben er vertrouwen in, maar er is toch een keer wat misgegaan." dan kunnen we dat altijd nog repareren bij de Omgevingsverordening 2.0. Ik vind het op dit moment geen vertrouwen uitstralen, terwijl de gedeputeerde juist alle aanleiding geeft om hem wel te vertrouwen en hem die ruimte ook te geven. Ik vind het jammer dat de heer Zoon deze twee amendementen indient. Ik denk ook dat het overbodig is. De heer Zoon ziet dat duidelijk anders. Dat is mijn vraag.

De heer **ZOON** (PvdD): Nu geeft de heer Vink de gedeputeerde niet genoeg credits, want ik heb absoluut vertrouwen in deze gedeputeerde. Ik denk, eerlijk gezegd, dat het in de komende twee jaar helemaal niet het geval zal zijn. Ik denk dat onze gedeputeerden de komende tijd zich keurig aan deze toezegging gaan houden. Daar twijfel ik echt niet over. Daarom is het juist goed om dit voor de volgende periode alvast neer te zetten. Daarom zullen we de amendementen niet gaan aanhouden of intrekken.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Verder willen we een warm pleidooi houden tegen motie 96. Ik kom zelf uit Wormer. Ik ken de situatie daar. Het is mijns inziens een klassiek voorbeeld van een uitleglocatie mogelijk maken door sportvelden in het buitengebied te plaatsen en vervolgens daar woningbouw op te doen. Via twee stapjes kan je op zo een moment woningbouw in ongewenste locaties mogelijk maken. Ik snap niet waarom de motie 96 een positief advies krijgt. Vandaar onze oproep om tegen te stemmen.
Ik zal nog even enkele amendement langslopen. Amendement 17 Doelmatig verjagen. Het gaat hier om schadebestrijding en hoe dit het meest effectief gedaan kan worden. Op dit moment wordt sneller naar een geweer gegrepen. Lid 12 van het artikel gaat over voorwaarden waarin verjaagactie moet voldoen. Het gaat niet om een carte blanche geven om te gaan schieten. Daarnaast is de huidige regel ingewikkeld en niet te handhaven. De Omgevingsverordening gaat juist over het versimpelen en doelmatiger maken. Ons voorstel van vier dieren per geweerdrager is ook gebaseerd op de regeling bij andere provincies en wat mij betreft is dit amendement vrij cruciaal voor de Partij voor de Dieren.
Amendement 21 Vuurwerk: We zijn blij met het neutrale advies van GS. Als we de Omgevingsverordening eenvoudiger en simpeler willen maken lijkt een duidelijk 'nee' meer op zijn plaats. Het is ook meer toekomstgericht. Daarom handhaven we het amendement. Vuurwerk en stiltegebieden gaan niet samen. Zo vindt ook een meerderheid van Nederland.

Amendement 23 Intensieve veehouderij. Het is diervriendelijk om een bedrijf dat wil groeien daar geen intensieve veehouderij meer van te laten maken. De weg voorwaarts zit bij het uitbreiden van dit soort bedrijven om die transitie te maken. Dat dit kan laat gemeente Apeldoorn ook zien met een soortgelijke motie, die door GroenLinks, SP, ChristenUnie, D66, PvdA, 50PLUS en de Partij voor de Dieren daar is ingediend. Dit amendement is ook in lijn met het verkiezingsprogramma van D66 en GroenLinks en ook in gedachte eigenlijk met hoe de PvdA spreekt. Aan de ene kant zouden we landbouw moeten promoten, maar dan moet je ook zeggen dat we de intensieve veehouderij een halt moet gaan toebrengen. Dit amendement maakt dit laatste mogelijk. Uitbreiding van intensieve veehouderij werkt de door ons gewenste transitie naar kringloopboeren tegen. Laten we vandaag een duidelijke stap zetten, zodat boeren kunnen helpen in transitie naar een landbouwsysteem, waar iedereen beter van wordt.
Dan amendement 24 Bouwlaag. De Omgevingsverordening gaat niet alleen over de ruimtelijke aanpak, maar het voegt allerlei verschillende onderdelen samen. De op één bouwlaag in de PRV is een loophole gevonden, - in goed Nederlands-. Dit amendement dicht die loophole door er één laag van te maken. Nieuwe kippenflats zouden dan niet meer mogelijk kunnen zijn. Ook gelet op de transitie die gaande is, lijkt me het juist een goede ontwikkeling. Dat amendement is dus eigenlijk in lijn met de oorspronkelijke PRV-gedachte.
Tot slot zullen we de DDA amendementen en moties betreffende de discussielocaties niet steunen, behalve die over het Tergooi Ziekenhuis. Last best, dank aan gedeputeerde Loggen voor de toezegging om de Omgevingsverordening 2021 goed voor te gaan bespreken voordat deze in revisie gaat.

De **VOORZITTER:** Ik recapituleer even. U heeft amendement 18 ingetrokken. U heeft amendement 19 ingetrokken. De amendementen 28 en 29 heeft u ingetrokken. U heeft motie 87 aangehouden, motie 88 en motie 84 ingetrokken en u heeft amendement 25 en 26 ingetrokken en daarvoor heeft u twee nieuwe amendementen ingediend. Dan maken ze hiermee onderdeel uit van onze beraadslagingen. Dat ging over het groot algemeen belang, de begrenzing daarvan en hoe daarmee om te gaan. De nieuwe nummering zal straks ook zichtbaar zijn in iBabs.
Dank voor uw bijdrage. U heeft nog anderhalve minuut spreektijd, dus u was keurig binnen de tijd. Dank u wel. Dan verzoek ik mevrouw Van Andel om ‘het handje’ op te steken.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Stel je hebt besloten een fietsvakantie door Noord-Holland te maken, maar net daarvoor heb je je fiets verkocht, je fietsschoenen aan de buurjongen gegeven en de routekaart gebruikt voor het aanmaken van de BBQ. Op de dag van vertrek sta je dus met lege handen. Je kunt helemaal niet weg en voordat alles weer aangeschaft is, ben je weken verder. Zo voelt dat nu voor ons bij het uitvoeren van de omvangrijke bouwopgave waarvoor we staan. Wij staan daar met zijn allen voor aan de lat, de woningnood, niet alleen voor de mensen die al een mooie woning hebben, maar ook voor de mensen die daar nog op wachten. Deze woningen zullen in gemeenten gebouwd moeten worden. Die klagen, met onderbouwing, dat zij volstrekt niet aan hun woningbouwopgave kunnen voldoen. Maar goed, er is wel een idee. Er wordt een masterplan Deltaplan Woningbouw gemaakt. Dat we dan net nu het aantal plekken waar er gebouwd mag worden nog verder beperken is dan maar even zo. Ik vraag me af hoe de gedeputeerde gaat uitleggen dat hij een masterplan Deltaplan Woningbouw gaat maken, terwijl tegelijkertijd noodkreten van gemeenten over de beperkte mogelijkheden om te bouwen hard klinken. De noodkreten ten aanzien van de Omgevingsverordening zijn eigenlijk helemaal genegeerd. Hoe legt

de gedeputeerde uit dat hij op vier plekken, Uitgeest, Castricum, Schagen en de Oostelijke Vechtplassen een verkenning gaat doen, maar wel eerst het probleem waarvoor deze verkenning nodig is, alleen nog maar erger maakt? hoe reëel is het masterplan Deltaplan Woningbouw? Nu we nu eerst alles coûte que coûte alle provinciale ruimtelijke regels op potentiële woningbouwgebouwen alleen strakker regelen en dat we daarna wel eens kijken of er misschien hier en daar nog dingen wel kunnen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Andel, er is een interruptie door mevrouw Van Wijnen van GroenLinks.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Ik vraag me af nu mevrouw Van Andel voortdurend zegt dat de mogelijkheden steeds kleiner worden, of ze geluisterd heeft naar de gedeputeerde die zegt dat er meer mogelijk is, dan in de afgelopen vijftig jaar mogelijk is geweest. Eigenlijk al die tijd dat uw partij hier op het pluche zat en nu is er meer mogelijk. Hoe kan u dan blijven volhouden dat er minder mogelijk is?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): De woningnood is groter dan anders. De BPL-gebieden zijn dichter tegen de kernen aangetekend, waardoor heel veel gemeenten minder ruimte hebben om uit te breiden. Dat in combinatie met de woningnood maakt dat er nu een probleem is, waarvoor gemeenten geen oplossing kunnen krijgen. Zij mogen van deze Omgevingsverordening verwachten dat daar iets aan gedaan wordt, in plaats van dat het probleem alleen maar erger wordt gemaakt.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Ik vraag me af hoe deze Omgevingsverordening problemen erger maakt. Er is meer mogelijk dan er de afgelopen jaren mogelijk was. Overigens is de crisis niet van gister. Die is ontstaan over de afgelopen tientallen jaren. Ik blijf het merkwaardig vinden, dat mevrouw Van Andel dat volhoudt. Het is geen vraag.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik vraag me af of mevrouw Van Wijnen goed heeft geluisterd naar alle insprekers. Bijvoorbeeld wethouders van gemeenten zeiden dat er toch echt woningen gebouwd moeten worden. De provincie kan die woningen zelf niet bouwen. Wij vinden het hoe het nu gaat met het Masterplan Deltaplan Woningbouw een totaal onhandige en daardoor verkeerde volgorde. Eerst je instrumenten weggooien en daarna een Deltaplan gaan maken. Ik zei het de vorige keer al, en ik heb daar nog geen antwoord op gehoord van mijn collega's-. Misschien krijg ik dat nu van mevrouw Kaamer van Hoegee.

De **VOORZITTER:** Ja, er is een interruptie van mevrouw Kaamer van Hoegee van de VVD.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Mevrouw Van Andel, dat antwoord heeft u al. Dat Deltaplan Wonen komt nog steeds bij de VVD vandaan. Daar gaat het niet om. Heeft u net wel geluisterd naar wat gedeputeerde Loggen verteld heeft?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ja, ik heb geluisterd. Ik heb ook geluisterd naar alle veertig insprekers, die er twee weken geleden waren. Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat die besluiten allerminst zijn weggenomen. Sterker nog, dat we er als PS helemaal aan voorbij gaan.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Ik heb nog een tweede interruptie. Mevrouw Van Andel geeft aan dat ze wel geluisterd heeft. Heeft ze ook gehoord wat de gedeputeerde gezegd heeft? Ik krijg niet het antwoord. U blijft in uw eigen kringetje zitten door te zeggen dat er niks kan. Ik heb de gedeputeerde toch echt horen zeggen dat er wel mogelijkheden zijn.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Er zijn mogelijkheden binnen de strakkere provinciale regels. Op basis van de Omgevingsverordening, de Omgevingswet en de geest daarvan hadden gemeenten echt iets anders mogen verwachten. Zeker in deze tijd van grote woningbouwopgaves, sterker nog woningnood.

De **VOORZITTER***:* Er is ook een interruptie van de heer Vink van D66.

De heer **VINK** (D66): Op het gevaar af dat ik ga herhalen wat mijn voorgangers al zeiden in hun interrupties. De gedeputeerde legt uit welke mogelijkheden er zijn in landelijk gebied. Dat we tegelijkertijd moeten zorgen voor een goede balans, maar dat die mogelijkheden niet kleiner zijn geworden en dat er dus van alles mogelijk is. Dan is het toch aan Provinciale Staten om daar naast te luisteren, maar ook om deze lijn uit te leggen naar anderen door te zeggen: “U denkt wel dat het moeilijker wordt, maar dat is niet zo, want deze Omgevingsverordening geeft u alle ruimte, als u maar aan de Ladder Duurzame verstedelijking en zich aan een aantal overlegafspraken met de omgeving en regio houdt.” Dat zou u toch ook moeten kunnen ondersteunen, mevrouw Van Andel?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik ondersteun in het geheel niet dat er nu heel veel kernen zijn die helemaal ontsloten door BPL en die dus helemaal niks meer kunnen en waarvan wij de leefbaarheid hard achteruit laten gaan en hen totaal geen mogelijkheden meer bieden. Het is zowel de opgave van de woningbouw als het feit dat we op sommige plekken zeggen: “Sluit de sportverenigingen en scholen maar, want hier mag het niet van de provincie.” Daar ben ik het dus zeker niet mee eens.

De heer **VINK** (D66): Wat heeft u dan nu gehoord van de gedeputeerde wat heeft veranderd in wat u de vorige zei? Wat u nu zegt dat heeft u al twee keer gezegd. Ik heb de indruk dat er niets veranderd is aan uw inbreng. Is er niets in de inbreng van de gedeputeerde waarvan u zegt: “Nu kijk ik er toch, op onderdelen wellicht, anders tegen aan?” Is er niets veranderd?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik wil best even nadenken, maar ik denk het eigenlijk niet. Ik heb de stukken gezien en daarna de pre adviezen op onze moties. Ik heb gezien dat zelfs over discussielocaties, waar je toch echt van mening kunt verschillen hoeveel ruimte de provincie daar moet geven, er geen millimeter ruimte is. Dat er is geen enkele ruimte voor woningbouw wordt gegeven. Daar ben ik eigenlijk alleen maar in gesterkt.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL) Nog een korte aanvullende vraag. Ik heb de insprekers ook goed gehoord. Ik heb insprekers gehoord, die hebben geïnvesteerd in projecten die onder de PRV ook al niet mogelijk waren. Ze hebben een gokje gewaagd en winnen nu niet. Hoe kijkt mevrouw Van Andel daar tegenaan? Moeten we daaraan nu opeens gehoor aan geven? Toch ook wat nuance in het gesprek. Het is gewoon echt een provinciale taak om natuur te behouden en te realiseren. Hoe wilt u invulling geven aan die taak?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): De eerste vraag was over de PRV. Onder de PRV kon je nut en noodzaak aantonen en er was, in samenspraak met de provincie, af en toe best weleens wat mogelijk. Nu wordt dat veel strakker ingezet, terwijl op basis van de sturingsfilosofie in de Omgevingswet en op basis van de opgaven waar we voor staan, en waarvan de verordening ook zou moeten uitgaan, namelijk de grote woningnood, hadden de gemeenten toch echt iets anders van deze Omgevingsverordening mogen verwachten.
De tweede vraag ben ik even kwijt. Kan mevrouw Van Wijnen die nog herhalen?

De **VOORZITTER**: De tweede vraag ging over of u ook vindt dat het de taak van de provincie is om juist ook de natuur te beschermen.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Zeker. Volgens mij kunnen we dat heel goed samen met gemeenten doen. Daar wonen de mensen die er al dan niet bezwaar tegen zouden kunnen hebben, omdat hun uitzicht wordt belemmerd, of dat een bepaald gebied op de fles gaat. Dat moeten we juist doen met de mensen die daar wonen. Waarom werken we niet samen? Waarom zijn wij nu niet de provincie, met zoveel kennis in huis op het gebied van hoe je dat slim kan oplossen, die samen met de gemeenten gaat kijken wat er wel kan, in plaats van nu opleggen wat er vooral overal niet kan? Dan kijken we daarnaar nog weleens in een nieuwe versie, of een verkenning. Dat is toch de omgekeerde wereld en de verkeerde volgorde?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Eerder riep de heer Vink gedeputeerde Talsma in herinnering, waarvoor dank. Een mooie verwijzing waarvoor dank namens mijn fractie. Die heeft een lijvig maar uiterst lezenswaardig boekwerk geschreven. Ik zou mevrouw Van Andel willen aanraden daar ook eens door heen te bladeren. Het heet ‘Maak plaats, signaal Oranje’ en zet keurig uiteen wat de visie op woningbouw is en hoe dat zit met bijvoorbeeld zaken als OV knooppunten. Dat is één van de redenen dat we bijvoorbeeld voor het OV-knooppunt Schagen heel goed moeten kijken of daar misschien toch iets moet gebeuren. Kortom, er wordt wel degelijk heel serieus naar gekeken. Wat inderdaad niet kan, en dan roep ik in herinnering wat ik in de commissie al gezegd heb, is dat elke propositie, omdat het zo fijn is voor het saldi van ontwikkelaars en het verhaal dat het de enige mogelijkheid voor de leefbaarheid in kleine kernen is, heb ik al heel vaak weerlegd. Laat ik het dan nog een keer zeggen. Is mevrouw Van Andel het met mij eens dat niet alles kan en niet alles kan overal?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ja, daar ben ik de vorige keer ook op ingegaan. Dat ben ik met u eens. Late we samen met gemeenten kijken hoe dat werkt en hoe we dat dan moeten doen. Er

kunnen namelijk heus wel regels opgesteld zijn. Natuurlijk. Maar laten we dat als overheden samen doen, ook met de lokale volksvertegenwoordigers, die zich vaak van links tot rechts voor bepaalde projecten uitspreken, omdat zij uiteraard wel staan voor de leefbaarheid van hun kernen. Ik kan dan niet begrijpen hoe je daar om heen kunt gaan. Sportverenigingen, scholen, vergrijzing. Daar wordt bij gemeenten veel belang aan gehecht. Volgens mij kunnen we daar heel goed samen met de gemeenten naar kijken, in plaats van het hebben over speculaties enzovoort. Ik wil ook graag dat boek lenen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Dat laatste zal ik zeker toezeggen. Het boek is buitengewoon leesbaar. Ik moet even kijken hoe ik dat qua Corona bij u krijg. Dat komt goed,
De vraag die ik nog wil stellen. Is mevrouw Van Andel ermee bekend dat het her en der bij bouwen van een aantal huizen niet de enige redding is voor bijvoorbeeld voorzieningen voor onder meer sportverenigingen, hoe dierbaar ze mij ook zijn. Die leefbaarheid speelt ook. In al die afwegingen hebben we een heel duidelijk beleid gevoerd al die jaren. Dat beleid gaat aan de ene kant over het bewaken van open landschap en grond en aan de andere kant zorgen dat er ruimte is om woningbouw te plegen. U doet net of dat niet gebeurd is. U doet net alsof dat in het kader van deze verordening niet verruimd is. Wat het wel degelijk is. Wat we niet hebben gedaan in deze verordening en daar ben ik het college erg dankbaar voor, is dat we hebben gezegd: Wij gooien Noord-Holland open, want ieder weiland is een stuk bouwgrond. Dat is wel de kern van uw benadering. We verzetten ons daartegen. Ik hoop dat u het met mij eens bent dat het ook niet de bedoeling kan zijn.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik ben het er niet mee eens dat we in mijn betoog alles open gegooid zou worden. Er is wel degelijk, en u doet gemeenten hier echt tekort mee, goed naar de plannen gekeken, die zij graag willen. Dus alles opengooien vind ik eigenlijk totaal niet op zijn plaats richting gemeenten die hiervoor weloverwogen plannen hebben ingediend.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik probeerde te zeggen dat het toch echt de omgekeerde wereld is en de verkeerde volgorde.
Ik begin met wat reacties op de pre adviezen over moties en amendement. Ik begin met de reactie op motie 99, over het gestand doen van de handtekening onder het akkoord van de Oostelijke Vechtplassen. Ik citeer uit het advies: “GS geven met het verkenningstraject al vorm aan de afspraken binnen het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen”. Ik begrijp het niet. Gaan we dat nu doen door eerst alles te verbieden wat er in dit akkoord staat en daarna te kijken hoe toch met zijn allen aan dat gebiedsakkoord kan worden voldaan? Dat is het wegtrekken van je handtekening onder zo een akkoord en het weer opnieuw willen doen. Wij vinden dit echt niet uit te leggen. Hier toont de provincie zich een onbetrouwbare overheid. We hebben vandaag de kans om deze onlogica nog te verhinderen. Dan over de lijst met discussielocaties en de moties die we daarover hebben ingediend. Ik begrijp niet waarom deze lijst zo heet. In de reactie van GS laten zij zien helemaal niet open te staan voor een discussie, laat staan een ander besluit van PS over deze locaties. Ik dacht dat dit nu juist discussielocaties heten, omdat hier al jarenlang een

discussie met de provincie speelt en u nu aangeeft dat achter deze discussie door PS een punt gezet moet worden. U vraagt aan PS een eigen oordeel. Waarom zet u al deze moties op ontraden en niet op 'oordeel PS'? Waarom is het zo belangrijk voor GS dat deze allemaal niet doorgaan? De moties worden ontraden op basis van de regels die er al waren en die nu voor deze projecten onverwacht strenger worden, in plaats van soepeler, wat op basis van de sturingsfilosofie verwacht had mogen worden. Het moge duidelijk zijn dat wij het niet eens zijn met de regels die voorgesteld worden. Ik vond het fijn dat de gedeputeerde voor ons op een rij had gezet, welke projecten, waar al jarenlang discussie over was en die gemeenten met redenen heel graag willen, last van deze Omgevingsverordening zouden krijgen. Zijn we voor deze projecten wel een betrouwbare, faciliterende overheid? U raadt al onze moties af omdat ze op basis van de huidige regels niet mogen. Maar voorzitter, we maken hier nu de regels en wij hebben hier het finale politieke oordeel. Dat de provincie zich dan zelfs over Stompetoren zo ingraaft dat er zoveel provinciale argumenten tegen zijn, terwijl het op basis van de huidige regels gewoon had gekund, vinden wij een schandalige houding richting gemeente Alkmaar. Hierbij dan nog een keer een betoog, gebaseerd op de argumenten in de pre adviezen, richting mijn collega's in PS. Wat u ook vindt van deze Omgevingsverordening, wees geen hindermacht. Men had van deze Omgevingsverordening met recht en rede mogen verwachten dat er meer ruimte zou komen en vaak was er onder de PRV al nut en noodzaak aangetoond, waardoor er toen een uitzondering mogelijk was. Het is echt niet gek dat gemeenten daar vanuit zijn gegaan.
Heel kort over de moties. Motie 89 Limmerkoog in Uitgeest. Een verrommeld terrein met kassen waar bomen uitgroeien, waar nu in een aangepast plan, zes woningen op komen. Laten we dat nu gewoon regelen en niet eerst gaan verkennen. Motie 90 De Terp in Uitgeest. Kan de gedeputeerde mij uitleggen waarom een locatie, waar bebouwing is en een snelweg en provinciale weg lopen, toch van belang is voor het functioneren van het weidevogelkerngebied als geheel? Hoe moet ik dat voor me zien? De weidvogels zitten ergens anders, maar vliegen er weleens langs.
Motie 91 Zuid-III, Akersloot. We hebben inderdaad in de motie onterecht aangegeven dat dit gebied onder de PRV PSG was, maar er is echter wel in een laat stadium nu BPL ingetekend. Daarvoor was er niet zo een dergelijk regime. Hier toont de provincie zich geen betrouwbare overheid. GS geven zelf al aan dat de kans dat de verkenning iets aan het standpunt gaat wijzigen klein is.
Motie 92 en 93: U maakt het gemeente Wijdemeren totaal onmogelijk om aan haar woningbouwopgave te voldoen. Wat voor mooie natuur inclusieve plannen er ook gemaakt worden op locaties waar niemand in tijden een weidevogel heeft gezien. Hoe gaat u deze gemeente helpen aan haar woningbouwopgave te voldoen? Toch nog graag een toelichting daarover.
Motie 95 Noordeinde 65 in Oostzaan. Volgens mij zag de provincie eerder zelf ook wel, gezien de eerste reactie op deze motie, dat het heel onlogisch is om dit gebied niet uit het BPL te halen.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie van de heer Vink.

De heer **VINK** (D66): Mevrouw Van Andel gebruikt hele grote woorden. Het college legt in de beantwoording en pre advisering vrij helder uit waarom in sommige gevallen de verwachtingen

die gemeenten hebben, eigenlijk onjuist waren, of te vergaand waren en dat er ook een andere werkelijkheid is. Dat er bijvoorbeeld op onderdelen door de provincie een slag om de arm is gehouden. Als dat zo is, dan zijn die grote woorden toch eigenlijk niet op zijn plaats, ongeacht het standpunt van mevrouw Van Andel? Ik hoor graag waarom zij die grote woorden meent te moeten gebruiken.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik gebruik ze inderdaad in een paar projecten, maar vooral voor Stompetoren, omdat er eigenlijk tegen Alkmaar wordt gezegd: "Wij hebben nooit heel expliciet gezegd dat we het hiermee eens zijn, dus we hadden altijd nog 'nee' kunnen zeggen." Terwijl het gewoon onder de huidige regels mag. Dan zeg je: Ik ben al heel ver met een plan, maar ik hanteer nu andere regels, dus het mag opeens niet meer." Dat vinden wij een schandalige behandeling van de gemeente Alkmaar. In die zin sta ik daar nog steeds achter.
Ik was bij motie 94 Middelie. Daar wil ik echt van zeggen dat hier iets geks aan de hand is. GS stellen geen bewijzen gezien te hebben dat er eerder sprake is geweest van toezeggingen over ondersteuning van de provincie dat hier woningbouw plaats zou kunnen vinden. Kennelijk is nu omgekeerde bewijslast nodig, dat het wel zo is. Googelen aan de hand van de brief die de ontwikkelaar ons gestuurd heeft, geeft bewijs dat het door de provincie mede bedachte 'Bufferwoningbeleid' van eerder deze eeuw op deze locatie wel degelijk aan de hand was. Er is een beeldkwaliteitsplan dat met ondersteuning van de provincie is gemaakt. We hebben via de ontwikkelaar ook het verslag van de ARO gekregen, waarin deze locatie goedgekeurd wordt. We gaan dit uiteraard nog opsturen. We vragen de gedeputeerde zelf nog eens in de archieven te willen nagaan hoe dit nu zit en dan nog bij ons terug te komen. We vragen om een toezegging h hierop.
Dan nog onze twee amendementen 30 en 31 over woningbouw Egmond aan de Hoef Noordoost en Egmond Binnen Zuid. We zouden kunnen leven met het alleen uit het BPL en niet uit de kaart Landelijk gebied halen van deze locaties. Daarom dien ik deze twee amendementen gewijzigd in.

A48-2020 "Locatie Egmond a/d Hoef Noord/Oost"
"Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 5 oktober 2020, ter behandeling van voordracht 1477251/ 1478383 Omgevingsverordening NH2020 (en bijbehorende stukken)
Besluiten in bovengenoemde verordening en in de daarbij behorende kaarten het werkingsgebied Bijzonder Provinciaal Landschap te verwijderen van de locatie Egmond a/d Hoef Noord/Oost, volgens de hieronder opgenomen kaart."

A49-2020 "Locatie Egmond-Binnen Zuid"
"Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 5 oktober 2020, ter behandeling van voordracht 1477251/ 1478383 Omgevingsverordening NH2020 (en bijbehorende stukken)
Besluiten in bovengenoemde verordening en in de daarbij behorende kaarten het werkingsgebied Bijzonder Provinciaal Landschap te verwijderen van de locatie Egmond-Binnen Zuid, volgens de hieronder opgenomen kaart."

Ik heb ze aan de griffie gestuurd. Het is bij deze twee locaties lastig werken met twee waarheden als de provincie ontkent van deze plannen te weten en de gemeente aangeeft wel degelijk bij de gedeputeerde en bij de provincie te hebben aangegeven dat deze plannen er wel degelijk zijn en dat de gemeenschap er ook helemaal achterstaat.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie van mevrouw Van Wijnen van GroenLinks.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Ik vroeg me af of ik het nu goed begrijp dat mevrouw Van Andel het bestaan van een Beeldkwaliteitsplan als voldoende bewijs ziet om een woningbouwlocatie vrij te geven. Ik was een aantal jaren gemeenteraadslid in Amstelveen. Ik heb talloze Beeldkwaliteitsplannen voorbij zien komen. Gewoon omdat het denken niet stopt. Omdat je aan het puzzelen bent als gemeente, wat kan waar en hoe kan je dat vormgeven. Het zou zelfs niet mogelijk zijn om alle beeldkwaliteitsplannen uit te voeren, vanwege het feit dat er voor één locatie meerdere bestaan. Ik zoek even naar hoe ik dit moet interpreteren.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Mijn punt was dat mede met steun van de provincie dit Beeldkwaliteitsplan tot stand is gekomen. Dan kan de provincie toch niet beweren dat zij er niet van wist dat op deze plek woningbouw was, waar ze zelf aan heeft meegewerkt, door zelf te ondersteunen dat daarvoor een Beeldkwaliteitsplan is. Dat is mijn antwoord hierop.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Andel, even een tussentijdse vraag. U heeft twee amendementen ingetrokken en twee gewijzigde ingediend. Klopt dat?

Mevrouw VAN ANDEL (CDA): Ik heb ze niet ingetrokken, maar gewijzigd ingediend. Het gaat om 0 en 31. In die zin heb ik ze eerst ingetrokken.
Amendement 32 Overgangsregeling Ruimte voor ruimte. Het advies van GS is neutraal. Dank daarvoor. Het lijkt ons netjes om in ieder geval een goede overgangstermijn te hebben. Over Ruimte voor ruimte zelf, het amendement samen met de ChristenUnie. De stelling in uw advies dat gemeenten niet hebben aangetoond dat twee woningen niet goed genoeg zijn. Dat gegevens hierover niet openbaar beschikbaar zijn, wil niet zeggen dat u dan kunt redeneren dat twee dan wel genoeg zou zijn, omdat het tegendeel niet bewezen is. Samen met de ChristenUnie stellen we voor een maximum aan de bebouwing te doen qua oppervlakte. U schrijft dat niet duidelijk is waarop die 25% is gebaseerd. Met deze aanpassing doen we een verbetervoorstel ten opzichte van de huidige regeling waar ook voor een klein schuurtje bijvoorbeeld al woningen gebouwd mogen worden. 25% van de huidige bebouwing lijkt ons toch op zijn minst redelijk. Ik zou zelfs zeggen dat het nog aan de lage kant is. Afschaffing van deze regeling schuurt echt.
Amendement 33 over woningbouw als groot openbaar belang. Waarom zou dit amendement niet aangenomen kunnen worden, aangezien u al aangeeft dat woningbouw inderdaad van groot openbaar belang kan zijn. Datzelfde geldt overigens voor alle elementen die andere partijen willen toevoegen aan dit begrip, zoals natuur. Die zullen we dan ook positief bekijken. We gaan er ook vanuit dat wat er nu staat geen limitatieve opsomming is. Wij en andere partijen willen gewoon dat groot openbaar belang nader specificeren. U schrijft dat dit amendement

onderbouwing van woningbouwplannen op die plek op voorhand overbodig zou maken en dat dit amendement woningbouw mogelijk zal maken op locaties waar geen woningbouwtekort is. Daarom wil ik amendement 33 graag gewijzigd indienen. Dan staat er dat woningbouw ontwikkelen in Bijzonder Provinciaal Landschap, waar is aangetoond dat er sprake is van woningnood, van openbaar belang kan zijn.

A50-2020 “Groot Openbaar Belang”

“Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 5 oktober 2020, ter behandeling van voordracht 1477251/ 1478383 Omgevingsverordening NH2020 (en bijbehorende stukken)

De tekst van lid 8 van artikel 6.41 'Bijzonder provinciaal landschap' in bijlage 12 'artikelsgewijze toelichting' (pagina 105) bij de het eindconcept omgevingsverordening Noord-Holland 2020 als volgt te wijzigen:

Van:

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, inclusief nieuwe stedelijke ontwikkelingen, die van groot openbaar belang zijn, wordt een uitzondering gemaakt. Ook wanneer deze leiden tot een aantasting van de kernkwaliteiten zijn deze mogelijk in Bijzonder provinciaal landschap. Er moet dan wel aannemelijk worden gemaakt dat er geen reële andere mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling en de negatieve effecten moeten zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten moeten worden gecompenseerd. Voor windturbines en zonneparken geldt dat de Regionale energie strategieën (RES 'en) duidelijkheid kunnen bieden voor de vraag of een dergelijke ontwikkeling van groot openbaar belang is en of er ergens anders, buiten het Bijzonder provinciaal landschap, reële andere mogelijkheden zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling.

Naar:

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, inclusief nieuwe stedelijke ontwikkelingen, die van groot openbaar belang zijn, wordt een uitzondering gemaakt. Ook wanneer deze leiden tot een aantasting van de kernkwaliteiten zijn deze mogelijk in Bijzonder provinciaal landschap. Er moet dan wel aannemelijk worden gemaakt dat er geen reële andere mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling en de negatieve effecten moeten zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten moeten worden gecompenseerd. Voor windturbines en zonneparken geldt dat de Regionale energie strategieën (RES 'en) duidelijkheid kunnen bieden voor de vraag of een dergelijke ontwikkeling van groot openbaar belang is en of er ergens anders, buiten het Bijzonder provinciaal landschap, reële andere mogelijkheden zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling.

Gezien het grote tekort in Nederland aan klimaatneutraal, circulair gebouwde en landschappelijk goed ingepaste woningenbouwplannen, waarvan de behoefte is aangetoond, kunnen woningbouwontwikkelingen in bijzonder provinciaal landschap waar is aangetoond dat er sprake is van woningnood van groot openbaar belang zijn. Daarbij moet in ieder geval worden aangetoond dat in de directe omgeving geen ruimte bestaat binnen bestaand stedelijk gebied of buiten het bijzonder provinciaal landschap en moeten woningbouwplannen onderdeel uitmaken van de regionale woningbouwprogrammering."

U ontraadt amendement 34 over het schrappen van het woord kleinschalig in het toestaan van multifunctionele landbouw. U wilt eerst in gesprek met de agrariërs over welke beperkingen zij verwachten, zodat er voor de volgende versie eventueel een voorstel kan worden gedaan. We vinden dit opnieuw de verkeerde volgorde, maar geven de gedeputeerde hier graag de ruimte voor. We trekken amendement 34 in.
Motie 96 Duurzame sporthal op ijsbaanterrein in Wormer: Dank voor het positieve advies. Kunt u toezeggen de gemeenten te helpen te voorkomen dat de te verplaatsen ijsbaan dan weer de habitat voor weidevogels inschuift?
Motie 97 over het Tergooi Ziekenhuis in Blaricum: Dank voor het positieve advies.
Motie 98 over het uit BPL halen van woonkernen. In reactie op D66: Niet omdat die woonkernen geen prachtig onderdeel uitmaken van het landschap, maar omdat we willen dat er net als overal gemeentelijke regels gelden in kernen onder 500 inwoners en niet opeens provinciale regels, waardoor er weinig tot niets meer mag. We hebben al een Openluchtmuseum. Dat is in Enkhuizen.
Motie 100 over wonen in het tweede lint mogelijk maken. GS geven aan dat een extra woning bouwen op een erf veelal onmogelijk is, maar niet in het BPL. Daar moet eerst weer naar de kernkwaliteit gekeken worden.

De **VOORZITTER:** Mevrouw Van Andel, ik moet nu echt ingrijpen. U bent ruim door uw spreektijd heen. Zijn er nog moties of amendementen die u wilt intrekken? Anders gaat het over steun of niet steunen. Dat kunt u wellicht ook nog in een stemverklaring later doen. Nu zit uw spreektijd erop.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Over woningbouw in het lint wil ik mijn collega's oproepen om daar toch nog eens naar te kijken. Motie 101.

De **VOORZITTER:** Nee, ik vroeg of u nog moties of amendement wil intrekken. Dat is relevant.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): De rest is ook nog wel relevant in de opstelling van de anderen. Ik heb nog drie moties waar ik kort nog iets over wil zeggen.

De **VOORZITTER**: Nee, uw spreektijd is echt voorbij. Ik heb het al langer laten lopen. Ik wil dat bij iedereen in de gaten houden. U heeft twee amendementen ingetrokken. Dat zijn 30 en 31. Daar heeft u gewijzigde amendementen voor ingediend. U heeft amendement 33 ingetrokken en daarvoor een gewijzigde ingediend. De gewijzigde zullen een nieuwe nummering krijgen. U heeft 34 ingetrokken. Voor de rest heeft u steun uitgesproken voor een aantal moties. U heeft nog een interruptie van de heer Vink van D66.

De heer **VINK** (D66): Ik het niet laten om toch in te gaan op de stelling van mevrouw Van Andel dat dorpen, nederzettingen, uit het BPL gehaald moeten worden, zodat die dan ruimte zouden krijgen voor hun eigen ontwikkeling. Landschap is altijd iets waar dorpen, kernen onderdeel van uitmaken. Juist die totaliteit maakt een landschap tot iets wat kwaliteit heeft en wat aantrekkelijk is. Dat is in het Groene Hart zo en dat is ook hier het geval. Ik heb dat vorige keer proberen uit te

leggen aan mevrouw Van Andel. Zij blijft stoïcijns hetzelfde zeggen. Waarom blijft zij dit nog steeds zeggen?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Omdat het binnen woonkernen aan gemeenten moet zijn, welke regels wel en niet gelden.
Ik heb nog een motie die ik wil intrekken. Dat is motie 103 over de gewenste verplaatsing van de supermarkt in Bergen. Kan de gedeputeerde toezeggen met de gemeente hierover in gesprek te gaan? Dan kunnen we onze motie intrekken.

De **VOORZITTER**: Dus dan heeft u de motie nog niet ingetrokken voordat er een toezegging is?

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ja, dat is waar.

De VOORZITTER: Bedankt voor uw bijdrage. Ik zag in de chat wat mensen over de spreektijd. Tijdens een paar interrupties had ik de spreektijd nog aan staan, vandaar dat ik mevrouw Van Andel nog even door heb laten gaan, ondanks dat ik had aangekondigd dat haar spreektijd op was. Ik houd het wel degelijk in de gaten. Dan verzoek ik mevrouw Alberts van de SP om haar 'handje' op te steken.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik heb in eerste termijn een warm pleidooi gehouden naar aanleiding van het Chinese spreekwoord dat het goed is als je de ramen openzet, maar dat je dan ook vliegen binnen krijgt. Dat er bij iedereen behoefte is aan een hor., Ik heb toen ook gezegd dat mensen vroegen om flinke gaten in het hor te knippen. Deze nieuwe Omgevingsverordening is wat de SP betreft een goede hor. Met tegelijkertijd allerhande ruimte. Als ik terugdenk aan hetgeen ik net hoorde van mevrouw Van Andel, die als warm pleitbezorger van verschillende projectontwikkelaars en gemeenten die gegokt hebben op woningbouw in buitenstedelijk gebied, dan denk ik: Het is maar goed dat we een hor hebben en dat pre adviezen laten zien dat GS er niet in meegaan. Ik ga er vanuit dat de meerderheid van de Staten er niet in mee zal gaan. Ik heb veel geluiden gehoord van Statenleden die heel erg blij zijn met het open landschap en de bescherming van de natuur. Ik heb zomaar het idee dat het is roepen in de woestijn is van het CDA. Dit soort dapperheid gun ik ze van harte. Het is niet het gevecht wat we op dit moment aan het voeren zijn. Het gaat niet om de korte termijn, namelijk het oplossen van de woningnood die over twintig jaar wellicht is opgelost, omdat veel mensen dan niet meer wonen waar ze nu zijn, omdat ze er gewoon niet meer zijn. We hebben namelijk met een vergrijzende populatie te maken. Er zal heel veel vrij komen. De bedoeling is niet dat we dan natuur gaan opofferen ten behoeve van leegstand.
Ik ben blij, net als de heer Zoon zei, met de uitgebreide reacties op de ingediende voorstellen, moties dan wel amendementen. Daar geef ik een compliment voor. Juist omdat daar zo goed beredeneerd wordt waarom er wel of niet wordt ontraden en hoe het pre advies tot stand is gekomen.
Het amendement en de moties van de SP wil ik even langslopen, omdat er toch op een aantal pre adviezen nog wat terug wil leggen bij GS. Ik heb het idee dat het niet helemaal geïnterpreteerd is, zoals wij het bedoeld hebben, dan wel dat GS antwoordt en ik het verkeerd lees.

Om te beginnen met amendement 37, dat samen is ingediend met de Partij voor de Dieren over groot openbaar belang. We zijn heel blij met dit pre advies.
Motie 104: Wat GS hier schrijven is dat PS voldoende sturing hebben met hun kader stellende rol. Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat ondanks die kader stellende rol wij opgezadeld werden met de Formule 1. De Formule 1 ontweek in feite dat heel grote belang van Natuurnetwerk Nederland en andere zaken. Met andere woorden: Ik wil graag onze motie over groot openbaar belang om die reden ook in stemming brengen. Hier zit nog een maas in de hor die iets te groot is, naar onze smaak.
Bij motie 105 gaan GS voorbij aan de overwegingen die zijn opgeschreven. U zegt dat dit een conflict kan hebben met de gemeente en daar is bestuursrecht de geijkte route voor als je er als individu of groep inwoners tegen bent. Waar wij over vallen is dat u eigenlijk alles afschuift op die gemeenten als het buiten de kader stellende rol van PS en GS gaat. Daar gaat het dus mis. Je kunt roepen: "Als je het er niet mee eens bent, dan ga je naar de rechter." Maar lang niet iedereen is daartoe in staat. Dus zeg ik: Probeer iets te ontwikkelen waardoor dat kan worden verminderd. Het is ook beter voor het rechtssysteem als niet iedereen daar elke keer tegen te hoop moet lopen.
Bij motie 106 heb ik de vraag hoe we dan voorkomen dat er onomkeerbare stappen worden gezet als je PS naderhand laat praten. U zegt dat we snel willen zijn. Dat snap ik, maar we kunnen op vele manier snel zijn. Tegelijkertijd kan er dan een besluit worden genomen, waarvan je naderhand zegt: Dat hadden we misschien niet moeten doen. Dat hadden we met zijn allen moeten bespreken. Daar hoor ik graag een antwoord van GS op.
Motie 107: GS zeggen daarop dat vanaf 2022 de hele boel wordt aangepast met de financiële natuurcompensatie. Leg deze motie uit als steun aan uw beleid en voer het nu alvast in. De rest van het hele plan gaat ontwikkeld worden. Daar doen we natuurlijk in alle enthousiasme aan mee.
Motie 108 daar zegt u dat we voorbij gaan aan wat de inspreker zei dat bij een kasteelbiotoop ook heel makkelijk, pal naast een kasteel, een flatgebouw kunt neerzetten. Dat is niet de bedoeling. U zegt dat dit allemaal geregeld is in het BPL. Lang niet altijd is dat het geval. Schootsveld is ook niet altijd BPL. Ik zou het wat positiever zien, zeker omdat er op deze manier maar zes kastelen zijn.
Motie 109: U zegt dat de cumulatieve effecten bij het Unesco Werelderfgoed worden meegenomen. Er wordt nog steeds gezocht naar hoe de verbinding A8/A9 kan worden aangelegd. Er wordt gezocht naar zoekgebieden voor windmolens. Er wordt nog gekeken naar allerlei gedoe met kassen. Dat gaat allemaal in etappes. Elke etappe cumuleert eigenlijk dat wat je niet moet doen in het Werelderfgoed van Unesco namelijk de Stelling van Amsterdam. Ik was bij deze pre adviezen niet altijd even blij. U zult aan ons stemgedrag merken waarom we zeggen: "Dit is heel goed binnen het beeld dat we nu hebben van de Omgevingsverordening en dat is slecht, want het knipt gaten in de hor." Dat is dan waarom we tegen zullen stemmen. Het is ook gelijk een stemverklaring.

De **VOORZITTER**: U heeft de nodige vragen gesteld. U heeft nog twee minuten spreektijd over. Dan wil ik vragen of mevrouw Kaamer van Hoegee haar 'handje' zou willen opsteken.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Aan het einde van deze avond stellen we, als het goed is, de Omgevingsverordening vast. Misschien wel het grootste dossier van deze periode. Dat het een groot onderwerp is blijkt wel uit de vele reacties die ik vanuit onze provincie heb gekregen op de behandeling in eerste termijn. Het door Gedeputeerde Staten toegezegde Deltaplan Wonen is zeer positief ontvangen. Wethouders, raadsleden maar ook verschillende organisaties hebben aangegeven uit te kijken naar dit deltaplan. We gaan ervan uit dat GS samen met de gemeenten op zoek gaan naar de mogelijkheden. Nu we het toch over het Deltaplan hebben, wil ik meteen van de gelegenheid gebruik maken om te verduidelijken dat het Deltaplan Wonen, wat de VVD betreft, niet alleen wordt opgesteld voor de grote gemeenten, maar ook de kleine kernen en dan de kleine kernen in Noord-Holland Noord in het bijzonder. De leefbaarheid van verschillende kernen komt in het gedrang als er niet of onvoldoende gebouwd kan worden in of aan kernen. Daarom wil ik nogmaals benadrukken dat dit Deltaplan Wonen essentieel is. Wat de VVD betreft gaan GS met het Deltaplan Wonen ook op zoek naar locaties die geschikt zijn voor bouwen van betaalbare woningen en het type woningen waar behoefte aan is. Niet iedereen wil in een klein appartement wonen in het centrum van de stad. Er is grote behoefte aan normale woningen met een tuin. De VVD is ook tevreden met de toegezegde notitie Lintbebouwing. We kijken uit naar deze notitie en gaan te zijner tijd graag met u in discussie over wat er in deze notitie komt te staan. Voor nu willen we GS de ruimte geven om aan deze notitie te werken. We zullen daarom niet al op voorhand middels allerlei amendementen op de Omgevingsverordening de broedende kip gaan storen.

De gedeputeerde heeft toegezegd om onderzoek te gaan doen in een mogelijke oplossing voor bijvoorbeeld leegstaande kassen, evenals dat er zojuist een toezegging kwam om tijdelijke huisvesting van seizoenarbeiders mee te nemen in het Deltaplan. U begrijpt dat de VVD in haar nopjes is met deze toezeggingen en kijkt vol verwachting uit naar het uitgewerkte huiswerk dat de gedeputeerde zichzelf gegeven heeft.

Er is mij iets opgevallen. Er wordt veel gesproken over het niet kunnen bouwen buiten de gemeentegrenzen. De VVD ziet het als volgt. De gemeenten gaan over de grond binnen bestaand bebouwd gebied. Daar waar het open landschap ligt, dan zal men met de provincie moeten praten. Wat de VVD betreft is dat een prima regeling. Het is net als dat je een schuur wilt bouwen in de tuin van de buren. Dat krijg je ook niet voor elkaar zonder toestemming van diezelfde buren. De reactie van de gedeputeerde op de interruptie van mevrouw Van Andel, eerder vanavond, heeft dat nog maar weer eens verduidelijkt. In de afgelopen twee weken hebben GS de tijd genomen om een grote stapel aan moties en amendementen te beoordelen en van hun commentaar te voorzien. Ik wil GS complimenteren met de uitvoerige reacties die bij hun adviezen zijn gegeven. Op een aantal moties en amendementen wil ik in deze tweede termijn een reactie geven. Covid 19 heeft veel invloed op ons dagelijks leven. De VVD heeft er begrip voor dat bepaalde zaken vertragen, bijvoorbeeld het vaststellen van deze Omgevingsverordening, maar ook bijvoorbeeld projecten die nog worden uitgewerkt in het kader van de Ruimte voor ruimteregeling. De VVD kan zich aan ook vinden in amendement 32 van het CDA. Dan zijn er ook moties ingediend om de genoemde discussielocaties beschikbaar te maken voor woningbouw. De VVD is er regelmatig op aangesproken dat de provincie, door er BPL van te maken, woningbouw onmogelijk maakt. Op de meeste locaties is er wat anders aan de hand dan alleen BPL. Dat is het lid-5-besluit dat er op ligt. Dat maakt woningbouw op die locaties erg moeilijk. Om die reden zal

de VVD deze moties niet steunen. Een van de discussielocaties is Stompetoren West. De VVD heeft nog steeds geen concrete afspraken gezien, welke zouden zijn opgesteld tussen de provincie en de toenmalige gemeente Schermer, of de huidige gemeente Alkmaar. Het gaat de VVD op dit moment te ver om in stemmen met motie 110, maar gezien de woningbouwbehoefte in de regio vragen we de gedeputeerde de mogelijkheden voor woningbouw in Stompetoren West mee te nemen in de bredere verkenning die gedaan gaat worden in het Deltaplan Wonen.

De **VOORZITTER**: We hebben een interruptie van mevrouw Van Andel van het CDA.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Mevrouw Kaamer van Hoegee heeft er gelijk in dat er de lidregels zijn, maar de provincie zegt nu juist: Omdat daar die regels al op liggen, is het niet nodig dat de provincie daar zelf nog regels bovenop houdt. Waarom laten we die er dan niet vanaf en laten we lid 5 al dan niet zijn werk doen? Vindt u dat u het, voor wat Stompetoren West betreft, kunt maken door een plan dat onder de huidige regels gewoon kan, nu ineens een streep kan worden gehaald, terwijl het al zover gevorderd is?

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Kan j praten van een vergevorderd plan als de provincie daaraan nog geen invulling heeft gegeven? Het is een plan. Kennelijk is er een verschil van inzicht in de communicatie tussen gemeente Alkmaar en Provincie Noord-Holland. Het gaat mij nu te ver om in te stemmen met de motie. Laten we het meenemen in de verkenning die er komt in het Deltaplan Wonen. Als daar nog steeds uitkomt dat het noodzakelijk is dan kunnen we altijd verder kijken. Daar zou het Deltaplan nu juist een goede invulling aan kunnen geven.
Uw vraag over de andere discussiegebieden, waar het lid-5-besluit op ligt. Ik heb u net uitgelegd hoe ik tegen BPL aankijk. Ook de gedeputeerde heeft vanavond aangegeven hoe dat zit met die landschappen. Het is aan het bevoegd gezag en dat ligt bij de provincie en niet bij de gemeenten. Zolang er lid-5 op zit, wordt het sowieso niet mogelijk om daar te bouwen.

De **VOORZITTER**: Er is ook een interruptie van de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Ik heb een vraag aan mevrouw Kaamer van Hoegee. U zegt: Laten we even wachten. De beste manier om te wachten is om onze motie te steunen. Dan zeggen we dat we het voorlopig nog geen BPL maken. Dan kunnen we dat er later alsnog van maken.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Ik wil niet in herhaling vallen. Ik vind dat niet nodig. Over BPL gaat de provincie. Als het toch noodzakelijk is dat daar woningbouw gaat plaatsvinden dan is dat volgens mij nog steeds mogelijk. Alleen moet het wel voldoen aan een aantal voorwaarden. Nu zie ik de heer Klein nee schudden. Dan verschillen wij daarin van inzicht.

De heer **KLEIN** (CU): BPL maakt stedelijke ontwikkeling onmogelijk. Het landelijk gebied aanwijzen vereist dat er regionale afstemming komt. Als we er BPL van maken is stedelijke ontwikkeling niet meer mogelijk.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Het is op dit moment toch niet mogelijk omdat er een lid-5-besluit op ligt. Ik snap het probleem niet. Het lid-5-besluit lossen we hier vanavond ook niet op. Daarvoor klop ik aan bij mijn partij in Den Haag. Ik hoop dat u dat ook doet.

We zullen instemmen met motie 117 van GroenLinks over de aardkundige monumenten. De afgelopen twee weken leek het wel of heel Noord-Holland alleen nog maar in Tiny houses wil wonen. Zoveel meldingen hebben wij hierover gehad. De VVD vindt het lastig. Tiny houses is een woonvorm. De provincie gaat niet zozeer over het type dat gebouwd moet worden, maar meer over waar er gebouwd mag worden. Wij bepalen immers ook niet waar woningen voor ouderen gebouwd moeten worden, waar sociale huurwoningen moeten komen, of waar jongerenhuisvesting moet plaatsvinden. De VVD kan wel de lijn volgen dat deze vorm van wonen zou kunnen landen in de regionale Woonakkoorden en zal er dan ook geen bezwaar tegen hebben als dit een plaatsje krijgt in het Deltaplan Wonen.
De VVD vindt het een goed plan dat gedeputeerde Loggen met de Staten in gesprek gaat als wijzigingen in bijlagen en werkingsgebieden van de Omgevingsverordeningen vallen onder het predicaat groot en meeslepend of klein en ingrijpen. De Staten houden hiermee voldoende grip. De toezegging van de gedeputeerde is wat de VVD betreft voldoende.
De VVD is tevreden met de toezeggingen van de gedeputeerde als het gaat om Deltaplan Wonen, de notitie Lintbebouwing, het opruimen van kassen. We wachten misschien een tikje ongeduldig op deze documenten en gaan daarna verder met u in debat over de enorme woningbouwopgave in Noord-Holland en zien de Omgevingsverordening 2.0 vol vertrouwen tegemoet.

De **VOORZITTER:** Ik vraag de heer Kaptheijns om zijn ‘handje’ op te steken. Ondertussen kan ik u melden dat we sinds enige tijd met 53 Statenleden deelnemen aan deze debatten. Mevrouw Van Soest en de heer Baljeu zijn al enige tijd aangesloten.
Het woord is aan de heer Kaptheijns van PVV.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter, de PVV heeft de adviezen van de gedeputeerde gelezen en is teleurgesteld dat de gedeputeerde het amendement die onze fractie samen met Forum voor Democratie heeft ingediend, afraadt. De gedeputeerde stelt dat het vanwege de provinciale doelen op het gebied van verduurzaming van de energietransitie niet wenselijk is om hierop voor wind- en zonne-energie een uitzondering te maken. Onze fractie betreurt dit standpunt, niet alleen omdat er geen basis is om door te gaan op de weg van hernieuwbare energie, maar ook omdat het een te grote druk legt op het landschap. Het amendement laten we dan ook staan.
Voorzitter, kijkende naar de twee voorliggende nota’s van wijzigingen, kan onze fractie kort zijn: die kunnen wij niet ondersteunen. Onze fractie ziet in de eerste nota van wijzigingen te weinig terug van de brede kritiek die via insprekers en zienswijzen is geuit met betrekking tot mogelijkheden om woningbouw te realiseren. De PVV kan ook niet akkoord gaan met de tweede nota van wijzigingen en de adviezen die zijn gegeven inzake de ingediende moties en amendementen. Ook hier vinden wij dat er te weinig rekening wordt gehouden met de samenleving ontwrichtende woningcrisis. Immers, de positieve adviezen van de gedeputeerde hebben vooral te maken met natuur en duurzaamheid (A22 “Definitie duurzame ontwikkeling opnemen”, M113 “Heroverweging Zijpe en Hazepolder”, M115 “Weidevogels Zijpe”, M116

"Leidraad Weidevogels"), terwijl woningbouw wat onze fractie betreft een grotere prioriteit zou moeten zijn. De balans ontbreekt. De PVV vindt het dan ook enigszins armoedig dat de gedeputeerde zich alleen positief uitlaat over 'Tiny houses' (M111) en motie M97 inzake het aanpassing van de BPL-begrenzing bij het terrein van het Tergooi ziekenhuis in Blaricum. Voorzitter, het Platform Woningcorporaties Noordvleugel Randstad stelt in een recent artikel van het Noord-Hollands Dagblad dat de woningbehoefte niet binnen bestaand stedelijk gebied opgelost kan worden. Volgens directeur Egbert de Vries wordt met twee grote maatschappelijke vraagstukken geen rekening gehouden: het enorme tekort aan woningen in Noord-Holland, zeker in de metropoolregio Amsterdam, alsmede het steeds trager wordende tempo waarin nieuwbouw moet worden gerealiseerd, terwijl een versnelling nodig is. Hoewel de PVV absoluut niet negatief staat ten opzichte van een door gedeputeerde Loggen aangekondigde Deltaplan Wonen, maakt onze fractie zich wel grote zorgen of dit deltaplan in staat gaat zijn om de bouw van voldoende, betaalbare woningen te realiseren. Wat de PVV betreft moet daar de focus op liggen. Duurzaamheids- en natuurambities zouden dan ook, desnoods tijdelijk, in de ijskast moeten worden gezet. Omdat de voorliggende voordracht en de wijzigingen daar onvoldoende op inzetten, kan onze fractie deze onmogelijk steunen.

De **VOORZITTER:** Dan wil ik de heer Klein van de ChristenUnie vragen om het 'handje' aan te klikken.

De heer **KLEIN** (CU): We willen ook GS bedanken voor de uitgebreide reactie op moties en amendementen. We willen ook onze waardering uitspreken voor deze procedure. Het is fijn dat we zo zorgvuldig kunnen discussiëren over alle voorstellen. Vanwege de tijd zal ik me beperken tot de bespreking van de reacties op de moties en amendement die we zelf hebben ingediend. Amendement 25 en 26, waarvan de Partij voor de Dieren de eerste indiener was over mandaat bij wijzigingen. Zojuist hebben we de toezegging gehoord van de gedeputeerde dat hij PS zal betrekken bij belangrijke wijzigingen. Dank daarvoor. Het lijkt ons inderdaad goed om dat te formaliseren. Dat kan heel simpel door die twee amendementen. Vandaar dat we die samen met de Partij voor de Dieren hebben aangepast.
Motie 110 over Stompetoren: Hoewel we begrip en waardering hebben voor de systematiek waarmee de begrenzingen zijn vastgesteld zijn we niet overtuigd door de uitleg van GS dat er geen verwachtingen zijn gewekt. We snappen het eerlijk gezegd ook niet. GS schrijven dat er altijd al een voorbehoud is gemaakt, dat het in de regionale programmering opgenomen moet zijn. Dat is niet wat ter discussie staat. Die bescherming wordt geboden door de aanwijzing tot landelijk gebied. Die aanwijzing zorgt ervoor dat alleen via de Ladder van Duurzame verstedelijking en regionale afstemming kunt bouwen. Het BPL zorgt er voor dat er in het geheel geen stedelijke ontwikkeling mogelijk is. Zonder het gebied BPL te maken, is het nog steeds niet mogelijk om woningen te bouwen als de regionale noodzaak niet is aangetoond. We handhaven daarom motie 110, waarin wordt gevraagd om de BPL-begrenzing nu nog niet aan te passen. Ik vind het ook goed om daar een extra termijn aan te verbinden. Laten we kijken of het binnen vijf jaar wel aangetoond kan worden. Om nu al BPL ervan te maken, lijkt ons niet verstandig.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Vink van D66.

De heer **VINK** (D66): Ik vind het fair, omdat ik dat ook naar de heer Zoon toe deed, om ook aan de heer Klein te vragen waarom hij amendement 25 en 26 handhaaft, terwijl de toezegging van de gedeputeerde al gekomen is. Kan hij dat nader onderbouwen? Ik vind het een vreemde zaak.

De heer **KLEIN** (CU): Ik had geprobeerd met mijn uitleg dat antwoord al te geven. Het lijkt ons goed naar de toekomst toe. Als we een toezegging formaliseren dan weten we dat het in de verordening staat. De verordening is een document dat langdurig het beleid van de provincie gaat bepalen. Dan lijkt het ons goed om daar de procedurele afspraken die we daarover met elkaar overeenkomen ook in op te nemen.

Motie 111 gaat over Tiny houses. Ik heb ook veel e-mail daarover gekregen. Goed om te zien dat het initiatief rondom Tiny houses leeft. Fijn dat GS een voorwaardelijke positief advies hebben gegeven. We snappen heel goed het voorbehoud dat de gedeputeerde maakt. Het moet niet zo zijn dat Tiny houses per definitie als een innovatie wordt beschouwd. U heeft er een interpretatie aan gegeven. We hadden parallel daaraan al een herformulering gemaakt van het dictum. Dat is per ongeluk langs elkaar heen gegaan. Onze excuses daarvoor. We hebben een gewijzigde versie ingediend van de motie, waarvan het dictum luidt:

M146-2020 "Tiny Houses positief tegemoet treden"
"Dictum:
PS verzoekt GS:

- in het kader van de experimenteerruimte zoals beschreven in artikel 13.3 Tiny Houses in bepaalde gevallen als innovatieve ontwikkeling te zien;
- dergelijke initiatieven met een positieve grondhouding tegemoet te treden."

De drie woorden 'in bepaalde gevallen' zijn nieuw in het dictum. We hadden het idee dat we daarmee tegemoet kwamen aan het terechte bezwaar wat de gedeputeerde aangaf. Graag horen we van GS of dat inderdaad zo is.
Dan ga ik verder met motie 113 'Heroverweging Zijpe- en Hazepolder'. Fijn dat GS positief adviseren.
Dan de Ruimte voor ruimteregeling, amendement A39. We hebben gezien, door de verschillende amendementen die zijn ingediend over dit onderwerp, dat er een brede discussie in de Staten is over de mate waarin dit artikel nu de transformatie van voormalige agrarische bebouwing in het landelijk gebied voldoende mogelijk maakt. Ook de gedeputeerde heeft net aangegeven dat we moeten gaan kijken hoe dit werkt. Wij blijven vinden dat artikel 6.7, zoals het nu geformuleerd is, te beperkend is, omdat het verder gaat dan het doel wat we hebben, namelijk het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. We snappen ook dat er op dit moment geen politieke meerderheid is om dit te wijzigen. We trekken amendement A39 in, net zoals de Partij voor de Dieren de amendementen 28 en 29 heeft ingetrokken. In plaats daarvan willen we samen met het CDA en de Partij voor de Dieren een motie indienen.

M147-2020 "Functiewijziging agrarisch bouwperceel"

"Dictum:
PS dragen GS op:

- ten behoeve van Omgevingsverordening 2.0 een alternatieve uitwerking te maken van artikel 6.7 waarbij meer ruimte wordt geboden bij transformatie van agrarische bouwpercelen indien het bebouwde oppervlakte significant afneemt en een positieve bijdrage wordt geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied;
- deze alternatieve uitwerking ruim vóór de behandeling van de Omgevingsverordening 2.0 ter bespreking aan de Statencommissie RWK aan te bieden."

We denken dat we daarmee gezamenlijk deze discussie nog even verder kunnen voeren, omdat we breed in de Staten hierin nog een stap verder moeten zetten en dat we op deze manier daar een mooie start voor kunnen hebben.
Vervolgens amendement A40 over de regels voor windturbines. We hebben de uitleg van GS gelezen. We begrijpen dat nu, vanwege de MER, de hoogte en de afstand niet kan worden aangepast. We gaan ervan uit dat we straks naar aanleiding van de RES'en alsnog deze regels gaan aanpassen, zodat ook moderne windmolens gewoon mogelijk zijn. We trekken amendement A40 in. Tegelijkertijd hebben GS aangegeven dat de regel, die we hadden opgenomen om een lichte overlast te beperken, wel mogelijk is. Daarom dienen we samen met de Partij voor de Dieren een nieuw amendement in.

A51-2020 "Obstakelverlichting Windturbines"
"Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 22 oktober 2020, ter behandeling van voordracht VD-44, inzake ontwerpbesluit Omgevingsverordening NH 2020
besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit het besluit als volgt aan te vullen:
met dien verstande dat aan lid 2 van Artikel 6.22 op bladzijde 43 van het Eindconcept Omgevingsverordening NH2020 een nieuw criterium wordt toegevoegd:
g. de obstakelverlichting wordt beperkt tot de meest minimale variant die het vigerend "Informatieblad aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland" voorschrijft;
en het oude criterium g in lid 2 wordt hernummerd tot h."

Tenslotte de begrenzing van het BPL van het industrieterrein Hellingweg in Broek in Waterland. Daarvan hebben we de vorige keer gezegd dat de begrenzing de transformatie in de weg staat. In het ambtelijk advies was al aangegeven dat een andere begrenzing mogelijk was en ook dat het via een amendement zou kunnen. We hebben daarom niet de eerder ter kennisname verspreide motie, maar nu een amendement gemaakt dat ik bij deze wil indienen en waarvan het dictum luidt:

A52-2020 "Hellingweg Broek in Waterland"
"De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 22 oktober 2020, ter bespreking van agendapunt 9, Omgevingsverordening NH2020 (VD-45),
besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit het besluit als volgt aan te vullen:

met dien verstande dat de kaarten behorende bij de Omgevingsverordening NH2020 als volgt worden aangepast:
Het deel van de Hellingweg in Broek in Waterland binnen de rode lijnen wordt uit het Bijzonder Provinciaal Landschap en Landelijk gebied gehaald, inclusief de woningen aan de noordwestzijde t/m de verharding van de zuidoostelijke kavel, conform onderstaand kaartje uit de notitie "Aanvullende informatie n.a.v. commissie RWK 29-09-2020 Omgevingsverordening".

Dat was een technisch verhaal. Daarmee beëindig ik mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**: U heeft motie 111 ingetrokken. Daarvoor heeft u een gewijzigde versie voor ingediend. Dat ging over Tiny houses. U trok amendement 39 in. Uw dient een nieuwe motie in. Die gaat over Functiewijziging agrarisch bouwperceel. U heeft amendement 40 ingetrokken en daar dient u een nieuw amendement voor in over Obstakelverlichting aanduiding bij windmolens en u dient een nieuw amendement in inzake het aanpassen van de kaart in het kader van de Hellingweg Broek in Waterland. U heeft ze allemaal gemaild aan de griffie. Daarmee maken ze ook deze onderdeel uit van de beraadslagingen. Ze zullen zo ook in iBabs verschijnen.
Dan wil ik de heer Vink van D66 vragen om het ‘handje’ aan te klikken.

De heer **VINK** (D66): We zetten met elkaar flinke stappen vooruit. Daar heb ik de vorige keer ook al iets gezegd. Een instrument met regels voor onze fysieke leefomgeving past bij deze Omgevingsvisie. Daarmee scheppen we helderheid en ruimte voor nieuwe initiatieven. Dat neemt niet weg dat we soms moeten kiezen tussen functies die niet samengaan en elkaar bestrijden. Zeker zwakke functies moeten daarbij beschermd worden zoals natuur, landschap, erfgoed, milieu en duurzaamheid. Dus moeten we soms nee zeggen tegen nieuwe initiatieven. Tegelijk hebben we economische dynamiek, goede bereikbaarheid en ook woningbouw nodig om het woningtekort op te lossen. Daarvoor geeft de Omgevingsverordening een mooie balans en een goed kader. Nogmaals mijn waardering voor de gedeputeerde en zijn ambtenaren. Er is veel gezegd in de eerste termijn. Er is ook nu weer veel gezegd. Er zijn veel amendementen en moties ingediend. Ook een paar van D66. We hebben een uitgebreide reactie van het college ontvangen. Dank ook daarvoor. Ik wil een paar dingen naar voren brengen in deze twee termijn. Kijkend naar de amendementen; allereerst de rol van Provinciale Staten vind ik heel belangrijk. Ik dacht dat het oud gedeputeerde Geldhof was die sprak over Groots en meeslepen en klein en ingrijpend, voor ontwikkelingen waar de vinger aan de pols moest worden gehouden en waar je goed moest opletten, maar de heer Voskuil dacht dat het van de heer Talsma kwam. Het maakt mij niet uit. Ik vind het heel belangrijk. Ik vind de toezegging van de gedeputeerde heel belangrijk, dat bij dat soort ontwikkelingen hij altijd PS zal betrekken en ons stukken zal voorleggen. Daarmee vind ik het niet nodig om dat ook nog via amendementen aan te passen in de Omgevingsverordening. Ik vertrouw de gedeputeerde op zijn woord. Dan zei u ook iets over de ARO. We hadden een amendement opgesteld, omdat we die Adviesraad heel belangrijk vinden. We hadden er in het coalitieakkoord ook een afspraak over gemaakt. Zelfs voor een verbrede functie van die Adviesraad om de ruimtelijke kwaliteit van deze provincie op orde te houden. Ik heb geluisterd naar de gedeputeerde en hij heeft gelijk. Hij heeft de Adviesraad net verbreed neergezet. Het is een beetje voorbarig om dan nu een amendement in te dienen. Laten we eerst die Adviesraad zijn

werk laten doen. Laten we kijken of het inderdaad werkt. Over een half jaar of later gaan we evalueren. Dan gaan we scherp kijken, want D66 vindt het een belangrijk orgaan. We hoorden de gedeputeerde iets soortgelijks zeggen. Ik trek dat amendement in. Ik zal straks het nummer noemen, voorzitter.
Woningbouw is belangrijk. Ik ben dus heel blij met de aangekondigde brede verkenningen, het Deltaplan en met nadere uitwerkingen. Er zijn een aantal specifieke situaties waar ik wel wat over wil zeggen. De Houtrakpolder is er daar een van. We hadden daarvoor een amendement ingediend. Het college zei dat het niet helemaal correct was. Dat amendement is aangepast. Ik dien het amendement bij deze licht gewijzigd in. Ik hoorde al van de gedeputeerde dat hij daar positief pre advies op kan geven. Daar zijn we ook blij mee.

A53-2020 “Recreatiegebied & golfterrein Houtrak in BPL (gewijzigd)””
“Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 5 oktober 2020 ter behandeling van voordracht VD-44 Omgevingsverordening NH2020
besluiten in de kaarten van de Omgevingsverordening het hieronder aangegeven gebied toe te voegen aan het Bijzonder Provinciaal Landschap en besluiten om de kaarten van de omgevingsverordening met betrekking tot de Houtrakpolder en omgeving zo veel mogelijk in lijn te brengen met de Visie Noordzeekanaalgebied 2040. Daartoe in principe de gebieden die niet in de Visie opgenomen zijn als reservering voor een mogelijk toekomstig havengebied zo mogelijk binnen Bijzonder Provinciaal Landschap te leggen, en op dit moment in ieder geval het hieronder binnen de rode lijnen aangegeven gebied toe te voegen aan het Bijzonder Provinciaal Landschap.”

Dan Stompetoren West. Ik hoorde mevrouw Kaamer van Hoegee daar al een paar dingen over zeggen. Eerlijk gezegd sluit D66 zich daar graag bij aan. De gedeputeerde heeft, zoals hij ook toezegde, uitgezocht hoe de situatie Stompetoren West precies zit. Hij heeft laten zien dat de provincie eigenlijk altijd een slag om de arm heeft gehouden, vanwege met name landschappelijke waarden op die locatie., Dank. Daarmee is voor ons helder geworden dat je niet nu vooruit moet lopen en niet moet zeggen: Ga je gang maar. We vragen de gedeputeerde wel om actief te kijken naar de mogelijkheden voor woningbouw op die locatie. Naar ons inzicht kan dat prima worden gedaan bij de nadere verkenningen of het Deltaplan. Dan moeten we nu niet op de feiten vooruit lopen. Wij geven de gedeputeerde de ruimte om te zien wat gezien de kwaliteit van het landschap aan de ene kant en de woningbouwbehoefte en de gewekte verwachtingen aan de andere kant, wat reëel is. Ik wil graag nog horen of dat is wat de gedeputeerde heeft toegezegd. Dan is het ook niet nodig om die amendementen te steunen. Dan gaan we het, wat mij betreft, op die manier doen. Dan de Ruimte voor ruimte regeling. Daar ligt een amendement van het CDA. We snappen dat je wellicht wat extra tijd zou willen geven, maar we twijfelen wel of dat geen risico geeft op misbruik. Ik hoor graag van de gedeputeerde hoe hij daar tegenaan kijkt. Misschien ziet de gedeputeerde ook andere mogelijkheden om wat beoogd is, te waarborgen?
Door de PvdD is een nadere verwoording van duurzame ontwikkeling voorgesteld met A22. Dat amendement steunen we graag. Ook de andere amendementen van de Partij voor de Dieren zijn sympathiek, maar ze gaan ons net wat te zwart wit door de materie heen. Niet omdat we niet voor groen zijn, maar omdat het soms nodig is om maatwerk en afwerkruimte om te hebben en

te houden en een brede afweging te maken. Dat maakt het steunen van verschillende amendementen van de Partij voor de Dieren voor ons wat lastig.
Meer ruimte voor maatwerk om windmolens op te stellen, dat spreekt ons aan. Dat betekent dat je niet op voorhand ja of nee zegt, maar ruimte geeft voor de lokale afweging. Zeker als de RES'en dat nodig maken. Het amendement van de ChristenUnie en Partij voor de Dieren lijkt dat mogelijk te maken. Tegelijkertijd kunnen wij niet helemaal overzien wat de technische details zijn. Ik hoor graag een nadere reactie van het college over dat amendement. Ik meen dat het nummer 40 is. Over het economie amendement van de PvdA heb ik de vorige keer al iets gezegd. We waren verrast. Economie is volgens ons toch echt heel belangrijk en dat het soms een belang op zichzelf kan zijn, wat zo groot is dat je iets gaat doen. Joop den Uyl zei ons dat in het verleden na. De PvdA ziet dat nu anders. Ik hoop dat de heer Voskuil daar straks nog wat over zegt.
Dan moet ik iets zeggen over motie 96, over het ijsbaanterrein Wormer. Ik zag dat CDA en Forum daar ruimte willen hebben om die transformatie in gang te zetten. Ik zag ook dat het college daar positief op reageerde. We vinden dat je eerst zou moeten uitwerken wat je daar zou kunnen doen en vervolgens moet kijken of dat een goede inpassing is, of dat past en het de kwaliteit ter plekke niet nodeloos aantast. Als dat het geval is dan kun je aan de slag. Dat is de logica, die we ook elders hanteren. Gaat de gedeputeerde hier niet iets te snel met zijn positieve oordeel? Moeten we niet eerst de uitwerking afwachten?

De VOORZITTER: Er is een interruptie van mevrouw Van Andel van het CDA.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Er zijn gelukkig gebieden waarvan de provincie, de gedeputeerde heeft gezegd naar aanleiding van de situatie, of wat dan ook: "U heeft gelijk. Dit halen we uit het BPL." Waarom moet hier nu weer eerst, volgens meneer Vink, een verkenning worden gedaan, als GS nu al zeggen: "Dit is niet handig ingetekend. Nu maken we iets onmogelijk, wat juist een goed idee was. We hebben het inderdaad eerst strenger gemaakt. Dat stukje verkenning erbij maken moeten we nu niet doen."

De heer **VINK** (D66): Wij vinden het landschap daar heel belangrijk. Die transformatie zou weleens een bijdrage kunnen leveren aan de kwaliteit van die plek. Als we dat eerst eens bekijken voordat we het weggeven. In algemene zin zijn dit de huiden die we met elkaar hebben. Daar kun je best een keer een uitzondering op maken, maar die uitzondering moet niet de regel worden. Op deze plek zien we liever eerst de uitwerking om daarna te bekijken of het goed past of niet.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Zegt u nu eigenlijk dat GS er nu niet goed naar hebben gekeken? Trekt u dat in twijfel?

De heer **VINK** (D66): Er is wel naar gekeken. Er is een oordeel gegeven. Ik vind dat GS iets te snel meegaan met uw amendement. Ik hoor graag van de gedeputeerde hoe hij daar naar kijkt, indachtig de vragen die ik hem hierover stel. Dan kijken we daarna verder.

Dan zit er een heel sympathieke leidraad over weidevogels bij van GroenLinks. D66 vindt natuur en weidevogels ook heel belangrijk, maar ook allerlei andere vogels en flora en fauna. Hoe sympathiek ook, ik zou toch nog graag weten van GL waarom specifiek voor dit item, voor weidevogels, een separate leidraad. We zouden toch de zaken zo makkelijk mogelijk willen maken met deze Omgevingsverordening en er niet nog allerlei leidraden naast willen zetten. Ik zeg er niet nee tegen, maar ik zou graag een nadere duiding willen van GroenLinks en van de gedeputeerde.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Ik heb de behoefte om die duiding gelijk te geven. Waarom een leidraad> Volgens mij is dit juist een versimpeling, omdat juist als het gaat om weide- en watervogels gemeenten of mensen die verantwoordelijk zullen zijn voor het instandhouden van die weidevogelpopulatie, voor vergelijkbare problemen zullen komen te staan, of in iedere geval vergelijkbare dingen moeten gaan organiseren. Dan kan een leidraad ondersteunend zijn, omdat ze dan op één plek kunnen vinden welke stappen genomen moeten worden en wat belangrijk is voor het instandhouden van de habitat. Dat is eigenlijk een belangrijke overweging om het zo te organiseren. Dat is wat anders, maar inderdaad meer landschappelijke waarden, die echt heel lokaal zijn.

De heer **VINK** (D66): Het is inderdaad geen vraag maar het is wel het antwoord dat ik graag hoor. Ik hoor mevrouw Van Wijnen dit zo zeggen en ik denk dat het heel sympathiek is en dat D66 daar positief tegenover zou moeten staan. Ik begrijp eigenlijk wel wat ze zegt.
Dan kom ik tot een afronding. Voor alle helderheid: amendement 41 over de ARO trek ik bij deze in. Amendement 42 over de Houtrakpolder heb ik gewijzigd ingediend. Motie 112, waarvan het college zei dat die overbodig is, dat is D66 met het college eens. Motie 112 trek ik bij deze in.

De **VOORZITTER**: Dank voor uw samenvatting. Amendement 41 ingetrokken. Amendement 42 ingetrokken. Dat is een gewijzigd amendement. Verder is motie 112 ingetrokken.
Dan wil ik de heer Voskuil van de PvdA vragen om het bekende ‘handje’ aan te klikken.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Dank aan gedeputeerde Loggen voor zijn gepassioneerde inleiding. Wat bij nagalmt is het hartstochtelijke ‘betaalbaar, betaalbaar, betaalbaar.’ Het kan niet vaak genoeg gezegd worden. Het is goed dat de gedeputeerde dit zo nadrukkelijk omarmt. Woningbouw is ontzettend belangrijk. Niet overal, maar waar het kan en voor zover het tegemoet aan de vragen die betaalbaar is. Dat is waar het de PvdA omgaat. Volkshuisvesting voor onze inwoners en niet de maximale winstmarges voor ontwikkelaars. De Omgevingsverordening is een veelomvattend verhaal, waarin regels zijn vervat om Noord-Holland een leefbare en mooie provincie te houden. Het zijn regels die de balans moeten bewaken tussen ontwikkeling en bescherming van het landschap. Dat zijn keuzes en afwegingen die niet altijd makkelijk zijn en soms zelfs impopulair. Ze zijn wel zorgvuldig tot stand gekomen. Natuurlijk blijft er altijd wat te wensen over. Een aanpassing die de regels nog verder verbetert. Het is een leerproces. Daarom is het goed dat dit voor de Omgevingsverordening niet een eindproduct is. Het is pas het einde van het begin. De voorbereiding van versie 2.0 van de Omgevingsverordening NH 2022 is al gestart. Dat is het traject dat met dezelfde zorgvuldigheid doorlopen zal worden en waar Provinciale Staten bij

betrokken zullen blijven. Ik dank de gedeputeerde voor zijn werk op dit punt en wens hem veel wijsheid en moed op weg naar dat volgende ijkpunt.
Een aantal moties en amendementen ziet op mandaat. Ik ben erg blij met de opmerkingen die de heer Zoon en ook anderen maakten in hun bijdrage over het vertrouwen dat ze hebben in GS. Dat verhaal delen we natuurlijk. We snappen de zorg over de verre toekomst. Immers dit college blijft niet tot in lengte van dagen zitten. Voor nu zijn voor ons de toezeggingen die rond A25 en A26 toereikend. We zullen die twee amendementen niet steunen. We geven dit onderwerp wel graag mee aan de gedeputeerde met het oog op die verre toekomst. De gedachte daarachter als onderdeel van de voorbereiding op bijvoorbeeld versie 2.0 of 3.0. Laten we het niet uit het oog verliezen. Het is een belangrijk iets.
Er is al veel gezegd over de Ruimte voor ruimteregeling. Op papier lijkt die best aardig, maar het gaat toch heel vaak mis. Soms speelt misbruik een rol. We zullen de amendementen 32 van het CDA niet steunen. We zijn blij met de toezegging van GS op dit punt richting de 2.0 versie. Dat is voor ons voldoende. Er is een motie aangekondigd. Daar moet de PvdA even zorgvuldig naar kijken. Dan moeten we de motie eerst hebben.
Onder dankzegging spreken we onze steun uit voor A21, vuurwerk stiltegebieden. Dat geldt ok voor de definitie Duurzame ontwikkeling opnemen A22. Het groot openbaar belang, A37, daar zetten we graag ons positief oordeel op in. De gewijzigde versie van A42 is misschien wel het hoogtepunt van de behandeling van deze Omgevingsverordening. Ik ga hem steunen. A43 groot openbaar belang' is een amendement van onszelf. De gedachte erachter is dat we niet voor niets een aantal beschermingsregimes hebben afgesproken met elkaar, omdat het gaat om zaken, landschappen, die we heel erg waardevol vinden en die beschermingswaardig zijn. Economie is ontzettend belangrijk. Laat ik meneer Vink geruststellen, ook voor Joop den Uyl was economie ontzettend belangrijk, maar ook hij vond niet dat alles moest wijken voor de economie. Anders hadden we nu wel een grote stad midden op De Veluwe gehad, of zoiets. Die zorgvuldigheid moeten we vooral vasthouden. Zo leg ik ook maar uw opmerking daarover uit. Je moet niet zeggen: "Alleen omdat het om economie gaat, gaan we dat groot openbaar belang in stelling brengen om af te wijken van die zo belangrijke beschermingsregimes." Ja, dat is wat ons betreft omdat er elders ook ruimte is. Je hoeft het niet in de beschermde delen te doen.

De **VOORZITTER:** U heeft een interruptie van de heer Vink.

De heer **VINK** (D66): Ik kan het niet laten om te zeggen dat het zand van Joop toch echt puur was opgespoten voor economisch belang. Dat heeft jaren in de Amsterdamse havens gelegen. Economisch belang was de reden dat hij dat deed. Misschien weet de heer Voskuil zich dat nog te herinneren? Later hebben we een havenontwikkeling gekregen, maar de raffinaderijen zijn nooit gekomen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Antwoorden laat ik in het midden. Volgens mij bewijst de heer Vink hiermee alleen maar een punt. Hij heeft daar niet grote natuurgebieden ondergespoten. Wat ons betreft is economie vooral iets wat werkgelegenheid en welvaart oplevert. Ongelooflijk belangrijk maar niet tegen elk bedrag of op elke plek. Dat was de gedachte achter dit amendement. Zo zit de PvdA er nog steeds in. Echter, ook wij kunnen onze knopen tellen. Soms laat je iets sneuvelen

in de politiek om een punt te maken maar bij dit amendement zouden we het jammer vinden als het zou sneuvelen en dat het zou worden uitgelegd als dat de Staten het allemaal maar goed vinden dat er om economische redenen inbreuk wordt gemaakt op beschermingsregimes. Om dat te voorkomen zullen we dit amendement intrekken, maar de gedachte erachter laten we graag wel rondwaren als een geest door het Provinciehuis.
Over het voorstel Energietransitie denken we nog na. Het is één van de grootste openbare belangen die we op dit moment hebben. Het tegengaan van klimaatverandering. Energietransitie is daar waarschijnlijk belangrijk bij. Het kan soms zijn dat je, om de infrastructuur te versterken, bijvoorbeeld BPL tijdelijk zal moeten aantasten. Ik laat het nog even staan. We hopen dat er meer steun voor komt.
Over motie 96 , duurzame sporthal ijsbaan Wormer, zei de heer Zoon dat dit eigenlijk een verkapte uitleglocatie is. Wij begrijpen deze locatie niet heel goed. Die ijsbaan is niet veel meer dan een weiland dat je onder water kan zetten. Een sporthal is toch echt iets anders. Het is niet het een voor het andere inruilen. We horen graag een toelichting daarop van de gedeputeerde. Het gaat ons wel een beetje heel erg snel. Als je de locatie bekijkt, dan zie je dat het eigenlijk juist binnen alle criteria past om het wel BPL te laten. Vooralsnog neigen we naar niet steunen.
Motie 111 Tiny houses. Ook wij zijn direct ‘plat gemaild’. Ik ben blij met de suggestie om de motie aan te passen. Waar we moeite mee hebben is dat als een motie wordt aangenomen die heel iets anders zegt, maar op basis van de notulen wel op een bepaalde manier geduid moet worden. Mijn vraag aan de ChristenUnie is eigenlijk of de motie kan worden aangepast, zodat die weergeeft, wat die zou moeten weergeven, zodat we de motie kunnen steunen.
Onze eigen motie, samen met de ChristenUnie, D66 en GroenLinks, ‘Heroverweging Zijpe- en Hazepolder’ is licht aangepast in de overwegingen. De waarde van het gebied daar is ons zeer lief.

M148 "Heroverweging Zijpe- en Hazepolder"

‘Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering (digitaal) bijeen op 5 oktober 2020, gelezen de concept Omgevingsverordening NH 2020 met bijlagen,
Overwegende

1. dat de Provincie regels stelt in het kader van een goede ruimtelijke ordening en ter bescherming van onder andere de leefbaarheid, de natuur, het landschap en het cultureel erfgoed;
2. dat deze bescherming deels is geborgd door het instellen van het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL);
3. dat in het BPL belangrijke waarden en Provinciale verantwoordelijkheden geborgd worden, zoals de bescherming van de weidevogels, aardkundige monumenten en landschappelijke en cultuurhistorische elementen;
4. dat de begrenzing van het BPL is gebaseerd op een zorgvuldige afweging op basis van de huidige PRV, de PMV, de Omgevingsvisie NH 2050, het Kwaliteitsbeeld Noord-Holland 2050, de Cultuurhistorische Waardenkaart en de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie en het coalitieakkoord 'Duurzaam Doorpakken';

Voorts overwegend

5. dat het ondanks de zorgvuldige afweging toch gebleken is dat in sommige gebieden een heroverweging wenselijk kan zijn, zoals dat gebeurt in Schagen, Uitgeest, Castricum en het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen;
6. dat Provinciale Staten van mening is dat ook het gebied van de Zijpe- en Hazepolder op grond van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, alsmede de potentie om bij te dragen aan de versterking van de biodiversiteit en natuurwaarden in Noord-Holland, uit oogpunt van zorgvuldigheid een dergelijke heroverweging verdient;
7. dat een dergelijke heroverweging gebaseerd moet zijn op actuele gegevens;
8. dat een heroverweging de zorgvuldigheid dient, maar niet automatisch een herwaardering hoeft te betekenen;

Motie heroverweging Zijpe- en Hazepolder
NOORD-HOLLAND roept het College van Gedeputeerde Staten op

1. de landschappelijke, cultuurhistorische en in potentie aanwezige natuurwaarden van de Zijpe- en Hazepolder te betrekken bij een zorgvuldige heroverweging van de begrenzing van de BPL ter plaatse;
2. PS te informeren over de uitkomst van deze heroverweging in de Statencommissie RWK;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 115 dienen we graag mede in. De moties 116 en 117 zullen we steunen. Dat brengt mij aan het eind van het verhaal, waarbij ik nog een keer 'het mantra van Loggen' wil herhalen: Betaalbaar. Betaalbaar, betaalbaar.

De **VOORZITTER:** U krijgt nog een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Juist Tiny houses zijn betaalbaar, betaalbaar, betaalbaar. U vroeg ons de motie aan te passen. Dat is precies wat we hebben gedaan. We hebben een aangepaste versie van de motie ingediend. Begrijp ik u goed dat u daar nog niet naar gekeken heeft, of wilt u nog wat anders dan dat we net hebben ingediend?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik houd het gemakshalve even op het eerste. Dat ik de motie nog niet in de laatste, aangepaste vorm heb gezien. Ik ga zo meteen even kijken.

De **VOORZITTER**: Meneer Voskuil u was klaar?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik heb nog een kleine omissie. De motie Zijpe- en Hazepolder wordt natuurlijk ook ingediend door de Partij voor de Dieren. Ik was vergeten dat te vermelden.

De **VOORZITTER**: Dan heeft u amendement 43 ingetrokken. Dat is het amendement over groot openbaar belang niet louter economisch.
Dan wil ik de heer Jensen van Forum voor Democratie vragen om het 'handje' aan te klikken.

De heer **JENSEN** (FvD): Voorzitter, Enkele weken geleden hebben we in de commissie RWK veel insprekers gehoord over de Omgevingsverordening. Zij waren over het algemeen niet zo positief

over de verordening als de Gedeputeerde vanavond deed voorkomen: Meerdere wethouders en gemeenten zoals onder andere Bergen, Alkmaar, Haarlemmermeer, Schagen, Hollands Kroon en Hilversum hebben nadrukkelijk aangegeven, zowel in de commissie als tijdens de inspraak-bijeenkomsten in Egmond en Hoofddorp, dat zij helemaal niet tevreden zijn over het proces en/of de uitkomsten. Sterker nog, ze voelen zich voor het blok gezet. Ze voelen zich geschoffeerd en ze geven aan dat er met hun mening weinig tot niets is gebeurd. Dit bevreemdt ons, want je zou toch verwachten dat gemeenten zélf het beste weten wat er goed is voor hun gemeente en haar inwoners. Het gevoel leeft bij de gemeenten dat de provincie niet veel vertrouwen heeft in de lokale bestuurders. Dat is een gemiste kans, als het GS serieus is met draagvlak voor verschillende maatregelen.

Verder dan enkele toezeggingen aan gemeenten voor een extra huisje hier of een paar woninkjes daar, komen we niet, dankzij het BPL. In tegenstelling tot wat er gehoopt wordt, heeft de provincie voor woningzoekenden in Noord-Holland een vervelende boodschap: U moet, ondanks de bevolkingsgroei en de woningnood, nog even in de wachtkamer blijven, want er liggen weliswaar mooie “master” of “delta”-plannen, maar van een echte boost in de woningbouw is voorlopig natuurlijk geen sprake. Er is straks simpelweg te weinig ruimte. Want natuur gaat te allen tijde voor. Nou ja, niet altijd. Voor de klimaatplannen van de coalitie moet alles wijken, ook de behoeften van inwoners.

Dit brengt mij op het volgende punt. In de vorige vergadering heeft mijn fractie een amendement ingediend, dat de provincie oproept om vast te houden aan de 600 meter grens voor windturbines. Deze motie werd door GS ontraden, op grond van, en ik citeer: “het coalitieakkoord opgenomen doel van de aanwijzingsbevoegdheid, namelijk vooruitlopend op de RES’en meer windenergie in de MRA mogelijk maken. Die ruimte is lastig te vinden als we ons aan de 600 meter moeten houden.”

Dit komt overeen met hetgeen er staat in het concept-Omgevingsverordening, paragraaf 6.2.1., artikel 6.22, punt 4 en 5, waarbij er een handig “achterdeurtje” is gecreëerd voor GS om af te wijken van alle mitsen en maren, als het gaat om het plaatsen van windturbines: Het lijkt er sterk op dat men bij het schrijven van de verordening, al in de gaten had dat de provincie het niet zou redden met het reeds geplande aantal turbines. Dit betekent dus dat bewoners in zoekgebieden, die níet zitten te wachten op windturbines in de achtertuin, de rekening zullen betalen voor de ambities van de provincie. Dit bedoel ik letterlijk, voorzitter. Het blijkt nu al dat de komst van windturbines in bewoonde gebieden de waarde van huizen schrikbarend doet dalen. In Drenthe loopt een stichting zich al warm om een mega schadeclaim in te dienen namens duizenden gedupeerde huiseigenaren, die een waardedaling van zo’n 5 tot 10% van hun huis tegemoet kunnen zien. Bewoners van Nieuwegein en De Meern in de provincie Utrecht zijn van plan om een schadevergoeding van 175 miljoen euro te claimen als er in de polder Rijnenburg windturbines komen, aangezien ook hun huizen in waarde zullen dalen. Een stelling die bevestigd wordt door een onderzoek van de VU in Amsterdam, in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, om het effect van zonneparken en windturbines op de prijzen van woningen te meten.

Het sentiment is begrijpelijk. Het afschaffen van de 600 meter grens zal ertoe leiden dat inwoners niet alleen inleveren op woongenot, maar ook nog eens dat ze in hun portemonnee geraakt worden. Want er zullen weinig mensen zijn die op Funda een huis zoeken en bewust

kiezen voor een woning waar zo'n turbine, met slagschaduw en geluidsoverlast in de achtertuin staat en die het uitzicht verpest. Maar ongetwijfeld zullen er Statenleden zijn die hier wel mee kunnen leven. Ik ben dan ook benieuwd of het enthousiasme onder de Statenleden nog steeds zo groot zal zijn, als hun eigen woning in zo'n zoekgebied zou komen te liggen. Maar dit terzijde.

De **VOORZITTER**: U heeft een interruptie van mevrouw Van Wijnen van GroenLinks.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL):Ik hoor een verhaal dat ik al vaker heb gehoord over het standpunt van Forum, waar we niet gelukkig mee zijn. Tegelijkertijd hebben we nu ook al een aantal jaren mee kunnen maken dat er een ruime meerderheid is in de Staten om deze molens wel te plaatsen en deze regels wel daartoe aan te passen. Had u het logischer gevonden als we in de Omgevingsverordening daar niks van hadden laten blijken en eigenlijk die molens weer onmogelijk hadden gemaakt? Dat is de tweestrijd waarin ik zit, om dit te snappen. We hebben als provincie besloten om hiermee in te stemmen. Tegelijkertijd lijkt u dan te willen dat het toch uit de Omgevingsverordening verdwijnt, ondanks het feit dat er een democratische meerderheid is.

De heer **JENSEN** (FvD): Ons standpunt over windturbines is bekend. Daar hoeven we niet veel te discussiëren. Het gaat ons in dit geval specifiek om de 600 meter grens. De provincie heeft ruimte nodig. Alle begrip daarvoor. Alleen is er ooit besloten dat er 600 meter wordt aangehouden. Kennelijk is dat nu niet meer genoeg. Dat is een gegeven, maar door die 600 meter grens op te geven komen die dingen dichter bij dan wenselijk is. Het heeft niet zo zeer te maken met wel of niet democratisch besloten. Het heeft gewoon te maken met gezond verstand. Die 600 meter was er voor een reden. We zien geen reden om ervan af te wijken.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Ik snap natuurlijk het standpunt van Forum wel. Het is meer hoe je omgaat met je controlerende rol. Op enig moment is er iets besloten. Dan moet het eigenlijk ook in andere stukken komen die daar uit voortvloeien.

De heer **JENSEN** (FvD): Ik snap niet precies het punt van mevrouw Van Wijnen. Volgens mij zijn wij heel duidelijk in wat we zeggen. Dat staat ook in het amendement. Nogmaals, ons standpunt is bekend over windturbines. Het gaat in dit geval specifiek over die 60- metergrens. Ik gaf net aan wat dat voor gevolgen heeft voor mensen die ermee te maken krijgen. Die mensen mogen ook gehoord worden.

Of de gevoelens in Drenthe en Utrecht ook in Noord-Holland leven, zal moeten blijken, maar ook Noord-Hollanders zijn gesteld op hun woongenot en hun hard verdiende geld. Dezer dagen is er al een poging ondernomen door bezorgde burgers in deze provincie om dit onderwerp in een referendum ter discussie te stellen. Wie weet wat er verder nog staat te gebeuren? Dus om ervoor te zorgen dat ook de Noord-Hollanders de stap niet naar de rechter zullen zetten, zou het logisch zijn als de provincie rekening zou houden met de inwoners, ook met het oog op het in het coalitieakkoord zo vaak aangehaalde "draagvlak" en het eerder genoemde punt in de Verordening zou schrappen, of ons amendement positief zou beoordelen. Zo niet, praat deze coalitie met

meel in de mond en hoeven we kreten over inspraak van inwoners en participatie niet heel serieus te nemen.
Voorzitter, de VVD presenteert zich als de partij die altijd opkomt voor de hardwerkende burgers en ondernemers. Ik ga er dan ook eigenlijk van uit dat mijn collega's van de VVD dit amendement zullen steunen. Dit, omdat de VVD in haar verkiezingsprogramma heel duidelijk aangaf tegenstander te zijn van meer turbines op land, anders dan binnen de vastgestelde provinciale kaders, maar een grote voorkeur heeft voor wind op zee, buiten de 12-mijlszone. Ik kan me dus werkelijk niet voorstellen dat de VVD terugkomt op haar standpunten en verkiezingsbeloftes.
In het verlengde hiervan: op sociale media is de VVD-fractie van Amsterdam ook heel duidelijk. Zij voert actief campagne tegen meer windturbines in de gebouwde omgeving.. Ik verwijs hiervoor naar hun eigen Twitteraccount, waarop filmpjes staan waarin VVD Amsterdam zich heftig keert tegen windturbines in landelijk Noord, maar ook in de Gaasperplas en daarbij de kant kiezen van de protesterende inwoners.
Maar Voorzitter, we zien dat de VVD in de Provinciale Staten daarentegen tot nu toe kiest voor meer wind op land, en zelfs voor maatregelen die ervoor gaan zorgen dat die turbines nog dichter bij de bewoonde omgeving komen in de MRA. Het coalitieakkoord laat ze kennelijk weinig ruimte om vast te houden aan hun standpunten en de 600 meter grens is niet langer heilig. Erg verwarrend, want welke VVD moeten de inwoners van Noord-Holland nu geloven? Voert de Amsterdamse fractie een toneelstukje op? Is de Noord-Hollandse fractie zo gehecht aan een plek in de coalitie, dat ze haar verkiezingsprogramma in de shredder heeft gegooid en de eigen gedeputeerde dwingt zich te conformeren aan de agenda van GroenLinks? Ik zou dan ook willen vragen: "Wil de echte VVD opstaan?". Ik roep de VVD in deze Staten dan ook op om mee te stemmen met ons amendement; om nog meer verwarring te voorkomen en nu eens kleur te bekennen: of het nou het groen van GroenLinks is, of dat van een partij die zegt op te komen voor de belangen van de inwoners. Dan weten de inwoners van onze provincie precies wat ze kunnen verwachten.

De **VOORZITTER**: U heeft een interruptie van mevrouw Kaamer van Hoegee van de VVD.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Allereerst heel fijn dat u ons verkiezingsprogramma heeft gelezen. Ik denk dat wij een bijzonder goed verkiezingsprogramma met inhoud. Ik ben nog steeds op zoek naar die van u, moet ik zeggen. Als je het hebt over coalitievorming dan heb je het over compromissen sluiten. Dit is één van de compromissen die we gesloten hebben. Nog steeds is het zo dat er ook nog draagvlak nodig is. Dat is bij de RES'en naar voren gekomen. Dat willen ook de regio's.

De heer **JENSEN** (FvD): Ik vind het fijn dat mevrouw haar gedeputeerde en het coalitieakkoord verdedigd. Ik verwachtte ook niet anders, maar het Is geen antwoord op de vraag die ik stelde met welke VVD we in Noord-Holland te maken hebben. De fractie in de Staten die het opneemt voor dit akkoord, of de fractie in Amsterdam die het opneemt voor de bewoners. Het zorgt voor verwarring. Naar wie moeten de inwoners luisteren? Moeten ze luisteren naar het verkiezingsprogramma? Moeten ze kijken naar filmpjes op Twitter van VVD Amsterdam. Het is verwarrend.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): We hebben een stukje verantwoordelijkheid genomen tijdens de onderhandelingen van de coalitie. Een meerderheid in Provinciale Staten en daarmee dus een afspiegeling van de provincie Noord-Holland heeft aangegeven dat men in de MRA best wil kijken naar windturbines beneden 600 meter. Daar is een voorwaarde aangehangen, dat er wel draagvlak voor moet zijn. Dat de VVD in Amsterdam een ander geluid laat horen dan de VVD in Provinciale Staten dat heet nu liberalisme. Dat hoef ik u hopelijk toch niet uit te leggen.

De **VOORZITTER:** Er is ook een interruptie van mevrouw Van Wijnen van GroenLinks.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Ik probeer de verwarring van de heer Jensen te snappen. Is het de heer Jensen bekend dat gemeenten, provincies en het Rijk ook hun eigen verantwoordelijkheden en eigen taken hebben en daar op hun eigen manier invulling aan geven? Ik vind het zo raar om dan te zeggen dat gemeentefracties, provinciale fracties, landelijke fracties en mogelijk zelfs Europese fracties voortdurend dezelfde boodschap moeten verkondigen. Dan zou er heel veel blijven liggen. Ik vraag me af of dit de heer Jensen bekend is.

De heer **JENSEN** (FvD): Ik vind het heel opmerkelijk om dit verhaal te horen. We hebben net een stuk gelezen van 1347 pagina's in de Nota van Beantwoording, waarin gemeenten duidelijk aangeven dat ze niet blij zijn met het resultaat. Als er gezegd wordt dat gemeenten hun verantwoordelijkheid hebben dan wordt die via de achterdeur weggehaald.
In reactie op mevrouw Kaamer van Hoegee. Ja het kan zo zijn, maar het zou fijn zijn als er een eenduidig geluid is. Anders hoeven we ook geen campagne te voeren.

De **VOORZITTER:** Ik begrijp ook dat u aan het eind was gekomen van uw betoog.
Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van Wijnen van GroenLinks.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Zorgvuldigheid, daar wil ik mee beginnen. Dat woord is al vaak genoemd. Ik bedank GS voor de zorgvuldigheid waarmee ze moties en amendementen hebben beantwoord en bekeken. Hulde ook voor de zorgvuldigheid die uit de Omgevingsverordening spreekt als het gaat over de afwegingen tussen alle opgaven waar Noord-Holland voor staat. Niet zozeer de overheid, provincie, maar het gebied waar we wonen, werken en leven. Waar we het allemaal moeten doen. Dat is best complex om dat netjes voor elkaar te krijgen.
Er is al veel gezegd. Ook over de sturingsfilosofie, die in de Omgevingsverordening staat. Ook wij hebben daar sceptische gevoelens over. Is dit hoe we het willen? Is dit hoe we het gaan doen? Tegelijkertijd delen we ook het vertrouwen in de gedeputeerde. We houden ons eraan vast dat we ook vertrouwen moeten hebben in degenen die ons ooit gaan opvolgen in de Staten. Als zij denken dat het echt anders moet, dan moeten ze de mogelijkheden gaan zoeken. We willen graag kijken hoe dit uit gaat pakken en dit gaan volgen. Over onze eigen moties. We zijn blij met de positieve pre adviezen. We hadden eerst de intentie om onze de motie Weidevogels Zijpe samen te voegen met die van de PvdA. Er zitten kleine verschillen tussen. Die van ons is echt toegespitst op weidevogels en vraagt ook een betrokkenheid van natuurorganisaties. Dat kan op

deze manier vormgegeven worden. Die van de PvdA kijkt wat breder. We houden onze motie in stand. Die wordt ook mede ingediend door de PvdA. Dat wilde ik graag nog vermelden.

De VOORZITTER: U hebt een interruptie van de heer Zoon van de Partij voor de Dieren.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik ben een beetje verbaasd over de opvatting van GroenLinks om die aanpassingen niet mogelijk te maken om GS nu al die ruimte te bieden naar de toekomst toe. Dat zou betekenen dat volgende Staten altijd met moties van wantrouwen moeten komen om dingen aan te passen, of ze moeten de complete Omgevingsverordening gaan aanpassen. Iets wat we juist nu aan het bespreken zijn. Is GroenLinks het met me eens dat we dat nu juist goed moeten doen en niet moeten overlaten aan volgende Staten?

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Je kunt het er niet mee oneens zijn dat we het goed moeten doen. Dat moeten we absoluut doen. Tegelijkertijd heb ik de toezegging van de gedeputeerde gehoord. Ik deel het vertrouwen dat deze gedeputeerde en waarschijnlijk ook de volgende gedeputeerde zich daar echt nog wel goed aan zullen houden. Ik vind het wat gechargeerd om te zeggen dat als het nu niet goed geregeld wordt, er moties van wantrouwen moeten worden ingediend. Er zin veel manieren waarop je als Staten je invloed te gelde kan maken. Ik heb er alle vertrouwen in dat het wel mogelijk gaat worden.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik ben verbaasd in het vertrouwen dat GroenLinks nu heeft in volgende coalities. GroenLinks weet hoe vorige coalities in elkaar hebben gezeten. Ik neem dit voor kennisgeving aan.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): ik had het over onze motie Weidevogels Zijpe. Die houden we in stand en die dienen we mede in met de PvdA. Over Leidraad weidevogels heb ik tijdens mijn interruptie van de heer Vink al kort wat gezegd. We zijn blij met de toelichting van GS, dat ze bij gemeenten gaan inventariseren hoe ze om zullen gaan met kernkwaliteiten die in BPL-gemeenten genoemd zijn. We kijken ernaar uit om daarna goed af te stemmen hoe we hieraan vorm kunnen geven. Gemeenten krijgen de verantwoordelijkheid om die kernkwaliteit in stand te houden. Tegelijkertijd hebben wij een weidevogelbeleid en hebben we daar ook een verantwoordelijkheid over.
Onze motie aardkundige monumenten heeft ook een positief pre advies. Vragen die over waren gebleven uit de commissiebehandeling. Er zijn wat kleine gebiedjes uit dei aardkundige monumenten verdwenen. Die zijn niet opgenomen in het BPL en niet in NNN. Dat willen we graag monitoren. Als de toelichting een toezegging kan worden dan trekken we de motie wellicht in.
De motie Tiny houses met de aanpassing en de woorden van GS steunen we graag. Ook wij zijn plat gemaild. Los daarvan vinden we het belangrijk om te benoemen dat de provincie zulke ontwikkelen positief beschouwt
De gedeputeerde zei het een en ander over amendement 16. Die wordt inmiddels aangehouden door de PvdD.
Amendement 21 en 22 vuurwerkverbod en definitie Duurzame ontwikkeling steunen we graag.

Motie 97 over het ziekenhuis steunen we ook Bij motie 96 hebben we twijfels. Het kan misschien, maar er staan veel mitsen en maren in de toelichting van GS genoemd. Misschien kan daarover nog wat worden gezegd.
Natuur als groot openbaar belang steunen we graag. Ook A24:over landbouw en één laag heb ik een vraag. Dierenwelzijn is geen onderwerp op dit moment. Kunnen we dat richting 2.0 wel zien als onderwerp en erbij betrekken? Het heeft ook een relatie met gezondheid. Die moet in 2.0 ook meer aan bod komen. Ik denk dat ik in ieder geval de moties waar wij voor gaan, heb benoemd. Alle wijzigingen moet ik nog even bekijken.

De **VOORZITTER**: U was de laatste spreker vanuit de Staten in de tweede termijn. Er zijn de nodige nieuwe gewijzigde teksten ingediend. Ik kan me voorstellen dat alle fracties maar ook GS zich willen voorbereiden op de tweede termijn. Ik zal daar iets meer tijd voor nemen.
Ik stel voor dat we om 22.00 uur de vergadering hervatten, zodat u de mogelijkheid hebt om als fractie een standpunt te formuleren op de moties en de amendementen, die gewijzigd zijn. Dat geldt ook voor GS. Ik schors de vergadering tot 22:00 uur. Dan zie ik u straks graag digitaal terug. Tot straks.

Schorsing 21.27 – 22.00 uur

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Dan ga ik nu in tweede termijn het woord geven aan gedeputeerde Loggen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dank voor alle vragen en bijdragen van de respectievelijke fracties. Hoewel we het op onderdelen niet met elkaar eens zijn, herkennen we de opgaven voor Noord-Holland. We hechten ook waarde aan ons mooie Noord-Hollandse landschap. Eenieder heeft dat op zijn of haar manier ten gehore gebracht. Ik denk dat we moeten constateren dat de spelregels die we bedacht hebben bij de Omgevingsvisie, die is vastgesteld in de vorige periode en die we ook hebben gehanteerd om te komen tot het resultaat dat er nu ligt, dat we dat op een goede en zorgvuldige manier hebben gedaan. Als je het aan de voorkant eens bent over spelregels en het naderhand aan de achterkant niet bevalt dan is het lastig om weer terug te grijpen naar het begin van het traject en dan over die spelregels te beginnen. Die discussie moeten we volgens mij ook niet met elkaar voeren. Die behoefte hoorde ik ook niet bij het overgrote merendeel van de partijen. Met deze Omgevingsverordening hebben we de randen van de puzzel neergelegd.
Het is nu om te zorgen dat we met elkaar de puzzel verder gaan vervolmaken. Het is een puzzel. Noord-Holland is niet oneindig groot, wel oneindig mooi. Dat betekent dat we die ruimtevraag, die enerzijds rondom meer woningbouw en ruimte daarvoor, tegelijkertijd moeten we zorgen dat we met elkaar koesteren en dat wat geen stem heeft bescherming bieden. Die balans is gevonden in deze Omgevingsverordening. Ik ga dadelijk in op de gewijzigde of nieuw ingediende moties en amendementen. Ik wil op voorhand nog twee algemene opmerkingen maken, die betrekking hebben op een aantal moties dat langskwam.
De eerste is de motie over mandaat. Ik heb altijd geleerd: Een mens lijdt het meest door het lijden dat hij vreest. Het staat elke nieuwe coalitie vrij om de Omgevingsverordening aan te passen. Wij timmeren nu niet het document voor de komende twintig jaar vast. Het gaat erom dat

ook de volgende coalities zich kunnen vinden in de kwaliteit die wij er nu in leggen. Die kwaliteit zit in deze Omgevingsverordening opgesloten, zodat een volgende coalitie niet de noodzaak zal vinden om hierin te gaan wijzigen. Vandaar de toezegging van het college om wat groots en meeslepend en klein en ingrijpend is aan de Staten voor te leggen. Dat is een harde toezegging. Dit college zal ernaar handelen en ook volgende colleges. Mocht dat onverlet niet het geval zijn dat staat het de Staten altijd vrij om de verordening aan de orde te stellen en dat alsnog af te dwingen. Wij zijn een betrouwbare overheid, zodat ook een volgend college zich gebonden voelt aan wat bestuurders in deze periode met de behandeling van dit stuk uitspreken.

De **VOORZITTER**: Mag ik u het verzoek doen, als u over een specifieke motie of amendement praat, om dan het nummer te noemen. Dan kan iedereen het nog beter volgen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Het regardeerde meerdere moties. Het ging bijvoorbeeld over de amendementen 25 en 26 in gewijzigde vorm, maar er ook andere moties ingediend. Dit betrof het verder accentueren van de toezegging.
Het tweede is dat deze verordening en dan kom ik toch weer op een aantal moties en amendementen met name van het CDA. Daar waar het gaat over discussielocaties, ben ik mevrouw Van Andel erkentelijk, dat ze voorbeelden heeft gegeven. Het is toch maar goed dat de provincie nog steeds gaat over BPL en regulier landelijk gebied. Ik pak er een voorbeeld uit. Dat is de supermarkt in Bergen. De gemeente Bergen heeft een perceel gekocht in een gebied waarvan ze van te voren wist dat er beschermingsregimes op lagen. Men wist dat ze er lagen en men wist ook dat het in de nieuwe Omgevingsverordening nog steeds die beschermingsregimes zou hebben. Of het verstandig is dat je daar een perceel koopt met een zeer hoge waarde, is niet aan mij om dat te beoordelen. Dat is aan de gemeenteraad. Ik kan wel zeggen dat wel vreemd is dat je eerst een transactie afrondt, wetende dat het er niet kan en niet mag, ook niet naar de toekomst toe, om vervolgens alsnog een bestemmingsplan te gaan wijzigen en dan na afloop te vragen of de Provincie daarin wil meegaan. Dan is het toch maar goed dat er een Omgevingsverordening ligt waarin de met elkaar afgesproken regels staan. Het kan niet zo zijn dat als iemand daar een stuk grond heeft gekocht dat we dan maar ontwikkelingen moeten gaan toestaan, die we van tevoren al nooit zouden hebben toegestaan. Zo kan ik nog meer voorbeelden noemen. Dank aan mevrouw Van Andel, dat ze deze voorbeelden zo duidelijk heeft neergelegd.

De **VOORZITTER:** Mevrouw Van Andel komt met een interruptie.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik wil eerst zeggen dat Aldi in Bergen niet een van de discussielocatie is. Dat is volgens mij weer een andere discussie. Er was een probleem in de gemeenteraad. De gemeenteraad wil dit allemaal heel erg graag. Ik kan me voorstellen dat u iets zegt over het al dan niet eerst aankopen van iets, maar er is misschien wel een oplossing voor het probleem voorhanden waar de provincie naar zou kunnen kijken, of ze er aan mee zou kunnen werken. Het lost zoveel andere dingen op. Bent u bereid om in gesprek te gaan met gemeente Bergen, zodat ik mijn motie kan intrekken?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Nee. Ik heb het gesprek hierover al gevoerd met gemeente Bergen. Ik heb aangegeven hoe de provincie hier in zit. Als ik om lokale problemen op te lossen maar alle provinciale belangen over boord moet zetten, dat is namelijk wat u mij hier vraagt, dan zetten we als provincie een zwalkend beleid in. Dat zou juist hetgeen zijn waarvan u ons beschuldigt. Dat doen we niet. We hebben een consistent beleid en dat is dat wat we waardevol vinden en willen beschermen ook vastleggen. Dat hebben we vastgelegd. Als een gemeente vindt dat het niet past; ik vind ook dat mijn eigen tuin niet groot genoeg is en dat ik graag een stukje van de buren zou willen hebben om mijn probleem op te lossen. Alleen, daar gaat mijn buurman ook niet mee akkoord. Hier geldt hetzelfde. Ik ga niet nogmaals in overleg met gemeente Bergen. Ik blijf uw motie hierover ontraden. Ik zou het heel onverstandig vinden als we in zo een geval mee zouden gaan. Vooral omdat het altijd duidelijk is geweest waarom het niet zou kunnen. Dat geldt ook voor de andere moties en amendementen. Bijvoorbeeld bij Uitgeest geldt, dat heb ik al eerder gezegd, een Omgevingsverordening is een stuk rechtsbescherming voor mensen. Als we dan meegaan in planontwikkeling of planontwikkeling toestaan in een gebied waarvan men weet dat dit door het Rijk zal worden teruggefloten omdat het in RV-gebied ligt, dan zeg ik dat we als provincie onze taak niet goed doen. De lijst van discussielocaties was vele malen langer. We hebben op basis van de spelregels aan de voorkant en de uitkomst aan de achterkant die locaties opgelost. Een restant discussielocaties bleef over. We hadden goede argumenten om te zeggen dat het daar echt niet kan. Bij locatie Oost Zaan heb ik gezegd dat die op het snijvlak ligt. Conform de spelregels klopt het, maar als je de parameter leefbaarheid zou toevoegen in zo een kern dan moet je er wellicht nog een keer naar kijken. De Staten vroegen om met een aanvullende notitie te komen. Het college komt met een aanvullende notitie over lintbebouwing en hoe daarmee moet worden omgegaan. Dan hebben we het ook wel gehad, denk ik. Daarmee kom ik op Stompetoren. Daarvan hebben we recentelijk, middels een brief aan gemeente Alkmaar, laten weten dat we op basis van het onderzoek, dat is gedaan, niet geconstateerd hebben dat er harde toezeggingen liggen dat wij daaraan zouden meewerken. Elke planontwikkeling is voor eigen rekening en risico geweest voor de initiatiefnemers. Het college is bereid om in het kader van de brede verkenning te kijken wat in Stompetoren eventueel zou kunnen en wat zou passen bij de geformuleerde uitgangspunten. Ik wil dat adresseren middels de brede verkenning. Gehoord hebbende dat veel partijen zeiden: Vindt u niet dat dit een uitzonderingsgeval is? Nee, het is geen uitzonderingsgeval. We zijn er als provincie altijd helder in geweest. In 2010 is voorzichtig geformuleerd dat tegen een mogelijke ontwikkeling een positieve grondhouding zou staan. Vanaf 2015 is aangegeven dat het een beschermd en kwetsbaar gebied is en dat de provincie altijd terughoudend is geweest. Ik ben bereid om er in de brede verkenning samen met Alkmaar naar te kijken, wat er zou kunnen. Dat is geen garantie op een bevredigend resultaat. Ja, ik ben voor betaalbaar, betaalbaar, betaalbaar, maar niet zoals in de hit van Rowen Hèze Bestel maar, bestel maar, bestel maar. Zo werken we niet in overheidsland. Dan ga ik op de vragen die nog over zijn antwoord geven. Ik heb net een aantal moties samengevoegd in mijn beantwoording. Daar ga ik verder niet meer persoonlijk op in. Oostelijke Vechtplassen. Dat akkoord bestaat uit meer dan alleen afspraken. Het is een integraal akkoord, dat door veel partijen is ondertekend. Daar spelen vele belangen. Daarom is het verantwoord om daar nog eens goed te kijken waar het botst. Wij denken dat het niet botst. De gemeente Wijdemeren geeft iets anders aan. Daarom moeten we er nog een keer naar kijken. Op

basis van de Omgevingsverordening staat dat Gebiedsakkoord niet onder druk. De gemeente Wijdemeren geeft iets anders aan. Vandaar dat we zeggen dat we er nog eens naar moeten kijken. Dat is niet de verkeerde volgorde. Het is juist de goede volgorde. Datzelfde geldt voor de andere opmerking die mevrouw Van Andel heeft geplaatst. Het is de goede volgorde. We stellen nu het kader vast. We beschermen wat we waardevol vinden. We beschermen wat geen stem heeft. Als we deze randen van de puzzel hebben gelegd, gaan we bekijken hoe we de andere opgaves, zoals woningnood, oplossen. Dat doen we in gezamenlijkheid met gemeenten.
We gaan de instrumenten daarvoor ontwikkelen: het Deltaplan Wonen, de brede verkenning en den notitie Lintbebouwing. We hebben er een vierde aan toegevoegd. Hoe gaan we om met zaken als verrommeling in kassengebieden en dergelijke. Dat zijn de puzzelstukken die we in Noord-Holland met elkaar moeten gaan leggen.
Ik blijf weg bij de zware woorden die mevrouw Van Andel gebruikte. Als we in de argumentatie van het CDA zouden meegaan dan zouden we wel een zwalkende en onbetrouwbare overheid zijn.
Dan de antwoorden op de vragen van de SP. Het advies voor motie 104 blijft staan. Feitelijk blijven alle adviezen staan voor alle moties en amendementen die niet zijn ingetrokken. Voor alle overige blijft het advies van het college staan, zoals in eerste termijn is neergelegd, met uitzondering van de gewijzigde voorstellen.
Ik werd getriggerd door de vraag over het schootsveld van kastelen. Ook daar blijft het advies staan. We beschermen geen losse structuren. Binnen BPL is dat aan de orde. Buiten niet. Ik denk niet dat het verstandig is om nog meer beschermde structuren te gaan toevoegen. We hebben op dit ogenblikken voldoende waarborgen
De PVV refereerde aan wat de woningbouwcorporaties schreven. Ik ben regelmatig in gesprek woningbouwcorporaties en marktpartijen over alle zaken die de woningbouw en de ruimtelijke ordening daarin reguleren. Ook in het Deltaplan en de brede verkenning moeten we duidelijk maken hoe hard de zachte plancapaciteit is. Hoe verhoudt die zich nu tot zeg maar de tijdshorizon waarin we onze problemen moeten hebben opgelost. Daarover voeren we het gesprek met de partijen. Het is verstandig om dat aan papier toe te vertrouwen. De Staten worden meegenomen om te kijken of het de zachte plancapaciteit is waarvan men de hardheid betwijfelt. Als dat zo is dan moet daarvoor met elkaar een oplossing worden bedacht. Eerst vaststellen, concluderen en reageren. Dat is de goede volgorde.
Door mevrouw Van Wijnen is de Leidraad weidevogels goed verwoord. Er wordt gesproken vanuit uniformiteit en het idee om het in de gehele provincie hetzelfde te doen.
Over motie 96 (sporthal) werd gevraagd waarom het college adviseert om dit over te nemen. In beginsel zat er geen beschermingsregime. Dat is later gekomen. Dit is een voorbeeld waarbij een beeld is geschetst dat hier wel wat zou kunnen. Ik hoor ook wat er gezegd wordt in de Staten. Hoewel ik nog steeds positief ben over deze motie, ben ik bereid om nader te kijken naar de plannen en gedetailleerd te rapporteren aan de commissie. De oorzaak is gelegen in het feit dat daar in beginsel geen bescherming zat.
In reactie op de opmerking van Forum voor Democratie heeft mevrouw Kaamer van Hoegee duidelijk haar regeerverantwoordelijkheid gepakt. Zoals ze nog steeds achter het beleid en het coalitieakkoord van deze coalitie staat en dat ook vol trots uitdraagt, zal het ook Forum wel duidelijk worden naar de toekomst dat we in ons Nederlandse politieke bestel verschillende lagen

hebben, dat noemen we het Huis van Thorbecke, dat die lagen het niet altijd eens zullen zijn met elkaar. Het gebeurt dat gemeenten het niet eens zijn met de provincie of andersom. Dat kan ook op politiek partijniveau plaatsvinden. D VVD Amsterdam kan het bijvoorbeeld niet eens zijn met VVD Noord-Holland of andersom. Dat kan elke bestuursperiode ook weer veranderen. Dat is nu eenmaal hoe het politiek bestel in elkaar zit. Ik kan u daarover een masterclass geven als u dat op prijs stelt.

De **VOORZITTER**: U heeft een interruptie van de heer Jensen van Forum.

De heer **JENSEN** (FvD): Een vraag aan de gedeputeerde. Misschien vergis ik me, maar er klinkt enig dedain in uw stem door. Dat verbaast me, maar aan de andere kant ook weer niet als u kijkt naar uw reactie op de vele wethouders. Het aanbod van een masterclass moet ik helaas afslaan. Als gediplomeerd docent maatschappijleer ben ik daarvan zeer goed op de hoogte. Als u eens wilt praten hierover, dan ben ik altijd bereid om met u het gesprek daarover aan te gaan.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Het lijkt me verstandig dat ik verder doorga met de beantwoording van vragen. Het ging over 600 meter. In de nieuwe Omgevingsverordening wordt een achterdeurtje gecreëerd. Nee, niet zomaar. Het moet gewoon via de Plan MER. Dat is hoe we met elkaar in Nederland geregeld hebben. Voor zover ik alle vragen heb kunnen noteren, heb ik ze gehad. Dan de adviezen voor de nieuwe en aangepaste amendementen en moties. Dan begin ik bij amendement 46.

De **VOORZITTER**: Ik denk dat er nog vragen openstaan. Ik geef het woord aan de Vink voor een interruptie.

De heer **VINK** (D66): Ik had nog wat gevraagd over dat extra jaar dat wordt voorgesteld in de motie van de Ruimte voor ruimteregeling. Wij zien daar een risico. Kan de gedeputeerde daarover zijn licht laten schijnen?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik kom nu bij die moties en amendementen. Daar wil ik die vraag meenemen.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Ik heb nog een vraag openstaan over A24. Dat is één laag meer in plaats van een bouwlaag. Is dat een onderwerp waar we richting 2.0 ook met elkaar over kunnen praten? Ik had ook nog om een toezegging gevraagd op mijn motie.

Gedeputeerde **LOGGEN:** Als ik u de toelichting zou toezeggen dan was het goed. Dat zeg ik toe. Ik ben het daar me u eens.
Als het gaat over de bouwlaag, daar geldt het volgende. We sluiten hier aan bij Rijksregelgeving. Als we daarin verder zouden gaan, dan zou dat boven wettelijke regels zijn. We vinden dat niet verstandig. Dat zouden we ook niet moeten willen. Aan het begin van deze coalitie is afgesproken dat we zoveel mogelijk wegblijven bij bovenwettelijke regelgeving.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): De gedeputeerde had het erover dat die 600 meter via het MER gaat. Waar kunnen we dat vinden? Wat is de afspraak van de MER? Is er een onderzoek geweest? Kan de heer Loggen daarover nog iets zeggen?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Als er nieuwe gebieden worden afgewezen, waarin die afstand daarmee onder druk zou komen te staan, dan is dat MER-plichtig en moet daar een nieuwe MER voor worden gemaakt. Dan gaat het weer lopen en pas dan kunt u er kennis van nemen. Dat kan nu nog niet. Dat kan pas als die gebieden in procedure zijn. Het loopt dan via de MER. Dat kan ik u nu nog niet presenteren. Eerst moeten die gebieden in aanvraag komen.

Over amendement A46 heb in eerste aanleg al iets gezegd. Ik blijf het ontraden, vanwege wat ik heb gezegd over het huidige maar ook over volgende colleges en ook de positie van de Staten daarin. Dat geldt ook voor amendement 47. Het groots en meeslepende en het klein en ingrijpende zal altijd langs de commissie en/of Staten gaan. We blijven dat amendement ontraden. Het college blijft amendement 48, Locatie Egmond aan de Hoef, ontraden. A49, Locatie Egmond binnen, blijft ontraden. A50 Groot openbaar belang blijft ontraden. Het amendement gaat over een artikel voor BPL en niet over aanpassing van tekst over groot openbaar belang. Daar geldt het amendement niet voor. Voor de rest zou ik willen verwijzen naar de onderbouwing die het college in eerste aanleg heeft gegeven.
Amendement 53 zou ik positief willen aanbevelen. Motie 146, met de aanpassing zoals gedaan: Volgens mij zaten de heer Klein en ondergetekende niet ver van elkaar. Met wat hier ligt kan het college de motie positief aanbevelen.
Motie 148: Heroverweging Zijpe- en Hazepolder; een positief pre advies van het college.
Amendement 52 Hellingweg, positief. Amendement 51 Obstakelverlichting windturbines positief.
Motie147 Functiewijziging agrarisch bouwperceel: dat is zeg maar de nieuwe Ruimte voor ruimteregeling. Deze motie wil het college neutraal voorleggen aan de Staten.
Dan hebben we alle nieuwe moties en amendementen gehad. Stelt u er prijs op als we een totaaloverzicht bieden? Dan kan ik ze een voor een doorlopen. Wellicht heeft de griffie meeschreven en daarmee het overzicht?

De **VOORZITTER**: Ik kijk even naar de griffie. Het is misschien goed om het nog even mee te geven. Dat is ook goed voor de fracties die meteen mee kunnen kijken en luisteren.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dan heb ik hier de lijst. Dan begin ik bij het begin. Amendement 16, die is aangehouden. Die betrekken we bij de verdere uitwerking. A17 ontraden. A18 is ingetrokken. A20 ontraden. A19 ingetrokken. A21 neutraal. A22 neutraal/positief. A23 ontraden. A24 ontraden. A25 is ingetrokken en volgens mij ook opnieuw ingediend. A27 ontraden. A26 is ingetrokken. A28 is ingetrokken. A29 is ingetrokken. A30 is ingetrokken. A31 is ingetrokken. A32 die was volgens mij neutraal. A33 is ingetrokken. A34 is ingetrokken. A35 is ingetrokken. A36 ontraden. A37 neutraal/positief. A38 ontraden. A39 ontraden. A40 is ingetrokken. A41 is ingetrokken. A42 is ingetrokken. A43 is ingetrokken. A44 neutraal. A45 is ontraden. A46 is ontraden. A47 is ontraden. A48 ontraden. A49 ontraden. A50 ontraden. A51, daarvan hadden we gezegd positief. A52 positief, A53 positief.

Motie 82 ontraden. Motie 83 ontraden. Motie 84 is ingetrokken. Motie 85 ontraden. Motie 86 ontraden. Motie 87 is aangehouden. Motie 88 is ingetrokken. Motie 89 ontraden. Motie 90 ontraden. Motie 91 ontraden. Motie 92 ontraden. Motie 93 ontraden. Motie 94 ontraden. Motie 95 ontraden. Motie 96 die was positief, maar daar heb ik een nuancering op aangebracht. Als daar de meerderheid van de Staten prijs op stelt.
Motie 97 positief. Motie 98 ontraden. Motie 99 ontraden. Motie 100 ontraden. Motie 101 ontraden. Motie 102 ontraden. Motie 103 ontraden. Motie 104 ontraden. Motie 105 ontraden. Motie 106 ontraden. Motie 107 ontraden. Motie 108 ontraden. Motie 109 ontraden. Motie 110 ontraden, dan wel mee laten lopen in de brede verkenning. Dat aanbod aan de Staten ligt er. Motie 111 is ingetrokken. Daarvoor is een nieuwe motie teruggekomen, Motie 112 is ingetrokken. Motie 113 is ingetrokken. Motie 114 ontraden. Motie 115 positief. Motie 116 positief. Motie 117 daarvoor heb ik een toezegging gedaan. Ik had begrepen dat die motie dan ingetrokken zou worden, maar dat hoor ik straks nog wel van mevrouw Van Wijnen.
Motie 146 Tiny houses, positief. Motie 147 ontraden en motie 148 ontraden.
Zo stond het in mijn administratie.

De **VOORZITTER**: Ik heb met u meegeluisterd. De griffie ook. Volgens mij heeft u alle moties en amendementen genoemd. Ik zie een ‘handje’ van de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Ik schrik een beetje, want ik dacht gehoord te hebben in de eerste bespreking dat de gedeputeerde zei over motie 147, die is neutraal wat ons betreft en we laten het aan de Staten. Nu in zijn samenvatting zegt hij: ontraden.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Excuses. De hanenpoten. De heer Klein heeft gelijk. Excuses. Ik had gekrabbeld ‘tussen positief en neutraal’. Daar lag het aan.

De **VOORZITTER**: Ik had ook meegeschreven. De heer Klein heeft gelijk. Er is neutraal geadviseerd op motie 147.
Daarmee hebben we een overzicht gekregen. We hebben het college gehoord in tweede termijn. Voor een aantal partijen resteert geen of nauwelijks spreektijd. Ik zie geen noodzaak om een derde termijn in te voeren. Ik zie nog wel een aantal ‘handjes’. Ik wil even met u afspreken. Hoeveel tijd denkt u nog nodig te hebben, in een schorsing, om met de reactie van het college uw mind op te maken over de peiling die we straks houden? Ik zie nog twee interrupties van mevrouw Van Wijnen en mevrouw Van Andel.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Ik wil graag bevestigen dat met de toezegging van de gedeputeerde wij motie 117 zullen intrekken.

De **VOORZITTER**: Motie 117 is bij deze ingetrokken.
Dan geef ik het woord aan de heer Voskuil van de PvdA.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik zou nog uitsluitsel geven over amendement 44 groot openbaar belang energietransitie. Die handhaven wij.

De **VOORZITTER**: De heer Vink van D66.

De heer **VINK** (D66): Ik heb nu het nummer niet bij de hand, maar over de Ruimte voor ruimteregeling had ik gevraagd of de gedeputeerde iets kon zeggen over het beperken van het risico van misbruik. Misschien ging de gedeputeerde daar heel snel en heb ik hem daar niet over gehoord.

De **VOORZITTER**: Als ik het goed heb, dan is dat amendement 39.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Daarvan hadden we volgens mij neutraal aangegeven. De ChristenUnie heeft daar in het verlengde van iets ingediend. Daarvan zou ik zeggen. Neutraal kunnen we dat overnemen. Op het moment dat daar misbruik uit zou voortvloeien, dan kunnen we dat altijd nog corrigeren.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog andere Statenleden die nu al iets willen zeggen, of nog iets willen zeggen over het al dan niet intrekken van moties. Ik zie dat de heer Klein nog iets wil zeggen. De stemverklaringen doen we naar aanleiding van de aangepaste lijst. Mijn voorstel zou zijn om straks even kort te schorsen, zodat u met uw fractie kunt overleggen over hoe het stemgedrag zal zijn bij de peiling. Voordat we de peiling starten zal ik vragen of partijen al dan niet moties of amendementen willen aanhouden of intrekken.

De heer **KLEIN** (CU): Ik wilde nog even ingaan op motie 110 over Stompetoren. Het is een beetje een puzzel. Enerzijds denken we dat het nu te vroeg is om dat BPL op dat gebied vast te leggen. Anderzijds heb ik de toezegging van de gedeputeerde gehoord, dat hij het in de brede verkenning wil meenemen. We hebben besloten, samen met het CDA, PVV, om de motie aan te houden. Dan loopt dat gelijk op met die verkenning. We kunnen op basis van die verkenning kijken of we de motie aanbieden.

De **VOORZITTER:** Motie 110 wordt daarmee aangehouden.
Ik stel voor dat we om 23.00 uur verder gaan. Dan heeft u de tijd om de laatste ronde te doen over uw stemgedrag bij de peiling. Voordat ik straks de peiling start, zal ik eerst nog een ronde uitvagen of er nog vanuit de fracties behoefte is om moties of amendementen aan te houden, of in te trekken. Als dat niet het geval is, dan lopen we het rondje af via de fractievoorzitters en peilen we de stemmen, die we morgen door middel van een schriftelijke stemming bevestigd zullen krijgen.
Dan schors ik nu de vergadering tot 23.00 uur.

Schorsing 22:43 – 23:00 uur

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Het is een minuut over elf. Voordat we overgaan tot het peilen van de stemmingen, via de fractievoorzitters, vraag ik of fractievoorzitters, naar

aanleiding van de schorsing, het woord willen nemen om iets te zeggen over de ingediende amendementen of moties.

De heer **KLEIN** (CU): Ik werd er door een collega op gewezen dat amendement 39 nog op de lijst stond. Die had ik in de eerste termijn al ingetrokken.

De **VOORZITTER**: Op mijn lijst is het amendement doorgestreept. Voor alle duidelijkheid amendement 39 is ingetrokken. Nog anderen? Dan gaan we nu over tot het peilen van de stemmen. Er is nu geen mogelijkheid meer om iets te doen met een motie of een amendement. Dit is nog niet de officiële besluitvorming. We gaan het wederom bundelen. De fractievoorzitters worden bij alle stemmingen achtereen gevraagd hoe de fractie zal gaan stemmen. U kunt bij het doorgeven van de stemmen een eventuele stemverklaring uitspreken. Zoals eerder door mij gemeld, worden tijdens het stemmen allereerst de Nota's van Wijzigingen gepeild, daarna de amendementen, dan de moties en uiteindelijk ook de voordracht. Als iemand een hoofdelijke stemming wenst, dan verzoek ik u om dat nu aan te geven. Dat is niet het geval.
In eerste instantie zal de eerste Nota van Wijzigingen in stemming worden gebracht, dan de tweede Nota van Wijzigingen, de amendementen, de moties en uiteindelijk voordracht 44.
Ik zal alleen die moties en amendementen opnoemen, die ook daadwerkelijk nog zijn ingediend. Alles wat ik niet opnoem is ingetrokken of aangehouden.
Dan vraag ik nu mevrouw Kocken om voor de fractie van GroenLinks aan te geven hoe de fractie zal stemmen.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Eerste Nota van Wijzigingen: voor. Tweede Nota van Wijzigingen: voor.

Amendementen: A17: tegen, A20: tegen, A21: voor, A22: voor, A23: tegen, A24: tegen, A27: tegen, A32: tegen, A36: tegen, A37: voor, A38: tegen, A44; voor, A45: tegen, A46; tegen, A47: tegen, A48: tegen, A49: tegen, A50: tegen, A51: voor, A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: tegen, M83: tegen, M85: tegen, M86: tegen, M89: tegen, M90: tegen, M91: tegen, M92: tegen, M93: tegen, M94: tegen, M95: tegen, M96: tegen, M97: voor, M98: tegen, M99: tegen, M100: tegen, M101: tegen, M102: tegen, M103: tegen, M104: tegen, M105: tegen, M106: tegen, M107: tegen, M108: tegen, M109: tegen, M114: tegen, M115: voor, M116: voor, M146: voor, M147: voor, M148: voor.

Voordracht 44 : voor

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Eerste Nota van Wijzigingen: voor. Tweede Nota van Wijzigingen: voor.

Amendementen: A17: tegen, A20: tegen, A21: tegen, A22: voor, A23: tegen, A24: tegen, A27: tegen, A32: voor, A36: tegen, A37: voor, A38: tegen, A44: tegen, A45: tegen, A46: tegen, A47: tegen, A48: tegen, A49: tegen, A50: tegen, A51: voor, A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: tegen, M83: tegen, M85: tegen, M86: tegen, M89: tegen, M90: tegen, M91: tegen, M92: tegen, M93: tegen, M94: tegen, M95: tegen, M96: voor, M97: voor, M98: tegen, M99: tegen, M100: tegen, M101: tegen, M102: tegen, M103: tegen, M104: tegen, M105: tegen, M106: tegen, M107: tegen, M108: tegen, M109: tegen, M114: tegen, M115: voor, M116: voor, M146: tegen, M147: voor, M148: voor.

Voordracht 44: voor.

Mevrouw **STRENS** (D66): Eerste Nota van Wijzigingen: voor. Tweede Nota van Wijzigingen: voor.

Amendementen: A17: tegen, A20: tegen, A21: voor, A22: voor, A23: tegen, A24: tegen, A27: tegen, A32: tegen, A36: tegen, A37: voor, A38: tegen,
A44 met stemverklaring: D66 zal tegen dit amendement stemmen. D66 is voor de energietransitie, maar dit is in onze ogen niet de plek om dat toe te voegen.
A45: tegen: A46: tegen, A47: tegen, A48: tegen, A49: tegen, A50: tegen, A51: voor, A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: tegen, M83: tegen, M85: tegen, M86: tegen, M89: tegen, M90: tegen, M91: tegen, M92: tegen, M93: tegen, M94: tegen, M95: tegen, M96: tegen, M97: voor, M98: tegen, M99: tegen, M100: tegen, M101: tegen, M102: tegen, M103: tegen, M104: tegen, M105: tegen, M106: tegen, M107: tegen, M108: tegen, M109: tegen, M114: tegen, M115: voor, M116: voor, M146: voor, M147: tegen, M148: voor.

Voordracht 44: voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Eerste Nota van Wijzigingen: voor. Tweede Nota van Wijzigingen: voor.

Amendementen: A17: tegen, A20: tegen, A21: voor, A22: voor, A23: tegen, A24: tegen, A27: tegen, A32 met stemverklaring: De Ruimte-voor-ruimteregeling mag wat de PvdA betreft afgeschaft worden. Er is veel oneigenlijk en soms zelfs misbruik van gemaakt. De PvdA is blij met de toezegging van de gedeputeerde, dat hij in de gaten houdt of er iets nodig is richting de 2.0 regeling. Dat is voor de PvdA voldoen. De PvdA stemt tegen amendement 32,
A36: tegen, A37: voor, A38: tegen, A44: voor, A45: tegen, A46: tegen, A47: tegen, A48: tegen, A49: tegen, A50: tegen, A51: voor, A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: tegen, M83: tegen, M85: tegen, M86: tegen, M89: tegen, M90: tegen, M91: tegen, M92 met temverklaring: Deze stemverklaring geldt ook voor motie 93: De PvdA-fractie heeft echt moeite met de houding van gemeente Wijdemeren, die nog snel probeert er nog wat doorheen te jassen. Het was bijna als een feestje geven voordat de horeca dichtgaat. Daarom stemt de PvdA hartgrondig tegen motie 92.
M93: onder dezelfde stemverklaring tegen, M94: tegen, M95: tegen, M96: tegen, M97: voor, M98: tegen, M99: tegen, M100: tegen, M101: tegen, M102: tegen, M103: tegen, M104: tegen, M105: tegen, M106: tegen, M107: tegen, M108: tegen, M109: tegen, M114: tegen, M115: voor,

M116: voor, M146: voor, M147: onder verwijzing naar de eerdere stemverklaring over de Ruimte-voor-ruimteregeling stemt de PvdA tegen motie 147, M148: voor.

Voordracht 44: voor.

De heer **DESSING** (FvD): Eerste Nota van Wijzigingen: tegen. Tweede Nota van Wijzigingen: tegen.

Amendementen: A17: tegen, A20: tegen, A21: tegen, A22: tegen, A23: tegen, A24: tegen, A27: tegen, A32: voor, A36: tegen, A37: tegen: A38: voor, A44: tegen, A45: voor, A46: voor, A47: voor, A48: voor, A49: voor, A50: tegen, A51 met stemverklaring: FvD is tegen windturbines, maar als ze er toch moeten zijn, dan vindt de fractie het goed dat ze goed verlicht zijn, volgens deze motie. Met deze stemverklaring is FvD voor amendement 51,
A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: tegen, M83: tegen, M85: tegen, M86: tegen, M89: voor, M90: voor, M91: voor, M92: voor, M93: voor, M94: voor, M95: voor, M96: voor, M97: voor, M98: voor, M99: voor, M100: voor, M101: voor, M102: voor, M103: voor, M104: tegen, M105: voor, M106: tegen, M107: tegen, M108: tegen, M109: tegen, M114: voor, M115: tegen, M116: voor, M146: voor, M147: voor, M148: voor.

Voordracht 44: tegen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Eerste Nota van Wijzigingen: tegen. Tweede Nota van Wijzigingen: tegen.

Amendementen: A17: tegen, A20: tegen, A21 met stemverklaring: Het CDA vindt op zich dat geen vuurwerk in stiltegebieden afgestoken zou moeten worden. Er zou een lijst gemaakt kunnen worden voor heel veel dingen die je niet zou moeten doen in stiltegebieden en die herrie maken. Vandaar dat het CDA tegen amendement 21 stemt.
A22: voor, A23: tegen, A24: tegen, A27 met stemverklaring: Er zijn verschillende moties en amendementen aangevoerd voor het toevoegen van argumenten voor openbaar belang, ook één van het CDA voor woningbouw. Het CDA gaat ervan uit dat het geen limitatieve lijst is. De CDA-fractie zal daarom tegen amendement 27 stemmen. Dat geldt ook voor de overige moties en amendementen die over openbaar belang gaan, dus de amendementen 37, 38 en 44 en motie 104.
A32: voor, A36: tegen, A37: tegen, A38: tegen, A44: tegen, A45 met stemverklaring: Voor het CDA is die zeshonderd meter het uitgangspunt. Conform de sturingsfilosofie ‘Lokaal wat kan en regionaal wat moet’ wil het CDA het niet helemaal onmogelijk maken om van die zeshonderd meter af te wijken. Vandaar dat het CDA tegen amendement 45 stemt.
A46: voor, A47: voor, A48: voor, A49: voor, A50: voor, A51: voor, A52: voor, A53: tegen.

Moties: M82: tegen, M83: tegen, M85: tegen, M86: tegen, M89: voor, M90: voor, M91: voor, M92: voor, M93: voor, M94: voor, M95: voor, M96: voor, M97: voor, M98: voor, M99: voor, M100: voor, M101: voor, M102: voor, M103: voor, M104: tegen, M105: tegen, M106 met

stemverklaring: Het staat wat het CDA betreft iets te breed geformuleerd, maar de fractie ondersteunt wel het principe, dus stemt ze voor motie 106,
M107: tegen, M108: tegen, M109: tegen, M114: tegen, M115: tegen, M116: tegen, M146: voor, M147: voor, M148: tegen.

Voordracht 44: tegen.

De heer **ZOON** (PvdD): Eerste Nota van Wijzigingen: voor. Tweede Nota van Wijzigingen: voor.

Amendementen: A17: voor, A20: voor, A21: voor, A22: voor, A23: voor, A24: voor, A27: voor, A32: tegen, A36: voor, A37: voor, A38: tegen, A44 met stemverklaring: Dit amendement zou biomassacentrales mogelijk kunnen maken op plekken onder de noemer van groot openbaar belang. Dat vindt de PvdD onwenselijk en daarom stemt de fractie tegen amendement 44. A45: tegen, A46: voor, A47: voor, A48: tegen, A49: tegen, A50: tegen, A51: voor, A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: voor, M83: voor, M85: voor, M86: voor, M89: tegen, M90: tegen, M91: tegen, M92: tegen, M93: tegen, M94: tegen, M95: tegen, M96: tegen, M97: voor, M98: tegen, M99: tegen, M100: tegen, M10: tegen, M102: tegen, M103: tegen, M104: voor, M105: tegen, M106: voor, M107: voor, M108: voor, M109: voor, M114: voor, M115: voor, M116: voor, M146: voor, M147: voor, M148: voor.

Voordracht 44 met een stemverklaring: Een aantal grote punten, waaronder intensieve veehouderij en jacht is nu niet aangepast. Daarom kan de PvdD niet instemmen met deze voordracht. De fractie hoopt dat ze wel voor de Omgevingsverordening 2020/2021 kan zijn. Ze ziet uit naar de discussie, maar PvdD zal tegen deze voordracht stemmen.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Eerste Nota van Wijzigingen: voor. Tweede Nota van Wijzigingen: voor.

Amendementen: A17: tegen, A20: voor, A21: voor, A22: tegen, A23: tegen, A24: tegen, A27: tegen, A32: voor, A36: tegen, A37: tegen, A38: voor, A44: tegen, A45: voor, A46: voor, A47: voor, A48: voor, A49: voor, A50: voor, A51: voor, A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: tegen, M83: tegen, M85: tegen, M86: voor, M89: voor, M90: voor, M91: voor, M92: voor, M93: voor, M94: voor, M95: voor, M96: voor, M97: voor, M98: voor, M99: voor, M100: voor, M101: voor, M102: voor, M103: voor, M104: tegen, M105: voor, M106: voor, M107: tegen, M108: voor, M109: voor, M114: voor, M115: tegen, M116: tegen, M146: voor, M147: voor, M148: voor.

Voordracht 44: voor.

De heer **KLEIN** (CU): Eerste Nota van Wijzigingen: voor. Tweede Nota van Wijzigingen: voor.

Amendementen: A17: tegen, A20: tegen, A21: voor, A22: voor, A23: tegen, A24: tegen, A27: voor, A32: voor, A36: tegen, A37: voor, A38: tegen, A44 met stemverklaring: De CU is voor de energietransitie, maar bij de keuzes van specifieke locaties zouden alle belangen moeten worden afgewogen in een zorgvuldig proces. We moeten niet op voorhand dingen benoemen als een groot openbaar belang. Daarom stemt de CU tegen amendement 44.
A45: tegen, A46: voor, A47: voor, A48: tegen, A49: tegen, A50: tegen, A51: voor, A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: tegen, M83: tegen, M85: voor, M86 met stemverklaring: De CU steunt de gedachte dat de luchtkwaliteit verbeterd moet worden tot de WHO-normen, maar deze vorm is niet uitvoerboer. De consequenties zijn buiten proporties. Daarom stemt de CU tegen motie 86.
M89: tegen, M90: tegen, M91: tegen, M92: tegen, M93: tegen, M94: tegen, M95: tegen, M96 met stemverklaring: Met inachtneming van de opmerking van GS dat de inpassing belangrijk is stemt de CU voor motie 96.
M97: voor, M98: tegen, M99: tegen, M100: tegen, M101: tegen, M102: tegen, M103: tegen, M104: tegen, M105: tegen, M106: tegen, M107: tegen, M108: tegen, M109: tegen, M114: tegen, M115: voor, M116: voor met inachtneming van de opmerking van GS dat ze willen afstemmen of de Leidraad nog noodzakelijk is na de informatie, M146: voor, M147: voor, M148: voor.

Voordracht 44: voor.

De heer **SMALING** (SP): Eerste Nota van Wijzigingen: voor. Tweede Nota van Wijzigingen: voor.

Amendementen: A17: voor, A20: voor, A21: voor, A22: voor, A23: voor, A24: voor, A27: voor, A32: tegen, A36: voor, A37: voor, A38: voor, A44: tegen, A45: voor, A46: voor, A47: voor, A48: tegen, A49: tegen, A50: tegen, A51: voor, A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: voor, M83: voor, M85: voor, M86: voor, M89: tegen, M90: tegen, M91: tegen, M92: tegen, M93: tegen, M94: tegen, M95: tegen, M96: tegen, M97: voor, M98: tegen, M99: tegen, M100: tegen, M101: tegen, M102: tegen, M103: tegen, M104: voor, M105: voor, M106: voor, M107: voor, M108: voor, M109: voor, M114: voor, M115: voor, M116: voor, M146: voor, M147: tegen, M148: voor.

Voordracht 44: voor.

De heer **DEEN** (PVV): Eerste Nota van Wijzigingen: tegen. Tweede Nota van Wijzigingen: tegen.

Amendementen: A17: tegen, A20: voor, A21: voor, A22: tegen, A23: tegen, A24: tegen, A27: tegen, A32: voor, A36: tegen, A37: tegen, A38: voor, A44: tegen, A45: voor, A46: voor, A47: tegen, A48: voor, A49: voor, A50: voor, A51: tegen, A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: tegen, M83: tegen, M85: tegen, M86: tegen, M89: voor, M90: voor, M91: voor, M92: voor, M93: voor, M94: voor, M95: voor, M96: voor, M97: voor, M98: voor, M99: voor, M100: voor, M101: voor, M102: voor, M103: voor, M104: tegen, M105: tegen, M106: voor, M107: tegen, M108: voor, M109: tegen, M114: voor, M115: tegen, M116: tegen, M146: tegen, M147: tegen, M148: tegen.

Voordracht 44: tegen,

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Eerste Nota van Wijzigingen: voor. Tweede Nota van Wijzigingen: voor.

Amendementen: A17: voor, A20: voor, A21: voor, A22: voor, A23: voor, A24: voor, A27: voor, A32: voor, A36: voor, A37: voor, A38: tegen, A44: tegen, A45: voor, A46: voor, A47: voor, A48: tegen, A49: tegen, A50: voor, A51: voor, A52: voor, A53: voor.

Moties: M82: voor, M83: voor, M85: voor, M86: voor, M89: tegen, M90: tegen, M91: tegen, M92: tegen, M93: tegen, M94: tegen, M95: tegen, M96: voor, M97: voor, M98: voor, M99: voor, M100: voor, M101: tegen, M102: voor, M103: voor, M104: tegen, M105: voor, M106: voor, M107: voor, M108: voor, M109: voor, M114: voor, M115: voor, M116: voor, M146: voor, M147: voor, M148: voor.

Voordracht 44 met stemverklaring: Na een uitgebreide uiteenzetting van gedeputeerde Loggen steunt de fractie van 50PLUS/PvdO het voorstel. Dus bij deze stemt de fractie voor de voordracht.

De **VOORZITTER:** Ik schors de vergadering voor 10 minuten. Dan kom ik terug met de stemmen die geteld zijn. We gaan om vijf voor twaalf verder.

Schorsing: 23:45 – 00: 00

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering op dit nachtelijk uur. Ik neem u mee in de uitslag van de peilingen.
Dan begin ik bij de eerste Nota van Wijzigingen. Die is aangenomen met 39 stemmen voor en 14 tegen van FvD, CDA en PVV.
De tweede Nota van Wijzigingen is aangenomen met 39 voor en 14 stemmen tegen van FvD, CDA en PVV.
Voordracht 44 is aangenomen met 36 stemmen voor en 17 tegen van FvD, CDA, PvdD en PVV.

Amendement 17 is verworpen met 46 stemmen tegen en 7 stemmen voor van de PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
Amendement 20 is verworpen met 43 stemmen tegen en 10 stemmen voor van de PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Amendement 21 is aangenomen met 32 stemmen voor en 21 stemmen tegen van VVD, FvD en het CDA.

Amendement 22 is aangenomen met 42 stemmen voor en 11 stemmen tegen van FvD, PVV en Fractie Baljeu.
Amendement 23 is verworpen met 46 stemmen tegen en 7 stemmen voor van PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
Amendement 24 is verworpen met 46 stemmen tegen en 7 stemmen voor van PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
Amendement 27 is verworpen met 45 stemmen tegen en 8 stemmen voor van de PvdD, SP, CU en 50PLUS/PvdO.
Amendement 32 is verworpen met 27 stemmen tegen en 26 stemmen voor van VVD, FvD, CDA, PVV, CU, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Amendement 36 i verworpen met 46 stemmen tegen en 7 stemmen voor van PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
Amendement 37 is aangenomen met 38 stemmen voor en 15 stemmen tegen van FvD, CDA, PVV en Fractie Baljeu.
Amendement 38 is verworpen met 39 stemmen tegen en 14 stemmen voor van FvD, PVV, SP en Fractie Baljeu.
Amendement 44 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van GL, PvdA.
Amendement 45 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Amendement 46 is verworpen met 30 stemmen tegen en 23 stemmen voor van FvD, CDA, PvdD, PVV, SP, CU, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Amendement 47 is verworpen met 32 stemmen tegen en 21 stemmen voor van FvD, CDA, PvdD, SP, CU, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Amendement 48 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 voor van FvD, CDA, PVV en Fractie Baljeu.
Amendement 49 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD. CDA, PVV en Fractie Baljeu.
Amendement 50 is verworpen met 45 stemmen tegen en 8 stemmen voor van CDA, PVV, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Amendement 51 is aangenomen 51 voor en 2 stemmen tegen van de PVV.
Amendement 52 is aangenomen met 53 stemmen voor.
Amendement 53 is aangenomen met 49 stemmen voor en 4 stemmen tegen van het CDA.

Motie 82 is verworpen met 46 stemmen tegen en 7 stemmen voor van PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
Motie 83 is verworpen met 46 stemmen tegen en 7 stemmen voor van PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
Motie 85 is verworpen met 45 stemmen tegen en 8 stemmen voor van PvdD, SP, CU, 50PLUS/PvdO.
Motie 86 is verworpen met 45 stemmen tegen 8 voor van PvdD, SP, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 89 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 voor van FvD, CDA, PVV, Fractie Baljeu.
Motie 90 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD, CDA, PVV en Fractie Baljeu.

Motie 91 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD, CDA, PVV en Fractie Baljeu.
Motie 92 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD, CDA, PVV en Fractie Baljeu.
Motie 93 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD, CDA, PVV en Fractie Baljeu.
Motie 94 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD, CDA, PVV en Fractie Baljeu.
Motie 95 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD, CDA, PVV en Fractie Baljeu.
Motie 96 is verworpen met 27 stemmen tegen en 26 stemmen voor van VVD, FvD, CDA, PVV, CU, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 97 is aangenomen met 53 stemmen voor en 0 stemmen tegen.
Motie 98 is verworpen met 37 stemmen tegen en 16 stemmen voor van FvD, CDA, PVV, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 99 is verworpen met 37 stemmen tegen en 16 stemmen voor van FvD, CDA, PVV, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 100 is verworpen met 37 stemmen tegen en 16 stemmen voor van FvD, CDA, PVV, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 101 is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD, CDA, PVV en Fractie Baljeu.
Motie 102 is verworpen met 37 stemmen tegen en 16 stemmen voor van FvD, CDA, PVV, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 103 is verworpen met 37 stemmen tegen en 16 stemmen voor van FvD, CDA, PVV, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 104 is verworpen met 47 stemmen tegen en 6 stemmen voor PvdD en SP.
Motie 105 is verworpen met 40 stemmen tegen en 13 stemmen voor van FvD, SP, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 106 is verworpen met 39 stemmen tegen en 14 stemmen voor van CDA, PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 107 is verworpen met 46 stemmen tegen en 7 stemmen voor van PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
Motie 108 is verworpen met 43 stemmen tegen en 10 stemmen voor van PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 109 is verworpen met 45 stemmen tegen en 8 stemmen voor van PvdD, SP, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 114 is verworpen met 35 stemmen tegen en 18 stemmen voor van FvD, PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en Fractie Baljeu.
Motie 115 is aangenomen met 38 voor en 15 stemmen tegen van FvD, CDA, PVV, Fractie Baljeu.
Motie 116 is aangenomen met 46 stemmen voor en 7 stemmen tegen van CDA, PVV, Fractie Baljeu.
Motie 146 is aangenomen met 42 stemmen voor en 11 tegen van VVD, PVV.
Motie 147 is aangenomen met 36 stemmen voor en 17 stemmen tegen van D66, PvdA, PVV, SP.

Motie 148 is aangenomen met 47 stemmen voor en 6 stemmen tegen van CDA en PVV.

Daarmee heb ik de nota's, voordracht, amendementen en moties gehad. Voordracht 44 heb ik al opgenoemd. Die is aangenomen met 36 stemmen voor en 17 stemmen tegen van FvD, CDA, PvdD en de PVV.

15. Sluiting

De **VOORZITTER**: Dames en heren, daarmee hebben we een lange vergadering afgerond, die al op 5 oktober was begonnen. Het was een enerverende avond. Ik wil u bedanken voor het feit dat u met elkaar gedebatteerd hebt. Ik heb geprobeerd om in het debat, zoals u dat ook gevraagd had, wat meer interactie toe te staan. Dat is redelijk gelukt, al hoewel het met de digitale middelen die we hebben een beetje schipperen is. Toch wil ik u daarvoor bedanken. Ik denk dat daardoor het debat een stuk levendiger is geworden. Natuurlijk wil ik alle ondersteuning, technici, de griffie en de ambtenaren heel hartelijk danken. Ook bedank ik het college en uzelf voor wat u vanavond hebt ingebracht.
Ik geef het woord nog even aan de heer Voskuil. Ik heb de vergadering nog niet gesloten.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik houd het kort. Voorzitter, kan u gedeputeerde Loggen nog even binnenhalen voor een kleine nabrander.
Ik zie dat de heer Loggen er is. Ik wil hem namens de PvdA hartelijk feliciteren met het behaalde resultaat, de vaststelling van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020. Toch een beetje zijn magnum opus voor deze periode. Daarmee ook meteen felicitaties richting de hele staf en alle ambtenaren die hard hebben gewerkt om dit resultaat voor elkaar te krijgen. Als je je magnum opus afrondt dan dreigt er altijd het zwarte gat. Om dat te voorkomen, leek het mijn fractie gepast om de heer Loggen een klein cadeau te overhandigen. Een assistent komt als het goed is nu zijn kamer binnenlopen. Eén van de zaken die de heer Loggen vaker heeft genoemd is dat hij nog niet echt klaar is. De magnum opus is pas een eerste stap. Het is een puzzel en daarvan heeft hij de randen pas van gelegd. De rest moet nu worden ingevuld. Om het zwarte gat tegen te gaan, tegelijker om inspiratie te geven voor het grote werk dat nu gaat komen richting versie 2.0, leek het de PvdA-fractie niet meer dan gepast om de heer Loggen een puzzel aan te bieden van duizend stukjes met de kaart van het Bijzonder Provinciaal Landschap. We wensen hem veel succes met het leggen daarvan. Roep vooral wat hulp in van de ambtenaren en zorg ervoor om er niet te lang mee bezig te zijn, want gedeputeerde, u moet aan de bak voor de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022. Op dit moment wil ik vooral mijn felicitaties en dankzegging namens de PvdA-fractie uw kant op laten komen. Veel succes.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, mag ik van de gelegenheid gebruikmaken om de heer Voskuil en de PvdA-fractie hartelijk te bedanken voor deze prachtige puzzel, die ik met veel plezier in het Kerstreces zal proberen te leggen. Ik heb dan een week de tijd. Ik zal met veel plezier aan de puzzel werken.
Ik wil iedereen bedanken voor de constructieve bijdrage. We waren het niet op alle punten eens, maar ik heb genoten van het debat, dat we met elkaar hebben kunnen voeren. Het ging ergens

over. Het toonde dat we allen betrokken zijn bij Noord-Holland. Ook al waren we het soms niet met elkaar eens, ik wil iedereen bedanken voor zijn of haar bijdrage. Ik wens u nog een heel fijne avond.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Loggen. Het was meestal een goed gebruik als we fysiek vergaderden om elkaar te feliciteren wanneer beleidsstukken worden aangenomen. Gelukkig zie ik dat ook in de chat.
Dames en heren, ik ga de vergadering hierbij sluiten. Nogmaals dank. De volgende Statenvergadering is op 9 november. Die zal in de ochtend om 10.00 uur starten en die heeft een uitloopdatum op 16 november 2020. Dan zullen we wederom online vergaderen. Ik zie u graag weer terug en blijf vooral gezond. Dank voor uw inzet vanavond.
Ik sluit de vergadering.

De vergadering werd gesloten op vrijdag 23 oktober 2020 om 00:16 uur.

Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 09-11-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2020		2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**19-10**	**23-11**	**1e kwart**	**2e kwart**	**3e kwart**	**4e kwart**					*Vetgedrukte teksten zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie RWK*
Algemeen											
Begrotingswijziging									Allen		2020: 1e Begrotingswijziging 10 februari op C-agenda in commissie RWK en 9 maart in PS
Jaarstukken en Kaderbrief									Allen		2020: 8 juni in commissie RWK en 29 juni in PS
Begroting									allen		2020: 19 oktober in commissie RWK en 9 november in PS.
MRA											
MRA (Regiegroep)									Van Dijk		De MRA maakt met enige regelmaat rondes langs de Raden en Statenleden. MRA congresdatum voor 2020: vrijdag 17 april. PS kunnen tweemaal per jaar reageren op de stukken die in de MRA regiegroep worden besproken. Op 16-03 komt de voordracht voor de zienswijze op de MRA Jaarstukken 2019 en Kaderbrief (Globale begroting) 2021 op de A-agenda
Ruimte & Wonen											
Voortgang Woonopgave/ uitvoering Woonagenda 2020-2025									Loggen		N.a.v. toezegging in cie. RWK 10-02-2020: Mogelijk rondom P&C cyclus met de commissie de voortgang van de Noord-Hollandse woonopgave bespreken (2x per jaar op de B-agenda). Uit planningsoverzicht GS: GS besluitvorming over de Provinciale Woonagenda vindt plaats in het voorjaar 2020 en de Staten worden hierover ook in deze periode geïnformeerd. GS informeren de commissie RWW in het najaar 2020 over het eerste woonakkoord. De wijze waarop PS verder worden geïnformeerd over de voortgang van de Provinciale Woonagenda moet nog nader worden bepaald. Hierover worden de Staten zo spoedig mogelijk geïnformeerd. PS worden in het najaar 2020 op de hoogte gesteld van de voortgang van het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouwproductie. Planning: Medio oktober/november in GS, op 23-11-2020 in commissie RWK
Regels rondom huisvesting arbeidsmigranten									Loggen		N.a.v. toezegging in cie. RWK 10-02-2020: GS komt binnen 2 maanden hierover terug bij de commissie RWK Toezegging 08-06-2020: Medio september 2020 volgt een vervolgnotitie; ter bespreking op B-agenda 19-10-2020. **Onderwerp komt tzt terug om voortgang te volgen**
Voortgang fonds OV-knooppunten									Loggen / Olthof	Cie RWK en M&B gezamenlijk	Besproken op B-agenda in commissie van 08-06-2020 Voordracht over besloten agenda in PS 14-09-2020 **Jaarlijkse voortgang komt t.z.t. op C-agenda**

Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 09-11-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Monitor OV-knooppunten									Loggen		Jaarlijks t.k.n. op c-agenda
Verstedelijkingsstrategie MRA									Loggen	BOB	Uit planningsoverzicht GS: In het SBO MIRT is in mei 2019 een bestuurlijke opdracht verleend om een verstedelijkingsstrategie voor de MRA op te stellen. Deze bestaat uit het opstellen van een verstedelijkingsconcept voor de MRA, een faseringsvoorstel en een investeringsstrategie. Het gaat om een Rijk/regio-traject. Najaar 2019 is een projectorganisatie opgestart en zijn inventariserende werkzaamheden verricht. De organisatie is in handen van het ministerie van BZK namens het Rijk en het MRA bureau namens de regio. Eerste kwartaal 2020 is gestart met het opstellen van een verstedelijkingsconcept. In het najaar volgt het faseringsvoorstel en de investeringsstrategie. Deze worden in november 2020 in het BO MIRT ter besluitvorming voorgelegd. - BOT-overleg op 22-06-2020 - Presentatie van de MRA op 7 september 2020, 20.00 tot 21.30 uur. *Provinciale Staten zijn tot nu toe twee maal geïnformeerd en in gesprek gegaan over de Verstedelijkingsstrategie, op 22 juni en 7 september 2020. Bij het vormgeven van het verlengde proces richting BO Leefomgeving voorjaar 2021, zal ook de mogelijkheid worden gecreëerd om het gesprek verder met PS (en raden) te voeren.*
Plan van Aanpak (pva) Kustvisie									Loggen	BOB	Wordt verwacht 2e kwartaal 2021
Omgevingsverordening											
Omgevingsverordening NH 2022	TB								Loggen	BOB	Hieronder de voorgenomen gewijzigde planning op hoofdlijnen van de Omgevingsverordening NH2022: Besluitvorming: - September 2020: Eerste ronde externe ambtelijke inputsessies (voorleggen concept regels en kijken waar dit knelt) - 19 oktober 2020: Technische briefing over de Omgevingsverordening NH2022 - **19 November 2020**: Externe bestuurlijke inputsessies (bestuurders van gemeenten, waterschappen etc. van de provincie N-H wordt om input gevraagd) - December 2020: Eventueel Tweede ronde ambtelijke input-sessies - Besluitvorming: 13 april 2021 GS; vaststellen ontwerp- OV NH2022 22 april 2021 Commissie RWK

Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 09-11-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

											26 april 2021 Start ter inzage legging 19 juni 2021 Einde ter inzage legging 7 september 2021 GS; OV NH2022 20 september 2021 Commissie RWK 4 oktober 2021* PS; vaststellen OV NH2022 1 januari 2022 Inwerkingtreding *Eventueel laatste uitwijkmogelijkheid; PS van november 2021. Later kan niet i.v.m. het omzetten van de Omgevingsverordening NH2022 naar het nieuwe DSO-LVBB voor publicatie.
Klimaat & Energie											
Actieprogramma Klimaat									Stigter		Gewijzigde planning, om in commissie van 19 oktober 2020 te agenderen in cie. RWK.
RES 1.0 NHN NHZ									Stigter	BOB	4e kwartaal 2020: Antwoordennotitie op concept-RES 2e kwartaal 2021: Definitieve vaststelling RES 1.0 (onder voorbehoud)
RES 2.0									Stigter	n.n.b.	24 maanden na invoering RES 1.0
Provinciaal inpassingsplan (Pip) 150 Kv									Stigter		Wordt verwacht 1e kwartaal 2021 - Voorbereidingsbesluit via voordracht in PS (RWK 08-06-2020)
Integrale visie energie-infrastructuur									Stigter		Uit Strategische agenda GS uitvoering coalitieakkoord: Integrale visie voor de toekomstige energie-infrastructuur. Vooruitlopend op deze visie is in 2019 er een systeemstudie uitgevoerd naar huidige en toekomstige energie-infrastructuur. In een vervolgstudie met TNO worden drie beleidsopties onderzocht voor toekomstig energiesysteem. De aanlanding van Wind op Zee maakt hier tevens onderdeel van uit als ook mogelijkheden voor conversie op zee. GS en PS worden eind 2020 geïnformeerd over de resultaten van de TNO-studie.

Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 09-11-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Strategie Waterstof									Stigter		Uit Strategische agenda GS uitvoering coalitieakkoord: Wij verkennen met de partners in Noord-Holland wat de ambities zijn op waterstof, waar de potentie van waterstof binnen onze provincie zit en wat er voor nodig is om deze potentie te realiseren. Samen met onze partners formuleren wij een strategie en een gezamenlijke aanpak om deze ambities gestalte te geven en potenties waar te maken. Deze aanpak zal het derde kwartaal van 2020 ter besluitvorming aan GS worden voorgelegd en PS zal per brief hierover worden geïnformeerd.
Zoeklocaties hernieuwbare Energie									Stigter		Onderdeel RES: Start vanaf 2e kwartaal 2020.
Warmtestrategie									Stigter		Na gereed komen van het warmtebronnenregister medio 2020, zullen Statenleden hierover worden geïnformeerd. Naar verwachting komt voor de zomer van 2020 het Rijks duurzaamheidskader voor biomassa gereed. PS (commissies RWK en EFB) worden na het zomerreces van 2020 betrokken bij de ontwikkeling van het Noord-Hollandse duurzaamheidskader voor biomassa. De wijze waarop PS wordt betrokken stemmen GS af met PS nadat het duurzaamheidskader van het Rijk is verschenen.
Vvgb windmolens									Stigter		Planning verschoven, op zijn vroegst besluitvorming in PS eind 2020

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2020				2021				2022	2023	GS	Werk vorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie EFB	**31-8**	**28-9**	**26-10**	**30-11**	**1e kwart**	**2e kwart**	**3e kwart**	**4e kwart**					**Roodgedrukte teksten** *zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie EFB*
Algemeen													
1e begrotingswijziging 2021											Allen		2021: Cie EFB: 15 februari 2021 PS: 8 maart 2021
Jaarstukken 2020											Allen		2021: Rekeningencommissie - maandag 31 mei 2021 Technische vragenronde mondeling: maandag 31 mei 2021 (avond) Reguliere commissies - maandag 7 juni 2021 (NLG en RWK - maandag 14 juni 2021 (EFB en M&B) PS 28 juni 2020
Kaderbrief 2022											Allen		Reguliere commissies - maandag 7 juni 2021 (NLG en RWK - maandag 14 juni 2021 (EFB en M&B) PS 28 juni 2020
2e begrotingswijziging 2020 (incl verwerking motie 41 noodfonds SI)											Allen		maandag 24/8 NLG (A-agenda) en RWK (C-agenda) Maandag 31/8 EFB (A-agenda) en M&B (A-agenda) - PS 14 september 2020
Begroting 2022											Allen		19 oktober in commissie NLG en RWK 26 oktober in commissie EFB en M&B 9 november in PS.
"Blauwdruk uitvoering motie 42 herstelfonds 100 miljoen											Loggen en Pels		19 oktober 2020 in commissie RWK behandeld 26 oktober 2020 in commissie EFB behandeld
Laatste begrotingswijziging 2020											Allen		cie EFB :30 november 2020 PS :14 december 2020
Statenvoordracht - Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling													

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2019-2020													
Financiën, Cultuur en Erfgoed (Pels)													
Voorstel om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken													In de rekeningencommissie (valt onder commissie EFB) van 26 augustus 2019 is over dit onderwerp gesproken, GS zullen met een voorstel richting commissie/PS komen om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken.
Onderzoek Rekenrentes in IPO verband .													(cie EFB 2-12-2019) Mw. Pels meldt dat in IPO-verband het onderzoek naar een realistische rente is gestart, want het wijzigen van de rente heeft grote gevolgen voor het doelvermogen. De uitkomsten van het onderzoek zijn nog niet bekend, maar hierin wordt gerekend met de rekenrente die ook verzekeraars hanteren. Na afronding van het onderzoek kan een realistisch scenario opgesteld worden. Uitkomsten waarschijnlijk in februari 2020. Deze worden met de commissie gedeeld. Indien de effecten heel erg groot zijn, dan zal de commissie tijdig met een brief van GS via de B-agenda geïnformeerd worden.
Nota Verbonden Partijen													Evaluatie behandeld in EFB van 16 september 2019. De nieuwe nota verbonden partijen is in de commissie van 31 augustus 2020 behandeld en zal als hamerstuk voor de vergadering van PS van 5 oktober 2020 worden geagendeerd. Er zal een bijeenkomst georganiseerd worden om te bespreken hoe PS geïnformeerd wil worden over de verbonden partijen (het toesturen van Kadernota's kan hierin worden meegenomen).
Voordracht nota Leningen en Garantstellingen provincie Noord-Holland 2020													
Actualisatie Cultuurnota					BOT overleg 18 januari 2021						Pels		24 februari van 12.00 uur tot 13.00 uur Technische briefing geweest Laatste planning: zie brief B-agenda EFB 31-8-2020 18 januari 2021: BOT overleg mei-juli 2021: discussienotitie sept-nov. 2021: notitie actualisering cultuurbeleid jan. 2022: vaststelling actualisatie vaststellen in PS (voorafgaand eerst in cie EFB)
Investeren in behoud van archeologisch erfgoed											Pels		Met de actualisatie van het cultuurbeleid (zie hierboven) komt de beleidsinzet op het gebied van onderwaterarcheologie aan de orde. Onderwerpen daarbij zijn beschermingsbeleid van wrakken in de Waddenzee en extra onderzoek naar nieuw aangeleverde vondsten. I In het tweede kwartaal 2020 worden PS geïnformeerd over de presentatie van de vondsten van het Palmhoutwrak.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													Financiële bijdrage Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie (28-9 c-agenda)
Investeren in behoud en herbestemming monumenten											Pels		Bij de actualisatie van het cultuurbeleid (zie een paar regels naar boven) zal de provinciale inzet voor rijksmonumenten (zonder woonfunctie) worden voorgelegd.
Cultuureducatie en bibliotheken											Pels		Begin 2021 ontvangen PS het programma Cultuureducatie met kwaliteit 2021-2024 dat door Plein C wordt uitgevoerd. Cultuureducatie en de provinciale rol bij bibliotheken zal ook onderdeel zijn van de actualisatie van cultuurbeleid . (zie brief C-agenda EFB 30 november 2020)
Discussienotitie SP over archeologie en erfgoed/Initiatiefvoorstel											Pels		Behandeld in commissie EFB februari 2020. Is gevolgd door een initiatiefvoorstel. Deze wordt behandeld in EFB van 30 noevmber 2020.
Voorstel voor Noord-Hollands waarderingskaart stolpboerderijen											Pels		Commissie EFB 20/1/2020: Daadwerkelijke uitwerking waarderingskaart zal in eerste kwartaal 2021 in commissie terugkomen. Bij ontwikkelingen in de waarderingkaart zal mw. Pels mondeling/schriftelijk mededelingen te doen. Er zal ook een terugkoppeling worden gegeven hoe gemeenten hiermee om willen gaan.
Stelling van Amsterdam											Pels		Recent is opdracht verleend voor een onderzoek naar de herstelbehoefte en versterkingsmogelijkheden van recreatie rondom de Liniedijken van de Stelling van Amsterdam. Dit onderzoek is in gang gezet omdat in het coalitieakkoord is gemeld dat er een Landschapsfonds wordt ingesteld (valt onder sector Groen/NLG) waaruit ook herstel en recreatief gebruik van de Liniedijken gefinancierd kan worden. Om nu inzicht te krijgen in deze herstelbehoefte is dit onderzoek gestart. Het onderzoek moet medio mei af zijn. De uitkomsten van het onderzoek moeten leiden tot een aanvraag uit het Landschapsfonds. Het onderzoek is medio mei 2020 afgerond. Als er besluitvorming nodig is, vindt deze na het zomerreces plaats. PS worden daar dan bij betrokken (NLG/EFB) Bij behandeling Gemeenschappelijk Orgaan Waterlinies op 18-6-2020 in EFB heeft mw. Pels voorgesteld om - gezien het feit dat het een nieuwe vorm van samenwerking betreft - er de komende tijd vaker met elkaar over te spreken. Een goed moment is het bespreken van het nieuwe beleid van Noord-Holland voor de Stelling van Amsterdam dat aan het eind van het jaar aan PS wordt toegestuurd. Dit is een goed moment voor PS om aanvullende kaders mee te geven aan GS.
Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (Pels)													
Sport											Pels		De provinciale ambities voor sport worden in Q2 2020 uitgewerkt tot een beleidsnotitie. Deze nota vormt de leidraad voor het provinciaal handelen in deze coalitieperiode. Hierin zijn de thema's benoemd in het coalitieakkoord leidend: verduurzamen van

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													sportaccommodaties en inclusieve deelname van LHBTQI+ gemeenschap aan de sport. Beleidsnotitie sport behandeld op 18-6-2020 in EFB Toegezegd is: Zodra begin 2021wordt gestart met de uitwerking, zal mw. Pels de resultaten van de eerste contouren aan de commissie voorleggen, hoe gaat het met het opzetten van de challenges en welke organisaties erbij zijn betrokken. - Bij het overleg met gemeenten zal aandacht gevraagd worden voorkinderen die in armoede leven en die geen toegang hebben tot sport. - Zodra de resultaten van de challenges bekend zijn, zullen deze met de commissie gedeeld en besproken worden, maar met name de gemeenten zijn hier aan zet. - Voedsel zal op het lijstje als mogelijke optie/onderwerp vermeld worden, maar de sportverenigingen geven zelf hun behoeften aan. - De in te zetten externe organisaties zullen bij de eerste terugkoppeling aan de commissie concreet gemeld worden
Goed werkgever- en opdrachtgeverschap											Pels		Binnen de ambtelijke organisatie is 'goed werkgeverschap en eigentijdse arbeidsverhoudingen' één van de pijlers van het strategisch HR beleid. Onder deze noemer wordt gewerkt aan diverse thema's, waaronder diversiteit en inclusiviteit en ontwikkel- en loopbaanmogelijkheden. Naar verwachting in het tweede kwartaal van dit jaar zullen GS de Staten nader informeren over de wijze waarop wij uitvoering geven aan dit onderdeel van het Coalitieakkoord, en de komende tijd met onze verbonden partijen in gesprek gaan welke stappen ze hierin kunnen zetten. Zie brief c-agenda EFB 26 oktober 2020
Voortgang Social Return											Pels		**Voortgang: 1e kwartaal 2020 (zie c-agenda EFB 31-8-2020)** **Voortgang: 2e kwartaal 2021** **Voortgang: 3e kwartaal 2022** **Herijking social return medio 2023**
Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (Zaal)													
Voortgangsrapportage/actualisatie economisch uitvoeringsbeleid/ Dashboard						Of rood					Zaal		26 november 2018 is de 2e voortgangsrapportage behandeld in EEB (incl. voortgang PIM en andere MKB instrumenten). In het tweede kwartaal 2020 wordt een (proces) voorstel voor actualisatie van economische beleid aan PS gestuurd. Hierin wordt aangegeven op welke momenten PS betrokken worden bij de actualisatie. Nieuwe planning ivm Covid-19 (zie brief B-agenda EFB 31-82020): - 20 januari 2021 nieuwe voortgangsrapportage incl. coronaeffecten; - Januari 2021 Expertmeeting - Mei 2021: uitvoeringsprogramma en mogelijk aangepast strategisch kader (hierbij ook hoogwaardige digitale verbindingen agenderen)

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Voortgang Pallas project											Zaal		In 2012 is door het Kabinet en de Provincie Noord-Holland besloten om een lening te verstrekken om de mogelijkheid te bieden om tot een nieuwe reactor in Petten te komen ter vervanging van de huidige Hoge Flux Reactor (HFR). Eind 2013 is hiertoe de Stichting Pallas opgericht, met als doel om een reactor te ontwerpen en realiseren, die bestemd is voor de productie van medische isotopen en voor nucleair technologisch onderzoek. Onderdeel van de opdracht was het aanvragen van de benodigde vergunningen, het opstellen van een business case en het aantrekken van private investeerders (fase 1). Voor deze fase hebben het Rijk en de Provincie Noord-Holland samen een lening van €80 mln. verstrekt die in drie tranches ter beschikking is gesteld. Onderdeel van de opdracht was ook om de daadwerkelijke bouw en exploitatie - fase 2 en 3 - privaat te financieren. Uit de brief van GS aan PS (zie C-agenda 16-9-2019; 11.1.b) blijkt dat er momenteel concrete interesse is van private investeerders. Jaarlijks (meestal in de maand februari) worden de commissieleden op de hoogte gehouden over de voortgang van het project. Zie ook brief op c-agenda EFB 15 juni 2020 Brief GS inz. uitstel terugbetaling op B-agenda EFB 31-8-2020; Voorafgaande aan deze vergadering is een technische briefing over stand van zaken Pallas gehouden.
HIRB/werklocaties											Zaal		Onder de noemer HIRB-plus zijn regelingen opgesteld voor het toekomstbestendig maken en houden van bedrijventerreinen en winkelgebieden. Ook zijn middelen vrijgemaakt ten behoeve van pilots op het gebied van verblijfsrecreatie. In totaal wordt voor HIRB-plus in de periode 2020-2023 een bedrag van € 2,5 mln. per jaar ingezet. In de subsidieregeling voor de fysieke herstructurering van bedrijventerreinen krijgen de aspecten duurzaamheid (waaronder CO2-reductie), circulariteit en leefbaarheid grotere nadruk. Projecten die op deze gebieden veel maatregelen nemen hebben een grotere kans op subsidie in de jaarlijkse subsidietender. PS worden jaarlijks geïnformeerd over de gehonoreerde projecten. Regionale afspraken werklocaties: Hiervoor worden de afspraken gevolgd die gemaakt zijn inde PRV; ramingen worden minimaal eens in de 5 jaar voorzien. Voor NHN is net een herziening van de raming gestart (oplevering 2e helft 2020). Over de resultaten worden de Staten eind 2020 geïnformeerd.
Jaarprogramma van De Kop Werkt! (wensen en bedenkingen').											Zaal		EFB 20-1-2020: programma loopt af: hr. Van der Hoek zegt toe dat het onderwerp terugkomt op de agenda van de commissie na afronding van de effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance. 29/6: Zie ook brief C-agenda EFB 31/8 inz. jaarrapportage 2019 en verlengen programma. De effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance komen nog terug op de agenda.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													Aan de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance wordt nu gewerkt. De effectrapportage wordt circa 1 jaar uitgesteld. In 2021 worden dit allemaal te samen aan de Cie aangeboden
Herstructurering Winkelgebieden .											Zaal		Komt voort uit de afgedane motie 45 van 9 november 2015: pilot herstructurering, herverkaveling of transformatie winkelstraat of buurtwinkelcentrum. De uitvoeringsregelingen (tkn) en evaluatiecriteria zijn op 24 mei 2018 in de commissie behandeld: Hr. Bond zegt toe: - de aanvragen voor duurzaamheid als evaluatiepunt toe te voegen; - Gedeputeerde Bond antwoordt dat PS het beleid hebben vastgesteld om subsidies kleiner dan 5.000 euro niet toe te kennen, omdat deze meer geld kosten dan opbrengen. Hij zegt toe deze aanvragen mee te nemen in het project en in de evaluatie na te gaan of sprake is geweest van dergelijke aanvragen voor kleinere bedragen; -Het meten van de meerwaarde van de provinciale inzet en na te gaan of de projecten tot stand waren gekomen zonder deze regeling, wordt toegevoegd als evaluatiecriterium EFB 20-1-2020 (rondvraag Van der Hoek): negatieve berichtgeving winkelleegstand. Primair gemeenten aan zet. Wordt wel in regionaal en in MRA verband over gesproken. Eventuele acties zullen in gezamenlijkheid plaatsvinden. In dat geval worden PS geïnformeerd
Continuering regionale economische samenwerking NHN											Zaal		23 maart 2017 in commissie EEB behandeld. Hr. Bond zegt toe: - Halverwege de 7 jarige overeenkomst zal een tussenevaluatie worden uitgevoerd waarbij de inzet van ieders rol wordt geëvalueerd om zo de gerealiseerde effecten te kunnen meten
Uitkomsten evaluatie detailhandelbeleid											Zaal		Zie ook brief GS inz. monitor detailhandel op c-agenda EFB 31-8-2020
Hoogwaardige en digitale verbindingen											Zaal		Plannen van marktpartijen en het lokale initiatief dat met een garantstelling gesteund wordt, dekken meer dan driekwart van de witte buitengebieden. In het resterende deel worden gemeenten met een kansrijke business case op weg geholpen om met de markt glasvezel aan te leggen. Eind maart loopt de beroepstermijn tegen de garantstelling af. Indien er geen hoger beroep wordt aangetekend sluiten GS een garantie- en uitvoeringsovereenkomst en wordt de garantie daadwerkelijk verstrekt. Rond de zomer wordt meer zicht verwacht op een resultaat bij (de eerste) twee gemeenten die GS verder ondersteunt. PS worden over beide zaken geïnformeerd. EFB 15/6/2020: De analyse met kansen voor de gemeente Bergen is ontvangen en GS willen dat komende maand met de gemeente bespreken. Met de tweede gemeente gaat GS van start zodra blijkt dat de werkwijze (met Bergen) succesvol blijkt. Het lijkt GS zinvol om het geheel na de zomer in de cie EFB te agenderen

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													De hr. Zaal (GL) verzoekt dit na de zomer op de agenda van de commissie EFB te plaatsen. Op 28 september zal tkn een update op de c-agenda worden geagendeerd (in overleg met de hr. Zaal). In voorjaar 2021 zal het bespreekstuk worden geagendeerd (bij actualisatie economische agenda)
Discussienotitie PvdD naar een nieuwe economie											Zaal/Pels		Nav behandeling in cie EFB 31-8-2020 zal nes Kostic zal samen met andere partijen een aantal initiatiefvoorstellen uitwerken.
Een innovatief klimaat bevorderen Economie en inclusieve arbeidsmarkt											Zaal		GS streeft naar een optimaal vestigingsklimaat voor ondernemers in Noord-Holland. Een nationaal en Europees gelijk speelveld is hierbij van groot belang. We stellen geen strengere normen dan de wettelijke, maar stimuleren bedrijven om duurzame maatregelen te nemen. De provincie ondersteunt het vestigingsklimaat door in te zetten op goede bereikbaarheid, goede ruimtelijke ordening en een gezonde leefomgeving. Om de verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunen en stimuleren GS over de volle breedte duurzame innovatie. Hiervoor stelt GS middelen beschikbaar. GS stimuleert (duurzame) innovatie op verschillende manieren, met de MKB innovatie-instrumenten en -fondsen. Voor de financiële stimulering van innovaties is de MIT-subsidieregeling ingesteld (MKB innovatiestimulering regio en Topsectoren), het Participatiefonds Duurzame Economie NH en het Innovatiefonds NH. Met het investeringsgereedprogramma PIM worden (duurzame) ondernemers met het vinden van passende financiering geholpen, en met het versnellingsprogramma GO!-NH worden duurzame innovaties versneld. Al deze innovatie-instrumenten worden in de huidige coalitieperiode voortgezet en/of uitgebreid. Daarnaast start, in samenwerking met regionale partners, een pilot 'Globalisers' om Noord-Hollandse scale-ups te helpen groeien door ondersteuning te bieden bij het toetreden op de internationale markt. De uitvoering van deze instrumenten wordt door GS georganiseerd. PS worden jaarlijks, bijvoorbeeld na e innovaties versneld. Al deze innovatie-instrumenten afronding van een subsidie openstelling, per brief geïnformeerd.
Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen											Zaal		Voor een vitale en veerkrachtige beroepsbevolking blijft ingezet worden op een meer skillsbased arbeidsmarkt met als onderlegger een campusstructuur gefocust op techniek en technologie. In deze campusstructuur werkt de triple helix samen aan 1) een betere aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs door onderwijsvernieuwing, 2) versnellen van de overgang van werk naar werk aan de hand van skills en 3) bevorderen van een inclusieve arbeidsmarkt door gezamenlijke projecten. In de steigers staan nu projecten bij de Zaancampus en Luchtvaart Community Schiphol. Voor aanscherping van het campusbeleid worden eind 2020 de evaluatieresultaten verwacht. In de tweede helft van 2020 start een nieuwe Werkambassadeur (zie brief c-agenda EFB 31/8/2020) Met Provinciale Staten zal dan ook zijn nieuwe werkagenda nader worden besproken. Zie ook monitor arbeidsmarkt c-agenda EFB 31-8-2020

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Nieuwe Europastrategie											Zaal		Commissie EFB 16-9-2019: afgesproken in om geen COE in te stellen. Halverwege de collegeperiode zal de nu gekozen werkwijze geëvalueerd worden. Op maandag 20 april zal van 11.00 uur tot 12.30 een BOT overleg worden gehouden over analyse EU beleid, evaluatie Europees beleid 2017-2020 en welke accenten de commissie belangrijk vindt (ivm coronacrisis gaat dit niet door. Er zal een nieuwe planning worden gemaakt voor de nieuwe europastrategie. Waarschijnlijk in najaar notitie met daarin - de accenten voor de komende nog lopende periode van de huidige Europa strategie (loopt tot 1/1/2021) en - opzet om te komen tot een nieuwe europastrategie (startnotitie november 2020) - Op 28 september technische briefing zoals afgesproken in EFB 20 april 2020
Sponsoring					Of oranje						Zaal		In oktober 2019 zijn de uitgangspunten in de commissie besproken en in november 2019 heeft GS het definitieve sponsorbeleid 2020-2023 vastgesteld. PS zullen jaarlijks een voortgangsrapportage ontvangen over de duurzaamheidsmaatregelen die de gesponsorde evenementen invoeren. Januari 2021 zal de eerste voortgangsbrief toegestuurd worden. In 2022 vindt een evaluatie van de doelstellingen en de resultaten plaats.
Initiatiefvoorstel wijziging Referendumverordening van FvD													Behandeld in cie EFB van28-9-2020:. Toegezegd is: GS zullen goed blijven volgen of sprake is van gestrande pogingen en in dat geval zullen PS worden geïnformeerd Mw. Zaal geeft aan dat op basis van de motie van FvD is al een communicatietraject gestart, voorgesteld wordt na te gaan wat dit heeft opgeleverd alvorens weer een nieuw traject te starten. Zodra de digitale mogelijkheid aanwezig is, zal hierover gecommuniceerd worden. De vraag van de PVV over de geschatte kosten van een referendum (bedrag concretiseren) wordt schriftelijk beantwoord.
Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (CdK)													
Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum, burgerinitiatief en inspraak /bestuurscultuur											CdK		Uitvoering motie 98-2019 PS verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: - de volgende vier communicatie-uitingen die bekendheid in grote mate zouden versterken te organiseren en uit te voeren;

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													o de mogelijkheid tot het initiëren van een referendum, burgerinitiatief of inspraak opnemen in een (digitale) brochure en die onder Noord-Hollandse burgers verspreiden; o het doen van (meer) uitingen hieromtrent op sociale media; te denken valt hierbij aan een aparte website, en gebruik van de sociale media Facebook, Twitter en Instagram; o het opstellen en verspreiden van een infographic met wegwijzer over alle mogelijke manieren van inspraak en meedenken die Noord-Hollandse burgers t.a.v. het bestuur hebben; o de informatie op de website toegankelijk en up to date houden; De volgende acties zijn ter afdoening van deze motie uitgevoerd: 1. De webpagina https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Inspraak is nagelopen en geactualiseerd. 2. Er is een infographic gemaakt over de verschillende manieren waarop Noord-Hollanders kunnen meedenken of inspraak kunnen hebben. Deze wordt zowel online als offline gedeeld. 3. In zowel het digitale als het papieren magazine &Holland heft de infographic een plek gekregen, aangevuld met interviews met Noord-Hollanders die gebruik gemaakt hebben van een of meerdere inspraakmogelijkheden. Deze artikelen zullen ook weer gedeeld worden op social media. 4. De infographic en de losse interviews zijn geadverteerd op sociale media van de provincie Noord-Holland met een verwijzing naar de actuele pagina over inspraakmogelijkheden. (stand van zaken 16-7-2020) Er komt nog een brief richting PS met het voorstel om de motie als afgedaan te beschouwen
Bestuurscultuur											CdK		De agenda voor bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie richt zich op een viertal activiteiten: 1. Samenwerking met onze partners; 2. Vormgeven van burgerparticipatie bij provinciaal beleid en de nieuwe omgevingsverordening; 3. Instellen van een Statenwerkgroep om de samenwerking tussen GS en PS te optimaliseren; 4. Instellen van een Statenwerkgroep trends en ontwikkelingen. Vanuit PS is een Statenwerkgroep inmiddels van start gegaan. De agenda Bestuurlijke Vernieuwing wordt in 2020 verder uitgewerkt en met de Staten afgestemd. De Agenda leent zich voor behandeling volgens het BOB-model. Planning was om de concept Agenda voor het zommerrecces met de Statenwerkgroep te bespreken. De planning is de concept agenda in het najaar met de betrokken Statenwerkgroep te bespreken en daarna in de Statencommissie te agenderen. Mededeling CdK EFB 31-8-2020: Participatieverordening begin 2021
1e begrotingswijziging											CdK/PS		Januari 2021

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze													
Begroting Randstedelijke Rekenkamer 2022											CdK/PS		Mei/juni 2021
Voordracht voor de herbenoeming van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer.											CdK/PS		
Communicatiestrategie											CdK		Voorjaar 2020 (meegedeeld vergadering 2-12-2019 door CdK) Het sturen van de communicatie-aanpak, zoals toegezegd in de vergadering EFB van 2 december 2019, heeft vanwege corona vertraging opgelopen. De uitvoering daarvan is echter al in gang gezet. Onlangs zijn het Presidium (22 juni jl.)en de werkgroep Jeugdparticipatie geïnformeerd over de gevolgen van corona op tal van onze communicatie-en voorlichtingsactiviteiten. De communicatieaanpak zal eind van het jaar op hoofdlijnen in een korte brief aan de Staten toegestuurd worden, zodat we daarover ook met de Staten in het voorjaar van 2021 in gesprek kunnen gaan.
Ondermijning, tegengaan, weerbaarheid stimuleren													Deze ambitie wordt in het voorjaar van 2020 uitgewerkt in een Agenda Weerbaar NH. De Agenda vormt de leidraad voor het provinciaal handelen in deze coalitieperiode. Een van de aspecten – ook al benoemd in de programmabegroting 2020 – is de quick scan weerbaarheid van gemeenten. Deze zal een plaats krijgen in de Agenda. Dat geldt ook voor de aanpak van de eigen weerbaarheid. In de Agenda wordt ook aandacht besteed aan de wijze waarop de voortgang inzichtelijk wordt gemaakt voor PS. Het voornemen is om de Staten ten minste jaarlijks te informeren over de voortgang. De Agenda Weerbaar NH leent zich voor behandeling volgens het BOB-model. De concept-Agenda Weerbaar NH is op 18 juni 2020 in de commissie EFB besproken. De bespreking gaf geen aanleiding tot wijziging van de Agenda die vervolgens nog voor het zomerreces is vastgesteld door GS (definitieve agenda is verzonden en staat op C-agenda commissie). Toegezegd is: Met de QuickScans wordt gewoon doorgegaan want het streven is hier zoveel mogelijk gemeenten op aan te laten sluiten. PS zullen hier regelmatig over geïnformeerd worden. – Er wordt in ieder geval ingezet op het vergroten van de interne weerbaarheid waarover teruggekoppeld zal worden en waar nodig, wordt ingezet op het vergroten van de eigen weerbaarheid. De cdK zal over de voortgang van de agenda ten minste een keer per jaar aan de Staten rapporteren (los van de P&C-cyclus;(eerste voortgangsrapportage juni 2021).

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													· Ten aanzien van de quickscans kan gemeld worden dat de voorbereidingen voor de uitrol bij gemeenten in volle gang is. Dit voorjaar is een behoeftepeiling gehouden bij gemeenten en meer dan 20 gemeenten hebben laten weten graag een quickscan gemeentelijke weerbaarheid uitgevoerd te zien bij de eigen gemeente. Dit najaar zal worden gestart met het uitvoeren van de quickscans bij de gemeenten die hebben aangegeven graag mee te willen doen · Ten aanzien van de interne weerbaarheid kan worden gemeld dat, zoals in de Agenda Weerbaar NH opgenomen, een provinciaal weerbaarheidsbeeld wordt opgesteld. De oplevering wordt eind december verwacht en zal input vormen voor een actieplan interne weerbaarheid.
Motie 48-2020 Educatie Koloniaal verleden													In het najaar komt er een brief van GS over de implementatie van de motie
IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (Stigter)													
IPO begroting 2021											Stigter		26 oktober in cie EFB
Datastrategie											Stigter		GS actualiseert in de komende jaren de provinciale datastrategie. De belangrijkste speerpunten zijn daarbij: - Open Dataplatform beschikbaar voor het publiceren van: WOB besluiten Open stateninformatie - invoering Dataplatform t.b.v. Data initiatieven; eenmalige opslag en meervoudig (her)gebruik - Uitvoeren VU opleidingsplan voor PNH Medewerkers - Verhogen kennisniveau Datagedreven werken - Opleveren Integratieplatform t.b.v. samenwerken met derden m.b.v. gegevensuitwisseling Het Open Data in mei 2020 opgeleverd, maar moet daarna nog gevuld worden met relevante data. Die planning is afhankelijk van het Open Data beleid. Naar verwachting stellen GS het Open Databeleid na het zomerreces vast. PS worden hierover geïnformeerd. 31-8-2020: technische briefing datastrategie. Na briefing: voortgangsrapportage naar de Staten Open data / ethiek: interprovinciale besluitvorming in najaar 2020 Kunstmatige intelligentie: verkenning naar focus (december 2020 gereed) Geactualiseerde datastrategie naar Staten: maart 2021

Strategische Statenagenda Commissie NLG oktober 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

						GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLG	**Q2 2020**	**Q3 2020**	**Q4 2020**	**Q1 2021**	**Q2 2021**			
Natuur								
Programma Natuurontwikkeling (PNO)			Commissie NLG 19 oktober			Rommel	Jaarlijks vast te stellen/ BOB	Onderwerp komt jaarlijks terug (september/oktober 2020) Bespreking in cie NLG op 19 oktober en vaststelling in PS op 9 november.
Programma Groen Kapitaal en Biodiversiteit						Rommel	Geen Bob model, GS besluiten	11-1-16 BOT-overleg op locatie. In februari 2016 zal een eerste discussiestuk ter bespreking worden voorgelegd aan de Statencommissie NLM. Met medeneming van de uitkomsten daarvan zal het e.e.a. verder worden vormgegeven. 15-05-2017: Bespreking Rapport biodiversiteit in Noord-Holland Biodiversiteit is onderdeel van de expertmeeting over NNN op 12 oktober November 2017: Doorlopend programma met regelmatig bijeenkomst en informatie voor commissie via C-agenda Comm NLG 16 april 2020: Verzoek vanuit commissie dat NLG een presentatie krijgt over het programma Groen Kapitaal en dat het programma wordt geëvalueerd.
Groene Hart Visie						Rommel	Gedeeltelijk BOB, 3 provincies	Medio 2019 na de Statenverkiezingen komt mogelijk een vervolg.
Biodiversiteit				Commissie januari		Rommel		Het Masterplan biodiversiteit zal in 2020 worden ontwikkeld. Het streven is om het Masterplan, in samenhang met o.a. de Visie recreatie en toerisme en de Voedselvisie, in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen.
Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof		Informatie brief sept				Rommel		De planning van dit onderwerp is sterk afhankelijk van de politieke ontwikkelingen. In 2020 start de gebiedsgerichte aanpak. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd. Sept 2020: komt er een brief met update voor de cie NLG op 21 september.
NNN-opgave						Rommel		Over de NNN-opgave ontvangen de Staten in april 2020 een stand-van-zaken-brief. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd. De realisatiestrategie NNN stond gepland als bespreekstuk voor de cie NLG van 24 augustus. Helaas is de strategie aangehouden in GS vanwege de behoefte van het college om gezien de coronacrisis het coalitieakkoord opnieuw tegen het licht te houden. Het is onduidelijk wanneer de stukken opnieuw in GS gebracht gaan worden.
Agenda vitaal landelijk gebied				De 3 visies worden aan PS voorgelegd begin 2021		Rommel Zaal Loggen		De betreffende ambities uit het coalitieakkoord worden niet binnen een Agenda Vitaal Landelijk Gebied uitgewerkt, maar binnen eigen kaders. Vanzelfsprekend worden deze visies in onderlinge samenhang en in overleg met PS opgesteld. Op 27 oktober 2020 is er een themaberaad in GS over dit onderwerp. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van een Voedselvisie, Masterplan biodiversiteit en een Visie Recreatie en Toerisme, welke in samenhang met elkaar worden opgesteld. Naar verwachting zullen eind 2020/begin 2021 deze visies aan PS worden voorgelegd.

Collectief agrarisch natuurbeheer / NNN begrenzing						Rommel		November 2017: Motie aangenomen in PS 13-11 voor een verkenningsjaar (M126-2017). Er lopen 3 pilots.
Bomenbalans bij projecten						Rommel		Er is behoefte aan meer informative en inzicht aan wat er binnen de provincie gebeurd aan de bomenbalans bij projecten (comm NLG 16 april 2020) -op 11 juni 2020 is in de uitloopvergadering van de cie NLG de Bossenstrategie besproken. Toegezegd is de Staten bij nieuwe ontwikkelingen te informeren.
damhertenbeheer			NOV in de commissie			Rommel		31 augustus 2020 werkbezoek damherten beheer in waterleidingduinen In Okt komt het damhertendossier in de commissie NLG
Weidevogels			NOV komt er een update			Rommel		Motie weidevogels is in de com 14 augustus 2020 besproken en als afgedaan beschouwd. In najaar 2020 komt er een update. (November) Gedeputeerde heeft Aanbod gedaan om werkbezoek te organiseren.
Ganzen & Faunabeheer		Besproken in de com 24 augustus 2020		Q1 in de commissie		Rommel		Op 24 augustus 2020 besproken in de commissie. Het ganzenbeheerplan komt in het eerste kwartaal 2021 aan de orde.
Gezondheid								
Leefbaarheidsfonds		Verwacht in het derde kwartaal						Het lid Strens (D66) heeft de commissie NLG voorgesteld een BOT overleg te organiseren over dit voorstel.
Bodem						Olthoff		Briefing na Bodemberaad, overdracht bodemtaken naar gemeenten Bestuurlijk bodemberaad is op 20 november 2019 en indien gewenst kan voorafgaand aan de commissie NLG van 25 november een technische briefing worden gegeven over de stand van zaken overdracht bodemtaken naar gemeenten.
Programma gezonde leefomgeving	Commissie NLG 22 juni 2020					Olthof		Met dit programma wordt invulling gegeven uit de ambities uit het coalitieakkoord om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te verbeteren door middel van een programmatische aanpak. Het Programma Gezonde Leefomgeving geldt als een vrijwillig programma onder de Omgevingswet. Daarom zal het voorafgaand aan de vaststelling ter inzage worden gelegd. Het streven is om het programma vanaf april van dit jaar ter inzage te leggen en in mei in de commissie NLG te agenderen voor advies, zodat het programma in juni 2020 door het college kan worden vastgesteld. Het Programma Gezonde Leefomgeving is behandeld tijdens de commissie NLG van 22 juni 2020. Daarbij heeft de commissie aangegeven de bij het programma behorende uitvoeringsregeling apart te willen bespreken. De concept-uitvoeringsregeling van het Programma Gezonde Leefomgeving komt op de B-agenda van de commissie NLG van 21 september 2020.

Strategische Statenagenda Commissie NLG oktober 2020

VTH-taken en omgevingsdiensten	Maandelijks 25 juni TB Visie & Aanpak 2020 - 2050	Maandelijks	Maandelijks			Olthof		Maandelijks wordt er door het college een voorgangsbrief gestuurd aan Provinciale Staten over de uitvoering van de vergunningsverlenings-, toezichts- en handhavingstaken door de omgevingsdiensten bij majeure risicobedrijven en in het bijzonder Tata Steel en Harsco 8 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Metals. Eind eerste kwartaal / begin tweede kwartaal 2020 komt er 'Visie en aanpak Tata Steel 2020 – 2050' die met PS zal worden besproken. De minister heeft in 2019 een onderzoek laten uitvoeren naar het VTH-stelsel, te weten: 'Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken'. De conclusies en aanbevelingen van dit rapport worden met de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid besproken. We hebben een duidelijke visie op de veranderende inzet van het VTH-instrumentarium. In 2020 wordt verkend waar de implementatie van de Omgevingswet en uitvoerings- en handhavingstaken elkaar kruisen, versterken, of waar samenwerking nodig is. De resultaten hiervan komen in een integraal document met daarin een visie voor de uitvoering en handhaving (door de omgevingsdiensten) en hoe dit kan bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie. Hierin worden ook de extra middelen betrokken uit het Coalitieakkoord voor het intensiveren van de bestaande monitoring en handhaving.
Grafietregen Tata						Olthof		Komt regulier terug in commissie

Strategische Statenagenda Commissie NLG oktober 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

						GS	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLG	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021		
Landbouw/ Fauna							
Pilot Natuurinclusieve landbouw						zaal	N.a.v. in PS aangenomen motie. Er is een BOT-overleg op 16 november 2017. Op basis daarvan vervolg voor uitvoering motie. 25-06-2018: Bespreken op de B-agenda 'Programma Natuur-inclusieve landbouw' en voorstel afdoen motie 40-2017. Eind 2018 organiseert GS een conferentie over de stand van zaken geweest waar ook PS voor is uitgenodigd.
Kringlooplandbouw / Voedselvisie			TB NOV	Januari COMM NLG		Zaal	De Voedselvisie, waarin het onderwerp kringlooplandbouw is vervat, zal in 2020 worden ontwikkeld. Het streven is om de Voedselvisie, in samenhang met o.a. de Visie recreatie en toerisme en het Masterplan biodiversiteit, in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen
Water							
Ruimtelijk programma Markermeerdijken		Aug 2020 TB		COMM NLG		Loggen	voorstel voor besteding van de meekoppelkansen naar PS. Ruimtelijk programma MMD (eigenlijk: AmbitieprogrammaRuimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam): In april jl. Hebben de RvS een definitief besluit genomen over de versterking van de Markermeerdijken. Daarbij zijn alle beroepen en bezwaren ongegrond verklaard. Dit betekent dat de versterking van de Markermeerdijken uitgevoerd gaat worden. En dit betekent tevens dat de bestuurlijke besluitvorming over het Ambitieprogramma kan gaan plaatsvinden. Doel is voor het einde van 2020 het Ambitieprogramma aan PS voor te kunnen leggen. Na het zomerreces 2020 volgt een Technische Briefing Markermeerdijken. In Nov 2020 komt het onderwerp aan de orde in de commissie 1 januari 2021 moet het ontwerp gereed zijn
Voortgangsrapportage Watervisie / stand van zaken Watervisie	XX					Loggen	Voortgangsrapportage komt naar PS. Commissie NLG 16 april 2020. De watervisie loopt tot en met 2021. Er komt nog eén (afrondende) voortgangsrapportage. Deze zal ongeveer samenvallen met de vaststelling van de vier verplichte programma's voor de komende Jaren (het jaarlijks zwemwaterprogramma en zes (22-27) jarige ROR, KRW en grondprogramma). De planning daarvan volgt op een later moment. De voortgangsrapportage volgt eind 2021 / begin 2022
Implementatie Kaderrichtlijn Water / verbeteren waterkwaliteit			TB okt /nov regionaal programma water	COMM NLG		Loggen	PS worden in het tweede kwartaal van 2018 geïnformeerd over de voortgang. Technische Briefing is in februari 2019 voor de verkiezingen georganiseerd. In maart 2020 zou een tweede technische briefing hebben plaatsgevonden rond de voorbereiding van het regional KRW-programma 2022-2027. Vanwege de coronamaatregelen werd deze briefing uitgesteld tot oktober 2020, als ook het concept ontwerp regional KRW-programma in de commissie NLG wordt besproken. Het KRW programma volgt 1ste kwartaal 2021

Verdroging/ Bodemdaling		Sept 2020 brief				Rommel	Najaar 2018 is het vervolg over programma Bodemdaling besproken in NLWM. Vervolg na PS-verkiezingen. Het rapport-Veerman over de bodemdalingsproblematiek is in februari 2020 in de Statencommissie besproken. Het thema bodemdaling zal worden meegenomen in de verdere uitwerking van het gebiedsprogramma Laag Holland. Dit gebiedsprogramma wordt in 2020 verder uitgewerkt. De startnotitie van dit gebiedsprogramma wordt in het najaar 2020 geagendeerd. Voor de commissievergadering NLG 21 sept 2020 ligt er een brief van GS aan PS over de toekenning impulsgelden bodemdaling ter vaststelling voor. Verder wordt er gewerkt aan een integraal gebiedsprogramma voor het veenweidegebied van Laag Holland. De Staten worden hiervan op de hoogte gehouden.
Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit Kust Hoorn-Amsterdam				Januari in commissie		Loggen	In nov 2020 komt het Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit Kust Hoorn-Amsterdam als A-stuk op de agenda van NLG.
Waddengebied		Comm NLG sept		Q1 Commissie NLG			De Ontwerp agenda waddengebied 2050 komt in de commissie NLG van sept aan de orde.
Initiatiefvoorstel PvdD Welzijn van vissen						Zaal	
Recreatie							
Transitie recreatieschappen						Zaal	De transitie recreatieschappen kent twee sporen: een nieuwe manier van samenwerking (governance) en de scheiding van beleid- en beheertaken bij Recreatie Noord-Holland N.V.. 6 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Beide sporen komen in de tweede helft van 2020 bij elkaar en vormen de basis voor het nieuwe contract over de beheertaken en het onderbrengen van de beleidsvormingstaken. Provinciale Staten worden hier in de tweede helft van 2020 over geïnformeerd. Binnen het gehele NNN, waaronder de recreatieschappen, wordt sinds 2019 gewerkt met het systeem van door de provincie uitgewerkte wezenlijke kenmerken en waarden, die de balans tussen natuur en recreatie moet borgen. Dit is verankerd in de door PS vastgestelde Provinciale Ruimtelijke Verordening. Voor Plassenschap Loosdrecht geldt dat onder de noemer van 'RMN in Transitie' toekomstperspectieven worden geschetst, die rond de zomer 2020 worden verwacht. RMN wil de Staten hierover voor de zomer verder informeren. In het najaar wordt vervolgens een keuze gemaakt hoe de recreatieschappen de uitvoering willen gaan organiseren. Hierover worden in nauw overleg met PS of – afhankelijk van het gekozen perspectief – door PS verdere besluiten genomen.
Toekomst Recreatieschappen Wijziging PRV, WKW NNN-gebieden (EFB/NLG)						Zaal	(BOB) De discussie over de toekomst van de recreatieschappen en de natuurwaarden in deze recreatiegebieden wordt gezamenlijk opgepakt door de commissies EEB en NLWM. Wordt na PS verkiezingen vervolgd.
Algemeen							
Jaarstukken						Heel GS	Juni 2020
Kaderbrief						Heel GS	Juni 2020

Strategische Statenagenda Commissie NLG oktober 2020

Begroting						Heel GS	Oktober 2020
Klimaatakkoord						Heel GS	Alle commissies B-agenda Vervolg na PS verkiezingen (verwachting najaar 2019)

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020	15-06+	31-08+				2021						2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-04**	**22-06**	**03-09**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
Algemeen																	
1e Begrotingswijziging															allen		2021: 1e Begrotingswijziging 15-2 M&B, 08-03 PS
2e Begrotingswijziging															allen		2021: 2e Begrotingswijziging 27-9 M&B, 11-10 PS
Laatste begrotingswijziging																	2020: laatste Begrotingswijz. 30-11 M&B, 14-12 PS 2021: laatste Begrotingswijz. 29-11 M&B, 13-12 PS
Jaarstukken en Kaderbrief															allen		2020: 15 juni in commissie M&B en 29 juni in PS 2021: 14 juni in commissie M&B en 28 juni in PS
Begroting															allen		2020: 26 oktober in commissie M&B en 9 november in PS 2021: 28 oktober in commissie M&B en 8 november in PS
Mobiliteit/ Bereikbaarheid																	
Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG)															Olthof		28-09 Technische briefing (met uitnodiging van de cie. EFB) 26-10 Voordracht in cie. M&B 09-11 Voordracht in PS
Bijpraatmoment Rocov-NH (Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer NH)															Olthof		(Half)jaarlijks bijpraatmoment over recente ontwikkelingen, stond geagendeerd voorafgaand aan de cie. van 23-3 die wegens het coronavirus is vervallen. De vorige presentatie was 28-10- 2019 over het door de provincie aanbestede OV en de in verband daarmee opgedragen adviesrol van Rocov daarin. Het is gebruikelijk dat Rocov de cie. tweemaal (en soms eenmaal) informeert. 28-09 actuele info van Rocov-NH per brief (C-agenda). In overleg met Rocov-NH volgt een nieuwe bijeenkomst in Q1 of Q2
Jaarlijks overleg met raadscommissie gemeente Amsterdam en Vervoerregio Amsterdam															Olthof		Eens per jaar is er een bijeenkomst met de leden van de commissie, leden van de raadscommissie verkeer (Raadscommissie Mobiliteit, Luchtkwaliteit en Duurzaamheid (MLD)) van Amsterdam en de Vervoerregio Amsterdam. Eerstvolgende datum n.n.b.
Jaarlijkse stand van zaken Verkeersveiligheid															Olthof		Q1-2020 C-agenda
Voortgangsrapport HOV in 't Gooi															Olthof		Komt regelmatig ter kennisgeving in de cie. terug
Voortgangsrapportage Westfrisiaweg N23															Olthof		Eindafrekening krediet waarschijnlijk in Q4 2020 in commissie en PS. De eindafrekening kan pas worden opgesteld als alle beheerovereenkomsten ondertekend zijn. We zijn daarvoor afhankelijk van RWS en HHNK en de gemeentes Hoorn en Koggenland. 18-01 Voordracht in cie. M&B 01-02 Voordracht in PS
Verbinding A8-A9															Olthof		Juni 2019: Dit onderwerp maakt deel uit van het coalitieakkoord “Duurzaam doorpakken”: De huidige voorkeursvariant van de verbinding A8-A9 zal verder onderzocht worden. Het Landschapsplan Stelling van Amsterdam/A8-A9, het onderzoek naar het beperken van de overlast van de N203 in Krommenie en het onderzoek naar de aansluiting van Krommenie/Assendelft op het OV(en fiets) worden in Q4 2020 afgerond. Op basis van de uitkomsten van

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020	15-06+	31-08+				2021						2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-04**	**22-06**	**03-09**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																	de genoemde onderzoeken volgt het go/no go-moment van PS over het vervolg Verbinding A8-A9 in Q1 2021.
Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek															Olthof		Juni 2019: dit onderwerp staat in het coalitieakkoord “duurzaam doorpakken”: Bereikbaarheid Bollenstreek. Alle Noord-Hollandse belanghebbenden zullen opnieuw gehoord worden over de voorkeurs-variant. N.a.v. deze gesprekken zal, op basis van het Noord-Hollandse belang, opnieuw gesproken worden met de provincie Zuid-Holland over de verdere realisatie van de weg en de voorkeursvariant. 25-03 in Stuurgroep 20-04 Voordracht in cie. M&B 18-05 Voordacht in PS (in uitloopvergadering 25-05) Juni 2020 PNH start samen met Haarlemmermeer (penvoerder) en Vervoerregio Amsterdam een Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040 (zie brief 1440252/1440261 van 24-06-2020, C-agenda alle commissies aug. 2020). Q1 2021 Voorstel voor een gezamenlijke Actieagenda.
Broek in Waterland															Olthof		De gekozen vorm van co-creatie is ingezet door PS en wordt doorgezet in de vervolgaanpak. Het Plan van Aanpak voor het vervolg zal in april 2020 worden voorgelegd aan de Stuurgroep. Vervolgens zal dit door GS worden vastgesteld. De aanpak is in lijn met het reeds doorlopen proces. Als onderdeel hiervan worden de commissieleden Mobiliteit en Bereikbaarheid uitgenodigd voor specifieke inloopavonden/workshops. In Q4 2020 wordt een moment gezocht om de commissie bij te praten over deze aanpak. Streven is om in Q3 van 2021 een uitgewerkt voorstel voor de onderdoorgang voor te kunnen leggen aan GS en PS waarbij er inhoudelijk nog een keuze kan worden gemaakt over de inrichting van de N247 qua rijstrookindeling, mede in relatie tot de financiering. In Q4 2021 zal dan een definitieve keuze worden voorgelegd aan PS over de realisatie van een onderdoorgang. 26-10 Nota vervolgstudie naar een mogelijke onderdoorgang in Broek in Waterland, N247 (B-agenda)
Bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland															Olthof		Bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland: De eerste stap is gezet: het verbeteren van de spoorverbinding tussen Amsterdam/Haarlem en Zandvoort. De regio is uitgenodigd om voorstellen te doen hoe om te gaan met het resterende budget. De coronaperikelen en beperkte capaciteit bij de gemeenten hebben er toe geleid dat niet meer in Q3 2020 maar voor de zomer van 2021 de voorstellen gereed zijn voor besteding van het resterende budget. Wij hopen PS hierover nog voor de zomer te informeren (en anders in de eerste commissie na het

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020	15-06+	31-08+				2021						2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-04**	**22-06**	**03-09**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																	zomerreces).
Houtribdijk															Olthof		In Q1 en Q2 2020 inventariseren we bij RWS de huidige situatie en ambities voor de Houtribdijk, zowel op het gebied van mobiliteit als de potentie om de biodiversiteit van het Markermeer te versterken. Ook met Flevoland gaan we in gesprek om de ontwikkelingen aldaar te bespreken. De verwachting is dat PS in Q4 2020 een notitie ontvangt wat de inventarisatie tot dan toe heeft opgeleverd en waar we als provincie eventueel op zouden kunnen inspelen. De inventarisatie is nodig om richting te kunnen bepalen. Hierin betrekken we ook de Omgevingsvisie en het OV Toekomstbeeld. RWS beheert de Houtribdijk, IJsselmeer en het Markermeer. Noord-Holland gaat over het Natura 2000 beleid van het Markermeer. 26-10 in cie. M&B (B-agenda)
Verkeersmanagement as a Service																	**Nieuw onderwerp betreffende de verkeersmanagement IDiensten: Verkeersmanagement as a Service. (Samenhang met andere onderwerpen zoals smart mobility en toekomst bediening kunstwerken.)** **18-01 in cie. M&B (B-agenda)**
Smart Mobility															Olthof		Er wordt jaarlijks gerapporteerd over de activiteiten in het Uitvoeringsprogramma. De Voortgangsrapportage 2019 Uitvoeringsprogramma Smart Mobility 2018 -2020 is voor het zomerreces toegezonden. (C-agenda 31-08) -De Masterclass Smart Mobility, OV-concessies en Luchtvaart van 23-03 is wegens het coronavirus vervallen. 30-11 technische briefing
Gebiedscontracten																	**30-11 technische briefing**
OV Toekomstbeeld OV jaarverslag OV-concessies OV-concessie Gooi en Vechtstreek															Olthof		20-01 Brief OV Toekomstbeeld (B-agenda) 22-06 Technische briefing over de winnende aanbieder van de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek 31-08 input PS voor de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek (B-agenda). In Q4 2020 kan hierover terug worden gerapporteerd. 31-08 Ter kennisname Het Jaarverslag 2019 concessies Openbaar Vervoer (C-agenda) Er is een start gemaakt met het opstellen van een Ketenaanpak Noord-Holland. Dit is een vertaling van de opdracht om een OV-visie te maken: Beleidsmatig is namelijk met alle partners het

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020	15-06+	31-08+				2021						2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-04**	**22-06**	**03-09**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																	Regionaal OV toekomstbeeld opgesteld. Hierin is feitelijk een visie voor heel NH geschetst (stip aan de horizon). Het ontbreekt nu aan een aanpak voor de komende jaren en de rol van PNH hierin. Voor de zomer hebben wij een inventarisatie gemaakt van de knelpunten in de concessiegebieden en met de aangrenzende concessies. Daarvoor doen we een ronde langs de aangrenzende provincies, de VRA, de gemeenten (via de PVVB'n), ROCOV NH, ROVER en PS. Deze laatste willen wij inplannen op 20 april 2020. Omdat er natuurlijke momenten zijn om aanpassingen door te voeren in de concessies (herijking NHN in 2021, HIJ in 2022 en start nieuwe concessie GV in 2021), gebruiken we Q2 en Q3 2020 voor de inventarisatie. In Q4 2020 kan hierover terug worden gerapporteerd. In de ketenaanpak worden alle OV gerelateerde werkzaamheden met elkaar in verband gebracht en met andere beleidsvelden/programma's, zoals OV-knooppunten/Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en de Verstedelijkingsstrategie. 30-11 OV Toekomstbeeld (B-agenda)
OV-fonds															Loggen (RWK, Ruimte)		In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken is het OV-fonds aangekondigd. Het OV-fonds bedraagt 20 miljoen euro en waarmee de komende jaren geïnvesteerd wordt in het verbeteren van de deur-tot-deurreis, het beter bereikbaar maken van woon- en werklocaties in Noord-Holland en een toekomstbestendig openbaar vervoernetwerk. Het Concept Bestedingsplan OV-fonds laat de doelstellingen zien, brengt prioritering in de projecten aan en laat zien hoe het budget op efficiënte en doelmatige wijze kan worden besteed. Er is grote samenhang in ruimtelijk beleid (OV-knooppunten) en mobiliteitsbeleid (OV-concessie). GS heeft aan PS het voorstel gedaan de brief en onderliggende stukken (B-agenda RWK 08-06, C-agenda M&B 15-06) te bespreken in de commissie RWK. De gedeputeerden Loggen en Olthof zijn aanwezig bij de bespreking. Het betreft in de commissie een oordeelsvormende bespreking. De inbreng van de commissie wordt door GS meegenomen in de uitwerking naar het definitieve bestedingsplan van het OV-fonds. 08-06 Concept Bestedingsplan OV-fonds in cie. RWK (B-agenda), met uitnodiging van cie. M&B 24-08 Voordracht Bestedingsplan OV-Fonds in cie. RWK (A-agenda), met uitnodiging van cie. M&B
Fiets															Olthof		In Q4 2020 zullen wij naar verwachting een Uitvoeringsagenda inclusief subsidieregeling Actieve Mobiliteit voorleggen aan PS. Onderdeel daarvan is een bestedingsplan voor de bestaande en nieuw beschikbare middelen uit het coalitieakkoord. In samenwerking met de regio's Alkmaar, Haarlem-/IJmond

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020	15-06+	31-08+				2021						2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-04**	**22-06**	**03-09**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																	werken we aan regionale plannen voor het investeren in doorfietsroutes. In Q4 2020 verwachten we in deze regio's bestuurlijk gedragen plannen te kunnen bekrachtigen. In Gooi- en Vechtstreek hebben wij inmiddels een intentieverklaring daartoe ondertekend. In samenwerking met de partners in de MRA werken we aan een plan om gezamenlijk de fietsparkeervoorzieningen bij R-Net haltes te gaan verbeteren. Met ProRail en gemeenten werken we samen aan een plan om fietsparkeervoorzieningen bij stations in Noord-Holland in beeld te brengen bij het door het Rijk beschikbaar gestelde gelden vanuit het Klimaatakkoord. Binnen de INHI nemen we fietsveiligheid mee in de beoordeling van onze wegen. In de vernieuwde uitvoeringsregeling Kleine Infrastructuur is het subsidiepercentage voor fietsmaatregelen die de verkeersveiligheid verbeteren verhoogd naar 70%. Vooralsnog zijn er voor de Spitspont Velsen geen nieuwe afspraken nodig. Wij houden de ontwikkelingen in de gaten. 31-08 Uitvoeringsregeling subsidie regionaal fietsnetwerk 2020 en intentieverklaring doorfietsroute regio Alkmaar (C-agenda)
PIP N241 trajectbenadering															Olthof		19 september 2019: Provinciale Staten heeft het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) definitief vastgesteld op 4 maart 2019. Er lopen dertien beroepszaken tegen het PIP, waaronder één van de gemeente Opmeer. Gedeputeerde Staten heeft 14 mei 2019 het Landschappelijk Inpassingsplan (LIP) vastgesteld. 31-08 Onteigening N241 (C-agenda)
PIP vernieuwing en verbreding Cruquiusbrug															Olthof		Q3 2020 ontwerp PIP ter kennisname naar PS (C-agenda 28-09) Q1 Voordracht in cie. M&B Q1 Voordracht in PS
Programma centrale bediening kunstwerken															Olthof		30-03 Werkbezoek Bediencentrale en Vrouwenverdrietbrug is i.vm. het coronavirus vervallen. In de cie. M&B van 24-02-2020 heeft u besloten 32 kunstwerken volgens de veiligheidseisen van de machinerichtlijnen (MRL) te koppelen aan de bediencentrale in Heerhugowaard en daarvoor het benodigde budget beschikbaar te stellen. Dit besluit is in uw PS-vergadering van 09-03-2020 bekrachtigd. Met dit besluit is een extra investering van € 9,5 miljoen gemoeid. In de Statencommissie is reeds aangegeven dat niet met zekerheid te zeggen is of dit bedrag voldoende is, omdat op dit moment niet exact bekend is wat de status van de kunstwerken is. Ook is er een diversiteit van de kunstwerken waardoor ieder kunstwerk apart moet worden beoordeeld. GS zullen u spoedig informeren over de ontwikkelingen. 22-06 Brief PS over 24u centrale bediening (van C naar B-agenda) 31-08 Voortgang transitie brug- en sluisbediening (van C naar B-

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020	15-06+	31-08+				2021						2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-04**	**22-06**	**03-09**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																	agenda) 17-09 werkbezoek aan de bediencentrale Langebalk in Heerhugowaard en de Kogerpolderbrug bij De Woude (geannuleerd wegens onvoldoende aanmeldingen) Q1 Vervolg centrale bediening kunstwerken (B-agenda)
Herstel bruggen Krommenie															Olthof		28-09 Stand van zaken via brief van GS (C-agenda)
Goederenvervoer over water en Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) / Duurzame Mobiliteit															Olthof		Goederenvervoer over water: Op 4 februari 2020 hebben wij kennis genomen van het rapport 'Vervolgonderzoek goederenvervoer over water, provincie Noord-Holland'. We gaan aan de slag met de aanbevelingen uit het onderzoek en werken dit de komende periode uit in beleidsvoorstellen. Het genoemde onderzoek wordt als input gebruikt voor de totstandkoming van het Regionaal Mobiliteitsplan (RMP). De provincie Noord-Holland en de provincie Flevoland werken samen met gemeenten en andere relevante partijen de afspraken uit het Klimaatakkoord uit via het RMP. De aanbevelingen uit het genoemde onderzoek zullen landen in het concept-RMP dat in Q3 aan u wordt voorgelegd ter bespreking. Op basis van uw bespreking en de bespreking in andere bestuursorganen in de regio wordt eind 2020 een definitief RMP opgesteld dat aan u begin 2021 ter besluitvorming voorgelegd wordt. 20-04 Technische briefing Duurzame Mobiliteit 28-09 concept-RMP in cie. M&B (B-agenda) Q1-2021 Voordracht in cie. M&B Q1-Q2-2021 Voordracht in PS
Onderzoeken doortrekken NZ-lijn Zaanstad/Purmerend en Schiphol/Hoofddorp															Olthof		Onderzoek doortrekken NZ-lijn Zaanstad/Purmerend: Samen met onze partners VRA en gemeente Amsterdam zijn we gestart met het opstellen van een onderzoeksopzet naar de ontwikkeling van de Zaan IJ-corridor. Deze opzet dient voor de zomer gereed te zijn en kan vervolgens met de Staten gedeeld worden. Het is de intentie om het onderzoek uit te voeren onder het programma SBaB. In het onderzoek zal gekeken worden naar de Ruimtelijke ontwikkelingen in Amsterdam-Noord en Zaanstad, ook in samenhang met Haven-Stad. Mobiliteit is essentieel en het doortrekken van de metro wordt hierin meegenomen. Ook de metroverbinding met Purmerend wordt in dit onderzoek meegenomen (ook in samenhang met de ontwikkeling van Purmerend). De kwartiermakersfase is gestart, er wordt een probleemanalyse opgesteld en wij verwachten PS in Q4 2020 over de eerste uitkomsten te kunnen informeren. Doortrekken NZ-lijn naar Schiphol/Hoofddorp: Onze belangrijkste prioriteit in het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 (ROVT) is deze doortrekking. Het ROVT is aangeboden aan de Minister van I&W in het BO MIRT 2019. De inzet vanuit de

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020	15-06+	31-08+				2021						2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-04**	**22-06**	**03-09**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																	regio is om in BO MIRT in najaar 2020 met het Rijk nadere afspraken over dit project te maken. Vanuit de regio wordt nu in het project ZWASH (Zuidwestcorridor Amsterdam/Schiphol/ Hoofddorp) gezamenlijk met het Rijk gestudeerd. Dit project is één van de onderdelen van het Rijk/Regio programma Samen Bouwen aan bereikbaarheid (SBAB). Voor beide onderzoeken zal aan PS worden gevraagd hoe zij hierbij betrokken willen worden.
Verdubbeling spoor Alkmaar-Den Helder															Olthof		Met de regio is gesproken over de ontwikkeling van de verbinding in het samenwerkingsprogramma De Kop Werkt! Er ligt een niet-gepubliceerd rapport, waarin gekeken is naar een aantal mogelijkheden (andere spoorproducten). De regio wil echter vooral vasthouden aan wat ze nu hebben, namelijk een IC, en van daaruit verder (een verdubbeling, die zo'n 400 mln. euro kost). De NS hebben recentelijk een brief geschreven met een oproep om gezamenlijk te gaan studeren op de spoorcorridors richting en in Noord-Holland Noord. Er lijkt momentum te ontstaan om gezamenlijk te gaan studeren. PS zal worden geïnformeerd over dit gezamenlijke onderzoek en mogelijke keuzen die hieruit voortvloeien. In Q4 2020 verwachten wij hier meer duidelijkheid over te kunnen geven.
Oplossen knelpunten Den Helder															Olthof		Eind 2020 worden maatregelen uitgevoerd aan de N250. Hierbij worden intelligente verkeersregelinstallaties geplaatst en een kruising aangepast. Verder wordt er in het samenwerkingsverband De Kop Werkt! onderzoek gedaan naar verkeers-/mobiliteitsmanagement maatregelen om de verkeersstromen te spreiden/reguleren. Ook wordt er nader onderzoek gedaan naar meer grootschalige infrastructurele oplossingen. Hierbij vindt afstemming plaats ten aanzien van alle overige ontwikkelingen in Den Helder op de middellange en lange termijn (zoals de vervanging van de Koopvaardersschutsluis en de ontwikkeling van Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland/ Den Helder, waarvoor in 2020 een strategisch ruimtelijke verkenning uitgevoerd wordt. In Q4 2020 worden de resultaten van dit onderzoek ter informatie aan PS verstrekt.
Infrastructuur																	
PMI/PMO: Doorontwikkeling Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur& Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud															Olthof		In april 2020 ontvangt de cie. een enquête over de doorontwikkeling PMI/PMO, waarvan de uitkomsten worden besproken in een BOT-overleg op 15-06. N.a.v. de uitkomsten van de enquête is dit BOT-overleg vervallen (zie nieuwsmail 27 mei 2020): *BOT-overleg PMI/PMO commissie M&B 15 juni vervalt vanwege aangeleverde informatie in de enquête* De enquête over de doorontwikkeling van het PMI/PMO is met

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020	15-06+	31-08+				2021						2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-04**	**22-06**	**03-09**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
(incl. doorfietsroute N232 bij Badhoevedorp)																	veel aandacht ingevuld door PS. De duidelijke onderbouwde antwoorden geven een goed beeld van de wensen en verbetervoorstellen van PS. Daarbij valt op dat uw ideeën over het PMI/PMO verder reiken dan enkel het visueel samenvoegen van beide meerjarenprogramma's. Bijvoorbeeld de wijze van de politieke agendering van de geprogrammeerde projecten komt als thema naar voren. PS bevragen met een digitale enquête is een nieuwe methode en past goed in deze 'corona-tijd'. De uitgebreide antwoorden en de reikwijdte van de verbetervoorstellen vragen een bredere analyse dan voorzien. Voor de aankomende commissie M&B zal daarom het BOT-overleg komen te vervallen. Uw input gaan wij meenemen en wij zullen u voor het zomerreces informeren over de resultaten en de vervolgstappen. De eerste laagdrempelige aanpassingen die uit de enquête komen kunnen we wel al meenemen in de behandeling van het nieuwe meerjarenprogramma 2021-2028, hierover zullen wij u ook informeren. Uiteindelijk zal de eerste 'concept'versie van het samengevoegde PMI/PMO onder de nieuwe naam 'integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur' (iMPI) komend najaar, tegelijk met de nieuwe begroting, geagendeerd worden in de vergadering van PS. 31-08 Uitkomsten enquête en bespreken stand van zaken doorontwikkeling PMI/PMO (B-agenda) 26-10 Voordracht iMPI (v/h PMI/PMO) in cie. M&B 09-11 Voordracht in PS
Verandering Onteigeningsprocedure															Rommel (NLG, Grond)		Omdat de Omgevingswet een jaar is uitgesteld wordt de op 31-08-2020 geplande technische briefing 'verandering Onteigeningsprocedure' voor de commissies NLG (trekkende commissie) en M&B (Infrastructuur) verplaatst naar Q1 of Q2 2021.
Luchtvaart (incl. Schiphol)																	
Luchtvaart															Olthof		02-03 Werkbezoek aan Koninklijk Nederlands Lucht- en Ruimtevaart centrum in Amsterdam (NLR) De Masterclass Smart Mobility, OV concessies en Luchtvaart van 23-03 is wegens het coronavirus vervallen. Zoals in het coalitieakkoord al is aangegeven, is het Rijk bevoegd gezag ten aanzien van Schiphol. Daarmee is het overleg op nationaal niveau richtinggevend. Dit voorjaar wordt vanuit het kabinet de concept-luchtvaartnota 2020-2050 verwacht. Deze nota dient antwoord te geven op de vraag hoe de luchtvaart zich kan ontwikkelen in balans met andere maatschappelijke belangen zoals veiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid. Inzet vanuit het kabinet is dat de luchtvaart stiller en duurzamer

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020	15-06+	31-08+				2021						2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-04**	**22-06**	**03-09**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																	wordt, waarbij veiligheid steeds voorop staat. De Bestuurlijke Regie Schiphol – het samenwerkingsverband van provincies en gemeenten die binnen het werkingsgebied van Schiphol (48 Lden) – zal een zienswijze voorbereiden op de concept-luchtvaartnota. De Staten zullen daarover worden geïnformeerd. 15-06 Masterclass Luchtvaart 22-06 Bespreken Zienswijze BRS op Luchtvaartnota (B-agenda)
Luchthavenbesluit (LHB) Westpoort																	De provincie is ten aanzien van de regionale luchtvaart wél bevoegd gezag. De agendering van het Ontwerp-Luchthavenbesluit (LHB) Westpoort in de cie. volgt naar verwachting in oktober of november (C-stuk). De planning voor de voordracht Luchthavenbesluit Westpoort: Cie. 18 januari (A-stuk).
NZKG en (Zee)havens																	
Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren															Pels		Via het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied zijn wij met onze partners de ruimtebehoefte voor de toekomst aan het uitwerken. Welke ruimte is er op korte en lange termijn nodig voor de verplaatsing van bedrijven uit de transformatiegebieden. Tevens wordt de benodigde ruimte voor energietransitie verder uitgewerkt en gekwantificeerd. Ook de benodigde ruimte voor circulaire economie en groei van de haven wordt in beeld gebracht. Q4 2020 worden deze feiten m.b.t. de benodigde ruimte aan de Staten aangeboden. Op basis van deze feiten zal een gezamenlijk proces met de partners in het Noordzeekanaalgebied starten om integrale keuzes te maken. Hoe dit proces er precies uit gaat zien is nog niet te voorspellen omdat het Noordzeekanaalgebied wellicht door het Rijk aangewezen wordt als NOVI gebied. In NOVI-gebieden kunnen ook pilots gestart worden met wet- en regelgeving die van invloed kunnen zijn op de integrale afweging. De Staten en de gemeenteraden zullen hier nauw bij betrokken worden. Ook de uitkomsten van de verstedelijkingsopgave Q4 2020 zullen hierbij ook een bouwsteen zijn. *Den Helder* De Rijksbouwmeester zal samen met de regio, het Rijk en de provincie een strategisch ruimtelijke verkenning laten verrichten voor het maritiem cluster Den Helder en de Kop van Noord-Holland. Speerpunten hierbij zijn havenontwikkeling, maritieme stadsontwikkeling, energietransitie en bereikbaarheid. De verkenning levert een aantal scenario's op, als input voor de gemeentelijke omgevingsvisie. In Q4 worden de resultaten van de verkenning ter informatie aan PS verstrekt. 01-10 informatiebijeenkomst Energiehaven, met gem. Velsen en cie. EFB (geannuleerd wegens onvoldoende aanmeldingen)

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 9 november 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020	15-06+	31-08+				2021						2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-04**	**22-06**	**03-09**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**18-01**	**15-02**	**22-03**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
Circulaire economie																	
Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025															Pels		15-06 Bespreken discussienotitie in cie. M&B (B-agenda) Juni/juli, externe consultatie met stakeholders Juli t/m september, opstellen nieuwe concept-Actieagenda Oktober/november, besluitvorming GS over concept 18-01 bespreking concept-Actieagenda in cie. M&B (B-agenda) December/januari, GS stelt definitieve Actieagenda vast
PDENH (Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland)															Pels		N.a.v. veel vragen over dit onderwerp is op verzoek van PS een technische briefing PDENH ingepland op 23-3, die wegens het coronavirus is vervallen. Nieuwe datum technische briefing: 03-09 Gedeputeerde Pels heeft 03-09 een informatiesessie Verbonden Partijen / PDENH voor de commissies EFB en M&B aangekondigd. 7-12 expertmeeting Investeringsfondsen door PS-werkgroep

Provincie Noord-Holland

Lijst Ingekomen stukken maand oktober voor PS van 9 november 2020

Nr.	Omschrijving
1	**Klimaat / Wonen: Uitvoeringsregeling verduurzamingsinitiatieven woningcorporaties (C-agenda RWK 23-11-2020)** Door samenwerking zijn woningcorporaties in staat innovaties bij woningverduurzaming te stimuleren die leiden tot kostendaling. Met de Uitvoeringsregeling subsidie verduurzamingsinitiatieven woningcorporaties 2020 ondersteunt de provincie woningcorporaties hierbij.
2	**Wonen: Voortgang Woonagenda 2020 - 2025 (B-agenda RWK 23-11-2020)** In de provinciale Woonagenda (2020-2025) staan de ambities, uitgangspunten en acties op het gebied van wonen. De voortgangsrapportage is bedoeld om PS te informeren over de voortgang van de actiepunten uit deze Woonagenda.
3	**Gezondheid: Publicatie maandrapportage enoses IJmondregio - april (C-agenda NLG 23-11-2020)** De provincie Noord-Holland, Tata Steel en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) willen beter inzicht krijgen in de geuren en hun bronnen die overlast geven in de IJmondregio. Daarvoor delen de provincie en Tata Steel een deel van hun eNose-netwerk. De uitslagen van de eNoses en geurklachten worden aan elkaar gekoppeld. Zo kan de bron van de stank beter ontdekt worden. Deze samenwerking is een pilot die één jaar duurt. De rapportage van april is de eerste van deze pilot.
4	**Water: brief GS aan PS inzake Feitenrelaas dhr. De Wildt - Starnmeer (C-agenda NLG 23-11-2020)**
5	**MRA: Maandelijks raads- en Statenledenbericht MRA - nr. 42 (C-agenda RWK 23-11-2020)**
6	**Economie: Brief GS inz. eindrapportage Programma Investeringsgereed Innovatief MKB (C-agenda EFB 30-11-2020)** Het college neemt kennis van de eindrapportage van het Programma Investeringsgereed Innovatief MKB Noord-Holland (PIM). Het programma heeft de afgelopen 3 jaar 390 innovatieve ondernemers ondersteund bij het vinden van financiering, en voor € 46,8 miljoen aan kapitaal opgehaald.
7	**Stikstof: Brief Stikstof uitstoot / Selectieve Onttrekking (C-agenda NLG 23-11-2020)**

8	**Cultuur: Brief GS aan PS inz. Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 (C-agenda EFB 30-11-2020)** Voor het programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 stelt OCW jaarlijks voor Noord-Holland € 971.206 beschikbaar. Plein C voert het provinciale programma uit en dient hiervoor 1 november 2020 een aanvraag in bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Ter voorbereiding op het provinciale programma heeft Sardes onderzoek uitgevoerd naar de stand van zaken bij cultuureducatie op basisscholen in Noord-Holland. Provinciale Staten wordt op de hoogte gesteld van het onderzoek van Sardes en de stand van zaken rondom het provinciale programma CMK3
9	**Faunabeheer: Goedkeuring Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026 (B-agenda NLG 23-11-2020)** De Faunabeheereenheid Noord-Holland heeft het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026 bij Gedeputeerde Staten ter goedkeuring ingediend. Op grond van artikel 3.12 lid 7 van de Wet natuurbescherming hebben GS de bevoegdheid faunabeheerplannen goed te keuren. De Faunabeheereenheid Noord-Holland voert op basis van dit plan het beheer van damherten uit. Zij kunnen hiertoe gebruik maken van de landelijke en provinciale vrijstellingen en ontheffingen van diverse verboden van de Wet natuurbescherming aanvragen.
10	**Landbouw: Openstelling POP3 LEADER en Jonge landbouwers 2020 (C-agenda NLG 23-11-2020)** GS hebben besloten om het onderdeel LEADER uitvoering projecten met subsidieplafond van € 300.000,- en onderdeel Jonge landbouwers met subsidieplafond € 40.000,- van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) open te stellen en een nieuwe managementovereenkomst met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland aan te gaan.
11	**Mobiliteit: Besluit nieuw dienstregelingsmodel OV SAAL (Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad) (C-agenda M&B 30-11-2020)** Vanaf 2029 zullen er op het spoor tussen Schiphol, Amsterdam, Flevoland en het Gooi 24 treinen per uur gaan rijden. Dat zijn twee intercity's en twee sprinters per uur meer dan nu. In het nieuwe dienstregelingsmodel rijden intercity's vaker vanuit Flevoland en het Gooi naar Amsterdam Zuid en sprinters vaker van Flevoland en het Gooi naar Amsterdam Centraal.
12	**Mobiliteit: Brief GS aan PS over de gewijzigde planning van het Landschapsplan in project Verbinding A8-A9 (C-agenda M&B 30-11-2020)** GS informeren PS over de gewijzigde planning van het landschapsplan Stelling van Amsterdam/A8-A9. Besluitvorming over het landschapsplan is voorzien in kwartaal 4 van 2021.

13	**Verbonden Partijen: Brief GS aan PS inz. lange termijn financiering Alliander (C-agenda EFB 30-11-2020)** Alliander heeft haar aandeelhouders een brief gezonden waarin wordt aangekondigd dat Alliander het gesprek wil aangaan met haar aandeelhouders over de lange termijn financiering van het bedrijf
14	**Energie / MRA: Samenwerkingsovereenkomst 'Gezamenlijke uitgangspunten Aardwarmteontwikkeling MRA' (C-agenda RWK 23-11-2020)** De provincies Noord-Holland en Flevoland en de gemeenten Amsterdam, Haarlem en Almere slaan de handen ineen met zes marktpartijen/ operators om geothermie te stimuleren in de Metropoolregio Amsterdam (MRA). In een samenwerkingsovereenkomst zijn gezamenlijke uitgangspunten opgenomen om te komen tot verdere, kwalitatieve aardwarmteontwikkelingen. Zo zijn er afspraken gemaakt over het delen van kennis en ervaring, het efficiënt benutten van de ondergrond en het gezamenlijk afstemmen van plannen. Het vormt een open samenwerking, nieuwe partijen zijn welkom zich aan te sluiten.
15	**Natuur: Kopie brief aan GS inz. verbrakking polder Westzaan (C-agenda NLG 23-11-2020)**
16	**IPO: Voordracht Zienswijze PS op de concept begrotingen 2021 voor het IPO en BIJ12 (A-agenda EFB 26 oktober 2020)** Het IPO-bestuur heeft op 21 september 2020 de concept begrotingen voor het IPO en voor BIJ12 verstuurd naar de Provinciale Staten van Noord-Holland opdat zij instaat worden gesteld hun zienswijze te formuleren op de aangeboden stukken.
17	**Omgevingsverordening: Afschrift aan PS - brief van GS aan gemeente Alkmaar over Stompetoren West (betrekken bij PS-vergadering 22-10-2020)** Door GS is in de vergadering van PS van 5 oktober 2020 toegezegd zich in te spannen voor de Statenvergadering van 22 oktober 2020 de situatie rond Stompetoren-west helder te krijgen. In aanvulling op het advies van GS op de motie die inzake Stompetoren-west is ingediend, is bijgevoegd ook de brief aan gemeente Alkmaar die op 20 oktober 2020 is verstuurd.
18	**omgevingsverordening: Ingekomen brieven verontruste bewonersorganisaties Wijdemeren n.a.v. Omgevingsverordening NH2020 (C-agenda RWK 19-10-2020 / betrekken bij PS 22-10-2020)** In de bijlagen treft u drie brieven van verontruste bewoners(organisaties) uit de gemeente Wijdemeren. Een brief van de historische kring In de Gloriosa, een van een groep bewoners van het Dode Eind uit Kortenhoef en een van MinderHinder.nu. Deze brieven hebben alle betrekking op het plan Zuidsingel fase 8 dat op de lijst van discussielocaties staat en waarvoor de gemeente Wijdemeren nog snel een ontwerp bestemmingsplan ter inzage heeft gelegd.

19	**Bereikbaarheid: Ingekomen mail BO-MIRT AO Spoor Corridor Amsterdam – Groningen – Hamburg en Amsterdam – Zwolle – Berlijn (C-agenda M&B 26-10-2020)**
20	**Ruimte: Brief aan GS & PS van stichting behoud Waterland – Plan voor nieuw bedrijventerrein Purmer (C-agenda RWK 23-11-2020)**
21	**(Omgevingsverordening) Tweede nota van wijzigingen en adviezen moties en amendementen Omgevingsverordening NH2020 (PS 22-10-2020)** Op 5 oktober is de eerste bespreking van de Omgevingsverordening NH2020 in PS geweest. Tijdens deze eerste termijn zijn door de leden van PS moties en amendementen ingediend. Het tweede deel van de bespreking en de besluitvorming over de Omgevingsverordening NH2020 en de ingediende moties en amendementen zal plaatsvinden op 22 oktober 2020. Op verzoek van PS worden de adviezen van GS op de moties en amendementen schriftelijk aan PS gestuurd. Daarnaast zal vanwege de verschoven besluitvorming ook de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening later zijn. Daarom wordt aan PS in de vorm van een nota van wijzigingen voorgesteld om de artikel 13.7 over de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening NH2020 aan te passen.
22	**Energie: Discussienotitie FvD/CDA Kernenergie voor Noord-Holland (B-agenda RWK 23-11-2020)**
23	**Omgevingsverordening: Ingekomen brief gemeente Oostzaan aan PS (C-agenda RWK 19-10-2020 / betrekken bij PS 22-10-2020)**
24	**Omgevingsverordening: Ingekomen brief gemeente Wormerland aan PS (C-agenda RWK 19-10-2020 / betrekken bij PS 22-10-2020)**
25	**Recreatie: Vergadering & stukken AB vergadering Recreatieschap Spaarnwoude (C-agenda NLG 23-11-2020)**
26	**Ruimte / Omgevingsverordening: Ter informatie brief van bewoners Landsmeer over bezwaren tegen bouwplan (C-agenda RWK 23-11-2020)**
27	**Omgevingsverordening: Ingekomen brief Caddesk – overgangsregeling ruimte voor ruimte (C-agenda RWK 19-10-2020 / betrekken bij PS 22-10-2020)**
28	**Energie / Landbouw: Evaluatierapport Verduurzaming Glastuinbouw (C-agenda RWK 23-11-2020 (leidend) & NLG 23-11-2020)** In het kader van de afronding van het Beleidsagenda Energietransitie 2016-2020 is besloten tot een beleidsevaluatie met betrekking tot de energietransitie in de glastuinbouw. In het voorliggende evaluatierapport wordt ingegaan op de voortgang van het verduurzamingsproces van de glastuinbouwsector en welke lessen hieruit te trekken zijn voor de provincie.

29	**Natuur: 'Maak van Schoorlse Duinen een Nationaal Park als Groen Erfgoed (C-agenda NLG 19-10-2020)**
30	**Natuur: Mail vereniging van grondeigenaren in de Weersloot te Loosdrecht (C-agenda NLG 23-11-2020)**
31	**Recreatie: Brief TBO: Drukte in natuur en recreatiegebieden / recreatievisie (C-agenda NLG 23-11-2020**
32	**Recreatie: Financiële stukken Plassenschap Loosdrecht (C-agenda NLG 23-11-2020)**
33	**Ruimte / Natuur: Vrienden van het Gooi Ingebrekestelling bezwaarschriften (C-agenda 23-11-2020 RWK & NLG)**
34	**Ruimte: Afschrift van brief bewoners Hollands Kroon aan college HK over Wieringen (C-agenda RWK 23-11-2020)**
35	**Mobiliteit/Klimaat: Evaluatie webinar Regionaal Mobiliteitsprogramma 24 september 2020 (C-agenda M&B 26-10-2020 en RWK 23-11-2020**
36	**Audit: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging peildatum 1 september 2020 (wordt als achtergrondinformatie bij de begroting geagendeerd in alle commissies van oktober)** Auditopvolging is een instrument om de overgenomen aanbevelingen van de externe accountant, de Randstedelijke Rekenkamer, de provinciearchivaris en Concerncontrol systematisch door te voeren. Het dient tevens als verantwoordingsinstrument naar PS en sturingsinstrument voor PS. Per halfjaar wordt gerapporteerd aan de directie, GS en PS.
37	**Bereikbaarheid: Planstudie Guisweg, afronding fase 1 (C-agenda M&B 26-10-2020)** n.v.t.
38	**Brief GS aan PS inz Memorie van antwoord begroting 2021 (A-agenda's alle comissies bij begrotingsbehandeling oktober)** In de memorie van antwoord beantwoorden Gedeputeerde Staten de schriftelijke vragen die Provinciale Staten over de begroting 2021 hebben gesteld.
39	**Gezondheid: Brief GS Tijdspad asbestfonds (C-agenda NLG 23-11-2020)** Het asbestfonds voor bedrijven is in ontwikkeling. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gaf opdracht voor een onderzoek naar de inrichting van het fonds. Het onderzoek is naar verwachting op 2 november 2020 klaar. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek wordt besloten over de inrichting van het asbestfonds. Pas wanneer dat het geval is, zullen GS besluiten of PNH gaat deelnemen in het fonds.

40	**Luchtvaart: Vaststelling ontwerp Luchthavenbesluit en m.e.r.-beoordeling Amsterdam Heliport (C-agenda M&B 26-10-2020)** De provincie is verantwoordelijk voor de vergunning van regionale luchthavens in Noord-Holland, waaronder die van Amsterdam Heliport. Met dit ontwerp-besluit wordt de bestaande vergunning van Amsterdam Heliport omgezet in een luchthavenbesluit (LHB) conform de regelgeving voor burgerluchthavens. Bij deze verplichte omzetting wordt de vergunning op drie punten geactualiseerd: aanpassing van de route, het aantal vluchten waarbij rekening is gehouden met ruimte voor traumahelikoptervluchten en het voldoen aan de stikstofvereisten.
41	**Mobiliteit: HOV in 't Gooi - Halfjaarrapportage nr 13 (C-agenda M&B 26-10-2020)** De provincie Noord-Holland investeert in R-net, een betrouwbaar openbaar-vervoer-netwerk. Onderdeel van dit netwerk is de hoogwaardige openbaarvervoerverbinding (HOV) in 't Gooi tussen Huizen en Hilversum. De regio krijgt hierdoor een frequente, snelle en betrouwbare openbaar-vervoer-verbinding met Amsterdam, Schiphol en Almere. Daarnaast worden binnen het project HOV in 't Gooi maatregelen genomen om het leefklimaat te verbeteren, de verkeersveiligheid te vergroten en de natuur van bijvoorbeeld Anna's Hoeve te versterken. Met Provinciale Staten is afgesproken dat zij ieder half jaar een voortgangsrapportage ontvangen. Voorliggende rapportage betreft de periode van februari t/m juli 2020.
42	**Mobiliteit: Netwerk en kennisplatform vrijwilligersvervoer (C-agenda M&B 26-10-2020)** Vrijwilligersvervoer, zoals de buurtbus, de ZoefZoef in Haarlem en de Zonnebloem in Schagen, wordt steeds belangrijker als aanvulling op het OV. Om deze vervoersvorm te stimuleren is het initiatief genomen een netwerk en kennisplatform op te zetten. Voor dit initiatief wordt een incidentele subsidie van € 154.928 voor 1,5 jaar verleend aan Koningin Arthur, een adviesbureau op het gebied van kleinschalige openbaar vervoerinitiatieven.
43	**Onderwaterarcheologie: Brief GS aan PS inz. financiële bijdrage Museum Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie (C-agenda EFB 26-10-2020)** Gedeputeerde Staten zijn voornemens de financiële bijdrage aan Museum Kaap Skil voor het tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie op te hogen naar 1 miljoen euro.
45	**Stikstof: Afdoeningsvoorstel Motie 57-2019, 'Stikstofbeleid' (B-agenda NLG 23-11-2020)** Op 11 november 2019 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen, waarin zij Gedeputeerde Staten oproepen nieuw stikstofbeleid vast te stellen, over stikstofbeleid in gesprek te blijven met verschillende sectoren, effecten ervan te

	toetsen en Provinciale Staten te informeren. In een brief lichten Gedeputeerde Staten toe hoe zij deze motie uitvoeren.
46	**Bereikbaarheid: Brief GS aan PS over planning onderzoek naar korte termijn maatregelen leefbaarheid Krommenie (C-agenda M&B 26-10-2020)**
47	**Bereikbaarheid: HOV Noordwijk-Schiphol (C-agenda M&B 26-10-2020)** Gedeputeerde Staten hebben voor het project HOV Noordwijk-Schiphol op het Noord-Hollandse grondgebied de voorkeursvariant vastgesteld voor het tracé van de busbaan. GS hebben ook de doorfietsroute vastgesteld, die parallel aan de busbaan wordt aangelegd. Provinciale Staten zijn op de hoogte gesteld van de besluiten. Het project bestaat uit de aanleg van een HOV-brug tussen Lisse en Lisserbroek en een busbaan tot aan Nieuw-Vennep Getsewoud met parallel hieraan een fietspad
48	**Bereikbaarheid: Vaststellen intentieovereenkomst (Nieuwe) Bennebroekerweg (C-agenda M&B 26-10-2020)** N.v.t
49	**Economie/duurzaamheid: Brief GS aan PS inz. raamwerk voor de uitvoering van motie 42: economische herstel en duurzaamheidsfond (Het genoemde doel 1 in de brief (muv bedrijventerreinen op B-agenda cie RWK 19-10-20 en de overige doelen (met bedrijventerreinen uit doel 1) op b-agenda EFB 26-10-20)** Op 18 mei jl. hebben Provinciale Staten een motie aangenomen om te komen tot een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds (motie 42). Het doel is de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland, als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus te verzachten. GS komen nu met een brief waarin het raamwerk dat is ontwikkeld voor de uitvoering is beschreven en wil daarover in gesprek met PS.
50	**Financien/reserves: Brief GS aan PS inz. bestedingsplannen bestemmingsreserves (zal bij alle commissies ter kennisneming worden geagendeerd bij de begrotingsbehandeling oktober 2020)** Bij de behandeling van de kaderbrief 2021 in PS heeft de portefeuillehouder Financien toegezegd om de Staten meer inzicht te geven in de staat van de reserves door middel van bestedingsplannen. Daarin geeft het college aan welke ambities hij wil realiseren met de middelen in de bestemmingsreserves.
51	**Gebiedscontracten: Voorstel tot afhandelen motie 56-2018 (B-agenda M&B 30-11-2020)** Aan Provinciale Staten wordt verzocht om motie 56-2018 'Verduurzaming van wegaanleg en -onderhoud' als afgehandeld te beschouwen.

52	**Gezondheid: Onderzoek vergunning Hoogovens, Sinter-, Pellet en Oxystaalfabriek (C-agenda NLG 19-10-2020, later technische briefing)** Eén van vervolgstappen n.a.v. de sinterkoelers Tata Steel - waarvan de emissie niet in overeenstemming bleek met de vergunning - is een onderzoek naar de vergunningen van fabrieken van Tata Steel. Dit onderzoek is bedoeld om na te gaan of er in de fabrieken c.q. in de vergunningvoorschriften zaken zitten die kunnen leiden tot een situatie zoals eerder met de sinterkoelers. Het onderzoek naar de vergunning van de Hoogovens, Sinterfabriek, Pelletfabriek en Oxystaalfabriek is nu gereed.
53	**Communicatie: schriftelijk antwoord op vraag van de heer Hoogervorst SP inzake Prinsjesfestival (C-agenda EFB 26-10-20)**
54	**Erfgoed: Brief GS aan PS inz. actualiseren provinciaal erfgoedregister onderdelen Stelling van Amsterdam (C-agenda EFB 26-10-20200** Tijdens het herijkingsproces van het provinciaal erfgoedregister is gebleken, dat een aantal redengevende omschrijvingen van provinciale monumenten niet meer actueel waren. Deze zijn nu aangepast aan de huidige stand van zaken. Daarnaast wordt overgegaan tot aanwijzing tot provinciaal monument van acht onderdelen van de Stelling van Amsterdam, die in het verleden nog niet waren opgenomen in het erfgoedregister. Vervolgens is in de loop der jaren twee onderdelen van de Stelling van Amsterdam verloren gegaan; deze worden dan ook uit het provinciale erfgoedregister uitgeschreven.
55	**Inkoop/catering eigen organisatie: Green Deal Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten (C-agenda EFB 26-10-2020)** Met de ondertekening van de Green Deal Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten wil de provincie in haar eigen bedrijfsrestaurant de inkoop en consumptie van duurzame lokale voedselproducten vergroten, de CO2 impact van het voedselaanbod reduceren en voedselverspilling tegengaan. De Green Deal wordt gesloten tussen het rijk en provincies.
56	**Werkgeverschap/Diversiteit: brief GS aan PS over duurzaam doorpakken en onze rol als werkgever - diversiteit op de werkvloer (C-agenda EFB 26-10-2020)** Het college geeft uitleg over het strategische HR beleid binnen onze Provincie en wat dit betekent voor haar rol als werkgever op het gebied van diversiteit.
57	**Omgevingsverordening: Nagekomen schriftelijke bijdrage bewoners Zijlkanaal-H Windturbines in het Noorder-IJplas park Amsterdam - reactie op brief NDSM (betrekken bij PS 05-10-2020)**

58	**Omgevingsverordening: Nagekomen schriftelijke bijdrage hr Koks en mw. Van der Loeff Omgevingsverordening - Geingebied (betrekken bij PS 05-10-2020)**
59	**Bereikbaarheid: Brief Vereniging Ondernemend Waterland (VOWA) over onderdoorgang N247 nabij Broek in Waterland (C-agenda M&B 26-10-2020)**
60	**Bereikbaarheid: Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2020-2023 (A-agenda M&B 26-10-2020)** De provincie Noord-Holland is eigenaar en beheerder van een infrastructuurnetwerk (kapitaalgoederen) van wegen, vaarwegen, fietspaden en busbanen. De provincie heeft de wettelijke zorgplicht voor deze kapitaalgoederen. De Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2020-2023 (NIKG) geeft antwoord op de vraag hoe deze zorgplicht wordt ingevuld. Met andere woorden: wat is de opbouw van onze kapitaalgoederen, hoe worden ze onderhouden en wat zijn de kosten daarvan? De NIKG stelt ook beleidskaders en financiële kaders vast voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen. Ze laat zo de lange termijn ontwikkeling van de financiën van de provincie zien.
61	**Bereikbaarheid: Vervolgstudie onderdoorgang N247 Broek in Waterland (B-agenda M&B 26-10-2020)** De afgelopen jaren zijn vijf varianten uitgewerkt voor de passage van de N247 door Broek in Waterland. Daarbij ging het om één bovengrondse en vier ondergrondse varianten. In een vervolgstudie worden twee ondergrondse varianten (2x1 en 2x1+busstroken) verder beschouwd, met als doel de ruimtelijke inpassing, technische uitvoering en kostenramingen gedetailleerder uit te werken. In een Maatschappelijke Kosten Batenanalyse worden beide varianten vergeleken met de huidige situatie en eerder beschouwde bovengrondse variant. Naar verwachting neemt de vervolgstudie één jaar in beslag.
62	**Mobiliteit: Actualiteiten coronavirus en de OV-concessies (C-agenda M&B 26-10-2020)** De impact van de coronacrisis op het openbaar vervoer is groot. GS informeren PS over de actuele ontwikkelingen rondom het coronavirus en de OV-concessies in Noord-Holland.
63	**Mobiliteit: Convenant Overdracht materieel OV-concessie Haarlem-IJmond (C-agenda M&B 26-10-2020)** Provincie en Connexxion hebben een convenant opgesteld voor de overdracht van 58 nieuwe elektrische bussen, die vanaf september 2020 gaan rijden in de OV-concessie Haarlem-IJmond. De elektrische bussen worden na afloop van de huidige OV-concessie (in 2027) overgedragen aan de opvolgende vervoerder,

	zodat investeringen in emissievrije bussen en bijbehorende laadinfrastructuur zo goed mogelijk worden benut.
64	**Natuur: Verpachting natuurgrond (C-agenda 19-10-2020)** De provincie Noord-Holland verpacht grond, gelegen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tot op heden was er op die percelen veelal nog sprake van voortgezet landbouwkundig gebruik. Vanaf 1 november 2020 worden deze percelen niet meer verpacht als landbouwgrond, maar als natuurgrond. Bij de verpachting worden aangescherpte gebruiksvoorwaarden gebruikt, die in lijn zijn met de landelijk opgestelde beheerrichtlijnen die gelden voor de te realiseren natuurdoelen. Hiermee wordt bijgedragen aan de opgave om de NNN af te ronden.
65	**Natuur: Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2021-2025 (B-agenda NLG 19-10-2020)** Het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2021-2025, is een compacte beschrijving van één van de kerntaken van de provincie: het behoud en versterken van de natuur. Het PNO brengt de samenhang tussen verwerving, inrichting en beheer van natuur tot uitdrukking. Het programma geeft inzicht in de projecten die de provincie uitvoert voor herstel en versterking van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De programmering in het PNO hangt samen met de Realisatiestrategie NNN, die eveneens door Gedeputeerde Staten is vastgesteld. Daarnaast bevat het PNO het Natuurbeheerplan 2021 dat van 28 mei tot en met 8 juli 2020 ter inzage heeft gelegen. Het PNO en het Natuurbeheerplan worden jaarlijks geactualiseerd en ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorgelegd.
66	**Natuur: Realisatiestrategie NNN (B-agenda NLG 19-10-2020)** Om de biodiversiteit te vergroten, wil de provincie Noord-Holland een versnelling aanbrengen in de aanleg van het Natuurnetwerk Nederland. In de 'Realisatiestrategie NNN' wordt beschreven op welke manier dit gebeurt. Belangrijke onderdelen van de Realisatiestrategie zijn het optimaliseren van de NNN-begrenzing en het vaker inzetten van het instrument van volledige schadeloosstelling bij grondverwerving.
67	**Nota wijzigingen voor Omgevingsverordening NH2020** Na het openbaar maken van het Eindconcept van de Omgevingsverordening NH2020 en de concept Nota van Beantwoording na besluitvorming daarover door GS op 1 september jl. zijn uit de technische vragen van statenleden, reacties van indieners en nadere controles nog onvolkomenheden naar voren gekomen in het eindconcept van de Omgevingsverordening en de bijbehorende werkingsgebieden. Aan PS wordt voorgesteld een lijst met voorgestelde wijzigingen mee te nemen in de besluitvorming over de Omgevingsverordening NN2020 op 5 oktober a.s.. Deze

	wijzigingen zijn technisch van aard en bevatten geen beleidsinhoudelijke wijzigingen.
68	**Water: Voortgangsrapportage Oostelijke Vechtplassen 2019 (C-agenda NLG 19-10-2020)** Eind 2017 is het Gebiedsakkoord Oostelijk Vechtplassen door 21 partners ondertekend en het Programma Oostelijke Vechtplassen van start gegaan. De bijgaande Voortgangsrapportage 2019 is de formele jaarlijkse verantwoording van het programma en toont de voortgang op inhoudelijk en financieel gebied van ruim 20 projecten.
69	**Water: Vrijgave ontwerp-provinciaal inpassingsplan Schil Naardermeer (C-agenda NLG 19-10-2020)** Gedeputeerde Staten besluiten dat gelet op de aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling Schil Naardermeer er geen milieueffectrapportage behoeft te worden opgesteld aangezien geen nadelige gevolgen voor het milieu zijn te verwachten. Voorts stellen Gedeputeerde Staten het ontwerp-provinciaal inpassingsplan Schil Naardermeer vast en leggen dit m.e.r.-beoordelingsbesluit en het plan gedurende zes weken ter inzage. Met het inpassingsplan wordt voorzien in een bestemmingswijziging naar natuur waarmee de uitvoering van het inrichtingsplan voor de Schil rond het Naardermeer mogelijk wordt gemaakt.
70	**Initiatiefvoorstellen SP : steunpunt inventarisatie erfgoed en steunpunt vrijwilligers erfgoed (A-agenda EFB 30-11-2020)**
71	**Gezondheid: Ingekomen mails inzake Tata Steel (C-agenda NLG 19-10-2020)**

Provincie Noord-Holland

Aan
Provinciale Staten

Uw contactpersoon
mw V. Mulder
AD/STG

Telefoonnummer 0235144186
mulderv@noord-holland.nl

Bijlage: overzicht openstaande moties

Betreft: lijst moties PS 9 november 2020

Memo

29 oktober 2020

Inleiding:
Bijgevoegd treft u aan een gewijzigd overzicht van alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. In de kolom “Voorstel voor PS/Presidium” op bijgevoegde lijst wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS en/of commissie is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Voorstel:
in te stemmen met de afdoeningsvoorstellen bij de volgende moties:

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp	Opmerking voor PS/Presidium
M19-2020	09-3-2020	Dak- en thuisloze jongeren. (GroenLinks, PvdA, ChristenUnie)	In oktober is er een actualisatie vanuit cie RWK bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Afdoeningsvoorstel voor deze motie is besproken in cie RWK van 19-10-2020. De cie stemt in met afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M36-2019	30-09-2019	Geen provinciale steun voor het levend koken van kreeften en krabben. ()PvdD, ChristenUnie, FvD, DENK, GroenLinks.	In oktober is er een actualisatie vanuit cie NLG bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie NLG van 1-10-2020 stemt in met het afdoeningsvoorstel. Voorstel: motie afdoen.

Instemmen leidt tot opschoning van de lijst moties na vaststelling in PS van 9 november 2020.

Lijst moties PS 9 november 2020

Deze lijst wordt door GS 4x per jaar geactualiseerd voor PS van 9 maart, 29 juni, 14 september en 14 december 2020. Tussentijds worden de moties door de griffie geactualiseerd op GS-besluitenlijst en op advies commissievergaderingen, wanneer daar moties aan de orde zijn geweest.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M148-2020	22-10-2020	Heroverweging Zijpe -en Hazepolder	
M147-2020	22-10-2020	Functiewijziging agrarisch bouwperceel	
M146-2020	22-10-2020	Tiny Houses positief tegemoet treden	
M116-2020	05-10-2020	Leidraad Weidevogels	
M115-2020	05-10-2020	Weidevogels Zijpe	
M97-2020	05-10-2020	Aanpassen begrenzing bij terrein Tergooi ziekenhuis in Blaricum	
M143-2020	05-10-2020	RES-Geingebied	
M140-2020	05-10-2020	RES-participatie	
M138-2020	05-10-2020	Kansen voor de werkgelegenheid in de RES	
M137-2020	05-10-2020	Voortgangsrapportage andere duurzame energietechnieken	
M136-2020	05-10-2020	Gedragscode duurzaam in de natuur - RES	

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M135-2020	05-10-2020	Motie bij concept-RESsen over burgerparticipatie	
M134-2020	05-10-2020	Motie bij concept-RESsen over advies commissie M.E.R.	
M131-2020	05-10-2020	Maak effecten duurzame energieprojecten transparant	
M130-2020	05-10-2020	Participatie voor iedereen	
M128-2020	05-10-2020	Oproep voor aanpassing financieringssystematiek	
M126-2020	05-10-2020	Provinciale visie op RES	
M125-2020	05-10-2020	Koppel biodiversiteit aan de energietransitie	
M121-2020	05-10-2020	Uitwerking zoekgebieden in relatie tot de internationale vogeltrekroute langs de Noordzee kust	
M75-2020	14-09-2020	Pont Ilpendam-Landsmeer	
M52-2020	29-06-2020	Tata Steel Innovatie	
M50-2020	29-06-2020	Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden	
M48-2020	29-06-2020	Motie Educatie Koloniaal verleden	
M42-2020	18-05-2020	Motie Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds (VVD, GroenLinks, PvdA, D66, CDA)	In oktober is er een actualisatie van uit de GS-besluitenlijst en vanuit cie EFB bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M41-2020	18-05-2020	Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur (PvdA, VVD, D66, SP, GroenLinks, ChristenUnie, CDA)	In oktober is er een nieuwe actualisatie vanuit de GS-besluitenlijst bij de motie gepubliceerd.
M40-2020	18-05-2020	Provinciale pacht tijdens Corona (CDA, ChristenUnie)	
M25A-2020	18-05-2020	Maatregelen projecten infrastructuur tegen recessie (VVD, D66, CDA, 50PLUS/PvdO)	
M21-2020	09-03-2020	Vang de kinderen van Moria op. (PvdA, GroenLinks, PvdD, D66, CDA, ChristenUnie, SP)	
M19-2020	09-3-2020	Dak- en thuisloze jongeren. (GroenLinks, PvdA, ChristenUnie)	In oktober is er een actualisatie vanuit cie RWK bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Afdoeningsvoorstel voor deze motie is besproken in cie RWK van 19-10-2020. De cie stemt in met afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M2-2020	03-02-2020	Stop de verhuurderheffing (SP, PvdA, PvdD, 50PLUS/PvdO)	
M1-2020	03-02-2020	Participatiebijeenkomsten met gemeenteraden over Omgevingsverordening (CDA, VVD, SP)	
M111-2019	18-11-2019	Samenhangend pakket klimaatmaatregelen rond klimaat, milieu, water gezondheid, dierenwelzijn en bodemdaling. (PvdD)	
M107-2019	18-11-2019	Natuurinclusief bouwen meenemen in klimaatambities voor gebouwde omgeving. (PvdD)	

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M106-2019	18-11-2019	Betrekken van jongeren en scholen bij energiebesparing. (PvdD, SP, D66)	
M104-2019	18-11-2019	Motie van ondersteuning: prioriteit versterking energie-infrastructuur N-H (PvdA, GroenLinks, PvdD, D66)	
M103-2019	18-11-2019	Draagvlak klimaatakkoord. (CDA)	
M98-2019	11-11-2019	Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum, burgerinitiatief en inspraak. (FvD, DENK, PvdD, SP, PVV, CDA, 50 Plus/PvdO)	
M96-2019	11-11-2019	Leefbaarheidsmonitor. (PvdA, D66, PvdD, SP)	
M93-2019	11-11-2019	Draagvlak voor voedselvisie. (D66, GroenLinks, PvdA, VVD, ChristenUnie)	
M92-2019	11-11-2019	Groencertificaten. (D66, GroenLinks, PvdA)	
M83-2019	11-11-2019	Fietsvriendelijke stoplichten. (ChristenUnie)	
M69-2019	11-11-2019	Urgenda-maatregelen. (PvdD, GroenLinks)	
M68-2019	11-11-2019	Bomen voor klimaat en stikstof. (PvdD)	
M57-2019	11-11-2019	Motie Stikstofbeleid. (PvdA, D66, GroenLinks, VVD)	In oktober is er een actualisatie vanuit de GS-besluitenlijst bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M47-2019	30-09-2019	Draagvlak en participatie in de Regionale Energiestrategieën, RES. (SP)	
M46-2019	30-09-2019	Andersoortige energietechnieken. (VVD, D66, PvdA)	
M45-2019	30-09-2019	Klimaat en gevoel van urgentie. (GroenLinks, PvdA, SP)	
M36-2019	30-09-2019	Geen provinciale steun voor het levend koken van kreeften en krabben. ()PvdD, ChristenUnie, FvD, DENK, GroenLinks.	In oktober is er een actualisatie vanuit cie NLG bij deze motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie NLG van 1-10-2020 stemt in met het afdoeningsvoorstel. Voorstel: motie afdoen.
M08-2019	04-02-2019	Motie windmolens op land. (PvdD, CU-SGP, GroenLinks, SP)	
M56-2018	12-11-2018	Verduurzaming wegaanleg en -onderhoud. (PvdA, D66, CDA, CU-SGP, ONH, PvdD, GL, SP)	In oktober is er een actualisatie vanuit de GS-besluitenlijst en vanuit cie M&B bij de motie gepubliceerd.
M45-2018	12-11-2018	Grootste duurzame waterstofcluster van Europa. (VVD, D66, CDA, PvdA)	In oktober is er een actualisatie vanuit de GS-besluitenlijst bij de motie gepubliceerd.
M13-2018	11-06-2018	Onderzoek naar luchthaven in Noordzee. (50PLUS, D66, ONH, VVD)	
M109-2017	06-11-2017	Begroting 2018: opvolging rapport waterbestendig Westpoort. (D66)	

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 5 oktober 2020

Onderwerp: Verplaatsen portefeuilles circulaire economie en MRA (regiegroep) naar de commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)

Bijlagen:
- Ontwerpbesluit

1. Inleiding

Gelet op artikel 80 van de Provinciewet en op grond van artikel 59, eerste lid van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015, stellen Provinciale Staten Statencommissies in en delen daaraan portefeuilles toe voor overleg en advisering, op advies van het presidium. Op 8 juli 2019 namen PS voordracht 60 aan waarmee de Statencommissies zijn ingesteld en de portefeuilleverdeling is vastgesteld.

In de vergaderingen van de agendacommissie van 7 en 28 september 2020 is geëvalueerd wat men vindt van de verdeling van de verschillende beleidsportefeuilles over de Statencommissies en of er een indeling is voor te stellen die de agendadruk gelijkmatiger over de verschillende commissies verdeelt. Daarnaast is het college gevraagd om voorstellen te doen en ervaringen met de agendadruk in de verschillende commissies in een memo met de agendacommissie te delen.

Een en ander heeft geleid tot het voorstel om de portefeuilles Circulaire Economie en de MRA(regiegroep) te verplaatsen naar de commissie Economie, Financiën en Bestuur. Het gevolg is een op beleidsinhoudelijke gronden betere verdeling van de portefeuilles over de Statencommissies.

2. Overwegingen

Regiegroep MRA valt nu onder commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK). Aanbeveling is om dit onderwerp te plaatsen onder de commissie EFB aangezien het in deze portefeuille over een bestuurlijke aangelegenheid gaat (governance van de MRA).

Het onderwerp circulaire economie valt nu onder de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid. Het voorstel is om het onderwerp circulaire economie te verplaatsen naar EFB, omdat circulaire economie en ‘gewone’ economie nauw aan elkaar verwant zijn. Het onderwerp economie valt op dit moment al onder de portefeuilles van de commissie EFB.

3. Proces en procedure

Op 7 september besloot de agendacommissie om navraag te doen bij het college om de ervaringen met de commissie-indeling te delen. Daarnaast is via de commissievoorzitters en adviseurs navraag gedaan wat de ervaringen zijn met de agendadruk in de verschillende commissies. Na bespreking van de reacties in de agendacommissie van 28 september heeft de agendacommissie het voorstel voorgelegd aan het presidium van 5 oktober 2020. Het presidium heeft op 5 oktober besloten het voorstel met positief advies aan Provinciale Staten voor te leggen.

4. Voorstel

Het presidium stelt u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Het presidium van Noord-Holland,

A. Th.H. van Dijk, voorzitter

M.W. Admiraal, griffier presidium

Ontwerpbesluit

Nr. 52-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland

Verplaatsen portefeuilles circulaire economie en MRA (regiegroep) naar de commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)

gelezen de voordracht van het Presidium van 5 oktober 2020;

gelet op artikel 80 van de Provinciewet en artikel 59 lid 1 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015;

besluiten:

voor het resterende deel van de zittingsperiode 2019 – 2023 het onderwerp 'Circulaire economie' van de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid en het onderwerp 'MRA (Regiegroep)' te verplaatsen naar de commissie Economie, Financiën en Bestuur.

Haarlem, 9 november 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

PROTOCOL VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE JAARSTUKKEN 2020 VAN DE PROVINCIE NOORD-HOLLAND

1. Inleiding

Provinciale Staten hebben aan Publiek Belang Accountants B.V. opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 217 lid 2 Provinciewet, voor de provincie Noord-Holland uit te voeren met ingang van de controle van het boekjaar 2018 tot en met het boekjaar 2020 met de mogelijkheid tot verlenging met twee keer één jaar. De jaarstukken en het financieel beheer, zoals uitgeoefend door of namens het college van Gedeputeerde Staten, zijn object van controle.

1.1 Doelstelling

Provinciale Staten moeten voor de uitvoering van de accountantscontrole aan een aantal zaken nader invulling geven. Met dit protocol stellen Provinciale Staten nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor de controle van de jaarstukken 2020 en de controle van de SISA bijlage (zie voetnoot).

1.2 Wettelijk kader

De Provinciewet, art. 217 lid 2, schrijft voor dat de Staten één of meer accountants aanwijzen als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen.

2. Normenkader

Ten behoeve van de controle wordt een normenkader opgesteld.

Het normenkader is nodig voor de controle door de externe accountant, specifiek de jaarlijkse interim controle en de jaareindecontrole 2020. In Noord-Holland is het de procedure dat in het najaar een concept normenkader door de directie wordt vastgesteld voor de uitvoering van de interim controle. Begin 2021 komt het definitieve normenkader beschikbaar.

Volgens de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording hoeven Provinciale Staten dit normenkader niet expliciet vast te stellen, maar kunt u het kader ook bevestigen door het voor kennisgeving aan te nemen’.

3. Te hanteren goedkeuring- en rapporteringtoleranties

Goedkeuringstolerantie
De accountant gebruikt ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de provincie Noord-Holland, de volgende goedkeuringstoleranties:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelsonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	<= 1%	> 1% < 3%	-	>= 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	<= 3%	> 3% <10%	>=10%	

Rapporteringtolerantie
Voor de rapporteringtolerantie stellen de Staten als maatstaf dat de accountant elke fout of onzekerheid ≥ € 400.000 rapporteert.

4. Rechtmatigheid

Rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole heeft betrekking op het voldoen aan de wettelijke kaders en regelgeving en strekt zich uit over alle baten en lasten evenals de balansmutaties in de jaarrekening. Aan deze baten en lasten en balansmutaties liggen financiële beheerhandelingen ten grondslag.

Het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (Bado). onderscheidt de volgende financiële beheerhandelingen:

- Overdrachten aan of van natuurlijke personen en aan rechtspersonen (bijvoorbeeld subsidies, uitkeringen, belastingen en heffingen);
- Transacties waarbij een tegenprestatie wordt verkregen of geleverd;
- Financieringen, waaronder opgenomen en uitgezette leningen en de daarbij behorende rente en aflossingen;
- Vermogensmutaties (bijvoorbeeld {rechtstreekse} mutaties van reserves en voorzieningen en de afschrijvingssystematiek).

De accountantscontrole voor de provincie Noord-Holland richt zich op de beoordeling of deze financiële beheerhandelingen zijn uitgevoerd volgens de wet- en regelgeving en of dit in de administratie op de juiste wijze is vastgelegd.

Rechtmatigheidscriteria

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend:

1. het begrotingscriterium;
2. het voorwaardencriterium;
3. het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium;
4. het calculatiecriterium;
5. het valuteringcriterium;
6. het adresseringscriterium;
7. het volledigheidscriterium;
8. het aanvaardbaarheidscriterium en
9. het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt door de accountant al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium;
Hierbij vindt toetsing van de gerealiseerde lasten aan de begrote lasten plaats, opdat van overschrijdingen kan worden vastgesteld of deze passen binnen het geformuleerde beleid en of ze verwijtbaar zijn.

2. Het voorwaardencriterium.
Dit betreft toetsing aan nadere voorwaarden die in specifieke wet- en regelgeving is opgenomen. Concreet betekent dit dat door Provinciale Staten limitatief moet zijn bepaald aan welke, in wet- en regelgeving vastgelegde voorwaarden de accountant moet toetsen.

3. *Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)*;
Het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium betreft de toetsing van het gevoerde beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik.

5. Strekking verklaring bij de jaarstukken
De accountant zal GS vooraf op de hoogte stellen bij een mogelijke clausulering van de accountantsverklaring. Als een clausulering van de verklaring plaatsvindt, zal door de accountant in zijn rapport van bevindingen aan PS een nadere toelichting worden gegeven. Bij het maken van een afweging over de strekking van de verklaring betreffende rechtmatigheid moet worden meegenomen in hoeverre sprake is van aanspreekbaar/beïnvloedbaar gedrag door GS/het ambtelijk apparaat of in hoeverre regels/voorschriften door externe invloeden niet konden worden nageleefd (vertraging bij aanleverende/aanvragende instellingen/instanties, vertraging in oplevering van vereiste externe controlerapporten etc.).

[1] **SISA** staat voor *single information en single audit*. Het is een systematiek die in Nederland door de Rijksoverheid is ingevoerd voor de verantwoording van onder andere specifieke uitkeringen aan medeoverheden. Hierdoor hoeven gemeenten en provincies voortaan nog maar op één moment per jaar (*single information*) informatie aan het Rijk te leveren. Bij de controle van deze informatie wordt vervolgens gesteund op de controle die de organisatie zelf al uitvoert (*single audit*). De Rijksoverheid voert hiervoor geen aparte controle (meer) uit.

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 26 oktober 2020

Onderwerp: protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020

Bijlagen: **ontwerpbesluit**
controleprotocol 2020

1. Inleiding

De Provinciewet, art. 217 lid 2, schrijft voor dat de Staten één of meer accountants aanwijzen als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen.

Provinciale Staten hebben aan Publiek Belang Accountants B.V. opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 217 lid 2 Provinciewet, voor de provincie Noord-Holland uit te voeren met ingang van de controle van het boekjaar 2018 t/m het boekjaar 2020 met de mogelijkheid tot verlenging met twee keer één jaar. De jaarstukken en het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van Gedeputeerde Staten, zijn object van controle.

Provinciale Staten moeten voor de uitvoering van de accountantscontrole aan een aantal zaken nader invulling geven. Met dit protocol stellen Provinciale Staten nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor de controle van de jaarstukken 2020 en de controle van de SISA bijlage.
Provinciale Staten kunnen voor de controle van de jaarrekening max. drie speerpunten meegeven aan de accountant. De Rekeningencommissie bespreekt mogelijke onderwerpen in haar vergadering december 2020.
Indien nodig kan het controleprotocol tussentijds bijgesteld worden.

2. Voorstel

Ik stel u namens de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur voor het bijgaande ontwerpbesluit vast te stellen.

S.S. Doevendans , voorzitter Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

M. de Zwart , griffier commissie

Ontwerpbesluit

Nr. 54-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

van 26 oktober 2020;

besluiten:

het protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020 van de Provincie Noord-Holland vast te stellen.

Haarlem, 9 november 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

T.b.v. Statenvergadering d.d.	**9 november 2020**
Commissie	**Economie, Financiën en Bestuur**
Datum commissievergadering	**26 oktober 2020**

Onderwerp:
Voordracht 54 Statenvoordracht Controleprotocol controle jaarrekening 2020

Uw contactpersoon
M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

29 oktober 2020

De commissie Economie, Financiën en Bestuur stemt in haar vergadering van 26 oktober 2020 unaniem en zonder opmerkingen in om de voordracht als hamerstuk te agenderen voor de PS vergadering van 9 november 2020.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. J. Koning
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144992
koningj@noord-holland.nl

Verzenddatum
- 2 SEP. 2020

Kenmerk
1452383/1470472

Uw kenmerk

Betreft: Begroting 2021

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de begroting 2021

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)
- Voordracht begroting 2021
- Begroting 2021

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Programmabegroting 2021

Voorwoord

De begroting van de provincie Noord-Holland voor het aankomende jaar 2021 is opgesteld in een periode waarin ons land hard wordt geraakt door de plots ontstane Coronacrisis. De economische en sociale effecten van deze pandemie zijn ook in Noord-Holland duidelijk zichtbaar, onder meer in de vorm van een snel oplopende werkloosheid, acute geldnood bij maatschappelijke instellingen en gemeenten en een stijgend aantal bedrijfsfaillissementen. Het bestrijden van de coronacrisis staat bovenaan de politieke agenda en dat zal nog lange tijd zo blijven. Voor de provincie Noord-Holland betekent de coronacrisis niet alleen een nieuwe beleidsopgave, maar ook een majeure externe context, die ook de reguliere werkzaamheden op allerlei manieren wezenlijk en langdurig zal beïnvloeden. Zo leidt het massale thuiswerken tot veranderende vervoersbewegingen, die op den duur gevolgen kunnen hebben voor investeringen in wegen en openbaar vervoer.

In maart volgend jaar vinden Tweede Kamerverkiezingen plaats, waarna een nieuw kabinet zal aantreden. Het ligt voor de hand dat het nieuwe regeerakkoord, voortbouwend op de reeds eerder ter beschikking gestelde steunfondsen en aansluitend bij de in EU-verband gemaakte afspraken, aanvullende steunmaatregelen zal bevatten om de door corona aangerichte schade te herstellen.

In aanvulling op de steun die vanuit Europa en Den Haag beschikbaar is, heeft het provinciebestuur reeds zelf twee omvangrijk fondsen in het leven geroepen. In mei 2020 hebben Provinciale Staten besloten om in totaal 110 miljoen euro uit te trekken om de negatieve gevolgen van de coronacrisis te verzachten. Dit bedrag bestaat uit een ‘economisch herstel- en duurzaamheidsfonds’ van honderd miljoen euro, en daarnaast is tien miljoen euro vrijgemaakt om samen met gemeenten culturele en maatschappelijke instellingen overeind te houden, die vanwege de coronasituatie in acute financiële problemen zijn geraakt.

Bij het effectueren van steunmaatregelen zal de provincie Noord-Holland de samenwerking zoeken met gemeenten, het georganiseerde bedrijfsleven en maatschappelijke partners, uitgaande van de specifieke rol die de provincie vervult als middenbestuur en verbindende schakel in de regio. Ook de bestuurlijke netwerken waarvan de provincie deel uitmaakt, zullen daarvoor worden benut. Zo hebben de gezamenlijke provincies in het Interprovinciaal Overleg de precaire financiële situatie van veel gemeenten bij het kabinet aangekaart, ter ondersteuning van de ‘brandbrief’ die daarover eerder door de Vereniging Nederlandse Gemeenten aan het kabinet werd verzonden. Vanzelfsprekend zullen wij de nadere uitwerking van de maatregelen in nauw overleg met Provinciale Staten vormgeven en de financiële vertaling indien nodig in de vorm van een begrotingswijziging aan u voorleggen.

Hoe ingrijpend de coronacrisis ook is, toch betekent dit niet dat het provinciaal bestuur de reguliere werkzaamheden op een lager pitje zet, of dat de beleidsambities uit het in 2019 opgestelde coalitieakkoord *Duurzaam doorpakken!* plots minder relevant zouden zijn geworden. Integendeel. Bij de uitwerking van het herstel- en duurzaamheidsfonds leggen we nadrukkelijk de verbinding met de grote opgaven die in ons coalitieakkoord zijn genoemd, zoals energietransitie, innovatie en duurzaamheid. Deze opgaven hebben niets van hun urgentie verloren. De provincie Noord-Holland zal volop betrokken blijven bij het uitwerken van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord, onder meer in de afspraken die in de twee Noord-Hollandse regionale energiestrategieën worden vastgelegd.

Zita Pels, gedeputeerde Financiën

Inhoudsopgave

Inhoud

1. Samenvatting 4
2. Programma's 8
Programma 1 Openbaar bestuur 9
Programma 2 Klimaat en Milieu 23
Programma 3 Ruimte en Water 36
Programma 4 Bereikbaarheid 57
Programma 5 Groen 82
Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn 98
Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering 117
3. Paragrafen 125
3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 126
3.2 Onderhoud kapitaalgoederen 141
3.3 Financiering 145
3.4 Bedrijfsvoering 148
3.5 Verbonden partijen 154
3.6 Grondbeleid 169
3.7 Provinciale heffingen 173
4. Financiële begroting 181
5. Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling 231
6. Bijlagen 235

1. Samenvatting

Inleiding

Voor u ligt de begroting en meerjarenraming 2021-2024. De begroting is een belangrijk stuurinstrument van de provincie Noord-Holland waarin Provinciale Staten de budgettaire kaders voor het jaar 2021 vaststellen. De voorliggende begroting is opgesteld op basis van het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' en de door PS gestelde kaders in de kaderbrief 2021. In deze samenvatting zijn de belangrijkste aspecten van deze begroting opgenomen.

Vanuit de intentie om meer digitaal te werken is er naast het boekwerk ook een digitale webversie van de begroting ontwikkeld. Deze is te vinden op onze website via de financiële portal van de provincie.

Financiële begroting in één oogopslag

Saldo van baten en lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1 Openbaar bestuur	21.449	21.168	20.563	20.115
2 Klimaat en Milieu	45.685	40.364	35.615	28.915
3 Ruimte en Water	19.963	17.770	15.461	8.363
4 Bereikbaarheid	237.163	218.862	181.717	174.507
5 Groen	95.422	96.699	96.246	80.649
6 Economie, Cultuur en Welzijn	36.936	33.198	29.565	23.220
7 Financiën en bedrijfsvoering	-369.749	-353.043	-353.524	-352.720
Totaal saldo van baten en lasten	**86.868**	**75.017**	**25.642**	**-16.952**

Saldo van stortingen en onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Stortingen	206.200	188.031	180.916	142.031
Onttrekkingen	-300.427	-266.182	-210.699	-147.072
Totaal mutaties reserves	**-94.227**	**-78.152**	**-29.784**	**-5.041**
Begrotingsresultaat (saldo van baten en lasten + mutaties reserves)	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**

Structureel en reëel evenwicht

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Saldo van baten en lasten	86.868	75.017	25.642	-16.952
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-94.227	-78.152	-29.784	-5.041
Begrotingssaldo na bestemming	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	11.937	19.646	20.889	15.101
Structureel begrotingssaldo	**-19.296**	**-22.780**	**-25.030**	**-37.095**

Sluitende begroting
Uit de regel "Begrotingssaldo na bestemming " in bovenstaande tabel blijkt dat de provincie voor 2021 een sluitende begroting heeft. Ook in meerjarenperspectief is de begroting sluitend.

Structureel evenwicht
Om vast te kunnen stellen of er ook sprake is van een structureel evenwicht, wordt gekeken of de structurele lasten en stortingen en onttrekkingen lager zijn dan de structurele baten. In de tabel hierboven zien we dat dit voor alle jaren het geval is. Daaruit blijkt dat de begroting 2021 een structureel evenwicht kent. Dit geldt ook voor de jaren 2022 tot en met 2024. In andere woorden: Al onze jaarlijks terugkerende lasten worden gedekt door jaarlijks terugkerende baten. Dit geeft de zekerheid dat de provincie Noord-Holland ook op de lange termijn een robuust financieel beleid heeft. De structurele baten van de provincie bestaan voornamelijk uit de provinciefondsuitkering en de motorrijtuigenbelasting.

Overzicht financiële ontwikkelingen

Totaaloverzicht nieuwe niet-begrotingsneutrale mutaties begroting 2021 – 2024 (bedragen x € 1.000)

OD		Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
	Saldo meerjarenraming na kaderbrief 2020	**-4.741**	**885**	**-1.899**	**-36.036**
1.1.1	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	133	133	43	188
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	-42	0	0	0
1.3.3	Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren	300	0	0	0
1.4.1	Bestuurshandelingen communiceren	-632	-632	-632	-32
2.1.3	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	199	99	-1	-1
2.1.5	VTH-taken uitvoeren en coördineren	0	0	0	1.000
2.1.6	Gezonde leefomgeving bevorderen	0	0	0	1.000
2.2.1	Bijdragen aan energietransitie	0	0	0	100
3.4.5	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	-9	-9	-9	-9
3.5.2	Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie	0	0	0	1.200

4.1.2	Mobiliteitsbeleid uitvoeren	0	0	0	995
4.2.1	Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur	0	0	0	4.750
4.2.2	OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen	-454	-379	-379	-379
4.3.2	OV, wegen en kunstwerken in stand houden	1.012	1.069	859	1.035
4.4.1	Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer	2.007	2.527	2.666	3.086
5.2.2	Recreatiegebieden en recreatieve routes	-100	-56	0	0
5.3.2	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v groen	0	0	0	4.000
7.1.2	Algemene uitkering provinciefonds beheren	-4.827	-6626	-4643	-2637
7.1.7	Stelposten beheren	-9.639	0	0	0
7.1.8	Algemene reserve beheren	9.639	0	0	0
7.1.4	Financieringsfunctie beheren	2	1	1	-132
7.2.2	Bedrijfsvoering realiseren	-183	-183	-183	-183
7.2.3	Vennootschapsbelasting	-24	35	35	61
	Totaal	-2.618	-4.021	-2.243	14.042
	Begrotingssaldo	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**

Leeswijzer

In deze leeswijzer geven wij u een overzicht van de opbouw van de begroting en lichten we een aantal algemene onderdelen toe. De indeling van de begroting is grotendeels vastgelegd in het "Besluit begroting en verantwoording (BBV)" waarin is opgenomen welke onderdelen verplicht moeten worden opgenomen in de begroting van een provincie. Daarnaast is de begroting opgesteld volgens het door Provinciale Staten opgestelde format. De begroting van de Provincie Noord-Holland is daarom als volgt opgebouwd:

- Inleiding en samenvatting
- Programmabegroting (BBV: Beleidsbegroting)
    - Programma's (BBV: Programmaplan)
    - Paragrafen
- Financiële begroting en meerjarenraming
- Bijlagen

De programmabegroting

Programma's

In de programmabegroting is te vinden wat de provincie in 2021 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten. Ieder programma begint met een doelenboom. Deze doelenboom bestaat uit een maatschappelijk doel, beleidsdoelen en operationele doelen. Na de doelenboom vindt u een toelichting op het te bereiken maatschappelijk doel. De eerste financiële tabel in ieder programma is de budgettabel waarin de totale lasten en baten van dit programma staan vermeld. Deze tabel bevat de budgetten, waarop het budgetrecht van uw Staten van toepassing is.
Per beleidsdoel worden de prioriteiten voor 2021, de omgevingsfactoren die het bereiken van het doel zouden kunnen beïnvloeden en de samenwerkingspartners vermeld.
Onder de operationele doelen wordt toegelicht wat de provincie in 2021 gaat doen om het operationele doel te bereiken Na deze toelichting volgt een tabel met indicatoren met als doel om het slagen van het operationele doel meetbaar te maken.

Paragrafen

Na de beleidsmatige programma's vindt u de paragrafen. Paragrafen vormen een andere doorsnede door de begroting en zijn bedoeld inzicht te verschaffen in aspecten, die door de hele beleidsbegroting heen kunnen lopen, zoals bijvoorbeeld het grondbeleid- en beheer dat gaat over zowel de gronden onder onze wegen, als gronden voor natuur. Of de paragraaf onderhoud van kapitaalgoederen die zowel gaat over in ons bezit zijnde (kantoor-)panden als over onze wegen en vaarwegen. De in onze begroting opgenomen paragrafen zijn wettelijk voorgeschreven in het BBV, het is echter ook toegestaan zelf paragrafen toe te voegen.

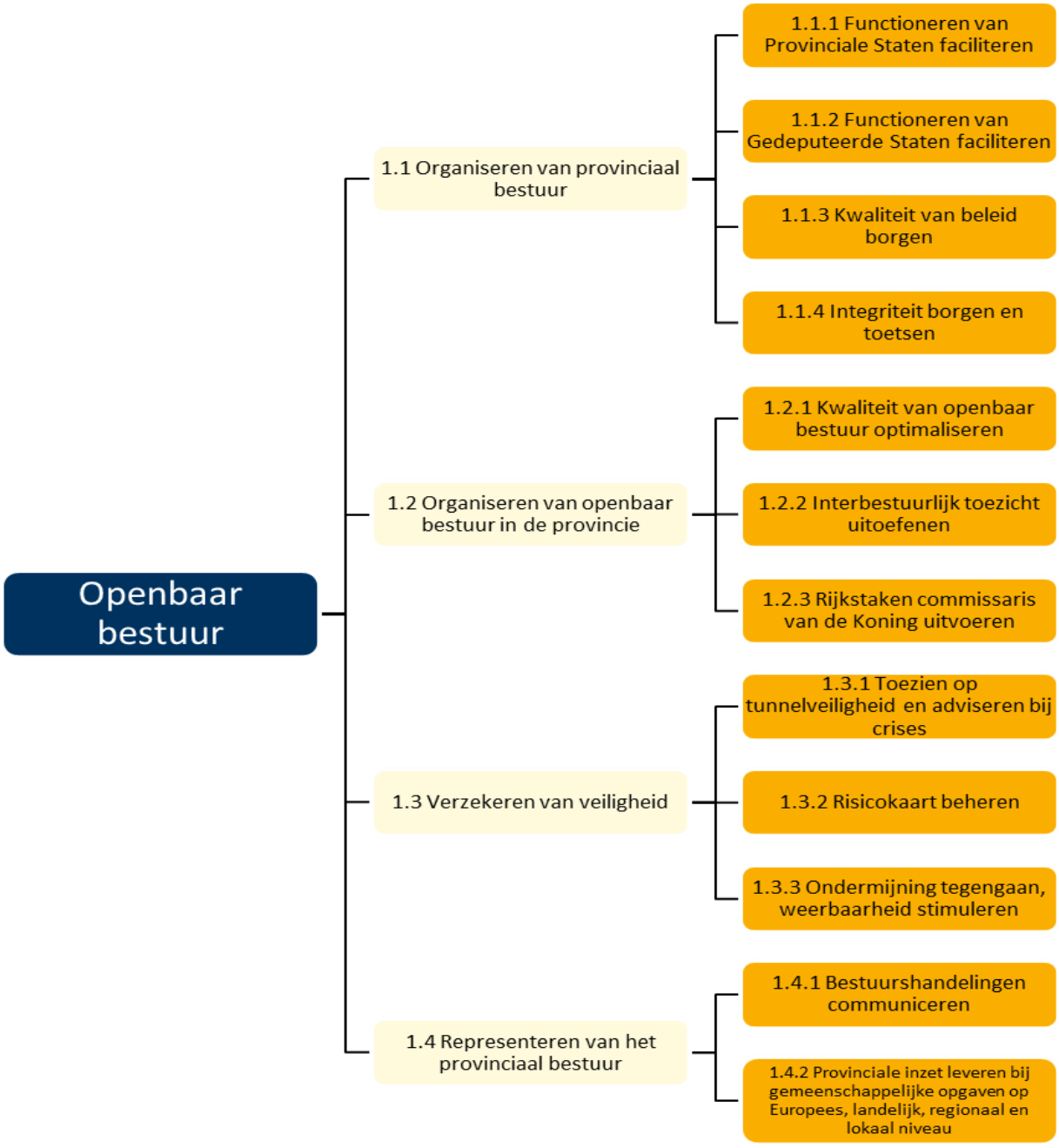
Financiële begroting en meerjarenraming

De financiële begroting heeft tot doel om meer inzicht te verschaffen in de financiële positie van de provincie en bestaat voornamelijk uit financiële tabellen, waarvan de meeste door het BBV voorgeschreven zijn.

2. Programma's

Programma 1 Openbaar bestuur

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Inwoners van Noord-Holland moeten kunnen rekenen op een goed functionerend bestuur. Wij zetten daar op in door de financiële handel en wandel van gemeenten strak te volgen, regelmatig te overleggen met gemeentebesturen, duidelijk te communiceren over wat we zelf doen en door het vertegenwoordigen van de Noord-Hollandse belangen in Europa en Den Haag.

Wettelijk beleidskader

- Gemeentewet
- Provinciewet
- Wet revitalisering generiek toezicht
- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Intrekkingswet WGR+
- Wet algemene regels herindeling
- Beleidskader gemeentelijke herindeling, BZK, 2018
- Ambtsinstructies commissaris van de Koning
- Wet veiligheidsrisico's
- Wet Bibob
- Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels (Warvw)
- Regeling provinciale risicokaart
- Registratiebesluit externe veiligheid
- Wet milieubeheer
- Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI)

Provinciaal beleidskader

- Ruimtelijke-economische Actie-Agenda-2016-2020 (MRA)
- Europastrategie Noord-Holland 2017-2021
- IBT-beleid 2018-2021, inclusief Uitvoeringsplan 2018 en 2019/2020
- Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Holland
- Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)
- Aanvullend beleidskader voor het interbestuurlijk archieftoezicht
- Beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing
- Instellingsbesluit Eenheid Screening en Bewakingsaanpak 2019
- Beleidsregel Wet Bibob Noord-Holland 2019
- Gedragscode integriteit voor Statenleden, duo-commissieleden, gedeputeerden en de commisaris van de Koning van de provincie NH 2012
- Regeling gedragscode ambtelijke integriteit
- Regeling melden vermoeden misstand
- Agenda toekomst van het toezicht

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
1.1	Organiseren van provinciaal bestuur	11.957	50	11.907	0	0	11.907
1.2	Organiseren van openbaar bestuur in de provincie	4.475	43	4.432	0	0	4.432
1.3	Verzekeren van veiligheid	759	0	759	0	0	759
1.4	Representeren van het provinciaal bestuur	4.351	0	4.351	1.604	0	2.747
	Totaal	**21.542**	**93**	**21.449**	**1.604**	**0**	**19.845**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
1	1.1.1	Randstedelijke Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
1	1.4.2	Interprovinciaal Overleg	Belangenbehartiging provincies

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Effect-indicator	Peildatum	Meeteenheid	Gerealiseerd Noord-Holland	Nederland	Opmerkingen
Opkomst bij Tweede Kamerverkiezingen	2017	Percentage	83%	82%	BBV-Indicator
Opkomst bij Provinciale Statenverkiezingen	2019	Percentage	56%	56%	BBV-Indicator
Opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen	2018	Percentage	54%	55%	BBV-Indicator
Gemeenten onder preventief financieel toezicht	2019	Aantal	0	4	BBV-Indicator

1.1 Organiseren van provinciaal bestuur

Onze rol
Het hoogste orgaan binnen de provincie wordt gevormd door Provinciale Staten. Zij vervullen een volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol richting het college van Gedeputeerde Staten, het dagelijks bestuur van de provincie. Daarbij schept de Statengriffie de voorwaarden voor het (duaal) functioneren en het waarmaken van de kwalitatieve en kwantitatieve ambities van Provinciale Staten.

Samenwerkingspartners
Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning werken samen met gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen, inwoners, bedrijven, organisaties en de media.

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

Toelichting
De Statengriffie ondersteunt Provinciale Staten (PS). Tot de taken van de Statengriffie behoren onder andere: het faciliteren van PS- en commissievergaderingen, het ondersteunen van de agendacommissie en het Presidium. De activiteiten van Provinciale Staten worden zichtbaar gemaakt via live-uitzendingen van de Staten- en commissievergaderingen en via de website, in persberichten en sociale media.

Jaarlijks nodigen Provinciale Staten van Noord-Holland iemand uit de wereld van kunst, wetenschap of religie uit de Willem Arondéuslezing te houden. Met de lezing willen Provinciale Staten de herinnering aan deze kunstenaar en verzetsstrijder levend houden.

Provinciale Staten hebben in 2019 de Ribbius Peletier penning ingesteld vanwege 100 jaar vrouwenkiesrecht. Nog 3 jaar ontvangt elk jaar een andere persoon deze penning.

De Statengriffie is voornemens om in 2021 enkele nieuwe activiteiten te organiseren: 'Gast van de Statenbijeenkomsten', specifiek voor gemeenteraden, als dat past gezien de beperkingen vanwege corona. Bij een 'Gast van de Statenbijeenkomst' voor gemeenteraadsleden ontvangen de Staten op de dag van de Provinciale Statenvergadering raadsleden van een gemeenteraad of een regio. De raadsleden worden ontvangen door de commissaris van de Koning en Statenleden, zij krijgen een rondleiding, gaan in gesprek en lunchen met Statenleden en eventueel gedeputeerden. Daarna volgen zij desgewenst een deel van de PS-vergadering. In overleg kan hiervoor ook een inhoudelijk programma worden voorbereid.

De Statengriffie treft daarnaast voorbereidingen voor Anno X: een mediaprogramma voor en door jongeren. Studenten maken videorapportages voor social media en TV, aan de hand van provinciale vraagstukken. Dit mediaprogramma is geschikt om jongeren te betrekken en veel jongeren te bereiken, ook als er beperkende maatregelen gelden vanwege corona.

De Randstedelijke Rekenkamer voert jaarlijks diverse onderzoeken uit, gevraagd en ongevraagd.

Centraal voor deze collegeperiode staat dat de provincie vooral mét haar partners samenwerkt aan opgaven. We maken, in nauw overleg met Provinciale Staten, een agenda voor bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie. De agenda bestuurlijke vernieuwing richt zich zowel op de samenwerking tussen GS en PS, als op het stimuleren en vergroten van burgerparticipatie. GS steven naar een transparante bestuurscultuur en willen PS beter betrekken bij beleidsontwikkeling. Het doel is de rol van de Staten te versterken en de samenwerking tussen PS en GS te verbeteren.

Operationeel doel 1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Organiseren en afhandelen van vergaderingen voor Provinciale Staten	Aantal	12	12	12	12	12	12
Organiseren van de uitreiking van de Ribbius Peletierpenning	Aantal	1	1	1	1	1	1
Rapporten van de Randstedelijke Rekenkamer	Aantal	1	3	3	3	3	3
Organiseren van "Gast van de Staten" bijeenkomsten	Aantal	nvt	6	6	6	6	6

1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde staten faciliteren

Toelichting

Hier worden de kosten van het faciliteren van Gedeputeerde Staten verantwoord. Het betreft onder meer secretariële en administratieve ondersteuning, het vervoer van de GS-leden en het organiseren en uitvoeren van representatieve bijeenkomsten.

1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen

Toelichting

Voor een goed functionerend openbaar bestuur is het belangrijk om aan alle fasen van de beleidscyclus een robuust en op feiten gebaseerde invulling en onderbouwing te geven. Daarom is het essentieel te beschikken over actuele informatie en data. Dat maakt onderbouwde beleidskeuzes mogelijk en zo verantwoorden we de effectiviteit van het gevoerde beleid. Daarnaast maakt deze informatie het (tussentijds) bijsturen van beleid mogelijk dat gericht is op het realiseren van onze provinciale doelen en op het optimaal bijdragen aan maatschappelijke opgaven.

Uit te voeren activiteiten zijn:

1. Het (vraaggestuurd) uitvoeren van beleidsevaluaties. Met beleidsevaluaties wordt de effectiviteit van het gevoerde beleid achteraf inzichtelijk gemaakt voor PS en voor de inwoners van Noord-Holland. Ook bieden beleidsevaluaties input voor de ontwikkeling van nieuw beleid. Provinciale subsidieregelingen worden eens per vier jaar volgens de wet (art. 4:24 AwB) op doeltreffendheid geëvalueerd conform het door PS vastgestelde Evaluatiekader Subsidies.
2. Het inzetten en adviseren over de inzet van actuele (geo)data voor een goed onderbouwde besluitvorming van (nieuw of aangepast) beleid. De provincie verzamelt data, analyseert data en maakt beleidsdata en -informatie (onder meer big data) geografisch inzichtelijk. De data wordt ingezet bij de ontwikkeling en/of aanpassing van beleid. Daarnaast wordt data en informatie gedeeld met externen. Dat gebeurt onder meer via het (geo)dataportaal (https://maps.noord-holland.nl/dataportaal) en door datavisualisaties en dashboards. Daarnaast zorgt de provincie ook voor actuele en betrouwbare beleidsinformatie door het inrichten en beheren van de wettelijk verplichte basisregistraties en meetnetten. Dit gebeurt mede door publicatie van de provinciale plannen op Ruimtelijkeplannen.nl en door borging van de verplichte gegevenslevering aan landelijke voorzieningen en het Europese INSPIRE-initiatief.
3. Het monitoren van beleid ten behoeve van eventuele bijstelling van beleid. Door het ontwikkelen van nieuwe monitors en het actualiseren van bestaande monitors.

Operationeel doel 1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uitgevoerde beleidsonderzoeken en -evaluaties	Aantal	5	5	5	5	5	5
Opgestelde en geactualiseerde op data- en gis-analyse gebaseerde viewers en dashboards	Aantal	5	5	5	5	5	5
Uitgevoerde monitors	Aantal	5	5	5	5	5	5

1.1.4 Integriteit borgen en toetsen

Toelichting

De integriteit van het openbaar bestuur, in het bijzonder bij het handelen van de provincie Noord-Holland zelf, is van groot belang.

De provincie voert diverse integriteitsonderzoeken uit. Deze kunnen vallen onder de Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur). In het kader van deze wet worden de volgende natuurlijke personen en rechtspersonen onderzocht: aanvragers en houders van omgevingsvergunningen (milieudeel), inschrijvers van aanbestedingen in de sectoren Bouw, ICT en Milieu, aanvragers of ontvangers van subsidies en participanten aan vastgoedtransacties. Als er sprake is van een ernstig gevaar dat een vergunning, subsidie, opdracht of vastgoedtransactie mede wordt of zal worden misbruikt, dan wel zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen, wordt de relatie verbroken of niet aangegaan. Indien nodig wordt nader advies ingewonnen bij het Landelijk Bureau Bibob. Met de Bibob-toetsen wordt de integriteit van het handelen van het provinciebestuur gewaarborgd. De toetsen worden risicogestuurd uitgevoerd. De provincie Noord-Holland voert op verzoek ook onderzoeken op grond van de Wet Bibob uit voor de provincies Utrecht en Flevoland en incidenteel voor Noord-Hollandse gemeenten.

Voor de provinciale organisatie is een coördinator integriteit aangesteld. Dit om integer handelen blijvend onder de aandacht te houden en om eventueel voorkomende dilemma's op het terrein van integriteit mee te bespreken. De provincie wil verder een goed en veilig werkklimaat bieden. Daarom wordt een actief beleid gevoerd om gewenst gedrag te bevorderen en ongewenst gedrag tegen te gaan. De provinciale organisatie beschikt over 2 interne vertrouwenspersonen en 1 externe vertrouwenspersoon.

Operationeel doel 1.1.4 Integriteit borgen en toetsen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal uitgevoerde Bibobtoetsen	Aantal	116	100	100	100	100	100

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1.1.1	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	3.868	4.150	4.060	4.100	4.095	4.115
1.1.2	Functioneren van Gedeputeerde staten faciliteren	3.036	4.007	3.912	3.912	3.912	3.912
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	2.795	3.489	3.288	3.328	3.328	3.328
1.1.4	Integriteit borgen en toetsen	626	697	697	697	697	697
	Totaal lasten	10.326	12.343	11.957	12.037	12.032	12.052
	Totaal baten	-280	-50	-50	-50	-50	-50
	Saldo van baten en lasten	10.046	12.293	11.907	11.987	11.982	12.002
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**10.046**	**12.293**	**11.907**	**11.987**	**11.982**	**12.002**

1.2 Organiseren van openbaar bestuur in de provincie

Onze rol
De provincie heeft een taak om de kwaliteit van andere overheden, zoals gemeenten en waterschappen, te bevorderen en te borgen.

Samenwerkingspartners
Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning voeren hun taken in nauw overleg uit met de gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen en het Rijk.

Prioriteiten

- In het jaar 2019 is de verkenning gestart met gemeenten binnen de 8 bestuurlijke regio's over het samen opstellen van regionale samenwerkingsagenda's met de provincie. In de jaren 2020 t/m 2023 worden de samenwerkingsagenda's - daar waar van toegevoegde waarde - ingevuld en vastgesteld. De opgave staat daarbij centraal en de schaal waarop de opgaven opgepakt moeten worden kan variëren.

1.2.1 Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren

Toelichting

De provincie is (mede)verantwoordelijk voor de kwaliteit van het lokale bestuur. Gemeentelijke opgaven hebben steeds vaker een regionaal karakter. Vanuit deze wettelijke rol en tegen deze achtergrond vinden wij het van belang dat gemeenten en regio's over voldoende bestuurskracht beschikken. Om dit te bereiken stimuleren we regionale samenwerking en voeren we bestuurlijk overleg met zowel individuele gemeenten als in regionaal verband. Indien noodzakelijk starten we een provinciale arhi-procedure (Wet algemene regels herindeling). De provincie Noord-Holland is ook nauw betrokken bij de regionale samenwerking in het kader van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Deze MRA-samenwerking is in 2019 geëvalueerd. Met onze financiële bijdrage aan het Convenant Versterking MRA dragen we bij aan het optimaliseren van het openbaar bestuur op Metropoolniveau. Daarnaast voeren we in voorkomende gevallen strategische verkenningen uit.

Operationeel doel 1.2.1 Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestuurlijke gesprekken gevoerd	Aantal	20	24	20	20	20	20
Adviezen over herindelingen aan minister van BZK gegeven	Aantal	2	3	0	0	0	0

1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen

Toelichting

De provincie draagt met het interbestuurlijk toezicht bij aan het juist uitvoeren van wettelijke taken door gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. De provincie levert hiermee een bijdrage aan de kwaliteit van het openbaar bestuur. Met het systematische toezicht op de risicodomeinen: Financiën, Omgevingsrecht, Archief- en Informatiebeheer en Huisvesting verblijfsgerechtigde asielzoekers, bevordert de provincie het streven naar een gezonde en veilige

leefomgeving voor mens en natuur. De daarvoor noodzakelijke randvoorwaarden zijn: goed informatie- en financieel beheer.

De wijze waarop Gedeputeerde Staten toezicht houden, is neergelegd in de beleidsnota IBT 2018-2021 (met uitzondering van het financieel toezicht op de waterschappen). In 2021 zal een opvolgende IBT beleidsnota worden opgesteld voor de periode 2022-2025 . De thema-onderzoeken en praktijktoetsen zijn opgenomen in het een- (2019) of tweejaarlijks (2019-2020) Uitvoeringsplan. Na uitvoering van een volgende risicoanalyse zullen in 2021 nieuwe themaonderzoeken worden gehouden.

De jaarlijkse oordelen over de taakuitvoering van de gemeenten worden gepubliceerd.

Operationeel doel 1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Alle gemeenten/gemeenschappelijke regelingen beoordeeld a.d.h.v. vastgesteld toezichtregime en waterschappen beoordeeld	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%
In Uitvoeringsplan bepaalde verdiepingsonderzoeken en praktijktoetsen uitgevoerd	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Toezichtoordelen over voorgaand jaar gepubliceerd	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%

1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

Toelichting

Over de uitvoering van zijn rijkstaken is de commissaris van de Koning verantwoording verschuldigd aan de minister van BZK. Bij de afhandeling van verzoeken om bemiddeling van inwoners aan de commissaris van de Koning wordt standaard gebruik gemaakt van de methodiek van hoor en wederhoor. Voor de advisering over Koninklijke onderscheidingen wordt gewerkt met LINT, een digitaal systeem, waar gemeenten, provincies en Rijk gezamenlijk gebruik van maken. In geval van een bestuurlijke integriteitskwestie kan de commissaris van de Koning adviseren en bemiddelen en daarbij besluiten tot een zelfstandig integriteitsonderzoek. De commissaris beoogt om gedurende zijn ambtsperiode (1 januari 2019 – 1 januari 2025) iedere gemeente in Noord-Holland ten minste eenmaal te bezoeken. Er wordt uitgegaan van een totaal van 47 gemeenten waarvan er al 9 in 2019 zijn bezocht. In verband met de uitbraak van het coronavirus wijkt het aantal bezoeken voor 2020 af ten opzichte van de overige jaren. Voorts wordt door de commissaris van de Koning met alle burgemeesters en dijkgraven in Noord-Holland reguliere gesprekken gehouden.

Operationeel doel 1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ambtsbezoeken in alle gemeenten Noord-Holland tot einde ambtsperiode in 2025	Aantal	9	3	9	9	9	9

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1.2.1	Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren	1.877	2.101	1.874	1.874	1.874	1.874
1.2.2	Interbestuurlijk toezicht uitoefenen	1.604	1.547	1.547	1.547	1.547	1.547
1.2.3	Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren	764	1.054	1.054	1.054	1.054	1.054
	Totaal lasten	4.245	4.702	4.475	4.475	4.475	4.475
	Totaal baten	-41	-43	-43	-43	-43	-43
	Saldo van baten en lasten	4.204	4.659	4.432	4.432	4.432	4.432
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**4.204**	**4.659**	**4.432**	**4.432**	**4.432**	**4.432**

1.3 Verzekeren van veiligheid

Onze rol

De commissaris van de Koning is op basis van zijn ambtsinstructie belast met het toezicht op en het bevorderen van de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg.

Ten aanzien van de aanpak van ondermijning en het stimuleren van weerbaarheid openbaar bestuur vervult de provincie vooral een rol als verbinder en facilitator.

Samenwerkingspartners

Omdat in de veiligheidszorg de bestuurlijke samenwerking centraal staat, wordt op dit domein samengewerkt met de Noord-Hollandse gemeenten en met de veiligheidsregio's. Bij de gemeenten wordt in het bijzonder samengewerkt met de burgemeesters. Deze hebben in de gemeenten de zorg voor openbare orde, veiligheid en integriteit. Voor het tegengaan van ondermijning wordt ook met de drie Regionale informatie- en expertisecentra in Noord-Holland (het RIEC Noord-Holland, het RIEC Amsterdam-Amstelland en het RIEC Midden-Nederland), het Openbaar Ministerie en het Rijk (Ministeries van J&V en BZK) samengewerkt.

Prioriteiten

- Coronacrisis: vanuit zijn toezichthoudende rol treedt de commissaris van de Koning voornamelijk op als facilitator en verbinder. De acties die prioriteit hebben zijn het bevorderen van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking tussen veiligheidsregio's, gemeenten, burgemeesters en overige instanties (vervoersbedrijven, reisbranche, financiële instellingen) voor wie de herstelfase van de coronacrisis impact heeft. Door de

organisatie van bestuurlijke bijeenkomsten en het opzetten van een netwerktafel kunnen partijen met elkaar ideeën uitwisselen over thema's als: financiële situatie van gemeenten, toename schulden particulieren en overheden, (jeugd)zorg, politie, handhaving en toezicht.

- Ondermijning: de acties van de commissaris van de Koning die prioriteit hebben op het ondermijningsgebied hebben betrekking op het vergroten van de interne weerbaarheid door in te zetten op een brede bewustwording van de eigen kwetsbaarheid op integriteitsgebied. En op het bevorderen van de lokale weerbaarheid; de commissaris kan ondersteuning bieden bij het (verder) inzichtelijk krijgen van de eigen weerbaarheid van gemeenten door het organiseren van bestuurlijke overleggen met als thema ondermijning.

1.3.1 Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises

Toelichting

Tunnelveiligheid
Om het toezicht op de tunnelveiligheid onafhankelijk van het reguliere beheer van provinciale tunnels te organiseren is de functie van de wettelijk voorgeschreven tunnelveiligheidsbeambte ondergebracht bij het Kabinet van de commissaris van de Koning. Aan het toezicht op de tunnelveiligheid wordt onder andere invulling gegeven via jaarlijkse onderzoeken die worden uitgevoerd door externe deskundigen. Het betreft de Waterwolftunnel en de Abdijtunnel.

Toezien op crises
De commissaris geeft invulling aan zijn toezichthoudende rol op de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg, door regelmatig netwerkbijeenkomsten te organiseren over een actueel veiligheidsthema, waarbij alle organisaties en instellingen die bij dat thema zijn betrokken worden uitgenodigd. Daarnaast worden de vergaderingen van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio's in Noord-Holland bijgewoond door een liaison van de commissaris van de Koning. De commissaris van de Koning ziet ten tijde van een crisis, op grond van de Wet veiligheidsregio's, toe op de samenwerking in de regionale beleidsteams en kan daarbij een aanwijzing geven indien de taakuitvoering tekort schiet. Ook heeft de commissaris van de Koning een rol bij het bevorderen van de bestuurlijke samenwerking door veiligheidsregio's met andere overheden.

Operationeel doel 1.3.1 Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Organisatie netwerkbijeenkomsten ambtelijk en bestuurlijk	Aantal	4	4	4	4	4	4
Vergaderingen van het Algemeen Bestuur van veiligheidsregio's in NH zijn door liaison van de commissaris van de Koning bijgewoond	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%

1.3.2 Risicokaart beheren

Toelichting

Met de Risicokaart krijgen burgers een overzicht van risico's in hun omgeving die kunnen leiden tot rampen en ongevallen. Op grond van de Regeling provinciale Risicokaart maken en beheren de provincies de Risicokaart.

Omdat de uitvoering van deze wetgeving - naast de provincie - ligt bij gemeenten en omgevingsdiensten dient voor het actueel houden van de gegevens in de Risicokaart, daarmee nauw te worden samengewerkt. Hierbij is de Risicokaart afhankelijk van de input van deze organisaties.

De provincie draagt zorg voor het actueel houden van de risico's van overstromingen. Voor de productie en vormgeving van de Risicokaart wordt in IPO-verband samengewerkt met de andere provincies. Voor het technische beheer en de doorontwikkeling van de Risicokaart wordt een jaarlijkse bijdrage aan het IPO verstrekt.

1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

Toelichting

Zoals opgenomen in het coalitieakkoord blijft de provincie strijden tegen alle vormen van ondermijnende criminaliteit. Deze ambitie is in het voorjaar van 2020 vertaald in de Agenda Weerbaar NH. In deze agenda richten we ons op de preventieve kant van de aanpak van ondermijning. We werken langs drie lijnen aan een vergroting van de weerbaarheid binnen de geografische grenzen van Noord-Holland. Allereerst is er de weerbaarheid van de provinciale organisatie zelf. Deze lijn ziet toe op brede bewustwording van potentiële kwetsbaarheden, inherent aan het provinciale werk. Daarnaast voorziet de agenda in een lijn die toeziet op de vertaling van het ondermijningsvraagstuk naar verschillende provinciale opgaven. Ten derde ondersteunen we gemeenten in het verder inzichtelijk krijgen van de eigen weerbaarheid.

Een aantal activiteiten uit de Agenda weerbaar Noord-Holland heeft in 2020 vanwege de coronacrisis vertraging opgelopen en wordt daardoor naar achteren doorgeschoven. De begroting voor 2020 is daarom met € 300.000 naar beneden bijgesteld (zie tweede begrotingswijziging 2020). De begroting 2021 wordt met € 300.000 opgehoogd om de uitgestelde activiteiten vanuit de Agenda weerbaar Noord-Holland in 2021 alsnog uit te kunnen voeren.

Operationeel doel 1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Activiteiten conform actieplan interne weerbaarheid (als vervolg op het provinciale weerbaarheidsbeeld) uitgevoerd	Percentage	nvt	100%	100%	100%	100%	100%
Bij gemeenten uitgevoerde quick scans	Aantal	10	10	10	10	10	10

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.3

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1.3.1	Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises	120	177	177	177	177	177
1.3.2	Risicokaart beheren	102	132	132	132	132	132
1.3.3	Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren	302	316	450	150	150	0
	Totaal lasten	524	625	759	459	459	309
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	524	625	759	459	459	309
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**524**	**625**	**759**	**459**	**459**	**309**

1.4 Representeren van provinciaal bestuur

Rol

De inwoners van Noord-Holland moeten kunnen rekenen op een bestuur dat hen serieus neemt, een betrouwbaar bestuur, met een luisterend oor, en een besluitvaardig bestuur dat duidelijk is in zijn gekozen koers. Daarvoor is het belangrijk dat zowel inwoners als partners weten wat de provincie doet en dat zij invloed kunnen uitoefenen op het beleid.

Samenwerkingspartners

In communicatie en belangenbehartiging werkt de provincie samen met partners. In onze communicatie staan de Noord-Hollanders centraal. Hen willen we zo goed mogelijk informeren en betrekken. Daar waar mogelijk doen we dat in samenwerking met partners, bijvoorbeeld in projecten. Ook laten wij in onze media partners en inwoners aan het woord. De belangenbehartiging in Den Haag, Brussel of in de Metropoolregio Amsterdam gebeurt samen met andere overheden, gemeenten, provincies, Rijk, waterschappen en het maatschappelijk middenveld. Zo brengen we onze gezamenlijke opgaven krachtiger onder de aandacht.

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren

Toelichting

De provincie wil haar zichtbaarheid vergroten, zodat bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie toeneemt. Zo zijn de Noord-Hollanders goed geïnformeerd over wat we doen. Zij kunnen zo het beleid en de uitvoering daarvan beoordelen en beïnvloeden.

Wij hebben daartoe in 2020 een nieuwe communicatiestrategie opgesteld. De belangrijkste ontwikkeling die we deze coalitieperiode centraal zetten is verbinding. Samen aan de slag. Voortdurend in gesprek, zodat iedereen gehoord wordt en zijn inbreng kan leveren. Met deze communicatiestrategie groeien we door van een zendende provincie naar een provincie die in verbinding is. We vergroten de participatie van onze bewoners, verstevigen ons ambassadeurschap en monitoren actiever wat er speelt en vertalen dat naar concrete acties.

In deze coalitieperiode gaan we zowel online als offline continu in gesprek, bijvoorbeeld via sociale media, tijdens bijeenkomsten, op door de provincie gesponsorde evenementen en door op bezoek te gaan op scholen. We vergroten de participatie van bewoners, bijvoorbeeld door middel van inwonerspanels, participatiecampagnes en (online) platforms. Om het gesprek goed aan te kunnen gaan, is het belangrijk te weten wat er in Noord-Holland speelt. We monitoren daarom in een zogenaamde 'newsroom' dagelijks over welke onderwerpen er wordt gesproken op sociale media, waar de traditionele media aandacht aan besteden en naar welke onderwerpen er wordt gezocht op onze website.

Daarnaast starten we in 2021 met de vernieuwing van het intranet voor medewerkers. Dit wordt ontwikkeld tot centrale werkplek die toegang biedt tot alle applicaties. We professionaliseren en verdiepen de relaties met stakeholders. En we gaan door met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij we extra aandacht geven aan duurzaamheid, dierenwelzijn en diversiteit.

1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

Toelichting

Samen krijg je meer voor elkaar dan alleen. Noord-Holland werkt daarom in Den Haag en Brussel samen met andere provincies en regio's. Om door gezamenlijkheid meer invloed uit te oefenen op de beleidsontwikkeling en om van elkaar te leren en kennis uit te wisselen. Gedeputeerde Zaal is namens Noord-Holland plv. lid van het Comité van de Regio's, dat de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad adviseert over Commissievoorstellen. Noord-Holland is lid van de Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe (CPMR, het netwerk van Europese maritieme regio's). Gedeputeerde Loggen is vicepresident van CPMR en voorzitter van de Climate Taskforce van CPMR. De grootte en deskundigheid van CPMR zorgt ervoor dat dit een invloedrijke partij is in Brussel. Inhoudelijk ligt de nadruk op maritieme onderwerpen, klimaat en energie, cohesiebeleid, transport en de positie van regio's in de Europese Unie.

Noord-Holland heeft een ambtelijk Europateam om relevante Europese ontwikkelingen tijdig te signaleren en om te lobbyen voor Noord-Hollandse belangen. Hiervoor zijn ook permanent twee leden van het Europateam in Brussel gevestigd. Tevens houdt het Europateam zich bezig met het coördineren van Europese subsidies. Daarnaast is er een adviseur Public Affairs in Den Haag, die de schakel is tussen het provinciebestuur en de Tweede Kamer. Verder is de provincie lid van het Interprovinciaal Overleg (IPO), dat de belangen van de twaalf provincies behartigt bij het Rijk en in Europa. Binnen het MRA-verband is de provincie ook betrokken bij de uitvoering van het MRA-convenant. Ten slotte zijn de regiomanagers het eerste aanspreekpunt voor de Noord-Hollandse gemeenten en regionale partners en zij zorgen ervoor dat de contacten tussen de regio én de provincie op de inhoudelijke dossiers goed worden gelegd.

Operationeel doel 1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal (regionale) regionale samenwerkingsagenda's (afhankelijk van afspraken met regio's)	Aantal (cumulatief)	2	2	2	4	6	8

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.4

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1.4.1	Bestuurshandelingen communiceren	1.378	1.748	1.318	1.318	1.318	1.000
1.4.2	Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau	4.560	3.976	3.033	2.972	2.372	2.372
	Totaal lasten	5.939	5.724	4.351	4.290	3.690	3.372
	Totaal baten	-12	-12	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	5.927	5.712	4.351	4.290	3.690	3.372
	Stortingen						
1.4.2	Resv. Cofinanciering Europese projecten	0	0	0	2.000	2.000	0
	Onttrekkingen						
1.4.2	Resv. Cofinanciering Europese projecten	-2.310	-1.192	-1.604	-998	-196	0
	Resultaat	**3.616**	**4.520**	**2.747**	**5.292**	**5.494**	**3.372**

Programma 2 Klimaat en Milieu

Doelenboom

Maatschappelijk doel

De provincie Noord-Holland streeft ernaar om een gezondere fysieke leefomgeving te creëren voor haar inwoners. Wij richten ons op de aspecten van de leefomgeving die binnen ons huidige takenpakket vallen of daaraan raken en waarbij de grootste gezondheidswinst is te behalen. Dit

doen we in samenwerking met onze partners: gemeenten, gezondheidsinstanties, bedrijven en inwoners. We richten ons in onze aanpak van een gezondere leefomgeving op de milieukwaliteiten bodem, (grond)water, lucht, omgevingsveiligheid, geluidbelasting, geur, stof en (ontwikkelingen in) de ondergrond. We voldoen in elk geval aan de wettelijke normen. Waar mogelijk streven we actief naar het versneld behalen van WHO-advieswaarden. We werken gebiedsgericht, met speciale aandacht voor de milieugerelateerde gezondheidsrisico's die samenhangen met de verdichting van het stedelijk gebied en ook breder kijkt naar winst die te behalen valt op andere beleidsvelden.

De provincie Noord-Holland werkt al langer aan een goed woon- en leefklimaat. Bijvoorbeeld bij onze activiteiten op het vlak van bodem, infrastructuur, natuur en (drink)water. Of bij onze inspanningen op het terrein van de luchtkwaliteit of het openbaar vervoer. Maar het behalen van gezondheidswinst is voorheen zelden een belangrijke drijfveer geweest of benoemd als primaire doelstelling. Door dit wel te doen en bestaande activiteiten en programma's op dit punt te actualiseren, ontstaan er mogelijkheden om een aanzienlijke gezondheidswinst te boeken in de provincie Noord-Holland. We monitoren daarvoor de milieukwaliteiten. Gebieden met een hoge milieudruk op één en of meerdere milieukwaliteiten (zogenoemde 'hotspots') brengen we, samen met onze partners en de inwoners, in verschillende projecten gedetailleerder in kaart.

De provincie Noord-Holland is een veelzijdige provincie waar vele functies rondom wonen, werken, recreëren en vervoer samenkomen. Deze diversiteit en dynamiek biedt veel kansen en mogelijkheden voor de provincie en haar inwoners, maar legt ook een milieudruk op de leefomgeving. Bedrijvigheid in de provincie brengt economische groei en tegelijkertijd heeft het ook effect op de leefomgeving. Inwoners van Noord-Holland maken zich daar zorgen om en vragen om een actieve provincie. In sommige regio's, bijvoorbeeld in het IJmondgebied met het daargelegen Tata Steel, staat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving onder druk. Er zijn meer factoren die hierop een effect hebben. Naast uitstoot van Tata Steel en andere bedrijven zijn de uitstoot van de scheepvaart, het vliegverkeer, en auto's relevant. En hoewel oa. de luchtkwaliteit de afgelopen jaren verbeterd is, is er ook de komende jaren en decennia nog veel milieu- en gezondheidswinst te behalen. Inwoners van Noord-Holland vragen daar terecht ook om. De provincie Noord-Holland maakt voor de gehele provincie een 'Programma Gezonde Leefomgeving' waarin de activiteiten samenkomen om een brede en grotere gezondheidswinst te behalen. Met het 'Programma Tata Steel 2020-2050 Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond' willen wij in de IJmond concrete gezondheidswinst gaan behalen.

De vergunningverlening, het toezicht en de handhaving, belangrijke instrumenten in de verbetering van de leefomgeving, worden grotendeels in mandaat uitgevoerd door de omgevingsdiensten. In de Nota uitvoering en handhaving staat onze visie voor de VTH-taken en hoe dit kan bijdragen aan een betere uitvoering van de bevoegdheden en taken door de omgevingsdiensten. Zo kunnen deze taken beter bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie en gebiedsgericht worden ingezet, zoals in de IJmond. De omgevingsdiensten voeren deze taken uit binnen de kaders van de Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH)-strategieën en op basis van jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Met deze diensten hebben wij een eigenaars- en een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie.

Het (nog vast te stellen) Actieprogramma Klimaat loopt tot en met 2023 en is een vertaling van de klimaat-, duurzaamheid- en energietransitie ambities uit het Coalitieakkoord. In het Actieprogramma scherpen wij de klimaatmaatregelen aan die wij als provincie nemen. Deze dragen bij aan het Noord-Hollandse doel om in 2030 op 49 procent reductie van CO2-uitstoot uit te komen. Dat doel sluit aan bij zowel het Parijsakkoord (2015) als de Nederlandse bijdrage daaraan in de vorm van het Klimaatakkoord (2019). Met dit Actieprogramma houden we de regie

over de invulling van de specifieke acties in en door de provincie. Aandachtspunt is het verdelen van de lusten en lasten, gelet op het maatschappelijk draagvlak en de financiële consequenties. Het Actieprogramma Klimaat sluit aan bij de vijf thema's uit het nationale Klimaatakkoord: duurzame elektriciteit, gebouwde omgeving, industrie, landbouw en landgebruik en mobiliteit.

Een belangrijk onderdeel uit het Actieprogramma is de energie-infrastructuur, als randvoorwaarde voor een succesvolle energietransitie. Zowel warmte- als elektriciteit, maar ook CO2 en waterstof worden straks getransporteerd door de ondergrond. De Regionale Energiestrategieën (RES), die in 2020 in concept klaar zijn, krijgen de komende jaren concrete uitwerking. Waterstof is een belangrijk thema, daarmee kan met name de industrie een grote duurzaamheidsslag maken. De havens in het Noordzeekanaalgebied en Den Helder kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Een andere grote opgave is de verduurzaming van de bestaande gebouwde omgeving. Als woningen vanaf 2030 – of zoveel eerder als mogelijk - van het aardgas af gaan, moeten er verschillende alternatieven voor aardgas klaar zijn voor concrete toepassing. Het Noord-Hollandse Servicepunt Duurzame energie gaat ook deze periode weer een belangrijke adviesrol vervullen naar gemeenten en hun partners.

We verduurzamen de Greenports door gebruik te maken van duurzame warmtebronnen, en de benodigde CO2 op alternatieve manieren aan te voeren. We zetten actief in op het tegengaan van bodemdaling - een andere grote veroorzaker van de uitstoot van broeikasgassen - met een innovatieprogramma Veen. Grondstoffen hergebruiken we zoveel mogelijk en de voedselvoorziening willen we verduurzamen. Op het gebied van mobiliteit werken wij aan het Regionaal Mobiliteitsplan, waarin veel duurzaamheidsambities samenkomen, zoals het stimuleren van tankstations voor biobrandstoffen

Samen met gemeenten, netbeheerders, havens en andere betrokkenen zoeken wij op al dit soort thema's de komende jaren naar oplossingen. Als provincie geven we daarbij het goede voorbeeld, dus ook de provinciale organisatie en haar vastgoed zijn in uiterlijk in 2030 geheel klimaatneutraal, is de ambitie in het Actieprogramma.

De verduurzaming van de provincie is in toenemende mate een opgave die meerdere inhoudelijke portefeuilles doorsnijdt. Bestuurlijk is daarom sprake van coördinatie op dit thema door een vakgedeputeerde Klimaat en Energie. Financieel ligt de budgetverantwoordelijkheid bij elk van de portefeuillehouders en hun inhoudelijke programma's.

Om de transitie naar een circulaire economie aan te jagen heeft de provincie een zes creatiesporen benoemd. Zo ondersteunt de provincie ondernemers met verschillende (financiële) instrumenten bij het ontwikkelen van circulaire innovaties, werken we in MRA-verband samen om belemmerende wet- en regelgeving weg te nemen, doen we onderzoek naar de ruimtelijke consequenties van een circulaire economie en zetten we in op circulair aanbesteden en inkopen. Vanuit deze invulling heeft de provincie ook een duidelijke, verbindende rol tussen diverse initiatieven en ontwikkelingen bij bedrijven en overheden, van regionaal tot (inter)nationaal

Wettelijk beleidskader

- Klimaatwet

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie
- Omgevingsverordening
- Verkenning ondergrondvisie
- Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020
- Beleidsregel geurhinder
- Actieplan geluid

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
2.1	Bevorderen gezonde leefomgeving	38.041	2.635	35.406	8.569	3.619	30.456
2.2	Bijdragen aan de energietransitie	10.279	0	10.279	7.332	10.550	13.497
	Totaal	**48.320**	**2.635**	**45.685**	**15.901**	**14.169**	**43.953**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
2	2.1.2	Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.1.2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.1.2	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.1.2	Omgevingsdienst IJmond	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.1.2	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
2	2.2.1	Alliander N.V.	Energievoorziening
2	2.2.1	N.V. Afvalzorg Holding	Efficiënt gebruik stortplaatsen
2	2.2.1	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. (ODENH)	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie
2	2.2.1	SolaRoad B.V.	Verduurzaming van de energiesector

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Effect-indicator	Peildatum	Meeteenheid	Gerealiseerd	Opmerkingen
Luchtverontreiniging: Co2-emissie in ton	2017	Aantal	18.567.100	*BBV-Indicator*
Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule	2017	Petajoule (PJ)	14,938	*BBV-Indicator*

2.1 Bevorderen gezonde leefomgeving

Onze Rol

De provincie heeft wettelijke taken op het gebied van bodembeheer. Daarnaast is de provincie bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van wetgeving in het fysieke domein (milieu, water en natuur). Op het gebied van luchtkwaliteit heeft de provincie een stimulerende en samenwerkende rol.

Op het terrein van geluid is de provincie verantwoordelijk voor het bewaken van de geluidbelasting van provinciale wegen, en van industrieterreinen van regionaal belang. Tevens is de provincie op basis van de Wet Milieubeheer (en straks de Omgevingswet) bevoegd om stiltegebieden aan te wijzen en regels te stellen inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder in stiltegebieden.

Op basis van de Wet milieubeheer heeft de provincie beperkt ruimte om eigen regels te stellen. Die regels stonden in de Provinciale Milieuverordening (PMV). Deze regels zijn inmiddels overgezet naar de eerste versie van de Omgevingsverordening. Dit betreft milieubeschermingsgebieden zoals stiltegebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en aardkundige monumenten. Hier zijn regels voor industrieterreinen van provinciaal belang aan toegevoegd. Wanneer de Omgevingswet definitief ingaat, zullen de regels opgaan in de tweede versie van de Omgevingsverordening die is afgestemd op de systematiek van de Omgevingswet.

Bij de besluitvorming over plannen en projecten is het op basis van de Wet milieubeheer verplicht om een Milieueffectrapport (MER) op te stellen. De MER heeft tot doel het milieubelang volwaardig mee te nemen in de afwegingen. De provincie is bevoegd gezag voor de vaststelling en goedkeuring van (provinciale) plannen en projecten waarvoor een MER moet worden opgesteld. De provincie kan ook in het kader van de vergunningverlening bevoegd gezag voor een MER zijn, bijvoorbeeld voor de vergunningen van Tata Steel.

Samenwerkingspartners
Per onderwerp variëren de samenwerkingspartners. De voornaamste partijen op milieugebied zijn het Rijk, gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, gezondheidsinstanties en bedrijven.

Prioriteiten
- In het coalitieakkoord was reeds aangekondigd dat er een Programma Gezonde Leefomgeving zou worden ontwikkeld. Dit programma vormt een uitbreiding van het milieubeleid en richt zich, naast de bestaande taken die gewoon doorlopen, op het monitoren van de fysieke leefomgeving en het opbouwen van kennis omtrent de gezondheidseffecten van milieuvervuiling.
- Een onderdeel van het milieubeleid dat met de invoering van de Omgevingswet wijzigt, is het bodembeleid. Een deel van de bodemtaken gaat over naar gemeenten en de taakverdeling tussen provincie en gemeente verandert.

Omgevingsfactoren
Mede door de toenemende milieudruk in stedelijk gebied is een andere koers nodig om transities in gang te zetten om op langere termijn duurzaam te kunnen zijn en aan (nieuwe) normen te voldoen. Om de transities mogelijk te maken en kansen te benutten, is het noodzakelijk om nieuwe coalities aan te gaan en daarbij passend instrumentarium te ontwikkelen. Dit zal worden opgepakt in het kader van het Programma Gezonde Leefomgeving.

2.1.1 Luchtkwaliteit verbeteren

Toelichting

Luchtkwaliteit
In de Omgevingsvisie is de ambitie geformuleerd om zo spoedig mogelijk aan de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit te voldoen. Dit is verder uitgewerkt in het Programma Gezonde Leefomgeving. Daarnaast werken het Rijk en meerdere provincies en gemeenten gezamenlijk aan het uitvoeren van het 'Schone Lucht Akkoord' (SLA), dat op 13 januari 2020 is ondertekend.

Geur
In het kader van de Omgevingswet voert de provincie een verkenning uit naar de toekomst van het geurbeleid. De doelstelling van het provinciale geurbeleid tot nu toe is om toe te werken naar een verwaarloosbare geurhinder in Noord-Holland. Om deze doelstelling te halen is vooral

geïnvesteerd in het toepassen van innovatieve technieken om een beter inzicht te krijgen in de aard en oorzaak van geurgerelateerde klachten. In de Westpoort is de afgelopen jaren een netwerk met elektronische neuzen (‘eNoses’) opgezet. In 2020 is het eNose-netwerk uitgebreid rondom Tata Steel. De provincie heeft plannen om het netwerk van eNoses in 2021 verder uit te breiden, om beter inzicht te krijgen in geurhinder.

Varend ontgassen
Bij de uitvoering van het Milieubeleidsplan is veel energie gestoken in het sturen op een schonere scheepvaart en de lobby richting het Rijk en Europa ten behoeve van strengere emissie-eisen van de binnenvaart. Praktisch gezien heeft dit ertoe geleid dat de provincie Noord-Holland per 1 maart 2017 een verbod op varend ontgassen heeft ingesteld. Handhaving van het provinciaal verbod op varend ontgassen is gekoppeld aan aanwezigheid van een ontgassingsinstallatie. Er lopen momenteel meerdere aanvragen voor ontheffingen voor proefnemingen met mobiele ontgassinginstallaties in de haven van Amsterdam. Het protocol voor toezicht en handhaving is opgesteld met de samenwerkingspartners; dit zijn de Haven Amsterdam, de politie en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). Toezicht op varend ontgassen is afhankelijk van het eNose-netwerk. Naar aanleiding van het verbod op varend ontgassen in de Provinciale Milieuverordening is dit eNose-netwerk flink uitgebreid langs het Noordzeekanaal en het Amsterdam-Rijnkanaal. Verdachte meldingen van de eNoses worden doorgegeven aan de politie.

2.1.2 Geluidbelasting bewaken

Toelichting

Geluidbelasting provinciale wegen
Op grond van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai dient de provincie iedere vijf jaar een Actieplan geluid op te stellen. Tot nu toe is dit drie keer gebeurd: in 2009, 2014 en 2018. In het Actieplan voor de periode 2018-2022 heeft de provincie haar ambities vastgelegd met betrekking tot het terugdringen van de geluidbelasting door provinciale wegen. Via motie 110 is geld gereserveerd voor het toepassen en onderhouden van aanvullend geluidreducerend asfalt en gevelmaatregelen bij hoogbelaste solitair gelegen woningen boven het vastgestelde ambitieniveau. Het toepassen van geluidreducerend asfalt is gekoppeld aan het onderhoud van de wegvakken. De gevelmaatregelen voor solitair gelegen woningen zullen worden voortgezet in 2021.

In het kader van de Omgevingswet worden er geluidproductieplafonds (GPP’s) bepaald voor de provinciale wegen, zodat onbeheerste groei van geluidbelasting in de toekomst kan worden tegengegaan.

Industrieterreinen van provinciaal belang
In de Omgevingsverordening 2020 zijn vijf industrieterreinen ‘van provinciaal belang’ aangewezen. Dit houdt in dat de provincie bevoegd gezag is voor het geluidzonebeheer binnen de vastgestelde geluidzones van deze industrieterreinen. Onder de Omgevingswet zullen er GPP’s worden vastgesteld voor deze industrieterreinen, om zo de geluidsbelasting op de omgeving te controleren. Om dit te bepalen, zal er onderzoek plaatsvinden door externe experts.

Stiltegebieden
Er zijn 39 stiltegebieden benoemd in de Provinciale Milieuverordening. Hier geldt onder andere een algemene zorgplicht en er zijn gedragsregels opgenomen. In 2016-2017 is een inventarisatie van het beleid uitgevoerd. Momenteel wordt een herziening van het stiltegebiedenbeleid voorbereid, waarbij ook de resultaten van de uitgevoerde inventarisatie zullen worden meegenomen.

Operationeel doel 2.1.2 Geluidbelasting bewaken

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sanering geluidbelaste woningen boven 63 dB	Aantal	0	59	59	82	82	82
Extra stil asfalt (in km)	Aantal	0	0,9	1,8	1,8	2,3	4,0

2.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

Toelichting

De provincie richt zich op instandhouding en verbetering van de kwaliteit van bodem en ondergrond. De opgaven zijn:

- De grondwaterkwaliteit ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening beschermen.
- Verontreinigingen van bodem en grondwater saneren ter bescherming van mens en milieu en ter verhoging van de (gewenste) gebruiksmogelijkheden.
- De (toekomst)waarde van de ondergrond inclusief het aardkundig en archeologisch erfgoed beschermen.
- De energiewinning uit de bodem (bijvoorbeeld door geothermie, warmte-koudesystemen en warmtenetten) faciliteren.

Mijnbouwwet

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat is bevoegd gezag voor vergunningen onder de Mijnbouwwet. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de winning van gas of aardwarmte (geothermie). Vanuit haar adviesrol kijkt de provincie naar de gevolgen van de winning voor onder andere het grondwater en de bovengrondse veiligheid.

Bodemconvenant

In het landelijk bodemconvenant 2016-2020 zijn afspraken vastgelegd tussen Rijk, provincies, gemeenten en hoogheemraadschappen over te bereiken doelen met betrekking tot bodem en ondergrond. Het Rijk levert de financiering. De afspraken uit het convenant blijven in 2021 grotendeels van kracht vanwege uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De provincie heeft een uitvoeringsprogramma vastgesteld met als belangrijkste doelen: aanpak van spoedlocaties bodemsanering, gebiedsgericht beheer van grondwaterverontreiniging, aanpak van diffuse bodemverontreiniging (bijvoorbeeld lood) en aanpak van nieuwe stoffen zoals PFAS. Voor 2021 verwachten we hieraan € 4,9 miljoen uit te geven.

Voor PFAS (PerFluor-Alkyl stoffen, waaronder PFOS en PFOA) vertegenwoordigt Noord-Holland zowel ambtelijk als bestuurlijk het IPO in overleggen met Rijk, VNG en UvW. Het doel is om te komen tot oplossingen voor korte en langere termijn knelpunten, zowel op landelijk als op provinciaal niveau.

Met de invoering van de Omgevingswet per 2022 en de opheffing van de Wet bodembescherming verandert de taakverdeling tussen provincie en gemeenten. Kern hiervan is dat gemeenten primair verantwoordelijk worden voor de bodemkwaliteit in de bovengrond en de provincie voor het grondwater. De provincie zorgt er samen met gemeenten en omgevingsdiensten voor dat alle partijen goed en bijtijds zijn voorbereid op hun taken onder de Omgevingswet.

Stortplaatsen Wet milieubeheer
De provincie is verantwoordelijk voor Wet milieubeheer stortplaatsen. Hiervoor is €100.000 extra nodig. Eenmalig is in 2021 € 120.000 extra nodig in verband met de sluiting van een stortplaats.

Operationeel doel 2.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Spoedlocaties bodemsanering beheerst en/of aangepakt	Aantal	82	90	95	106	107	108
Locaties grondwaterbeheer afgehandeld	Aantal	82	90	95	106	107	108
Gesloten stortplaatsen Wet milieubeheer	Aantal	1	1	2	3	4	4

2.1.4 Externe veiligheid bewaken (gevaarlijke grondstoffen)

Toelichting
In Noord-Holland zijn diverse bedrijven gevestigd die werken met gevaarlijke stoffen. Deze vallen onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Daarnaast vindt er transport plaats van gevaarlijke stoffen via weg, water, spoor en buisleidingen. Verder vallen ook de risico's als gevolg van het gebruik van de nationale luchthaven Schiphol en regionale luchthavens onder het beleid voor externe veiligheid. Voor een deel van de bedrijven in Noord-Holland die werken met gevaarlijke stoffen - vaak de wat grotere bedrijven, vallend onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) - is de provincie bevoegd gezag. Deze taken worden op basis van programmatische afspraken uitgevoerd door omgevingsdiensten.

Noord-Holland is samen met de omgevingsdiensten bezig om de aandachtsgebieden[1] (brand, explosie en gifwolk) op tijd in beeld te hebben. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat ondersteunt dit: er is een voorziening ontwikkeld waarmee de provincies samen met de Brzo-OD's de aandachtsgebieden voor de Brzo-bedrijven kan laten bepalen.

2.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren

Toelichting
De VTH-taken op het gebied van water, milieu, groen en bereikbaarheid worden door de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten namens de provincie uitgevoerd. Dit betreft onder andere het verlenen van vergunningen en ontheffingen voor industrie, flora en fauna, zwemwater en de controle op de naleving ervan. De omgevingsdiensten voeren soortgelijke taken uit namens gemeenten. Samen met deze gemeenten en andere zogenoemde 'ketenpartners' in Noord-Holland, zoals het Rijk, de waterschappen, de terreinbeheerders, het Openbaar Ministerie en de politie, werken wij op een netwerkende wijze samen om maatschappelijke doelen in het fysieke domein te realiseren.

De spanning tussen het vergroten van de leefbaarheid en het verder ontwikkelen van de economie

1 Aandachtsgebieden zijn gebieden waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen onvoldoende beschermd zijn tegen de gevaren die in de omgeving kunnen optreden.

is goed merkbaar bij de uitvoering van de VTH-taken. Om de veelheid van belangen, initiatieven en continue veranderingen het hoofd te bieden, is een duidelijke visie noodzakelijk op de veranderende inzet van het VTH-instrumentarium. De Nota uitvoering en handhaving die eind 2020 wordt vastgesteld, biedt deze visie en de strategische sturing op de uitvoeringstaken door de OD's. Hierin staat hoe wij de OD's willen inzetten om onze beleidsdoelstellingen te bereiken. De doelen, prioriteiten en kwaliteitseisen voor de uitvoering van de VTH-taken liggen op het niveau van de omgevingsdiensten vast in de VTH-strategieën. Dit betekent dat de VTH-strategieën samen met de gemeenten en de omgevingsdiensten zijn opgesteld. De omgevingsdiensten voeren de VTH-strategieën uit. In uitvoeringsprogramma's leggen we vast welke activiteiten de omgevingsdiensten jaarlijks uitvoeren om een bijdrage te leveren aan het realiseren van de doelen, prioriteiten en kwaliteitseisen. Hierbij geven we elk jaar prioriteiten aan waar de omgevingsdiensten extra aandacht aan besteden bij de uitvoering. Na de uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) heeft de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) meer aanvragen voor vergunningen en verzoeken om handhaving. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) heeft structureel te maken met extra inzet op complexe dossiers zoals Harsco Metals en Tata Steel. Deze omgevingsdienst ziet een structurele toename van het aantal juridische procedures en de vraag naar milieu-specialistisch advies. De extra middelen uit het coalitieakkoord voor het intensiveren van bestaande monitoring en handhaving op het gebied van natuur- en milieutaken en energiebesparing worden met de OD's uitgewerkt in concrete plannen.

Operationeel doel 2.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
VTH taken uitgevoerd conform Uitvoeringsprogramma's	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Prioriteiten uitgevoerd conform afspraak/ uitvoeringsprogramma	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Coördinatie uitgevoerd conform programma's	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2.1.6 Gezonde leefomgeving bevorderen

Toelichting

Programma Gezonde Leefomgeving
Om de ambities op het gebied van de leefbaarheid waar te kunnen maken, is het Programma Gezonde Leefomgeving ontwikkeld. Hierbij wordt onder andere ingezet op meer structureel onderzoek naar de gezondheidseffecten van milieuvervuiling en naar het fijnmazig monitoren van de omgevingskwaliteit (project Hollande Luchten). Ook wordt geïnvesteerd in het verbeteren van de toezicht en handhaving, om zo de milieukwaliteit en de veiligheid van de leefomgeving te verbeteren.

Alle milieuonderwerpen hebben een plaats gekregen in dit programma, waarbij er speciale aandacht is voor de problematiek rond zeer zorgwekkende stoffen en de verbetering van de luchtkwaliteit in het kader van het Schone Lucht Akkoord. Ook onderwerpen als de sanering van asbestdaken en het terugdringen van geluidsoverlast door provinciale wegen vallen hieronder. Dit zal worden aangevuld met extra activiteiten op het vlak van toezicht en handhaving bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.

Belangrijke onderdelen van het programma zijn innovatie en de betrokkenheid van bewoners, bedrijven, instellingen en medeoverheden bij het bepalen en behalen van de gewenste resultaten.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 2.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
2.1.1	Luchtkwaliteit verbeteren	1.722	1.224	559	559	559	559
2.1.2	Geluidbelasting bewaken	241	1.568	505	425	305	305
2.1.3	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	7.239	6.718	6.007	7.154	3.247	2.102
2.1.4	Externe veiligheid bewaken (gevaarlijke grondstoffen)	707	543	64	64	64	64
2.1.5	VTH-taken uitvoeren en coördineren	25.286	29.715	27.686	27.599	26.932	26.515
2.1.6	Gezonde leefomgeving bevorderen	0	3.000	3.220	3.220	3.220	0
	Totaal lasten	35.195	42.768	38.041	39.021	34.327	29.545
	Totaal baten	-3.312	-2.440	-2.635	-2.575	-2.575	-2.575
	Saldo van baten en lasten	31.883	40.328	35.406	36.446	31.752	26.970
	Stortingen						
2.1.3	Resv. Bodemsanering	4.923	5.715	319	319	319	319
2.1.6	Resv. Gezonde Leefomgeving	0	3.300	3.300	3.300	3.300	1.000
	Onttrekkingen						
2.1.3	Resv. Bodemsanering	-2.950	-6.105	-5.169	-6.476	-2.669	-1.524
2.1.6	Resv. Gezonde Leefomgeving	0	-3.000	-3.400	-3.400	-3.400	0
	Resultaat	**33.856**	**40.238**	**30.456**	**30.189**	**29.302**	**26.765**

2.2 Bijdragen aan de energietransitie

Rol

De provincie heeft op het gebied van zowel circulaire economie als energietransitie verschillende rollen. Zoals het laten zien van voorbeeldgedrag, een kennisrol richting de regio, een stimulerende rol richting bedrijven et cetera.

Samenwerkingspartners

Het behalen van de landelijke doelstelling is een gezamenlijke opgave van alle partners. Overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners, maken allemaal onderdeel uit van de transitie en dragen bij aan het behalen van de doelstelling.

Prioriteiten

- Minimaal 25.000 particuliere woningeigenaren hebben duurzaamheidsmaatregelen getroffen.
- Innovatie en ondernemerschap, grondstofstromen en ruimte en regelgeving.
- Regionale Energie Strategieën (RESsen): het realiseren van de RES 1.0, zodat de uitvoering van de voorstellen kan starten.

- No regret-maatregelen energie-infrastructuur: zorg dragen dat de no regret maatregelen op het gebied van energie-infra kunnen aanvangen (uitvoering ligt niet bij de provincie Noord-Holland).
- SCAN-onderzoek MRA als basis voor geothermie afronden.

2.2.1 Bijdragen aan energietransitie

Toelichting

De provincie levert een bijdrage aan de energietransitie door het uitvoeren van de activiteiten zoals opgenomen in de beleidsagenda energietransitie 2020-2024 en in het Actieprogramma Klimaat 2021-2025, dat in het najaar aan PS wordt aangeboden. Alle activiteiten in dit Actieprogramma dragen bij aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs en de uitvoering van de Rijksambities: 49% minder nationale broeikasgasuitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 en de ambitie om per 2050 energieneutraal te zijn. Ook draagt de provincie bij aan de landelijke doelstelling om 1,5 miljoen woningen voor 2030 van het gas af te krijgen.

Onderdelen hiervan zijn onder andere de Regionale Energiestrategie (RES), een meerjaren-uitvoeringsprogramma waterstof, het verder ontwikkelen van de energie-infrastructuur en een uitvoeringsprogramma warmtetransitie. Concrete activiteiten zijn onder andere stimulering zon op daken, servicepunt duurzame energie, het geothermie versnellingsprogramma, de aangepaste koers wind op land, en het doen van onderzoek, het formuleren van beleid en stimuleren van innovatie.

In het coalitieakkoord is € 35,5 miljoen gereserveerd voor klimaat en energie. De concrete besteding van dit budget wordt jaarlijks in de begroting uitgewerkt.

2.2.2 Bijdragen aan transitie naar circulaire economie

Toelichting

Sinds 2017 werkt de provincie actief aan het stimuleren van de transitie naar een circulaire economie. In mei 2017 is daarvoor het Ontwikkelperspectief Circulaire Economie `We maken het rond' vastgesteld en een actieagenda voor de jaren 2017-2020. De ambities ten aanzien van de transitie naar een circulaire economie zijn onverminderd groot en herbevestigd in het Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!'. De ambitie om in 2050 100% circulair te zijn als provincie en in 2030 halverwege, blijft de provinciale leidraad. Daarnaast is circulaire economie opgenomen in de Omgevingsvisie NH 2050 Balans tussen economie en leefbaarheid.

In de nieuwe actieagenda circulaire economie voor de jaren 2021-2025 wordt op basis van de ervaringen en leerpunten van de afgelopen jaren meer focus aangebracht in de activiteiten en maatregelen. De provincie zet in op de volgende rollen om de ambitie te behalen: stimulator en aanjager, verbinder, kennisdeler en kennisontwikkelaar en beleidsmaker.

De ambities voor circulaire economie in Noord-Holland krijgen langs de volgende drie sporen inhoudelijke invulling: circulair ondernemerschap en innovatie, ketensamenwerking en ruimte. Een discussienotitie met daarin de hoofdlijnen van de nieuwe Actieagenda is in mei 2020 door GS vastgesteld en in juni met Provinciale Staten besproken.

In de Actieagenda 2021-2025 komt een uitgewerkt bestedingsplan met concrete maatregelen. Hiervoor is € 1,05 miljoen beschikbaar gesteld in het coalitieakkoord “Duurzaam doorpakken”. Hiermee kunnen via de drie inhoudelijke sporen middelen worden verdeeld. Zo kan het

innovatieklimaat voor bedrijven versterkt worden en daarmee het circulair ondernemerschap vergroot. Dit kan bijvoorbeeld door vraaggericht kennis te laten ontwikkelen of uitwisseling van kennis en ervaring tussen bedrijven te organiseren. Daarnaast staat het sluiten van grondstofketens centraal in de circulaire economie en hiervoor wordt vooral gekeken naar plastics, textiel, bouw, biomassa en voedsel. Dit kan bijvoorbeeld door bedrijven in deze ketens gericht bij elkaar te brengen voor productontwikkeling, samenwerking en innovatie. De circulaire economie vraagt tot slot ruimte en aandacht in (woning)bouw, werklocaties en fysieke locaties. Dit gaat bijvoorbeeld om noodzakelijke milieuzones om reststromen veilig op te slaan en te verwerken, om woningen zowel duurzaam als circulair toekomstbestendig te maken en om werklocaties zo in te richten dat circulaire samenwerking tussen bedrijven mogelijk is.

Een deel van de instrumenten die bijdragen aan het stimuleren van de circulaire ambities worden daarnaast uit andere operationele doelen gedekt. Dit geldt onder meer voor de MKB-innovatie-instrumenten, HIRB+ (herstructurering en verduurzaming van bedrijventerreinen, winkelgebieden en verblijfsrecreatie), de MIT-regeling, Innovatiefonds Noord-Holland en het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland.

Operationeel doel 2.2.2 Bijdragen aan transitie naar circulaire economie

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal bedrijven deelgenomen aan onze stimuleringsprogramma's	Aantal	0	60	60	0	0	0
Icoonketens in de vorm van Living labs	Aantal	0	2	2	0	0	0

2.2.3 Verduurzaming bestaande woningvoorraad stimuleren

Toelichting

Met het programma *Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland* stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties hun woningen te verduurzamen. Het programma is in 2018 vastgesteld, heeft een looptijd van 3,5 jaar en voor de uitvoering hebben PS € 10.181.000 beschikbaar gesteld. Met het beschikbaar gestelde budget worden de volgende activiteiten ondersteund:

- Het opzetten en uitvoeren van energieloketten door gemeenten waar woningeigenaren advies kunnen krijgen over woningverduurzaming.
- Het ontwikkelen van activiteiten om woningeigenaren te stimuleren de geadviseerde verduurzamingsmaatregelen uit te laten voeren.
- Het in de praktijk testen van vier alternatieve financieringsvormen voor woningverduurzaming.
- Het ontwikkelen en uitvoeren van duurzaamheidsinitiatieven van burgercollectieven, zoals collectieve zonnestroomsystemen. Mogelijk is het beschikbare budget in 2020 volledig besteed.
- Activiteiten waarbij woningbouwcorporaties worden gestimuleerd beter met elkaar samen te werken en met gemeenten af te stemmen op het vlak van verduurzaming van corporatie bezit.

Diverse subsidieontvangers geven aan dat de coronacrisis de uitvoering van projecten belemmert.

Het voornemen is om de termijn waarbinnen projecten moeten zijn afgerond met een jaar te verlengen, waardoor het programma in 2022 doorloopt.

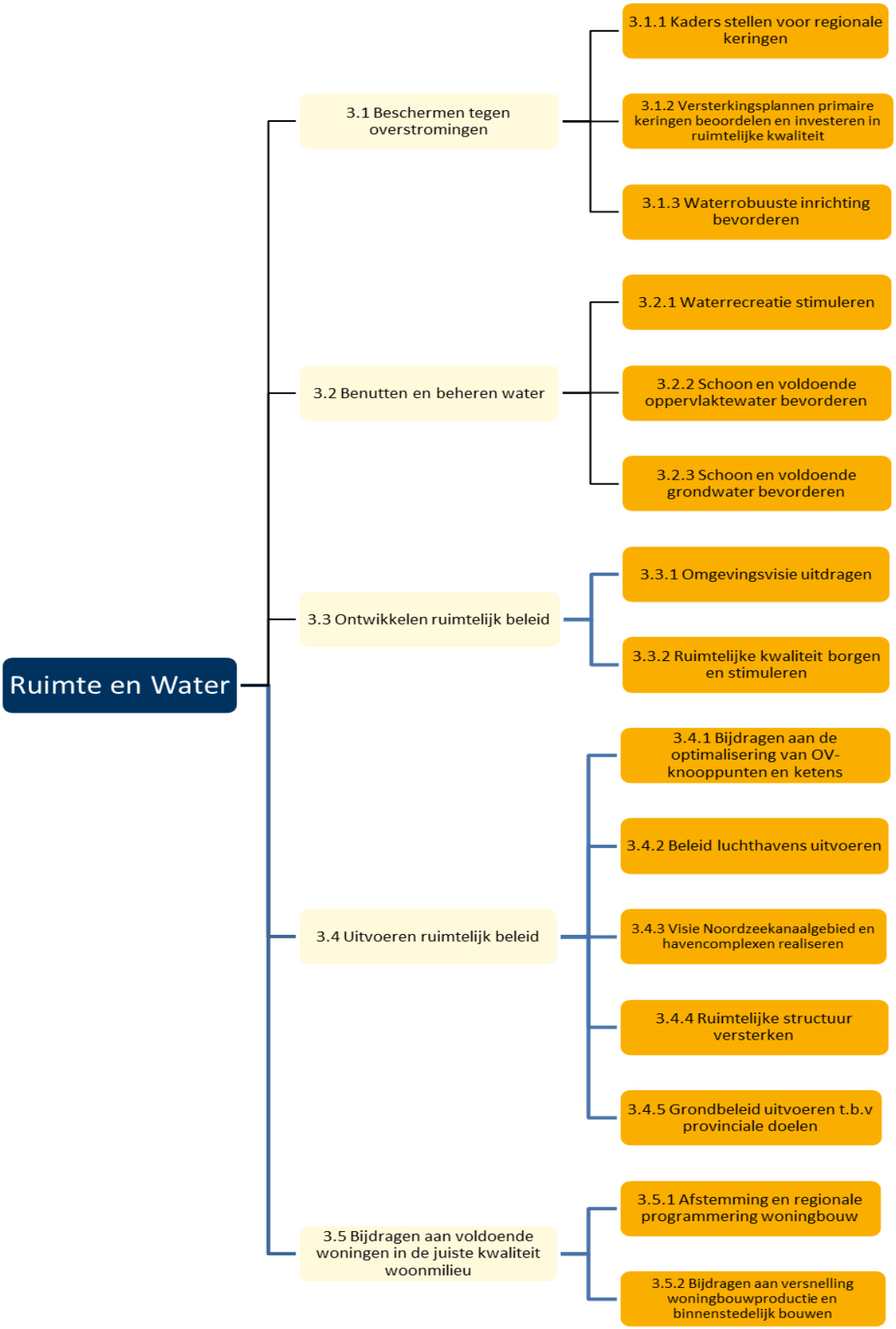
Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 2.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
2.2.1	Bijdragen aan energietransitie	7.848	10.665	8.676	2.691	2.691	1.191
2.2.2	Bijdragen aan transitie naar circulaire economie	1.010	1.083	1.079	1.078	1.023	605
2.2.3	Verduurzaming bestaande woningvoorraad stimuleren	8.087	1.151	524	149	149	149
	Totaal lasten	16.944	12.899	10.279	3.918	3.863	1.945
	Totaal baten	-196	-475	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	16.749	12.424	10.279	3.918	3.863	1.945
	Stortingen						
2.2.2	Resv. Circulaire economie	1.152	100	350	350	350	0
2.2.3	Resv. Verduurzaming bestaande woningvoorraad	9.346	100	0	0	0	0
2.2.1	Resv. Energietransitie	25.116	6.150	10.200	10.100	10.100	100
	Onttrekkingen						
2.2.2	Resv. Circulaire economie	-465	-473	-473	-473	-418	0
2.2.3	Resv. Verduurzaming bestaande woningvoorraad	-7.952	-1.000	-375	0	0	0
2.2.1	Resv. Energietransitie	-2.908	-9.118	-6.484	-500	-500	0
	Resultaat	**41.038**	**8.183**	**13.497**	**13.395**	**13.395**	**2.045**

Programma 3 Ruimte en Water

Doelenboom

Maatschappelijk doel

De provincie zorgt samen met andere overheden voor een goede ruimtelijke inrichting van Noord-Holland. Diverse functies vragen in Noord-Holland om ruimte. De provincie bekijkt deze vragen in samenhang, maakt ruimtelijk beleid en coördineert bij vraagstukken die de gemeentegrenzen overstijgen.

De sturingsfilosofie van de provincie is gebaseerd op de Omgevingswet: lokaal wat kan en regionaal wat moet. Dit is vastgelegd in het Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!'. In 2018 is de provinciale Omgevingsvisie NH2050 vastgesteld. Daarin staat de langetermijnvisie van Provinciale Staten van Noord-Holland op de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie NH2050 vervangt alle strategische visies die de provincie tot aan de vaststelling van de Omgevingsvisie had. Het vormt daarmee het strategische langetermijnbeleid van de provincie Noord-Holland. De hoofdambitie van de Omgevingsvisie NH2050 is zorgen voor balans in Noord-Holland tussen economische groei en leefbaarheid. Een belangrijk aspect van de leefbaarheid is een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Om deze te borgen hanteert de provincie basisrandvoorwaarden voor gezondheid, veiligheid en klimaatadaptatie. Daarnaast gelden generieke ontwikkelprincipes voor landschap, natuurinclusiviteit, clustering van activiteiten en samenhang tussen de bovengrond en de ondergrond. De provincie vertaalt in 2021 de ambities van het collegeakkoord en de Omgevingsvisie in de provinciale Omgevingsverordening 2.0.

Voor wat betreft de hoofdambities uit onze Omgevingsvisie is de provincie medeafhankelijk van de keuzes die het Rijk voor de toekomstige ontwikkeling van de luchtvaart in het algemeen, en de ontwikkeling van Schiphol in het bijzonder maakt. De sectorale luchtvaartwet- en regelgeving is daarbij kaderstellend (LIB, hoogtebeperkingen, radardekking).

De aanwezigheid en het gebruik van de luchthaven Schiphol heeft een grote ruimtelijke impact. De ruimtelijke consequenties van keuzes in de luchtvaart dienen daarom scherp in beeld te worden gebracht en in een integrale afweging te worden betrokken.

De hoofddoelen op het gebied van water zijn het beschermen tegen overstromingen en het duurzaam gebruik van water voor verschillende doeleinden. De beide hoofddoelen sluiten aan op de doelen van twee belangrijke Europese richtlijnen: de ROR (Richtlijn Overstromingsrisico's) en de KRW (Kaderrichtlijn Water).

Bij het beschermen tegen overstromingen staan drie elementen centraal:

1. primaire en regionale keringen die aan de wettelijke norm voldoen
2. een robuuste ruimtelijke inrichting
3. effectieve calamiteitenplannen

Bij een duurzaam gebruik van het water gaat het om een zorgvuldig beheer van grond- en oppervlaktewater.

Klimaatverandering en maatschappelijke opgaven als de energietransitie, biodiversiteit en woningbouwopgave maken aanpassing, versnelling of intensivering van het waterbeleid op een aantal aspecten nodig. Bij het versterken van primaire waterkeringen wordt ingezet op: adaptieve versterkingsoplossingen die daarmee tegen lagere kosten uitbreidbaar zijn bij een klimaatverandering, op het toevoegen van extra ruimtelijke kwaliteit aan de dijk en de directe omgeving van de dijk. Hiervoor worden de middelen ingezet uit de Reserve meekoppelkansen dijkversterkingen en kustontwikkeling.

De provincie werkt samen met gemeenten, veiligheidsregio's en waterschappen in het verkrijgen van meer inzicht in vitale en kwetsbare infrastructuur. Eigen netwerken (onder andere wegen en kanalen) worden beoordeeld op klimaatbestendigheid. In het coalitieakkoord is € 5,1 miljoen aan extra middelen beschikbaar gesteld voor klimaatadaptatie.

Wettelijk beleidskader

- Woningwet/Huisvestingswet
- Wet Ruimtelijke Ordening (incl. Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en Besluit ruimtelijke ordening)
- Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
- Omgevingswet (in ontwikkeling)
- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
- Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer
- Wet luchtvaart
- Luchthavenverkeersbesluit (LVB) Schiphol
- Luchthaven Indelingsbesluit (LIB) Schiphol
- Wet regelgeving burgerluchtvaart en militaire luchthavens (RBML)
- Waterwet
- Waterschapswet
- Drinkwaterwet
- Wet Hygiëne en Veiligheid Badinrichtingen en Zwemgelegenheden
- Europese Richtlijn Overstromingsrisico's
- Europese Kaderrichtlijn Water

Provinciaal beleidskader

- Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV)
- Provinciale Omgevingsverordening 1.0
- Provinciale Woonvisie "Goed wonen in Noord-Holland"
- Programma OV-knooppunten ("Maak Plaats!")
- Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw
- Provinciale Omgevingsvisie NH2050
- Visie Noordzeekanaalgebied 2040
- 5e Nota Grondbeleid
- Watervisie 2021 'Buiten de oevers'
- Water, bron van recreatie, Visie op de waterrecreatie 2030
- Provinciale beleidsnota Regionale Luchthavens
- Visie OV2020

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
3.1	Beschermen tegen overstromingen	4.714	0	4.714	4.690	1.100	1.124
3.2	Benutten en beheren water	3.323	938	2.385	1.562	1.562	2.385
3.3	Ontwikkelen ruimtelijk beleid	2.091	0	2.091	0	0	2.091
3.4	Uitvoeren ruimtelijk beleid	17.007	9.172	7.835	9.941	5.000	2.894
3.5	Bijdragen aan voldoende woningen in de juiste kwaliteit woonmilieu	2.938	0	2.938	2.245	1.200	1.893
	Totaal	**30.073**	**10.110**	**19.963**	**18.438**	**8.862**	**10.387**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
3	3.3.2	Schadeschap Luchthaven Schiphol	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.
3	3.3.2	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
3	3.4.3	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
3	3.2.2	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer
3	3.3.1	Zeestad Beheer B.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
3	3.3.2	Zeestad C.V.	Stadsvernieuwing Den Helder

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Effect-indicator	**Waterkwaliteit: % van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit (oppervlaktewater)**					
	Peildatum	**Goed**	**Matig**	**Ontoereikend**	**Slecht**	***Toelichting***
Hollands Noorderkwartier	2018	0%	24%	59%	18%	*BBV-indicator*
Rijnland	2018	0%	35%	48%	18%	*BBV-indicator*
Amstel, Gooi en Vecht	2018	0%	47%	23%	30%	*BBV-indicator*

Toelichting:
De indicator geeft de ecologische kwaliteit van het water per waterschap weer, onderverdeeld in vier categorieën. De beoordeling is conform de systematiek van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW heeft als doel de kwaliteit van de oppervlakte- en grondwateren te verbeteren en in stand te houden, zowel ecologisch als chemisch. De ecologische toestand wordt onder andere bepaald door de concentratie van stikstof en fosfaat en vier biologische kwaliteitselementen (macrofauna, overige waterflora, vis en fytoplankton). De beoordeling vindt plaats op basis van het 'one out-all out principe': indien één kwaliteitselement niet aan de eisen voldoet wordt de toestand van het waterlichaam niet als goed beoordeeld.

3.1 Beschermen tegen overstromingen

Rol
De provincie is bevoegd gezag voor het goedkeuren van het dijkversterkingsplan, het bijbehorende milieueffectrapport en het verlenen van de omgevings- en natuurvergunning.
De provincie is bevoegd gezag voor het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen. De provincie houdt toezicht door middel van de jaarlijkse voortgangsrapportages over toetsing en dijkverbetering van de waterschappen.
De EU Richtlijn Overstromingsrisico's (EU-ROR) verplicht de provincie om data aan te leveren voor het maken van overstromingsscenario's. Dit doet de provincie samen met de waterbeheerders en het Rijk..

Samenwerkingspartners
Het Rijk, waterbeheerders, veiligheidsregio's en de andere provincies.

Prioriteiten

- Aanpassen aan klimaatverandering
  Hierbij gaat het om de thema's wateroverlast, hittestress, droogte en het beperken van overstromingsrisico. In het kader van het Deltaprogramma hebben alle overheden met elkaar afgesproken dat Nederland in 2050 zoveel als redelijkerwijs mogelijk waterrobuust en klimaatbestendig moet zijn ingericht. In 2020 moeten alle overheden dit in hun ruimtelijke beleid hebben verankerd. Via het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en de Nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS) wordt hier uitvoering aan gegeven. In november 2018 is het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie ondertekend door het Rijk met de gemeenten (VNG), waterschappen (UvW) en de provincies (IPO). In het Bestuursakkoord zijn afspraken opgenomen over de versnelling en de intensivering van het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten en de financiering. Ook in 2021 zal de provincie aanvullend op het uitvoeringsprogramma van de provinciale watervisie, extra inzet leveren om aan de nationale doelen te kunnen voldoen.
- Omgevingswet *en* Deltaprogramma
  Het nationale beleid staat in het teken van decentralisatie en het vergroten van doelmatigheid en efficiency van beleid. Provincies staan aan de lat voor integraal ruimtelijk-economisch beleid, waar water onderdeel van uitmaakt. Hiermee wordt voorgesorteerd op de komst van de Omgevingswet, die naar verwachting in 1 januari 2022 van kracht zal worden. Het Deltaprogramma heeft als doel om ervoor te zorgen dat Nederland nu en in de toekomst is beschermd tegen hoogwater en beschikt over voldoende zoetwater. Met de minister van Infrastructuur & Waterstaat en de Deltacommissaris zijn door het IPO afspraken gemaakt over acties die worden uitgevoerd door provincies.
- Activiteiten zoals neergelegd in notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland: bouwstenen voor de provinciale aanpak (2020-2023)

3.1.1 Kaders stellen voor regionale keringen

Toelichting

De provincie is bevoegd gezag voor het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen. De omgevingswaarden (de normen) en de verplichte jaarrapportages zijn opgenomen in de Omgevingsverordening. De acties uit de Visie op de Regionale Waterkeringen 2016, die de provincies samen met de waterschappen en Rijkswaterstaat heeft opgesteld, zijn verder uitgewerkt in het Ontwikkelprogramma Regionale Keringen IV (ORK IV). Onderwerpen zijn onder andere de zorgtaak, actualisatie van de normeringen kennisontwikkeling ten aanzien van toetsing van dijken, kunstwerken en niet-waterkerende werken. De provincie participeert in het begeleidingsteam Visie van ORK IV.

De beheergebieden van de waterschappen overschrijden de provinciegrenzen. Om het toezicht per waterschap op eenzelfde manier invulling te geven, zijn er op het niveau West-Nederland afspraken gemaakt tussen drie provincies en acht waterschappen, vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland 2014. Ook in 2021 gaat het hierbij om afspraken over onder meer dijkverbeteringen, toetsregels en jaarrapportages. De provincie stuurt op actualiteit en ziet toe op de uitvoering van de afspraken.

3.1.2 Versterkingsplannen primaire keringen beoordelen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

Coördinatie dijkversterkingsprocedures, goedkeuringsbesluiten dijkversterkingsplannen, opstellen programma's ruimtelijke kwaliteit

De provincie keurt op verzoek van waterkeringbeheerders een dijkversterkingsplan goed en verleent de bijbehorende natuur- en omgevingsvergunning. Op verzoek van de waterkeringbeheerders wordt het dijkversterkingsplan met de vergunningen gecoördineerd ter visie gelegd. Tegen het provinciaal goedkeuringsbesluit kan beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

De provincie verwacht in 2021 dijkversterkingsplannen voor Durgerdam, Kunstwerken Hollands Noorderkwartier en Sluizencomplex IJmuiden ter goedkeuring voorgelegd te krijgen. Mogelijk worden voor IJburg 2efase en het Zeeburgereiland besluiten ter goedkeuring aan ons voorgelegd. Dit is afhankelijk van de voortgang van deze projecten.

In april 2020 heeft de Raad van State een uitspraak gedaan over de versterking van de Markermeerdijken tussen Hoorn en Durgerdam. In 2021 worden veel werkzaamheden aan deze dijk uitgevoerd. Aan GS worden in 2021 nog een aantal aanvullende besluiten gevraagd.

Voor de primaire waterkering tussen Den Oever en Den Helder (Balgzanddijk, Waddenzeedijk Wieringen, Amsteldiepdijk) en de polder Katwoude wordt gestart met het opstellen van ontwerpprojectplannen Waterwet.

Uitvoeringsprogramma's ruimtelijke kwaliteit

Bij het versterken van dijken wordt ingezet op het toevoegen van extra ruimtelijke kwaliteit én op het oppakken van ontwikkelkansen in de aangrenzende gebieden. Hiermee willen we de regionale economie stimuleren en uitvoering geven aan andere ambities en transities zoals biodiversiteit, extra recreatieve mogelijkheden, nieuwe vormen van energie en ontwikkeling van cultuurhistorie en landschap. Hiervoor is budget beschikbaar vanuit de Reserve meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling.

De provincie adviseert en ondersteunt in 2021 initiatiefnemers die projecten ontwikkelen in relatie tot dijkversterkingen. Met bijdragen en op te stellen subsidieregelingen cofinancieren wij deze initiatieven. Lopende ruimtelijke kwaliteitsprogramma's zijn: de Afsluitdijk, het eiland Marken en de Markermeerdijken. In 2021 starten we met circa 15 regionale partijen met de uitvoering van het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (APRKK Hoorn-Amsterdam). Het gaat hierbij om recreatie-, natuur- en cultuurhistorische projecten.

De provincie levert een inhoudelijke bijdrage aan de MIRT verkenning voor het rijksproject Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW). Het Rijk wil hierbij samen met ons extra investeren in al de door ons aangereikte natuurprojecten. Deze projecten zijn belangrijk voor de ecologische kwaliteit van het Markermeer-IJmeer. Hiermee benutten wij de kans om werk met werk te maken.

Van het programma ruimtelijke kwaliteit dat is gekoppeld aan de versterking van de Afsluitdijk - het zogenoemde Uitvoeringsprogramma Afsluitdijk - wordt in 2021 verder uitvoering gegeven aan de aanleg van een nieuw fietspad langs de Waddenzee en de vismigratierivier. Daarnaast wordt de renovatie en uitbreiding van het Vlietermonument opgepakt.

In 2021 dragen we voor € 1,7 miljoen bij aan extra ruimtelijke kwaliteit. Dit zijn de meekoppelkansen: wandel- en fietspaden en dijkplaatsen Markermeerdijk, de Nieuwe Afsluitdijk, ecologische maatregelen Markermeer en proceskosten voor het ontwikkelen van meekoppelkansen.

Bijdragen aan Deltaprogramma
In opdracht van de Deltacommissaris dragen wij 2021 inhoudelijke bij aan het Deltarogramma Kust en het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KPZSS). De provincie is lid van de Stuurgroep Deltaprogramma namens het Landelijk Overleg Kust (LOK). De provincie is voorzitter van het bestuurlijke LOK en de Landelijke Kennisgroep Kust (LKK). Daarnaast levert de provincie inbreng in het Deltaprogramma Waterveiligheid 2021 en in de landelijke Programmacommissie Waterkeren.

In 2021 stelt de provincie een integrale visie IJsselmeerkust en projectenboek op. De provincie doet dit in samenwerking met gemeenten en andere partijen met inzet van het instrument Identiteit Kustplaatsen als bouwsteen. Voor de IJsselmeerkust vindt samenwerking plaats met het project Wieringerhoek (Rijkswaterstaat) dat ecologische doelen nastreeft, de MIRT systematiek volgt en toewerkt naar een voorkeursalternatief medio 2021. Voor de andere kusten van het IJsselmeergebied stelt de provincie tevens visies op met inzet van Identiteit Kustplaatsen.

3.1.3 Waterrobuuste inrichting bevorderen

Toelichting

Op 25 februari 2020 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland de notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland, bouwstenen voor een provinciale aanpak 2020 vastgesteld. Hierin staan ook de verantwoordelijkheden en de thema's waarop de provincie haar eigen verantwoordelijkheid neemt en waarop ze de samenwerking zoekt met partners. Met de notitie geeft de provincie Noord-Holland uitwerking aan het bestuursakkoord Klimaatadaptatie die in 2018 door alle koepels is ondertekend en geeft ze uitvoering aan de ambities voor klimaatadaptatie van de provinciale omgevingsvisie. Daarnaast worden in de notitie de extra financiële middelen voor Klimaatadaptatie uit het coalitieakkoord, gealloceerd. De notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland vervangt niet de gestelde ambities in de Watervisie 2016-2021 (waterrobuust inrichten bevorderen), maar bouwt erop voort.

De provincie werkt intensief samen met andere partijen om de doelstelling te behalen en is grotendeels ook afhankelijk van deze andere partijen.

Met de notitie is vastgesteld dat de extra financiële middelen voor klimaatadaptatie uit het coalitieakkoord worden ingezet om regionale partijen te stimuleren en te faciliteren en om een eigen verantwoordelijkheid te nemen daar waar de provincie die heeft.

1. Stimuleren door middel van een subsidie Klimaatadaptatie van regionale overheden om klimaatadaptatie in de uitvoering mee te nemen (€ 3 miljoen in 2021-2023). Deze regeling is in de vorm van een tender. Oktober 2020 sluit de eerste van de drie tenders.
2. Het vormgeven van eigen beleid en een bijdrage leveren aan verminderen kennisachterstand (€ 2 miljoen 2020-2023).

In 2021 worden de ambities uit de notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland voortgezet. De volgende activiteiten zijn voorzien:

- communicatie en communicatieplatform vormgeven met partners
- in kaart brengen kennisleemte met partners
- monitor voortgang klimaatstresstest werkregio's
- vervolg klimaatstresstest Res'en
- vervolg klimaatstresstest eigen assets
- bijdragen aan meekoppelprojecten Klimaatadaptatie en opgave landelijke gebied

- ontwikkeling convenant klimaatadaptieve woningbouw MRA
- toekomstbestendig watersysteem ARK/NZKG
- actualiseren overstromingsdata
- doorontwikkelen beleid wateroverlast

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.1.1	Kaders stellen voor regionale keringen	212	272	270	270	270	270
3.1.2	Versterkingsplannen primaire keringen beoordelen en investeren in ruimtelijke kwaliteit	2.127	3.751	2.590	965	965	890
3.1.3	Waterrobuuste inrichting bevorderen	246	505	1.854	1.854	1.754	254
	Totaal lasten	2.585	4.528	4.714	3.089	2.989	1.414
	Totaal baten	-150	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	2.435	4.528	4.714	3.089	2.989	1.414
	Stortingen						
3.1.3	Resv. Klimaatadaptatie	0	1.320	1.000	1.500	1.500	0
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling	13.067	620	100	50	0	0
	Onttrekkingen						
3.1.3	Resv. Klimaatadaptatie	0	-250	-1.600	-1.600	-1.500	0
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling	-781	-2.856	-3.090	-75	-75	0
	Resultaat	**14.721**	**3.362**	**1.124**	**2.964**	**2.914**	**1.414**

3.2 Benutten en beheren water

Onze rol

De opgave voor de provincie is om er samen met andere partijen voor te zorgen dat het watersysteem duurzaam kan worden gebruikt voor drinkwater, landbouw, natuur en andere bestemmingen. Voor wat betreft de kwaliteit van het oppervlaktewater heeft de provincie een kaderstellende taak (vaststellen ecologische KRW-doelen), een uitvoerende taak (verbetermaatregelen uitvoeren), een verbindende en stimulerende taak en een toezichthoudende taak (lozingsvergunningen). De provincie is zelf de beheerder van het grondwater, en zorgt ervoor dat het grondwater in een goede toestand komt en blijft.

Voor waterrecreatie heeft de provincie Noord-Holland de rol van regisseur voor de uitvoering van de Visie Waterrecreatie 2030. De provincie is vanuit die rol onder meer de organisator van de samenwerkingsstructuur met externe partners. De provincie organiseert de overleggen en bijeenkomsten zoals die in de Visie Waterrecreatie 2030 zijn vastgelegd.

Samenwerkingspartners

Samenwerkingspartners zijn waterschappen, Rijkswaterstaat, gemeenten en maatschappelijke partijen (zoals LTO, drinkwaterbedrijven, recreatieschappen en watersportorganisaties).

Prioriteiten

- Vaststellen regionaal KRW-programma 2022-2027.
- Vaststellen Grondwaterprogramma 2022-2027.
- Voor waterrecreatie zet de provincie Noord-Holland met prioriteit in op de zogeheten aquapunctuurpunten (benoemd en geselecteerd in de Visie Waterrecreatie 2030), meekoppelkansen bij (provinciale) projecten, de aanpak van de waterplantenproblematiek in het zuidelijke IJsselmeergebied, het realiseren van locaties voor watergebonden durfsporten, innovatie, duurzaamheid en toegankelijkheid voor minder validen.

3.2.1 Waterrecreatie stimuleren

Toelichting

Waterrecreatie bevindt zich op het raakvlak van waterkwaliteit, economie, mobiliteit, recreatie en toerisme. De reserve waterrecreatie heeft als doel het realiseren van de Visie op de Waterrecreatie Noord-Holland 2030, 'Water, bron van recreatie'. Deze is vastgesteld door Provinciale Staten op 3 oktober 2016.

In 2021 wordt er € 1,8 miljoen ingezet voor onder meer:

- het realiseren van de zogeheten aquapunctuurpunten (beschreven in de Visie) en meekoppelkansen bij (provinciale) projecten en bij beheer en onderhoud van het eigen provinciaal areaal.
- het uitvoeren van de afspraken uit het regionaal aanbod voor de aanpak van de waterplantenproblematiek in het zuidelijke deel van het IJsselmeergebied.
- het realiseren van locaties voor watergebonden durfsporten.
- het stimuleren van innovatie, duurzaamheid en toegankelijkheid voor mindervaliden.

3.2.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen

Toelichting

Kwaliteit oppervlaktewater/KRW

In 2021 zal voor de periode 2022-2027 het regionaal programma KRW worden vastgesteld, conform de wettelijke vereisten. De provincie stelt de ecologische doelen voor het regionale oppervlaktewater vast in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en draagt bij aan een goede kwalitatieve toestand van oppervlaktewater. In het coalitieakkoord is € 21 miljoen uitgetrokken voor 'NNN, waterkwaliteit en bodemdaling'. Voor waterkwaliteit zullen hieruit onder andere bestedingen worden gedaan voor de KRW-pilot, zoals genoemd in het coalitieakkoord, en investeringen in het KRW-proof maken van de eigen provinciale vaarwegen. Dit budget is geplaatst bij OD 5.1.1.

Zwemwater

De provincie wijst officiële zwemplekken aan, beoordeelt de veiligheid en informeert het publiek. Daarnaast stimuleert de provincie het ontwikkelen van nieuwe zwemplekken en het verbeteren van de waterkwaliteit met een subsidieregeling.

Zoetwater (zie ook OD 3.1.3)

In 2021 wordt het Deltaprogramma Zoetwater 2021-2027 vastgesteld.
Noord-Holland maakt deel uit van twee zoetwaterregio's (Noord- en West-Nederland) en per regio wordt een maatregelenpakket vastgesteld voor komende planperiode. Eind 2020 is bekend welke maatregelen in aanmerking komen voor 25% cofinanciering uit het Deltafonds. Wij dragen

financieel bij aan enkele van deze maatregelen.
Het budget hiervoor is afkomstig uit verschillende bronnen. Groen, grondwaterheffing en klimaatadaptatie. De provincie draagt ook (jaarlijks) financieel bij aan de aanbevelingen van de Beleidstafel droogte, Ondersteuning van de regio's en projecten als het Zoet Zout Knooppunt. In 2020 is een 3 jaar durende pilot grootschalige ondergrondse waterberging op Texel gestart, gefinancierd door het Waddenfonds en agrariërs, gemeente, waterschap en provincie. Voor zoetwater zal bij de ruimtelijke inrichting meer rekening gehouden worden met waterbeschikbaarheid en met watervragende ontwikkelingen.

3.2.3 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

Toelichting

De provincie is de beheerder van het grondwater en moet zorgen voor een goede kwantitatieve en kwalitatieve toestand van grondwater. De ondergrond moet duurzaam worden gebruikt, onder andere voor drinkwater- en energievoorziening. Daarnaast moet het grondwaterbeheer worden afgestemd op de bestemming van gebieden. Uitputting en verzilting van grondwatervoorraden en verdroging van natuurgebieden moet worden voorkomen. Om deze doelen te bereiken voert de provincie een grondwaterprogramma uit. Met dit programma wordt invulling gegeven aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Grondwaterrichtlijn. Het programma bestaat uit twee belangrijke onderdelen: de beoordeling van de toestand van het grondwater en een maatregelenpakket dat ervoor moet zorgen dat een goede toestand wordt bereikt of behouden. Het Grondwaterprogramma 2016-2021 is opgenomen in Watervisie 2021. Dit programma zal in 2021 worden afgerond en dan zal ook het Grondwaterprogramma 2022-2027 worden vastgesteld. De provincie is ook bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor drinkwatervoorziening, grote industrieën en bodemenergie. Via vergunningverlening en toezicht wordt ervoor gezorgd dat de ondergrond optimaal wordt gebruikt en dat er geen uitputting of verzilting plaatsvindt van grondwatervoorraden. De provincie monitort de toestand van het grondwater met behulp van het provinciaal meetnet. Met dit meetnet worden grondwaterstanden gemeten en wordt de grondwaterkwaliteit bepaald.

Output 2021:

- Afronding Grondwaterprogramma 2016-2021
- Vaststellen Grondwaterprogramma 2022-2027
- Vergunningen
- Metingen grondwaterstanden en grondwaterkwaliteit

Operationeel doel 3.2.3 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vergunningverlening grondwateronttrekking	Aantal	25	25	25	25	25	25
KRW projecten (aantal afgerond)	Aantal	5	10	15	0	0	0

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.2.1	Waterrecreatie stimuleren	2.415	4.031	1.780	1.780	1.780	1.780
3.2.2	Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen	1.984	1.571	931	930	930	930
3.2.3	Schoon en voldoende grondwater bevorderen	597	613	612	612	612	612
	Totaal lasten	4.996	6.215	3.323	3.322	3.322	3.322
	Totaal baten	-1.587	-1.526	-938	-972	-1.015	-1.015
	Saldo van baten en lasten	3.409	4.689	2.385	2.350	2.307	2.307
	Stortingen						
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	2.826	2.000	1.562	1.562	1.562	1.562
	Onttrekkingen						
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	-2.127	-6.889	-1.562	-1.562	-1.562	-1.562
	Resultaat	**4.108**	**-200**	**2.385**	**2.350**	**2.307**	**2.307**

3.3 Ontwikkelen ruimtelijk beleid

Onze rol

We zijn verantwoordelijk voor het afwegen van mogelijkheden om wel of niet te bouwen in het buitengebied via onze ruimtelijke verordening, wij stellen kaders en stimuleren en regisseren via onze instrumenten zoals de provinciale Omgevingsvisie, de Provinciale Ruimtelijke Verordening (die op zal gaan in de nieuwe Omgevingsverordening), regionale samenwerkingsagenda's en integrale programma's. Bij het vormgeven en behouden van de ruimtelijke kwaliteit in de provincie worden wij bijgestaan door het ontwerpteam, het Adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit (ARK/intern), de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO/extern) en de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK/extern).

Samenwerkingspartners

We werken samen met gemeenten aan het verhogen van de kwaliteit van de gemeentelijke plannen en met initiatiefnemers voor ruimtelijke ontwikkeling. Deze rol zal toenemen onder de nieuwe Omgevingswet, vanwege de in deze wet opgenomen zorgplicht omgevingskwaliteit en door de grote transities die het landschap grondig zullen veranderen. Hoe zorgt de provincie ervoor dat deze ontwikkelingen blijven passen in het veranderende landschap?

Prioriteiten

- Uitdragen van de Omgevingsvisie
- Het voorbereiden van de Omgevingsverordening die gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treedt (de Omgevingsverordening NH2021)
- Het stimuleren van de ruimtelijke kwaliteit.

3.3.1 Omgevingsvisie uitdragen

Toelichting

Provinciale Staten (PS) hebben in 2018 een integraal strategisch langetermijnbeleid vastgesteld met de Omgevingsvisie NH2050. Elk van deze ambities is terug te vinden in de programma's twee tot en met zes in deze begroting. De belangrijkste acht onderwerpen waar PS ambities over hebben vastgesteld zijn: Klimaatadaptatie (beleidsdoel 3.1), gezonde leefomgeving waaronder bodem, water, lucht, geluid, veiligheid (beleidsdoel 3.2 en 2.1), biodiversiteit (programma 5), economische transitie en energietransitie (beleidsdoel 2.2 en 6.5), mobiliteit (programma 4), verstedelijking en landschap (programma 2, 5 en 6).

Om de Omgevingsvisie binnen en buiten de provinciale organisatie levend te houden en onder de aandacht te brengen, is continu actie noodzakelijk. Intern door voorlichting over de Omgevingsvisie. Daarnaast door advisering vanuit de vastgestelde visie aan GS, PS en de ambtelijke organisatie, bij de uitwerking en het bepalen van activiteiten die bijdragen aan het behalen van door PS in de visie gestelde ambities en doelen. Extern door voorlichting, informatie en advisering.

De vertaling van de Omgevingsvisie in ons juridisch instrumentarium vindt plaats door middel van de eerste integrale Omgevingsverordening. De Omgevingsverordening NH2020 wordt in het najaar van 2020 vastgesteld en is tevens een belangrijke stap richting implementatie van de Omgevingswet. In 2020 en 2021 bereiden wij ook de Omgevingsverordening NH2022 voor. De Omgevingsverordening NH2022 treedt tegelijk in werking met de Omgevingswet op 1 januari 2022. In de Omgevingsverordening NH2022 zetten we de provinciale regels om naar de juiste juridische basis zodat we voldoen aan de Omgevingswet op het moment van inwerkingtreding.

De implementatie van (het gedachtegoed van) de Omgevingswet brengt met zich mee dat wij samen met partijen in onze ruimtelijke omgeving een instrumentarium opbouwen.

Het digitale stelsel Omgevingswet wordt ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Via de provincie wordt in 2021 en verder ervaring opgedaan met de producten uit het digitale stelsel.

Tot slot wordt in 2021 een aantal nog nader in te vullen bijeenkomsten georganiseerd ter ondersteuning van een goede implementatie van (het gedachtegoed van) de Omgevingswet.

3.3.2 Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren

Toelichting

Noord-Holland heeft grote ambities geformuleerd in haar Omgevingsvisie. Provinciale Staten hebben daarbij een sturingsfilosofie omarmd volgens het adagium: 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. De opgave staat altijd centraal en bepaalt of en zo ja met wie en met welke instrumenten we opgaven proberen aan te pakken.

Gedeputeerde Staten beschikken over meerdere instrumenten om ruimtelijke kwaliteit bij nieuwe ontwikkelingen in het landschap te borgen, onder wie de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) en de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO).

De ARO adviseert op basis van een vraag van een initiatiefnemer (provincie, gemeente of waterschap), over de ruimtelijke kwaliteit van plannen die grote impact hebben op het landschap. Focus van het advies ligt dan ook niet op de ruimtelijke kwaliteit van de afzonderlijke plannen, maar vooral op hoe deze bijdragen aan de kwaliteit van het landschap. De ARO komt hiervoor

gemiddeld negen keer per jaar bijeen en geeft tussen de 15 en 30 adviezen per jaar. Over de plannen die zijn besproken, de adviezen die hierover zijn gegeven en de trends die worden gesignaleerd, wordt ieder jaar een jaarverslag gemaakt, in de vorm van een online magazine.

De Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) is een onafhankelijk expert op het gebied van ruimtelijke ordening die GS adviseert bij veranderingen en ontwikkelingen op regionaal niveau. Door zijn onafhankelijke positie heeft de PARK een belangrijke rol binnen het debat over de inrichting van de fysieke ruimte in Noord-Holland. De adviezen van de PARK zijn zoveel mogelijk integraal, gebiedsgericht, agenderend en innovatief. GS hebben een nieuwe PARK aangesteld voor de periode van drie jaar, van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2021.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.3

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.3.1	Omgevingsvisie uitdragen	1.879	2.094	1.638	1.091	1.091	1.091
3.3.2	Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren	447	635	453	453	453	453
	Totaal lasten	2.326	2.729	2.091	1.544	1.544	1.544
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	2.326	2.729	2.091	1.544	1.544	1.544
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**2.326**	**2.729**	**2.091**	**1.544**	**1.544**	**1.544**

3.4 Uitvoeren ruimtelijk beleid

Onze rol

De provincie vervult verschillende rollen. Als regisseur maakt de provincie samen met de partners in de regio afspraken over verstedelijkingsopgaven (in samenhang met bereikbaarheid) via OV-knooppunten, over advisering over de ontwikkeling van Schiphol, de ontwikkeling van het Noordzeekanaalgebied en andere grote ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast vervult de provincie de expertrol, en brengt specifieke kennis in over de ontwikkelingen van knooppunten. De provincie stimuleert ook ontwikkelingen door financiële middelen voor ruimtelijke ontwikkelingen beschikbaar te stellen in de vorm van subsidies en onderzoeken. En de provincie oefent de rol van bevoegd gezag uit door regels te stellen en te adviseren over ruimtelijke plannen en als bevoegd gezag voor regionale luchthavens.

samenwerkingspartners

Onze samenwerkingspartners zijn zeer divers van aard, en omvatten medeoverheden, private partijen, zoals Schiphol en Haven Amsterdam, vervoerders als NS en Connexxion, beheerder van het spoornetwerk Prorail en maatschappelijke organisaties actief op het gebied van wonen, onderwijs, zorg, natuur, recreatie en cultuur.

Prioriteiten

- De ontwikkeling van de bestemming van de Averijhaven tot Energiehaven.
- Stimuleren van het verbeteren van de leefbaarheid in de omgeving van Schiphol.

- De ruimtelijke inpassing van energietransitie in Noord-Holland, waaronder het Noordzeekanaalgebied.
- Bij OV-knooppunten geeft de provincie prioriteit aan de knooppunten die bijdragen aan de doelen voor woningbouw en uit de Omgevingsvisie.
- In de samenwerking binnen de MRA afspraken maken met het Rijk over de Verstedelijkingsstrategie tot 2050.
- Opstellen van een Omgevingsagenda Landsdeel Noordwest, met provincies Utrecht en Flevoland en het Rijk.

3.4.1 Bijdragen aan de optimalisering van OV-knooppunten en ketens

Toelichting

Voor het faciliteren van de verstedelijking en het duurzaam verbinden van woongebieden en werklocaties is een duurzaam en samenhangend OV-systeem nodig. In het coalitieakkoord 2019-2023 is hiervoor een OV-fonds van € 20 miljoen beschikbaar gesteld. In 2020 is een bestedingsplan opgesteld over de inzet van middelen voor de periode tot en met 2023 en zijn projecten opgenomen die zich de komende tijd naar verwachting aandienen. Tot en met 2022 is jaarlijks € 5 miljoen begroot en in 2023 € 3 miljoen.

Ketenmobiliteit, MaaS en openbaar vervoer
De provincie wil de keten van 'verplaatsingen' zo soepel mogelijk laten verlopen door het gebruik van het OV zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Dit bereiken we samen met partners en in afstemming met andere beleidstrajecten, zoals het programma Fiets, het programma Stedelijke Bereikbaarheid en het aanbesteden van busconcessies. Het functioneren van het OV-systeem wordt steeds meer bepaald door de kwaliteit van de knopen (OV-knooppunten) en ketens.
Het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor heel Noord-Holland en Flevoland (ROVT) gaat in op het functioneren van het OV-netwerk van Noord-Holland en biedt een stip aan de horizon. Zie ook 4.1.1.

Programma OV-Knooppunten
In 2020 heeft de provincie een programmaplan opgesteld voor de periode 2019-2023: Strategie OV-knooppunten 2019-2023. In 2021 draagt de provincie vanuit verschillende rollen bij aan knooppuntontwikkeling.

Expertrol: de provincie werkt, al dan niet samen met partners, verder aan het (door)ontwikkelen van verschillende instrumenten, te vinden op het Kennisportaal OV-knooppunten (pagina voor samenwerkingspartners). Het streven is zoveel mogelijk datagedreven te werk te gaan. De provincie doet daarnaast in 2021 verschillende onderzoeken: bouwen voor de doelgroep ouderen en verkenning van het thema Smart Cities in relatie tot OV-knooppunten, het stimuleren van tegenspits en dalurenvulling van de treinen, en de haalbaarheid van (buitenlandse) financieringsmodellen voor toepassing bij knooppuntontwikkeling. Ook meet de provincie de voortgang van de programmadoelstellingen in haar jaarlijkse Monitor OV-knooppunten (Monitor 2018/2019).

Coördinerende en verbindende rol: de provincie zet in op strategieontwikkeling voor vijf corridors: de Zaancorridor, de Kennemerlijn, de Schipholcorridor, de Hoornse Lijn (Amsterdam-Hoorn) en de Gooicorridor (zie indicatorentabel). Strategieën en actieprogramma's worden onderdeel van de Regionale Ontwikkelagenda, waarmee de provincie samen met NS in 2020 is gestart. Deze agenda, over maatregelen op het gebied van OV-bereikbaarheid, ketenmobiliteit en knooppuntontwikkeling, wordt opgesteld in afstemming met de gemeenten langs de

verschillende corridors en wordt jaarlijks geëvalueerd. Ook zullen de Helderse Lijn en het traject tot Enkhuizen worden meegenomen.

Stimulerende rol: afgaande op de inzet in 2020 verwacht de provincie gemeenten te ondersteunen met procesinstrumenten en kennis bij circa 25 knooppunten waaronder 3 buitenpoorten (zie indicatorentabel). Voor 3 van de 25 bovengenoemde knooppunten verwacht de provincie een vraag om cofinanciering. Deze projecten zijn opgenomen in het Bestedingsplan OV-fonds.

Operationeel doel 3.4.1 Bijdragen aan de optimalisering van OV-knooppunten en ketens

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Coördineren van (delen van) corridors	Aantal	4	5	5	5	5	5
Stimuleren knooppunten door de inzet van kennis en proces-instrumenten	Aantal	20	25	25	25	25	25
Stimuleren knooppuntontwikkeling door financiële bijdrage aan integrale gebiedsontwikkelingen (aantal aanvragen)	Aantal	nvt	nvt	3	3	3	1

3.4.2 Beleid luchthavens uitvoeren

Toelichting

Het Rijk is ten aanzien van Schiphol bevoegd gezag en zal hier in de komende jaren verder richting aan geven in de luchtvaartnota en een Luchthavenverkeersbesluit voor Schiphol. Het belang van luchtvaart en Schiphol als onderdeel van de internationale connectiviteit van onze provincie en de MRA staat niet ter discussie. Maar naast de lusten vragen wij het Rijk bij de keuzes voor verdere ontwikkeling van de luchthaven om meer aandacht te hebben voor de belasting op de omgeving, in de vorm van geluidshinder, CO_2-emissies en fijnstof.

Als provincie proberen we actief sturing te geven aan deze discussie om de impact van de luchtvaart op de diverse (ruimtelijke) belangen uit onze Omgevingsvisie scherp te agenderen. Dat doen we gezamenlijk met de regionale partners in de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS). Centraal staat de balans tussen economische ontwikkeling en de kwaliteit van de leefomgeving, zoals dit in de provinciale Omgevingsvisie is vastgesteld. Bijzondere aandacht gaat uit naar de multimodale mogelijkheden om de internationale connectiviteit vorm te geven. De discussie over de bereikbaarheid van de luchthaven bezien wij in samenhang met de bereikbaarheidsvraagstukken vanuit de verstedelijkingsopgave, een complexe puzzel waar integrale wegingen moeten worden gemaakt.

Governance
De governance rond het luchtvaartdossier wordt op dit moment geëvalueerd. Het is de vraag in hoeverre hier vanuit de provincie ook in de toekomst financieel aan moet worden bijgedragen.

Wonen-Vliegen
De provincie houdt toezicht op de uitvoering van de regionale afspraken ‘wonen en vliegen’ en voert regie in de monitoring van de uitvoering van de informatievoorziening binnen de 20 Ke-contour. Wij blijven met het Rijk in gesprek (IenW en BZK) om ook binnen de beperkingencontouren van Schiphol de vitaliteit te kunnen borgen.

Leefbaarheid
De 2e tranche van de Stichting Leefomgeving Schiphol loopt eind 2020 af, de uitvoering loopt nog enkele jaren door. Conform het statuut wordt gekeken hoe de resterende middelen kunnen worden ingezet in de interim-periode in de aanloop naar het nieuwe Omgevingsfonds dat de minister wil gaan instellen.

Regionale luchtvaart
Naast de ontwikkeling van Schiphol is de provincie zelf bevoegd gezag voor regionale luchthavens in de provincie. Dit betekent dat de provincie besluit over de milieugebruiksruimte (geluid en externe veiligheid) en de ruimtelijke inpassing van deze vliegvelden. Verder verleent de provincie ontheffingen voor het starten vanaf en landen op terreinen die niet als luchthaven zijn aangewezen. Een deel van de provinciale luchtvaarttaken wordt in opdracht van de provincie uitgevoerd door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

Het Rijk heeft aangegeven het RBML (Regeling Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens) te evalueren. Daaraan gekoppeld wordt het provinciale regionale luchtvaartbeleid geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. Ook autonome nieuwe ontwikkelingen en de ambities uit het collegeprogramma en de Omgevingsvisie worden daarin meegewogen.

3.4.3 Visie Noorzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

Toelichting
De ambitie is om met het Noordzeekanaalgebied (NZKG) een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan het terugdringen van de CO2 uitstoot en het versterken van de circulaire economie conform de afspraken van het klimaatakkoord om zo de internationale concurrentiepositie van de Metropoolregio Amsterdam versterken. Waarbij in samenhang met de Haven Den Helder de havencomplexen worden versterkt .

In de Visie Noordzeekanaalgebied 2040 hebben wij, samen met onze partners, de regionale belangen voor dit gebied geformuleerd. In 2020 is het gebied aangewezen als NOVI-gebied, gezien de complexe opgaven met betrekking tot de integrale prioriteiten/opgaven om ruimte te vinden voor klimaatadaptatie en energietransitie, duurzame economische groei en sterke en gezonde steden en regio's. Om in te spelen op de bouw van de nieuwe windparken voor de Noord-Hollandse kust wordt het baggerdepot in de Averijhaven in IJmuiden getransformeerd in een energiehaven voor de offshore wind, mits dit milieutechnisch inpasbaar is.

Voor wat betreft het havencomplex van Den Helder zal in 2021 besluitvorming plaatsvinden over de integrale ruimtelijke ontwikkelrichting voor de haven, stad, bereikbaarheid en energietransitie. Koninklijke Marine, Defensie en Rijksvastgoedbedrijf, gemeente en provincie werken nauw samen om tot een Visie Den Helder 2050 te komen. De visie wordt in 2021 opgenomen in de omgevingsvisie van de gemeente Den Helder en vormt de basis voor een Omgevingsprogramma waarin gezamenlijke overheden - rijkspartijen, provincie, gemeente en waterschap - uitvoeringsafspraken maken.

Het Sluis Haven Informatie Punt (SHIP)
Het Sluis Haven Informatiepunt (SHIP) zorgt voor een sterkere profilering van de regio door informatie te geven over de bouw van de nieuwe zeesluis, de toekomst van de regio, vestigingsmogelijkheden voor bedrijven, energietransitie, duurzaam en innovatief ondernemen en technische beroepen en opleidingen. Het is een gezamenlijk project van het Bestuursplatform NZKG, onder verantwoordelijkheid van de provincie Noord-Holland. De exploitatie is uitbesteed.

Gezien de coronamaatregelen zal het SHIP minder bezoekers kunnen ontvangen zolang er nog geen vaccin tegen corona is ontwikkeld.

Verduurzamen havencomplexen
In 2020 is gestart met de subsidieregeling duurzame zeehavens voor het NZKG en Den Helder met als doel de bedrijven en de havenbeheerders te stimuleren om verder te verduurzamen. Deze subsidieregeling loopt tot 1 januari 2022.

Operationeel doel 3.4.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd		Streefwaardes			
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Onderbouwing voor de benodigde ruimte voor energietransitie en circulaire economie	Aantal	nvt	nvt	1	0	0	0
Uitwerking NOVI-gebied waarbij ook overeenstemming wordt bereikt over mogelijke aanpassing wet en regelgeving in relatie met de leefbaarheids- en gezondheidsdoelstellingen voor het NZKG	Aantal	nvt	nvt	1	0	0	0
Vaststellen integrale ruimtelijke ontwikkelrichting havencomplex Den Helder	Aantal	nvt	nvt	1	0	0	0

3.4.4 Ruimtelijke structuur versterken

Toelichting

We waarborgen provinciale doelstellingen door in gesprek te gaan met gemeenten over hun ruimtelijke plannen en visies. We doen dat in dialoog binnen heldere kaders, waaronder de Omgevingsvisie en provinciale Omgevingsverordening, en in een vroegtijdig stadium. De sturingsfilosofie uit de Omgevingsvisie en de Omgevingswet, die medio 2021 in werking treedt, wordt met deze werkwijze nader ingevuld. We willen hiermee de provinciale belangen en gemeentelijke belangen samenbrengen en waar nodig een afweging op bovenlokaal niveau maken. De formele RO-procedure voor bestemmingsplannen (inclusief het instrumentarium als zienswijze en reactieve aanwijzing) maakt deel uit van de werkwijze, als sluitstuk van het proces van ruimtelijke planvorming.

We adviseren regio's over regionale visies, opgaven en afstemming en brengen de provinciale belangen hierbij in. Dit kan ook bovenregionaal of interprovinciaal zijn.

Voor provinciale projecten met een ruimtelijke impact stellen we adviezen op. We voeren daarnaast diverse onderzoeken en projecten uit ter versterking van de ruimtelijke structuur van Noord-Holland. De basis hiervan ligt in de Omgevingsvisie. Dit betreffen onderzoeken en projecten op gebied van ruimtelijke ontwikkelingen die niet al in andere operationele doelen zijn ondergebracht. Wat studies en onderzoeken betreft gaat het bijvoorbeeld om aanvullende verkenningen en strategieën van de ruimtelijke impact van energietransitie, samenwerkingsagenda's met meerdere gemeenten - zoals Zaanstad, Haarlemmermeer en Den Helder - samenwerkingsagenda IJsselmeergebied, Metropolitaan landschap, MRA en digitale stelsel Omgevingswet.

3.4.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

Toelichting

Voor diverse beleidsdoelen - in het bijzonder Bereikbaarheid: verbeteren en aanleggen infrastructuur en Groen: beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur - koopt, ruilt en verkoopt de provincie grond en vastgoed. Indien noodzakelijk wordt het onteigeningsinstrument toegepast. Deze activiteiten worden uitgevoerd binnen de kaders van de in 2018 vastgestelde 5e Nota Grondbeleid. De vier kernwaarden in deze nota zijn rechtmatigheid, transparantie, marktconformiteit en duurzaamheid. Binnen dit operationeel doel valt bovendien het duurzaam beheren, verhuren en verpachten van gronden in eigendom van de provincie die niet behoren tot de provinciale infrastructuur en niet in gebruik zijn voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De ontwikkelingen rondom het grondbeleid en de boekwaarden van de gronden worden uitgebreider beschreven in de Paragraaf Grondbeleid van deze begroting en in de jaarrekening. De onderstaande KPI's geven inzicht in de bijdrage van grond aan het bereiken van provinciale doelen. De laatste drie KPI's hebben betrekking op of worden gefinancierd door het programma Groen.

Operationeel doel 3.4.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uitvoering pachtprogramma (klanttevredenheid pachters)	Cijfer 1-10	nvt	7	nvt	7,2	nvt	7,5
Verkoop t.b.v. Groen (verkopen strategische gronden Groen, behaalde opbrengst)	Bedrag	2,1 mln	4 mln	4 mln	4 mln	4 mln	4 mln
Aankoop NNN	Hectare	82,6	250	400	400	400	400
Ontpachting NNN	Hectare	nvt	35	75	75	75	75
MJOP-uitvoering (gerealiseerd onderhoud panden)	Aantal	1	12	PM	PM	PM	PM

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.4

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.4.1	Bijdragen aan de optimalisering van OV-knoopunten en ketens	6.669	3.990	6.242	6.391	4.391	711
3.4.2	Beleid luchthavens uitvoeren	10.885	731	729	729	729	729
3.4.3	Visie Noorzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren	1.700	958	657	397	257	257
3.4.4	Ruimtelijke structuur versterken	4.563	8.554	2.944	3.338	3.338	3.338
3.4.5	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	9.197	7.358	6.435	6.327	6.332	6.264
	Totaal lasten	33.013	21.591	17.007	17.182	15.047	11.299
	Totaal baten	-16.493	-9.916	-9.172	-8.933	-8.964	-8.894
	Saldo van baten en lasten	16.520	11.675	7.835	8.249	6.083	2.405
	Stortingen						
3.4.3	Resv. Kaplst. Havencomplexen	0	0	0	0	0	0
3.4.3	Resv. Ontwikkeling. Havencomplexen	3.044	250	0	0	0	0
3.4.1	Resv. OV Knooppunten	12.849	8.398	5.000	5.000	5.000	0
3.4.4	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	7.390	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
3.4.3	Resv. Kaplst. Havencomplexen	-140	-140	-140	-140	0	0
3.4.3	Resv. Ontw. Havencomplexen	-92	-1.300	-3.929	0	0	0
3.4.1	Resv. OV Knooppunten	-15.700	-3.110	-5.530	-5.680	-3.680	0
3.4.4	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	-2.050	-4.997	-342	0	0	0
	Resultaat	**21.821**	**10.776**	**2.894**	**7.429**	**7.403**	**2.405**

3.5 Bijdragen aan voldoende woningen in de juiste kwaliteit woonmilieu

Rol

De provincie treedt op als regisseur van de woningmarkt en vervult een aanjagende rol in de woningbouwproductie. De provincie treedt daarnaast op als kennismakelaar en verbinder tussen partijen en draagt zorg voor actuele informatievoorziening over de woningbehoefte, plancapaciteit en woonzorggegevens in de provincie.

Samenwerkingspartners

De provincie heeft met de Noord-Hollandse gemeenten per regio uitgangspunten en acties afgesproken op het gebied van nieuwe woningbouw en bestaande bouw, waaronder betaalbaarheid, bouwen bij OV-knooppunten, duurzaamheid en voorzieningen. Deze afspraken staan in de woonakkoorden. In het zuidelijk deel van de provincie kiest de provincie op het beleidsterrein wonen een actieve rol in de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam. Verder werken we nauw samen met (koepel)organisaties als Bouwend Nederland, Neprom, Aedes,

TNO als ook marktpartijen via bijvoorbeeld onze klankbordgroep marktpartijen en de versnellingstafel.

3.5.1 Afstemming en regionale programmering woningbouw

Toelichting

De provincie treedt op als regisseur van de woningmarkt. Dat doet de provincie door met gemeenten regionaal afspraken te maken over de woningmarkt en programmering in de woonakkoorden. Een woonakkoord bevat afspraken met de provincie over aantallen, opgaven en acties, over nieuwbouw en bestaande bouw voor de periode 2020-2025, met de mogelijkheid om tussentijds bij te stellen wanneer daar aanleiding voor is. In de Omgevingsverordening is regelgeving opgenomen over het maken van deze woningbouwafspraken. Deze omvatten ook regels voor bouwen in het landelijk gebied. Na het afsluiten van woonakkoorden geven de regio's hier vanaf 2021 uitvoering aan.

Op basis van een woonakkoord kunnen gemeenten subsidie aanvragen voor regionale projecten of onderzoeken. Voor de periode 2020-2023 is € 2 miljoen beschikbaar gesteld om projecten in het kader van de woonakkoorden te subsidiëren.

De incidentele uitgaven vanuit de reserve woonbeleid voor 2021 worden besteed aan subsidies voor de woonakkoorden en de uitvoering daarvan, en aan proceskosten die nodig zijn voor de woonakkoorden en uitvoering daarvan. Voor 2022 en 2023 zijn alleen proceskosten opgenomen.

3.5.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen

Toelichting

Bij de vaststelling van de Woonagenda is besloten om € 4,58 miljoen aan het resterende budget voor het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw toe te voegen. Dit budget wordt de komende jaren ingezet om gemeenten te helpen om de woningbouwproductie te versnellen, onder andere met aanjaagteams en een bouwambassadeur. De bouwambassadeur is het eerste aanspreekpunt voor gemeenten en bouwende partijen die de woningbouw willen versnellen.

Het versnellingsbudget wordt ingezet voor het wegnemen van twee soorten knelpunten:

Knelpunt A. Financieel (een niet-sluitende businesscase door bijzondere kosten bij binnenstedelijk bouwen).
Maatregel: knelpuntenbudget.
Het knelpuntenbudget betreft maatwerkoplossingen. In 2020 worden aanvullende voorstellen voorbereid om in de periode 2020-2023 woningbouwprojecten met een tekort te subsidiëren en zodoende te versnellen. De knelpuntensubsidie wordt afgestemd met OV-knooppunten en de Bouwimpuls van het Rijk, zodat door de gezamenlijke inzet zoveel mogelijk woningen in binnenstedelijke projecten versneld worden opgeleverd.

Knelpunt B. (Tekort aan) ambtelijke capaciteit en expertise bij gemeenten.
Maatregel: flexibele schil.
Via de flexibele schil kunnen gemeenten extra capaciteit inhuren, met cofinanciering. De flexibele schil richt zich op de belangrijkste, regionale woningbouwopgaven. In NHZ gebeurt dit in

samenwerking met de MRA, in NHN organiseert de provincie dit zelf. Afhankelijk van de voortgangsrapportage en herijking die in de tweede helft van 2020 aan PS wordt voorgelegd, wordt het ook in 2021 mogelijk gemaakt om extra inhuur te cofinancieren.

De provincie bekijkt de mogelijkheden voor begeleiding van expats bij het vinden van woonruimte buiten Amsterdam, zoals benoemd in actiepunt 6B van de Woonagenda 2020 - 2025.

Vanuit haar rol als kennismakelaar faciliteert de provincie afstemming met marktpartijen en belangenorganisaties via:

- Versnellingstafel: een klein kernteam van wetenschap, gemeenten en marktpartijen.
- Klankbordgroep Marktpartijen: breder afstemmingsoverleg van bouwers, ontwikkelaars, corporaties en belangenorganisaties.
- Bouwtafel, georganiseerd door Bouwend Nederland (BNL).

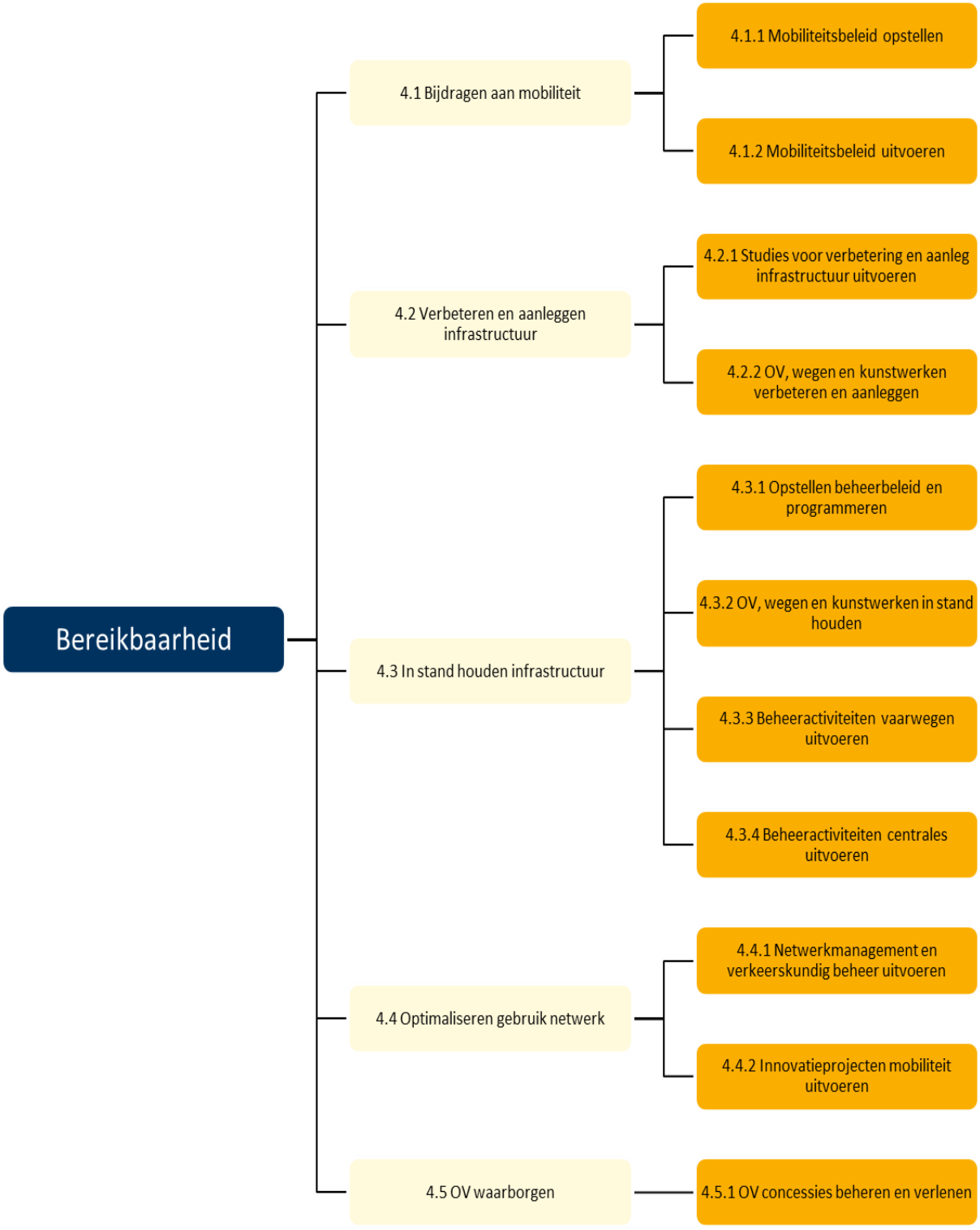
Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.5

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.5.1	Afstemming en regionale programmering woningbouw	1.308	1.743	1.739	1.339	1.339	639
3.5.2	Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen	149	5.824	1.199	1.199	1.199	54
	Totaal lasten	1.456	7.567	2.938	2.538	2.538	693
	Totaal baten	-26	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	1.431	7.567	2.938	2.538	2.538	693
	Stortingen						
3.5.2	Resv. Woningbouw	12.300	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
3.5.1	Resv. Woonbeleid	6.605	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
3.5.2	Resv. Woningbouw	-138	-5.770	-1.145	-1.145	-1.145	0
3.5.1	Resv. Woonbeleid	-697	-1.100	-1.100	-700	-700	0
	Resultaat	**19.500**	**1.897**	**1.893**	**1.893**	**1.893**	**1.893**

Programma 4 Bereikbaarheid

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Duurzame bereikbaarheid en verstedelijking is een belangrijke opgave voor de provincie Noord-Holland. De omgevingsvisie geeft aan dat de provincie streeft naar een balans tussen leefbaarheid en economische groei, en heeft daarbij aandacht voor klimaat, gezondheid en veiligheid, biodiversiteit en natuur, verduurzaming van de economie, verstedelijking, duurzame mobiliteit, het landschap en energietransitie. De sterke groei van het aantal inwoners en banen, de grote woningbouwopgave en de groei van de economie op steeds geconcentreerdere plaatsen in vooral de Metropoolregio, leidt tot een grote toename van de vraag naar mobiliteit.

Bij elkaar zijn deze opgaven bijzonder groot en complex. Het is daarom van belang om aandacht te hebben voor de integraliteit tussen de verschillende opgaven, aangezien mobiliteit een bijdrage kan en moet leveren aan vrijwel alle opgaven. Binnen mobiliteit is het van belang om te sturen op de samenhang tussen de modaliteiten lopen, fiets, OV, spoor, (vracht)auto, binnenvaart en multimodale verplaatsingen. Vervolgens is het ook van belang om een goede samenhang te borgen tussen de verschillende programma's, processen en projecten waar de provincie in participeert en waarin keuzes worden gemaakt en beleid tot uitvoering komt.

Zo is het van belang om de processen van het landelijk Toekomstbeeld OV (LOVT), het regionale Toekomstbeeld OV, de netwerkstrategie van SBaB en de ontwikkelagenda Spoor Noord-Holland-Noord inhoudelijk op elkaar te laten aansluiten, omdat in alle processen de ontwikkeling van het OV wordt verkend, soms in samenhang met ander OV, soms in relatie tot verstedelijking en soms in relatie met andere vervoerswijzen. Tevens is het van belang om besluiten over grote projecten (Zuidasdok, OV-SAAL) af te stemmen op de toekomstbeelden die we voor de lange en middelllange termijn maken.

Dit vergt een goede samenwerking tussen de verschillende directies en sectoren binnen de provincie, maar ook met onze regionale partners. In deze integrale afstemmen en samenwerking geven we zoveel mogelijk ook de ambities uit het coalitieakkoord een plek.

De opgave is stevig: In de MRA moeten tot 2040 250.000 woningen worden gerealiseerd, maar in Noord-Holland-Noord vindt ook woningbouw plaats. Daarnaast moet ook de groei van de werkgelegenheid gefaciliteerd worden. Dit leidt tot meer mobiliteit met allerlei consequenties voor de verschillende beleidsopgaven. We zetten als provincie dan ook in op 1) het zoveel mogelijk voorkomen (van groei) van de mobiliteit door mobiliteitsmanagement en door woningen, werkgelegenheid en voorzieningen dicht bij elkaar te concentreren, door 2) te stimuleren dat reizigers zoveel mogelijk van duurzame modaliteiten gebruik maken, zoals lopen, fiets en het OV en 3) het verduurzamen van het verkeer, door de onzet op zero emission mobiliteit, minder hinder door verkeer en verbeteren van de verkeersveiligheid.

Het werken aan een duurzame bereikbaarheid en verduurzaming van de mobiliteit doet de provincie Noord-Holland vanuit verschillende rollen. Als partner stimuleert zij andere wegbeheerders (met bijvoorbeeld subsidies) te werken aan bereikbaarheids- een leefbaarheidsopgaven op hun areaal. In de rol van initiatiefnemer ontwikkelt de provincie beleidskaders en investeert zij in kennisontwikkeling, innovatie, gedrag, transformatie van infrastructuur en ook nieuwe infrastructuur. In de rol van beheerder onderhoudt de provincie Noord-Holland haar infrastructuur en optimaliseert zij het gebruik van haar infrastructuur. Tot slot waarborgt de provincie het openbaar vervoer met het verlenen van concessies.

Met deze ambities levert de provincie een bijdrage aan de doelen van de omgevingsvisie, afspraken met het Rijk en de regio en invulling aan het coalitieakkoord. In 2021 worden kwantitatieve duurzaamheidsdoelen voor de hiervoor genoemde onderwerpen aan Provinciale Staten voorgelegd.

Werken aan infrastructuur doet de provincie duurzaam, indien technisch en financieel redelijkerwijs haalbaar. Hierbij geldt:

- De provincie heeft oog voor alternatieven, waarbij zij het aandeel nieuwe infrastructuur beperkt.
- Bij het realiseren van nieuwe infrastructuur en het onderhouden van de bestaande infrastructuur, maakt de provinciegebruik van circulaire materialen.
- De provincie beperkt het energiegebruik en de CO_2- uitstoot gedurende de gehele levenscyclus (aanleg, gebruik, onderhoud en sloop) van de infrastructuur wordt beperkt.
- In de aanleg en het onderhoud van groen is het versterken van biodiversiteit een belangrijk uitgangspunt.
- De provincie financiert de infrastructuur duurzaam, waarbij de langetermijneffecten op de provinciale begroting worden betrokken bij de besluitvorming.

Het onderhouden en vervangen van provinciale infrastructuur werd tot en met 2020 geprogrammeerd in het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO). Het nieuw aanleggen van infrastructuur werd tot en met 2020 geprogrammeerd in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI). Het was al gebruikelijk om de projecten uit het PMO en PMI goed op elkaar af te stemmen. Vanaf 2020 voegt de provincie beide programma's ook geleidelijk samen tot het integrale Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI), waarbij zij de volledige samenvoeging van de onderliggende systemen en werkwijzen stapsgewijs in 2021 en 2022 doorvoert. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de uitkomsten van de enquete die in het voorjaar van 2020 is gehouden onder de Statenfracties. De response is te verdelen in het ontwikkelen van de informatieve functie en de besluitvormende functie van het iMPI.

Bij deze begroting wordt voor het eerst met de voordracht de kredietaanvragen van de investeringsprojecten vastgesteld. Met de voordracht bij het iMPI worden de promoties van projecten naar volgende projectfasen vastgesteld. Om verbinding tussen de inhoud van de projecten en de dekking van de kosten te behouden, wordt het iMPI voorafgaande de begroting behandeld in dezelfde vergadering.

De corona-crisis heeft de samenleving voor een ongekende uitdaging gesteld, die ook effect heeft op mobiliteit. Belangrijke vraag daarbij is hoe de provincie de mobiliteitsbehoefte van een weer opstartende economie en samenleving moeten faciliteren. Hiervoor is nodig om onverminderd in te zetten op een grotere rol van OV op lange termijn t.b.v. duurzame mobiliteit. Maar ook het oplossen van financiële problemen op de korte termijn vergt onze aandacht. De inspanningen van concessieverleners en -houders zijn daarop gericht. In 2021 zal duidelijk worden hoe de (nasleep van) de coronacrisis de provinciale mobiliteitsthema's (OV, fiets, verduurzaming mobiliteit, smart mobility, verkeersveiligheid, goederenvervoer en logistiek, provinciale infrastructuur) raakt. Middels motie M25A-2020 "Maatregelen projecten infrastructuur tegen recessie" wordt onderzocht of projecten versneld uitgevoerd kunnen worden. Hiermee sluiten we aan bij het initiatief van het Rijk. In het najaar van 2020, bij de behandeling van het iMPI, zal deze inventarisatie aan PS worden aangeboden. In 2021 worden de kansen verder uitgewerkt, geprioriteerd en voorbereid.

Wettelijk beleidskader

- Omgevingswet (2016)
- Wet Personenvervoer 2000
- Wegenverkeerswet (1994)
- Wegenwet (1930)
- Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie NH2050
- Investeringsstrategie NH infrastructuur
- Investeringsagenda doorstroming OV 2015-2020
- Beleidskader Verkeersmanagement 2015-2020
- Uitvoeringsprogramma Smart Mobility 2018-2019
- Actieplan geluid
- Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen
- Visie OV2020
- Perspectief Fiets

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
4.1	Bijdragen aan mobiliteit	65.922	2.212	63.710	66.131	26.451	24.030
4.2	Verbeteren en aanleggen infrastructuur	14.680	0	14.680	8.957	19.824	25.547
4.3	In stand houden infrastructuur	70.165	5.127	65.038	28.662	24.118	60.494
4.4	Optimaliseren gebruik netwerk	35.776	1.687	34.089	5.170	352	29.271
4.5	OV waarborgen	59.647	0	59.647	61.614	52.484	50.517
	Totaal	**246.189**	**9.026**	**237.163**	**170.534**	**123.229**	**189.858**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
4	4.5.1	Coöperatieve Vereniging Samenwerkingsverband DOVA U.A.	Ontwikkelen van een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt openbaar vervoer voor de reiziger.
4	4.4.1	Beheersregeling Amstel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

4.1 Bijdragen aan mobiliteit

Onze rol

We staan voor een transitie in de mobiliteit. Er dienen zich nieuwe vraagstukken aan op het gebied van mobiliteit, duurzaamheid en energie. Samen met partners (andere overheden, maatschappelijke organisaties en inwoners) werkt de provincie aan een toekomstbestendig mobiliteitssysteem. In de Omgevingsvisie heeft de provincie het beleid voor de lange termijn vastgelegd. Dat doet de provincie door gezamenlijk te werken aan plannen en/of programma's. In de regio brengen we onze ambities in samenwerkingsprogramma's als SbaB, uitvoeringsprogramma's en gaan we strategische agenda met de regio's opstellen via de PVVB's.

Samenwerkingspartners

Mensen verplaatsen zich vaak over bestuurlijke grenzen heen. Daarnaast maken ze in een

ketenreis vaak gebruik van meer vervoersvormen (modaliteiten) en van meer aanbieders van vervoer. Daarom alleen al is samenwerking in het beleidsveld van de mobiliteit onontbeerlijk. De provincie werkt intensief samen met andere overheden, als de rijksoverheid, gemeenten (individueel, in MRA verband en in de drie regio's in het noorden van de provincie) en waterschappen. Maar ook met organisaties die belangen vertegenwoordigen in de wereld van de mobiliteit (zoals ANWB en Fietsersbond). Tot slot geldt de intensieve samenwerking natuurlijk ook voor de reizigers en inwoners. Op landelijke niveau werken we met het Rijk en mede-provincies samen in het IPO, het NOVB en nationale bestuurstafel (fiets, OV en Spoor, verkeersveiligheid, mobiliteit, etc.).

Prioriteiten

- Rijk-regio programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid MRA (SBaB), met daarin de projecten en verkenningen ROVT, Regionaal Mobiliteitsplan (klimaatakkord), netwerkstrategie, MASH/ZWASH, Bay area, etc.
- Regionale Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland (klimaatakkoord).
- Regionale Uitvoeringsprogramma's Verkeersveiligheid
- update Koers Smart Mobility
- Actualiseren van de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi)

Omgevingsfactoren

De Omgevingswet op provinciaal en nationaal niveau is een belangrijk kader voor het mobiliteitsbeleid van de provincie. Het geeft een impuls aan de wijze waarop overheden, en dus ook de provincie, samen met inwoners en bedrijven mobiliteitsopgaven aanpakt en deze realiseert. De Nationale Omgevingsvisie en een actievere rijksoverheid op het gebied van ruimtelijk en woningbouwbeleid en de klimaatdoelstellingen hebben effecten op de mobiliteitsvraagstukken.

4.1.1 Mobiliteitsbeleid opstellen

Toelichting

Voor het programma SBaB neemt naar verwachting het BO MIRT in november 2020 een besluit over het OV-systeem aan de (zuid)westkant van Amsterdam. Hieronder vallen het doortrekken van de Noord-Zuidlijn naar Schiphol en Hoofddorp (MASH/ZWASH), de netwerkstrategie, Amsterdam Bay Area, de westkant van Amsterdam en het uitvoeringsprogramma SBaB 2021-2023. Het uitvoeringsprogramma omvat onder meer afspraken over minder verkeershinder en over slimme, duurzame en veilige mobiliteit. Een deel van deze afspraken komt voort uit het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland. Het eerste RMP dat najaar 2020 wordt opgeleverd heeft als doel om als programmaplan te functioneren. Met het eerste RMP wordt de RMP-structuur, de governance inclusief doelen vastgesteld opdat vanaf 2021 het programma naar de doelen toe kan werken.

Samen met de regionale partners werkt de provincie aan het concretiseren van het Regionaal Openbaar Vervoer Toekomstbeeld (ROVT), waarbij de governance via SBAB en Platform Mobiliteit verloopt. Hierbij kijken we naar het OV-netwerk als één geheel (alle treinen, metro's, trams en bussen). In de netwerkstrategie van SbaB vindt vervolgens afstemming plaats tussen modaliteiten.

In het BO MIRT 2020 is naar verwachting ook besloten over de verbetering van het spoor tussen Flevoland en Amsterdam (OV SAAL), wordt een besluit verwacht over de extra kosten van het Zuidasdok (conform het advies van de commissie Dekker) en de mogelijke integratie van de MIRT-verkenning 3e perron Station Zuid.

Onze partners verwachten in 2021 een bijdrage van de provincie voor het uitvoeren van deze onderzoeken, verkenningen en nadere activiteiten. Daarom is het van belang dat genomen besluiten bijdragen aan de doelstellingen uit het coalitieakkoord waaronder:

- uitvoering klimaatakkoord
- aandacht voor alle vervoersmodaliteiten (met een grotere rol voor OV en fiets)
- toekomstbestendig modaliteitssysteem om verstedelijking mogelijk te maken
- bereikbaar houden Gooi- en Vechtstreek
- nieuwe concepten (Mobility as a Service (MAAS), P+R- locaties, et cetera.)

In 2021:

- brengt de provincie in beeld hoe de Netwerkstrategie van in SBaB en de Verstedelijkingsstrategie van de MRA consequenties hebben voor de provinciale bezittingen en belangen, zoals het netwerk van provinciale wegen- en fietspaden en de OV-concessies.
- Geeft de provincie samen met de NS en de regio's vorm aan de Regionale Ontwikkelagenda voor het spoor. Hiermee brengen we de kansen en voorwaarden in beeld voor verbetering van het vervoer van, naar en op het spoor in relatie tot kansen voor verstedelijking. De OV- en ketenaanpak die we hiervoor hanteren, , wordt uitgewerkt in drie richtingen: netwerken, knopen en vervoer. Hierbij wordt de afstemming met de netwerkstrategie SbaB en het ROVT gezocht.
- Geeft de provincie uitvoering aan het plaatsen van laadinfrastructuur, via het samenwerkingsprogramma MRA-Eelektrisch. Doel hierbij is om in de periode 2020-2024 20.000 laadpunten te plaatsen in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. In 2021 verwachten wij 5000 laadpalen te plaatsen.
- Brengt de provincie in aanloop naar de Tweede Kamer-verkiezingen en de daarop volgende formatie de mobiliteitsbelangen van Noord-Holland bij de beslissers onder de aandacht. Dit doen we in nationaal verband via IPO en in regionaal verband via de MRA.
- Stelt de provincie een financieringsstrategie op, om alle langjarige ambities op het gebied van mobiliteit (voor alle modaliteiten en thema's) te kunnen bekostigen. GS informeert PS over de verschillende mogelijkheden die hiervoor zijn.In 2021 wordt in het RMP verder gewerkt aan een overzicht van maatregelen om de doelstelling van meer dan 4,2 megaton CO2 reductie te halen voor mobiliteit en logistiek.

Tot en met 2023 bestaan de uitgaven voornamelijk uit gedragsbeïnvloeding en verkennende studies aan de hand van het coalitieakkoord voor € 0,8 miljoen. Vanaf 2024 vervalt een deel van de uitgaven op gedragsbeïnvloeding en zijn de verkennende studies afgerond. De verwerking van het coalitie akkoord veroorzaakt tot en met 2023 fluctuaties in de stortingen in de reserve.

Operationeel doel 4.1.1 Mobiliteitsbeleid opstellen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
PS worden aan het eind van het jaar geïnformeerd over het BO MIRT	Aantal	1	1	1	1	1	1

4.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren

Toelichting

In 2021 start de provincie met de (voorbereiding en de) uitvoering van de maatregelen van het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland. dat najaar 2020 wordt vastgesteld. Hierin worden aanvullende maatregelen opgesteld die de CO_2-uitstoot van mobiliteit terug kunnen dringen, zodat ook de CO_2-emissieverhogende activiteiten gecompenseerd kunnen worden. We nemen het onderzoek naar het goederenvervoer over water hierin mee.

In 2021 stelt de provincie samen met de drie regio's Regionale Uitvoeringsprogramma's Verkeersveiligheid op. Hiermee geeft de provincie invulling aan de afspraken met het Rijk zoals benoemd in het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. Hierin staan maatregelen opgenomen gerelateerd aan infrastructuur, gedrag en handhaving. In het BO MIRT 2021 nemen partijen een besluit over welke verkeersveiligheidsprojecten in aanmerking komen voor de rijkssubsidie SPV2030.

De provincie gaat met de regio's in gesprek over de invulling van de gereserveerde budgetten vanuit het coalitieakkoord die voor regionale bereikbaarheid zijn gereserveerd. De nadruk ligt hierbij op de prioriteiten uit het coalitieakkoord. In 2021 start de provincie met de (voorbereiding van de) regionale investering in Zuid-Kennemerland, Gooi en Vechtstreek en Bereikbaarheid Den Helder. Samen met de regio's stellen we Strategische agenda's op om de opgaven per regio helder te krijgen en passende maatregelen vast te stellen, passend bij de doelstellingen van de omgevingsvisie.

In 2021 start de provincie met de uitvoering van projecten uit de programma's OV-knooppunten en Ketenaanpak.

Voor 2021 is € 3,5 miljoen beschikbaar voor fietssubsidies en actieve mobiliteit. Voor de regionale aanpak zet de provincie een subsidieregeling op voor gemeenten. Dit gebeurt, in nauwe samenhang met de subsidieregelingen voor verkeersveiligheid en recreatieve verbindingen. Ook start de provincie diverse studies voor de provinciale infrastructuur, worden diverse studies gestart in samenwerking met de regio's. Op diverse trajecten combineren we dit met onderhoudswerkzaamheden.

Tot en met 2022 zijn de uitgaven hoger dan in de daaropvolgende jaren. Dat komt door de uitkering van incidentele subsidies voor de Zuid-As Terminal (jaarlijks €28-€29 miljoen tot en met 2022), fietssubsidies (€ 9 miljoen) en OV SAAL (afkorting voor Openbaar Vervoer Schiphol Amsterdam Almere Lelystad; € 4,5 miljoen). Vanaf 2023 vervallen deze incidentele subsidies en resteren voornamelijk de subsidie uitgaven voor kleine infrastructuur en gedrag beïnvloeding. De verwerking van het coalitie akkoord veroorzaakt tot en met 2023 fluctuaties in de stortingen in de reserve.

Operationeel doel 4.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse subsidievaststelling betrokken regelingen	Aantal	4	4	4	4	4	4

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
4.1.1	Mobiliteitsbeleid opstellen	1.927	2.420	2.453	2.427	2.277	1.757
4.1.2	Mobiliteitsbeleid uitvoeren	21.845	79.142	63.469	50.574	14.506	12.412
	Totaal lasten	23.772	81.562	65.922	53.001	16.783	14.169
	Totaal baten	-5.238	-2.188	-2.212	-2.220	-2.081	-2.307
	Saldo van baten en lasten	18.535	79.374	63.710	50.781	14.702	11.862
	Stortingen						
4.1.1	Resv. Mobiliteitbeleid	4.363	655	205	205	205	205
4.1.2	Resv. Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden	180.315	19.105	26.246	11.133	8.935	10.511
	Onttrekkingen						
4.1.1	Resv. Mobiliteitbeleid	-646	-1.262	-1.274	-1.075	-925	-405
4.1.2	Resv. Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden	-115.392	-77.019	-64.857	-48.149	-11.925	-9.605
	Resultaat	**87.174**	**20.853**	**24.030**	**12.895**	**10.992**	**12.568**

4.2 Verbeteren en aanleggen infrastructuur

Onze rol

De provincie is eigenaar van wegen, vaarwegen en fietspaden. Vanuit die rol is de provincie verantwoordelijk voor een vlotte en veilige doorstroming van al het verkeer op deze eigen infrastructuur. Daarbij moet de provincie ook zorgdragen voor een veilige en gezonde leefomgeving rondom deze infrastructuur. We programmeren nieuwbouw- en vervangingsprojecten in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI), dat in 2020 is ontstaan uit de doorontwikkeling van het PMI en PMO.

Samenwerkingspartners

Naast locatie- of trajectstudies, pakt de provincie opgaven steeds vaker gebiedsgericht aan met onze partners. Belangrijke samenwerkingspartners zijn de mede-wegbeheerders, (gemeenten, waterschappen en Rijkswaterstaat) en de Vervoerregio Amsterdam (VRA). Hierbij is ook de samenwerking met weggebruikers, belangenorganisaties en omwonenden van belang.

Prioriteiten

Belangrijke prioriteiten voor 2021 zijn:

- doorontwikkeling iMPI
- studie naar verbinding A8-A9
- studie naar onderdoorgang Broek in Waterland
- verduurzaming in de infraketen

Omgevingsfactoren

- Markt
  Uitdagingen op het gebied van onder andere klimaatadaptatie en duurzaamheid, nopen tot intensivering van samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemers. Ook de

sector moet investeren in verduurzaming, mogelijk met aanscherping of bijstelling van bestaande contracten tot gevolg.

- Omgeving
  Ondanks uitstel van de Omgevingswet, waar nieuwe eisen worden gesteld aan het omgevingsproces, is (burger)participatie een steeds belangrijker onderdeel van infrastructurele projecten: van studiefase tot en met realisatiefase. De provincie doet dat steeds meer door de omgeving en gebruiker in een vroegtijdig stadium bij de planvorming te betrekken. Voorbeelden daarvan zijn de onderdoorgang Broek in Waterland en de A8-A9.

4.2.1 Studies voor infrastructuur uitvoeren

Toelichting

De provincie verbetert de bestaande infrastructuur en ontwikkelt waar nodig nieuwe infrastructuur om de leefbaarheid, doorstroming en verkeersveiligheid te verbeteren. Verstedelijking, klimaatverandering, de versnippering van natuurgebieden en de stikstofproblematiek maakt onderzoek hiernaar wenselijk. We nemen daarbij zoveel als mogelijk alternatieven mee, , zoals netwerkmanagement, slimme infrastructuur en oplossingen voor de fiets. Onderzoeken naar infrastructuurprojecten vinden hun basis in de iNHi of volgen uit regionale verstedelijkingsstrategieën of gebiedsgerichte netwerkvisies en bereikbaarheidsprogramma's zoals SBAB. Deze onderzoeken worden als studieproject opgenomen in het iMPI. Verkeersveilig gebruik van onze wegen is en blijft hierbij een belangrijke randvoorwaarde. Naast verduurzaming van de mobiliteit, maakt verduurzaming van onze infrastructuur ook onderdeel uit van de infrastructuur opgaven in het iMPI.

De provincie doet in de studiefase van een project onderzoek naar de problematiek, en werkt mogelijke oplossingen uit. Naast locatie- of trajectstudies, worden opgaven steeds vaker gebiedsgericht aangepakt met onze partners. Het gaat in 2021 in het bijzonder om de verbinding A8-A9, de onderdoorgang Broek in Waterland en studies naar (H)OV en fietsinfrastructuur. Daarnaast kijkt de provincie naar de gevolgen van verstedelijkingsstrategieën op de ontwikkeling van onze infrastructuur. Voor een aantal specifieke studieprojecten is in de begroting apart budget opgenomen. Overige (netwerk)studies en onderzoeken ten behoeve van de provinciale infrastructuur worden gedekt uit het Studiekosten budget. Kleine verbeteringen aan onze infrastructuur, vooral op het gebied van verkeersveiligheid, kunnen direct worden gerealiseerd vanuit de post kleine wegwerkzaamheden.

We activeren de uitgaven voor de projecten in de realisatiefase en schrijven ze af conform de afschrijvingstermijnen per kapitaalgoed, zoals opgenomen in de financiële verordening. Voor de meeste kapitaalgoederen hanteren we een afschrijvingstermijn van 50 jaar. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten (afschrijving) ramen we in de begroting vanaf het jaar volgend op het jaar van in gebruik name met een duur van 50 jaar. Voor de lopende en reeds afgesloten projecten zijn deze kapitaallasten in de Begroting 2021 (en meerjarenraming) verwerkt.

Voor de dekking kapitaallasten van de, nog door PS vast te stellen, toekomstige te realiseren projecten (geprogrammeerd in de studie- en planfase) is vanaf 2022 een stelpost in de begroting opgenomen. Qua omvang is deze stelpost voldoende om de kapitaallasten te dekken van de projecten die in de aankomende jaren in uitvoering worden genomen. Om in de verdere toekomst het totaal aan ambities binnen de studieprojecten te kunnen realiseren, aan we aan in 2021 in de slag met het ontwikkelen van een voorstel. Daarvoor zal in het kader van de doorontwikkeling

van het iMPI zowel onderzoek plaatsvinden naar een strategie om de kosten van de provinciale infrastructuur (aanleg, beheer, onderhoud en vervanging) op de lange termijn te dekken, als mede naar het in kaart brengen en prioriteren van de opgaven in de provinciale infrastructuurnetwerken.

De hogere uitgaven aan studiekosten in 2021 en 2022 worden veroorzaakt door de verwerking van het coalitie akkoord in de begroting: onderdoorgang Broek in Waterland (€ 0,5 miljoen), bereikbaarheid Den Helder (€ 1 miljoen) en bereikbaarheid Gooi en Vechtstreek (2 miljoen). De verwerking van het coalitie akkoord veroorzaakt tot en met 2023 fluctuaties in de stortingen in de reserve.

Operationeel doel 4.2.1 Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Voortgang studies en projecten (aantal faseafrondingen)	Aantal	0	10	10	10	10	10
Afronding projecten (aantal gerealiseerd)	Aantal	4	10	9	13	5	8

Investeringen

In onderstaande tabel is de meerjarenraming van de nieuwe investeringsprojecten opgenomen op basis van het jaar van oplevering van een project. De uitvoeringskosten van de studieprojecten zijn indicatieve bedragen. De kosten van de projecten in de planfase zijn nog niet zeker, omdat deze projecten nog in voorbereiding zijn, maar zullen waarschijnlijk tot uitgaven leiden in de aangegeven jaren. Voor de projecten in de realisatiefase zijn al kredieten beschikbaar en deze uitgaven zullen zeker worden gedaan.

Verwachte investeringen nieuwe infrastructuur (x € 1.000)

	2021	**2022**	**2023**	**2024**
Indicatie netto* investeringen studiefase	300	12.900	23.210	23.440
Geschatte netto investeringen planfase	7.950	13.350	13.200	4.660
Geraamde netto investeringen realisatiefase	43.890	79.880	46.390	10.130
Totaal netto investeringen nieuwe infrastructuur	**52.140**	**106.130**	**82.800**	**38.230**

* Dit zijn de investeringsbedragen die (via de kapitaallasten) ten laste van de provincie Noord-Holland komen en de bedragen in bovenstaande tabel zijn dus exclusief de bijdragen van derden.

4.2.2 OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen

Toelichting

De provincie Noord-Holland werkt continu aan het verbeteren van de infrastructuur op het gebied van openbaarvervoer-voorzieningen (OV), (vaar)wegen, fietspaden en kunstwerken. Doelstellingen hierbij zijn het optimaliseren van de doorstroming, veiligheid en leefbaarheid.

Enkele voorbeelden van deze activiteiten zijn:

- *Hoogwaardige Openbaar Vervoer verbinding (HOV) in 't Gooi*
  Om filevrij te kunnen reizen leggen verschillende overheden gezamenlijk tussen Huizen en Hilversum een HOV-busverbinding aan. . HOV in 't Gooi is een gezamenlijk project van de gemeenten Huizen, Blaricum, Laren, Eemnes, Hilversum en de provincie Noord-Holland. Ook ProRail, het Goois Natuurreservaat en Rijkswaterstaat zijn nauw betrokken bij dit HOV-project. Begin 2019 is het contract voor de bouw van een busbaan, een spoorwegonderdoorgang, een fly-over en een natuurbrug voor het deeltracé Laren-Hilversum gegund. In het najaar van 2022 wordt dit deelproject opgeleverd. De aanbestedingsprocedures voor de deeltracés in Huizen, Blaricum en Eemnes starten naar verwachting eind 2020/begin 2021.
- *Koopvaardersschutsluis*
  De Koopvaardersschutsluis in Den Helder is niet alleen dringend aan onderhoud toe, ook de kolk van de sluis wordt verlengd tot 115 meter. De uitvoering vindt naar verwachting in 2023 plaats. Om de doorgang van het scheepvaartverkeer in het Noordhollandsch Kanaal tijdens de renovatie te garanderen, komt er een omvaarroute via de Boerenverdrietsluis en de Zeedoksluis.
- *N241 A.C.de Graafweg*
  Ter verbetering van de verkeersveiligheid en het garanderen van de doorstroming pakt de provincie de A.C. de Graafweg (N241) aan. Medio 2021: start werkzaamheden, 2023: oplevering.
- *HOV Aalsmeer-knooppunt Schiphol Zuid*
  De provincie is gestart met de aanleg van de hoogwaardige openbaarvervoerverbinding tussen Aalsmeer en Schiphol-Zuid (HOVASZ). Naast de busbaan wordt de N196 in de Haarlemmermeer, de Burgemeester Kasteleinweg in Aalsmeer en de Koningin Maximalaan in Uithoorn, inclusief de fietspaden, opnieuw ingericht. De aanleg van HOVASZ is eind 2021 afgerond.
- De Haukesschutsluis
  Aan de rand van de Wieringermeerpolder ligt de Haukkesschutssluis die in eigendom en beheer is bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Deze sluis moet worden vervangen wegens einde levensduur. Op grond van de Waterwet ligt de zorg voor vaarwegen bij provincies. Omdat de sluis er is voor de vaarwegbelangen zal de provincie moeten bijdragen aan de vervanging van de sluis. Over de hoogte hiervan wordt nog gesproken met HHNK, waarna de middelen hiervoor gereserveerd moeten worden in het iMPI.

Een totaal overzicht van alle lopende studies en in uitvoering zijnde projecten is te vinden in het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI)

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
4.2.1	Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren	7.670	12.030	14.388	15.941	17.243	15.645
4.2.2	OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen	1.054	292	292	291	291	291
	Totaal lasten	8.724	12.322	14.680	16.232	17.534	15.936
	Totaal baten	-19.223	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	-10.499	12.322	14.680	16.232	17.534	15.936
	Stortingen						
4.2.1	Resv. Kaplst. OV	10.796	0	0	0	0	0
4.2.1	Resv. Kaplst. Wegen	13.346	0	0	0	0	0
4.2.1	Resv. Ontwikkelen provinciale Infrastructuur	278.667	33.804	19.824	20.834	19.874	19.374
	Onttrekkingen						
4.2.1	Resv. Kaplst. OV	-95	-95	-95	-95	-534	-867
4.2.1	Resv. Kaplst. Wegen	-543	-2.575	-2.661	-2.754	-2.912	-2.912
4.2.1	Resv. Ontwikkelen provinciale Infrastructuur	-32.610	-104.152	-6.201	-4.383	-3.335	-1.250
	Resultaat	**259.063**	**-60.697**	**25.547**	**29.834**	**30.627**	**30.281**

4.3 In stand houden infrastructuur

Onze rol

De provincie is eigenaar en wegbeheerder van 645 km wegen, 50 km busbanen en 246 km vaarwegen. Langs een groot deel van deze N-wegen liggen fietspaden (384 km) die eigendom van de provincie zijn. Op deze infrastructuur beheert de provincie 590 kunstwerken, zoals bruggen, sluizen, tunnels en ecoducten. Om te zorgen voor een goede doorstroming en veilige (vaar)wegen, beheert de provincie ook een verkeerscentrale, dynamische verkeersmanagementsystemen (DVM), een tunnelcentrale, brugbediencentrale en diverse steunpunten.

Samenwerkingspartners

Voor de instandhouding van de infrastructuur is de provincie Noord-Holland 10-jarige gebiedscontracten aangegaan met verschillende gebiedsaannemers. In totaal zijn er zes gebiedscontracten, waarmee de provincie het beheer en onderhoud van de provincie vormgeeft. Daarnaast stemt de provincie de werkzaamheden op het gebied van beheer en onderhoud af met Rijkswaterstaat, Hoogheemraadschappen, Metropoolregio Amsterdam (MRA) en gemeenten.

Prioriteiten:

- verduurzaming infrastructuur
- uitvoeren programma Machinerichtlijn
- aanpak chroom-6 bruggen
- verbetering biodiversiteit.

4.3.1 Opstellen beheerbeleid en programmeren

Toelichting

De provincie Noord-Holland is eigenaar en beheerder van een infrastructuurnetwerk (kapitaalgoederen) van wegen, vaarwegen, fietspaden en busbanen. De provincie heeft de wettelijke zorgplicht voor deze kapitaalgoederen. Dit staat beschreven in de nieuwe Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2020-2023 (NIKG). Zo staat erin beschreven wat de opbouw van onze kapitaalgoederen is, hoe deze worden onderhouden en wat de kosten hiervan zijn.
De NIKG stelt ook beleidskaders en financiële kaders vast voor het beheer en onderhoud. En laat zo de lange termijn ontwikkeling van de financiën van deze kapitaalgoederen van de provincie zien. Voor mogelijke beleidswijzigingen, trends en ontwikkelingen is een kosteninschatting gegeven. Voor 2021 geldt dat binnen de huidige middelen geen mogelijkheden zijn om extra uitgaven te doen voor nieuwe beleidswijzigingen, trends en ontwikkelingen zoals omschreven in NIKG. Deze middelen zullen (jaarlijks) bij de Kaderbrief ter besluitvorming worden voorgelegd.
Op basis van de gestelde beleidskaders en kwaliteitseisen uit de NIKG wordt het onderhoudprogramma opgesteld (iMPI).

Naast het reguliere beheer en onderhoud worden de volgende projecten binnen de benoemde prioriteiten opgeleverd:

Verduurzaming
Om energie te kunnen besparen (20-30% van het totale energieverbruik) plaatst de provincie ledverlichting bij de wegverlichting. In 2020 wordt voor een bedrag van € 6,5 miljoen aan ledverlichting uitgerold. Om de opdracht met de huidige middelen op te pakken worden de gebieden Kop van Noord-Holland, Gooi & Vechtstreek en Noord-Holland Zuid in 2020 grotendeels van LED voorzien (€ 4,75 miljoen). Van de overige middelen (€ 1,75 miljoen) worden de SOX lampen vervangen door led. Budget voor de resterende gebieden is momenteel niet beschikbaar.

Machinerichtlijn (MRL)
De provincie Noord-Holland is wettelijk verplicht om haar beweegbare kunstwerken te laten voldoen aan de Machinerichtlijn (MRL). De MRL is wetgeving voor veilig gebruik en beheersing van risico's voor gebruikers, bedienend en onderhoudspersoneel van machines. Voor het uitvoeringsprogramma MRL voor beweegbare kunstwerken is € 29,1 miljoen beschikbaar. De provincie voert het programma uit in lijn met de aansluiting van de beweegbare kunstwerken op de bediencentrale.

Aanpak chroom-6
In 2018 is chroom-6 vastgesteld in oude verflagen van ongeveer de helft van de beweegbare kunstwerken. De provincie schat de meerkosten voor onderhoud op dit moment in op totaal € 4,6 miljoen (op basis van 23 objecten waar nu een verhoogd gehalte chroom-6 is vastgesteld). Voor het jaar 2021 heeft de provincie € 0,9 miljoen beschikbaar gesteld voor de dekking van de verwachte meerkosten voor de geplande onderhoudsmaatregelen.

Verbeteren biodiversiteit
Het 'Beheerplan verbetering biodiversiteit groenzones Provinciale Infrastructuur, deel 1 Beheerprincipes' beschrijft de integrale visie op het versterken van de biodiversiteit.
Er zijn diverse maatregelen beschikbaar om de biodiversiteit in bermen te verhogen. Sinusmaaien wordt als belangrijke maatregel benoemd als titel van de begrotingspost. De invulling van verhoging van biodiversiteit behelst ook de aanleg van houtrillen, transitie van beplanting et cetera. Op basis van het beheerplan Biodiversiteit komt de gebiedsaannemer met voorstellen voor maatregelen. Na toetsing op prioriteit en kosten realiseert worden die de komende jaren uitgevoerd.

Operationeel doel 4.3.1 Opstellen beheerbeleid en programmeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Percentage wegen(incl. kunstwerken) voldoet aan beeld kwaliteitseisen	Percentage	97%	95%	95%	95%	95%	95%
Wegbelevings onderzoek (% zeer tevreden weggebruikers)	Percentage	72%	80%	80%	80%	80%	80%
Elektriciteitsverbruik voor exploitatie van infrastructuur (kWh)	Percentage	100%	90%	80%	70%	45%	45%

4.3.2 OV, wegen en kunstwerken in stand houden

Toelichting

Vanuit haar zelfstandige rol als wegbeheerder is de provincie verantwoordelijk voor het in stand houden van de provinciale infrastructuur. Daarvoor worden diverse activiteiten uitgevoerd, zoals vast en variabel onderhoud, diverse renovatieprojecten en vervangingen. Het vaste en variabele onderhoud is ondergebracht in zes gebiedscontracten. Renovaties en vervangingen zijn ondergebracht in projecten, soms in combinatie met aanleg van nieuwe infrastructuur.

Enkele voorbeelden van deze activiteiten:

- *Gebiedscontracten*
  Het beheren en onderhouden van het provinciaal areaal wordt uitgevoerd door aannemerscombinaties, in de gebieden: Kop van Noord-Holland, Alkmaar & West-Friesland, Zuid-Kennemerland/IJmond, Zaanstreek-Waterland, Noord-Holland-Zuid, Gooi en Vechtstreek.
  De aannemerscombinaties zijn verantwoordelijk voor het dagelijks en variabel onderhoud, de programmering en planning hiervan, bouwcommunicatie en de klachtenafhandeling.
- *Cruquiusbrug*
  De provincie vernieuwt de Cruquiusbrug (N201). In 2022-2023 vervangt zij de oostelijke brug richting Heemstede. Ook vindt er in deze periode groot onderhoud plaats aan de westelijke brug richting Hoofddorp. De nieuwe brug wordt circulair, energieneutraal en zo onderhoudsarm mogelijk gebouwd. Gunning: voorjaar 2021, oplevering in 2023.
- *N243 Herinrichting en onderhoud*
  De N243 is de provinciale weg door Schermer, Beemster en Koggenland. Het is een smalle weg met veel verkeer, een aantal drukke kruisingen en veel directe wegaansluitingen van woningen en bedrijven. De provincie maakt de N243 veiliger en voert groot onderhoud uit. De werkzaamheden starten in 2020 en duren tot eind 2021.
- *N235 en N247 Bereikbaarheid Waterland*
  Fietsers, automobilisten en reizigers in het openbaar vervoer hebben behoefte aan een bereikbaar Waterland (N235 en N247 Bereikbaarheid Waterland). De provincie Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam werken samen met de gemeenten Waterland, Purmerend, Edam-Volendam en Amsterdam aan de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid in de regio Waterland. In 2020 is gestart met de werkzaamheden die tot 2023 zullen duren.
- *Renovatie Koopvaardersschutsluis*

Zie ook operationeel doel 4.2.2

- *Bruggen Krommenie*
  De bruggen Krommenie liggen over de Nauernasche Vaart, in de N203 in de gemeente Zaanstad en zijn belangrijk voor zowel vaar- als wegverkeer. De bruggen zijn aan het eind van hun levensduur. In 2018 is levensduurverlengend onderhoud aan de bruggen verricht. De provincie Noord-Holland onderzoekt hoe en wanneer de vervanging/renovatie van de bruggen Krommenie gaat plaatsvinden.

Een totaal overzicht van alle lopende studies en in uitvoering zijnde projecten is te vinden in het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI).

Operationeel doel 4.3.2 OV, wegen en kunstwerken in stand houden

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Projecten afgerond volgens kwaliteitseisen scope	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Nauwkeurigheid raming kasritme	Percentage	80%	80%	80%	80%	80%	80%

Investeringen

Verwachte vervangingsinvesteringen wegen en kunstwerken (x € 1.000)

	2021	**2022**	**2023**	**2024**
Verwachte vervangingsinvesteringen wegen	16.500	19.100	25.000	11.200
Verwachte vervangingsinvesteringen kunstwerken	8.600	7.100	200	0
Totaal	**25.100**	**26.200**	**25.200**	**11.200**

4.3.3 Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren

Toelichting

De provincie voert noodzakelijke oeververvangingsprojecten uit op basis van inspectieonderzoeken en waarnemingen door (vaar)weginspecteurs. Het dagelijks beheer aan de vaarwegen wordt doorlopend binnen de verschillende gebiedscontracten uitgevoerd. Dit geldt ook voor de behandeling van schades. In 2020 worden diverse omvangrijke oeververvangingsprojecten opgeleverd. In 2021 zijn meerdere oevertrajecten in voorbereiding die in 2022 en volgende jaren worden opgeleverd.
De provincie gaat de oeververvangingsprojecten voor de komende 6 à 8 jaar aanbesteden aan één partij. Deze aanbesteding is in 2019 voorbereid en wordt naar verwachting in 2020 afgerond. Bij deze aanbesteding is duurzaamheid het belangrijkste criterium. Denk daarbij aan het structureel verminderen van 80% van de milieukosten, (door bijvoorbeeld CO_2-reductie, minder materiaal- en energiegebruik en toepassing van zoveel mogelijke herbruikbare materialen) en voorzieningen ten behoeve van de biodiversiteit en de waterkwaliteit (zoals natuurvriendelijke oevers). Het streven is daar waar kansen zijn voor natuurvriendelijke oevers, deze structureel als het nieuwe duurzame normaal toe te passen.

Operationeel doel 4.3.3 Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Realisatie (natuurvriendelijke) oevers (in km)	Aantal	0	31,08	0	14,38	4,6	4,9
Ongeplande stremmingen door risicogestuurd beheer oevers	Aantal	0	0	0	0	0	0

Investeringen

Verwachte vervangingsinvesteringen vaarwegen (x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024
Verwachte vervangingsinvesteringen vaarwegen	18.300	24.100	7.400	14.600

4.3.4 Beheeractiviteiten centrales uitvoeren

Toelichting

De provincie beschikt over één verkeerscentrale in Hoofddorp. Vanuit deze verkeerscentrale worden zowel de tunnel (Waterwolf- en Abdijtunnel) als het Amstelaquaduct bediend, de zogenaamde 'tunnel desk'. Daarnaast wordt op een andere (verkeersmanagement) desk in de verkeerscentrale, dagelijks alle informatie verzameld over de situatie op de weg. Met behulp van deze informatie worden bij onvoorziene omstandigheden op de weg verkeerslichten op afstand aangepast, worden Dynamische Route Informatiepanelen aangestuurd en kunnen regelscenario's worden ingezet. Dit om de beschikbare infrastructuur zo optimaal mogelijk te benutten.

Naast de verkeerscentrale in Hoofddorp beschikt de provincie over een bediencentrale voor het op afstand bedienen van bruggen en sluizen. Deze centrale is gelegen in Heerhugowaard en maakt onderdeel uit van het energieneutrale steunpunt De Lange Balk. Ook bij deze centrale geldt dat het dagelijks beheren en onderhouden van de benodigde apparatuur om de bruggen en sluizen te kunnen bedienen, door de provincie wordt uitgevoerd.

De verkeerscentrale (Hoofddorp) en een bediencentrale voor bruggen en sluizen maken bouwkundig geen onderdeel uit van de NIKG. In 2020 wordt onderzoek gedaan naar de behoefte van vervanging. Indien noodzakelijk zal in de Kadernota 2022 een verzoek voor extra budget opgenomen worden.

Voor het operationeel houden van de centrale wordt onderzocht in hoeverre het huidige budget voldoende is ook in relatie tot de i-diensten (Vmaas).

Operationeel doel 4.3.4 Beheeractiviteiten centrales uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beschikbaarheid aansturing VRI's	Percentage	99,7%	99,7%	99,7%	99,7%	99,7%	99,7%
Halen van aanrijtijden en functieherstelttijden VRI's	Percentage	90%	90%	90%	90%	90%	90%

Beschikbaarheid Waterwolftunnel	Percentage	98,5%	97,5%	97,5%	97,5%	97,5%	97,5%

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.3

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
4.3.1	Opstellen beheerbeleid en programmeren	249	1.111	1.211	1.751	2.253	2.765
4.3.2	OV, wegen en kunstwerken in stand houden	49.495	93.703	58.477	58.219	52.925	48.944
4.3.3	Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren	10.111	31.186	10.469	10.838	11.197	11.660
4.3.4	Beheeractiviteiten centrales uitvoeren	0	8	8	8	8	8
	Totaal lasten	59.855	126.008	70.165	70.816	66.383	63.377
	Totaal baten	-2.827	-35.563	-5.127	-6.202	-3.429	-3.429
	Saldo van baten en lasten	57.028	90.445	65.038	64.614	62.954	59.948
	Stortingen						
4.3.3	Resv. Groot onderhoud Vaarwegen	643	9.299	6.000	6.000	6.000	6.000
4.3.2	Resv. Groot onderhoud wegen	20.346	17.657	15.018	16.357	17.667	12.672
4.3.2	Resv. Investeringen kunstwerken	13.526	10.190	1.800	1.000	1.200	0
4.3.2	Resv. Kapls. kunstwerken	6.148	8.574	1.300	800	600	0
4.3.3	Resv. Kapls. Vaarweg	-40	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
4.3.3	Resv. Groot onderhoud Vaarwegen	-6.356	-11.745	-4.579	-7.809	-6.318	-6.198
4.3.2	Resv. Groot onderhoud wegen	-30.075	-29.142	-22.500	-20.922	-17.825	-12.736
4.3.2	Resv. Investeringen kunstwerken	-6.148	-8.574	-1.300	-800	-600	0
4.3.2	Resv. Kapls. kunstwerken	-120	-103	-283	-315	-780	-817
4.3.3	Resv. Kapls. Vaarweg	0	0	0	-9	-9	-9
	Resultaat	**54.952**	**86.601**	**60.494**	**58.916**	**62.889**	**58.860**

4.4 Optimaliseren gebruik netwerk

Onze rol

Met verkeersmanagementmaatregelen benut de provincie de beschikbare verkeersnetwerken zo optimaal mogelijk zodat aan de actuele vraag naar mobiliteit kan worden voldaan. De provincie Noord-Holland heeft een direct belang bij het stimuleren en ontwikkelen van innovaties. Door optimalisatie van producten en processen verbetert de provincie haar bedrijfswaarden. Daarnaast kunnen innovaties worden aangejaagd die de markt niet alleen kan realiseren. Verder wil de provincie haar infrastructuur inzetten om duurzame energie op te wekken en energiegebruik te reduceren om op deze manier bij te dragen aan de energietransitie.

Samenwerkingspartners

De provincie werkt nauw samen met organisaties als het Ministerie van Infrastructuur en Milieu,

Rijkswaterstaat, gemeenten, waterschappen, openbaarvervoerbedrijven, de Vervoerregio Amsterdam, kennisinstituten, ingenieursbureaus, aannemers, automobielfabrikanten en diverse andere marktpartijen.

4.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

Toelichting

Het netwerkmanagement en verkeerskundig beheer bestaat uit een samenspel van een aantal dagelijks uit te voeren activiteiten. Waaronder:

Verkeersmanagement op de vaarweg
Met de 'Blauwe Golf' wordt het optimum gezocht tussen doorvaart voor de scheepvaart en de hinder door brugopeningen voor het wegverkeer. Brugbedienaren van de provincie en andere overheden hebben beter zicht op de scheepvaart en kunnen beter plannen met de beschikbare informatie.

Bediening van bruggen, sluizen en tunnels
De aansturing van de brug- en sluisbedienaars is per 1 november 2020 weer geheel in handen van de provincie gekomen. Daarnaast zijn de bedienaars die zijn opgeleid om bruggen en sluizen op afstand te bedienen, in dienst gekomen van de provincie. De overige bedienaars worden door een externe partij geleverd.
De provincie Noord-Holland wil het vervoer over water stimuleren. Dit leidt tot een betere doorstroming van zowel de scheepvaart als het verkeer op de weg. Daarom is de provincie gestart met de centrale bediening van bruggen en sluizen. Vanaf 2018 zijn de eerste bruggen en sluizen in Noord-Holland vanuit één centrale plek bediend. Op de centrale worden tot medio 2021 in ieder geval 12 bruggen in Noord-Holland aangesloten.

Verkeersmanagement op de weg
Op verschillende manieren optimaliseert de provincie Noord-Holland het gebruik van het beschikbare netwerk. De verkeerscentrale Hoofddorp observeert het verkeer met camera's en door lussen in de weg. De verkeerscentrale past, waar nodig groentijden aan en gebruikt vooraf vastgestelde regelscenario's.

Het afstemmen van werkzaamheden en evenementen
Indien voor werkzaamheden of/evenementen verkeersmaatregelen op de provinciale (vaar)weg noodzakelijk zijn, is hiervoor toestemming van het Verkeerscoördinatiepunt (VCP) vereist. Verkeersmaatregelen die een aanzienlijke invloed hebben op de doorstroming stemt de provincie vooraf af binnen het samenwerkingsverband van alle (vaar)wegbeheerders in Noord-Holland. Daarnaast geeft de provincie vergunningen en ontheffingen af voor werkzaamheden aan de (vaar)weg en exceptionele (vaar)transporten. In 2020 is de provincie gestart met het treffen van de nodige maatregelen ter voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet in 2021.

Incidentmanagement
De weg inspecteurs van de provincie staan dagelijks klaar voor een vlotte en veilige doorstroming op de provinciale wegen. Incidentmanagement speelt hierbij een belangrijke rol. Dit behelst het geheel aan maatregelen die er voor moeten zorgen de weg zo snel mogelijk vrij te maken voor het verkeer nadat een pech- of ongeval heeft plaatsgevonden. Daarbij rekening houdend met de verkeersveiligheid, de behartiging van belangen van mogelijke slachtoffers en de beheersing van de ontstane schade.

Gladheidsbestrijding
Veiligheid op de weg in de wintermaanden is van groot belang. Zodra er gladheid te verwachten wordt, staan de gladheidsbestrijders paraat om de weg op te gaan, ook midden in de nacht. Vanuit de diverse steunpunten vindt de (coördinatie van de) gladheidsbestrijding plaats. In 2018 is gestart met de pilot Grass2grit waarbij de gladheid wordt bestreden met dooimiddel gemaakt van sap uit bermgras. Dit project wordt meegefinancierd door middel van een Europese Life-subsidie. Inmiddels is een fabriek in maart geopend en en voert Grass2Grit testen uit op de N504 ten noorden van Alkmaar.

Optimaliseren verkeerslichten
In het Beleidskader Verkeersmanagement is vlot en veilig door Noord-Holland verder geoperationaliseerd. De provincie geeft hierin aan om 6% betere doorstroming en 10% betere betrouwbaarheid te bereiken. Hiervoor wordt de verkeerskundige werking van ieder provinciaal verkeerslicht elke drie jaar doorgelicht en bijgesteld. Een dashboard maakt de effectiviteit van verkeerslichten inzichtelijk.

Mede vanwege de corona-crisis is in 2020 de nadruk gelegd op het langer en vaker groen geven aan voetgangers en fietsers om de mogelijkheid te bieden om anderhalve meter afstand te houden. De provincie heeft daarbij ook actief hulp aangeboden aan inliggende gemeenten bij het instellen van hun verkeerslichten bij bijvoorbeeld (basis)scholen. Mogelijk moeten deze specifieke regelingen voor corona in 2021 gecontinueerd worden.

Het in 2020 ontwikkelde prioriteitskader voor de regeling van verkeerslichten geeft de mogelijkheid om per kruispunt aan te geven wat de belangrijkste modaliteit is en welke richtingen voorrang moeten krijgen. Hierbij is ook nadrukkelijk het vrachtverkeer betrokken. Om de uitstoot door vrachtwagens te beperken kijkt de provincie in 2021 of ze op een aantal plaatsen gericht voorrang kan geven aan vrachtwagens.

Vaartuigen
De provincie beschikt over vier vaartuigen. Deze vaartuigen worden gebruikt voor voor diverse toezichthoudende handelingen op de vaarweg zoals schouw, inspecties van vaarwegen en kunstwerken op of aan het water. De kosten voor het vast onderhoud (brandstof, onderhoud, inspecties) van de vaartuigen maken deel uit van de begroting. Verduurzamen en vervangingsopgave zijn niet begroot. Deze kosten worden in 2021 in beeld gebracht. Indien noodzakelijk zal in de Kadernota 2022 een verzoek voor extra budget opgenomen worden.

Operationeel doel 4.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Verbeteren doorstroming d.m.v. optimaliseren VRI's	Percentage	1%	6%	6%	6%	6%	6%
Gemiddelde aanrijtijd weginspecteurs op incidenten (in minuten)	Aantal	-	30	30	30	30	30

Investeringen

Verwachte vervangingsinvesteringen steunpunten (vaar)wegen en dynamisch verkeersmanagement wegen (x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024
Verwachte vervangingsinvesteringen steunpunten (vaar)wegen	2.700	1.500	1.300	0
Verwachte vervangingsinvesteringen dynamisch verkeersmanagement wegen	800	800	800	400
Totaal	**3.500**	**2.300**	**2.100**	**400**

4.4.2 Innovatieprojecten mobiliteit doorvoeren

Toelichting

De provincie heeft als streven om haar activiteiten continu te verbeteren. Hiertoe worden onder meer innovatieprojecten uitgevoerd ten aanzien van duurzaamheid en Smart Mobility.

Duurzame innovaties

De provincie zet in op innovaties die veel impact hebben op grondstoffen- en CO_2-reductie.

- Industrieel, Flexibel en Demontabel (IFD), zoals bij de Cruquiusbrug
  De provincie draagt bij aan het ontwikkelen van verschillende IFD-specificaties.
- Circulair bouwen
  De provincie werkt aan een uniforme uitvraag voor circulair bouwen.
- Levensduurverlengende innovaties
  Samen met de TU Delft ontwikkelt de provincie levensduur verlengende innovaties zoals bijvoorbeeld epoxy asfalt op de N240 dat een vier tot vijf keer langere levensduur heeft.
- Energieopwekking en -besparing
  De provincie kan haar infrastructuur inzetten voor innovaties ten behoeve van duurzame energieopwekking
    - een fietspad, of een deel hiervan, uitgerust met een zonnewegdek.
    - Een energieneutrale beweegbare brug (Cruquius).

Smart Mobility

Met Smart Mobility kijken we naar de veranderingen in de samenleving op het gebied van mobiliteit en kijken we welke innovaties nodig zijn om de doorstroming, veiligheid en leefbaarheid te verbeteren. Onder andere door het intelligenter maken van verkeerslichten, zodat de informatie aan de weggebruiker verbetert (onder andere adviessnelheid om groen te halen), prioriteit voor doelgroepen mogelijk wordt en de doorstroming op het netwerk verder geoptimaliseerd kan worden. In het Uitvoeringsprogramma Smart Mobility onderzoeken we welke innovaties geschikt zijn voor toepassing binnen de provincie Noord-Holland. Het Uitvoeringsprogramma is, mede vanwege de Corona maatregelen waardoor het real live testen lastiger was, verlengd tot en met 2021. Eind 2020 zal er aan de hand van een herijking van de Koers Smart Mobility 2030 zicht worden geboden op de verdere uitrol van Smart Mobility voor 2021 en verder.

- De iVRI (intelligente verkeersregelinstalatie)
  In het kader van het Uitvoeringsprogramma Smart Mobility worden 52 VRI's van de provincie aangepast. Om alle 265 VRI's in de provincie uit te rusten als iVRI, is een versnelde uitrol nodig van ongeveer 25 VRI's per jaar. Samen met de reguliere vervanging (circa vijftien per jaar) zijn dan in circa vijf jaar alle VRI's op provinciale wegen vervangen

door iVRI's. Hiermee profiteert de provincie optimaal van de diensten die in dit kader door de markt zijn ontwikkeld. De weggebruiker ervaart een betere doorstroming, bepaalde doelgroepen (vracht, OV, fiets) krijgen gericht voorrang waardoor wachttijden verminderen en het netwerk wordt verder geoptimaliseerd.

- Fietsen en OV
  Om het fietsen te stimuleren, kijken we of de reisinformatie voor fietsers kan verbeteren, bijvoorbeeld informatie over stallingsmogelijkheden en doorfietsroutes. De doorstroming in het openbaar vervoer wordt verbeterd door continue verbetering van verkeerslichten en prioriteitstelling voor het OV (o.a. met iVRI's). De gevolgen van Corona voor deze modaliteiten worden bekeken.
- Deelsystemen
  De provincie kijkt naar de mogelijke impact van deelsystemen (fiets, auto) op de stedelijke en rurale netwerken en de provinciale rol die nodig is om ervoor te zorgen dat er door de hele provincie een goed functionerend mobiliteitssysteem blijft bestaan. De 'first en last mile' zijn hierbij belangrijk. Op sommige locaties kan een zelfrijdende shuttlebus een rol van betekenis krijgen. Een test hiermee is in voorbereiding.
- Connected en zelfrijdende auto's
  Daarnaast brengen we samen met verschillende autofabrikanten, (o.a. Nissan, Fiat en BMW) de impact van connected en zelfrijdende auto's in beeld zodat we hier vanuit onze rol als wegbeheerder en beleidsmaker op kunnen inspelen.
- Europees project Socrates
  Ook richt Smart Mobility zich op de digitalisering in verkeer en vervoer en het gedrag van de weggebruikers en reizigers als gevolg daarvan. Zo werken we in het Europese project Socrates met verschillende private partijen aan de informatie uitwisseling tussen verkeerscentrales en de service providers en automobiel industrie. Doel is de informatie voor weggebruikers te verbeteren door informatie te combineren en uit te proberen in welk mate mensen bereid zijn een alternatief reisadvies te gebruiken, bijvoorbeeld om uitstoot op bepaalde corridors te vermijden.
- Coöperative adaptive cruise control
  Samen met TNO en de TU Delft onderzoekt de provincie de impact van coöperative adaptive cruise control (CACC) op doorstroming en veiligheid.
- Communicatietechnieken voertuigen en VRI's
  Op Europees niveau is er discussie over de toepassing van twee verschillende communicatietechnieken tussen voertuigen en VRI's. De provincie past beide technieken toe en doet onderzoek naar specifieke toepassingen en de effecten daarvan. Dat doen we onder andere in het Europese project Concorda waar we onze proeftuin Smart Mobility rondom Schiphol gebruiken om samen met Fiat en NXP de Europese standaarden voor coöperatief rijden te testen.
- Interactie gebruiker Smart Mobility-toepassingen
  De provincie zoekt interactie tussen de gebruiker en toepassingen van Smart Mobility, data-uitwisseling met logistieke partijen en fietsverkeer voor Smart Mobility-toepassingen worden onderzocht.
- Verbeteren effectiviteit regionaal verkeersnetwerk
  Samen met de gemeente Amsterdam en Rijkswaterstaat werken wij aan het automatiseren van verkeersmanagement maatregelen vanuit de centrales om het verkeer te verbeteren. Daarbij wordt ook gekeken naar de doorstroming van fietsers en het openbaar vervoer. Om de effectiviteit van het huidige verkeersmanagement in het regionale verkeersnetwerk verder te verbeteren, sluit de provincie verkeerslichten van gemeenten aan op de eigen verkeerscentrale. Daarnaast bekijkt de provincie de mogelijkheid om de operatie van

verkeersmanagement uit te besteden als een zogenaamde iDienst zodat deze efficiënter verloopt (zie ook OD Verkeersmanagement). Door de verkeerssituatie te voorspellen kan het huidige verkeersmanagement effectiever worden. Daarom werken wij samen met data-scientisten aan het voorspellen van de verkeerssituatie door het toepassen van machine-learning op de verkeersdata.

- Coast to Coast (C2C) De provincie Noord-Holland participeert vanaf 2013 in het Coast to Coast-programma. Het programma is gericht op samenwerking en kennisuitwisseling met California op het gebied van slimme en duurzame (e-)mobiliteit en klimaatverandering. Het programma is verlengd tot en met 2021 maar structurele financiering is nodig om het programma verder gestalte te geven. Naast het realiseren van een stevig netwerk tussen overheden, onderzoekscentra en bedrijfsleven heeft het programma concrete resultaten opgeleverd. Deze resultaten dragen bij aan verduurzaming van de economie. Ook levert het programma kansrijke initiatieven op gebied van verduurzaming van mobiliteit en daarmee een bijdrage aan aanpak van klimaatverandering. Zo wordt hier met online seminars aandacht vor gevraagd en worden concrete investeringsprojecten opgezet, zowel in California als hier. De ontwikkelingen zullen de komende jaren in toenemende mate gaan versnellen. Een van de concrete samenwerkingsinitiatieven die voortkomen uit het C2C programma is de samenwerking tussen Nissan en de provincie Noord-Holland waarbij onderzocht worden hoe geautomatiseerde systemen kunnen communiceren met onze wegkantsystemen en de infrastructuur.

Operationeel doel 4.4.2 Innovatieprojecten mobiliteit uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Investeren in innovatieve projecten (aantal pilots)	Aantal	0	10	10	10	10	10
Investeren in innovatieve projecten (t.o.v. totaal PMI / PMO)	Percentage	7	7	7	7	7	7

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.4

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
4.4.1	Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren	27.851	28.661	28.753	29.529	29.276	28.881
4.4.2	Innovatieprojecten mobiliteit doorvoeren	6.526	18.723	7.023	2.844	1.990	1.928
	Totaal lasten	34.378	47.384	35.776	32.373	31.266	30.809
	Totaal baten	-1.910	-1.866	-1.687	-1.655	-1.704	-1.657
	Saldo van baten en lasten	32.468	45.518	34.089	30.718	29.562	29.152
	Stortingen						
4.4.2	Resv. Innovatieprojecten mobiliteit	25.200	1.245	352	442	47	0
	Onttrekkingen						
4.4.2	Resv. Innovatieprojecten mobiliteit	-6.392	-16.777	-5.170	-916	-62	0
	Resultaat	**51.276**	**29.986**	**29.271**	**30.244**	**29.547**	**29.152**

4.5 OV waarborgen

Onze rol
De provincie is opdrachtgever voor het openbaar vervoer in de regio's Noord-Holland Noord, Haarlem-IJmond en Gooi- en Vechtstreek als concessieverlener van het openbaar vervoer.
Goed openbaar vervoer is een essentiële voorwaarde om de provincie de komende decennia bereikbaar en leefbaar te houden en de economie verder te laten groeien. Goed openbaar vervoer houdt regio's aantrekkelijk om te wonen, te werken, te leren, te ondernemen en te bezoeken. De provincie zet in op economisch vitale en leefbare regio's.

Samenwerkingspartners
Belangrijke samenwerkingspartners zijn andere opdrachtgevers voor het openbaar vervoer (vertegenwoordigd in het DOVA), de Vervoerregio Amsterdam, gemeenten, belangenorganisaties, buurtbusverenigingen en natuurlijk de reizigers.

Prioriteiten
De belangrijkste prioriteiten zijn:

- de gevolgen van de corona-crisis in het OV zo goed mogelijk opvangen
- de implementatie en start van de concessie Gooi- en Vechtstreek.
- het evalueren van de eerste jaren van de concessies Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord ter voorbereiding op eventuele wijzigingen in de dienstregeling 2023 (start december 2022).

Omgevingsfactoren

- Vervoerders hebben het zwaar als gevolg van de gevolgen van de corona-crisis. Op het moment van het opstellen van de begroting 2021, is duidelijk dat de cijfers voor 2020 bepaald niet rooskleurig zullen zijn. De impact op onze samenleving is groot en de impact op het toekomstig OV gebruik op korte en lange termijn is nog niet te bepalen. De provincie houdt deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Samen met onze vervoerder en de andere opdrachtgevers in het OV werken we momenteel hard aan datgene wat nodig is om weer reizigers weer veilig en vertrouwd te kunnen ontvangen in het OV en gelijktijdig te zorgen dat er sprake is en blijft van een financieel gezonde sector.
- Eén van die ontwikkelingen is de verduurzaming van het openbaar vervoer, vastgelegd in het Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal Openbaar Vervoer per Bus (Bestuursakkoord ZE 15 april 2016). Hierin hebben de regionale vervoersautoriteiten (provincies en vervoerregio's) met het Rijk afspraken gemaakt over het tijdspad verduurzamen OV tot 2030.
- Elektronische betaalvormen zijn volledig gewoongoed geworden. Men betaalt steeds meer met bankpassen, met smartphones of op rekening achteraf. Ook in het openbaar vervoer wordt geëxperimenteerd met deze betaalmethoden en vervoerders bereiden de introductie van nieuwe betaalmethoden voor.
- Ontwikkeling van de dinstregeling op het Spoor en in naburige concessies.

4.5.1 OV concessies beheren en verlenen

Toelichting
De huidige concessie Gooi- en Vechtstreek eindigt in juli 2021. De provincie Noord-Holland heeft de nieuwe concessie afgelopen jaar aanbesteed en is definitief gegund aan Transdev. De implementatie (voorbereiding) van de nieuwe concessie is gestart.

De concessies Haarlem-IJmond (2017-2027) en Noord-Holland Noord (2018-2028) zijn inmiddels enkele jaren geleden verleend en in beheer. De provincie monitort de actuele prestaties van deze concessies en bespreekt ze maandelijks met de vervoerder. In 2020-2021 evalueert de provincie uitgebreid de eerste jaren van beide concessies gezamenlijk met de vervoerder. De vervoerder kan de wijzigingen doorvoeren in de dienstregeling 2023 (start december 2022).

De provincie wil met een aanbesteding inzetten op meer reizigers (gemeten in reizigerskilometers) en meer tevreden reizigers in het openbaar vervoer (gemeten in klanttevredenheid). Het doel is om de klanttevredenheid jaarlijks 0,1% hoger uit te laten komen dan het landelijk gemiddelde en een reizigersgroei van ten minste 1% per jaar te bereiken.

Het huidige budget voor openbaar vervoer is het uitgangspunt voor de concessies aangevuld met de in het coalitieakkoord gereserveerde gelden voor verbetervoorstellen openbaar vervoer (EHBOV). Door de afspraken van het IPO met de vervoerders (het Heerenveenakkoord van 17 juni 2008) wordt elke concessie afgesloten na 2008 niet meer geïndexeerd met de index van de rijksbijdrage (voorheen de BDU-index) en/of het provinciefonds maar met de zogenaamde Landelijke Bijdrage-Index (LBI). Hierdoor is er één landelijke indexering voor de periodieke aanpassing van de vergoedingen van alle concessieovereenkomsten, uitgesplitst naar techniek. Op het moment dat de lasten hierdoor het voor OV beschikbare budget overschrijdt, wordt een beroep gedaan op de voorziening prijs indexatie.

Eenmalige extra uitgaven en een jaarlijkse indexatie van de uit te keren subsidies, veroorzaken fluctuaties in de OV-uitgaven aan de vervoerders. Bijdragen in 2021-2024 aan de vervanging van buurtbussen (€ 2,4 miljoen) en Zero Emissie materieel (€ 7 miljoen) zijn in dit kader de omvangrijkste eenmalige extra uitgaven. De verwerking van het coalitie akkoord veroorzaakt tot en met 2023 fluctuaties in de stortingen in de reserve.

Operationeel doel 4.5.1 OV concessies beheren en verlenen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Klantenwaardering voor het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie (BBV indicator)	Cijfer 1-10	7,9 (NL:7,8)	> NL gem.	> NL gem.	> NL gem.	> NL gem.	> NL gem.

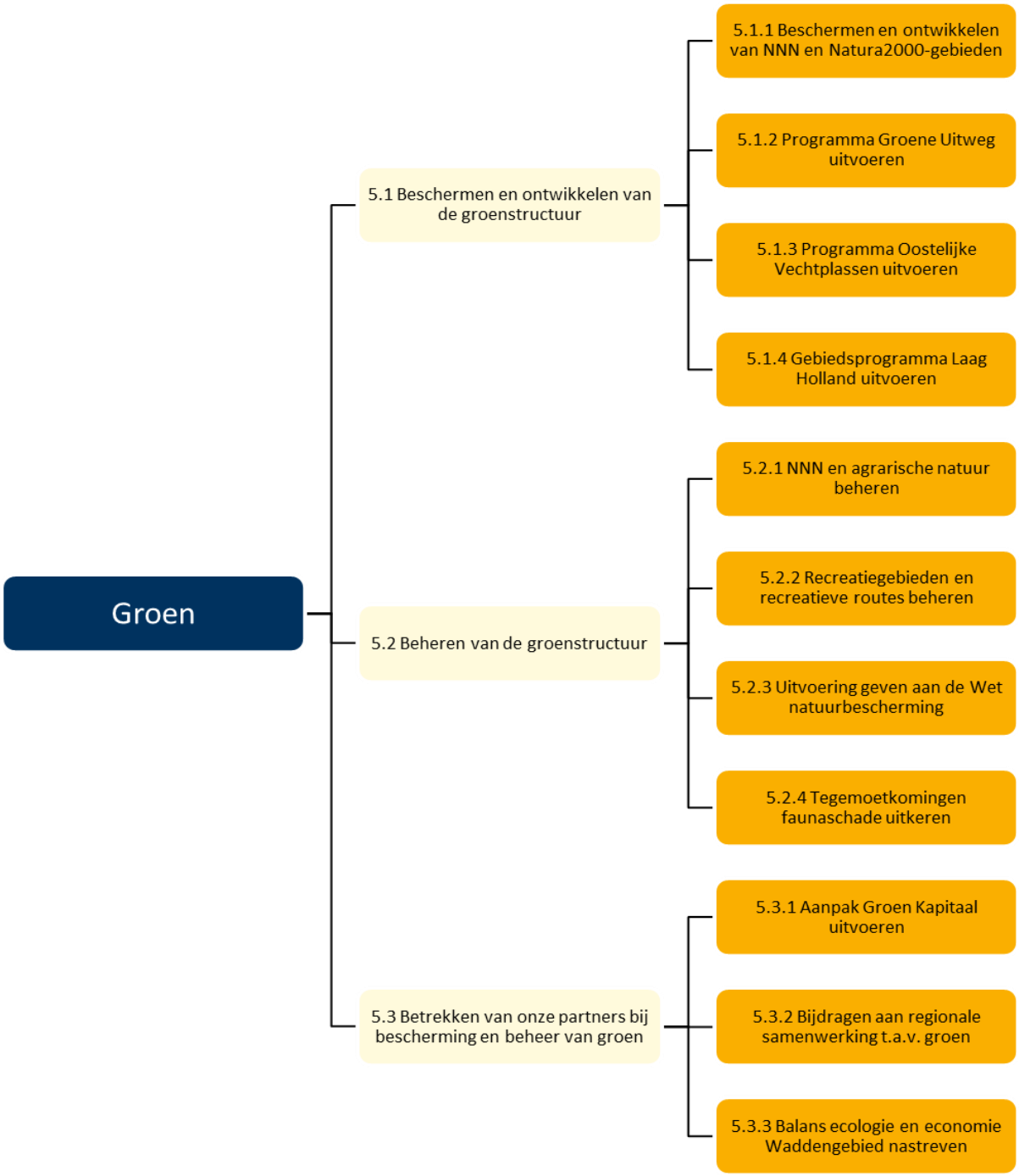
Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.5

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
4.5.1	OV concessies beheren en verlenen	49.106	54.657	59.647	56.518	56.966	57.609
	Totaal lasten	49.106	54.657	59.647	56.518	56.966	57.609
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	49.106	54.657	59.647	56.518	56.966	57.609
	Stortingen						
4.5.1	Resv. OV projecten	53.186	51.882	52.484	53.218	53.966	54.893
	Onttrekkingen						
4.5.1	Resv. OV projecten	-70.661	-54.120	-61.614	-55.985	-56.433	-57.076
	Resultaat	**31.632**	**52.419**	**50.517**	**53.751**	**54.499**	**55.426**

Programma 5 Groen

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Een robuuste en hoogwaardige groenstructuur die bijdraagt aan de biodiversiteit en aan het welzijn van de bewoners en bezoekers van de provincie.

Noord-Holland is een prachtige provincie om te wonen, te werken en vrije tijd door te brengen. Dit komt mede door de grote diversiteit aan natuur- en cultuurlandschappen: bossen, heidevelden, duinen, veenweiden, open polders, kwelders en de Noordzee, de Waddenzee en het

IJsselmeer. In Noord-Holland liggen negentien Europees beschermde natuurgebieden en vier werelderfgoederen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat zowel bewoners als de overheid zich al meer dan een eeuw inspannen om de waarden van deze gebieden veilig te stellen en te vergroten. Immers, naast de waarde die natuur van zichzelf heeft, levert zij ons ook grondstoffen, voedsel en economische productiviteit. Enkele voorbeelden zijn: drinkwaterzuivering in de duinen, duurzame landbouw, bosbouw en visserij en het afvangen van koolstofdioxide (CO_2) door bladgroen. Ook zorgen natuur en landschap voor een plezierige woon- en werkomgeving, wat een positief effect heeft op ons welzijn en gezondheid en bijdraagt aan een gunstig economisch vestigingsklimaat.

Natuur- en landschapswaarden staan wereldwijd onder druk, ook in Noord-Holland. Dit komt door een gebrek aan geschikte leefgebieden voor dier- en plantensoorten, versnippering door verstedelijking en infrastructuur en door milieuproblemen zoals onvoldoende waterkwaliteit, verdroging van natuurgebieden en hoge fosfaat- en stikstofemissies door verkeer, industrie en landbouw. Nederland voldoet nog lang niet aan de Europese eisen voor bescherming van soorten en kwetsbare leefgebieden. Het aan de Verenigde Naties gelieerde IPBES (*Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*) rapporteerde in 2019 over de wereldwijd zorgwekkende staat van de biodiversiteit. De provincie herkent de urgentie van deze opgave en de noodzaak om maatregelen te nemen.

Gelukkig begint het beleid voor herstel van de biodiversiteit, dat enkele decennia geleden is ingezet, ook vruchten af te werpen. De achteruitgang van de natuurkwaliteit in veel natuurgebieden lijkt gekeerd, zoals blijkt uit onze tweejaarlijkse rapportage over de staat van de biodiversiteit in Noord-Holland en onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving. Desondanks blijft de noodzaak voor herstel van de biodiversiteit nog steeds groot, zoals temeer duidelijk werd door de ernstige problematiek van stikstofemissies die in 2019 en 2020 veel maatschappelijke aandacht kreeg. Alleen door een aanzienlijke verbetering van de ruimtelijke, water- en milieucondities is een balans haalbaar tussen gezonde, veerkrachtige ecosystemen enerzijds en economische activiteiten anderzijds. Verregaande integratie van het (inter)nationale en provinciale beleid voor natuur, landschap, milieu, water, landbouw, bodembescherming en vrijetijdsbesteding – in ons coalitieakkoord samengevat onder de noemer ‘vitaal landelijk gebied’ – zal hierbij behulpzaam zijn, omdat de uitdagingen en oplossingsrichtingen in elk van deze beleidsterreinen sterk met elkaar verweven zijn.

Wettelijk beleidskader

- Wet natuurbescherming
- Omgevingswet
- Wet ruimtelijke ordening

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie NH2050
- Programma Natuurontwikkeling
- Groen Kapitaal
- Betrekken bij Groen
- Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen
- Bodemdaling veenweidegebieden

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
5.1	Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur	56.432	2.000	54.432	53.162	31.260	32.530
5.2	Beheren van de groenstructuur	33.619	760	32.859	0	0	32.859
5.3	Betrekken van onze partners bij de bescherming en beheer van groen	8.131	0	8.131	5.565	5.620	8.186
	Totaal	**98.182**	**2.760**	**95.422**	**58.727**	**36.880**	**73.575**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
5	5.2.2	Recreatieschap Spaarnwoude	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Groengebied Amstelland	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Landschap Waterland	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.	Beheer recreatiegebied.
5	5.3.3	Openbaar lichaam Waddenfonds	Beheren en besteden Waddenfonds
5	5.2.1	Stichting Gooisch Natuurreservaat	Beheer Natuurgebied
5	5.2.2	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	Beheer en onderhoud recreatiegebieden

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Effect-indicator	Peildatum	Meeteenheid	Gerealiseerd	Opmerkingen
Verworven natuurgebied	2018	ha	1.786	*BBV-Indicator*
Ingericht natuurgebied	2018	ha	4.265	*BBV-Indicator*
Beheerde natuur: het beheer van natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)*	2018	ha	53.284	*BBV-Indicator*

** Voortgang verwerving inrichting en beheer in 2018. (gegevens exclusief Rijkswateren, aantallen in hectare). Bron: vijfde voortgangsrapportage natuur.*

5.1 Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur

Onze rol
Met de decentralisatieakkoorden van 2011 ('Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur') en 2013 ('Natuurpact') is de verantwoordelijkheid voor het natuur-, landschaps- en recreatiebeleid vrijwel volledig aan de provincies gedecentraliseerd. Zowel in maatschappelijke aandacht als in financiële omvang is dit één van de meest omvangrijke taken in het provinciale takenpakket. De werkzaamheden die de provincie verricht zijn divers van aard. Om onze doelen te bereiken *beschermen* wij natuurgebieden en kwetsbare landschappen. Dit doen wij op grond van landelijke en provinciale wet- en regelgeving, zoals de Wet natuurbescherming en de Omgevingsverordening. Daarnaast heeft de provincie een *ontwikkelende* taak: wij zijn verantwoordelijk voor de aanleg en het herstel van natuurgebieden en het bieden van recreatieve mogelijkheden aan onze bewoners en bezoekers. Hierin past de uitvoering van omvangrijke, integrale gebiedsprogramma's en het verstrekken van subsidies voor de ontwikkeling en beheer van natuur- en recreatiegebieden. Omdat wij onze doelen niet alleen kunnen bereiken, *stimuleren* wij ook anderen om hun steentje bij te dragen. Dit doen wij door te participeren in diverse netwerken en samenwerkingsverbanden en door kennis te ontwikkelen, te delen en zelf steeds te leren van goede voorbeelden die, gelukkig, ruim beschikbaar zijn.

Samenwerkingspartners
Bij de uitvoering van onze werkzaamheden werkt de provincie samen met:

- bewoners en gebruikers van natuur- en recreatiegebieden, initiatiefnemers van lokale en regionale projecten en omwonenden die bij deze projecten betrokken zijn;
- de duizenden vrijwilligers die in Noord-Holland actief zijn in het beheer van natuur en landschap, milieu- en natuureducatie;
- bedrijven, zoals agrarische ondernemers, recreatieondernemers of projectontwikkelaars;
- maatschappelijke organisaties, zoals terreinbeherende organisaties of belangenbehartigers: Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, het Goois Natuurreservaat, LTO-Noord, de agrarische collectieven, Milieufederatie, Vogelbescherming Nederland of de Faunabeheereenheid;
- andere overheden, zoals het Rijk en de Europese Unie, andere provincies, gemeenten, waterschappen, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl), de interprovinciale uitvoeringsorganisatie BIJ12, de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord en de recreatieschappen;
- regionale samenwerkingsverbanden, zoals het Groene Hart, de Nationale Parken Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland, de Metropoolregio Amsterdam en onze partners in het IJsselmeer- en Waddengebied.

Al deze partners in het veld is de provincie dankbaar voor hun betrokkenheid, ideeën en kennis. Hun werk heeft een grote betekenis voor de bescherming en ontwikkeling van de Noord-Hollandse biodiversiteit en landschappen.

Prioriteiten
In 2021 werken wij aan de volgende prioriteiten:

- versnelling van de realisatie van het NNN, de uitvoering van natuurherstelmaatregelen in bestaande natuurgebieden en de gebiedsgerichte aanpak stikstof (5.1.1.),
- afspraken met het Rijk, via het Programma Natuur, over de wijze van besteding van de extra financiële impuls die beschikbaar is gekomen (5.1.1.),
- uitvoering van het Masterplan biodiversiteit en de Bossenstrategie (5.1.1.),
- totstandkoming Landschapsfonds en eerste besteding van middelen uit dit fonds (5.1.1.),

- totstandkoming resp. uitvoering van de gebiedsprogramma's Laag Holland (5.1.4.), Groene Uitweg (5.1.2) en Oostelijke Vechtplassen (5.1.3).

Omgevingsfactoren

- Natuur is dynamisch, (soms) onvoorspelbaar en haar ontwikkeling wordt bepaald door vele factoren die buiten de directe provinciale beïnvloedingssfeer liggen, zoals klimatologische ontwikkelingen, weersomstandigheden, de ontwikkeling van dieren- en plantenpopulaties en sociaal-economische ontwikkelingen.

5.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden

Toelichting

Veel biodiversiteitswinst kan geboekt worden door de verbetering van natuur-, milieu- en watercondities en door het tegengaan van verdroging, stikstof- en fosfaatemissies. Daarom voeren wij in 2021 het Masterplan Biodiversiteitsherstel uit, waarmee we werken aan kansen voor biodiversiteitsherstel in natuurgebieden, agrarische gebieden, bebouwde gebieden en in het watersysteem. Ook benutten wij in 2021 de extra middelen die in het coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld voor het stimuleren van kruidenrijke akkerranden, bloemrijke bermen, zorgvuldig maaibeleid, het verminderen van gebruik van bestrijdingsmiddelen en het opstellen van een kennisagenda.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vormt de ruggengraat van de Noord-Hollandse natuur en omvat ook vrijwel alle Noord-Hollandse Natura 2000-gebieden en de grotere recreatiegebieden. De provincie werkt onverminderd voort aan de bescherming (via de Omgevingsverordening) en brengt versnelling in de afronding van het NNN. Sinds 2020 draagt een ambtelijk regiebureau zorg voor de voortgang van bestaande en start van nieuwe projecten. De afronding van het NNN gebeurt in nauwe samenhang met andere beleidsopgaven die 'landen' in het landelijk gebied, zoals de gebiedsgerichte aanpak stikstof, verbetering van de waterkwaliteit, klimaatadaptatie, de aanleg van natuurverbindingen en natuurvriendelijke oevers, energietransitie, de bodemdalingsproblematiek, het bieden van recreatieve mogelijkheden, landschapsbescherming, natuurinclusieve landbouw en economische ontwikkeling. Daarom werken we in gebieden waar de provincie een grote opgave voor het landelijk gebied heeft, met integrale gebiedsprogramma's (zie ook de paragrafen 'Maatschappelijk doel' en de paragrafen 5.1.2 tot en met 5.1.4, waarin de lopende gebiedsprogramma's worden toegelicht). In het Programma Natuurontwikkeling, waarover Provinciale Staten jaarlijks besluiten, staat een prognose over de NNN-voortgang in de komende jaren. De belangrijkste financieringsbron voor de afronding van het NNN is de Reserve Groen, waarin op basis van het coalitieakkoord extra middelen worden gestort.

Terwijl de aanleg van nieuwe natuur in volle gang is, wordt binnen de bestaande natuurgebieden gewerkt aan kwaliteitsverbetering. Dit gebeurt door herstelmaatregelen zoals baggeren, het verwijderen van de bovengrond, maaien en bomenkap ten gunste van verstuiving in de duinen. Het Rijk stelt hiervoor de komende jaren aanvullende financiële middelen beschikbaar, omdat deze maatregelen ook bijdragen aan de verbetering van natuur welke onder druk staat door de hoge stikstofdepositie. De provincies en het Rijk maken hierover naar verwachting eind 2020 afspraken in het zogenoemde 'Programma Natuur'. Daarnaast werken het Rijk en de provincies samen aan de Bossenstrategie, die in 2020 is vastgesteld en vanaf 2021 wordt uitgevoerd.

De provinciale landschappen zijn van belang voor de leefbaarheid, rust en ontspanning en herbergen bijzondere cultuurhistorische, aardkundige en ecologische waarden. De provincie beschermt deze landschappen via het beschermingsregime Bijzonder Provinciaal Landschap (in

de Omgevingsverordening). In 2021 stelt de provincie een Landschapsfonds in, waarmee wij investeren in enkele projecten die het landschap versterken en de toegankelijkheid ervan verbeteren. Een deel van het Landschapsfonds komt ten goede aan de liniedijken van de Stelling van Amsterdam. Ook wordt verkend of regionale gebiedsontwikkelingen, zoals de Westeinderscheg nabij Aalsmeer, kunnen profiteren van het Landschapsfonds.

Operationeel doel 5.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Restantopgave Realisatie NNN (56.500 hectare in 2027)	Hectare	5.450	4.450	3.550	2.600	1.700	800
PAS: Percentage uitgevoerde en in uitvoering zijnde maatregelen (door TBO ingepland en aanbesteed) (Cumulatief)	Percentage	65%	85%	100%	100%	100%	100%

5.1.2 Programma Groene Uitweg uitvoeren

Toelichting

Het programma Groene Uitweg versterkt de landschappelijke kwaliteit van de Vechtstreek, in samenhang met de infrastructurele ingrepen aan de rijkswegen A6, A1 en A9. Het programma komt voort uit de wens, die onder andere is verwoord in de Noordvleugelbrief van het kabinet uit 2006, om dit gebied duurzaam open en groen te houden en de recreatieve aantrekkelijkheid ervan te vergroten. In de Noordvleugelbrief zijn zes thema's opgenomen die in aanmerking kwamen voor een rijksbijdrage van € 86,1 miljoen. Deze rijksbijdrage is, tezamen met € 9 miljoen provinciale cofinanciering, gestort in de Reserve Groene Uitweg. De zes thema's zijn: natuurboulevard IJmeer, waterberging en natuurontwikkeling Horstermeer, recreatieve (vaar)verbindingen, fietspaden en fietsbruggen, Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie, en behoud van het weidelandschap. De Groene Uitwegprojecten, hangend onder deze thema's, maken deel uit van het Programma Natuurontwikkeling (PNO), dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

Een flink aantal projecten is al afgerond, zoals jaarlijks in het PNO wordt toegelicht. In 2021 voeren we het project Horstermeerpolder uit. Dit houdt in dat het kavelruilplan zal worden uitgevoerd, waarmee circa 50 hectare nieuwe NNN kan worden afgerond. Bovendien wordt de zuidzijde van de polder opnieuw ingericht, zodat voldaan wordt aan de Natura 2000-doelstellingen. Ook zal in 2021 de fietsbrug over de Gaasp langs de A9 worden opgeleverd. Daar tegenover stond het ontbinden van het convenant Naarden buiten de Vesting in 2020, omdat er onvoldoende draagvlak bleek voor het aanleggen van een te realiseren vaarverbinding. De middelen die hier voor waren gereserveerd blijven beschikbaar in de Reserve Groene Uitweg en zullen eind 2020 worden gekoppeld aan de uitvoeringsagenda voor het landschap, die onder regie van de Regio Gooi en Vechtstreek wordt opgesteld. De nieuwe projecten zullen worden opgenomen in het Programma Natuurontwikkeling 2022-2026.

5.1.3 Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren

Toelichting

In december 2017 is door negentien partijen het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen ondertekend, inclusief een uitvoeringsakkoord. Hiermee verbinden de provincies Noord-Holland en Utrecht, gemeenten, het waterschap, het Plassenschap Loosdrecht, recreatieondernemers, beheerders en gebruikers zich aan een meerjarige samenwerking om de Oostelijke Vechtplassen een forse kwaliteitsimpuls te geven. Onder regie van een stuurgroep onder provinciaal voorzitterschap zijn partijen aan de slag gegaan om opgaven voor natuur, water, recreatie, economie en leefomgeving uit te voeren. Hiervoor is de komende jaren ruim € 77 miljoen, waarvan € 51 miljoen van de provincie Noord-Holland, beschikbaar.

Het gebiedsakkoord omvat 20 onderwerpen die de komende tien jaar worden opgepakt, zoals het baggeren van de Loosdrechtse Plassen, de aanleg van recreatieve verbindingen, de ontwikkeling van 800 hectare nieuw NNN, het herstel van legakkers, het verbeteren van de waterkwaliteit en het verduurzamen van de watersportsector. De projecten worden geprogrammeerd via het Programma Natuurontwikkeling. Het project 'Baggeren en zwevend slib' is het meest omvangrijke project en wordt in drie fasen uitgevoerd. De eerste fase wordt naar verwachting na 2022 afgerond. De projecten 'Vaarverbinding' en 'Inrichting nieuwe natuur' ondervinden mogelijk vertraging, omdat meer tijd wordt genomen om met bewoners en andere belanghebbenden tot een gedeelde aanpak te komen.

Operationeel doel 5.1.3 Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Voortgang uitvoering programma (cumulatief)	Percentage	10%	20%	35%	45%	60%	70%

5.1.4 Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren

Toelichting

Het landelijk gebied van de regio Laag Holland, het gebied dat grofweg ligt tussen Amsterdam, Zaanstad, Hoorn en Alkmaar, kent veel opgaven voor natuur, landbouw, water, bodem, klimaat, recreatie en landschap. Vanwege de sterke onderlinge verwevenheid van deze opgaven ontwikkelt de provincie een integraal gebiedsprogramma, waarin wordt samengewerkt met gemeenten, het hoogheemraadschap en natuur- en landbouworganisaties. De regiegroep Laag Holland, onder provinciaal voorzitterschap, stuurt het gebiedsprogramma (i.o.) aan. Eind 2021 kan dit gebiedsprogramma worden vastgesteld door Provinciale Staten en door alle partners.

In 2021 is de uitvoering van projecten die een plaats krijgen in dat gebiedsprogramma overigens al volop gaande. Immers, het Klimaatakkoord vraagt in de Nederlandse veengebieden 1 Megaton reductie aan CO2-equivalenten in 2030. Zo wordt met het project Vitaal Platteland–Laag Holland gewerkt in de deelgebieden Burkmeer, Landelijk Noord, Waterland-Oost, Ilperveld, Wormer- & Jisperveld en het Alkmaarder- en Uitgeestermeer. In de Burkmeer doen we praktijkervaring op met de teelt en afzet van lisdodde (30 hectare); in het Ilperveld met aanleg van 50 tot 100 hectare groeiend veen en in Landelijk Noord met 150 tot 200 hectare drukdrainage op landbouwbedrijven. Deze projecten geven ons het nodige inzicht om na 2022 ook in andere gebieden te werken aan de klimaat- en bodemdalingsopgaven.

Onderdeel van het gebiedsprogramma zijn ook de pilots voor NNN-realisatie in het Wormer- & Jisperveld, Eilandspolder-West en Polder Mijzen. De uitvoering van deze pilots gaat voort in 2021, waarna ze zullen worden geëvalueerd. Dan wordt duidelijk of het nieuwe instrument 'duurzaam agrarisch natuurbeheer' ook in andere gebieden kan worden ingezet. Ook Polder Westzaan maakt deel uit van het gebiedsprogramma. Door verbrakking van (delen van) het gebied wordt voorkomen dat unieke flora en fauna definitief verdwijnt. Eind 2021 dient een besluit te worden genomen over de voorkeursvariant van verbrakking, na afronding van het lopende integrale gebiedsproces met (onder andere) de betrokken agrariërs. In alle hiervoor genoemde gebieden is sprake van een integraal gebiedsproces, zodat tegelijkertijd stappen worden gezet in de realisatie van het NNN, de Kaderrichtlijn Water (KRW)-doelen, de stikstof-, bodemdaling- en de klimaatopgave. Hierdoor kan ook gebruik worden gemaakt van middelen die het Rijk voor deze doelen beschikbaar stelt.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 5.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
5.1.1	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden	17.571	51.221	42.121	48.559	44.945	33.860
5.1.2	Programma Groene Uitweg uitvoeren	6.193	3.181	4.944	229	161	161
5.1.3	Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren	2.173	2.308	9.060	6.421	6.421	6.421
5.1.4	Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren	372	314	307	307	307	147
	Totaal lasten	26.308	57.024	56.432	55.516	51.834	40.589
	Totaal baten	-2.616	-389	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
	Saldo van baten en lasten	23.692	56.635	54.432	53.516	49.834	38.589
	Stortingen						
5.1.1	Resv. Groen	42.700	24.284	29.095	27.275	25.205	18.205
5.1.2	Resv. Groene Uitweg	129	107	107	107	107	107
5.1.1	Resv. Kaplst. Groen	1.088	0	0	0	0	0
5.1.3	Resv. Oostelijke vechtplassen	17.453	1.518	2.058	4.058	6.058	6.058
	Onttrekkingen						
5.1.1	Resv. Groen	-32.536	-50.760	-39.322	-47.760	-46.849	-35.604
5.1.2	Resv. Groene Uitweg	-9.586	-3.157	-4.920	-205	-137	-137
5.1.1	Resv. Kaplst. Groen	-67	-67	-67	-67	-67	-67
5.1.3	Resv. Oostelijke vechtplassen.	-9.609	-2.100	-8.853	-6.214	-6.214	-6.214
	Resultaat	**33.263**	**26.460**	**32.530**	**30.710**	**27.937**	**20.937**

5.2 Beheren van de groenstructuur

Onze rol
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.
Samenwerkingspartners
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

Prioriteiten
In 2021 werken wij aan de volgende prioriteiten:

- evalueren van de ontwikkeling van de weidevogelpopulatie en het gevoerde beheer (5.2.1);
- uitvoeren van de actiepunten die voortkomen uit de in 2020 opgestelde Visie Recreatie en Toerisme (5.2.2);
- voorbereiden van de aanbesteding van het beheer in de recreatieschappen, waarvan de scheiding van de beleids- en beheertaken – die momenteel beide door Recreatie Noord-Holland N.V. worden uitgevoerd – deel uitmaakt (5.2.2);
- een zorgvuldige uitvoering van de bevoegdheden die de Wet natuurbescherming geeft (5.2.3);
- verhogen van het eigen risico voor agrarische ondernemers bij faunaschade door ganzen van 5% naar 20% op de percelen waar geen beperkingen gelden voor beheer en schadebestrijding (5.2.4).

Omgevingsfactoren
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

Toelichting

Noord-Holland kent een groot aantal beheerders van natuur- en recreatiegebieden, landschap en cultuurhistorisch erfgoed: terreinbeherende organisaties, particuliere eigenaren, agrarische ondernemers, recreatieschappen, waterschappen en gemeenten. Zij zorgen voor professioneel, samenhangend beheer, in samenwerking met elkaar en met andere partners. Dit beheer kan vele vormen aannemen. Afhankelijk van de natuurdoelen en maatschappelijke wensen kan het variëren van zeer extensief, gericht op natuurlijke dynamiek, tot zeer intensief, met maatregelen zoals begrazing, beweiding, plaggen, kappen, hooien, maaien en bejaging. Ook indirect beheer, gericht op het tegengaan van ongewenste externe invloeden zoals water- of bodemverontreiniging, is van groot belang.

De provincies zijn verantwoordelijk voor de sturing op, en medefinanciering van, adequaat natuur- en landschapsbeheer. In beginsel streven wij naar het bevorderen van natuurlijke dynamiek. Hierop wordt een uitzondering gemaakt als openbare veiligheid, zwaarwegende redenen van economisch belang, kwetsbare soortenpopulaties of cultuurhistorische waarden een intensiever beheer vragen. De provinciale doelen voor het natuur- en landschapsbeheer worden vastgelegd in het Natuurbeheerplan, dat deel uitmaakt van het Programma Natuurontwikkeling (PNO). Daarnaast stelt de provincie via het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) subsidie beschikbaar aan terreinbeherende organisaties (bijvoorbeeld Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland), particuliere grondeigenaren en agrarische ondernemers, verenigd in vier Noord-Hollandse collectieven. In de begroting is rekening gehouden met een toename van het te beheren

areaal vanwege de groei van het Natuurnetwerk Nederland. Om de kwaliteit van het natuurbeheer en de uitwisseling van kennis en ervaringen te bevorderen staan wij in nauw contact met alle beheerders. In 2021 evalueren wij de ontwikkeling van de weidevogelpopulatie en het gevoerde beheer voor deze voor Noord-Holland zo kenmerkende soorten.

Operationeel doel 5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beheerd areaal natuurbeheer	Hectare	27.889	28.139	28.289	28.489	28.739	29.039
Beheerd areaal agrarisch natuurbeheer	Hectare	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500

5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

Toelichting

De mogelijkheid om vrije tijd in een groene omgeving te kunnen doorbrengen is belangrijk voor het welzijn van mensen. Naast recreanten maken ook toeristen veel gebruik van de recreatieve voorzieningen in Noord-Holland. De druk op de schaarse ruimte is dan ook groot. Omdat recreatie en toerisme in elkaars verlengde liggen heeft de provincie in 2020 een Visie Recreatie en Toerisme opgesteld, waarin wij ons beleid voor de middellange termijn beschrijven. Het jaar 2021 staat in het teken van uitvoering van deze visie.

Wandelen en fietsen zijn goede manieren om de natuur en het landschap te beleven. De provincie levert een jaarlijkse bijdrage aan de organisaties Wandelnet en Fietsplatform en verstrekt subsidie voor het beheer van het Noord-Hollandpad en voor de uitbreiding van het Wandelnetwerk Noord-Holland. De komende jaren verwachten wij tot een afronding van het netwerk te komen. In 2020 zijn de icoonroutes voor fietsen, de Zuiderzeeroute en Kustroute, afgerond. Mogelijk worden nog nieuwe icoonroutes ontwikkeld.

Een groot deel van de meer omvangrijke Noord-Hollandse recreatiegebieden is in beheer bij de recreatieschappen. De provincie participeert in deze samenwerkingsverbanden, samen met gemeenten. Dit zullen wij blijven doen. In 2021 zal de aanbesteding van het beheer in de recreatieschappen worden voorbereid. Onderdeel hiervan is een scheiding van de beleids- en beheertaken, die momenteel beide door Recreatie Noord-Holland N.V. worden uitgevoerd en waarvan het coalitieakkoord heeft uitgesproken dat een scheiding wenselijk is. Ook zal het in 2020 afgeronde onderzoek naar de toekomstscenario's voor Recreatie Midden Nederland, dat het beheer in het Plassenschap Loosdrecht voor haar rekening neemt, een vervolg krijgen.

Operationeel doel 5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beheerd areaal recreatieschappen	Hectare	5.624	5.624	5.624	5.624	5.624	5.624

5.2.3 Uitvoering geven aan de wet natuurbescherming

Toelichting

De Wet natuurbescherming geeft de provincie Noord-Holland een aantal taken en bevoegdheden die hierna worden toegelicht.

Natura 2000-gebieden
In Noord-Holland liggen negentien Natura 2000-gebieden. Inmiddels is voor elk van deze gebieden een Natura 2000-beheerplan vastgesteld. Initiatieven in of nabij Natura 2000-gebieden die negatieve gevolgen kunnen hebben op de natuurdoelen van deze gebieden (bijvoorbeeld vanwege de neerslag van stikstof, licht- of geluidhinder of bouwwerkzaamheden), zijn alleen toegestaan als hiervoor door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, namens de provincie, een vergunning is verleend.

Soortenbescherming en bestrijding van invasieve exoten
De provincie is verantwoordelijk voor de zogenoemde 'passieve' en 'actieve' soortenbescherming. *Passieve* soortenbescherming betekent dat bijvoorbeeld een ontheffing nodig is voor het verstoren van vleermuizen bij het renoveren van een gebouw. *Actieve* soortenbescherming is het nemen van maatregelen voor het behoud en herstel van beschermde soorten, zoals de 'rode-lijstsoorten' en hun leefgebied. Dit doen wij bij onze werkzaamheden in het NNN, Natura 2000-gebieden en het (agrarisch) natuurbeheer.
Sinds augustus 2016 geldt een Europees verbod op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal uitheemse planten en dieren: zogenoemde invasieve exoten. Deze soorten vormen een bedreiging voor andere dieren en plantensoorten en kunnen daardoor schadelijk zijn voor de biodiversiteit. De provincie werkt aan de bestrijding van invasieve exoten, zoals de waterplanten watercrassula en cabomba en de eendensoort rosse stekelstaart.

Faunabeheer
De Wet natuurbescherming verbiedt het doden of verstoren van beschermde dieren. Tegelijkertijd kunnen beschermde dieren soms problemen veroorzaken. De provincie kan dan een vrijstelling of ontheffing verlenen op dit verbod. Hierbij zoeken wij steeds een balans tussen de instandhouding van een populatie en bescherming van de intrinsieke waarde van dieren enerzijds, en maatschappelijke belangen zoals volksgezondheid, openbare veiligheid en het tegengaan van belangrijke schade aan gewassen of flora en fauna, anderzijds. Deze ontheffingverlening gebeurt door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, die zich hierbij baseert op verordeningen en beleidsregels die door de provincie zijn vastgesteld. Het faunabeheer zelf wordt uitgevoerd door de partijen die zijn verenigd in de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland. Voor de meeste soorten gebeurt het faunabeheer op basis van een faunabeheerplan dat de Faunabeheereenheid maakt en dat door Gedeputeerde Staten wordt beoordeeld. In Noord-Holland is met name de problematiek rond de grote ganzenpopulatie urgent. Het Noord-Hollandse ganzenbeleid kenmerkt zich door enerzijds de bescherming van trekganzen door het handhaven van de zogenoemde winterrust, en anderzijds ruime bestrijdingsmogelijkheden voor jaarrond verblijvende ganzen. Deze laatste groep veroorzaakt veel schade aan agrarische gewassen (zie ook operationeel doel 5.2.4).

Operationeel doel 5.2.3 Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Percentage tijdig verleende besluiten Wnb (binnen wettelijke termijn)	Percentage	95%	≥ 92%	≥ 92%	≥ 92%	≥ 92%	≥ 92%
Aantal controles Handhaving Uitvoeringsprogramma (HUP)	Aantal	1.011	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200

5.2.4 Tegemoetkomingen faunaschade uitkeren

Toelichting

Agrarische ondernemers zijn in beginsel zelf verantwoordelijk voor het voorkomen van schade door dieren aan hun gewassen, door hen te verjagen of bestrijden. Soms worden zij hier echter in beperkt, bijvoorbeeld omdat de overheid sommige diersoorten beschermt. In die gevallen is de provincie op grond van de Wet natuurbescherming verantwoordelijk voor het uitkeren van een redelijke tegemoetkoming, die proportioneel is aan de opgelegde beperkingen. Het interprovinciale samenwerkingsverband BIJ12 taxeert de schade en keert tegemoetkomingen uit.

Voor schade aan gewassen die wordt veroorzaakt door ganzen hanteerde de provincie tot en met 2020 een uitzondering op dit wettelijke uitgangspunt. Er werd een tegemoetkoming in vrijwel alle getaxeerde schade uitgekeerd, ook wanneer er op de desbetreffende percelen geen beperkingen voor beheer golden. In 2020 heeft de provincie besloten meer te willen aansluiten bij het hiervoor genoemde wettelijk uitgangspunt. Daarom is besloten om per 1 maart 2021 het eigen risico voor agrarische ondernemers bij schade door ganzen te verhogen van 5 procent naar 20 procent, uitgezonderd gronden waar beperkingen gelden in het verjagen van ganzen. Deze maatregel sluit aan bij een advies van de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade (MARF), die bestaat uit vertegenwoordigers namens de landbouw, jacht, natuur, wetenschap en dierenwelzijn. De verwachting is dat de omvang van de tegemoetkomingen, die de laatste jaren is gestegen van € 1,5 miljoen in 2007 naar € 6,6 miljoen in 2019 en die voor een groot deel wordt veroorzaakt door jaarrond verblijvende ganzen, hierdoor zal dalen. Omdat de omvang van de schade die dieren veroorzaken mede afhankelijk is van populatieontwikkelingen, weersomstandigheden en de prijsontwikkeling van agrarische gewassen, is deze lastig vooraf te voorspellen.

Operationeel doel 5.2.4 Tegemoetkomingen faunaschade uitkeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tegemoetkomingen faunaschade (* €1.000)	Bedrag	€ 6.576,1	€ 6.000	€ 6.000	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
5.2.1	NNN en agrarische natuur beheren	15.975	19.088	18.419	19.986	21.604	21.602
5.2.2	Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren	6.755	7.434	7.148	7.194	7.333	7.416
5.2.3	Uitvoering geven aan de wet natuurbescherming	1.836	3.663	1.952	1.851	1.851	1.851
5.2.4	Tegemoetkoming faunaschade uitkeren	8.640	6.101	6.100	6.100	6.100	6.100
	Totaal lasten	33.206	36.286	33.619	35.131	36.888	36.969
	Totaal baten	-6.881	-585	-760	-935	-1.085	-1.085
	Saldo van baten en lasten	26.325	35.701	32.859	34.196	35.803	35.884
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**26.325**	**35.701**	**32.859**	**34.196**	**35.803**	**35.884**

5.3 Betrekken van onze partners bij de bescherming en beheer van groen

Onze rol

Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

Samenwerkingspartners

Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

Prioriteiten

In 2021 werken wij aan de volgende prioriteiten:

- uitbreiden van het Groen Kapitaal-netwerk; voortzetten van de ondersteuning van initiatiefnemers en groene vrijwilligers via het programma Betrekken bij Groen; stabiliseren van het aantal groene vrijwilligers (5.3.1);
- aansluiten van de Noord-Hollandse Nationale Parken op het Rijksprogramma ‘Nationale Parken nieuwe stijl’ (5.3.2);
- uitvoeren van de Agenda voor het Waddengebied en goede aanwending van de middelen in het Waddenfonds, in lijn met het Investeringskader Waddengebied (5.3.3).

Omgevingsfactoren

Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

5.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren

Toelichting

Van natuur en landschap kan men genieten door het te zien, horen, beleven en zich erover te verwonderen. Veel mensen worden geraakt door het bijzondere natuurschoon of de weidse

uitzichten die Noord-Holland rijk is en die vrijwel allemaal toegankelijk zijn voor bezoekers. Het is dan ook logisch dat de betrokkenheid van bewoners bij hun groene leefomgeving vaak groot is.

Aanpak Groen Kapitaal
Het besef dat een gezonde leefomgeving begint met een vitaal ecosysteem wordt steeds meer gemeengoed. Via de Aanpak Groen Kapitaal wil de provincie laten zien dat combinaties van natuur met wonen, werken en landbouw de normaalste zaak van de wereld zijn. Hierbij maken wij dankbaar gebruik van alle energie en initiatieven van bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden. We helpen hen verder door hen een podium te bieden op kenniscafés of het Groen Kapitaal online netwerkplatform, door waardering te uiten, via blogs kennis en inspiratie te delen en financiële steun te bieden. In 2021 breiden wij het netwerk van initiatiefnemers uit, want een groot en sterk netwerk leidt tot nieuwe ideeën en snellere verspreiding, verbreding en verdieping van bestaande initiatieven. Mooie voorbeelden hiervan zijn 'Tiny Forest' en ons eigen project 'Grass2Grit'. Ook gaan we door met het stimuleren van het vergroenen van bebouwd gebied door natuurinclusief bouwen en de aanpak van klimaatadaptatie.

Groene vrijwilligers
Voor sommigen vormt hun waardering voor natuur en landschap de motivatie om zich in te zetten als vrijwilliger of als beroepskracht in het natuurbeheer of de natuur- en milieueducatie. Groene vrijwilligers staan bekend als 'tellers', 'vertellers' en 'herstellers'. Zij leveren een enorme bijdrage aan het beheer van, de kennis over en betrokkenheid bij natuur en landschap. Het programma 'Betrekken bij Groen' blijft succesvol om hen te ondersteunen. Ook in landelijk opzicht geldt 'Betrekken bij Groen' als een goed voorbeeld. Dit programma wordt uitgevoerd door de Noord-Hollandse natuurorganisaties. Zij leveren educatiemateriaal, gereedschap en stellen hun organisatie beschikbaar aan groene vrijwilligers. Ook organiseren zij jaarlijks het Noord-Hollandse deel van de Natuurwerkdag en de Dialoogdag, waar vrijwilligers met elkaar en met de provincie in gesprek gaan. In 2021 streven wij ernaar om het aantal vrijwilligers, dat door vergrijzing onder druk staat, stabiel te houden. Ook zal in 2021 opnieuw het 'Betrekken-bij-Groen-fonds' worden ingezet om kleinschalige initiatieven te ondersteunen.

Operationeel doel 5.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal volgers Groen Kapitaal op social media	Aantal	835 (alleen op twitter)	2.000	3.000	4.000	5.000	6.000

5.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen

Toelichting

Metropoolregio Amsterdam
De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is een dynamisch gebied met grote opgaven voor woningbouw, bereikbaarheid, werkgelegenheid en energietransitie. Tegelijkertijd is de MRA een 'groene metropool', die nationaal en internationaal gewaardeerd wordt als vestigingslocatie, onder andere omdat het gemakkelijk is om snel in het groen te komen – in tegenstelling tot concurrerende metropolen als Londen en Parijs. Om dat zo te houden en verder te versterken is in de MRA Agenda 2020–2024 afgesproken om te blijven samenwerken aan de versterking van de landschappelijke kwaliteit, de biodiversiteit, het remmen van bodemdaling en het vergroten van

recreatiemogelijkheden. De provincie Noord-Holland heeft hierbij een belangrijke regierol. In 2021 werken we aan een investeringsprogramma voor het landschap – waar het Landschapsfonds ook een rol in kan spelen – en zorgen we dat het landschap bij alle ruimtelijke ontwikkelingen op de agenda blijft staan.

Groene Hart
Midden in de Randstad, omringd door grote steden, ligt het Groene Hart. De rust en ruimte van het Groene Hart zijn belangrijk voor de leefbaarheid en het vestigingsklimaat van de Randstad. Het Noord-Hollandse deel van het Groene Hart beslaat alle veenweidegebieden ten zuiden van het Noordzeekanaal. Het Bestuurlijk platform Groene Hart zorgt voor een samenhangende ontwikkeling van het gebied. De volgende prioriteiten staan centraal: het remmen van bodemdaling en CO_2-uitstoot, een toekomstbestendige agrarische sector, bescherming van het landschap en zorgvuldig waterbeheer.

Nationale Parken
De Nationale Parken Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland vormen het visitekaartje van de Noord-Hollandse natuurgebieden en richten zich op natuurbescherming, recreatie, educatie, promotie en onderzoek. De parken dragen bij aan het welbevinden en een groene, gezonde leefomgeving voor bewoners en bezoekers, waardoor ze ook hoog gewaardeerd worden. In 2021 verkennen de beide Noord-Hollandse parken op welke wijze zij hun kwaliteit nog verder kunnen verhogen door aan te sluiten op het rijksprogramma ‘Nationale Parken nieuwe stijl’.

5.3.3 Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven

Toelichting
De Waddenzee is het grootste Nederlandse Natura 2000-gebied. Dat vraagt om bescherming en ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden. Tegelijkertijd is het belangrijk dat het Waddengebied vitaal blijft, met voldoende economische kansen voor de mensen die er wonen, werken en ontspannen. De provincie streeft daarom naar een goede balans tussen ecologische en duurzame economische ontwikkelingen in het Waddengebied. Dit doen we samen met een groot aantal partners zoals het Rijk, de Waddenprovincies Fryslân en Groningen, de waterschappen, gemeenten, de in 2020 gevormde Beheerautoriteit en belangenorganisaties zoals de Coalitie Wadden Natuurlijk, de recreatieondernemers, de Waddenzeehavens en LTO-Noord. Met hen werken we aan de uitvoering van de Agenda voor het Waddengebied, het Programma ‘Naar een rijke Waddenzee’ en aan de uitvoering van het zeehondenakkoord.

Samen met de provincies Fryslân en Groningen is Noord-Holland verantwoordelijk voor het Waddenfonds. Het Waddenfonds verleent subsidies aan projecten die bijdragen aan de doelen van het fonds, namelijk natuurontwikkeling en duurzame economische ontwikkeling. In het Investeringskader Waddengebied (IKW), dat eind 2016 door Provinciale Staten van Groningen, Fryslân en Noord-Holland is vastgesteld, staan zes grote opgaven voor het Waddengebied: de natuurontwikkeling in de Waddenzee; havenontwikkeling en natuurverbetering; het versterken en vermarkten van de Waddenzee als werelderfgoed; vitale kust en Afsluitdijk; Eems-Dollardgebied in balans en energietransitie (‘Eilanden op eigen kracht’). Een groot deel van de benodigde financiering voor deze opgaven komt uit het Waddenfonds. De provincie stelt cofinanciering beschikbaar via de Reserve Cofinanciering Waddenzee.

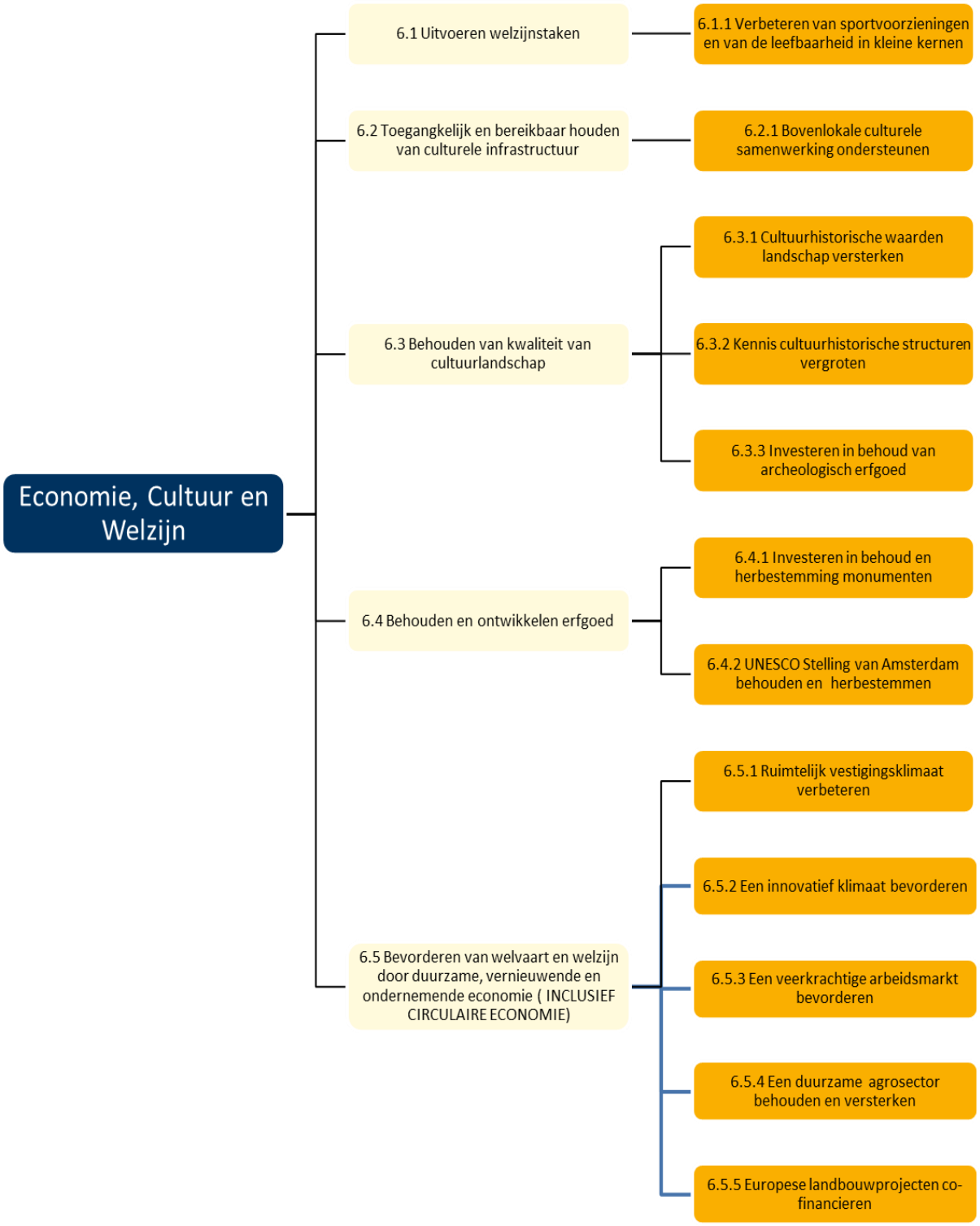
Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 5.3

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
5.3.1	Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren	1.102	1.091	1.090	1.089	1.089	989
5.3.2	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen	843	1.013	3.517	4.216	4.716	716
5.3.3	Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven	2.069	2.796	3.524	3.682	4.804	4.471
	Totaal lasten	4.014	4.900	8.131	8.987	10.609	6.176
	Totaal baten	-184	-295	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	3.830	4.605	8.131	8.987	10.609	6.176
	Stortingen						
5.3.3	Resv. Cofin. Waddenzee	951	5.000	3.120	5.000	2.000	854
5.3.2	Resv. Landschap	0	300	2.500	3.500	4.000	4.000
	Onttrekkingen						
5.3.3	Resv. Cofin. Waddenzee	-1.271	-1.884	-2.765	-2.923	-4.045	-3.712
5.3.2	Resv. Landschap	0	0	-2.800	-3.500	-4.000	0
	Resultaat	**3.510**	**8.021**	**8.186**	**11.064**	**8.564**	**7.318**

Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn

Doelenboom

Maatschappelijk doel

De provincie staat voor nieuwe en deels bekende opgaven in het economisch en cultureel domein. Welvaart en welzijn zijn daarbij bekende termen waar de provincie zich voor inspant om deze te bevorderen. Nadrukkelijk wordt gekozen voor beide termen omdat het ene versterken zonder het andere niet toekomstvast is. De provincie blijft aandacht geven aan goede (fysieke) vestigingsvoorwaarden voor economische activiteiten. Deze vestigingsvoorwaarden ziet de provincie veranderen, gedreven door de maatschappelijke wens en noodzaak van verduurzaming van de samenleving. Er is aandacht voor de productie en herkomst van producten en de bijbehorende effecten op leefomgeving en welzijn. Stimuleren van vermindering van energiegebruik in bijvoorbeeld de glastuinbouw en mogelijk maken van innovaties zijn voor de provincie onderdelen in het bevorderen van welvaart en welzijn. De noodzakelijke transitie naar een duurzame economie vormt een belangrijke drijver voor innovatie. Dit biedt Noord-Holland volop kansen voor nieuwe economische ontwikkeling. Om deze kansen te kunnen benutten is een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt een belangrijke randvoorwaarde. Hierdoor zorgen we ervoor dat er voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar is en de arbeidsparticipatie op peil blijft.

Digitalisering heeft ook invloed op vestigingsvoorwaarden: consumentengedrag verandert en daardoor ook logistieke processen en locaties waar diensten en producten worden gekocht. Leegstand als een effect daarvan is te zien in Noord-Holland. De bedrijfsvoering van organisaties verandert ook. Denk hierbij aan de noodzakelijke digitale verbindingen, nieuwe verdienmodellen met circulaire producten en vernieuwde werkwijzen waardoor omscholing van personeel nodig is. Over de kansen van circulaire economie staat meer beschreven in hoofdstuk 2.

Op het culturele domein ziet de provincie de grote waarde van de diverse, zichtbare en onzichtbare cultuurhistorie. Deze wil zij steunen en duurzaam maken ook voor gebruik van toekomstige generaties van bewoners en bezoekers. Daarom zet de provincie zich in om archeologische geschiedenis toegankelijk te maken. Monumenten als kerken, stolpboerderijen, Stelling van Amsterdam vertellen het voor het oog zichtbare verhaal en zijn ook vaak markeringen in het landschap. Deze cultuurhistorie wil de provincie vertellen vanuit diverse invalshoeken om zo de essentiële verbinding tussen heden en verleden te leggen.

Noord-Holland heeft een hoogstaande en veelzijdige culturele infrastructuur, in de vorm van podia, musea, beeldende kunstinstellingen, bibliotheken, etc. Het is belangrijk dat dit aanbod voor alle inwoners en bezoekers goed toegankelijk is en daarom stimuleren wij gemeenten en instellingen om zoveel mogelijk regionaal af te stemmen. De effecten van de COVID-19 maatregelen plaatsen de culturele infrastructuur voor een grote uitdaging.

Leefbaarheid is een breed thema wat door de province vanuit welzijn specifiek wordt ingevuld door oog te hebben voor de dorpshuizen en de rol van sport in een gezonde leefstijl en vrijetijdsbesteding. De provincie vindt het daarnaast belangrijk om discriminatie in de sport tegen te gaan.

Wettelijk beleidskader

- Erfgoedwet
- Wet kenbaarheidpubliekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
- Omgevingswet 2021
- Wet op de archeologische monumentenzorg
- Wet op de ruimtelijke ordening

- Wet op het specifiek cultuurbeleid
- Modernisering Monumentenzorg
- Beleidsbrief “Erfgoed telt”
- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
- Regioprofiel MRA 2019-2024 "Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed"
- Cultuur als onderdeel van de "Ruimtelijk Economische Actieagenda 2016-2020"

Provinciaal beleidskader

- Erfgoedverordening Noord-Holland 2017
- Beleidskader "Cultuur in Ontwikkeling" 2017-2020 (wordt geactualiseerd)Uitvoeringsprogramma Stelling van Amsterdam-Nieuwe Hollandse Waterlinie 2017-2020
- Leidraad Landschap en Cultuurhistorie
- Strategisch Beleidskader Economie (2016)

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
6.1	Uitvoeren welzijnstaken	460	0	460	0	0	460
6.2	Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur	4.596	0	4.596	0	0	4.596
6.3	Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap	3.990	30	3.960	0	0	3.960
6.4	Behouden en ontwikkelen erfgoed	9.218	0	9.218	7.585	5.751	7.384
6.5	Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie	18.895	193	18.702	10.386	6.250	14.566
	Totaal	**37.159**	**223**	**36.936**	**17.971**	**12.001**	**30.966**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
6	6.5.1	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie.
6	6.5.1	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
6	6.5.1	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.
6	6.5.1	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
6	6.5.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)	Ontwikkeling Economie
6	6.5.1	PolanenPark B.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
6	6.5.1	PolanenPark C.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
6	6.5.1	Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie

6	6.5.2	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.	Ontwikkeling economie
6	6.5.2	Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie
6	6.5.2	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Effect-indicator	Peildatum	Meeteenheid	Gerealiseerd Noord-Holland	Nederland	Opmerkingen
Werkgelegenheid: bruto arbeidsparticipatie ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15–75 jaar	2019	Percentage	71,9%	71,2%	*BBV-Indicator*
Bruto regionaal product: % toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar.	2019	Percentage	2,5%	1,8%	*BBV-Indicator*

Restauratievolume: % Rijksmonumenten (exclusief oorspronkelijke functie woonhuis), weergegeven naar de staat van het casco

	Peildatum	**Goed**	**Redelijk**	**Matig**	**Slecht**	*Opmerkingen*
Noord-Holland	2019	36,1%	46,0%	15,6%	2,3%	*BBV-indicator*

Bron: *Monumentenmonitor Noord-Holland*

6.1 Uitvoeren welzijnstaken

Onze rol
Uit de breedte van welzijnstaken die provincies kunnen uitvoeren, kiest de provincie voor een specifieke bijdrage aan leefbaarheid in kernen, verduurzaming van sportaccommodaties en tegengaan van uitsluiting in sport.

Samenwerkingspartners
Wij doen dit samen met partners als Sportservice en Dorpswerk Noord-Holland.

6.1.1 Verbeteren van sportvoorzieningen en van de leefbaarheid in kleine kernen

Toelichting

De provincie stimuleert de vitaliteit van gemeenschappen. Dat doet de provincie door het zelf-initiatief van gemeenschappen te stimuleren via een subsidie aan Dorpswerk Noord-Holland. Via Dorpswerk ondersteunt de provincie initiatieven op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang. Sporten ziet de provincie ook als een belangrijk middel om samenhang in een

gemeenschap te versterken. In vrijheid en zonder discriminatie sporten is belangrijk. Het gaat om sporten met elkaar en in acceptatie ongeacht persoonlijke voorkeuren. Ook vindt de provincie het belangrijk dat sportaccommodaties verduurzamen, zodat zij op termijn besparingen kunnen inboeken wat de toekomstbestendigheid weer versterkt. Om te voorkomen dat iedereen het wiel zelf moet uitvinden, zet de provincie in op kennisdeling. Sportservice zou hier een rol in kunnen spelen, bijvoorbeeld via een provinciale subsidie.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
6.1.1	Verbeteren van sportvoorzieningen en van leefbaarheid in kleine kernen	218	260	460	460	460	0
	Totaal lasten	218	260	460	460	460	0
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	218	260	460	460	460	0
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**218**	**260**	**460**	**460**	**460**	**0**

6.2 Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur

Onze rol

Gemeenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan inbreng van kennis en procesbegeleiding om regionale afstemming te bevorderen. De provincie faciliteert bestaande culturele netwerken van gemeenten om tot duurzame regionale afstemming en efficiënte samenwerking te komen.

Samenwerkingspartners

Belangrijke partners bij dit beleidsdoel zijn, naast gemeenten, ProBiblio en Plein C.

Prioriteiten

Ten aanzien van culturele infrastructuur zet de provincie in op de volgende activiteiten:

- Doorontwikkelen van kennisnetwerk culturele infrastructuur en stimuleren en participeren in regionale cultuurnetwerken van MRA en Noord-Holland Noord.
- Toegankelijk en bereikbaar houden van het provinciaal bibliotheeknetwerk.
- Bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het basisonderwijs door middel van matching van het programma cultuureducatie met kwaliteit met gemeenten en OCW.
- Monitoring en verdere uitwerking van Covid-19 noodfondsen

Omgevingsfactoren

- Het effect van de Covid-19 maatregelen voor de culturele sector zal ook in 2021 voelbaar zijn. De provincie zal vanuit haar rol samen met gemeenten dat in 2021 blijven volgen en waar mogelijk actie ondernemen.
- De ontwikkeling van regioprofielen voor cultuur en culturele voorzieningen door het samenwerkingsverband Kunst, Cultuur en Erfgoed Metropoolregio Amsterdam heeft geleid tot het Regioprofiel MRA 2019-2024 'Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed'. Dit programma is ingediend bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en

Wetenschap.
In Noord-Holland Noord werken de drie deelregio's met financiële steun van de provincie gezamenlijk aan de uitwerking van de regionale cultuurvisie.

- De minister werkt samen met IPO en VNG, aan een convenant en uitvoeringsprogramma dat de samenwerking van netwerkpartners binnen de Wet Stelsel openbare Bibliotheekvoorzieningen verder vorm gaat geven.

6.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

Toelichting

Regionale samenwerking
De provincie faciliteert bestaande culturele netwerken van gemeenten en culturele instellingen om tot duurzame regionale afstemming en efficiënte samenwerking te komen met de Uitvoeringsregeling stimulering regionale samenwerking culturele infrastructuur gemeenten en culturele instellingen. De voortzetting van deze uitvoeringsregeling in 2021 draagt bij aan het toegankelijk houden van de culturele infrastructuur. .
De drie noordelijke regio's hebben als de regio Noord-Holland Noord een regioprofiel opgesteld dat in 2021 wordt geconcretiseerd. De provincie werkt in de MRA samen met 32 gemeenten (via deelregio's), de vervoerregio en de provincie Flevoland aan een betere spreiding en bereikbaarheid van culturele infrastructuur. Dit heeft geleid tot het Regioprofiel 2019-2024 'Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed'. In 2021 wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van acties die behoren bij de programmalijn Samenwerking.

ProBiblio
ProBiblio is de provinciale ondersteuningsinstelling (POI) voor bibliotheken en voert de provinciale wettelijke taken in het bibliotheekstelsel uit, met een provinciale subsidie. De Wet benoemt drie provinciale kerntaken: Interbibliothecair Leenverkeer (IBL), Bibliotheek Innovatie en Netwerktaken. De provincie ziet de bibliotheekfunctie als belangrijk onderdeel van de culturele infrastructuur en richt haar activiteiten daarom vooral op het regionaal bereikbaar, toegankelijk en relevant houden van de bibliotheek.

Cultuureducatie
In het Coalitieakkoord is besloten cofinanciering beschikbaar te stellen van jaarlijks € 750.000 voor het vervolg van het matchingsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit in de periode 2021-2024. Het programma is gericht op goed cultuuronderwijs op basisscholen. De nadruk ligt op het bereiken van nieuwe scholen, in het bijzonder scholen met onderwijsachterstanden, om hiermee de kansengelijkheid van kinderen te vergroten. Ook is er meer ruimte voor maatwerk zoals aandacht voor het voortgezet onderwijs en de relatie binnen-buitenschools.

Er wordt samengewerkt met het Rijk en de naar schatting 26 gemeenten in Noord-Holland die gaan deelnemen aan het Noord-Hollandse programma Cultuureducatie met Kwaliteit. De provincie subsidieert Plein C om dit programma uit te voeren.

Operationeel doel 6.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal gemeenten dat meedoet aan het programma CMK	Aantal	24	32	26	26	26	26

Aantal bibliotheken dat innovatieprogramma uitvoert	Aantal	nvt	nvt	6	6	6	6

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
6.2.1	Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen	2.929	13.518	4.596	4.595	4.595	4.595
	Totaal lasten	2.929	13.518	4.596	4.595	4.595	4.595
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	2.929	13.518	4.596	4.595	4.595	4.595
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**2.929**	**13.518**	**4.596**	**4.595**	**4.595**	**4.595**

6.3 Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap

Onze rol

De provincie heeft een stimulerende en autonome rol als het gaat om het behoud door ontwikkeling van het cultuurlandschap en het hierin gelegen erfgoed. Dit doet de provincie door het uitdragen van de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, het organiseren van bijeenkomsten, met handleidingen en adviezen. De ruimtelijke kwaliteit is gewaarborgd in de Omgevingsverordening. De provincie investeert direct in het behoud en de benutting van monumenten en landschap. Dit beoogt kwaliteit te verbeteren en te leiden tot hoger maatschappelijk en economisch rendement. Daarnaast is de provincie eigenaar van de collectie archeologische vondsten in het archeologisch depot.

Samenwerkingspartners

Om onze beleidsdoelen te behalen werken wij samen met het Rijk, gemeenten, waterschappen, monumentenorganisaties, natuurbeheerders, (landschap)ontwerpers, eigenaren en initiatiefnemers.

Prioriteiten

Naast het behoud van het provinciale cultuurlandschap en de provinciale zorgplicht ten aanzien van de archeologische collectie heeft de provincie de volgende prioriteiten:

- Door middel van maatwerk wil de provincie gebiedsgericht een bijdrage leveren aan het versterken en benutten van de provinciale cultuurhistorische structuurdragers en het landschap.
- De publieksfunctie van het archeologisch depot in archeologiecentrum Huis van Hilde in Castricum wil de provincie blijven versterken zodat educatie geborgd is en archeologie en ander erfgoed nog toegankelijker wordt gemaakt voor een breed publiek.

Omgevingsfactoren

Noord-Holland kent een aantal grote opgaven zoals woning- en mobiliteitsbehoefte, energietransitie en verduurzaming in de landbouw, die van invloed zijn op het cultuurlandschap. De provincie wil niet belemmerend zijn in deze ontwikkelingen, maar er wel voor zorgen dat de

kwaliteit van het cultuurlandschap bewaard blijft. Dit betekent dat er soms keuzes gemaakt moeten worden.
Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de ruimtelijke bescherming van archeologische waarden en wettelijk is vastgelegd dat bij ruimtelijke ingrepen de verstoorder verantwoordelijk is voor zorgvuldig archeologisch onderzoek en eventuele opgravingen. Daar waar wij als provincie eigenaar zijn van de vondsten houden wij toezicht op deze activiteiten. Maar de provincie is grotendeels afhankelijk van gemeenten als het gaat om het zorgvuldig en tijdig uitvoeren van onderzoek en opgravingen. Waar wij als provincie zelf de 'verstoorder' zijn, of de rol van 'bevoegd gezag' hebben, zien wij toe op een kwalitatief goede archeologische begeleiding van planvorming en uitvoering van projecten.

6.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken

Toelichting

In 2018 is de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie geactualiseerd en in 2019 is de Omgevingsverordening vastgesteld. In de Omgevingsverordening zijn Bijzonder Provinciaal Landschap en structuren benoemd en omschreven. Ook in 2021 brengt de provincie de leidraad en de Omgevingsverordening onder de aandacht bij gemeenten, natuurbeheerders, (landschap)ontwerpers en initiatiefnemers. De provincie helpt hen om deze toe te passen bij ruimtelijke inpassingen. De provincie heeft bestuurlijke afspraken met het Rijk over het in stand houden van een Steunpunt voor monumenten en archeologie voor gemeenten. Dit steunpunt adviseert gemeenten bij hun wettelijke erfgoedtaken en bij gebiedsgerichte ontwikkelingen met historische kwaliteit op basis van de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. In 2021 verstrekt de provincie wederom een subsidie aan Mooi Noord-Holland en NMF voor de uitvoering van deze taak.
Om de kwaliteit van het Noord-Hollandse cultuurlandschap te behouden wordt aangesloten op het bredere, ruimtelijke instrumentarium van de provincie zoals de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (voor integrale agendering opgave cultuur) en de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (voor integrale advisering landschap en cultuurhistorie).

Operationeel doel 6.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uitdragen leidraad (bijeenkomsten)	Aantal	4	4	4	4	4	4

6.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

Toelichting

De provincie ziet kansen om het erfgoed binnen de cultuurhistorische structuren beter te behouden en te benutten door ontwikkeling van kennis en kennis te delen via netwerken van lokale, regionale en landelijke netwerken. De Monumentenmonitor (vanaf 2014), geeft inzicht in de bouwkundige staat, de leegstand, herbestemming en verduurzaming van de rijks- en provinciale monumenten in de provincie Noord-Holland. De provincie zet in op kennisontwikkeling en kennisdeling over herbestemming en verduurzaming van erfgoed. Dit

wordt op verschillende manieren gedaan. Het kan passief-openbaar (website) of actief-openbaar gebeuren, bijvoorbeeld met thematische of gebiedsgerichte netwerkbijeenkomsten, zoals het duurzaam erfgoed congres.

Naast instandhouding investeert de provincie in het verder versterken en benutten van de provinciale structuurdragers, zoals het UNESCO-werelderfgoed Stelling van Amsterdam (SvA) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). Om het verhaal van de cultuurhistorische structuurdragers voor een breed publiek toegankelijk te maken en draagvlak te creëren, benutten we onder andere verhalenplatform Oneindig Noord-Holland (met een vast thema rond provinciale monumenten), en de documentaire foto-opdracht van de Provinciale Atlas Noord-Holland (met in 2020/2021 het thema stolpen).

Operationeel doel 6.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tentoonstellingen Provinciale Atlas	Aantal	nvt	0	3	3	3	3

6.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Toelichting

Archeologische waarden zijn een belangrijk onderdeel van het waardevolle cultuurlandschap van de provincie Noord-Holland. In tien geselecteerde gebieden waar een bovengemeentelijk archeologisch belang aan de orde is, probeert de provincie via ‘informatie en inspiratie’ gemeenten, gebruikers en beheerders van vindplaatsen aan te zetten tot zorgvuldige omgang met deze waarden. De provincie zet zich ook in voor een zorgvuldige omgang met (toevals)vondsten en vindplaatsen. De provincie heeft daarnaast een wettelijke taak voor de instandhouding van een provinciaal archeologisch depot en het toegankelijk maken van de collecties en vondsten. De provincie heeft er voor gekozen deze taak breder in te vullen: via onderzoek van de collecties en de uitgave van verschillende publicaties worden archeologische vondsten en collecties voor een breder publiek beleefbaar gemaakt. We onderscheiden rijk geïllustreerde publieksbrochures, een reeks met archeologische rapporten, de Archeologische kroniek en publieksboeken. In 2015 is archeologiecentrum Huis van Hilde geopend, waarin archeologische collecties worden beheerd, maar waar met de vaste en tijdelijke tentoonstellingen ook educatieprogramma’s worden verzorgd over archeologie voor bezoekers en leerlingen van het primair en voortgezet onderwijs.

De publiekstaken bestaan uit rondleidingen, educatieve bijeenkomsten, zaalverhuur en leveren van horeca-diensten. Na de eerste gebruiksjaren is er verbeterd inzicht in de kosten van het beheer en onderhoud van het gebouw. Waarschijnlijk wordt de museumstatus voor Huis van Hilde per 1 januari 2021 toegekend.
In deze coalitieperiode is opnieuw budget beschikbaar gesteld voor onderwaterarcheologie. De provincie investeert in conservering, restauratie en wetenschappelijk onderzoek naar de vondsten uit het Palmhoutwrak en uiteindelijk moeten de vondsten in een permanente tentoonstelling toegankelijk worden voor het brede publiek in museum Kaap Skil op Texel. In Huis van Hilde wordt zal de permanente tentoonstelling worden aangepast zodat er aandacht wordt besteed aan Noord-Holland in de 17e eeuw. Hier zullen ook maritieme vondsten tentoongesteld worden.

Operationeel doel 6.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Opname archeologisch collecties	Aantal	nvt	0	2	2	2	2

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.3

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
6.3.1	Cultuurhistorische waarden landschap versterken	630	651	650	650	650	650
6.3.2	Kennis cultuurhistorische structuren vergroten	702	671	844	844	844	844
6.3.3	Investeren in behoud van archeologisch erfgoed	1.856	2.161	2.496	2.036	2.119	1.834
	Totaal lasten	3.188	3.483	3.990	3.530	3.613	3.328
	Totaal baten	-30	-30	-30	-30	-30	-30
	Saldo van baten en lasten	3.158	3.453	3.960	3.500	3.583	3.298
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**3.158**	**3.453**	**3.960**	**3.500**	**3.583**	**3.298**

6.4 Behouden en ontwikkelen erfgoed

Onze rol

De provincie stimuleert en ondersteunt restauratie, herbestemming en verduurzaming van monumenten. Daarnaast treedt de provincie waar mogelijk op als verbinder van erfgoed met gebiedsopgaven.

Als siteholder voor het UNESCO-werelderfgoed de Stelling van Amsterdam coördineert de provincie het behoud en de ontwikkeling van dit werelderfgoed. De provincie is geen eigenaar van dit werelderfgoed, dat zijn anderen waaronder groenbeherende organisaties, gemeenten, waterschappen en soms particulieren.

Samenwerkingspartners

Bij het behouden van genoemd erfgoed werkt de provincie samen met het Rijk, gemeenten, waterschappen, monumentenorganisaties, natuurbeherende organisaties, individuele eigenaren en ontwikkelaars. Wat betreft het UNESCO-werelderfgoed de Stelling van Amsterdam wordt daarbij ook samengewerkt met UNESCO en de provincie Utrecht, omdat een deel van de Stelling van Amsterdam door de provincie Utrecht loopt. Met de projectorganisatie Nieuwe Hollandse Waterlinie (bestaande uit vier provincies) wordt samengewerkt om de Nieuwe Hollandse Waterlinie als uitbreiding op de Stelling van Amsterdam toe te voegen aan het werelderfgoed

Prioriteiten
Ten aanzien van behoud en herbestemming van beschermde monumenten heeft de provincie de volgende prioriteiten:

- restaureren en verduurzaming met focus op religieus en agrarisch erfgoed
- bevorderen van herbestemmen, bijbestemmen en verduurzamen bij leegstand en komende leegstand

Ten aanzien van het UNESCO-werelderfgoed de Stelling van Amsterdam heeft de provincie de volgende prioriteiten:

- behoud van de Uitzonderlijke Universele Waarde (OUV) van dit werelderfgoed
- breed uitdragen en bekendmaken van de (OUV) van dit werelderfgoed.

Omgevingsfactoren
Demografische en economische factoren dragen in grote mate bij aan de kansen van herbestemming. Herbestemmingsopgaven verschillen sterk. Vooral in Noord-Holland Noord zal het niet altijd mogelijk zijn een economisch rendabele bestemming te vinden voor een monument. In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is gezien de economische groei en de aanwezige investeringskracht van de markt meer mogelijk. Dit vraagt om een eigen aanpak, met bijbehorend instrumentarium, dat aansluit op (her)bestemmingsontwikkelingen zelf, maar dat ook bruikbaar is in bredere gebiedsontwikkeling.

6.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

Toelichting
Restauratie en verduurzaming is zowel aan de orde bij continuerend gebruik, bij uitbreiding van dit gebruik (bijbestemmen) als bij herbestemming. In alle gevallen zorgt verduurzaming voor consistent toekomstig gebruik en verbetering van exploitatie. De provincie gebruikt de monumentenmonitor en de kennis van de loods herbestemming om op hoofdlijnen inzicht te krijgen in de bouwkundige staat van monumenten en hun economische ontwikkelpotentie. De data dienen primair voor beleidsontwikkeling. Met deze data worden ook keuzes gemaakt waar welke inzet gepleegd wordt. De provincie kiest voor investeren in die monumenten, waar de kansen op een succesvolle herbestemming het grootst zijn. Daarnaast zet de provincie haar netwerk, de Loods Herbestemming en het Steunpunt Monumenten en Archeologie in om de kansrijke herbestemmingsopgaven boven tafel te krijgen en om met verschillende experts en betrokkenen te onderzoeken wat de meest kansrijke invulling is. Dit gebeurt tijdens verschillende expertsessies, de Dag van de Herbestemming en adviezen aan eigenaren en initiatiefnemers. Daarnaast kunnen eigenaren gesubsidieerd haalbaarheidsonderzoeken uit laten voeren om tot een kansrijke herbestemming te komen, waarbij de erfgoedwaarde van het monument goed wordt meegewogen. Verduurzaming speelt hierbij een belangrijke rol en er kan binnen deze regeling ook apart een subsidie worden aangevraagd voor een energiescan.
In 2021 zal de provincie kennisbijeenkomsten organiseren over het verduurzamen van monumenten. Voor restauratie kan een beroep worden gedaan op restauratiesubsidies. Voor verduurzaming en herbestemming op laagrentedragende financiering uit het Noord-Hollands Fonds voor Monumenten.

Het restauratievolume van rijksmonumenten en provinciale monumenten (in matige en slechte bouwkundige staat) neemt geleidelijk af. Van 30% in 2014 tot 18% eind 2019. Rekening houdend

met terugval ten gevolge van de coronacrisis wordt een verdere afname in 2021 met 1 % realistisch geacht.

Operationeel doel 6.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Loods herbestemming (aantal adviezen)	Aantal	15	15	15	15	15	15
Inzet Fonds Herbestemming (aantal leningen)	Aantal	3	3	3	3	3	3

6.4.2 UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

Toelichting

De Stelling van Amsterdam is sinds 1996 UNESCO-werelderfgoed en sinds die tijd is de provincie Noord-Holland ‘siteholder’ (eerstverantwoordelijke) voor dit werelderfgoed. De siteholder heeft de verplichting om zorg te dragen voor het behoud van de Uitzonderlijke Universele Waarde (OUV) van het werelderfgoed. Daarnaast dient de siteholder deze OUV uit te dragen en breed bekend te maken.

Medio 2020 zou UNESCO hebben besloten om het werelderfgoed uit te breiden met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Vanwege de coronacrisis is dit besluit uitgesteld. De Nieuwe Hollandse Waterlinie loopt van Muiden in Noord-Holland door Utrecht en Gelderland tot de Biesbosch in Noord-Brabant. De Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie gaan na de uitbreiding samen verder onder de naam ‘Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies’. De siteholdertaken voor de Hollandse Waterlinies brengen we onder in een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie met de provincies Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant. Deze gezamenlijke uitvoeringsorganisatie is gehuisvest bij de provincie Utrecht. In 2021 spannen we ons in om de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie vorm te geven en taken van het siteholderschap over te dragen. Dit zijn onder andere:

- het opstellen van het managementplan voor het werelderfgoed
- harmoniseren ruimtelijk beleid Hollandse Waterlinies
- eerste aanspreekpunt Rijk en Unesco
- communicatie over het werelderfgoed en uitdragen van de universele waarden.

Niet alle taken en activiteiten inzake de Stelling van Amsterdam dragen we over aan de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. Projecten voor het herbestemmen van forten en het nemen van besluiten over ruimtelijke projecten, die het beschermingsregime raken van het werelderfgoed, blijven de bevoegdheid van de provincie Noord-Holland. Dit geldt ook voor de advisering over aanvragen van omgevingsvergunningen voor provinciale monumenten van de Stelling van Amsterdam. In 2021 gaan we onder andere aan de slag met:

- herstel van de liniedijken
- advisering over de uitwerking van de locaties voor hernieuwbare energie die in de Regionale Energiestrategieën zijn opgenomen
- samenwerken aan de ‘Ode aan het Noord-Hollandse Landschap’ en bijdragen aan ‘Ode aan de Hollandse Waterlinies’.

Operationeel doel 6.4.2 UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Voldoen aan adviesvragen over ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen die in het beschermingsregime van de Stelling van Amsterdam vallen	Percentage	nvt	nvt	100%	100%	100%	100%
Gerestaureerde/herbestemde forten en herstellen liniedijken	Aantal	nvt	nvt	6	0	0	0

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.4

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
6.4.1	Investeren in behoud en herbestemming momumenten	6.203	8.815	6.856	4.131	4.131	4.656
6.4.2	UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen	1.061	4.420	2.362	962	962	962
	Totaal lasten	7.265	13.235	9.218	5.093	5.093	5.618
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	7.265	13.235	9.218	5.093	5.093	5.618
	Stortingen						
6.4.1	Resv. Monumenten	6.825	6.751	5.751	5.051	5.051	3.551
6.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	8.006	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
6.4.1	Resv. Monumenten	-6.280	-8.472	-6.185	-3.460	-3.460	-3.985
6.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	-635	-3.304	-1.400	0	0	0
	Resultaat	**15.181**	**8.210**	**7.384**	**6.684**	**6.684**	**5.184**

6.5 Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

Het economisch beleid is verankerd in het Strategisch Beleidskader Economie (2016). De provincie Noord-Holland draagt bij aan de verdere versterking van de economie door ruimte te geven aan vernieuwing, duurzaamheid en ondernemerschap. Het beleid focust daarbij op het vestigingsklimaat als randvoorwaarde voor een florerende economie. Dit staat ten dienste van de Noord-Hollandse maatschappij als geheel. Daarom heeft de provincie nadrukkelijk gekozen voor het bevorderen van welvaart én welzijn als hoofddoel van het economisch beleid. Daarmee wordt een relatie gelegd met de nationale en internationale discussie over het begrip ‘brede welvaart’ (onder andere commissie-Stiglitz (2009) en commissie-Grashoff (2016)). Brede welvaart is meer dan het BBP of het persoonlijk inkomen van burgers. Ook aspecten als gezondheid, geluk, veiligheid, goed onderwijs, goede huisvesting en ontplooiingsmogelijkheden worden ervaren als

welvaartscomponenten. Als één van de eerste overheden in Nederland heeft de provincie Noord-Holland een instrument ontwikkeld om deze 'brede welvaart'-aspecten te meten en om er haar beleid aan te toetsen. Dit wordt gedaan met de Barometer Welvaart & Welzijn.

Onze rol
In het Strategisch Beleidskader Economie kiest de provincie ervoor om zoveel mogelijk uit te gaan van onze verbindende rol als middenbestuur en vanuit die rol te werken aan de optimale condities waarbinnen de economie zich duurzaam kan ontplooien. Dit sluit ook het beste aan bij hoe het IPO de rol van provincies ziet voor de regionale economie (Kompas 2020) en onze rol voor andere kerntaken (zoals voor ruimtelijke ordening, bereikbaarheid, natuur, water en milieu). Daarom focust het economisch beleid zich op het versterken van het vestigingsklimaat als een belangrijke conditie voor economische activiteiten. Een goed vestigingsklimaat is een cruciale randvoorwaarde voor de economie en de aantrekkelijkheid van de regio voor bedrijven.

Samenwerkingspartners
De partners waarmee de provincie samenwerkt worden in de toelichting bij de operationele doelen genoemd.

Prioriteiten
Binnen het brede begrip van 'vestigingsklimaat' is gekozen voor een focus op de volgende vestigingsplaatsfactoren:

- Een aantrekkelijk en duurzaam ruimtelijk vestigingsklimaat (6.3.1)
  Dit gaat over de beschikbaarheid van ruimte voor economische activiteiten, over bedrijventerreinen, kantoorlocaties, havens, Schiphol, detailhandel, digitale infrastructuur, internationalisering en ruimte voor toerisme. De beschikbaarheid van ruimte voor economische activiteiten is een absolute basisvoorwaarde voor een gezonde economie.
- Een sterk innovatief klimaat (6.3.2)
  Deze vestigingsplaatsfactor focust op het innovatief vermogen van het bedrijfsleven en de inzet van kennis, onderzoek en technologie om innovaties te verzilveren in nieuwe producten en nieuwe markten. De ontwikkeling en toepassing van kennis en innovatie is één van de belangrijkste concurrentiefactoren van de economie.
- Een veerkrachtige arbeidsmarkt (6.3.3)
  Hieronder wordt het aanbod van arbeid, de match tussen onderwijs en arbeidsmarkt, de inzetbaarheid van het menselijk kapitaal en de inclusieve arbeidsmarkt gedefinieerd. De factor arbeid behoort tot de klassieke productiefactoren en is een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van de economie.
- Een sterke een duurzame agrosector (6.3.4 en 6.3.5)
  De agrosector is duidelijk zichtbaar en beleefbaar in het Noord-Hollandse landschap én vertegenwoordigt een aanzienlijk economisch belang, vooral op gebied van export, innovatie en ketensamenwerking. Op het gebied van duurzaamheid en innovatie om te komen tot de gewenste transitie van de agrifoodketen, waaronder kringlooplandbouw, liggen er vele opgaven dan wel kansen. Met de opgave Vitaal Platteland waaronder de Voedselvisiewordt bijgedragen aan behoud en versterking van de bodemvruchtbaarheid en -structuur, (agro)biodiversiteit, waterkwaliteit en –kwantiteit.

Omgevingsfactoren:

- De coronapandemie heeft een grote impact op onze economie: de economie zal in 2020 krimpen, faillissementen zullen toenemen en de werkloosheid zal oplopen.
- Noord-Holland zal naar verwachting relatief harder worden geraakt dan gemiddeld in Nederland. Dit vanwege de specifieke sectorstructuur van Noord-Holland (we hebben een hoger aandeel in sectoren die vooral getroffen zijn door de crisis). Ook heeft Noord-Holland een hoger aandeel in zelfstandigen, zzp'ers, eenmanszaken en freelancers. Deze groep heeft extra last van de coronacrisis door vraaguitval.
- Deze situatie kan impact hebben op de begrote doelen voor het economisch beleid, zoals gemeenten die het opknappen van bedrijventerreinen uitstellen of bedrijven die geen prioriteit meer geven aan investeringen, innovatieprojecten of het aantrekken van werknemers.

6.5.1 Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren

Toelichting

De provincie zet subsidieregelingen als de Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen (HIRB) en Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden voort om de vitaliteit en duurzaamheid van bestaande werklocaties te verbeteren. De opzet van de HIRB is verbreed tot HIRB-plus om duurzaam ruimtegebruik ook bij detailhandelslocaties en verblijfsrecreatie te bereiken. Bij de prioritering van te subsidiëren projecten speelt de invulling van de aspecten duurzaamheid, circulariteit en leefbaarheid een belangrijke rol.

Operationeel doel 6.5.1 Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Herstructurering van 300 ha verouderd bedrijventerrein	Hectare	75	60	60	60	60	60

6.5.2 Een innovatief klimaat bevorderen

Toelichting

Om verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunt de provincie over de volle breedte duurzame innovatie. Voor een deel verloopt het bevorderen van het innovatieklimaat via het Regionaal Budget Innovatie van de MRA. Daarnaast heeft de provincie een aantal instrumenten om innovatie in het midden- en kleinbedrijf (mkb) te stimuleren. Die zijn vooral gericht op het vergroten van de transparantie van de kapitaalmarkt, het bijdragen aan 'investment readiness' (via het Programma Investeringsgereed Innovatief MKB Noord-Holland PIM) en aan de toegankelijkheid van kapitaal in verschillende fasen van innovatie (via het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland PDENH, de MKB Innovatiestimulering Topsectoren MIT, en het Innovatiefonds Noord-Holland INH). Het versnellingsprogramma GO!-NH heeft als doel duurzame innovaties sneller te laten ontwikkelen. Speciale focus bij de provinciale instrumenten ligt op duurzaamheid, zoals energietransitie, circulaire economie en duurzame mobiliteit.

De opdrachten voor GO!-NH en PIM liepen af in 2020 en worden conform het coalitieakkoord de komende jaren voortgezet. De MIT-regeling is een landelijke subsidieregeling die de provincie

uitvoert met cofinanciering van het Rijk. Het Innovatiefonds NH is een samenwerking met externe partners (kennisinstellingen) en richt zich op de vroege-fase-financiering. PDENH is een 100% deelneming van de provincie die zich richt op financiering van duurzame bedrijven en projecten in latere innovatiefasen. Daarnaast is de provincie voornemens om in 2020 een drietal globalisers te gaan uitvoeren om groeiende bedrijven te helpen bij het vinden van toegang tot internationale markten.

Essentieel in het bevorderen van het innovatieklimaat is de samenwerking tussen verschillende partijen op een onderwerp. Binnen de door het Rijk ingestelde regiodeals en het interbestuurlijk programma (IBP) staat deze samenwerking centraal. De provincie heeft daarvoor € 3,75 miljoen in 2020 cofinanciering beschikbaar voor onderwerpen als innovatie, klimaat, regionale economie en vitaal platteland.

Operationeel doel 6.5.2 Een innovatief klimaat bevorderen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ondersteunde MKB'ers MIT-uitvoering	Aantal	80	80	80	80	80	80
Ondersteunde MKB'ers Programma Investeringsgereed Innovatief MKB (PIM)	Aantal	100	115	130	130	130	130
Versnellingsprogramma duurzaamheid Go!-NH (versnelde duurzame innovatieprojecten)	Aantal	20	20	20	20	20	20

6.5.3 Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen

Toelichting

Door verdergaande technologisering en digitalisering veranderen, ontstaan of verdwijnen er steeds meer functies met bijbehorende aantallen banen. Een mismatch in de aansluiting van arbeidsmarkt en onderwijs is meer en meer een vraagstuk ook voor zittend personeel en langdurig werkzoekenden, omdat kennis razendsnel veroudert dan wel door de grilligheid van de economie. De om- en bijscholingsbehoefte, in lijn met de vraag van de markt, groeit daardoor gestaag. Maatschappelijke opgaven zoals energietransitie, duurzaam bebouwde omgeving, toekomstbestendige mobiliteit en een circulaire economie inclusief gezonde voedselproductie, zijn belangrijke aanjagers in het beleid om de mismatch op te lossen. Iedereen moet kunnen meedoen, ook mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De provincie blijft hiervoor de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden stimuleren en verduurzamen. Dit vindt plaats op campussen als Techport, TerraTechnica, ZaanCampus en in programma's zoals House of Skills. De komende jaren continueert de provincie de inzet van onze werkambassadeur als aanjager van onze beleidsuitvoering en kiest daarbij voor extra focus op de klimaatopgave (waaronder ook energietransitie wordt verstaan), verduurzaming van de havens en transformatie van de agrarische sector. Bij dit alles is een inclusieve arbeidsmarkt een belangrijk uitgangspunt. Onderligger blijft de Visie voor Noord-Holland op de aansluiting Arbeidsmarkt en Onderwijs, die de provincie samen met de triple helix-partijen heeft opgesteld.

Operationeel doel 6.5.3 Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Georganiseerde campusinitiatieven MBO campusvorming	Aantal	15	15	19	19	19	19
Inzet werkambassadeur (projecten uit werkagenda)	Aantal	10	10	10	10	10	10

6.5.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

Toelichting

Een duurzame agro-food sector is van groot belang, gezien de impact van de sector op het ruimtegebruik en leefbaarheid in de provincie Noord-Holland naast het economische belang en de grote bijdrage van de keten op de werkgelegenheid. Ingezet wordt op behoud, versterking en verduurzaming van de vijf ruimtelijk-economische landbouw- en visserijclusters: Greenport Aalsmeer, Greenport Noord-Holland Noord, Voedsel Verbindt, SeedValley en Visserij. De aankomende Voedselvisie legt accenten op voedselzekerheid en – veiligheid, circulair ondernemerschap en kringlopen op een zo laag mogelijk niveau sluiten, klimaat adaptief ondernemerschap, natuurinclusief ondernemerschap, attractief (vestigings)klimaat voor innovatieve agri & food bedrijven, doorbreken van ketenafhankelijkheden, waardoor waardering en inkomenspositie van de agrarisch ondernemer kan verbeteren en nieuwe duurzame modaliteiten voor onze voedselstromen.

In de glastuinbouw ligt de nadruk op het vraagstuk rondom energie, warmte zoals geothermie, en CO2. Voor de grondgebonden sectoren ligt de opgave meer op waterkwaliteit en -kwantiteit, het vergroten van de bodemvruchtbaarheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit. De provincie stimuleert de duurzame teelt en afzet van bloembollen en in het bijzonder biologische bollenteelt nabij kwetsbare natuurgebieden.

De zaadveredeling vraagt ruimte om zich te kunnen blijven ontwikkelen. Dit faciliteren wij door de aanwijzing van concentratiegebieden in de PRV en de nieuwe Omgevingsverordening.

Voor de visserij ligt er een uitdaging om innovatief en duurzaam te kunnen blijven vissen. In 2020 wordt voor het IJsselmeergebied gewerkt aan een overeenkomst om de visserijdruk in evenwicht te brengen met de draagkracht van het ecosysteem. GS hebben € 750.000 beschikbaar gesteld voor 2021.

Operationeel doel 6.5.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Resultaat Greenport NHN mede met NH subsidie (uitgevoerde projecten)	Aantal	4	4	4	4	4	4
Resultaat Greenport Aalsmeer mede met NH subsidie (uitgevoerde projecten)	Aantal	4	4	4	4	4	4
Geslaagde verplaatsingen van glastuinbouwbedrijven	Aantal	nvt	nvt	1	2	2	2

Resultaat Voedsel Verbindt	Aantal	nvt	4	4	4	4	4

6.5.5 Europese landbouwprojecten co-financieren

Toelichting

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) is een nationaal programma dat voor 90% door de provincies wordt uitgevoerd. De overige 10% door het Rijk. Noord-Holland beschikt binnen dit programma over € 58,3 miljoen aan Europese middelen. Van dit bedrag is € 35,7 miljoen bestemd voor regelingen waarvoor de reserve Europese landbouwprojecten is bedoeld. Het overige bedrag (€ 22,6 miljoen) betreft agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) uit de portefeuille Natuur. De provincie draagt voor deze POP3-periode circa € 12 miljoen bij voor de uitvoeringskosten en cofinanciering van projecten. Voor de verlenging worden in september 2020 afspraken gemaakt tussen IPO, Rijk en de EC. Het is de verwachting dat deze verlening twee jaar omvat (2021 en 2022). Op basis van de huidige voorstellen komt er per jaar ook € 73 miljoen landelijk aan Europese middelen beschikbaar. Noord-Holland heeft geen geld beschikbaar gesteld en kan voor dit onderdeel geen aanspraak maken op de Europese middelen.

Operationeel doel 6.5.5 Europese landbouwprojecten co-financieren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Subsidies voor jonge boeren en innovaties (aantal gesubsidieerde projecten)	Aantal	42	10	(?)	(?)	(?)	(?)

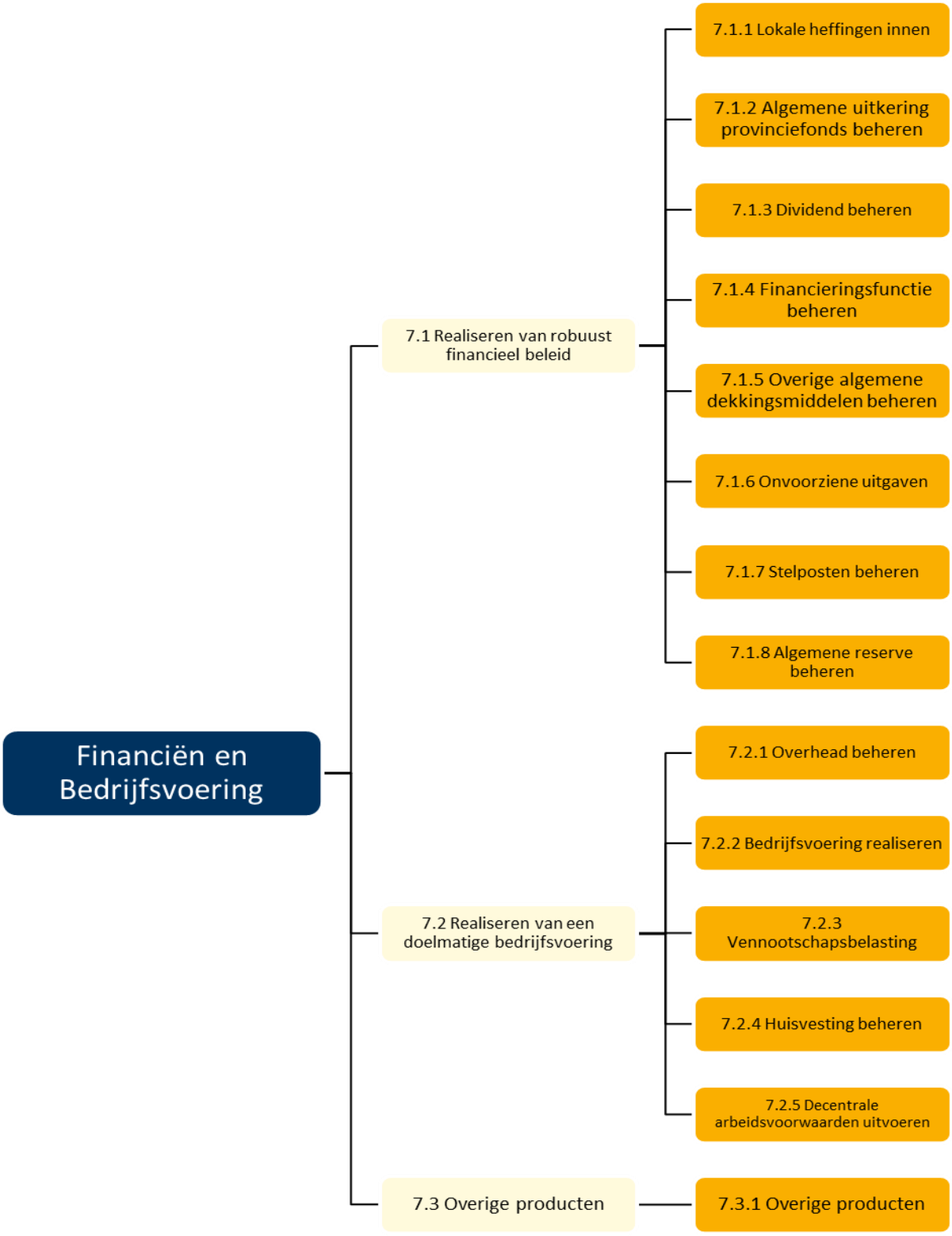
Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.5

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
6.5.1	Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren	24.062	8.850	6.895	6.895	6.895	4.370
6.5.2	Een innovatief klimaat bevorderen	15.947	17.583	7.862	9.011	5.295	4.095
6.5.3	Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen	1.305	1.801	1.124	1.124	1.124	224
6.5.4	Een duurzame agrosector behouden en versterken	6.396	5.393	2.629	2.628	2.628	1.128
6.5.5	Europese landbouwprojecten co-financieren	3.843	2.140	385	85	85	85
	Totaal lasten	51.553	35.767	18.895	19.743	16.027	9.902
	Totaal baten	-343	-193	-193	-193	-193	-193
	Saldo van baten en lasten	51.210	35.574	18.702	19.550	15.834	9.709
	Stortingen						
6.5.4	Resv. Duurzame landbouw	6.926	0	0	0	0	0
6.5.5	Resv. Europese projecten landbouwsubsidies	250	3.548	0	0	0	0
6.5.1	Resv. Herstructurering bedrijfsterreinen	2.977	2.500	2.500	2.500	2.500	0
6.5.2	Resv. MKB	15.556	3.750	3.750	3.750	750	0
	Onttrekkingen						
6.5.4	Resv. Duurzame landbouw	-4.418	-3.244	0	0	0	0
6.5.5	Resv. Europese projecten landbouwsubsidies	-1.900	-4.609	-300	0	0	0
6.5.1	Resv. Herstructureriring bedrijfsterreinen	-3.605	-2.425	-6.004	-2.525	-2.525	0
6.5.2	Resv. MKB	-6.725	-7.500	-4.082	-4.081	-165	-165
	Resultaat	**60.271**	**27.594**	**14.566**	**19.194**	**16.394**	**9.544**

Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Het financieel beleid van de provincie is gericht op het realiseren van de provinciale beleidsdoelstellingen. Een belangrijk onderdeel is de financiële continuïteit van de beleidsuitvoering, het vermogen om zowel op korte als op lange termijn zonder grote risico's aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

De provincie richt haar organisatie optimaal in om als moderne, efficiënte, flexibele, toegankelijke en slagvaardige organisatie uitvoering te geven aan haar wettelijke taken, het coalitieakkoord en de Toekomstagenda Samen Noord-Holland. Voor haar inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden is de provincie Noord-Holland een betrouwbare partner die rechtmatig handelt en betrouwbaar, transparant, doelmatig, doeltreffend en wendbaar is. De provincie vindt verduurzaming erg belangrijk. De organisatie investeert in duurzame huisvesting van de provinciale organisatie maar ook in meer verantwoorde inkoop van goederen en diensten.

In de paragraaf Bedrijfsvoering worden de doelen en activiteiten met betrekking tot de bedrijfsvoering specifiek toegelicht.

Wettelijk beleidskader

- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Provinciaal beleidskader

- Financiële verordening Noord-Holland
- Nota Reserves 2018
- Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen
- Financieringsstatuut

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
7.1	Realiseren van robuust financieel beleid	-9.627	436.661	-446.288	14.800	9.639	-451.449
7.2	Realiseren van bedrijfsvoering	78.532	1.993	76.539	2.452	1.420	75.507
	Totaal	**68.905**	**438.654**	**-369.749**	**17.252**	**11.059**	**-375.942**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
7	7.1.1	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Belegging
7	7.1.1	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)	Belegging

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

7.1 Realiseren van robuust financieel beleid

Robuust financieel beleid wordt vormgegeven door het realiseren van een sluitende begroting voor het begrotingsjaar en het meerjarenperspectief. Daarvoor hanteren wij onderstaande begrotingsregels:

- Een reëel sluitende begroting voor het begrotingsjaar en een reëel sluitend meerjarenperspectief;
- De risico's die de provincie loopt staan in verhouding tot het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit;
- Realistisch geraamde uitgaven en inkomsten, met een transparant onderscheid tussen incidentele en structurele lasten en baten.

Door de coronacrisis kunnen de opbrengsten van de provincie onder druk komen te staan. Op dit moment is in deze begroting uitgegaan van ongewijzigd beleid. Wanneer er meer duidelijkheid is over de effecten van de crisis zullen aan PS wijzigingen op deze begroting worden voorgesteld.

De provincie trekt hierbij samen op met de andere provincies, gemeenten en het Rijk.

7.1.1 Lokale heffingen innen

Toelichting

Voor de provincie Noord-Holland bestaan de lokale heffingen in programma 7 uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting, leges en grondwaterheffing. De opcenten motorrijtuigenbelasting is hiervan de belangrijkste provinciale inkomstenbron. Meer informatie over lokale heffingen is te vinden in de paragraaf Lokale heffingen in deze begroting.

7.1.2 Algemene uitkering provinciefonds beheren

Toelichting

De totale uitkering uit het provinciefonds bestaat uit twee onderdelen: een algemene uitkering en zogenoemde decentralisatie-uitkeringen.

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering.

In verband met de coronacrisis heeft het Rijk in overleg met de provincies besloten om het accres gedurende de huidige kabinetsperiode te bevriezen. Doel van de bevriezing is dat voor het komende jaar duidelijkheid bestaat voor zowel Rijk als gemeenten en provincies over de ontwikkeling van het gemeente- en provinciefonds voor wat betreft de volume- en loonprijs-ontwikkelingen. Hierdoor worden schommelingen in de uitkering dus beperkt.

Decentralisatieuitkeringen zijn uitkeringen met een bepaalde doelrealisatie voor ogen die niet via het verdeelmodel van het provinciefonds uitgekeerd worden. Ook deze middelen zijn in principe vrij besteedbaar.

7.1.3 Dividend beheren

Toelichting

De verwachte dividendopbrengst wordt behoedzaam geraamd op basis van de omvang van de dividenduitkeringen uit het verleden.

7.1.4 Financieringsfunctie beheren

Toelichting

Hieronder wordt het renteresultaat van de provincie opgenomen. Vanaf de Kaderbrief 2021 is rekening gehouden met rentelasten die betrekking hebben op het aantrekken van vreemd vermogen. Dit is gedaan omdat op basis van de liquiditeitsprognose wordt verwacht dat vanaf 2023 de eigen middelen niet meer toereikend zijn om de plannen uit te kunnen voeren. Verder bestaat het renteresultaat uit de ontvangen rentebedragen van de verstrekte langlopende rekeningen. In deze begroting is in hoofdstuk 4 (financiële begroting) een overzicht opgenomen met daarin de verstrekte langlopende leningen.

Zie voor meer informatie over het beheer van de financieringsfunctie de paragraaf financiering.

7.1.5 Overige algemene dekkingsmiddelen beheren

Toelichting

Op dit operationeel doel staat geen budget geraamd. Hier worden gedurende het jaar de voordelige afrekeningsverschillen verantwoord (en begroot).

7.1.7 Stelposten beheren

Toelichting

In de begroting hebben wij een aantal stelposten opgenomen ter dekking van (mogelijke) toekomstige lasten. Het gaat hierbij om de volgende stelposten:

- Stelpost prijsstijgingen:
  Daar waar contractuele verplichtingen dat vereisen wordt door de provincie indexering toegepast. Via een stelpost in de begroting worden de hiervoor benodigde budgetten gereserveerd. Dit wordt jaarlijks bij de Kaderbrief berekend en bij de Zomernota en Begroting worden de daarvoor in aanmerking komende budgetten opgehoogd ten laste van deze stelpost. De omvang van deze stelpost loopt op van € 2,2 miljoen in 2020 naar €27,1 miljoen in 2024.
- Stelpost macro-economische tegenvallers:
  Voor mogelijke toekomstige tegenvallers is een stelpost opgenomen. Vanaf 2022 staat een bedrag van € 8,4 miljoen geraamd op deze post. Deze stelpost kan bijvoorbeeld ingezet worden om toekomstige bezuinigingen van het Rijk op te kunnen vangen.
- Doorschuif BTW:
  doorschuif BTW betreft BTW die aan de provincie wordt doorberekend en die de provincie vervolgens weer verhaalt op het BTW compensatiefonds. Hiervoor staan baten van € 2,2 miljoen geraamd.

7.1.8 Algemene reserve beheren

Toelichting

De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico's te kunnen opvangen. In de financiële verordening en de kadernota reserves wordt een minimale omvang van de algemene reserve voorgeschreven die wij aanhouden om optredende risico's af te dekken.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de risico's en de weerstandscapaciteit toegelicht.

Bij de Begroting 2019 zijn een aantal herstelmaatregelen genoemd die ervoor moet zorgen dat de omvang van de algemene reserve blijft voldoen aan de daaraan gestelde kaders. De belangrijkste herstelmaatregel is dat de ruimte onder het BTW-compensatiefonds, op basis van de septembercirculaire van het provinciefonds, wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Op basis van de meest recente jaarrekening (2019) moet de minimale omvang van de algemene reserve € 87,9 miljoen bedragen. In de tabel hieronder staat het verloop van de algemene reserve in de komende jaren. Hieruit blijkt dat tot en met 2024 de algemene reserve inclusief herstelplan voldoet aan deze minimale eis. Hierbij wordt opgemerkt dat de omvang van het herstelplan een aanname of schatting is geweest. Het werkelijke verloop van de reserve kan anders zijn in het verloop van de komende jaren. Zonder herstelplan ontstaat in 2023 een tekort.

Verloop Algemene reserve in- en exclusief het in 2019 ingezette herstelplan.

Algemene reserve (bedragen x € 1.000,-)	2020	2021	2022	2023	2024
Beginstand	96.184	128.519	123.358	97.370	74.149
Mutatie algemene reserve	32.335	-5.161	-25.988	-23.221	-
Eindstand (zonder herstelplan)	**128.519**	**123.358**	**97.370**	**74.149**	**74.149**
Prognose herstelplan (o.b.v. septembercirculaire 2019)	**6.700**	**8.200**	**10.100**	**12.200**	**PM**
Herstelplan cumulatief	**6.700**	**14.900**	**25.000**	**37.200**	**37.200**
Eindstand inclusief herstelplan	**135.219**	**138.258**	**122.370**	**111.349**	**111.349**

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 7.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
7.1.1	Lokale heffingen innen	0	0	0	0	0	0
7.1.2	Algemene uitkering provinciefonds beheren	0	0	0	0	0	0
7.1.3	Dividend beheren	0	0	0	0	0	0
7.1.4	Financieringsfunctie beheren	9	0	0	0	286	1.070
7.1.5	Overige algemene dekkingsmiddelen beheren	-8.315	-366	0	0	0	0
7.1.7	Stelposten beheren	0	148	-9.627	13.756	19.276	24.690
	Baten						
7.1.1	Lokale heffingen innen	-218.384	-218.095	-218.057	-218.057	-218.057	-218.057
7.1.2	Algemene uitkering provinciefonds beheren	-192.940	-206.636	-208.716	-216.443	-221.696	-226.979
7.1.3	Dividend beheren	-20.821	-13.324	-7.115	-7.115	-7.115	-7.115
7.1.4	Financieringsfunctie beheren	-576	-648	-623	-616	-616	-749
7.1.5	Overige algemene dekkingsmiddelen beheren	-351	0	0	0	0	0
7.1.7	Stelposten beheren	-3.594	-2.150	-2.150	-2.150	-2.150	-2.150
	Totaal lasten	-8.306	-218	-9.627	13.756	19.562	25.760
	Totaal baten	-436.666	-440.853	-436.661	-444.381	-449.634	-455.050
	Saldo van baten en lasten	-444.972	-441.071	-446.288	-430.625	-430.072	-429.290
	Stortingen						
7.1.8	Algemene Reserve	29.207	64.424	9.639	0	0	0
	Onttrekkingen						
7.1.8	Algemene Reserve	-474.104	-32.089	-14.800	-25.988	-23.221	0
	Resultaat	**-889.869**	**-408.736**	**-451.449**	**-456.613**	**-453.293**	**-429.290**

7.2 Realiseren van bedrijfsvoering

Om succesvol uitvoering te geven aan de beleidsprogramma's hechten we in de bedrijfsvoering van de provinciale organisatie groot belang aan externe gerichtheid en zichtbaarheid voor de inwoners van Noord-Holland. Een adequate en efficiënte interne bedrijfsvoering is hier een essentiële voorwaarde voor.

7.2.1 Overhead beheren

Toelichting

Om conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een beter inzicht te geven in de overhead zijn de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie onder een operationeel doel opgenomen. De kosten van de overhead zijn gedefinieerd als alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire

proces. Om een innovatieve, verbindende en inspirerende provincie te blijven en daarbij zorg te dragen voor een hogere kwaliteit van de dienstverlening aan burgers en bedrijven wordt de bedrijfsvoering (optimaliseren van processen, digitalisering, wendbaarheid van organisatie en medewerkers) continu verbeterd. In de paragraaf Bedrijfsvoering zijn de doelen en de activiteiten om de bedrijfsvoering verder te ontwikkelen en te verbeteren, mede in relatie tot externe ontwikkelingen, benoemd. Zie voor een uitgebreidere toelichting de paragraaf Bedrijfsvoering (Kosten bedrijfsvoering).

7.2.2 Bedrijfsvoering realiseren

Toelichting

Onder het operationeel doel 'Bedrijfsvoering realiseren' zijn de lasten en baten opgenomen van de verhuur van de zogenaamde 'plinten' en de eerste etage op het Houtplein, de exploitatie van de parkeergarage aan de Dreef en het contract met de provincie Flevoland voor het gebiedsgericht beleid.

7.2.3 Vennootschapsbelasting

Toelichting

De provincie is vennootschapsbelastingplichtig voor de activiteiten waarmee zij in fiscaal opzicht een onderneming drijft. De wet- en regelgeving omtrent de vennootschapsbelasting alsmede wijzigingen in lopende activiteiten en/of nieuwe activiteiten worden blijvend gemonitord. Vooralsnog wordt de aangifte vennootschapsbelasting ingediend voor de deelname van ca. 40% van de provincie Noord-Holland in PolanenPark CV. Deze deelneming is fiscaal transparant waardoor het resultaat (zowel positief als negatief) bij de provincie belastbaar is. De verwachting is dat de deelname in PolanenPark CV - op basis van de huidige informatie en cijfers van de grondexploitatie – naar verwachting voor boekjaar 2021 leidt tot een VPB-last van circa € 2.000,-

7.2.4 Huisvesting beheren

Toelichting

Ons gerenoveerde kantoor aan het Houtplein in Haarlem draagt bij aan een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering en aan een verlaging van de exploitatielasten. Het kantoor is na verbouwing in 2013 opgeleverd. De reserve Huisvesting is ingesteld om hieruit jaarlijks een deel van de kapitaallasten van de verbouwing te dekken en de meerjarige lasten zoveel mogelijk gelijk te laten blijven. De mutaties met betrekking tot de reserve Huisvesting verantwoorden wij onder dit operationeel doel.

7.2.5 Decentrale arbeidsvoorwaarden uitvoeren

Toelichting

In 2016 is een akkoord bereikt met het Georganiseerd Overleg ten aanzien van de afwikkeling van oude cao-afspraken. Dit heeft geresulteerd in de beschikbaarstelling van een eenmalig bedrag van € 4.069.000. Dit bedrag is gestort in de reserve GO-gelden. De bonden hebben ingestemd om het geld in te zetten voor een persoonlijk ontwikkelbudget, het Talent Budget (TB), welke te besteden is gedurende een periode van vijf jaar. GS hebben hiermee ingestemd op 7 maart 2017. Het Individueel Talent Budget is gestart op 1 oktober 2017 en eindigt op 30 september 2022.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 7.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
7.2.1	Overhead beheren	71.676	80.210	73.621	73.614	73.802	73.758
7.2.2	Bedrijfsvoering realiseren	2.755	2.036	4.409	4.409	4.409	4.409
7.2.3	Vennootschapsbelasting	159	105	2	61	61	61
7.2.5	Decentrale arbeidsvoorwaarden uitvoeren	194	750	500	1.500	287	0
	Totaal lasten	74.785	83.101	78.532	79.584	78.559	78.228
	Totaal baten	-3.251	-3.020	-1.993	-2.002	-2.011	-1.658
	Saldo van baten en lasten	71.534	80.081	76.539	77.582	76.548	76.570
	Stortingen						
7.2.1	Resv. Bedrijfsvoering	5.347	1.420	1.420	1.420	1.420	1.420
7.2.5	Resv. GO-gelden	0	0	0	0	0	0
7.2.4	Resv. huisvesting	0	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
7.2.1	Resv. Bedrijfsvoering	-6.401	-2.692	-1.170	-1.217	-1.408	-1.445
7.2.5	Resv. GO-gelden	-194	-750	-500	-1.500	-287	0
7.2.4	Resv. huisvesting	-762	-782	-782	-782	-819	-782
	Resultaat	**69.524**	**77.277**	**75.507**	**75.503**	**75.454**	**75.763**

3. Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat in op de vraag in welke mate de provincie in staat is om financiële gevolgen van ongedekte risico's op te kunnen vangen. Deze paragraaf geeft inzicht in de relevante risico's per jaareinde en geeft inzicht in de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit zijn de middelen die beschikbaar zijn of gemaakt kunnen worden om de financiële gevolgen van de risico's, als deze zich voordoen, op te vangen. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen inzichtelijk gemaakt. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is om de financiële gevolgen van ongedekte risico's op te vangen.

Beleid

Het risicobeleid is vastgelegd in de financiële verordening en de door PS vastgestelde Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De Kadernota bevat beleidsregels over de wijze waarop de weerstandscapaciteit wordt opgebouwd en ingezet. In 2020 wordt de Kadernota geactualiseerd en zal een handreiking risicomanagement worden geïntroduceerd waarmee het risicodenken wordt versterkt.

Visie

De visie op risicomanagement is als volgt: *"De provincie Noord-Holland streeft naar het systematisch afwegen van risico's en kansen bij het realiseren van haar doelstellingen. Risicomanagement is daarmee onderdeel van het reguliere denken en doen. Het bewust verminderen, delen, vermijden of accepteren van risico's leidt tot het 'in-control-zijn van de organisatie"*, (bron: Kadernota risicomanagement 2017-2020).

Wij anticiperen actief op risico's en kansen om onze doelstellingen te bereiken. Daarom hebben we een risicomanagementsysteem ingericht.

Risico's

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met haar financiële reserves ongedekte risico's op te vangen. Ongedekte risico's zijn risico's waarvoor nog geen (of onvoldoende) maatregelen zijn getroffen om het risico af te dekken en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het gaat hierbij alleen om risico's met een bruto effect van € 100.000 of hoger.

Om de risico's te kunnen vergelijken met de totale weerstandscapaciteit worden deze beschouwd over een periode van vier jaar. Per risico wordt beoordeeld of dit eenmalig is of terugkerend. Indien een risico eenmalig is, worden het effect van het risico en de kans dat het risico in de komende vier jaar optreedt, geschat. Indien het risico terugkerend is, worden het effect van het risico en de frequentie van het optreden van het risico geschat. Hierdoor wordt bij een terugkerend risico de mogelijkheid dat een risico in een periode van vier jaar meerdere keren optreedt, meegenomen. Voor het berekenen van de omvang van de ongedekte risico's wordt een simulatiemethode gebruikt en wordt rekening gehouden met de gekozen risicobereidheid.

Nummer	Risico's	Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Einddatum
	A. Juridische risico's				
A31	Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure	€ 3.000.000	1x per 20 jaar	n.v.t.	continu
A75	Schadeclaim ivm asbest bij N201	€ 500.000	eenmalig	50%	31 december 2022

A85	Schadeclaim benzinestation	€ 250.000	eenmalig	10%	1 januari 2022
A87	Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis	€ 2.500.000	eenmalig	25%	31 december 2020
A92	Brug Ouderkerk	€ 7.000.000	eenmalig	37,5%	31 oktober 2021
A94	Beschikbaarheidsvergoeding OV-bedrijven	€ 3.940.000	1x per jaar	45%	31 december 2028
	C. Bedrijfsvoeringsrisico's				
C01	Kosten opruimen afvalinrichting	€ 1.000.000	1x per 2 jaar	n.v.t.	continu
C05	Wateroverlast: natuurontwikkeling Texel	€ 1.048.000	1x per 10 jaar	n.v.t.	31 december 2041
C06	Rondje Naardermeer	€ 150.000	eenmalig	10%	2 september 2021
	D. Financieringsrisico's				
D78	Lening Nationaal Restauratie Fonds (NRF)	€ 5.100.000	eenmalig	10%	1 januari 2061
D79	Deelneming PDENH	€ 3.400.000	eenmalig	20%	2 april 2024
D80	Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer	€ 4.600.000	eenmalig	25%	31 december 2023
	E. Grondexploitatierisico's				
E01	Strategische aankopen, materiële vaste activa	€ 2.400.000	eenmalig	10%	1 januari 2025
	F. Risico's Verbonden Partijen				
F01	Reservering investeringsfonds RON Noordzeekanaalgebied (RON)	€ 11.086.095	eenmalig	30%	31 december 2031
F02	Borgstelling aan BNG ivm krediet aan de RON	€ 1.990.000	eenmalig	30%	31 december 2030
F50	Dividenduitkering	€ 1.778.750	1x per 5 jaar	n.v.t.	31 december 2020

Toelichting risico's groter dan € 2 miljoen

A. Juridische risico's

A31. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure

De provincie heeft de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Wabo en de betrokken wetten en de Wet natuurbescherming gemandateerd aan de omgevingsdiensten. Als mandaatgever is en blijft de provincie verantwoordelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van de namens de provincie genomen besluiten. Bij vergunningverlening bestaat er een risico dat onterecht (dan wel onvolledig, niet doelmatig of niet tijdig) vergunningen, ontheffingen of vrijstellingen worden verleend, gewijzigd of geweigerd, waardoor financiële gevolgen voor bedrijven of derden kunnen ontstaan. Bij vergunningverlening door de provincie aan bedrijven die afval bewerken, verwerken en/of opslaan, bestaat ook het risico als deze bedrijven failliet gaan dat de provincie opdraait voor het afval dat achterblijft. Ook kunnen er financiële gevolgen zijn door het niet correct tot stand komen van een handhavingsbesluit of rechtsongelijkheid bij toezicht. Mogelijk risicogevolg is dat bedrijven schadeclaims kunnen indienen bij de provincie en dat er afbreuk wordt gedaan aan het imago van

de provincie. In voorkomende gevallen kunnen schadeclaims oplopen tot een bedrag van circa € 3 miljoen.

Met de omgevingsdiensten zijn privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten over de eisen waaraan de vergunningverlening, toezicht en handhaving moet voldoen. In het geval van tekortkomingen in de uitvoering van deze overeenkomsten door onzorgvuldig of on(des)kundig handelen van de omgevingsdiensten ligt de aansprakelijkheid bij hen tot het bedrag van de betreffende dienstverlening. De omgevingsdiensten hebben daarvoor verzekeringen afgesloten. Daarnaast hebben PS op 8 juli 2016 een verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht vastgesteld met daarin de kwaliteitscriteria waaraan de omgevingsdiensten moeten voldoen. Als opdrachtgever bewaakt de provincie of de omgevingsdiensten daadwerkelijk aan de afspraken en criteria voldoen.

A87. Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis

In de vaststellingsovereenkomst met Heijmans is vastgelegd dat de provincie het incidentele risico draagt voor schade die tijdens de werkzaamheden kan optreden aan de maalwand van het HHNK die verbonden is met de Westelijke kolkwand. De maximaal overeengekomen schadevergoeding is € 2,5 miljoen.

A92. Brug Ouderkerk

Ten behoeve van de uitvoering van het project ontbreekt een essentieel stuk grond. Hierdoor ligt de uitvoering stil. De aannemer leidt hierdoor schade en wil deze vergoed hebben. De hoogte van de claim is mede afhankelijk van de duur van de vertraging. Deze is nog niet bekend omdat er nog geen overeenstemming is bereikt met de betreffende grondeigenaar.

A94. Beschikbaarheidsvergoeding OV-bedrijven

Het stoppen van de beschikbaarheidsvergoeding van de rijksoverheid voor de OV-bedrijven voordat de reizigersinkomsten weer op niveau van 2019 zijn.

De coronacrisis heeft grote impact op de reizigersaantallen in het OV: tot 1 juni 2020 betekent dit een afname van reizigersinkomsten ten opzichte van vorig jaar van circa 90%, vanaf 1 juni zal dit naar verwachting circa 70% zijn en uiteindelijk is de verwachting dat er vanaf 2023 nog steeds sprake is van een structurele afname van reizigersinkomsten van 10%. Zolang de rijksoverheid een beschikbaarheidsvergoeding geeft ter hoogte van de gederfde reizigersinkomsten komen de vervoerbedrijven niet in de problemen.

Het beschikbaar komen van een vaccin zal er naar alle waarschijnlijkheid voor zorgen dat het OV-gebruik toeneemt. Echter er zijn al internationale studies die laten zien dat dit niet voor 2023 het geval zal zijn en dat door meer thuiswerken en 'angst voor besmetting' uiteindelijk 10% minder gebruik zal worden gemaakt van het OV.

Minder inkomsten door minder reizigers en/of lagere groei dan geprognosticeerd, leidt tot een verslechtering van de business case van de vervoerder. Aangezien de marges in het OV zeer klein zijn (1 à

2%) leidt dit al vrij snel tot problemen. Hoewel de vervoerder een grote aandeelhouder heeft in het buitenland, gelden deze problemen in de gehele wereld en is de vervoerder niet in staat dit verlies zelf op te vangen.

B. Beleidsrisico's

Bij de begroting 2021 zijn geen beleidsrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

C. Bedrijfsvoeringsrisico's

Bij de begroting 2021 zijn geen bedrijfsvoeringrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

D. Financieringsrisico's

D78. Lening Nationaal Restauratie Fonds

Het risico is dat de lening niet (volledig) wordt terugbetaald aan de provincie. De provincie heeft geld uitgeleend aan het Nationaal Restauratie Fonds (hierna NRF) dat het op haar beurt doorleent aan eigenaren van monumenten voor het herbestemmen/restaureren/verduurzamen van monumenten. Het NRF toetst of de ontvangers van leningen kredietwaardig zijn. Ook bekijkt het NRF in hoeverre voldoende zekerheid kan worden verkregen uit het te financieren onderpand. Momenteel is het risico maximaal € 5,1 miljoen, later zal dit toenemen tot maximaal € 9,1 miljoen.

D79. Deelneming PDENH

PDENH investeert in duurzame innovatieve bedrijven en initiatieven in Noord-Holland. Omdat PDENH wordt gefinancierd met provinciale middelen, leiden de investeringen door PDENH ook tot een financieel risico voor de provincie Noord-Holland. De financiële risico's zijn relatief beperkt omdat wordt geïnvesteerd in bestaande bedrijven, die al op de markt actief zijn. Verder wordt als beheersmaatregel voor iedere investering een uitgebreid boekenonderzoek uitgevoerd.

Ondanks dat het risico relatief beperkt is, gaat het in absolute zin om grote bedragen. Het aantal investeringen en het uitgezette kapitaal door PDENH neemt in de toekomst verder toe.

Zekerheidshalve is bij de berekening van het benodigde risicobedrag voor PDENH uitgegaan van 10% van het gemiddelde vermogen. Het risicobedrag voor PDENH dient ter dekking van onvoorziene risico's, in de vorm van (onvoorziene) faillissementen van ondernemingen waarin het fonds heeft geïnvesteerd. Naar verwachting is het risicobedrag ruim berekend omdat in de jaarstukken van de provincie ook reeds een verliesvoorziening is opgenomen voor dekking van voorziene risico's bij PDENH.

D80. Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

De provincie kent POP3-subsidies toe op grond van twee regelingen: ANLb en de Uitvoeringsregeling POP3-subsidies Noord-Holland.

Per 1 januari 2016 is de subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) ingevoerd. Financiering vindt, conform Modelregeling subsidies Plattelands-ontwikkelingsprogramma (POP3) 2014-2020, plaats op basis van de verdeling 50% EU en 50% nationale financiering (provincies). De cofinanciering vanuit de EU voor ANLb is echter geen 50%, maar 75%. De provincies betalen nu dus maar 25% van de kosten voor subsidies in plaats van de afgesproken 50%.

Er was tot voor kort nog geen duidelijkheid over of de resterende 25% in de toekomst alsnog bij de provincies in rekening wordt gebracht omdat extra EU-middelen nodig zijn om die 25% te dekken. Op 23 november 2019 is door het Bestuurlijk overleg POP ingestemd met een voorstel van de landelijke POP3-werkgroep financiën om de ruimte voor 25% extra EU-budget voor ANLb te zoeken binnen het eigen provinciale aandeel aan EU POP3-middelen waar elke provincie aanspraak op kan maken. Deze schuif moet in 2020 worden uitgevoerd omdat de 25% extra ANLb uitgaven alleen tot 2021 kunnen worden gedeclareerd in Brussel. Wij verschuiven praktische gezien het risico over de duidelijkheid of de middelen beschikbaar komen van ANLb naar de zogenaamde niet-grondgebonden onderdelen van het POP3. Het risico of dit bedrag alsnog bij de

provincies in rekening wordt gebracht is onzeker. Er kan extra EU-budget beschikbaar komen om dit bedrag te betalen. Er zijn tot het einde van het POP3 verschillende momenten dat er extra EU-middelen beschikbaar kunnen komen.

E. Grondexploitatierisico's

E01. Strategische aankopen, materiële vaste activa

Voor de uitvoering van het provinciaal grondbeleid is onder meer het krediet voor strategische grondaankopen beschikbaar. Vooruitlopend op concrete gebiedsontwikkelingsprojecten worden ten laste hiervan grondaankopen gedaan. Hierin ligt een zeker risico besloten dat de economische waarde van deze grond op enig moment (in negatieve zin) afwijkt van de boekwaarde. Om dit risico af te dekken is hiervoor een bedrag in het weerstandsvermogen opgenomen. Dit bedrag is gerelateerd aan de boekwaarde van de strategische aankopen en materiële vaste activa. Per 31 december 2019 bedraagt dit € 23,6 miljoen.

F. Risico's Verbonden partijen

F01. Reservering investeringsfonds RON

De provincie heeft een renteloze lening verstrekt aan de RON, een deelneming van de provincie. De lening loopt tot het einde van de looptijd van de RON, of zoveel eerder als de RON kan aflossen. Het risico is dat de lening niet afgelost kan worden bij het einde van de looptijd. Tegenover het afgeven van deze lening heeft de provincie het recht van 2e hypotheek verkregen op de betrokken gronden.

De risico's worden beheerst door strikte sturing via GS door de aandeelhouders op de ontwikkelingen binnen de RON en haar dochters, waaronder begrepen het jaarlijks bijstellen van de exploitatie.

Verloop risico's

Risico-inventarisatie (bruto)	Begroting 2020	Rekening 2019	Begroting 2021	Mutaties begroting 2021 t.o.v jaarrekening 2019	Afname / toename
A. Juridische risico's	€ 6.700.000	€ 20.050.000	€ 25.190.000	€ 5.140.000	toename
B. Beleidsrisico's	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-
C. Bedrijfsvoeringrisico's	€ 2.198.000	€ 2.198.000	€ 2.198.000	€ 0	-
D. Financieringsrisico's	€ 50.948.000	€ 13.100.000	€ 13.100.000	€ 0	-
E. Grondexploitatierisico's	€ 2.922.500	€ 2.400.000	€ 2.400.000	€ 0	-
F. Risico's verbonden partijen	€ 16.007.595	€ 14.854.845	€ 14.854.845	€ 0	-
Brutorisicobedrag	**€ 78.776.095**	**€ 52.602.845**	**€ 57.742.845**	**€ 5.140.000**	**toename**

Toelichting

In vergelijking met de voorgaande inventarisatie voor de jaarrekening 2019, is het totaal aan bruto risico's toegenomen met € 5,1 miljoen. De toename in de juridische risico's wordt grotendeels verklaard door de coronacrisis. Deze crisis heeft grote impact op de reizigersaantallen in het OV. Tot 1 juni 2020 betekent dit een afname van reizigersinkomsten ten opzichte van vorig jaar van circa 90%, vanaf 1 juni zal dit naar verwachting circa 70% zijn en

uiteindelijk is de verwachting dat er vanaf 2023 nog steeds sprake is van een structurele afname van reizigersinkomsten van 10%.

Overige risico's niet gekwantificeerd

Naast bovenstaande risico's onderkennen wij bij de provincie een aantal risico's die zich op dit moment zowel landelijk als wereldwijd voordoen en die nog niet verder te kwantificeren zijn. Wij denken hierbij aan:

PFAS

Bij civiele werken moet de grond worden onderzocht op de aanwezigheid van PFAS. Indien de grond meer schadelijke stoffen bevat dan de norm toestaat, zal dit vertraging in de projecten tot gevolg hebben. De omvang en eventuele schade die hierdoor ontstaat is niet te kwantificeren.

Stikstof (PAS-problematiek)

Door de uitspraak van de Raad van State van 29 mei jl. kan het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet meer worden gebruikt voor de onderbouwing van activiteiten die tot stikstofdepositie in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden leiden. Als gevolg van deze uitspraak komen projecten die landelijk in voorbereiding zijn in de knel. De commissie Remkes heeft inmiddels nadere rapporten uitgebracht. De omvang en eventuele schade die dit kan hebben voor projecten is op dit moment niet te kwantificeren.

Corona-crisis

Medio maart 2020 is duidelijk geworden dat de effecten van het coronavirus een enorme impact hebben op onze maatschappij, economie en samenleving. Over de grootte van de impact bestaat op dit moment nog veel onduidelijkheid. Nieuwe ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op waardoor het haast onmogelijk is om voorspellingen te kunnen doen.

Ook in de provincie Noord-Holland zullen de incidentele en structurele gevolgen van de maatregelen op het maatschappelijk leven en het economisch stelsel aanzienlijk zijn. De gevolgen hiervan zijn nog door niemand te overzien maar kunnen uiteindelijk een substantiële impact hebben op de activiteiten van de provincie. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. De financiële effecten hiervan laten zich nog niet kwantificeren. Naar verwachting heeft dit consequenties voor de waardering van onze deelnemingen, en leidt dit mogelijk nog tot een andere aanwending van de middelen dan werd beoogd in de begroting. We verwachten dat we onze belangrijkste baten (opcenten motorrijtuigenbelasting en provinciefonds normalerwijs zullen blijven ontvangen.

Nog te kwantificeren risico's

Leeghwaterbrug A-02 vervanging

Het project Leeghwaterbrug is vertraagd omdat de aannemer een bouwstop opgelegd heeft gekregen van de gemeente Alkmaar. De aannemer kon de constructieve en bouwveiligheid van het werk niet aantonen. In oktober 2018 is de bouwstop opgeheven en is het werk herstart. De aannemer wil de kosten die samenhangen met de vertraging bij de provincie in rekening brengen en heeft hiervoor een claim ingediend. Als partijen niet tot overeenstemming komen, kan de aannemer conform contract de claim voorleggen aan de rechtbank.

Gemeenschappelijke regelingen

De provincie Noord-Holland participeert in een vijftal recreatieschappen, het Waddenfonds en het Goois Natuurreservaat (GNR). De recreatieschappen en het Waddenfonds zijn gemeenschappelijke regelingen. Het GNR is dat formeel niet. Toch geldt voor al deze samenwerkingsverbanden dat participatie hierin een zeker risico met zich meebrengt, in die zin dat voor bij meerderheid van

stemmen in de Dagelijkse Besturen genomen besluiten geldt dat indien deze financiële gevolgen hebben, de provincie hieraan wordt gehouden. In de praktijk betekent dit dat dit extra (structurele) en niet-geraamde lasten met zich mee kan brengen die bij een eerstvolgende begrotingswijzing moeten worden verwerkt.

Schadeclaim door afwijkende status assets

Voor het project 24-uurs centrale bediening heeft provincie Noord-Holland opdracht gegeven om de bruggen en sluizen te koppelen aan de bediencentrale. Bij de uitvoering van de werkzaamheden is geconstateerd dat de daadwerkelijke situatie afwijkt van de situatie die de aannemer had verwacht. Het voldoen aan Machinerichtlijn kost daardoor meer dan gebudgetteerd. Daarom is door GS in mei 2020 besloten om een heroverweging uit te voeren op de wijze hoe verder om te gaan met het project 24-uurs centrale bediening. Het afhandelen van de schadeclaim voor de 12 bruggen die tot en met voorjaar 2021 worden aangesloten past binnen het vigerend budget.

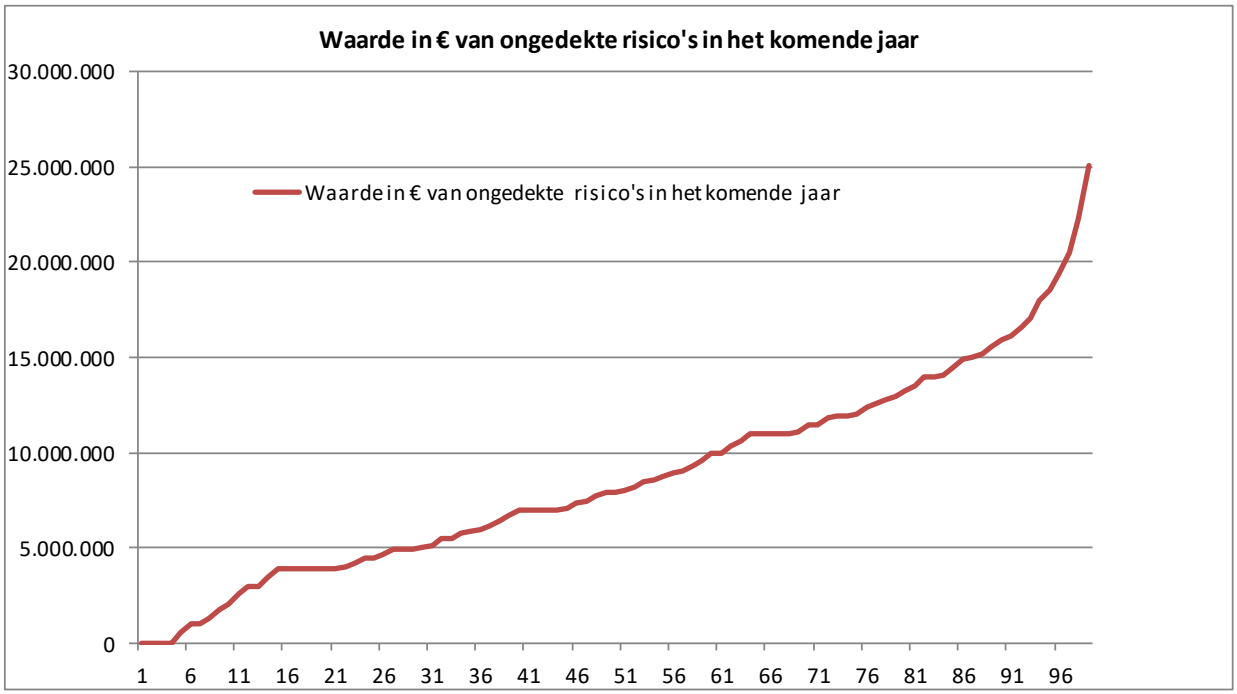
Vervanging Onroerende Goederen.

In de huidige NIKG is het beheer van een gebouwen ondersteunend aan ons beheer van de infrastructuur niet opgenomen. Omdat het hier geen Infrastructurele objecten betreft maar gebouwen (steunpunten, verkeers- en bediencentrale) zijn er geen vervanging kosten opgenomen. De vervangingskosten hiervoor worden inzichtelijk gemaakt in 2021 en worden aan het hoofdstuk “kapitaalgoederen” aan de begroting 2022 toegevoegd. Mochten hier extra middelen voor benodigd zijn, wordt dat in de Kaderbrief 2022 ingebracht.

Berekening risico's

Berekende hoogte van de ongedekte risico’s voor 1 jaar: € 25 miljoen

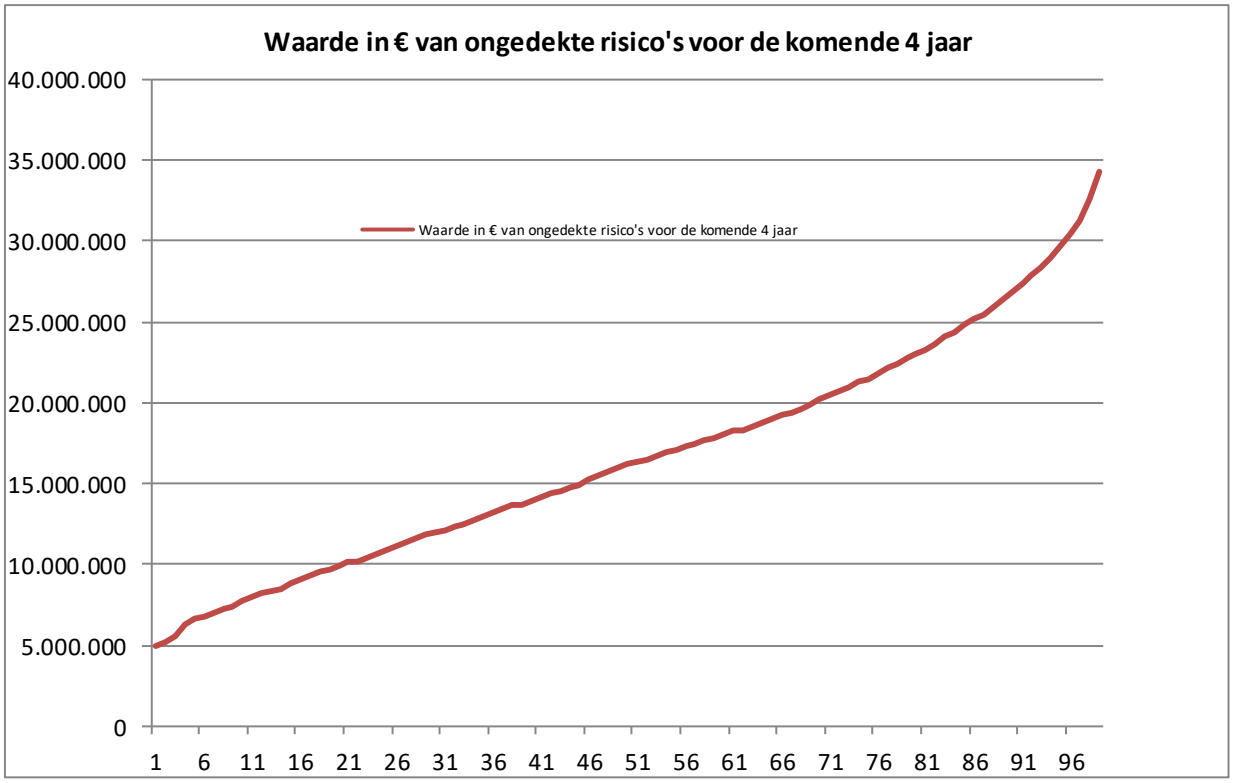
Op basis van de methode waarbij wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 25 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 7,9 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 25 miljoen of lager.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 4 jaar: € 34,4 miljoen

Op basis van de methode waarbij wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 34,4 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 16,2 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 34,4 miljoen of lager.

Berekening weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Toelichting weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die eenmalig kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en is de som van:

- de algemene reserve
- de post onvoorzien voor het betreffende boekjaar
- stille reserves.

De algemene reserve is een nu vrij beschikbare reserve. Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de verkoopwaarde van activa en de waarde waarvoor deze activa op de balans staan. In de berekening van de weerstandscapaciteit worden stille reserves niet meegenomen, tenzij er een concrete intentie is betreffende activa binnen één jaar te verkopen;

De structurele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die terugkerend kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en bestaat uit:

- de onbenutte belastingcapaciteit
- de post onvoorzien in de jaren na het komende jaar
- begrotingsruimte.

Het beleid over de aanwending van de weerstandscapaciteit

Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen zal er financiële schade zijn voor de provincie. In een dergelijk geval wordt de financiële positie van de provincie aangetast en kan het voorkomen dat er maatregelen moeten worden getroffen om de financiële positie op termijn weer op peil te brengen. Het volgende is van toepassing met betrekking tot het aanwenden van de weerstandscapaciteit als een risico zich voordoet:

- Wij informeren PS over het zich voordoen van de risico's, inclusief de achtergronden
- Wij stellen voor het risicobedrag ten laste van de algemene reserve te brengen, wanneer geen andere dekkingsmogelijkheden voorhanden zijn
- Indien de algemene reserve hierdoor niet meer toereikend is, formuleren wij een Bezuinigingsvoorstel.
- De weerstandscapaciteit dient daarna weer op peil te worden gebracht, indien deze zodanig aangetast is dat deze niet langer aan de norm voldoet. In dat geval voegen wij bij het voorstel aan PS een voorstel voor een herstelplan om dit mogelijk te maken.

Toelichting weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met haar financiële reserves de ongedekte risico's op te vangen. Met ingang van de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2017-2020 wordt het weerstandsvermogen berekend voor zowel het totale weerstandsvermogen als het incidentele weerstandsvermogen.

Het totale weerstandsvermogen wordt berekend als de totale weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar.

De norm voor het minimaal aan te houden weerstandsvermogen bedraagt één. Indien ondanks genomen beheersmaatregelen het totale weerstandsvermogen of het incidentele weerstandsvermogen lager wordt dan één, dan doen Gedeputeerde Staten financiële voorstellen die ertoe leiden dat het weerstandsvermogen weer teruggebracht wordt op het minimale niveau.

Incidenteel weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	116,36				116,36
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	**116,36**	-	-	-	**116,36**
Berekende risico's voor 1 jaar					25
Kengetal Weerstandsvermogen voor 1 jaar					**4,7**

Totale weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	116,36				116,36
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	116,36	-	-	-	116,36
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		150,7	150,7	150,7	452,1
Onvoorzien		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	-	-
Totale structurele capaciteit	-	**150,7**	**150,7**	**150,7**	**452,1**

Totale weerstandscapaciteit	568,46
Berekende risico's voor 4 jaar	34,4
Kengetal Weerstandsvermogen voor 4 jaar	**16,5**

Uit dit overzicht blijkt dat de berekende weerstandscapaciteit op basis van de incidentele capaciteit 4,7 bedraagt (was 4,6 bij jaarrekening 2019). Voor een periode van 4 jaar bedraagt de weerstandscapaciteit 16,5 (was 19,2 bij jaarrekening 2019). In beide gevallen is de uitkomst groter dan 1. Dit betekent dat in beide gevallen de totale weerstandscapaciteit groter is dan de hoogte van de ongedekte risico's.

Conclusies

Bij de jaarrekening zijn risico's geïnventariseerd met een totale bruto omvang van € 57,7 miljoen. Het berekende risicobedrag (na simulatie) voor het komende jaar bedraagt € 25 miljoen. Het berekende risicobedrag voor de komende 4 jaar bedraagt € 34,4 miljoen.

De incidentele weerstandscapaciteit bij de jaarrekening 2019 bedraagt € 116 miljoen. Het weerstandsvermogen voor 1 jaar komt dan uit op 4,7. De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 568 miljoen. Het weerstandsvermogen voor een periode van 4 jaar komt dan uit op 16,5. Met een zekerheid van 99% kan geconcludeerd worden dat de berekende weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen.

Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 is in het BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van vijf verplichte financiële kengetallen opgenomen. Naast de set van kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van de provincie. De zes kengetallen zijn:

1. Netto schuldquote;
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. De solvabiliteitsratio;
4. Kengetal grondexploitatie;
5. Structurele exploitatieruimte;
6. Opcenten (zie hiervoor de paragraaf Provinciale heffingen).

1. Berekening netto schuldquote

BBV stelt dat: de netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de provincie ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en afschrijvingen op de exploitatie.

	Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-	-	34,0	112,4
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	15,0	15,0	16,0	17,0	15,0	16,0
C	Overlopende passiva (art. 49)	226,4	410,3	515,3	643,1	622,5	510,7
D	Financiële activa (art. 36 lid d, e en f)	-	-	-			
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	404,0	310,9	227,6	144,5	66,3	7,5
F	Liquide middelen (art. 40)	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,3
G	Overlopende activa (art. 40a)	29,0	29,0	30,0	28,0	29,0	28,0
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	501,0	499,4	463,5	472,2	474,8	480,0
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-38,4%**	**17,0%**	**58,9%**	**103,2%**	**121,3%**	**125,7%**

*2020 t/m Tweede begrotingswijziging 2020

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de oude situatie waarbij de provincie voldoende eigen middelen had in de komende jaren verandert in een situatie waarbij geld geleend moet gaan worden. Uit de liquiditeitsprognose blijkt dat naar verwachting vanaf 2023 geld geleend moet gaan worden om aan de verschillende verplichtingen te kunnen blijven voldoen. De afname van de eigen middelen is vooral zichtbaar op regel E.

2. berekening gecorrigeerde netto schuldquote

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de

verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

	Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	15,0	15,0	16,0	17,0	15,0	16,0
C	Overlopende passiva (art. 49)	226,4	410,3	515,3	643,1	622,5	510,7
D	Financiële activa (art. 36 lid b, c, d, e en f)	52,0	52,6	52,0	51,9	40,8	40,8
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	404,0	310,9	227,6	144,5	66,3	7,5
F	Liquide middelen (art. 40)	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,3
G	Overlopende activa (art. 40a)	29,0	29,0	30,0	28,0	29,0	28,0
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	501,0	499,4	463,5	472,2	474,8	480,0
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-48,7%**	**6,4%**	**47,7%**	**92,2%**	**105,5%**	**93,8%**

*2020 t/m Tweede begrotingswijziging 2020

Zie voor opmerkingen hetgeen onder 1 is gemeld. Zoals hierboven is vermeld zit het verschil in het feit dat bij deze berekening tevens de verstrekte leningen zijn meegenomen. Het verschil met 1 is zichtbaar op regel D.

3. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A	Eigen vermogen (art. 42)	1.107,00	927,15	832,93	754,77	724,99	719,95
B	Balanstotaal	1.368,00	1.372,77	1.383,25	1.432,64	1.413,69	1.376,09
	Solvabiliteit A/B * 100%	**80,92%**	**67,54%**	**60,22%**	**52,68%**	**51,28%**	**52,32%**

*2020 t/m Tweede begrotingswijziging 2020

Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe hoger de weerbaarheid van de provincie. De mate van weerbaarheid in combinatie met de andere kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de provincie.

Kijkend naar de samenstelling van het vreemd vermogen (cq de financiële verplichtingen), valt af te leiden dat dit met name bestaat uit voorzieningen en overlopende passiva. Voor de gevormde voorzieningen is de last reeds genomen. Hiervoor zal dus geen aanspraak meer gemaakt hoeven worden op de reserves. De overlopende passiva bestaan met name uit verplichtingen die gedekt worden door onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. Dit laatste zorgt voor de daling van de omvang van het eigen vermogen. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat het berekende ratio ruim voldoende is om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

4. Grondexploitatie

Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Niet in exploitatie genomen bouwgronden (art. 38 lid a punt 1)	-	-	-	-	-	-
Bouwgronden in exploitatie (art. 38 lid b)	-	-	-	-	-	-
Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	501,00	499,40	463,50	472,20	474,80	480,00
Grondexploitatie (A+B)/C * 100%	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**

*2020 t/m Begrotingswijziging 2020

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie niet over in exploitatie genomen gronden beschikt, hetgeen past bij het grondbeleid van de provincie.

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering uit het provinciefonds en eigen belastinginkomsten (motorrijtuigenbelasting). Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzcht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren:

	Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A	Totale structurele lasten	366	424	398	406	412	414
B	Totale structurele baten	431	454	450	458	463	468
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	41	32	36	34	32	23
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	2	4	4	4	5	5
E	Totale baten	501	499	464	472	475	480
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) * 100%	**5,19%**	**0,29%**	**4,16%**	**4,82%**	**5,27%**	**7,73%**

*2020 t/m Begrotingswijziging 2020

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Daarnaast bevorderen hogere structurele baten de wendbaarheid (flexibiliteit) van de begroting. Voor Noord-Holland is in alle jaren sprake van een positief percentage. Voor een nadere opbouw van de baten en lasten verwijzen wij naar onderdeel 4.2.5 deze begroting.

6. Belastingcapaciteit

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal te heffen aantal opcenten zoals dat door het Rijk wordt bepaald. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t (het begrotingsjaar) te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) en uit te drukken in een percentage.

	Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A	Aantal opcenten MRB	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
B	Landelijk gemiddelde opcenten in jaar er voor	80,6	81,4	83,0	83,5	83,5	83,5
	Aantal opcenten t.o.v. landelijk gemiddelde in jaar er voor (A/B) * 100%	84,2%	83,4%	81,8%	81,3%	81,3%	81,3%

*2020 t/m Tweede begrotingswijziging 2020

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie Noord-Holland onder het landelijk gemiddelde zit qua heffen van opcenten. Dit is ook logisch omdat de provincie het laagste opcenten tarief heeft van alle provincies. Dit zorgt ervoor dat er nog voldoende capaciteit is om financiële tegenvallers op te vangen. Bij de begroting 2021 is de onbenutte belastingcapaciteit berekent op € 150,7 miljoen.

Totaaloverzicht kengetallen

	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Netto schuldquote	-38%	17%	59%	103%	121%	126%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-49%	6%	48%	92%	106%	94%
3. Solvabiliteitsratio	81%	68%	60%	53%	51%	52%
4. Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
5. Structurele exploitatieruimte	5%	0%	4%	5%	5%	8%
6. Belastingcapaciteit	84%	83%	82%	81%	81%	81%

*2020 t/m Tweede begrotingswijziging

In bovenstaande tabellen is op basis van een aantal kengetallen getracht om een inzicht te geven in de financiële positie van de provincie. Voor een beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een provincie over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Voor de provincie Noord-Holland geldt voor de komende jaren dat de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit betekent dat de provincie voldoende flexibiliteit vertoont om eventuele tegenvallers op te vangen.

Het percentage opcenten van Noord-Holland (67,9) ligt onder het gemiddelde van alle 12 provincies (+/- 82%). Noord-Holland heeft het laagste opcenten tarief van alle provincies. Dit resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit bij de begroting van 2021 van € 150,7 miljoen. Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de begroting van de provincie voldoende wendbaar en flexibel is.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. Op basis van de huidige liquiditeitsprognose is de verwachting dat vanaf 2023 een tekort aan middelen ontstaat en dat vreemd vermogen aangetrokken moet worden ter financiering van bedrijfsprocessen.

De verwachte solvabiliteitsratio ligt de komende jaren tussen 70% en 49%. De daling wordt vooral veroorzaakt door verwachte investeringen uit de bestemmingsreserves. Dit is de verklaring voor de daling van de bestemmingsreserves. Omdat de financiële verplichtingen met name bestaan uit voorzieningen (waarvoor de last al in de exploitatie is genomen) en overlopende passiva die gedekt zijn uit de bestemmingsreserves, is de kans zeer klein dat de provincie niet aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Wat betreft de grondexploitatie kan gezegd worden dat Noord-Holland geen grondexploitatie kent. Hier zijn dus voor de komende jaren geen financiële consequenties te verwachten.

Het kengetal structurele exploitatieruimte toont aan dat er voldoende structurele baten zijn om de structurele lasten te dekken.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat op basis van de huidige cijfers de financiële situatie van de provincie als goed tot zeer goed omschreven kan worden.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Duurzame bereikbaarheid is een belangrijke opgave voor de provincie Noord-Holland. Een goede bereikbaarheid is noodzakelijk voor het functioneren van de economie in Noord-Holland en een vereiste om deel te nemen aan de arbeidsmarkt en het sociale leven. Onder het motto doelmatig en duurzaam spelen deze onderwerpen op dit moment een belangrijke rol.

Duurzame toepassing van infrastructuur.
Het handelen van de provincie is gericht op duurzaamheid. Dit betekent dat ook voor infrastructuur geldt dat we in 2030 de hoeveelheid CO_2-emissie, het primaire materiaalgebruik en het (fossiele) energiegebruik hebben gehalveerd, de biodiversiteit en de klimaat-adaptiviteit hebben bevorderd en stikstof en fijnstof hebben beperkt. De focus zal liggen op CO_2-emissie, circulariteit en energieverbruik.

Dit kan invloed hebben op kwaliteitseisen die we gewend zijn te stellen, maar ook op de vanzelfsprekendheid waarmee we infrastructuur aanleggen voor ‘de eeuwigheid’, uitgaande van eindeloze groei.

Het verbeteren van de (provinciale) infrastructuur is een kerntaak van de provincie. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. De provincie beheert 645 km wegen, 384 km fietspaden, 50 km busbanen, 246 km vaarwegen (bodem en oevers), 590 civiele kunstwerken (inclusief duikers), DVM-systemen, een verkeers-, tunnel- en brugbediencentrale en 13 gebouwen (waarvan 4 huur).

Onderdeel van de beheertaak is de wettelijke zorgplicht en provinciale ambitie om de kapitaalgoederen volgens afgesproken kwaliteitseisen in stand te houden door middel van onderhoud en vervanging. Hiermee worden functionaliteit en kwaliteit van deze kapitaalgoederen op peil gehouden en wordt kapitaalvernietiging voorkomen.

Infrastructuur

De instandhouding van de provinciale infrastructuur legt een groot beslag op de provinciale begroting. Hierdoor is in de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker de behoefte ontstaan om de infrastructuur professioneler, doelmatiger en efficiënter in stand te houden. Om hieraan te voldoen hebben wij de principes van assetmanagement en gebiedscontracten omarmd.

De provincie Noord-Holland is sinds 2015 gecertificeerd beheerder conform de internationale norm voor Assetmanagement ISO 55001. Wij zetten, als gecertificeerd beheerder, in op continue verbetering en ontwikkeling van de organisatie. Dit doen we door de kwaliteit van onze werkprocessen voortdurend te toetsen.

Assetmanagement beoogt de benodigde maatregelen voor instandhouding van het areaal af te wegen op basis van de aspecten areaalprestatie, risico’s en kosten. Het op bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau voor het functioneren van het areaal is leidend. Dit is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG). In de NIKG staat beschreven welke kapitaalgoederen de provincie in eigendom heeft en op welk kwaliteitsniveau deze in stand worden gehouden. Ook is hierin vastgelegd welke financiële middelen hiervoor noodzakelijk zijn. De afweging over beleidswijzigingen, trends en ontwikkelingen zoals omschreven in NIKG wordt (jaarlijks) bij de Kaderbrief gemaakt.

Gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek, zijn de onderstaande kwaliteitsniveaus vastgesteld voor de verschillende onderdelen van de provinciale infrastructuur.

Netwerken	Bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau
Stroomwegen	B
Overige wegen	C
Fietspaden	B
Haltes/stations Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)	B
Vrij liggende busbanen	B
Vaarwegen / oevers	C/D
Milieuaspecten bij wegbeheer	B

Het beheer wordt gebiedsgericht uitgevoerd. Een belangrijk instrument hierin zijn de gebiedscontracten, waarbij de instandhouding van het areaal naar de markt is gebracht. De gebiedscontracten voorzien erin dat het bepalen en uitvoeren van het vast en variabel onderhoud worden uitbesteed en alleen de (vervangings-) investeringen door de provincie zelf worden geprogrammeerd. Op deze wijze worden alle te nemen maatregelen aan het infrastructurele areaal op gebiedsniveau afgewogen op basis van de doelen en bedrijfswaarden van de provincie Noord-Holland. Alle gebiedscontracten zijn inmiddels operationeel. Daarnaast zijn er ook aspecten van het onderhoud die moeilijk passen in een gebiedscontract en waarvan het efficiënter is om deze centraal te beleggen, zoals bijvoorbeeld centrale brugbediening, dynamische verkeersmanagement (DVM) en, gladheidscoördinatie.

Programmering Onderhoud

Alle maatregelen aan het infrastructurele areaal worden begroot en in een planning opgenomen, de 'Provinciale Programmaplanning Infrastructuur'. Een nadere uitwerking voor de eerstvolgende 8 jaren wordt opgenomen in het bestuurlijk vast te stellen Provinciale Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO). Het PMI en het PMO, zijn mede op verzoek van PS, geïntegreerd in het integrale Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI).Dit iMPI wordt gelijktijdig met de begroting aangeboden aan Provinciale Staten .

Het iMPI geeft aan welke (vervangings)investeringen noodzakelijk zijn. Daarmee wordt gewaarborgd dat de infrastructuur met de beschikbare middelen ook in de toekomst blijft voldoen aan de in de NIKG vastgestelde onderhoudsniveaus. Het iMPI is opgebouwd per beheergebied.

. Het dagelijks en variabel onderhoud is in uitvoering bij een gebiedscontractant. Deze gebiedscontractant is zelf verantwoordelijk voor het inplannen van de uitvoering. Het aantal losse projecten variabel onderhoud dat nog niet is opgenomen in de gebiedscontracten is hierdoor sterk verminderd en loopt de komende jaren nog verder af.

Bijna al het variabel onderhoud voor de gebieden met een gebiedscontract wordt dus geprogrammeerd door de gebiedsaannemer binnen de vaste jaarlijkse contractprijs. De vervangingsinvesteringen zitten niet in het gebiedscontract en worden via het iMPI zichtbaar gemaakt. De kredieten hiervan worden met de behandeling van de begroting aangevraagd en door PS beschikbaar gesteld.

Verbeteren van de maatregelenprogrammering

Binnen de directie Beheer en Uitvoering wordt gewerkt volgens gebruikersgericht netwerkmanagement. Hierbij staat de gebruiker centraal, waarbij de hinderbeleving voor de gebruiker tot een minimum wordt beperkt. De beschikbare middelen worden zo efficiënt mogelijk besteed. In de contracten met de gebiedsaannemers wordt geëist dat zij werken met zo min mogelijk hinder voor de gebruiker. Dit gebeurt onder andere door vast te leggen dat grootschalige

ingrepen in de infrastructuur alleen met minimale tijdsintervallen van meerdere jaren mogen plaatsvinden.

Gebouwen

De provincie Noord-Holland heeft verschillende panden in beheer. De meeste panden zijn in gebruik voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De provincie verhuurt een klein deel van haar panden als winkel, dienstwoning of kantoor aan derden.

Het onderhoud aan de panden voor 2021 kan als volgt worden ingedeeld.

- maincontract
- planmatig onderhoud, dit betreft werkzaamheden volgens het meerjarenonderhoudsplan
- niet-planmatig onderhoud, dit betreft storingen en niet geplande kleine onderhoudswerkzaamheden

In 2021 wordt van de infrastructurele gerelateerde gebouwen, zoals de steunpunten, onderzocht wanneer deze vervangen moeten worden en welk budget hiervoor nodig is.

Maincontract

Voor zowel het planmatig als het niet-planmatig onderhoud voor het kantoorpand Houtplein 33, het nieuwe gebouw Dreef 1 & 3, is een 'maincontract' afgesloten, op basis van een prestatiecontract. Dit houdt één contract in, voor het onderhoud aan alle technische disciplines, waaronder bouwkunde, verwarming, lucht en elektrotechniek. Naast deze contractuele verplichtingen zijn er incidentele kosten die voortvloeien uit het maincontract voor deze panden.

Planmatig onderhoud

Voor het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de overige panden werken wij met een meerjarenonderhoudsplan. Dit meerjarenonderhoudsplan bevat het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de buitenzijde van de panden, zoals het schilderwerk, de vervanging of renovatie van daken en goten en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de terreinen (hekwerk, bestrating). In het meerjarenonderhoudsplan is ook de periodieke vervanging van cv-installaties en overige installaties meegenomen. Om de drie jaar vindt een herinspectie van de provinciale panden plaats, waarna het meerjarenonderhoudsplan indien nodig wordt aangepast. Een nieuwe inspectie is in 2019 uitgevoerd.

Er zal onderhoud worden uitgevoerd in Paviljoen Welgelegen aan de installatietechnische onderdelen. Vervolgens zal er divers onderhoud waaronder schilderwerk, aan de villa’s, Dreef 1 en Welgelegen worden uitgevoerd. Daarnaast worden aan de andere panden kleinere reguliere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Niet-planmatig onderhoud

Het niet-planmatig onderhoud beslaat het noodzakelijke klein onderhoud aan de panden, dat deels structureel plaatsvindt (onderhoud aan cv’s, zonweringen, automatische deuren en tuin) en deels op ad-hocbasis (wanneer een onvolkomenheid wordt geconstateerd, na melding van storing of incidentele inspectie) wordt uitgevoerd.
Storingen in de panden die onder het maincontract vallen, worden ook uit dit budget betaald.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

In onderstaande tabel zijn de beschikbare budgetten en vervangingsinvesteringen weergegeven. De kosten in de tabel onder ad e. en f. hebben uitsluitend betrekking op (onderhouds)kosten aan panden die bij de provincie in bezit zijn. Hierin zijn de kosten voor tijdelijke huisvesting (onder andere servicekosten) niet meegenomen.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland (Bedragen x 1.000)	2021	2022	2023	2024
A) Onderhoud wegen	€ 58.477	€ 58.219	€ 52.925	€ 48.944
B) Onderhoud vaarwegen	€ 10.469	€ 10.838	€ 11.197	€ 11.660
C) Vervangingsinvesteringen wegen	€ 28.600	€ 28.500	€ 27.300	€ 11.600
D) Vervangingsinvesteringen vaarwegen	€ 18.300	€ 24.100	€ 7.400	€ 14.600
E) Planmatig onderhoud gebouwen	€ 950	€ 950	€ 950	€ 950
F) Regulier onderhoud gebouwen	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**€ 117.046**	**€ 122.857**	**€ 100.022**	**€ 88.004**
Waarvan investeringen in activa met een maatschappelijk nut	**€ 46.900**	**€ 52.600**	**€ 34.700**	**€ 26.200**

3.3 Financiering

Algemeen

Het treasurybeleid beslaat de doelstellingen, de richtlijnen en de limieten, die voor het uitvoeren van de Treasuryfunctie zijn vastgesteld. De wettelijke- en provinciekaders zijn vastgelegd in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet fido);
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden;
- Ministeriële regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden;
- Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV);
- Financiële verordening Noord-Holland 2019;
- Financieringsstatuut Provincie Noord-Holland 2020;
- Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen Noord-Holland; oktober 2015.

In deze wettelijke kaders staan onder andere richtlijnen over het aangaan en verstrekken van leningen, evenals het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak. Uitzettingen of derivaten moeten een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. In de ministeriële regeling is geëxpliciteerd wat minimaal onder prudente uitzettingen en een prudent gebruik van derivaten moet worden verstaan. De voorschriften richten zich op de tegenpartij (debiteurenrisico) en op het type instrument (marktrisico). De provincie Noord-Holland beschikt op het moment van opmaken van deze begroting niet over uitzettingen en derivaten. Deze worden ook in 2021 niet verwacht.
De belangrijkste doelstellingen van het provinciale treasurybeleid zijn:

- Duidelijke richtlijnen te bieden voor het eenduidig behandelen van aanvragen voor geldleningen en garantstellingen (vanuit publieke taak);
- Beheersen van financiële risico's;
- Minimaliseren van de kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Liquiditeitsprognose

Op basis van de actuele liquiditeitsprognoses zal de Provincie Noord-Holland vanaf 2023 structureel nieuwe geldleningen moeten aantrekken om de benodigde liquiditeit op peil te houden.

We zullen overgaan tot het aantrekken van langlopende geldleningen gedurende het jaar als het 100% zeker is dat deze nodig zijn. De omvang van de leningen en het tijdstip van aantrekken worden daarom bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose op korte termijn. Dit om overliquiditeit en onnodige rentekosten te voorkomen. Naast de liquiditeitsprognoses die nodig zijn voor het bepalen van de omvang van de geldleningen is het ook van belang om de verwachtingen rondom de renteontwikkelingen te betrekken bij de besluitvorming over het aantrekken van langlopende geldleningen. Wij maken hiervoor per kwartaal een actuele rentevisie op en betrekken deze rentevisie bij het bepalen van de vorm (looptijd) van de geldleningen.

De provincie Noord-Holland hanteert het systeem van totaalfinanciering. Dit houdt in dat niet voor iedere investering apart een lening wordt afgesloten. Investeringen worden gefinancierd uit het totaal van eigen vermogen en het lang vreemd vermogen (aangetrokken leningen). Er is dus geen directe relatie tussen een bepaald(e) investering/project en de rentelasten voor een afgesloten lening. De rentekosten worden evenwel aan de desbetreffende taakvelden met behulp van een (rente)omslag toegerekend zodat er inzicht is in de volledige kosten van de taakvelden.

Deze werkwijze is in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording (BBV), de wet Fido en het Financieringstatuut provincie Noord-Holland 2020. De bevoegdheid voor het aantrekken van geldleningen met een looptijd langer dan drie maanden ligt bij Gedeputeerde

Staten. In de paragraaf Financiering van de begroting en de jaarstukken worden Provinciale Staten jaarlijks geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen in het financieringsbeleid.

Schatkistbankieren

De Staat verzekert met schatkistbankieren dat met de middelen van de provincie geen onnodige financiële risico's worden gelopen. Schatkistbankieren biedt de twee volgende hoofdactiviteiten:

- Rekeningcourantverhouding met de Staat. Een positief saldo op de bankrekeningen van de provincie wordt dagelijks afgeroomd ten gunste van de rekening-courant. Andersom wordt een negatief saldo op de bankrekeningen dagelijks aangezuiverd vanaf deze rekening-courant. Deze saldoregulatie geschiedt door het Agentschap van de Generale Thesaurie van het ministerie van Financiën.
- Plaatsing van deposito's bij genoemd Agentschap. Hierbij worden dagelijks onafhankelijk vastgestelde tarieven gehanteerd en aanvragen worden nooit geweigerd indien het saldo toereikend is.

Sinds de ingang van het verplicht schatkistbankieren per 15 december 2013 is het voor de provincie mogelijk om tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij Nederlandse gemeenten, waterschappen en provincies, voor zover deze niet over het toezicht van de uitzettende overheid vallen. De rentevergoeding op deze uitzettingen is doorgaans (licht) hoger dan bij de schatkist. Voor het bepalen van de hoogte, de looptijd en het rentepercentage van de te plaatsen deposito's en uitzettingen maken wij gebruik van liquiditeitsprognoses en renteverwachtingen om de marktconformiteit vast te stellen. Naar verwachting zal de provincie in 2020 geen gebruik maken van deze mogelijkheid aangezien de liquiditeitsprognose voor de lange termijn dit niet toelaat.

Liquiditeitsprognoses
De liquiditeitsprognoses genereren informatie over de liquiditeitsbehoefte op de korte, middellange en lange termijn. De prognoses vormen een belangrijke basis voor het uitzetten van tijdelijk beschikbare financiële middelen in deposito's.

Renteverwachtingen
Een tweede belangrijke basis is de renteverwachting, die wij ieder kwartaal opstellen met twee rentevisies van verschillende treasuryspecialisten. Deze renteverwachting heeft ons geleerd dat de door ons geraadpleegde instanties voor 2021 nog steeds lage rente niveaus verwachten. Besloten is daarom om de vrijkomende deposito's voorlopig op de rekening-courant te laten staan. Uitzettingen bij de schatkist leveren sinds 8 juli 2020 geen rente meer op. De provincie had ultimo 2019 bij de Schatkist € 311,59 miljoen in rekening-courant staan.

Financieringstekort
Van het aantrekken van middelen is op basis van de nu voorliggende liquiditeitsprognoses vooralsnog geen sprake.

Kasgeldlimiet/Renterisiconorm
De Wet Fido stelt normen voor de hoogte van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Bij het uitvoeren van het treasurybeleid zal de provincie Noord-Holland in 2021 binnen deze normen blijven. Overschrijding van de kasgeldlimiet zal niet aan de orde zijn, omdat in 2021 geen kasgeldleningen worden aangetrokken.
De renterisiconorm is bedoeld om (her)financiering van de meerjarige leningen over de jaren te spreiden. Dit is echter voor de jaren 2021-2024 niet aan de orde, omdat de provincie verwacht voor 2021-2024 geen lang vreemd vermogen nodig te hebben.

Renteresultaat

	Renteresultaat	2020	2021	2022	2023	2024
	De externe rentelasten over de korte en lange					
A.	Financiering	-	-	-	286	1070
B.	De externe rentebaten	648	623	616	616	749
	Totaal door te rekenen externe rente	-648	-623	-616	-330	321
	De rente die aan de grondexploitatie moet worden					
C.	Doorberekend	-	-	-	-	-
	De rente van projectfinanciering die aan het					
	betreffende taakveld moeten worden toegerekend	-	-	-	-	-
	Saldo door te rekenen externe rente	-648	-623	-616	-330	321
D1.	Rente over eigen vermogen	-	-	-	-	-
D2.	Rente over voorzieningen	-	-	-	-	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht					
	Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	0	0	0	0	0
E.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief					
	overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-	-	-	-	-
F.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-648	-623	-616	-330	321

3.4 Bedrijfsvoering

Algemeen

De provincie Noord-Holland is een betrouwbare partner die rechtmatig handelt en transparant, doelmatig, doeltreffend en wendbaar is. Dit doen we voor onze stakeholders, namelijk de inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden.

Omdat de provincie succesvol uitvoering wil geven aan alle programma's zijn externe gerichtheid en zichtbaarheid van groot belang. Een adequate en efficiënte interne bedrijfsvoering is hier een essentiële voorwaarde voor. De provincie is een wendbare en slagvaardige organisatie. De organisatie is ingericht om uitvoering te geven aan de wettelijke taken en het coalitieakkoord.

De gewenste ambtelijke manier van werken is vastgelegd in onze visie 'Samen Noord-Holland, op weg naar het nieuwe normaal in 2025'. Onder de vlag 'Samen Noord-Holland' focust de organisatie zich de komende jaren op speerpunten 'eigenaarschap' en 'elkaar aanspreken'.

De provincie vindt verduurzaming erg belangrijk. De organisatie investeert in duurzame huisvesting van de provinciale organisatie maar ook in meer verantwoorde inkoop van goederen en diensten.

Ontwikkelingen die effect kunnen hebben op de bedrijfsvoering

We onderkennen bij de provincie een aantal ontwikkelingen die zich landelijk en wereldwijd voordoen. Deze zijn nog niet verder te kwantificeren, maar kunnen ook een groot effect hebben op de bedrijfsvoering.

Coronacrisis

Medio maart 2020 is duidelijk geworden dat de effecten van het coronavirus een enorme impact hebben (gehad) op onze maatschappij, economie en samenleving. Over de grootte van de impact bestaat op dit moment nog veel onduidelijkheid. Nieuwe ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op waardoor het haast onmogelijk is om voorspellingen te kunnen doen.

Ook in de provincie Noord-Holland zullen de incidentele en structurele gevolgen van de maatregelen op het maatschappelijk leven en het economisch stelsel aanzienlijk zijn en kunnen uiteindelijk een substantiële impact hebben op de activiteiten van de provincie. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. De financiële effecten hiervan laten zich nog niet kwantificeren. Naar verwachting heeft COVID-19 consequenties voor de waardering van onze deelnemingen en leidt het mogelijk nog tot andere bestuurlijke keuzes in de aanwending van de middelen dan werd beoogd in het coalitieakkoord en inzet van interne en externe capaciteit.

We verwachten dat we onze belangrijkste baten (opcenten motorrijtuigenbelasting en provinciefonds) normalerwijs zullen blijven ontvangen.

PFAS

Bij civiele werken moet de grond worden onderzocht op de aanwezigheid van PFAS. In de tweede helft van 2019 is PFAS ook in kleine concentraties een groot knelpunt geworden bij projecten indien grond moet worden aan- of afgevoerd. Op projectniveau bij infrastructurele projecten wordt als beheersmaatregel zoveel mogelijk gewerkt met gesloten grondbalansen. Omdat de regelgeving op dit onderwerp nog niet stabiel is (gewerkt wordt met een tijdelijk handelingskader), blijft dit onderwerp ook in 2021 een risico.

Stikstof (PAS-problematiek)

Sinds de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 kan het Programma Aanpak Stikstof

(PAS) niet meer worden gebruikt voor de onderbouwing van activiteiten die tot stikstofdepositie in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden leiden. Dit raakt heel veel infrastructurele projecten, zowel bij beheer en onderhoud als bij aanleg van nieuwe infra. De landelijke commissie Remkes heeft inmiddels nadere rapporten uitgebracht. In de praktijk worden nieuwe oplossingsrichtingen gezocht en toegepast om te motiveren dat projecten geen effect hebben op Natura 2000. De juridische houdbaarheid daarvan zal zich nog moeten bewijzen in de jurisprudentie. Voor projecten betekent dit een extra afbreukrisico, extra onderzoekslast en proceduretijd en mogelijk extra uitvoeringskosten (bijvoorbeeld het toepassen van emissiebeperkende maatregelen).

Digitalisering

Voor wat betreft digitalisering ligt de focus voor 2021 op een aantal zaken die randvoorwaardelijk zijn om de provincie Noord-Holland klaar te maken voor de toekomst.

Er wordt hard gewerkt aan ons eigen cloudplatform. De provincie Noord-Holland heeft gekozen voor een multi cloud strategie. De focus ligt voor de komende tijd op inzet van het platform van Amazon Web Services, Daarnaast vindt verdere oriëntatie plaats op het gebruik van andere platforms. De multicloud-strategie geeft ons flexibiliteit en keuzevrijheid in een digitale wereld waarin de ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Voor onze sourcing betekent dit dat we de IT niet meer als een dienst willen afnemen bij één leverancier maar dat we dit gaan opdelen in logische percelen.

Wat daar nauw mee samenhangt, is dat we de regievoering op de informatievoorziening willen versterken. Het belang van technologie in het primaire proces wordt steeds groter. De ontwikkelingen gaan heel snel en de complexiteit is groot. Dit heeft invloed op eerdergenoemde sourcing maar ook op de governance van informatievoorziening. Digitalisering en technologie is niet de verantwoordelijkheid van 1 functionaris maar van ons allemaal. Daarom is een Horizontaal Digitaal Leiderschapsteam (HDL-team) gevormd dat gaat over de horizontale strategische verbinding in de organisatie.

Voor het opstellen, het uitvoeren en het meten van beleid wordt in steeds grotere mate gebruik gemaakt van datagedreven werken. Dit gebeurt op allerlei niveaus. Van rapportages tot slimme dashboards, AI en complexe datasciencevraagstukken. Enerzijds heb je daar kennis en kunde voor nodig in de organisatie en afspraken over hoe je hiermee omgaat (datagovernance). Anderzijds zijn er een aantal technische randvoorwaarden om ervoor te zorgen dat we dit veilig en beheerst kunnen doen, zoals een dataplatform en een integratieplatform.

Om dit te faciliteren zijn eind 2019 de ambities op het gebied van digitalisering opnieuw geprioriteerd. Dit leidde tot het directiebesluit meer focus aan te brengen in de opgaven in het I-domein en 6 focusprojecten kregen prioriteit bij de uitvoering in 2020 en 2021. Andere projecten vinden alleen doorgang als, na weging van nut en noodzaak, blijkt dat er voldoende resources (budget en inzet) beschikbaar zijn voor de uitvoering. De focusprojecten in het I-domein zijn:

- het neerzetten van een basisvoorziening cloud infrastructuur
- digitaal samenwerken
- opzetten dataplatform
- GIS GEO naar de cloud
- integratieplatform
- transparante en open provincie

Realisatie is in 2019 gestart en zal voor een belangrijk deel in 2021 doorlopen.

Communicatie

De provincie wil haar zichtbaarheid vergroten, zodat bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie toeneemt. Zo zijn de Noord-Hollanders goed geïnformeerd over wat we doen. Zij kunnen zo het beleid en de uitvoering daarvan beoordelen en beïnvloeden.

In deze coalitieperiode gaan we zowel online als offline continu in gesprek, bijvoorbeeld via sociale media, tijdens bijeenkomsten, op door de provincie gesponsorde evenementen en door op bezoek te gaan op scholen. We vergroten de participatie van bewoners, bijvoorbeeld door middel van inwonerspanels, participatiecampagnes en (online) platforms. Om het gesprek goed aan te kunnen gaan, is het belangrijk te weten wat er in Noord-Holland speelt. We monitoren daarom in een zogenaamde 'newsroom' dagelijks over welke onderwerpen er wordt gesproken op sociale media, waar de traditionele media aandacht aan besteden en naar welke onderwerpen er wordt gezocht op onze website.

Daarnaast starten we in 2021 met de vernieuwing van het intranet voor medewerkers. Dit wordt ontwikkeld tot centrale werkplek die toegang biedt voor alle applicaties. We professionaliseren en verdiepen de relaties met stakeholders. En we gaan door met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij we extra aandacht geven aan duurzaamheid, dierenwelzijn en diversiteit.

Personeel en Organisatie

Het HRM-beleid is gebaseerd op de CAO Provincies en blijft gericht op een optimale inzet van ons personeel in een organisatie die werkt in een dynamische omgeving. We geven ruimte aan onze medewerkers om zich duurzaam te ontwikkelen tot zelfbewuste en extern georiënteerde ambtenaren. Werkend aan de maatschappelijke opgaven van onze provincie.

We blijven investeren in een gezond werkklimaat, op kantoor én thuis. Dat doen we onder meer door het beschikbaar stellen van goede faciliteiten en de inzet van instrumenten als de Health Check en het organiseren van verzuimtrainingen voor leidinggevenden.

De provincie hanteert strategische personeelsontwikkeling als een doorlopend proces waarin balans wordt gezocht tussen de gewenste personeelscapaciteit om onze doelen te bereiken en het beschikbare personeelsbestand dat ingezet kan worden. In tijden van crisis kunnen sterke wisselingen optreden in de gewenste personeelscapaciteit. Dit zal een groter appél doen op de flexibiliteit en wendbaarheid van onze medewerkers. Ook wordt meer gestuurd op de beschikbare interne en externe capaciteit.

Het optimaliseren van de kennis van onze medewerkers is cruciaal om juist in een veranderende omgeving aan onze opgaven te kunnen blijven werken. We investeren in opleiding en training, waarbij het leren steeds meer plaatsvindt tijdens en in het werk. Vakkennis, talentontwikkeling en integriteit zijn hierbij belangrijke onderwerpen.

We zetten in op het verstevigen van onze positie op de arbeidsmarkt en monitoren de mogelijke veranderingen hierin. Daarnaast blijven we investeren in het aantrekken en behouden van (jong) talent. Dit doen we onder meer in samenwerking met andere partijen, zoals de Metropoolregio Amsterdam en omliggende provincies van de P4. We willen een inclusieve organisatie zijn, waar alle (toekomstige) werknemers tot hun recht komen, ongeacht hun leeftijd, levensfase, functieverblijfsduur, geslacht of herkomst. In het kader van de Participatiewet wordt gestreefd om het wettelijk quotum halen.

Leidinggevenden vervullen een voorbeeldrol door te laten zien dat permanente ontwikkeling en (horizontale) doorgroei gewoon is. Daarnaast gaat de voorbeeldrol over de leiderschapsthema's bij de provincie: over het behalen van resultaten en het afleggen van verantwoording daarover.

Fiscaliteit

Vpb, btw en loonheffingen
Het horizontaal toezicht door de Belastingdienst wordt verder doorontwikkeld. Naar verwachting zal met de provincie een nieuw convenant worden afgesloten.

Door versterking van de fiscale kennis is er in brede zin meer zicht op de fiscaliteit en wordt er beter ingespeeld op de diverse activiteiten van de provincie. De vennootschapsbelasting (vpb), omzetbelasting (btw) en loonheffingen blijven onze aandacht vragen zodat we ook in de komende jaren fiscaal in control blijven. De aanpassing van het financieel beheer systeem (SAP) ondersteunt hierbij.

Ten aanzien van de Wet DBA zijn goede stappen gezet. De veranderingen voor de inhuur van externen worden nauwlettend gevolgd, zodat de organisatie ook op dit vlak compliant is aan de geldende wet- en regelgeving.

Inkoop

Inkoop en aanbesteden
Om meer grip te krijgen op de externe inhuur wordt een centrale inhuurdesk ingericht van waaruit het proces voor alle externe inhuur wordt ondersteund. De inhuurdesk zal alle opdrachten voor externe inhuur zowel administratief als inhoudelijk ondersteunen. Daarmee wordt geborgd dat de externe inhuur op een rechtmatige en op een doelmatige manier plaatsvindt. Bovendien zal de registratie verbeterd worden, waardoor er meer zicht zal zijn op de externe inhuur en er beter op gestuurd kan worden.

Social return
In 2021 zal een meer proactief beleid worden gevoerd met betrekking tot voorbehouden opdrachten waarbij opdrachten van de provincie Noord-Holland aan sociale ondernemingen gegund kunnen worden. Het potentieel aan opdrachten zal in 2020 in beeld worden gebracht en in de opvolgende jaren zal dit geëffectueerd worden.

Subsidies uitvoering
Vanaf 2021 zijn de nieuwe BBV-richtlijnen over de lastneming en verantwoording van subsidies van kracht. De unit subsidies zal haar werkwijze zodanig aanpassen dat aan de nieuwe richtlijnen zal worden voldaan.

Planning en Control

De provincie Noord-Holland heeft de meerjarige ambitie om snel, flexibel en transparant te anticiperen op ontwikkelingen in een in toenemende mate complexer wordende, veranderende en meer digitale/ datagedreven omgeving. De ontwikkelingen in de omgeving zijn van invloed op de sturing en beheersing van de provincie. De provincie zet de komende jaren in op het verder professionaliseren van haar management control systeem. Dit systeem draagt bij aan het steeds verder 'in control' komen en aan het bereiken van de strategische provincie-doelstellingen.

Het programma Financiële Hygiëne wordt in 2021 voortgezet. In afgeslankte vorm doordat onderdelen naar de lijn worden overgebracht.

Interne beheersing, processen en risicomanagement

De focus van interne beheersing ligt in eerste instantie op de rechtmatigheid en aansluitend op doelmatigheid en doeltreffendheid. Projecten worden uitgevoerd die bijdragen aan onder meer het versterken van de governance, het werken in overeenstemming met wet- en regelgeving, risicomanagement en project- en procesbeheersing.

De ingezette lijn om toe te werken naar de situatie waarbij het college van Gedeputeerde Staten in 2022 zelfstandig een rechtmatigheidsverklaring afgeeft wordt verder uitgewerkt in 2021. Ter voorbereiding hierop is de (Verbijzonderde) Interne Controle op de rechtmatigheid al stevig neergezet in de organisatie. Hiermee is een solide basis gelegd om toe te groeien naar de rechtmatigheidsverklaring in 2022. Een vervolgambitie is om de omslag te maken naar een systeem- en datagerichte benadering waarbij wordt gesteund op de procesbeheersing in de eerste lijn.

Risicomanagement is een essentieel onderdeel van interne beheersing. Risicomanagement blijft ook in 2021 een belangrijk middel om de kwaliteit van de besluitvorming en de effectiviteit en efficiëntie van projecten en bedrijfsvoering te vergroten.

Kosten Bedrijfsvoering

Binnen de begroting en de rekening worden de capaciteitskosten toegerekend aan de begrotingsprogramma's en taakvelden.

Dit betreft de totaal ingezette capaciteit inclusief externe krachten volgens het spelconcept capaciteitssturing.

Alle kosten van capaciteit worden verzameld bij de sectoren en vervolgens over de programma's verdeeld op basis van begrote inzet. Daarmee wordt de inzet toegeschreven aan de opgave(n) waar de provincie voor staat.

De onderstaande kosten vertegenwoordigen de totale kosten van de bedrijfsvoering. Deze bestaan uit capaciteitskosten voor bedrijfsvoering (personele kosten van eigen medewerkers en externe inhuur) en materiële kosten zoals huisvesting en ICT.

Totale kosten overhead begroting 2021 in € 1.000

Overhead capaciteitskosten	49.534
Overhead materiële kosten	24.087
Totaal overhead (Zie OD 7.2.1)	**73.621**

Verdeling capaciteitskosten

De capaciteit wordt ingezet voor de realisatie van investeringen en voor opgaven, projecten en reguliere taken.

Onderstaand overzicht toont de toedeling van de capaciteitskosten naar de verschillende begrotingsprogramma's in € 1.000.

Programma	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2021 in %
1 - Openbaar bestuur	9.484	9.574	9.539	9.536	9.536	9.536	9%
2 - Klimaat en Milieu	5.238	4.593	4.901	4.899	4.899	4.279	5%
3 - Ruimte en Water	10.308	9.999	9.560	9.478	9.478	9.478	9%
4 - Bereikbaarheid	18.737	23.217	23.774	23.711	23.714	23.074	22%
5 - Groen	4.015	5.537	6.282	6.278	6.278	5.538	6%
6 - Economie, Cultuur en Welzijn	4.406	4.364	4.148	4.145	4.145	4.145	4%
7 - Financiën en bedrijfsvoering	46.882	54.555	49.534	49.482	49.482	49.400	46%
Totaal naar programma's	**99.070**	**111.839**	**107.738**	**107.529**	**107.532**	**105.450**	**0**
Totaal naar investeringen	**27.916**	**15.655**	**15.655**	**15.655**	**15.655**	**15.655**	
Totale capaciteitskosten	**126.986**	**127.494**	**123.393**	**123.184**	**123.187**	**121.105**	

De toerekening aan de investeringen en de begrotingsprogramma's gebeurt volgens een aantal principes:

1. Medewerkers (eigen en inhuur) die werken aan investeringsprojecten schrijven tijd. De begrote en werkelijk bestede uren worden vermenigvuldigd met een voorcalculatorisch uurtarief en op die wijze ten laste van de investeringskredieten gebracht.
2. Toerekeningswijze personele kosten over begrotingsprogramma's: de begrote en werkelijke kosten die resteren na toerekening aan investeringen worden verdeeld volgens de vermelde procentuele verdeelsleutels.

Bij de begroting leggen we vast welk percentage van de personele omvang per directie toegerekend wordt aan welk operationeel doel. Dit percentage wordt bij de verantwoording ook gebruikt bij de toerekening van de werkelijke kosten per directie. Voor de bepaling van overhead gaan we uit van de functies zoals genoemd in de notitie Overhead van de commissie BBV, aangevuld met een aantal interne uitgangspunten zoals voor projectcommunicatie, bestuursadviseurs en -ondersteuners en trainees.

3. Materiële kosten worden voor het overgrote deel gerekend tot de overhead en bij het operationele doel verantwoord. Dit zijn bijvoorbeeld het onderhoud aan de panden, schoonmaak, beveiliging, catering en kosten informatisering.
4. Overhead en investeringen: er worden geen overheadkosten aan investeringen toegerekend. Dat geldt zowel voor personele kosten als voor materiële kosten.

Een deel van de materiële en personele kosten wordt gedekt uit reserves. Het betreft de reserves Huisvesting, Bedrijfsvoering en GO-gelden.

3.5 Verbonden partijen

Algemeen

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit het door ons ter beschikking gestelde bedrag dat we niet kunnen verhalen indien de verbonden partij failliet gaat, of het bedrag waarvoor we aansprakelijk zijn indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht.

In een aantal gevallen wordt voor de realisatie van een provinciaal belang voor een participatie in een verbonden partij gekozen. Allereerst kunnen GS van oordeel zijn dat het publieke belang het best kan worden behartigd door een bestaande activiteit buiten de provinciale organisatie te plaatsen. Voorbeelden van dergelijke verzelfstandigingen uit het verleden zijn PWN, Alliander, Afvalzorg en Recreatie Noord-Holland.

Ten tweede kan sprake zijn van activiteiten die gezamenlijk met andere publieke en/of private partijen worden uitgevoerd ter behartiging van provinciale publieke belangen. Voorbeelden hiervan zijn Schiphol Area Development Company (SADC), Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Zeestad en PolanenPark.

Naast de hiervoor genoemde situaties kan voor nieuwe participaties worden gekozen bij nieuw te ontwikkelen activiteiten die het publieke belang behartigen. Een voorbeeld hiervan is het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V. (PDENH).

De verbonden partijen van de provincie Noord-Holland bestaan uit de provinciale deelnemingen (vennootschappen, hierna: A), de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen (B) en een aantal overige rechtspersonen waarmee een financieel belang en een bestuurlijk belang is gemoeid (C).

A. Deelnemingen

Naar hun aard kunnen deelnemingen worden onderscheiden in de categorieën (voormalige) nutsbedrijven, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, beleggingen en overige.

De deelnemingen in de (voormalige) nutsbedrijven (PWN, Alliander, Afvalzorg) zijn vanuit de historie ontstaan. Regelmatig wordt beoordeeld of aanhouding van de belangen nog een provinciaal belang dient.

Ten aanzien van de ontwikkelingsvennootschappen (SADC, RON, PolanenPark en Zeestad) kunnen sociaal-economische motieven en motieven vanuit ruimtelijke ordening worden aangevoerd voor de diverse participaties. Zolang de doelstelling van de desbetreffende ontwikkelingsmaatschappij actueel is, blijft de provincie vanuit dat oogpunt in principe deelnemen, tenzij nieuwe ontwikkelingen tot andere keuzes leiden.

De deelnemingen met een beleggingskarakter in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank dienen geen direct provinciaal belang, maar worden aangehouden vanwege het geringe risico en het hoge rendement.

Recreatie Noord-Holland is een uitvoeringsorganisatie waarin de provincie deelneemt en die als doel heeft het beheren en onderhouden van gebieden van een aantal recreatieschappen.

De provincie neemt deel in een viertal fondsen (ODENH, PDENH, INH en LSFA), actief op het gebied van duurzaamheid, innovatieve bedrijven dan wel life sciences.

In 2019 heeft de provincie een belang in SolaRoad genomen teneinde de ontwikkeling van energieopwek in wegdekken te stimuleren.

B. Gemeenschappelijke regelingen
De gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol dient ter afstemming van belangen tussen de diverse overheden in de regio.

De provincie is actief in een aantal recreatieschappen in het kader van landschapsbeheer en het creëren van recreatievoorzieningen.

De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling en oefent voor de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland de wettelijk verplichte rekenkamerfunctie uit.

Het Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

De provincie neemt deel aan een viertal omgevingsdiensten. Dat betreft gemeenschappelijke regelingen tussen de provincie en een aantal gemeenten in de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Noord-Holland, de provincie Flevoland en een aantal gemeenten in beide provincies.

C. Overige verbonden partijen
De provincie is lid van de vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO). Met deze samenwerking wordt beoogd de condities waaronder provincies werken te optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen te stimuleren.

De provincie is in 2019 lid geworden van de Coöperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA, ter behartiging van de belangen op het gebied van openbaar vervoer. De provincie is betrokken bij een aantal stichtingen. Stichtingen worden als verbonden partij opgenomen als door de provincie een bestuurder wordt benoemd en er sprake is van jaarlijkse financiële bijdragen aan die stichting. Daarmee wordt een ruime invulling gegeven aan de definitie van verbonden partijen.

De stichtingen die het betreft zijn:
- Stichting Gooisch Natuurreservaat
- Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio
- Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
- Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden
- Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is op grond van de Wet milieubeheer tot stand gekomen als publiekrechtelijk rechtspersoon. Doel is het beheren van de gelden in het fonds, opdat deze gelden worden gebruikt ter dekking van de kosten van de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen.

Sturen op bijdrage aan provinciale doelen
De provincie stuurt actief op de bijdrage van een verbonden partij aan de provinciale doelen. De beleidsmatige afweging of continuering van participatie in bestaande verbonden partijen wenselijk is, komt aan de orde bij de vierjaarlijkse evaluatie van de verbonden partij. Naast (her)definiëring van het publieke belang zal voor elke verbonden partij, zowel bij het aangaan van de verbintenis als bij de periodieke evaluatie, worden getoetst of deze bijdraagt aan realisatie van beleidsdoelstellingen. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief zal beoordeeld worden of de bedrijfsvoering van de verbonden partij voldoende zakelijk is. In alle gevallen wordt periodiek de

beleidsmatige afweging gemaakt om betrokken te blijven of te zijn bij activiteiten die de verbonden partij verricht.

Bij het aangaan van een verbinding met en het aansturen van een verbonden partij streven wij ernaar:

- Afspraken met de verbonden partijen vast te leggen (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling) en te monitoren.
- Afspraken met de verbonden partijen te maken over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie en deze te monitoren.

Invulling aandeelhouders- en commissarisrol

Er is voor gekozen de belangen van de provincie bij de deelnemingen primair via de aandeelhoudersrol te behartigen. Dat betekent dat in de Raden van Commissarissen van de provinciale deelnemingen geen leden van Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten worden benoemd. De aandeelhoudersrol is geplaatst in de portefeuille van de gedeputeerde die ook belast is met het beleidsveld. Om het benodigde contact met de belangrijkste deelnemingen te hebben, worden door het jaar heen verschillende afstemmingsoverleggen gehouden tussen de portefeuillehouder en bestuurders van de onderneming.

De jaarstukken van verbonden partijen worden beoordeeld op een aantal financiële criteria: positief resultaat, solide financiële verhoudingen (eigen vermogen versus vreemd vermogen), dividendverwachtingen et cetera. Ook wordt gekeken naar de ontwikkelingen ten opzichte van voorgaande jaren en de verwachtingen voor de komende jaren. Dit gebeurt in nauw overleg met de betrokken beleidssectoren. De bepalingen uit de Nederlandse corporate governance code ('Code'), die van toepassing is op beursgenoteerde vennootschappen met haar statutaire zetel in Nederland, worden zoveel mogelijk toegepast op de deelnemingen van de provincie Noord-Holland. De Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de bij een vennootschap betrokken personen (onder andere bestuurders en commissarissen) en partijen tegenover elkaar in acht zouden moeten nemen. Wij informeren Provinciale Staten over de ontwikkelingen bij de deelnemingen in onze jaarstukken en de begroting. Daarbuiten worden Provinciale Staten actief geïnformeerd als daar aanleiding toe is.

Relevante ontwikkelingen verbonden partijen

De volgende wijzigingen hebben in 2019 plaatsgevonden op het gebied van de verbonden partijen:

- De provincie Noord-Holland is toegetreden tot Solaroad B.V. en is voor 40% aandeelhouder geworden.
- De provincie is in 2019 lid geworden van de Coöperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA.
- Provinciale Staten hebben in juli 2019 besloten om het eerste gedeelte van de derde tranche van de ophoging van het fondsvermogen van PDENH beschikbaar te stellen en in september 2019 het tweede gedeelte van de derde tranche waarmeehet fondsvermogen van PDENH opgehoogd is met € 30 miljoen tot een totaal van € 85 miljoen.
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. heeft de aan haar verstrekte lening ad € 0,75 miljoen in zijn geheel afgelost.
- Gedeputeerde Staten hebben in november besloten om tot ontbinding over te gaan van Ontwikkelingsfonds Duurzame Economie B.V. i.l., welke ontbinding is afgerond in april 2020.

Uitgaven
De lasten voor de verbonden partijen zijn terug te vinden in verschillende programma's. De lasten (rentelasten) voor de deelnemingen in SADC en Zeehaven IJmuiden staan in programma 6 'Economie, cultuur en welzijn' onder operationeel doel 6.5.1.

De bijdragen aan de recreatieschappen zijn opgenomen in programma 5 onder operationeel doel 5.2.2. De bijdragen aan de omgevingsdiensten zijn opgenomen onder operationeel doel 2.1.5. De bijdragen van de provincie aan het Interprovinciaal Overleg zijn verdeeld over de programma's op basis van de kerntaak waarvoor het IPO deze middelen inzet.

Inkomsten
In 2019 ontvingen wij circa € 20,8 miljoen aan dividend. Voor 2020 en volgende jaren is een opbrengst begroot van circa € 7 miljoen per jaar. Zie hiervoor het overzicht van de ontvangen bedragen per deelneming. De ontvangen dividenden worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel.

Leningen en garantstellingen verstrekt aan verbonden partijen
Aan een aantal provinciale verbonden partijen zijn bij oprichting of bij een latere financieringsbehoefte, leningen dan wel garanties verstrekt, namelijk:

- Aan Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN) is een leningfaciliteit verstrekt van € 0,7 miljoen, bedoeld voor participatie in een Startersfonds, welke in zijn geheel is afgelost in 2019.
- De in het verleden met PolanenPark afgesloten leningovereenkomst voor een maximum bedrag van € 23 miljoen is medio 2016 afgelost. De aandeelhouders in PolanenPark staan sindsdien naar rato garant voor een bancaire lening van PolanenPark van € 20 miljoen. Voor de provincie betekent dit een garantstelling van maximaal € 8 miljoen.
- Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een lening verstrekt van € 0,6 miljoen.
- Aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. is een renteloze lening verstrekt ten behoeve van investeringen in bedrijventerreinen. Eind 2018 bedroeg de totale schuld € 11 miljoen. Ten behoeve van het project Hoogtij is een borgtocht verstrekt aan de BNG Bank N.V. voor € 26 miljoen (oorspronkelijk € 35 miljoen), waarvoor het Havenbedrijf Amsterdam N.V. voor 1/3 een contragarantie heeft gesteld aan de provincie Noord-Holland.
- Aan de Stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening van € 40 miljoen verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor.
- Aan SADC (Schiphol Area Development Company) is in 2018 een kredietfaciliteit van in totaal € 13,5 miljoen verstrekt door de vier aandeelhouders; voor de provincie derhalve € 3,375 miljoen. In 2018 en 2019 zijn nog geen bedragen opgenomen onder deze faciliteit.

Risico's verbonden aan verbonden partijen
De financiële risico's gerelateerd aan verbonden partijen zijn als volgt weer te geven (zie tevens de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing):

Gestort aandelenkapitaal bij deelnemingen

Een aandeelhouder in een vennootschap (deelneming) heeft een bedrag betaald voor de aandelen. In het geval dat de vennootschap slechte resultaten behaalt, kan sprake zijn van (gedeeltelijk) verlies van dit bedrag. Dit dient dan op de provinciale balans te worden gecorrigeerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen

Als een deelneming winsten behaalt, kan een deel van die winst als dividend worden uitgekeerd

aan de aandeelhouders. Deze mogelijke dividenden zijn onzeker doordat pas na afloop van een boekjaar blijkt of het verwachte resultaat is behaald.
De provincie dekt in het weerstandvermogen het risico af dat 25% van het verwachte dividend niet wordt uitgekeerd.

Verstrekte leningen aan verbonden partijen
Zowel aan een aantal deelnemingen als aan enkele overige verbonden partijen zijn leningen verstrekt. Voor een deel van de verstrekte leningen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden in verband met het risico van niet-terugbetaling.

Verstrekte garanties aan verbonden partijen
Zowel ten behoeve van deelnemingen als van overige verbonden partijen zijn garanties/borgstellingen afgegeven. Voor een deel van de verstrekte bedragen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden, voor het geval een beroep wordt gedaan op deze garanties/borgstellingen.

Deze risico's zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen als Financieringsrisico's, Beleidsrisico's of als Risico's Verbonden Partijen.

Overzicht verbonden partijen

Deelneming

1	Alliander N.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Arnhem	Eigen vermogen	€ 4.129.000.000	€ 4.224.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 62.654.400	Vreemd vermogen	€ 4.216.000.000	€ 4.567.000.000
% belang	9,16	Resultaat	€ 334.000.000	€ 253.000.000
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.1)	Dividend	€ 13.738.000	€ 10.400.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Energievoorziening			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

2	N.V. Afvalzorg Holding			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 66.635.000	€ 66.308.000
Nominale waarde aandelen	€ 12.600.000	Vreemd vermogen	€ 121.720.000	€ 140.858.000
% belang	90	Resultaat	€ 11.238.000	€ 3.940.000
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.1)	Dividend	€ 1.125.000	€ 3.825.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Efficiënt gebruik stortplaatsen			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Velserbroek	Eigen vermogen	€ 236.197.000	€ 241.239.000
Nominale waarde aandelen	€ 6.806.703	Vreemd vermogen	€ 490.428.000	€ 490.340.000
% belang	100	Resultaat	€ 8.610.000	€ 5.684.000
Programma	Ruimte en Water (3.2.2)	Dividend	€ 652.000	€ 659.000

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

4	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 3.668.593	€3.079.444
Nominale waarde aandelen	€ 370.000	Vreemd vermogen	€ 1.416.574	€1.484.544
% belang	100	Resultaat	€ 146.875	-€588.848
Programma	Groen (5.2.2)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Beheer en onderhoud recreatiegebieden
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

5	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 106.399.000	€ 111.826.000
Nominale waarde aandelen	€ 3.424.680	Vreemd vermogen	€ 21.632.000	€ 22.603.000
% belang	25	Resultaat	€ 692.000	€ 5.429.000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht lid RvC
Publiek doel	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

6	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Zaanstad	Eigen vermogen	€ 3.310.000	€ 6.124.000
Nominale waarde aandelen	€ 787.500	Vreemd vermogen	€ 66.910.000	€ 53.411.000
% belang	33,30	Resultaat	€ 1.518.000	€ 2.814.000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

7	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Alkmaar	Eigen vermogen	€ 843.112	€ 877.157
Nominale waarde aandelen	€ 26.460	Vreemd vermogen	€ 2.545.259	€ 2.133.430
% belang	49	Resultaat	€ 37.345	-€ 211.505
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht voorzitter RvC
Publiek doel	Ontwikkeling Economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

8	PolanenPark B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 1.060.976	€ 87.980
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 4.397.111	€ 4.337.477
% belang	40	Resultaat	€ 610.658	€ 27.004
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend	€ 400.000	
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

9	PolanenPark C.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 5.940.949	€ 4.941.058
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 18.805.327	€ 14.331.251
% belang	40	Resultaat	€ 4.365.141	
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend	€ 400.000	
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

10	Zeehaven IJmuiden N.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	IJmuiden	Eigen vermogen	€ 24.711.000	24538000
Nominale waarde aandelen	€ 408.402	Vreemd vermogen	€ 34.940.000	37160000
% belang	8,40	Resultaat	€ 2.755.000	1989000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend	€ 24.504	24500
Bestuurlijk belang	Benoeming bestuurslid beherende stichting			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

11	Zeestad Beheer B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 18.000	€ 18.000
Nominale waarde aandelen	€ 9.000	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
% belang	50	Resultaat	€ 0	€ 0
Programma	Ruimte en Water(3.3.1)	Dividend	€ 0	
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

12	Zeestad C.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Nominale waarde aandelen	€ 6.900.000	Vreemd vermogen	€ 40.578.850	43837000
% belang	49	Resultaat	€ 0	€ 0
Programma	Ruimte en Water (3.3.2)	Dividend	€ 0	

Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

13	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. (ODENH)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 472.926	
Nominale waarde aandelen	€ 18.000	Vreemd vermogen	€ 4.463	€ 136.140
% belang	100	Resultaat	€ -137.929	€ -63.216
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	ODENH is ontbonden en uitgeschreven uit het handelsregister

14	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 4.991.000.000	€ 4.887.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 1.525.875	Vreemd vermogen	€ 132.518.000.000	€ 144.802.000.000
% belang	1,10	Resultaat	€ 337.000.000	€ 163.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (7.1.1)	Dividend	€ 1.544.185	€ 1.739.497

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Belegging
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

15	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 1.726.000.000	€ 1.796.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 11.845	Vreemd vermogen	€ 81.989.000.000	€ 94.409.000.000
% belang	0,2	Resultaat	€ 100.000.000	€ 95.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (7.1.1)	Dividend		€ 35.530

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Belegging
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

16	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 13.353.119	€13.408.486
Nominale waarde aandelen	€ 36.038	Vreemd vermogen	€ 201.540	€61.710
% belang	16,90	Resultaat	€ 794.321	€163.447
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.2)	Dividend		€30.049

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

17	Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 14.616.148	€ 26.662.141
Nominale waarde aandelen	€ 1	Vreemd vermogen	€ 1.743.882	€ 2.163.052
% belang	100	Resultaat	€ -4.901.787	€ -1.980.320
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

18	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 1.702.762	€ 3.184.128
Nominale waarde aandelen	€ 8.000	Vreemd vermogen	€ 1.176.544	€ 35.288
% belang	50	Resultaat	€ -184.238	€ -514.348
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	stemrecht AvA			
Publiek doel	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

19	SolaRoad B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Delft	Eigen vermogen		€ 365.491
Nominale waarde aandelen	€ 400	Vreemd vermogen		€ 440.336
% belang	40	Resultaat		-€ 535.509
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.1)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouderschap			
Publiek doel	Verduurzaming van de energiesector			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Gemeenschappelijke regelingen

1	Schadeschap Luchthaven Schiphol			
			2020	2021
Vestigingsplaats	Hoofddorp	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			2018	2019
Programma	Ruimte en Water (3.3.2)	Eigen vermogen	€ 233.613	
		Vreemd vermogen	€ 738.886	
		Resultaat	€ 592	
Bestuurlijk belang	Zorgvuldige en tijdige afwikkeling van de schadevergoedingen			
Publiek doel	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

2 Recreatieschap Spaarnwoude

			2020	2021
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 2.653.301	€ 2.722.287
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 17.136.409	€ 17.074.010
		Vreemd vermogen	€ 1.793.998	€ 2.049.567
		Resultaat	€ 0	-€ 62.399
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3 Recreatieschap Groengebied Amstelland

			2020	2021
Vestigingsplaats	Amstelveen	Bijdrage Provincie NH	€ 920.593	€ 944.528
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 3.366.692	€ 1.895.186
		Vreemd vermogen	€ 2.354.786	€ 4.343.469
		Resultaat	€ 0	-€ 1.471.506
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

4 Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)

			2020	2021
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 1.389.798 (Vanaf 2020 1 boekhouding Twiske en Waterland)	€ 1.425.933 (Vanaf 2020 1 boekhouding Twiske en Waterland)
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 2.647.268	€ 2.660.648
		Vreemd vermogen	€ 95.716	€ 410.584
		Resultaat	€ 0	€ 47.283
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

5 Recreatieschap Landschap Waterland

			2020	2021
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	Zie bijdrage Twiske (Twiske-Waterland is 1 boekhouding sinds 2020)	Zie bijdrage Twiske (Twiske-Waterland is 1 boekhouding sinds 2020)

Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 2.118.710	€ 2.238.964
		Vreemd vermogen	€ 37.585	€ 37.612
		Resultaat	€ 0	€ 120.255
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

6 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

			2020	**2021**
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 802.656	€ 818.950
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 2.114.998	€ 1.721.115
		Vreemd vermogen	€ 129.158	€ 567.442
		Resultaat	€ 0	- € 393.883
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

7 Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.

			2020	**2021**
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€428.770	€442.503
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€1.091.034	€1.448.094
		Vreemd vermogen	€4.077.306	€3.236.966
		Resultaat	-€13.926	€409.573
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

8 Beheersregeling Amstel

			2020	**2021**
Vestigingsplaats	n.v.t.	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Bereikbaarheid (4.4.1)	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
		Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
		Resultaat	€ 0	€ 0
Bestuurlijk belang	Er kan gesteld worden dat de Amstel doelmatig wordt beheerd. Dit is mogelijk omdat door de beheerregeling het beheer bij één provincie, de provincie Noord-Holland is belegd. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is daarmee eenduidig geregeld.			
Publiek doel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

9 Randstedelijke Rekenkamer

			2020	2021
Vestigingsplaats	Amsterdam	Bijdrage Provincie NH	444.568	456.961
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Openbaar bestuur (1.1.1)	Eigen vermogen	€ 381.601	416.492
		Vreemd vermogen	€ 656.331	510.884
		Resultaat	€ 47.657	28.500
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan om gezamenlijk op een effectieve en efficiënte wijze de wettelijke opdracht voor het instellen van een rekenkamer vorm en inhoud te kunnen geven.			
Publiek doel	Rekenkamerfunctie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

10 Openbaar lichaam Waddenfonds

			2020	2021
Vestigingsplaats	Leeuwarden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.3.3)	Eigen vermogen	€ 112.404.455	€ 108.688.165
		Vreemd vermogen	€ 70.979.298	€ 74.099.729
		Resultaat	€ 19.106.835	€ 4.169.238
Bestuurlijk belang	Gezamenlijk beheren en programmatisch besteden van de gelden van het Waddenfonds.			
Publiek doel	Beheren en besteden Waddenfonds			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

11 Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek

			2020	2021
Vestigingsplaats	Lelystad	Bijdrage Provincie NH	€ 924.833	€ 583.593
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.2)	Eigen vermogen	€ 1.421.501	€ 1.519.795
		Vreemd vermogen	€ 4.434.824	€ 5.264.376
		Resultaat	€ 193.830	€ 639.540
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico’s van slecht functioneren van de OD			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

12 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

			2020	2021
Vestigingsplaats	Zaandam	Bijdrage Provincie NH	€ 15.544.000	€ 15.954.000
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.2)	Eigen vermogen	€ 3.884.000	€ 3.440.000
		Vreemd vermogen	€ 15.970.000	€ 16.236.000
		Resultaat	€ 0	€ 429.000
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk			

	verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

13 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

			2020	2021
Vestigingsplaats	Hoorn	Bijdrage Provincie NH	€ 6.973.025	€ 7.138.007
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.2)	Eigen vermogen	€ 2.594.658	€ 3.142.317
		Vreemd vermogen	€ 4.117.834	€ 4.965.698
		Resultaat	€ 1.365.135	€ 31.841
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

14 Omgevingsdienst IJmond

			2020	2021
Vestigingsplaats	Beverwijk	Bijdrage Provincie NH	€ 883.492	€ 897.013
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.2)	Eigen vermogen	€ 509.260	€ 419.249
		Vreemd vermogen	€ 8.551.522	€ 8.287.440
		Resultaat	€ 10.512	€ 1
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Privaatrechtelijke rechtspersonen

15 Interprovinciaal Overleg

			2020	2021
Vestigingsplaats	Den Haag	Bijdrage Provincie NH	€1.392.656	€1.252.782
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Openbaar bestuur (1.4.2)	Eigen vermogen	€ 769.900	€801.481
		Vreemd vermogen	€ 10.192.372	€8.281.224
		Resultaat	€ 769.900	€801.481
Bestuurlijk belang	Afstemming en belangenbehartiging			
Publiek doel	Belangenbehartiging provincies			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

16 Coöperatieve Vereniging Samenwerkingsverband DOVA U.A.

			2020	2021
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€189.297	€248.947
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma		Eigen vermogen	n.v.t	€923.981
		Vreemd vermogen	n.v.t	€1.481.843
		Resultaat	n.v.t	€923.981
Bestuurlijk belang	Het samen brengen van het DOVA en NDOV programma en betere afstemming van OV-beleid en delen van kennis en ervaring op de gebieden van OV-netwerken en OV-data			
Publiek doel	Ontwikkelen van een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt openbaar vervoer voor de reiziger.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

17 Stichting Gooisch Natuurreservaat

			2020	2021
Vestigingsplaats	Hilversum	Bijdrage Provincie NH	€ 841.460	€861.120
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.1)	Eigen vermogen	€ 1.837.957	€ 1.894.037
		Vreemd vermogen	€ 931.988	€ 1.050.231
		Resultaat	€ 267.018	- € 3.215
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit leden van de verschillende colleges van Burgemeester en Wethouders, en van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. De stemverhouding in het bestuur is als volgt: provincie Noord-Holland 4 stemmen; gemeente Amsterdam 2 stemmen; gemeente Gooise Meren 3 stemmen, gemeente Blaricum 1 stem; gemeente Hilversum 4 stemmen; gemeente Huizen 2 stemmen; gemeente Laren 1 stem De voorzitter en twee externe deskundigen- bestuursleden hebben elk 1 stem.			
Publiek doel	Beheer Natuurgebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

18 Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio

			2020	2021
Vestigingsplaats	Haarlemmermeer	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Ruimte en Water (3.3.2)	Eigen vermogen	46.645.865	43.663.910
		Vreemd vermogen	265.075	338.213
		Resultaat	-401.784	-443.651
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Schiphol: Voorzitter Raad van Toezicht			
Publiek doel	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

19 Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied

			2020	2021
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH	€ 60.182	€ 60.182
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Ruimte en Water (3.4.3)	Eigen vermogen	€ 234.386	280.918
		Vreemd vermogen	€ 283.314	1.239.502

		Resultaat	€ -26.748	46.532
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Havens: Voorzitter Bestuursplatform NZKG			
Publiek doel	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

20	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.			
			2020	**2021**
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Eigen vermogen	22.658.000	24.538.000
		Vreemd vermogen	36.966.000	37.160.000
		Resultaat	2.687.000	1.989.000
Bestuurlijk belang	8,4%			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

21	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor			
			2020	**2021**
Vestigingsplaats	Schagen	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Eigen vermogen	- € 59.288.195	
		Vreemd vermogen	€ 73.175.341	
		Resultaat	- € 30.434.000	
Bestuurlijk belang	Bijdrage aan de kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland en aan het kenniseconomie-cluster in Petten.			
Publiek doel	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Publiekrechtelijk rechtspersoon

22	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland			
			2020	**2021**
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.2)	Eigen vermogen	€ 48.456.441	
		Vreemd vermogen	€ 79.140	
		Resultaat	- € 654.574	
Bestuurlijk belang	Wettelijke taak			
Publiek doel	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3.6 Grondbeleid

Algemeen

Voor veel van de provinciale doelstellingen is het nodig om gronden aan te kopen, kortere of langere tijd te beheren en/of te verkopen. Zo willen wij het Natuurnetwerk Nederland afronden, bestaande wegen optimaliseren en nieuwe wegen en hoogwaardige openbaar vervoersverbindingen realiseren. Bij onze grondtransacties streven wij ernaar om duurzame landbouw en agrarische structuurversterking te bevorderen. Grondaankoop, -bezit en -verkoop is voor ons een middel voor het bereiken van provinciale doelen en geen doel op zich.

Onze grondactiviteiten vinden plaats binnen de kaders van de door Provinciale Staten in november 2018 vastgestelde 5e Nota Grondbeleid. Belangrijkste uitgangspunten hierin zijn: rechtmatigheid, transparantie, marktconformiteit en duurzaamheid. Zowel aankoop als verkoop van gronden geschiedt in principe op basis van onafhankelijke taxaties om de marktconformiteit te waarborgen. Als overheid mag de provincie geen verstorende werking op de grondmarkt hebben en mag die geen overheidssteun verlenen, waardoor slechts beperkt en gemotiveerd van marktconforme waarden afgeweken kan worden. Tevens zijn wij er als overheid aan gehouden om niemand een voorkeurspositie te geven. Verhuur, verpachten en verkoop van gronden vindt daarom op zodanige wijze plaats dat iedereen dezelfde positie heeft. Hiervan kan, op basis van een integrale afweging binnen GS, worden afgeweken als een provinciaal doel aan de orde is.

Aankoop van gronden voor de verschillende beleidsdoelen gebeurt zoveel als mogelijk op minnelijke (vrijwillige) basis. Indien noodzakelijk wordt een onteigeningsprocedure gestart.

Natuur

Grond vormt een essentiële schakel bij de vorming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Die vindt plaats door middel van verschillende instrumenten, zoals de vestiging van kwalitatieve verplichtingen, kavelruilen of aankopen van grond binnen de NNN-begrenzing. In het bijzonder is het vestigen van een kwalitatieve verplichting een bijzondere vorm die specifiek voor de NNN is ontwikkeld: De provincie gaat een overeenkomst aan met een eigenaar die zijn agrarische grond wil omzetten in grond met een natuurfunctie. Deze eigenaar kan SKNL-subsidie aanvragen voor de waardevermindering van de grond door deze omzetting en voor de benodigde inrichtingsmaatregelen. De inzet van de verschillende grondinstrumenten wordt uitvoeriger besproken in de nota Provinciale Natuuropgave (PNO) 2019-2023 (voorheen Provinciaal Programma Groen (PMG).

Met de jaarrekening 2019 worden de aankopen ten behoeve van de NNN op de balans opgenomen tegen de verwervingskosten (inclusief eventuele schadeloosstelling). De meest recente interpretatie van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijven dit namelijk voor. Door de aankoop van (meestal) agrarische gronden voor het NNN treedt een (forse) waardedaling op. Dit geldt zeker voor de extra kosten ten gevolge van de aankoop van opstallen en de schadeloosstelling. Hierdoor is de balanswaarde van de NNN-gronden een grote overschatting en behelst een risico voor het moment dat deze gronden, als natuurgrond, weer verkocht gaat worden. Daarom is met de Zomernota 2020 een reserve voor de toekomstige afwaardering NNN-gronden aangelegd. Deze reserve wordt, ten laste van de reserves Groen en Oostelijke Vechtplassen, bij iedere jaarrekening aangevuld met het verschil tussen de verwervingskosten van de in dat jaar aangekochte NNN en de potentiële verkoopopbrengsten van NNN-gronden (deze is gestandaardiseerd op € 1,-/m^2).

Financieel gezien wordt jaarlijks vanuit de grondportefeuille een deel van de verkoopopbrengsten toegevoegd aan de reserve Groen. Dit wordt mogelijk gemaakt door de verkoop van provinciale

gronden die wij van het Rijk voor dit doel hebben gekregen (de voormalige PASO- en BBL-gronden). Op jaarbasis wordt gekeken of er ten opzichte van de boekwaarde winst of verlies optreedt. Deze winst of verlies wordt toegevoegd aan of verrekend met de reserve Groen.

Kavelruil

De provinciale landbouwgronden worden zo effectief mogelijk ingezet voor het verbeteren van de agrarische structuur. Hiervoor wordt het instrument vrijwillige kavelruil ingezet. Op dit moment lopen er vrijwillige kavelruilprocessen op Wieringen en in de Gooi en Vechtstreek. Onderzocht wordt in hoeverre er kavelruilen in andere gebieden kunnen worden opgezet.

Infrastructuur

Ook in 2021 zal, waar nodig, grondverwerving plaats vinden ten behoeve van de provinciale infrastructuur. In 2021 zal voor de majeure projecten N241b, N247 en de brug Ouderkerk aan de Amstel de onteigening zijn beslag gaan krijgen. Het betreft dan de laatste noodzakelijke verwervingen, omdat het grootste deel van de noodzakelijk grond reeds op minnelijke wijze is aangekocht. Andere projecten waar grondverwerving aan de orde is, zijn de aanpassingen aan de N236, N239, N246, N417, N517 en de N522 , en de aanleg van enkele HOV-verbindingen. Daarnaast zullen ten behoeve van de uitvoering van het collegeprogramma waarschijnlijk nieuwe (grondverwervings)projecten opgestart worden. Ook spelen er diverse kleinere projecten, waarbij sprake is van verwerving ten behoeve van onderhoud, veiligheid en uitbreiding van wegen en fietspaden, en van de aanleg van rotondes en dergelijke.

Deze taakgebonden verwervingen vinden plaats ten laste van het budget dat PS beschikbaar hebben gesteld voor het desbetreffende project. Vaak lopen die budgetten via een projectkrediet en/of in het kader van het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) en Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO). De rol van de grondverwerving binnen deze projecten heeft een faciliterend karakter, maar zal tegelijkertijd de wettelijke kaders en de kaders van het door PS vastgestelde grondbeleid bewaken.

Grondbanken

De werking van grondbanken is in 2018 geëvalueerd en geconstateerd is dat deze weinig tot geen meerwaarde hebben gehad. In het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2019-2023 is besloten om de grondbanken af te bouwen en geen nieuwe in te stellen. Andere, meer flexibele grondinstrumenten zoals kavelruil, strategische grondaankopen en in voorkomende gevallen verpachtingen ten dienste van natuurontwikkeling en agrarische structuurversterking, kunnen hiervoor in de plaats komen.

Strategische grondaankopen

Met het krediet 'Strategische grondaankopen' hebben PS het mogelijk gemaakt om anticiperend op mogelijke ontwikkelingen ten behoeve van provinciale doelen gronden aan te kopen. In 2016 hebben PS besloten om het krediet de komende 10 tot 15 jaar af te bouwen van € 97 miljoen naar € 20 miljoen, door een jaarlijkse bijstelling bij de jaarrekening. Met de bijstelling in de jaarrekening 2019 resteert per 31 december2019 een krediet van € 40 miljoen. Hiervan zit circa € 23,7 miljoen ‘vast’ in de (grond)eigendommen vermeld in onderstaande tabel ‘materiële vaste activa (strategische grondaankopen)’. De belangrijkste strategische grondeigendommen zijn:

- percelen aangekocht in de kavelruilen naar aanleiding van het voormalig gebiedsontwikkelingsplan Wieringerrandmeer
- het Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein in Anna Paulowna (RHB)
- Zonneweide Jaagweg, voorheen bekend als Distriport
- SLP-zuid, voorheen bekend als het kassengebied Rozenburg

Over de ontwikkelingen van deze percelen wordt jaarlijks gerapporteerd in de jaarrekeningen. Het krediet en de eigendommen strategische grondaankopen worden ingezet ten behoeve van provinciale doelen. Dit kan zijn agrarische structuurversterking door middel van kavelruil in bijvoorbeeld het voormalig Wieringerrandmeergebied, energietransitie (Zonneweide Jaagweg) en/of (mogelijk op termijn) enkel de verkoop van de gronden.

Beheer en verkoop

De provincie bezit een oppervlakte van circa 13.000 hectare grond. Ongeveer 3100 hectare van deze grond valt binnen de beheergrenzen van de provinciale (vaar)wegen. Daarnaast zijn circa 7.300 hectare grond en 64 woningen in beheer gegeven aan PWN en Staatsbosbeheer via beheerovereenkomsten. Het resterende vastgoed, circa 2700 hectare grond, circa 800 ligplaatsen, 24 benzinestations en circa 50 gebouwen, wordt beheerd via pacht, verhuur, erfpacht en bruikleen. Dit beheer omvat circa 1500 contracten.

Jaarlijks ontvangt de provincie hiervoor ongeveer €3,5 miljoen aan inkomsten. Ligplaatsen en tankstations zijn in permanent beheer uitgegeven. Het overige vastgoed wordt tijdelijk beheerd in afwachting van een definitieve bestemming, verkoop, ontwikkeling of sloop. Sinds 2017 worden percelen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en/of met een weidevogeldoelstelling verpacht met gebruiksbeperkingen. Deze beperkingen dragen bij aan doelstellingen ten aanzien van natuur, duurzame landbouw en biodiversiteit.

Overtollig vastgoed wordt verkocht. Het gaat hier bijvoorbeeld om vastgoed dat eerder verworven is om een provinciaal doel uit te voeren, bijvoorbeeld de aanleg van een weg. Zodra dit doel bereikt is kan het overtollige vastgoed verkocht worden. Indien een provinciaal project vervalt, zoals bijvoorbeeld het voormalige Wieringerrandmeer, dan wordt het betreffende vastgoed ingezet of voor het bereiken van andere provinciale doelen en/of het wordt verkocht. Uitgangspunt voor verkoop is transparantie, marktconformiteit en rechtmatigheid en/of met verkoop wordt een provinciaal doel bereikt. Verkoop van vastgoed gebeurt in principe op basis van een onafhankelijke taxatie. Hiervan kan worden afgeweken als het object een zodanig lage waarde heeft dat een dergelijke taxatie qua kosten de waarde van de grond overstijgt.

Verantwoording GS aan PS

Te allen tijde wordt gestreefd naar maximale transparantie ten aanzien van grondtransacties. In de begroting wordt zo goed mogelijk geraamd welke kosten en opbrengsten in enig jaar gehaald worden. Hierbij gelden wel enkele kanttekeningen:

- Aan- en verkoop van grond is vaak een grillig proces dat sterk gekoppeld is aan de actuele economische situatie en is niet altijd goed te plannen of te voorspellen. Daardoor kan de realisatie afwijken van de raming.
- Zolang er onderhandeld wordt over aan- en verkoop van gronden kan vrijgeven van informatie (bijvoorbeeld ten aanzien van taxaties) de onderhandelingspositie van de provincie of derde partijen schaden. Er zal daarom altijd een beroep op geheimhouding worden gedaan.
- GS leggen aan PS verantwoording af over alle aan- en verkopen van grond. Vanwege de genoemde kanttekeningen zal het daarbij in de praktijk ook kunnen gaan over verantwoording achteraf (overwegend via de jaarrekening), waarbij GS toelichten welke van de geraamde doelstellingen wel en niet zijn gehaald en waarom.

Overzicht provinciale gronden op balans

Onderstaand treft u een overzicht van de boekwaarden per 31-12-2019 van de gronden die onderdeel zijn van de materiële vaste activa.

Perceel	Boekwaarde per 31-12-2019	Oppervlakte ha
Materiële vaste activa		
1. Zonneweide Jaagweg (voorheen Distriport)	€ 7.300.000	112,2735
2. Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein Anna Paulowna	€ 2.011.000	16,5988
3. Bergweg 30, Bloemendaal (in erfpacht gegeven)	€ 225.807	0,3082
4. Perceel Hoofdweg 511, Haarlemmermeer	€ 380.000	4,8000
5. Perceel Wieringen (aan- en verkopen in kader van kavelruilingen)	€ 4.333.218	89,5162
6. SLP-zuid, Rijssenhout (voorheen percelen Kassengebied Rozenburg)	€ 9.362.512	13,4789
7. Perceel grond aan de Horndijk, Loosdrecht	€ 170.000	0,0705
8. Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 5.804.508	236,0670
9. Percelen voormalige beheergrondbank Laag-Holland	€ 1.341.061	129,8260
10. Strategische Gronden Groen (samenvoeging BBL & PASO per 31.12.2019)	€ 25.854.127	1359,1069
11. NNN eigendom	€ 6.281.097	82,6163
Totalen	€ 63.063.330	2044,6623

3.7 Provinciale heffingen

Algemeen

Uit provinciale belastingen en heffingen ontstaan inkomsten, die betaald worden door de inwoners en ondernemers in onze provincie. Met provinciale belastingen en heffingen creëren wij de mogelijkheid aanvullend op onder meer de uitkering uit het provinciefonds, collectieve voorzieningen, zoals deze in de verschillende programma's zijn opgenomen, te financieren. Bij het heffen gaan wij uit van het profijtbeginsel. Uitgangspunt is dat degene die profiteert van een voorziening, voor die voorziening betaalt. Het profijtbeginsel manifesteert zich sterker bij heffingen (bijvoorbeeld leges) dan bij belastingen (bijvoorbeeld opcenten motorrijtuigenbelasting). In de paragraaf Provinciale heffingen worden de door Provinciale Staten vastgestelde beleidslijnen en te realiseren belastingopbrengsten weergegeven. Bij het heffen wordt rekening gehouden houden met interne en externe kaders en wet- en regelgeving, waaronder verschillende artikelen uit de Provinciewet (art. 222 t/m 226).

Lastendruk

Provinciale belastingen en heffingen bepalen, zij het in geringe mate, de collectieve lastendruk en zijn dus mede bepalend voor de omvang van het besteedbaar inkomen. Wettelijk mag het bedrag van provinciale belastingen en heffingen niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen.

Provinciale heffingen moeten overheidsoptreden legitimeren

Wat krijgt de burger en/of het bedrijf terug voor de betaling aan de provincie? Wij streven naar evenwicht tussen het ervaren van overheidsoptreden en de hoogte van de te betalen bijdrage. De Provinciewet bepaalt dat provinciale opcenten tot een bepaalde limiet geheven mogen worden. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat de provinciale heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. Bij overtreding van deze regels kan de belastingrechter bij een beroepsprocedure de desbetreffende heffingsverordening onverbindend verklaren.

Realiseren sluitende begroting door minder uitgaven en niet door meer heffen

In het Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!' is aangegeven dat structurele uitgaven structureel gedekt worden en dat het tarief van de opcenten motorrijtuigenbelasting (voor het laatst verhoogd in 2009) niet wordt verhoogd. De provincie Noord-Holland blijft naar verwachting ook in 2021 de provincie met het laagste opcententarief. Een wijziging van het tarief opcenten motorrijtuigenbelastingen dienen door Provinciale Staten te worden vastgesteld. De eventuele wijziging van het tarief 2021 dient vóór 1 december 2020 kenbaar te worden gemaakt bij het Ministerie van Financiën.

Kwijtscheldingsbeleid (art. 10 BBV)

Gelet op het karakter van de heffingen van de provincie Noord-Holland voert de provincie Noord-Holland het beleid om geen kwijtschelding toe te passen.

Onderbouwing per heffing

De provincie Noord-Holland kent de volgende provinciale belastingen en heffingen:

- Belastingen: betalingen voor uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening met een algemeen belang. De provincie kent *provinciale opcenten* op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel.

- Heffingen: betalingen voor uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. In de provincie Noord-Holland de *grondwaterheffing*.
- Rechten: betalingen voor individuele dienstverlening van overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. De provincie Noord-Holland kent *leges en overige rechten*.

Naast de hier genoemde provinciale heffingen kent de provincie Noord-Holland ook de *nazorgheffing gesloten stortplaatsen*.

Bij besluit van Gedeputeerde Staten van 21 december 1999 is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen opgericht (1999/30499). Het fonds is op grond van artikel 15.47 Wet milieubeheer een rechtspersoon en Gedeputeerde Staten zijn belast met het beheer ervan. In het fonds worden de belastingopbrengsten verantwoord, die door de provincie zijn geïnd. Hiertoe hebben Provinciale Staten op 29 maart 1999 de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 vastgesteld.

Belastingen: opcenten motorrijtuigenbelasting
De motorrijtuigenbelasting wordt geheven over het bezit van een motorvoertuig. De heffing en inning van de motorrijtuigenbelasting, waarop de provinciale opcenten meeliften, verzorgt de Belastingdienst. Bovenop de motorrijtuigenbelasting betalen houders van personenauto's en motoren 'provinciale opcenten'. De provincies stellen het opcenten tarief vast, en zijn daarbij gehouden aan het door het Rijk bepaalde wettelijk maximum. Het huidige wettelijk maximum bedraagt voor 2020 115,0 (Provinciewet artikel 222, 2de lid). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met het inflatiecorrectiecijfer. Het maximum opcenten tarief voor 2021 wordt in augustus/september van dit jaar bekend gemaakt. Het huidige tarief (2020) in de provincie Noord-Holland bedraagt 67,9. In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' is opgenomen dat het tarief opcenten motorrijtuigenbelasting niet wordt verhoogd.

De provincie Noord-Holland heft sinds 2001 het laagste opcenten-tarief. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de tarieven opcenten per provincie. Hierbij wordt aangetekend dat de tarieven voor 2021 voorlopig zijn en gebaseerd zijn op de beschikbare informatie per ultimo mei 2020. Voor de provincie Noord-Holland is bij de berekening van de opbrengst uitgegaan van het thans geldende tarief opcenten van 67,9.

Provincie	**2019**	**2020**	**2021**
Drenthe	92,0	92,0	92,0
Flevoland	79,8	80,6	81,4
Friesland	71,1	87,0	87,0
Gelderland	89,2	87,2	89,5
Groningen	90,2	91,8	93,3
Limburg	77,9	77,9	77,9
Noord-Brabant	76,1	78,0	78,4
Noord-Holland	67,9	67,9	67,9
Overijssel	79,9	79,9	79,9
Utrecht	72,6	73,6	74,9
Zeeland	89,1	89,1	89,1
Zuid-Holland	90,4	90,4	90,4
Gemiddeld	**81,4**	**83,0**	**83,5**

Maximum tarief	**113,2**	**115,0**	**115,0 *)**

**) betreft maximumtarief opcenten 2020*

Aantal leasevoertuigen in Noord-Holland

Sinds 2016 werkt een verandering in de provinciale belastinggrondslag (denk bijvoorbeeld aan de verhuizing van een grootwagenparkhouder/leasebedrijf naar een andere provincie) direct en egaliserend door in de verdeling van het provinciefonds. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal leasevoertuigen in Nederland en in de provincie Noord-Holland. De stijging van het aantal leasevoertuigen in 2019 is het gevolg van de verhuizing van een leasemaatschappij van de provincie Flevoland naar Noord-Holland (circa 60.000 voertuigen).

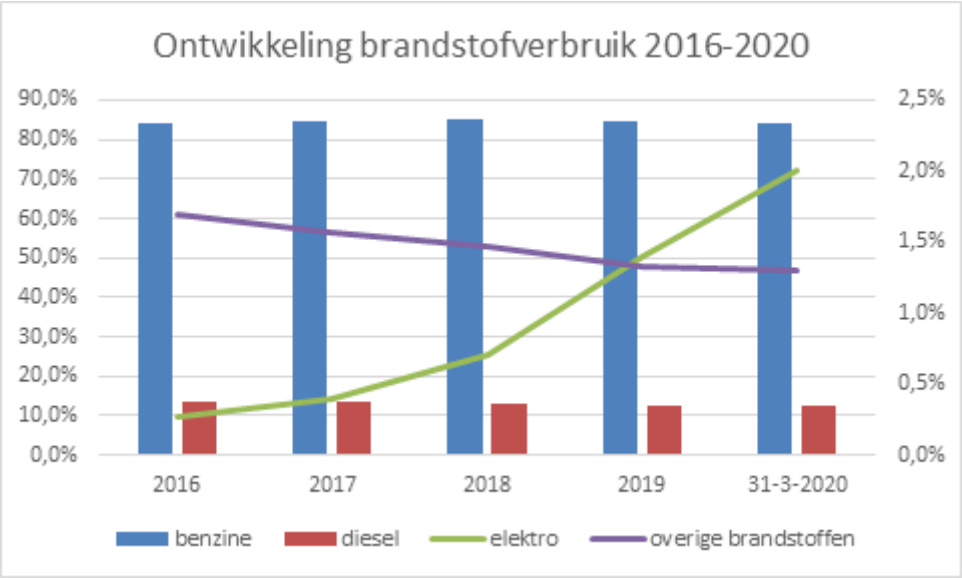
Noord-Holland	**31-12-2016**	**31-12-2017**	**31-12-2018**	**31-12-2019**
Particulieren				
Personenauto's	69.050	78.944	90.903	166.783
Motoren	107	117	129	76
	69.157	**79.061**	**91.032**	**166.859**
GWH				
Personenauto's	23.800	26.370	32.814	41.082
Bestelauto's	2.357	1.813	1.812	2.028
Motoren	19	12	5	20
	26.176	**28.195**	**34.631**	**43.130**
Totaal	**95.333**	**107.256**	**125.663**	**209.989**

Overzicht aantal leasevoertuigen in Noord-Holland (2016-2019)

Aandeel Noord-Holland	**31-12-2016**	**31-12-2017**	**31-12-2018**	**31-12-2019**
Particulieren	13,7%	15,0%	16,3%	29,1%
GWH	22,1%	18,9%	18,0%	17,7%
Totaal	**15,3%**	**15,8%**	**16,7%**	**25,7%**

Ontwikkeling brandstofgebruik voertuigen

In het Belastingplan 2017 is bepaald dat voor plug-in hybride auto's met een CO_2-uitstoot van niet meer dan 50 gr/km de MRB (en opcenten) voor de jaren 2017 tot en met 2020 de helft van het reguliere tarief bedraagt. Voor voertuigen met alleen een elektromotor of met waterstofverbranding is men geen motorrijtuigenbelasting verschuldigd. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling aan in het soort brandstof van de voertuigen (inclusief motoren) vanaf 2015 tot en met het 1ste kwartaal 2020. De onderstaande grafiek toont aan dat met name het aantal voertuigen dat gebruik maakt van elektro en aardgas ten opzichte van 2016 toeneemt.

Grafiek brandstofverbruik 2016-2020

Op basis van de gewichtsuitdraai per 1 januari 2020 wordt door de Belastingdienst de zogenoemde 'theoretische' opbrengst provinciale opcenten voor 2020 verwacht van € 218,1 miljoen (personenauto's € 216,7 miljoen en motoren € 1,4 miljoen). Het Rijk wil (hybride)elektrische auto's in de periode 2021-2024 (gedeeltelijk) volledig vrijstellen van motorrijtuigenbelasting. De voorgestelde stimuleringsmaatregel voor het (hybride) elektrisch vervoer leidt tot een versmalling van de belastinggrondslag van de provincies. De provincies lopen hierdoor substantiële potentiële inkomsten mis door de (gedeeltelijke) MRB-vrijstelling op (hybride) elektrische voertuigen. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft dit in een adviesbrief onder de aandacht van minister Ollengren gebracht. Door de ROB is berekend, dat de inkomstenderving voor de provincie Noord-Holland bij invoering van deze vrijstelling voor 2021 circa € 10 miljoen gaat bedragen.

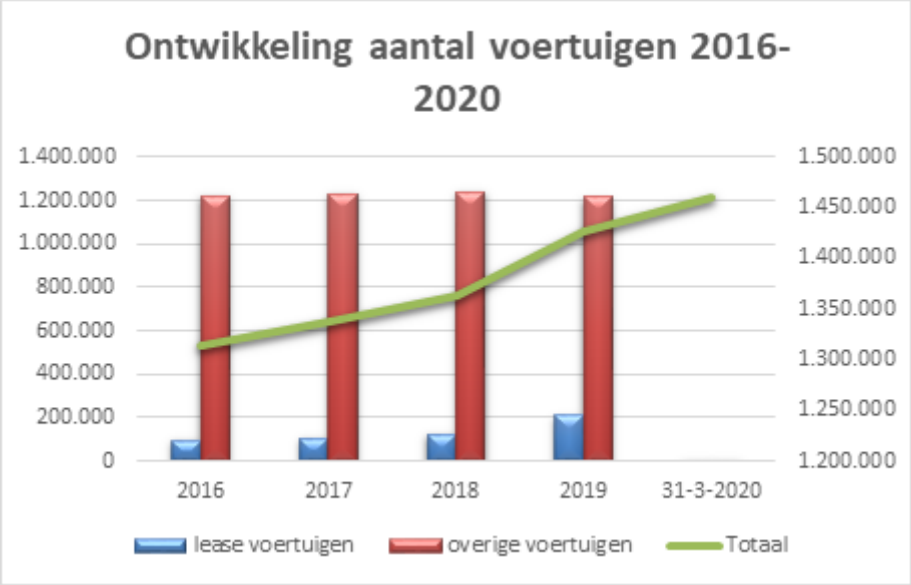
Het effect op de opbrengsten is op dit moment nog niet exact vast te stellen.

Voorgesteld wordt om voor 2021 tot en met 2023 rekening te houden met een structurele opbrengst, van € 218,1 miljoen, waarbij gerekend is met het huidige tarief opcenten van 67,9.

Overzicht gerealiseerde en geraamde opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Begroting 2017	195,4	195,4	195,4	-	-	-	-	-
Jaarrekening 2017	201,9	-	-	-	-	-	-	-
Kaderbrief 2018-2021	-	199,4	199,4	199,4	199,4	-	-	-
Begroting 2018	-	199,4	199,4	199,4	199,4	-	-	-
Jaarrekening 2018	-	208,0	-	-	-	-	-	-
Kaderbrief 2019-2022	-	204,1	204,1	204,1	204,1	204,1	-	-
Begroting 2019	-	-	204,1	204,1	204,1	204,1	-	-
Jaarrekening 2019	-	-	218,4	-	-	-	-	-
Kaderbrief 2020-2023	-	-	208,7	208,7	208,7	208,7	208,7	-
Begroting 2020	-	-	-	218,1	218,1	218,1	218,1	-
Kaderbrief 2021-2024	-	-	-	-	218,1	218,1	218,1	218,1
Begroting 2021	-	-	-	-	218,1	218,1	218,1	218,1

Ontwikkeling aantal voertuigen

Grafiek ontwikkeling aantal voertuigen in Noord-Holland 2016 -maart 2020

Heffingen

Grondwaterheffing

Sinds 1 januari 2010 is de Grondwaterheffing gebaseerd op de Waterwet. De heffing is uitsluitend bestemd voor de ten laste van de provincie komende kosten voor het grondwaterbeheer, waaronder het tegengaan van verdroging in bepaalde gebieden. In 2019 bedroeg de opbrengst van de Grondwaterheffing € 800.000 (afgerond). Er is een voorziening ingesteld met als doel onnodige fluctuaties van het heffingstarief tegen te gaan en tevens om onvoorziene en ontoerekenbare schades te kunnen betalen. Heffingplichtig zijn de onttrekkers van 25.000 m³ of meer grondwater per heffingsjaar. Het tarief is vastgesteld op € 0,0085 per m³ onttrokken grondwater. Voor 2021 wordt een opbrengst geraamd van € 800.000.

Rechten

Leges

Provincies hebben een aantal taken ter zake waarvan individuele diensten worden afgenomen door bewoners of bedrijven. Door de afnemers van zo'n dienst moeten leges worden betaald ter bekostiging van de aan deze diensten gerelateerde kosten (zoals personeels-, huisvestings- en materiaalkosten). In de tarieventabel behorende bij de legesverordening zijn voor de provincie Noord-Holland tarieven opgenomen voor onder andere het afgeven van vergunningen in het kader van de fysieke leefomgeving (Wabo), Waterwet, Wet natuurbescherming en Wegenwet.

Uitgangspunt van Provinciale Staten is dat leges kostendekkend zijn of worden. Provinciale Staten voeren als beleid dat kostendekkendheid in eerste instantie bereikt wordt door het optimaliseren van efficiency en in tweede instantie door het verhogen van de tarieven. Dit beleid vereist inzicht in de kostenstructuur, kostenbeheersing en kostentoerekening. Samen met de uitvoerende organisaties zoals de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) en de Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord (ODNHN) wordt gewerkt aan het meer inzichtelijk maken van de

kostentoerekening van de verschillende legestarieven. In het 4de kwartaal van 2020 worden de legestarieven 2021 aan u ter vaststelling aangeboden.

Kostendekkendheid leges in 2021

De uitvoering van de vergunningverlening en handhaving is opgedragen aan de omgevingsdiensten (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) en de regionale Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord(ODNHN) en is opgenomen in de lumpsum bekostiging. Het onderstaande overzicht geeft enig inzicht in de kostendekkendheid van de verschillende leges. Bij de vaststelling van de legesverordening en tarieventabel 2021 geven wij u inzicht in de meer actuele kosten verbonden aan de vergunningverlening. Nader onderzoek in de toe te rekenen kosten is wenselijk. Aan de hand van de thans beschikbare gegevens menen wij te kunnen concluderen dat nog niet alle legestarieven kostendekkend zijn.

Tarieventabel leges	Uitvoerende organisatie	Raming baten 2021	Raming lasten 2021
WABO	OD NZKG	€ 1.972.000	€ 1.752.000
Wegen/waterwegen	provincie Noord-Holland	€ 261.000	€ 400.000
Waterwet	OD NZKG	€ 145.000	€ 421.000
Wet hygiëne zwembaden	OD NHN	€ 2.500	€ 78.700
Ontgrondingenwet	OD NZKG	€ 31.000	€ 253.000
Wadloop	provincie Fryslân *)	€ 14.000	€ 22.400
Wet Natuurbescherming	Bij12/faunafonds *)	€ 300.000	€ 600.000
Wet Natuurbescherming	OD NHN	€ 150.000	€ 3.511.600
Wet Luchtvaart	OD NZKG	€ 46.000	€ 130.000
Overige	provincie Noord-Holland	€ 0	€ 0
Totaal provinciale heffingen		**€ 2.921.500**	**€ 7.168.700**

** Deze leges worden ontvangen bij de Uitvoerende organisatie en worden verrekend met de bijdrage die de provincie Noord-Holland moet betalen (bijvoorbeeld voor faunaschade). Daarmee lopen deze baten niet via de begroting van de provincie Noord-Holland.*

Overzicht kostendekkendheid leges 2021

Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk in hoeverre de coronacrisis doorwerkt in de verwachte opbrengsten leges. Denk hierbij bijvoorbeeld aan investeringen (leges WABO) of evenementen (Wet Luchtvaart). Met de gevolgen van de coronacrisis is rekening gehouden en de ramingen 2021 zijn dan ook 'voorzichtig' geraamd.

Voor 2021 worden de totale legesopbrengsten geraamd op circa € 2,9 miljoen.

Gevolgen Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2022. Bij de invoering van de Omgevingswet hebben de provincies de mogelijkheid om (weer) leges te heffen voor aanvragen van een milieuvergunning. In de loop van 2021 worden Provinciale Staten hier nader over geadviseerd en worden de legesverordening en tarieventabel voor het belastingjaar 2022 aangepast.

Nazorgheffing gesloten stortplaatsen

In de zogenoemde Leemtewet is op 1 april 1998 een regeling in de Wet milieubeheer opgenomen over de nazorg van operationele stortplaatsen. Dit zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd. In de Leemtewet is bepaald dat de provincies bestuurlijk en financieel ervoor verantwoordelijk zijn dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daartoe dient eeuwigdurende nazorg plaats te vinden. Dit houdt in dat maatregelen genomen dienen te worden om bodem beschermende voorzieningen op gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Voorts dienen de bodem beschermende voorzieningen regelmatig te worden geïnspecteerd en de bodem onder de stortplaats te worden onderzocht. Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld, die wordt geheven bij de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De jaarlijkse heffing wordt vastgelegd in een door Provinciale Staten vast te stellen tarieventabel en berekend aan de hand van het doelvermogen dat aanwezig moet zijn bij sluiting van de stortplaats en het opgebouwde kapitaal in het Nazorgfonds. De heffingen worden in het uitsluitend voor nazorg bestemde Nazorgfonds gestort. Het Nazorgfonds is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. In het Nazorgfonds wordt een zodanig kapitaal opgebouwd, dat uit het rendement daarvan de eeuwigdurende nazorg gefinancierd kan worden. Voor het begrotingsjaar 2021 wordt vooralsnog geen opbrengst geraamd.

Opbrengst belastingen en lokale heffingen

Voor 2021 gaat de totale opbrengst belastingen en lokale heffingen € 221,8 miljoen bedragen.

Belasting / Heffing	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Opcenten motorrijtuigenbelasting	201,9	208,0	218,4	210,0	218,1
Grondwaterheffing	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
Leges	2,6	-	-	-	-
* WABO	-	2,3	1,8	2,0	2,0
* overige leges	-	0,7	0,7	1,0	0,9
Totaal provinciale belastingen/heffingen	**205,3**	**211,9**	**221,7**	**213,8**	**221,8**
Nazorgfonds stortplaatsen	0,5	-	-	-	-
Totaal	**205,8**	**211,9**	**221,7**	**213,8**	**221,8**

Overzicht verwachte opbrengsten begroting 2021

Onbenutte belastingcapaciteit

Het maximum aantal opcenten dat provincies in 2021 mogen heffen wordt wettelijk vastgesteld. Voor 2021 is het maximum nog niet bekend. Naar verwachting wordt dit in augustus/september 2020 bekend gemaakt. Uitgaande van de verwachte opbrengstraming voor 2021 van € 218,1 miljoen en het huidige opcententarief (67,9) is de opbrengst per opcent € 3,2 miljoen. Uitgaande van het maximumtarief opcenten 2020 zijnde 115,0 zijn 47,1 opcenten onbenut. De theoretische (meer)opbrengst vanwege onbenutte belastingcapaciteit bedraagt afgerond € 150,7 miljoen. Ontwikkelingen rond de voertuigvolumegegevens blijken uit de gewichtsuitdraaien, die per kwartaal door de Belastingdienst beschikbaar worden gesteld.

Prognose opcenten 2021 (x € 1.000.000)	Opcenten tarief 2021	Opbrengst per opcent (x € 1.000.000)	Maximum opcenten tarief 2020	Maximale opbrengst 2021 (x € 1.000.000)	Onbenutte belastingcapaciteit 2021 (x € 1.000.000)
218,1	67,9	3,21	115,0	369,4	150,7

Overzicht onbenutte belastingcapaciteit

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A) Opcenten motorrijtuigenbelasting	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
B) Landelijke gemiddelde opcenten in het jaar ervoor	80,5	80,5	81,4	83,0	83,5
C) Aantal opcenten t.o.v. landelijke gemiddelde (A / B) x 100%	84,3%	84,3%	83,4%	81,8%	81,3%

4. Financiële begroting

4.1 Inleiding

Artikel 3 en de artikelen 17 t/m 23 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevatten de wettelijke eisen waaraan de financiële begroting en meerjarenraming moeten voldoen.

Over het algemeen is in dit hoofdstuk de volgorde van de wetsartikelen aangehouden. Om de leesbaarheid en de verbanden tussen jaren zo goed mogelijk in beeld te brengen, hebben we er voor gekozen de tabellen en toelichtingen voor het begrotingsjaar 2021 enerzijds en de meerjarenraming 2021 - 2024 anderzijds te integreren in één hoofdstuk, waarin een compleet meerjarig beeld wordt gegeven.

4.2 Meerjarenraming

4.2.1 Meerjarenraming 2021-2024

Openbaar bestuur (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	21.034	23.394	21.542	21.261	20.656	20.208
Baten	-333	-105	-93	-93	-93	-93
Saldo van baten en lasten	**20.701**	**23.289**	**21.449**	**21.168**	**20.563**	**20.115**
Storting reserves	0	0	0	2.000	2.000	0
Onttrekking reserves	-2.310	-1.192	-1.604	-998	-196	0
Resultaat	**18.391**	**22.097**	**19.845**	**22.170**	**22.367**	**20.115**

Klimaat en Milieu (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	52.140	55.667	48.320	42.939	38.190	31.490
Baten	-3.508	-2.915	-2.635	-2.575	-2.575	-2.575
Saldo van baten en lasten	**48.632**	**52.752**	**45.685**	**40.364**	**35.615**	**28.915**
Storting reserves	40.537	15.365	14.169	14.069	14.069	1.419
Onttrekking reserves	-14.274	-19.696	-15.901	-10.849	-6.987	-1.524
Resultaat	**74.894**	**48.421**	**43.953**	**43.584**	**42.697**	**28.810**

Ruimte en Water (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	44.377	42.630	30.073	27.675	25.440	18.272
Baten	-18.256	-11.442	-10.110	-9.905	-9.979	-9.909
Saldo van baten en lasten	**26.121**	**31.188**	**19.963**	**17.770**	**15.461**	**8.363**
Storting reserves	58.081	13.788	8.862	9.312	9.262	2.762
Onttrekking reserves	-21.726	-26.412	-18.438	-10.902	-8.662	-1.562
Resultaat	**62.476**	**18.564**	**10.387**	**16.180**	**16.061**	**9.563**

Bereikbaarheid (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	175.835	321.932	246.189	228.939	188.931	181.900
Baten	-29.198	-39.617	-9.026	-10.077	-7.214	-7.393
Saldo van baten en lasten	**146.637**	**282.315**	**237.163**	**218.862**	**181.717**	**174.507**
Storting reserves	606.496	152.411	123.229	109.989	108.494	103.655
Onttrekking reserves	-269.037	-305.564	-170.534	-143.212	-101.658	-91.875
Resultaat	**484.097**	**129.162**	**189.858**	**185.639**	**188.553**	**186.286**

Groen (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	63.529	98.210	98.182	99.634	99.331	83.734
Baten	-9.681	-1.269	-2.760	-2.935	-3.085	-3.085
Saldo van baten en lasten	**53.847**	**96.941**	**95.422**	**96.699**	**96.246**	**80.649**
Storting reserves	62.322	31.209	36.880	39.940	37.370	29.224
Onttrekking reserves	-53.071	-57.968	-58.727	-60.669	-61.312	-45.734
Resultaat	**63.098**	**70.182**	**73.575**	**75.970**	**72.304**	**64.139**

Economie, Cultuur en Welzijn (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	65.153	66.263	37.159	33.421	29.788	23.443
Baten	-373	-223	-223	-223	-223	-223
Saldo van baten en lasten	**64.780**	**66.040**	**36.936**	**33.198**	**29.565**	**23.220**
Storting reserves	40.540	16.549	12.001	11.301	8.301	3.551
Onttrekking reserves	-23.563	-29.554	-17.971	-10.066	-6.150	-4.150
Resultaat	**81.756**	**53.035**	**30.966**	**34.433**	**31.716**	**22.621**

Financiën en bedrijfsvoering (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	66.479	82.883	68.905	93.340	98.121	103.988
Baten	-439.917	-443.873	-438.654	-446.383	-451.645	-456.708
Saldo van baten en lasten	**-373.438**	**-360.990**	**-369.749**	**-353.043**	**-353.524**	**-352.720**
Storting reserves	34.554	65.844	11.059	1.420	1.420	1.420
Onttrekking reserves	-481.462	-36.313	-17.252	-29.487	-25.735	-2.227
Resultaat	**-820.346**	**-331.459**	**-375.942**	**-381.110**	**-377.839**	**-353.527**

Totaal 2021 tot en met 2024 (bedragen x € 1.000)

Programma 1 t/m 7

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	488.546	690.978	550.369	547.208	500.456	463.034
Baten	-501.266	-499.444	-463.501	-472.191	-474.814	-479.986
Saldo van baten en lasten	**-12.720**	**191.534**	**86.868**	**75.017**	**25.642**	**-16.952**
Storting reserves	842.529	295.165	206.200	188.031	180.916	142.031
Onttrekking reserves	-865.443	-476.698	-300.427	-266.182	-210.699	-147.072
Resultaat	**-35.634**	**10.000**	**-7.359**	**-3.136**	**-4.142**	**-21.994**

4.2.2 Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De begroting is opgesteld met inachtneming van de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Volgens het BBV is het gemodificeerd stelsel van lasten en baten van toepassing. In overeenstemming met de BBV-regelgeving is het autorisatieniveau bepaald op het totaal van de lasten en het totaal van de baten per programma. De begroting geeft in overeenstemming met de normen van het BBV een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten. De baten en lasten worden tenzij anders vermeld toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Basis voor de ramingen in de begroting

De begroting 2021 bestaat uit de oorspronkelijke ramingen van ongewijzigd beleid met daarbij de effecten van de door uw Staten vastgestelde kaderbrief 2021. Daarnaast zijn in de begroting 2021 een aantal autonome ontwikkelingen verwerkt en een aantal onvermijdelijke ontwikkelingen meegenomen. Op deze plaats vermelden wij de meer algemene opmerkingen waarop de ramingen zijn gebaseerd.

Verantwoording subsidies

Subsidies worden geraamd in het jaar, dat deze worden toegekend. Voor meerjarige lopende projectsubsidies zijn binnen IPO-verband afspraken gemaakt met BBV en de accountants. Deze afspraken houden in dat wanneer de subsidies niet voor het eind van het jaar zijn afgerond, het restant bedrag in een reserve "Subsidieverplichtingen" beschikbaar blijft voor de restant uitbetalingen de komende jaren. Omdat wij werken met 1 operationeel doel per reserve, zullen daarvoor zo nodig meerdere reserves worden ingesteld in de loop van 2021. Op die manier blijven per operationeel doel de lopende subsidieverplichtingen inzichtelijk.

Investeringen en afschrijvingen

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut betreffen voornamelijk infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals aanleg en reconstructie van wegen, vaarwegen, bruggen, viaducten, groen en kunstwerken. Deze worden vermeerderd met bijkomende kosten en onder aftrek van bijdragen van derden geactiveerd. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd. Deze activa worden eveneens lineair afgeschreven in maximaal:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50
Vaarwegen	40/80
Wegen	50
Technische installaties	5/8/15

Afschrijvingsbeleid

De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met bijkomende kosten en verminderd met bijdragen van derden en cumulatieve afschrijvingen. De activa worden lineair afgeschreven. Als basis voor de berekening van de afschrijving wordt de netto aanschafwaarde gehanteerd. Na afstoting van materiële vaste activa worden boekwinsten of verliezen ten gunste of ten laste van de exploitatie verantwoord.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	40
Renovatie bedrijfsgebouwen	25
Machines, apparaten en installaties	15
Overige materiële vaste activa	3/10

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen worden –tenzij anders word vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig word een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen worden tegen nominale en/of aanschafwaarde opgenomen tenzij blijkt dat de marktwaarde lager is dan de nominale c.q verkrijgingsprijs ofwel nihil is.

Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Uitzondering hierop is de Voorziening pensioenen (oud-) leden Gedeputeerde Staten die tegen contante waarde van de pensioenaanspraken word gewaardeerd.

Rente

De provincie rekent geen interne rente toe aan investeringen of andere activiteiten aangezien er bij ons geen sprake is van een financieringstekort.

Dividenduitkering

De provincie ontvangt dividend vanuit de deelnemingen waarin zij een aandeel heeft. De hoogte van de dividenduitkering wordt gebaseerd op berichtgeving vanuit de deelnemingen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld.

Salariskosten en toerekening van organisatiekosten

De apparaatskosten worden direct verantwoord als directe salariskosten dan wel materiële kosten op de voorgeschreven taakvelden (w.o. ook het taakveld Overhead) op basis van de bij de begroting (inclusief begrotingswijzigingen) vastgestelde verdeelsleutels. De verdeelsleutel word gebaseerd op de verwachte tijdsbesteding van het provinciaal personeel. Daarnaast word enkel een deel van de verantwoorde kosten van overhead toegerekend aan investeringsprojecten waarbij tijdschrijfgegevens in het financiële systeem als basis dienen.

Algemene uitkering en decentralisatieuitkeringen van het provinciefonds

De raming van de inkomsten uit het provinciefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2020.

Opcenten motorrijtuigenbelasting

Het maximum aantal opcenten dat provincies in 2021 mogen heffen wordt wettelijk vastgesteld. Voor 2021 is het maximum nog niet bekend. Naar verwachting wordt dit in augustus/september 2020 bekend gemaakt. Uitgaande van de verwachte opbrengstraming voor 2021 van € 218,1 miljoen en het huidige opcententarief (67,9) is de opbrengst per opcent € 3,2 miljoen. Uitgaande

van het maximumtarief opcenten 2020 zijnde 115,0 zijn 47,1 opcenten onbenut. De theoretische (meer)opbrengst vanwege onbenutte belastingcapaciteit bedraagt afgerond € 150,7 miljoen. Ontwikkelingen rond de voertuigvolumegegevens blijken uit de gewichtsuitdraaien, die per kwartaal door de Belastingdienst beschikbaar worden gesteld.

Binnen de paragraaf Provinciale heffingen wordt hier specifieker op ingegaan.

4.2.3 Verklaring van aanmerkelijke verschillen

Overzicht aanmerkelijke verschillen lasten (x 1.000 euro)

Nr	Lasten per programma	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Verschil t.o.v. jaarrekening 2019	Verschil t.o.v. Begroting 2020
1	Openbaar bestuur	21.034	23.394	21.542	508	-1.852
2	Klimaat en Milieu	52.140	55.667	48.320	-3.820	-7.347
3	Ruimte en Water	44.377	42.630	30.073	-14.304	-12.557
4	Bereikbaarheid	175.835	321.932	246.189	70.354	-75.743
5	Groen	63.529	98.210	98.182	34.653	-28
6	Economie, Cultuur en Welzijn	65.153	66.263	37.159	-27.994	-29.104
7	Financiën en bedrijfsvoering	66.479	82.883	68.905	2.426	-13.978
	Totaal van de lasten	488.546	690.978	550.369	61.823	-140.609

Overzicht aanmerkelijke verschillen baten (x 1.000 euro)

Nr	Baten per programma	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Verschil t.o.v. jaarrekening 2019	Verschil t.o.v. begroting 2020
1	Openbaar bestuur	-333	-105	-93	240	12
2	Klimaat en Milieu	-3.508	-2.915	-2.635	873	280
3	Ruimte en Water	-18.256	-11.442	-10.110	8.146	1.332
4	Bereikbaarheid	-29.198	-39.617	-9.026	20.172	30.591
5	Groen	-9.681	-1.269	-2.760	6.921	-1.491
6	Economie, Cultuur en Welzijn	-373	-223	-223	150	
7	Financiën en bedrijfsvoering	-439.917	-443.873	-438.654	1.263	5.219
	Totaal van de baten	-501.266	-499.444	-463.501	37.765	35.943

Algemene oorzaken van verschillen
Over het algemeen zijn de verschillen tussen de jaarschijven van de vorige begroting en de huidige te verklaren aan de hand van een beperkt aantal oorzaken. Aan de lastenkant zijn de belangrijkste hiervan de variaties in uitvoering van incidentele projecten en subsidies. Deze zijn

ongelijkmatig over de jaren verdeeld. Het ene jaar gebeurt slechts voorbereiding, terwijl in het volgende jaar de uitvoering van start gaat en volop wordt uitgegeven. Veel van deze projecten dekken wij uit onze reserves. Het overzicht van stortingen en onttrekkingen dat u vindt bij de financiële tabellen geeft u hierin inzicht.

Verdere algemene oorzaken van de verschillen zijn:

- Mutaties in de kasraming van reserves als gevolg van (bijvoorbeeld) het later afrekenen van subsidies/aanvragen van voorschotten door subsidieontvangers, en vertraging in projecten.
- Mutaties in de raming van begrotingsposten gerelateerd aan de voortgang in projecten/declaratiegedrag van leveranciers
- Voorstellen voor nieuw beleid
- (mutaties in) specifieke uitkeringen van het Rijk
- Verschuivingen van budgetten uit administratief technische overwegingen

Specifieke oorzaken
De belangrijkste verklaring van verschillen tussen 2020 en 2021 is te vinden in de verwerking van de kaderbrief 2021. Daarnaast hebben zich echter ook nog ontwikkelingen voorgedaan, die in deze begroting zijn verwerkt. In de toelichting op de opbouw van de exploitatie zijn deze ontwikkeling nader gespecificeerd/toegelicht.

4.2.4 Structureel en reëel evenwicht

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Saldo van baten en lasten	86.868	75.017	25.642	-16.952
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-94.227	-78.152	-29.784	-5.041
Begrotingssaldo na bestemming	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	11.937	19.646	20.889	15.101
Structureel begrotingssaldo	**-19.296**	**-22.780**	**-25.030**	**-37.095**

Incidentele en structurele baten en lasten 2021 (Bedragen x € 1.000)

2021	Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie		**138.402**	**-51.534**	**86.868**
Baten		-13.488	-450.013	-463.501
	1 Openbaar bestuur	0	-93	-93
	2 Klimaat en Milieu	0	-2.635	-2.635
	3 Ruimte en Water	-5.785	-4.325	-10.110
	4 Bereikbaarheid	-5.703	-3.323	-9.026
	5 Groen	-2.000	-760	-2.760
	6 Economie, Cultuur en Welzijn	0	-223	-223
	7 Financiën en bedrijfsvoering	0	-438.654	-438.654

Lasten			151.890	398.479	550.369
	1	Openbaar bestuur	485	21.057	21.542
	2	Klimaat en Milieu	15.863	32.457	48.320
	3	Ruimte en Water	13.721	16.352	30.073
	4	Bereikbaarheid	55.676	190.513	246.189
	5	Groen	55.943	42.239	98.182
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	18.691	18.468	37.159
	7	Financiën en bedrijfsvoering	-8.489	77.394	68.905
Totaal Reserves			**-126.465**	**32.238**	**-94.227**
Baten			-296.399	-4.028	-300.427
	1	Openbaar bestuur	-1.604	0	-1.604
	2	Klimaat en Milieu	-15.901	0	-15.901
	3	Ruimte en Water	-18.298	-140	-18.438
	4	Bereikbaarheid	-167.495	-3.039	-170.534
	5	Groen	-58.660	-67	-58.727
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	-17.971	0	-17.971
	7	Financiën en bedrijfsvoering	-16.470	-782	-17.252
Lasten			169.934	36.266	206.200
	1	Openbaar bestuur	0	0	0
	2	Klimaat en Milieu	14.169	0	14.169
	3	Ruimte en Water	8.862	0	8.862
	4	Bereikbaarheid	123.229	0	123.229
	5	Groen	7.785	29.095	36.880
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	6.250	5.751	12.001
	7	Financiën en bedrijfsvoering	9.639	1.420	11.059
Eindtotaal			**11.937**	**-19.296**	**-7.359**

Incidentele en structurele baten en lasten 2022 (Bedragen x € 1.000)

2022		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**127.381**	**-52.364**	**75.017**
Baten			-14.269	-457.922	-472.191
	1	Openbaar bestuur	0	-93	-93
	2	Klimaat en Milieu	0	-2.575	-2.575
	3	Ruimte en Water	-5.525	-4.380	-9.905
	4	Bereikbaarheid	-6.744	-3.333	-10.077
	5	Groen	-2.000	-935	-2.935
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	0	-223	-223
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	-446.383	-446.383
Lasten			141.651	405.558	547.208
	1	Openbaar bestuur	185	21.076	21.261
	2	Klimaat en Milieu	10.731	32.208	42.939
	3	Ruimte en Water	11.586	16.089	27.675
	4	Bereikbaarheid	45.752	183.188	228.939
	5	Groen	55.885	43.749	99.634
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	15.315	18.106	33.421
	7	Financiën en bedrijfsvoering	2.197	91.143	93.340
Totaal Reserves			**-107.736**	**29.584**	**-78.152**
Baten			-262.020	-4.162	-266.182
	1	Openbaar bestuur	-998	0	-998
	2	Klimaat en Milieu	-10.849	0	-10.849
	3	Ruimte en Water	-10.762	-140	-10.902
	4	Bereikbaarheid	-140.039	-3.173	-143.212
	5	Groen	-60.602	-67	-60.669
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	-10.066	0	-10.066
	7	Financiën en bedrijfsvoering	-28.705	-782	-29.487

Lasten			154.285	33.746	188.031
	1	Openbaar bestuur	2.000	0	2.000
	2	Klimaat en Milieu	14.069	0	14.069
	3	Ruimte en Water	9.312	0	9.312
	4	Bereikbaarheid	109.989	0	109.989
	5	Groen	12.665	27.275	39.940
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	6.250	5.051	11.301
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	1.420	1.420
Eindtotaal			**19.646**	**-22.780**	**-3.135**

Incidentele en structurele baten en lasten 2023 (Bedragen x € 1.000)

2023		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**77.228**	**-51.585**	**25.642**
Baten			-11.452	-463.362	-474.814
	1	Openbaar bestuur	0	-93	-93
	2	Klimaat en Milieu	0	-2.575	-2.575
	3	Ruimte en Water	-5.525	-4.454	-9.979
	4	Bereikbaarheid	-3.927	-3.287	-7.214
	5	Groen	-2.000	-1.085	-3.085
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	0	-223	-223
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	-451.645	-451.645
Lasten			88.680	411.777	500.456
	1	Openbaar bestuur	185	20.471	20.656
	2	Klimaat en Milieu	6.749	31.441	38.190
	3	Ruimte en Water	9.486	15.954	25.440
	4	Bereikbaarheid	5.388	183.543	188.931
	5	Groen	54.528	44.803	99.331
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	11.549	18.239	29.788
	7	Financiën en bedrijfsvoering	795	97.326	98.121
Totaal Reserves			**-56.339**	**26.555**	**-29.784**
Baten			-205.578	-5.121	-210.699
	1	Openbaar bestuur	-196	0	-196
	2	Klimaat en Milieu	-6.987	0	-6.987
	3	Ruimte en Water	-8.662	0	-8.662
	4	Bereikbaarheid	-97.423	-4.235	-101.658
	5	Groen	-61.245	-67	-61.312
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	-6.150	0	-6.150
	7	Financiën en bedrijfsvoering	-24.916	-819	-25.735
Lasten			149.240	31.676	180.916
	1	Openbaar bestuur	2.000	0	2.000
	2	Klimaat en Milieu	14.069	0	14.069
	3	Ruimte en Water	9.262	0	9.262
	4	Bereikbaarheid	108.494	0	108.494
	5	Groen	12.165	25.205	37.370
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	3.250	5.051	8.301
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	1.420	1.420
Eindtotaal			**20.889**	**-25.030**	**-4.142**

Incidentele en structurele baten en lasten 2024 (Bedragen x € 1.000)

2024		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**37.865**	**-54.817**	**-16.952**
Baten			-11.631	-468.355	-479.986
	1	Openbaar bestuur	0	-93	-93
	2	Klimaat en Milieu	0	-2.575	-2.575
	3	Ruimte en Water	-5.525	-4.384	-9.909
	4	Bereikbaarheid	-4.106	-3.287	-7.393
	5	Groen	-2.000	-1.085	-3.085
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	0	-223	-223
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	-456.708	-456.708
Lasten			49.496	413.538	463.034
	1	Openbaar bestuur	0	20.208	20.208
	2	Klimaat en Milieu	826	30.664	31.490
	3	Ruimte en Water	2.386	15.886	18.272
	4	Bereikbaarheid	1.388	180.512	181.900
	5	Groen	39.649	44.085	83.734
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	4.739	18.704	23.443
	7	Financiën en bedrijfsvoering	508	103.480	103.988
Totaal Reserves			**-22.763**	**17.722**	**-5.041**
Baten			-141.618	-5.454	-147.072
	1	Openbaar bestuur	0	0	0
	2	Klimaat en Milieu	-1.524	0	-1.524
	3	Ruimte en Water	-1.562	0	-1.562
	4	Bereikbaarheid	-87.270	-4.605	-91.875
	5	Groen	-45.667	-67	-45.734
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	-4.150	0	-4.150
	7	Financiën en bedrijfsvoering	-1.445	-782	-2.227
Lasten			118.855	23.176	142.031
	1	Openbaar bestuur	0	0	0
	2	Klimaat en Milieu	1.419	0	1.419
	3	Ruimte en Water	2.762	0	2.762
	4	Bereikbaarheid	103.655	0	103.655
	5	Groen	11.019	18.205	29.224
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	0	3.551	3.551
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	1.420	1.420
Eindtotaal			**15.101**	**-37.095**	**-21.994**

4.2.5 Specificatie incidentele lasten en baten en structurele reservemutaties

Incidentele Baten (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	2021	2022	2023	2024
3.4.5	Verkopen onroerend goed	-5.525	-5.525	-5.525	-5.525
4.3.2	Projecten voor derden - wegen	-3.747	-4.772	-1.799	-1.799
5.1.3	Oostelijke Vechtplassen (bijdragen van derden)	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
4.1.2	MRA-E laadinfra(bijdragen van derden)	-1.828	-1.925	-2.081	-2.307
	Overige incidentele baten < € 0,5 mln.	-388	-47	-47	0
	Totaal incidentele baten	**-13.488**	**-14.269**	**-11.452**	**-11.631**

Incidentele Lasten (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	2021	2022	2023	2024
5.1.1	Programma Natuurontwikkeling	37.540	43.978	41.067	29.941
4.1.2	Incidentele subsidies openbaar vervoer	35.711	31.241	0	0
5.1.3	Programma Oostelijke vechtplassen	8.025	5.386	5.386	5.966
6.4.1	Subsidies monumenten	5.868	3.143	3.143	3.668
4.1.2	Subsidies t.b.v Fietsbeleid	7.925	5.578	1.925	0
3.4.1	OV-knooppunten	5.641	5.791	3.791	111
5.3.3	Cofinanciering Waddenzee	2.765	2.923	4.045	3.712
2.1.3	Bodemsanering	4.500	5.807	2.000	855
5.3.2	Landschapsfonds	2.800	3.500	4.000	0
4.2.1	Ontwikkelen Provinciale inrastructuur	3.437	2.437	2.437	944
2.1.6	Programma Gezonde Leefomgeving	3.220	3.220	3.220	0
6.5.2	MKB innovatiestimulering topsectoren	3.000	3.000	0	0
6.5.1	Herstructurering bedrijfsterreinen	2.525	2.525	2.525	0
6.5.4	Duurzame Landbouw (o.a. de voedselvisie)	2.160	2.160	2.160	660
2.2.1	Energietransitie	5.890	140	140	0
3.4.5	Verkopen onroerend goed (afwaardering balans)	1.500	1.500	1.500	1.500
4.4.2	Innovatieprojecten mobiliteit	5.095	916	62	0
5.1.2	Programma Groene Uitweg	4.813	98	30	30
4.3.2	Projecten voor derden - wegen	1.948	2.973	0	0
3.1.3	Klimaatadaptatie	1.600	1.600	1.500	0
4.1.1	Mobiliteitsbeleid algemeen	1.100	1.075	925	405
3.5.2	Versnellen woningbouw	1.145	1.145	1.145	0
2.2.1	Klimaatneutraal maken eigen organisatie	1.170	936	936	0
6.5.3	Inclusieve arbeidsmarkt	900	900	900	0
6.2.1	Cultuureducatie	856	856	856	106
3.5.1	Woonbeleid (o.a. woonakkoorden)	1.100	700	700	0
7.2.5	Opleiding en Ontwikkeling (GO-gelden)	500	1.500	287	0
7.2.1	I-Portfolio	508	508	508	508
3.1.2	Meekoppelkansen bij dijkversterk. En kustontw.	1.700	75	75	0
6.4.2	Uitvoeringsprogramma SvA/NHW	1.400	0	0	0
7.1.7	Stelpost herijking budgetteringsplanning	-9.639	0	0	0
	Overige incidentele lasten < € 0,5 mln.	5.187	6.040	3.417	1.090
	Totaal incidentele Lasten	**151.890**	**141.651**	**88.680**	**49.496**

Structurele stortingen in reserves (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
5.1.1	Resv. Groen	29.095	27.275	25.205	18.205
6.4.1	Resv. Monumenten	5.751	5.051	5.051	3.551
7.2.1	Resv. Bedrijfsvoerin	1.420	1.420	1.420	1.420
Eindtotaal		**36.266**	**33.746**	**31.676**	**23.176**

Structurele onttrekkingen aan de reserves (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.4.3	Resv. Kaplst. Haven	-140	-140	0	0
4.2.1	Resv. Kaplst. Wegen	-2.756	-2.849	-3.446	-3.779
4.3.2	Resv. Kapitaallasten	-283	-315	-780	-817
4.3.3	Resv. Kapls. Vaarweg	0	-9	-9	-9
5.1.1	Resv. Kaplst. Groen	-67	-67	-67	-67
7.2.4	Resv. huisvesting	-782	-782	-819	-782
Eindtotaal		**-4.028**	**-4.162**	**-5.121**	**-5.454**

4.2.6 EMU saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de de provincie Noord-Holland. In het BBV is voorgeschreven dat de provincies het EMU saldo opnemen in de begroting en de jaarstukken. Het EMU-saldo geeft een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden).

	Omschrijving	Begroting 2020* x € 1.000	Begroting 2021 x € 1.000	Begroting 2022 x € 1.000	Begroting 2023 x € 1.000	Begroting 2024 x € 1.000
(0)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-193.928	-86.868	-75.017	-25.642	16.952
(1)	Mutatie (im)materiële vaste activa	79.269	77.685	116.903	68.541	21.494
(2)	Mutatie voorzieningen	-446	-1.310	-1.272	-508	-167
(3)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	-	-	-	-
(4)	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	-	-	-	-
(0-1+2-3-4)	**EMU saldo**	**-273.643**	**-165.863**	**-193.192**	**-94.691**	**-4.709**

* t/m Tweede begrotingswijziging 2020

4.3 Uiteenzetting financiële positie

4.3.1 Opbouw exploitatie

4.3.1.1 Opbouw exploitatie

De wijzigingen in deze begroting ten opzichte van de ontwerpbegroting zijn voornamelijk het gevolg van de verwerking van de kaderbrief 2021. Daarnaast vinden exogene en onvermijdelijke bijstellingen plaats. In het overzicht hieronder is een specificatie opgenomen van de opbouw van het begrotingssaldo 2021 en de meerjarenraming. De niet-begrotingsneutrale wijzigingen die nieuw zijn in deze begroting zijn onder de tabel toegelicht.

Opbouw begroting 2021 (bedragen x € 1.000)

OD		Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
	Ontwerpbegroting 2021	**-**	**-**	**-**	**-33.701**
	Mutaties Kaderbrief 2021	-4.741	886	-1.899	-2.335
	Saldo meerjarenraming na verwerking kaderbrief 2021	**-4.741**	**886**	**-1.899**	**-36.036**
	Niet begrotingsneutrale mutaties in de begroting 2021				
1.1.1	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	133	133	43	188
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	-42	0	0	0
1.3.3	Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren	300	0	0	0
1.4.1	Bestuurshandelingen communiceren	-632	-632	-632	-32
2.1.3	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	199	99	-1	-1
2.1.5	VTH-taken uitvoeren en coördineren	0	0	0	1.000
2.1.6	Gezonde leefomgeving bevorderen	0	0	0	1.000
2.2.1	Bijdragen aan energietransitie	0	0	0	100
3.4.5	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	-9	-9	-9	-9
3.5.2	Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie	0	0	0	1.200
4.1.2	Mobiliteitsbeleid uitvoeren	0	0	0	995
4.2.1	Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur	0	0	0	4.750
4.2.2	OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen	-454	-379	-379	-379
4.3.2	OV, wegen en kunstwerken in stand houden	1.012	1.069	859	1.035
4.4.1	Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer	2.007	2.527	2.666	3.086
5.2.2	Recreatiegebieden en recreatieve routes	-100	-56	0	0
5.3.2	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v groen	0	0	0	4.000
7.1.2	Algemene uitkering provinciefonds beheren	-4.827	-6.626	-4.643	-2.637
7.1.4	Financieringsfunctie beheren	2	1	1	-132
7.1.7	Stelposten beheren	-9.639	0	0	0
7.1.8	Algemene reserve beheren	9.639	0	0	0
7.2.2	Bedrijfsvoering realiseren	-183	-183	-183	-183
7.2.3	Vennootschapsbelasting	-24	35	35	61
	Totaal	**-2.618**	**-4.021**	**-2.243**	**14.042**
	Begrotingssaldo	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**

Toelichting niet-begrotingsneutrale wijzigingen

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

- Voor de werkgroep Jeugdparticipatie is een totaalbedrag van € 140.000,- toegevoegd aan de begroting verdeeld over de jaren 2020-2023.
- De nieuwe Verordening Rechtspositie voor politieke ambtsdragers is op 28 maart 2019 in werking getreden. Hierin wordt een scholingsvergoeding voor Statenleden en duo-commissieleden per benoemingsperiode na toetsing door de griffie aangeboden. Geraamd is € 90.000 voor 2021-2022 en € 180.000 voor 2024

- Het Presidium heeft in 2019 besloten dat er jaarlijks € 8.000 wordt begroot voor de Ribbius Peletier penning in het kader van 100 jaar vrouwenkiesrecht

1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen
Het deel van de subsidie voor Amsterdam Smart City dat begroot stond in 2021 wordt al in 2020 verleend.

1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren
Zoals in de tweede begrotingswijziging 2020 besloten wordt een deel van de uitgaven ten behoeve van de Agenda Weerbaar NH vanwege de Corona-crisis verschoven naar 2021

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren
Voor evenementensponsoring is dubbel budget beschikbaar gesteld, zowel structureel via de kaderbrief 2019 als incidenteel via het coalitieakkoord in de begroting 2020. Het budget kan met € 600.000 worden verlaagd. Voor externe communicatie is voor de realisatie van de doelen € 32.000 minder nodig.

2.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren
Incidentele ophoging in verband met de sluiting van stortplaatsen

2.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren
Intensivering handhaving natuur- en milieutaken en energiebesparing conform het coalitieakkoord

2.1.6 Gezonde leefomgeving bevorderen
Storting reserve Gezonde leefomgeving conform het coalitieakkoord

2.2.1 Bijdragen aan energietransitie
Klimaat-neutrale organisatie conform het coalitieakkoord

3.4.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen
Betreft geraamde opbrengsten

3.5.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie
Storting in de reserve woningbouw conform het coalitieakkoord

4.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren
- Er wordt € 500.000 gestort in de reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden voor de aanpak kust Zuid-Kennermerland conform het coalitieakkoord.
- €75.000 betreft de bijdrage aan het werkprogramma MRA-E laadinfra. De provincie voert samen met partners binnen de Metropool Regio Amsterdam (MRA) het programma MRA Elektrisch vervoer uit.
- € 420.000 betreft een administratieve correctie op de kaderbrief 2021.

4.2.1 Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur
Storting van € 4,75 mln. in de reserve ontwikkeling provinciale infrastructuur voor de ondertunneling Broek in Waterland (€ 3,5 mln.) en bereikbaarheid Den Helder (€ 1,25) conform het coalitieakkoord.

4.2.2 OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen
De benodigde capaciteitskosten voor de directie B&U zijn opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend.

4.3.2 OV, wegen en kunstwerken in stand houden
De begrote onderhoudskosten worden verhoogd in verband met areaaluitbreiding.

4.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer
Er is € 1.4 miljoen noodzakelijk om blijvend aan de wettelijke veiligheidsrichtlijnen voor de tunnels te voldoen. Bij het variabel onderhoud (vaar)wegen verwachten wij een toename van € 0,5 miljoen als gevolg van hogere energielasten. De overige budgetten binnen het operationeel doel zijn opnieuw doorgerekend wat leidt tot een stijging van € 0,1 miljoen.

5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes
Begrote subsidies voor Wandelnet en Landelijk Fietsplatform zijn al in 2020 verleend.

5.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v groen
Storting in de reserve Landschap conform het coalitieakkoord

7.1.2 Algemene uitkering provinciefonds beheren
Bijstelling van de algemene uitkering op basis van de Meicirculaire 2020.

7.1.4 Financieringsfunctie beheren
Actualisatie van het verwachte renteresulaat

7.1.7 Stelposten beheren
In de tweede begrotingswijziging 2020 wordt voorgesteld het daar ontstane negatieve saldo, dat voor een bedrag van 9,7 miljoen wordt onttrokken aan de algemene reserve, in 2021 weer terug te storten. Om dit onderdeel van de herijking goed in beeld te houden is hiervoor, conform de tweede begrotingswijziging 2020, een nader in te vullen stelpost opgenomen in de voorliggende begroting.

7.1.8 Algemene reserve beheren
n de tweede begrotingswijziging 2020 wordt voorgesteld het daar ontstane negatieve saldo, dat voor een bedrag van 9,7 miljoen wordt onttrokken aan de algemene reserve, in 2021 weer terug te storten. Om dit onderdeel van de herijking goed in beeld te houden is hiervoor, conform de tweede begrotingswijziging 2020, een nader in te vullen stelpost opgenomen in de voorliggende begroting.

7.2.2 Bedrijfsvoering realiseren
Betreft een correctie op de verwachte detacheringsopbrengsten

7.2.3 Vennootschapsbelasting
De provincie is VPB plichtig voor de deelname in PolanenPark CV.

4.3.1.2 Geprognotiseerde balans (bedragen x € 1 miljoen)

		31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Activa						
	Immateriële activa	-	-	-	-	-
	Materiële activa (investeringen)	820.612	898.297	1.015.200	1.083.741	1.105.235
	Economisch nut	*143.848*	*144.935*	*144.373*	*150.005*	*154.337*
	Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*676.764*	*753.362*	*870.827*	*933.736*	*950.898*
	Financiële vaste activa	211.614	226.768	244.472	234.175	234.964
	Kapitaalverstrekkingen	*159.010*	*174.799*	*192.588*	*193.377*	*194.166*
	Verstrekte langlopende leningen	*52.604*	*51.969*	*51.884*	*40.798*	*40.798*
	Vlottende activa					
	Voorraden	55	55	55	55	55
	Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	310.938	227.550	144.461	66.323	7.538
	Liquide middelen	550	580	450	400	300
	Overlopende activa	29.000	30.000	28.000	29.000	28.000
	Activa	1.372.769	1.383.250	1.432.638	1.413.694	1.376.092
Passiva						
	Algemene reserves	128.519	123.358	97.370	74.149	74.149
	Bestemmingsreserves	798.633	709.568	657.404	650.840	645.799
	Voorzieningen	20.326	19.016	17.744	17.236	17.069
	Vaste Schuld	-	-	-	33.963	112.352
	Netto-vlottende schulden	15.000	16.000	17.000	15.000	16.000
	Overlopende passiva	410.291	515.308	643.120	622.506	510.723
	Passiva	1.372.769	1.383.250	1.432.638	1.413.694	1.376.092

4.3.2 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Onderstaand overzicht geeft de verplichtingen die de provincie heeft ten aanzien van arbeidskosten die jaarlijks een beslag leggen op de begroting weer. Het gaat hier om verplichtingen die in een jaar ontstaan en in latere jaren tot uitbetaling komen, maar niet op de balans zijn opgenomen.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

	2021	2022	2023	2024
Vakantiedagen	-	-	-	-
Wachtgelden en aanvullende uitkeringen invaliditeit	-	-	-	-
Werkloosheidsuitkeringen				
* als gevolg van reorganisatie	€ 10.000	-	-	-
* overige werkloosheidsuitkeringen	€ 153.000	€ 32.000	-	-
Totaal	**€ 163.000**	**€ 32.000**	**€ 0**	**€ 0**

Toelichting

Vakantiegelden

Door de invoering van het individueel keuzebudget (voortkomend uit de cao) worden vakantiegelden in het lopende jaar volledig uitbetaald.

Wachtgelden en aanvullende uitkeringen invaliditeit

Het betreft hier de voormalige medewerkers die op dit moment nog via de personeel- en salarisadministratie maandelijks een uitkering ontvangen. De Statenleden zijn buiten beschouwing gelaten conform artikel 44, lid 3 van het BBV.

Werkloosheidsuitkeringen

Het betreft hier de voormalige medewerkers die op dit moment maandelijks een uitkering ontvangen van het UWV en/of Loyalis.

4.3.3 Investeringen

In de tabel 4.3.3 zijn de netto investeringen van de materiële vaste activa en de financiële vaste activa apart weergegeven. Omdat de provincie geen immateriële vaste activa heeft staan deze niet in dit overzicht. De opgenomen bedragen zijn het saldo van de bruto investeringen, de desinvesteringen en bijdragen van derden.

Overzicht van netto investeringen per programma (bedragen x € 1.000,-)

	Overzicht van netto investeringen per programma	2021	2022	2023	2024
Programma Lopende investeringen:					
	Materiële vaste activa				
	Investeringen met een economisch nut				
3	Gronden Wieringerrandmeer	-250	-	-2.250	-2.250
3	BBL Gronden	-200	-	-200	-200
3	Strategisch grondbeleid	-6.000	-7.722	-	-
5	Gronden NNN	8.000	9.000	10.000	10.000
3	Beheergrondbank Laag-Holland				
4	Steunpunten voor dagelijks beheer (vaar)wegen	2.700	1.500	1.300	-

	Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut				
4	Investeringen provinciale infrastructuur (inclusief OV en Fiets)	43.890	79.880	46.390	10.130
4	Groenprojecten	518	518	518	518
4	DVM (intelligente verkeerslichten)	800	800	800	400
2	Vervangingsinvesteringen wegen	16.500	19.100	25.000	11.200
2	Vervangingsinvesteringen vaarwegen	18.300	24.100	7.400	14.600
2	Vervangingsinvesteringen kunstwerken	8.600	7.100	200	-
	Totaal Materiële vaste activa	**92.858**	**134.276**	**89.158**	**44.398**
	Financiële vaste activa				
2	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie B.V. (ODENH)	-	-	-	-
3	Participatiefonds deelnemingen Duurzame Energie	-	-	-	-
	Innovatiefonds Noord-Holland	-			
	Totaal financiële vaste activa	**-**	**-**	**-**	**-**
	Totaal netto investeringen	**92.858**	**134.276**	**89.158**	**44.398**

4.3.4 Activa

4.3.4.1 Staat van geactiveerde immateriële en materiële investeringen (art. 34, 35 een 52)

Omschrijving van de investeringen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 31-12-2020	Netto investeringen 2021	Desinvesteringen 2021	Afwaarderingen 2021	Afschrijving 2021	Boekwaarde per 31-12-2021
1. Immateriële activa						
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-	-
Totaal immateriële activa	-	-	-	-	-	-
2. materiële vaste activa						
A. Investeringen met een economisch nut	**143.848**	**10.700**	**6.450**	**-**	**3.163**	**144.935**
- Gronden en terreinen	71.373	8.000	6.450	-	-	72.923
- Bedrijfsgebouwen	72.475	2.700	-	-	3.163	72.012
B. Investeringen in openbare ruimte met een						
maatschappelijk nut	**676.764**	**88.608**	**-**	**-**	**12.010**	**753.362**
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	676.764	88.608	-	-	12.010	**753.362**
Totaal materiële vaste activa	**820.612**	**99.308**	**6.450**	**-**	**15.173**	**898.297**
Totaal geactiveerde investeringen	**820.612**	**99.308**	**6.450**	**-**	**15.173**	**898.297**

4.3.4.2 Staat van geactiveerde kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen van bijdragen aan activa in eigendom van derden (art. 36)

Tabel 4.3.4.2 geeft de ontwikkeling van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer.

- De investering in deelnemingen in 2021 betreft een verwachte investering van €15 miljoen in het Participatiefonds Duurzame Economie en
- Een investering van €789.000 in Innovatiefonds Noord-Holland BV.

	Omschrijving van de investeringen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 31-12-2020	Investeringen in 2021	Desinvesteringen in 2021	Herwaardering in 2021	Afschrijvingen in 2021	Boekwaarde per 31-12-2021
A.	**Kapitaalverstrekkingen aan:**						
	- deelnemingen	159.009	15.789	-	-	-	174.798
B.	**Leningen aan:**						
	- openbare lichamen	33.200	-	-	-	-	33.200
	- deelnemingen	12.596	-	635	-	-	11.961
C.	**Overige langlopende leningen**	6.808	-	-	-	-	6.808
	Totaal financiële vaste activa	**211.613**	**15.789**	**635**	-	-	**226.767**

4.3.5 kapitaallasten

Tabel 4.3.5 geeft de totale kapitaallasten per onderdeel weer zoals ze voor de jaren 2021 tot en met 2024 op dit moment in de begroting staan geraamd.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
A. Capaciteitskosten				
Grond Houtplein	-	-	-	-
Renovatie Houtplein	1.643	1.643	1.643	1.643
Nieuwbouw Dreef	557	557	557	557
Totaal A	2.200	2.200	2.200	2.200
B. Directe kosten				
Parkeergarage Dreef	407	407	407	407
Aanleg van provinciale wegen	7.618	8.388	9.539	9.593
Projecten gedekt uit de reserve kapitaallasten wegen				
Vervangingsinvesteringen wegen PMO	2.721	2.963	3.303	4.267
Vervangingsinvesteringen Kunstwerken	283	315	780	817
DVM (intelligente verkeerslichten)	-	90	90	90
Steunpunten B&U	137	314	332	332
Stelpost Bereikbaarheid	200	740	1.242	1.754
Vervangingsinvesteringen vaarwegen PMO	1.024	1.373	1.842	2.188
Investeringen OV	95	95	534	867
Investeringen Groen (reserve kapitaallasten)	69	69	69	110

Kapitaallasten Havencomplexen		140	140	-	-
Archeologie opdrachten		279	279	279	279
	Totaal B	12.973	15.173	18.417	20.704
	Totaal A + B	**15.173**	**17.373**	**20.617**	**22.904**

4.3.6 Financiering

4.3.6.1 Overzicht van het renteresultaat

In tabel 4.3.6.1 is het renteresultaat opgenomen. Het renteresultaat bestaat uit het saldo van de ontvangen rente van de verstrekte langlopende leningen en de verwachte te betalen rente op het vreemd vermogen. Hiervan is naar verwachting sprake vanaf 2023. In tabel 4.4.1 van deze begroting is een overzicht opgenomen van de verstrekte langlopende leningen in 2021.

	Renteresultaat	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
	De externe rentelasten over de korte en lange termijn					
A.	Financiering	-	-	-	286	1070
B.	De externe rentebaten	648	623	616	616	749
	Totaal door te rekenen externe rente	-648	-623	-616	-330	321
	De rente die aan de grondexploitatie moet worden					
C.	Doorberekend	-	-	-	-	-
	De rente van projectfinanciering die aan het					
	betreffende taakveld moeten worden toegerekend	-	-	-	-	-
	Saldo door te rekenen externe rente	-648	-623	-616	-330	321
D1.	Rente over eigen vermogen	-	-	-	-	-
D2.	Rente over voorzieningen	-	-	-	-	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht					
	Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	0	0	0	0	0
E.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief					
	overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-	-	-	-	-
F.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-648	-623	-616	-330	321

4.3.6.2 Staat van investeringen en financiering

Bedragen x € 1.000	Begin 2021	Vermeer-deringen 2021	Vermin-deringen 2021	Afschrijving-en 2021	Eind 2021
Activa					
Immateriële activa	-	-	-	-	-
Materiële activa (investeringen)	820.612	99.308	6.450	15.173	898.297
Economisch nut	*143.848*	*10.700*	*6.450*	*3.163*	*144.935*
Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*676.764*	*88.608*	-	*12.010*	*753.362*
Financiële vaste activa	159.010	15.789	-	-	174.799
Deelnemingen	*159.010*	*15.789*	-	-	*174.799*
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	
Verstrekte langlopende leningen	52.604	-	635	-	51.969
Activa	**1.032.226**	**115.097**	**7.085**	**15.173**	**1.125.065**
Passiva					
Algemene reserves	128.519	9.639	14.800	-	123.358
Bestemmingsreserves	798.633	196.562	285.627	-	709.568
Voorzieningen	20.326	783	2.093	-	19.016
Passiva	**947.478**	**206.984**	**302.520**	**-**	**851.942**
			mutatie		
			-188.375		
Tekort aan financieringsmiddelen	**-84.748**				**-273.123**

Bedragen x € 1.000	Begin 2022	Vermeerderingen 2022	Verminderingen 2022	Afschrijvingen 2022	Eind 2022
Activa					
Immateriële activa	-	-	-	-	-
Materiële activa (investeringen)	898.297	141.998	7.222	17.373	1.015.700
Economisch nut	*144.935*	*10.500*	*7.222*	*3.340*	*144.873*
Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*753.362*	*131.498*	-	*14.033*	*870.827*
Financiële vaste activa	174.799	17.789	-	-	192.588
Deelnemingen	*174.799*	*17.789*	-	-	*192.588*
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-
Verstrekte langlopende leningen	51.969	-	85	-	51.844

	Activa	1.125.065	159.787	7.307	17.373	1.260.132
Passiva						
Algemene reserves		123.358	-	25.988	-	97.370
Bestemmingsreserves		709.568	188.032	240.196	-	657.404
Voorzieningen		19.016	783	2.055	-	17.744
	Passiva	851.942	188.815	268.239	-	772.518
				mutatie		
				-214.491		
Tekort aan financieringsmiddelen		**-273.123**				**-487.614**

Bedragen x € 1.000	**Begin 2023**	**Vermeerderingen 2023**	**Verminderingen 2023**	**Afschrijvingen 2023**	**Eind 2023**
Activa					
Immateriële activa	-	-	-	-	-
Materiële activa (investeringen)	1.015.200	91.608	2.450	20.617	1.083.741
Economisch nut	*144.373*	*11.300*	*2.450*	*3.218*	*150.005*
Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*870.827*	*80.308*	-	*17.399*	*933.736*
Financiële vaste activa	192.588	789	-	-	193.377
Deelnemingen	*192.588*	*789*	-	-	*193.377*
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-
Verstrekte langlopende leningen	51.884	-	11.086	-	40.798
Activa	1.259.672	92.397	13.536	20.617	1.317.916
Passiva					
Algemene reserves	97.370	-	23.221	-	74.149
Bestemmingsreserves	657.404	180.917	187.481	-	650.840
Voorzieningen	17.744	783	1.291	-	17.236
Vreemd vermogen	-	33.963	-	-	33.963
Passiva	772.518	215.663	211.993	-	776.188
			mutatie		
			-54.574		
Tekort aan financieringsmiddelen	**-487.154**				**-541.728**

Bedragen x € 1.000		Begin 2024	Vermeerderingen 2024	Verminderingen 2024	Afschrijvingen 2024	Eind 2024
Activa						
	Immateriële activa	-	-	-	-	-
	Materiële activa (investeringen)	1.083.741	46.848	2.450	22.904	1.105.235
	Economisch nut	*150.005*	*10.000*	*2.450*	*3.218*	*154.337*
	Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*933.736*	*36.848*	-	*19.686*	*950.898*
	Financiële vaste activa	193.377	789	-	-	194.166
	Deelnemingen	*193.377*	*789*	-	-	*194.166*
	Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-
	Verstrekte langlopende leningen	40.798	-			40.798
	Activa	1.317.916	47.637	2.450	22.904	1.340.199
Passiva						
	Algemene reserves	74.149	-	-	-	74.149
	Bestemmingsreserves	650.840	142.032	147.073	-	645.799
	Voorzieningen	17.236	783	950	-	17.069
	Vreemd Vermogen	33.963	78.389	-		112.352
	Passiva	776.188	221.204	148.023	-	849.369
				mutatie		
				50.898		
	Tekort aan financieringsmiddelen	**-541.728**				**-490.830**

4.3.7 Stand en mutaties van reserves

4.3.7.1 Staat van het verloop van de reserves (art. 54)

2021

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves									
7.1.8	Algemene reserve	128.519	9.639	-	-	-14.800	-	-	-	123.358
	Totaal algemene reserves	**128.519**	**9.639**	-	-	**-14.800**	-	-	-	**123.358**
	Programma 1 Openbaar bestuur									
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	4.579	-	-	-	-	-	-	-1.604	2.975
										-
	Programma 2 Klimaat en Milieu									-
2.1.3	Reserve Bodemsanering	25.176	320	-	-	-5.169	-	-	-	20.327
2.2.1	Rerserve Energietransitie	19.240	10.200	-	-	-6.484	-	-	-	22.956
2.2.2	Reserve Circulaire economie	314	350	-	-	-473	-	-	-	191
2.2.3	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	493	-	-	-	-375	-	-	-	118
2.1.6	Reserve Gezonde Leefomgeving	300	3.300	-	-	-3.400	-	-	-	200
										-
	Programma 3 Ruimte en Water									-
3.1.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	25.894	100	-	-	-1.700	-	-	-1.390	22.904
3.2.1	Reserve Waterrecreatie	1	1.562	-	-	-1.562	-	-	-	1
3.4.1	Reserve OV Knooppunten	12.437	5.000	-	-	-5.530	-	-	-	11.907
3.4.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	8.654	-	-	-	-	-	-	-3.929	4.725
3.4.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	343	-	-	-	-	-	-	-342	1
3.5.1	Reserve Woonbeleid	4.808	-	-	-	-1.100	-	-	-	3.708

3.5.2	Reserve Woningbouw	7.592	1.200	-	-	-1.145	-	-	-	7.647
3.1.3	Reserve Klimaatadaptatie	1.070	1.000	-	-	-1.600	-	-	-	470
										-
	Programma 4 Bereikbaarheid									-
4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	3.110	205	-	2.500	-1.100	-	-	-174	4.541
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	103.146	23.746	-	-	-60.911	-	-	-3.946	62.035
4.2.1	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	194.282	19.824	-	-	-4.438	-	-	-1.763	207.905
4.3.2	Reserve Investeringen Kunstwerken	12.307	14.268	-	750	-21.100	-	-	-1.400	4.825
4.3.2	Reserve Groot Onderhoud Wegen	9.009	1.800	-	-	-	-1.300	-	-	9.509
4.3.3	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	2.775	6.000	-	-	-2.963	-	-750	-866	4.196
4.4.2	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	5.868	352	-	-	-5.170	-	-	-	1.050
4.5.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	17.088	52.484	-	-	-59.114	-	-2.500		7.958
										-
	Programma 5 Groen									-
5.1.1	Reserve Groen	69.849	29.095	-	-	-39.322	-	-	-	59.622
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	23.471	107	-	-	-4.920	-	-	-	18.658
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	15.537	2.058	-	-	-8.853	-	-	-	8.742
5.2.1	Reserve Uittreding Goois Natuurreservaat	6.501	-	-	-	-	-	-	-	6.501
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	6.437	3.120	-	-	-2.765	-	-	-	6.792
5.3.2	Reserve Landschap	300	2.500	-	-	-2.800	-	-	-	-
										-
	Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn									-
6.5.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	4.107	2.500	-	-	-2.525	-	-	-3.479	603
6.5.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	3.901	3.750	-	-	-4.082	-	-	-	3.569
6.5.4	Reserve Duurzame Landbouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.5.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	572	-	-	-	-300	-	-	-	272
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	3.463	5.751	-	-	-6.185	-	-	-	3.029
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	4.067	-	-	-	-1.400	-	-	-	2.667
										-
	Programma 7 Financien en Bedrijfsvoering									-
7.2.1	Reserve Bedrijfsvoering	4.002	1.420	-	-	-1.170	-	-	-	4.252
7.2.5	Reserve GO-gelden	2.288	-	-	-	-500	-	-	-	1.788

7.2.4	Reserve Huisvesting	13.701	-	-	-	-782	-	-	-	12.919
										-
	Reserves ter dekking van kapitaallasten									-
3.4.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	280	-	-	-	-140	-	-	-	140
4.2.1	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	115.063	-	-	-	-2.661	-	-	-	112.402
4.2.1	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	36.444	-	-	-	-95	-	-	-	36.349
4.3.2	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	26.406	-	1.300	-	-283	-	-	-	27.423
4.3.3	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	200	-	-	-	-	-	-	-	200
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	3.559	-	-	-	-67	-	-	-	3.492
	Totaal Bestemmingsreserves	**798.633**	**192.012**	**1.300**	**3.250**	**-262.184**	**-1.300**	**-3.250**	**-18.893**	**709.568**
	Totaal Reserves	**927.152**	**201.651**	**1.300**	**3.250**	**-276.984**	**-1.300**	**-3.250**	**-18.893**	**832.926**

2022

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves									
7.1.8	Algemene reserve	123.358	-	-	-	-25.988	-	-	-	97.370
	Totaal algemene reserves	**123.358**	-	-	-	**-25.988**	-	-	-	**97.370**
	Programma 1 Openbaar bestuur									
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	2.975	2.000	-	-	-	-	-	-998	3.977
	Programma 2 Klimaat en Milieu									
2.1.3	Reserve Bodemsanering	20.327	320	-	-	-6.477	-	-	-	14.170
2.2.1	Rerserve Energietransitie	22.956	10.100	-	-	-500	-	-	-	32.556

2.2.2	Reserve Circulaire economie	191	350	-	-	-473	-	-	-	68
2.2.3	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	118	-	-	-	-	-	-	-	118
2.1.6	Reserve Gezonde Leefomgeving	200	3.300	-	-	-3.400	-	-	-	100
	Programma 3 Ruimte en Water									
3.1.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	22.904	50	-	-	-75	-	-	-	22.879
3.2.1	Reserve Waterrecreatie	1	1.562	-	-	-1.562	-	-	-	1
3.4.1	Reserve OV Knooppunten	11.907	5.000	-	-	-5.680	-	-	-	11.227
3.4.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	4.725	-	-	-	-	-	-	-	4.725
3.4.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	1	-	-	-	-	-	-	-	1
3.5.1	Reserve Woonbeleid	3.708	-	-	-	-700	-	-	-	3.008
3.5.2	Reserve Woningbouw	7.647	1.200	-	-	-1.145	-	-	-	7.702
3.1.3	Reserve Klimaatadaptatie	470	1.500	-	-	-1.600	-	-	-	370
	Programma 4 Bereikbaarheid									
4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	4.541	205	-	-	-1.075	-	-	-	3.671
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	62.035	11.133	-	-	-47.919	-	-	-230	25.019
4.2.1	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	207.905	20.834	-	-	-4.383	-	-	-	224.356
4.3.2	Reserve Investeringen Kunstwerken	4.825	12.782	-	3.575	-19.522	-	-	-1.400	260
4.3.2	Reserve Groot Onderhoud Wegen	9.509	1.000	-	-	-	-800	-	-	9.709
4.3.3	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	4.196	6.000	-	-	-2.983	-	-3.575	-1.251	2.387
4.4.2	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	1.050	442	-	-	-916	-	-	-	576
4.5.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	7.958	53.218	-	-	-55.985	-	-	-	5.191
	Programma 5 Groen									
5.1.1	Reserve Groen	59.622	27.275	-	-	-45.760	-	-2.000	-	39.137
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	18.658	107	-	-	-205	-	-	-	18.560
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	8.742	2.058	-	2.000	-6.214	-	-	-	6.586
5.2.1	Reserve Uittreding Goois natuurreservaat	6.501	-	-	-	-	-	-	-	6.501
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	6.792	5.000	-	-	-2.923	-	-	-	8.869
5.3.2	Reserve Landschap	-	3.500	-	-	-3.500	-	-	-	-

	Programma 6 **Economie, Cultuur en Welzijn**									
6.5.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	603	2.500	-	-	-2.525	-	-	-	578
6.5.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	3.569	3.750	-	-	-4.081	-	-	-	3.238
6.5.4	Reserve Duurzame Landbouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.5.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	272	-	-	-	-	-	-	-	272
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	3.029	5.051	-	-	-3.460	-	-	-	4.620
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	2.667	-	-	-	-	-	-	-	2.667
	Programma 7 **Financien en Bedrijfsvoering**									
7.2.1	Reserve Bedrijfsvoering	4.252	1.420	-	-	-1.217	-	-	-	4.455
7.2.5	Reserve GO-gelden	1.788	-	-	-	-1.500	-	-	-	288
7.2.4	Reserve Huisvesting	12.919	-	-	-	-782	-	-	-	12.137
	Reserves ter dekking van kapitaallasten									
3.4.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	140	-	-	-	-140	-	-	-	-
4.2.1	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	112.402	-	-	-	-2.754	-	-	-	109.648
4.2.1	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	36.349	-	-	-	-95	-	-	-	36.254
4.3.2	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	27.423	-	800	-	-315	-	-	-	27.908
4.3.3	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	200	-	-	-	-9	-	-	-	191
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	3.492	-	-	-	-67	-	-	-	3.425
	Totaal Bestemmingsreserves	**709.568**	**181.657**	**800**	**5.575**	**-229.942**	**-800**	**-5.575**	**-3.879**	**657.404**
	Totaal Reserves	**832.926**	**181.657**	**800**	**5.575**	**-255.930**	**-800**	**-5.575**	**-3.879**	**754.774**

2023

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves									
7.1.8	Algemene reserve	97.370	-	-	-	-23.221	-	-	-	74.149
	Totaal algemene reserves	**97.370**	**-**	**-**	**-**	**-23.221**	**-**	**-**	**-**	**74.149**
	Programma 1 Openbaar bestuur									
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	3.977	2.000	-	-	-	-	-	-196	5.781
	Programma 2 Klimaat en Milieu									-
2.1.3	Reserve Bodemsanering	14.170	320	-	-	-2.670	-	-	-	11.820
2.2.1	Rerserve Energietransitie	32.556	10.100	-	-	-500	-	-	-	42.156
2.2.2	Reserve Circulaire economie	68	350	-	-	-418	-	-	-	-
2.2.3	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	118	-	-	-	-	-	-	-	118
2.1.6	Reserve Gezonde Leefomgeving	100	3.300	-	-	-3.400	-	-	-	-
										-
	Programma 3 Ruimte en Water									-
3.1.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	22.879	-	-	-	-75	-	-	-	22.804
3.2.1	Reserve Waterrecreatie	1	1.562	-	-	-1.562	-	-	-	1
3.4.1	Reserve OV Knooppunten	11.227	5.000	-	-	-3.680	-	-	-	12.547
3.4.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	4.725	-	-	-	-	-	-	-	4.725
3.4.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	1	-	-	-	-	-	-	-	1
3.5.1	Reserve Woonbeleid	3.008	-	-	-	-700	-	-	-	2.308
3.5.2	Reserve Woningbouw	7.702	1.200	-	-	-1.145	-	-	-	7.757
3.1.3	Reserve Klimaatadaptatie	370	1.500	-	-	-1.500	-	-	-	370
										-
	Programma 4 Bereikbaarheid									-

4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	3.671	205	-	-	-925	-	-	-	2.951
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	25.019	8.935	-	-	-11.695	-	-	-230	22.029
4.2.1	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	224.356	19.874	-	-	-3.335	-	-	-	240.895
4.3.2	Reserve Investeringen Kunstwerken	260	16.167	-	1.500	-16.425	-	-	-1.400	102
4.3.2	Reserve Groot Onderhoud Wegen	9.709	1.200	-	-	-	-600	-	-	10.309
4.3.3	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	2.387	6.000	-	-	-3.108	-	-1.500	-1.710	2.069
4.4.2	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	576	47	-	-	-62	-	-	-	561
4.5.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	5.191	53.966	-	-	-56.433	-	-	-	2.724
										-
	Programma 5 Groen									-
5.1.1	Reserve Groen	39.137	25.205	-	-	-42.849	-	-4.000	-	17.493
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	18.560	107	-	-	-137	-	-	-	18.530
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	6.586	2.058	-	4.000	-6.214	-	-	-	6.430
5.2.1	Reserve Uittreding Goois natuurreservaat	6.501	-	-	-	-	-	-	-	6.501
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	8.869	2.000	-	-	-4.045	-	-	-	6.824
5.3.2	Reserve Landschap	-	4.000	-	-	-4.000	-	-	-	-
										-
	Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn									-
6.5.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	578	2.500	-	-	-2.525	-	-	-	553
6.5.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	3.238	750	-	-	-165	-	-	-	3.823
6.5.4	Reserve Duurzame Landbouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.5.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	272	-	-	-	-	-	-	-	272
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	4.620	5.051	-	-	-3.460	-	-	-	6.211
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	2.667	-	-	-	-	-	-	-	2.667
										-
	Programma 7 Financien en Bedrijfsvoering									-
7.2.1	Reserve Bedrijfsvoering	4.455	1.420	-	-	-1.408	-	-	-	4.467
7.2.5	Reserve GO-gelden	288	-	-	-	-288	-	-	-	-
7.2.4	Reserve Huisvesting	12.137	-	-	-	-819	-	-	-	11.318
										-
	Reserves ter dekking van kapitaallasten									-
3.4.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

4.2.1	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	109.648	-	-	-	-2.912	-	-	-	106.736
4.2.1	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	36.254	-	-	-	-534	-	-	-	35.720
4.3.2	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	27.908	-	600	-	-780	-	-	-	27.728
4.3.3	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	191	-	-	-	-9	-	-	-	182
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	3.425	-	-	-	-67	-	-	-	3.358
	Totaal Bestemmingsreserves	**657.404**	**174.817**	**600**	**5.500**	**-177.845**	**-600**	**-5.500**	**-3.536**	**650.840**
	Totaal Reserves	**754.774**	**174.817**	**600**	**5.500**	**-201.065**	**-600**	**-5.500**	**-3.536**	**724.989**

2024

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves									
7.1.8	Algemene reserve	74.149	-	-	-	-	-	-	-	74.149
	Totaal algemene reserves	**74.149**	-	-	-	-	-	-	-	**74.149**
	Programma 1 Openbaar bestuur									
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	5.781	-	-	-	-	-	-	-	5.781
	Programma 2 Klimaat en Milieu									
2.1.3	Reserve Bodemsanering	11.820	320	-	-	-1.525	-	-	-	10.615
2.2.1	Rerserve Energietransitie	42.156	100	-	-	-	-	-	-	42.256
2.2.2	Reserve Circulaire economie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2.3	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	118	-	-	-	-	-	-	-	118
2.1.6	Reserve Gezonde Leefomgeving	-	1.000	-	-	-	-	-	-	1.000

	Programma 3 Ruimte en Water									
3.1.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	22.804	-	-	-	-	-	-	-	22.804
3.2.1	Reserve Waterrecreatie	1	1.562	-	-	-1.562	-	-	-	1
3.4.1	Reserve OV Knooppunten	12.547	-	-	-	-	-	-	-	12.547
3.4.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	4.725	-	-	-	-	-	-	-	4.725
3.4.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	1	-	-	-	-	-	-	-	1
3.5.1	Reserve Woonbeleid	2.308	-	-	-	-	-	-	-	2.308
3.5.2	Reserve Woningbouw	7.757	1.200	-	-	-	-	-	-	8.957
3.1.3	Reserve Klimaatadaptatie	370	-	-	-	-	-	-	-	370
	Programma 4 Bereikbaarheid									
4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	2.951	205	-	-	-405	-	-	-	2.751
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	22.029	10.511	-	-	-9.375	-	-	-230	22.935
4.2.1	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	240.895	19.374	-	-	-1.250	-	-	-	259.019
4.3.2	Reserve Investeringen Kunstwerken	102	11.372	-	1.300	-11.336	-	-	-1.400	38
4.3.2	Reserve Groot Onderhoud Wegen	10.309	-	-	-	-	-	-	-	10.309
4.3.3	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	2.069	6.000	-	-	-3.055	-	-1.300	-1.843	1.871
4.4.2	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	561	-	-	-	-	-	-	-	561
4.5.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	2.724	54.893	-	-	-57.076	-	-	-	541
	Programma 5 Groen									
5.1.1	Reserve Groen	17.493	18.205	-	-	-31.604	-	-4.000	-	94
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	18.530	107	-	-	-137	-	-	-	18.500
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	6.430	2.058	-	4.000	-6.214	-	-	-	6.274
5.2.1	Reserve Uittreding Goois natuurreservaat	6.501	-	-	-	-	-	-	-	6.501
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	6.824	854	-	-	-3.712	-	-	-	3.966
5.3.2	Reserve Landschap	-	4.000	-	-	-	-	-	-	4.000
	Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn									
6.5.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	553	-	-	-	-	-	-	-	553
6.5.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	3.823	-	-	-	-165	-	-	-	3.658
6.5.4	Reserve Duurzame Landbouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-

6.5.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	272	-	-	-	-	-	-	-	272
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	6.211	3.551	-	-	-3.985	-	-	-	5.777
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	2.667	-	-	-	-	-	-	-	2.667
	Programma 7 **Financien en Bedrijfsvoering**									
7.2.1	Reserve Bedrijfsvoering	4.467	1.420	-	-	-1.445	-	-	-	4.442
7.2.5	Reserve GO-gelden	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.2.4	Reserve Huisvesting	11.318	-	-	-	-782	-	-	-	10.536
	Reserves ter dekking van kapitaallasten									
3.4.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2.1	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	106.736	-	-	-	-2.912	-	-	-	103.824
4.2.1	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	35.720	-	-	-	-867	-	-	-	34.853
4.3.2	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	27.728	-	-	-	-817	-	-	-	26.911
4.3.3	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	182	-	-	-	-9	-	-	-	173
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	3.358	-	-	-	-67	-	-	-	3.291
	Totaal Bestemmingsreserves	**650.840**	**136.732**	**-**	**5.300**	**-138.300**	**-**	**-5.300**	**-3.473**	**645.799**
	Totaal Reserves	**724.989**	**136.732**	**-**	**5.300**	**-138.300**	**-**	**-5.300**	**-3.473**	**719.948**

4.3.7.2 Toelichting op de reserves

	Reserve Investeringen Kunstwerken
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Realiseren van investeringen in kunstwerken.
Instellingsbesluit	Derde begrotingswijziging 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Landschap
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in onze dichtbevolkte provincie.
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	5 Groen
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Gezonde leefomgeving
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Om de ambities op het gebied van de leefbaarheid waar te kunnen maken, wordt een programma 'Gezonde Leefomgeving' opgezet. Hierbij wordt onder andere ingezet op meer structureel onderzoek naar gezondheid en het monitoren van de omgevingskwaliteit (o.a. lucht, geluid, geur). Ook onderwerpen als de sanering van asbestdaken en het terugdringen van geluidsoverlast door provinciale wegen vallen hieronder. Dit zal worden aangevuld met extra activiteiten op het vlak van toezicht en handhaving bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	t/m 2023

	Reserve Klimaatadaptie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	-Vormgeven eigen klimaatadaptatiebeleid en eigen klimaatadaptatieprojecten, opstellen integraal waterplan, cofinancieren aanvullend klimaatonderzoek, verbinden met andere provinciale opgaven (bv.: biodiversiteit, KRW,OV-knooppunten, etc.), - Cofinanciering Deltaprogramma's. Conform afspraken die zijn vastgelegd in het landelijke bestuursakkoord Klimaatadaptatie (projecten wateroverlast, droogte, hittestress, overstromingen en meekoppelkansen), - Cofinanciering klimaatadaptatieprojecten van derden (o.a. waterschappen, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven). - Cofinanciering van digitaal beter beschikbaar maken klimaatgegevens voor inwoners en bedrijven (o.a. overstromings-wateroverlast gegevens).
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2024

	Reserve Kapitaallasten Investeringen Havencomplexen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in havencomplexen binnen programma Ruimte te dekken. Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut niet meer in één keer ten laste van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiële vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Vanuit deze reserve worden jaarlijks de kapitaallasten van de investering gedekt.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2018
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	De reserve wordt ingesteld bij de laatste begrotingswijziging 2018. De looptijd is gelet op het BBV gekoppeld aan de duur van de afschrijving.

	Reserve Oostelijke Vechtplassen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel de toekomstige uitgaven voortvloeiend uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te kunnen dekken. In december 2017 wordt het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	De afronding van de, in het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, genoemde opgaven is vooralsnog voorzien in 2027.

	Reserve Bodemsanering
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Groen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk 'Beschermen' vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Programma	5 Groen
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: 31 december 2025

	Reserve Openbaar Vervoer Projecten
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.Kaderbrief 2012, vastgesteld door PS op 27 juni 2011, punt 8 bij voordracht 50.
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: Geen einddatum

	Reserve Huisvesting
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve is bestemd voor het dekken van de kapitaallasten die volgen uit de recente investeringen in de huisvesting van de provincie.
Instellingsbesluit	Lentenota 2009, vastgesteld door PS op 22 juni 2009, punt 10
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Vanaf: 22 juni 2009 Eindigt op: 2038

	Reserve Groene Uitweg
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Programma	5 Groen
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: 2022

	Reserve Uittreding Goois Natuurreservaat
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van middelen voor de uittreding uit het Goois natuurreservaat.
Instellingsbesluit	Jaarstukken 2019
Programma	5 Groen
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Cofinanciering Waddenzee
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Provinciale cofinanciering realiseren van projecten in het kader van het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 en Waddenfonds.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Programma	5 Groen
Looptijd	Vanaf: 26 september 2011 Eindigt op: 31 december 2030

	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve 'Herstructurering Bedrijventerreinen' opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010-2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2010
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2023

	Reserve Cofinanciering Europese projecten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Ambitie: De provincie Noord-Holland benut 'met verstand' optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.
Programma	1 Openbaar Bestuur
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2020

	Reserve Europese landbouwprojecten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma's POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name

	landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2026

	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	a. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten; b. verstrekken van een onderhoudssubsidie voor molens in Noord-Holland.
Instellingsbesluit	Instellingsbesluit van het fonds stamt van voor 1989.
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de uitvoering van Mobiliteitsbeleid waarmee de Provincie andere wegbeheerders (gemeenten en waterschappen) en organisaties (bv. op gebied verkeersveiligheid) in staat stelt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Onder dit doel valt de subsidieregeling kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding, evenals de subsidieregeling voor fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer. Verder valt hieronder de jaarlijkse storting die we ten behoeve van de verbetering van het openbaar vervoer in de ov terminal in de Zuidas en de stortingen die we voor de OLV Greenport doen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor het aanleggen en verbeteren infrastructuur en ter dekking van uitgaven met betrekking tot het jaarlijks door PS vastgestelde 4 jarig programma Mobiliteit of separate krediet besluiten.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Mobiliteitsbeleid
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de voorbereiding van het opstellen en uitvoeren van beleid. In het jaarlijkse door PS vast te stellen programma Mobiliteit maken we dit inzichtelijk. Het gaat hierbij om activiteiten voor onder andere fiets, het goederenvervoer, duurzame respectievelijk slimme mobiliteit, waaronder ook verkeersmanagementbeleid, het openbaar vervoer, verkeersveiligheid, en mobility-as-a-service en de samenwerkingsverbanden met Regio en Rijk.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Kapitaallasten Vervangingsinvesteringen Kunstwerken (VIK)
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in kunstwerken binnen programma Bereikbaar te dekken. In 2016 is het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om investeringen in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017

	(inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen voor kunstwerken ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Conform het BBV worden kunstwerken echter als onderdeel beschouwd van het kapitaalgoed wegen en niet tot het kapitaalgoed vaarwegen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald

	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel uitgaven te dekken voor innovatieve projecten op het gebied van Mobiliteit, zoals Smart Mobility, Beter Benutten, Intelligente kruispunten, I-Centrales en SolaRoad.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Energietransitie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	t/m 2030

	Reserve Circulaire Economie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel uitvoering te geven aan de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie, zoals vastgesteld in 2017, voor het uitvoeringsjaar 2019. De Uitvoeringsagenda geeft concrete invulling aan de Ontwikkelagenda circulaire economie “We maken het rond” uit 2017
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	2019 t/m 2020

	Reserve Verduurzaming bestaande Woningvoorraad
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Deze activiteiten geven invulling aan de faciliterende rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (juli 2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	t/m 2025

	Reserve OV-Knooppunten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van cofinanciering van projecten die een goede bijdrage te leveren aan de totale knooppuntontwikkeling. Het gaat veelal om complexe gebiedsontwikkelingen die langdurige trajecten kennen met meerdere (co)financiers. Hiervoor gelden randvoorwaarden en is een toetsingskader met heldere criteria opgesteld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanvraag.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water

Looptijd	Onbepaald

	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor en bijdragen aan diverse ruimtelijke ontwikkelingen, zoals Bloemendalerpolder en De Kop Werkt.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in vaarwegen binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Kapitaallasten Groen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Groen binnen programma Groen te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van betreffende reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Groen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Programma	5 Groen
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Kapitaallasten OV
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Openbaar Vervoer (OV) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten OV. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van

	de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Groot Onderhoud Wegen
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale wegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Waterrecreatie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2030

	Reserve Bedrijfsvoering
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bestemd voor het egaliseren van de bedrijfsvoeringskosten en strategische ICT-investeringen (Impulsbudget).
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2024

	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten. Dijkversterkingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie en andere regionale partijen en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of een aan de dijkversterking gerelateerd ruimtelijk kwaliteitsprogramma op te stellen.Dijkversterkingen en kustontwikkelingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders en/of regionale overheden/partners. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie,

	regionale partners en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of kustontwikkeling eventueel met een hieraan gerelateerd op te stellen ruimtelijk kwaliteitsprogramma.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	De reserve loopt t/m 31 december 2025. Dijkversterkingen zijn zowel qua voorbereiding als uitvoering langlopende projecten. Meekoppelkansen kunnen vaak pas worden uitgevoerd als de waterkering is versterkt. De looptijd van de reserve is om die reden tot eind 2025.

	Reserve Kapitaallasten Wegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in weginfrastructuur (landwegen en fietspaden) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. Nadere toelichting In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Wegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Go-gelden
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	De looptijd van de reserve is afhankelijk van de, nog te besluiten, specifieke aanwending. Vooralsnog wordt de einddatum bepaald op 31-12-2021.

	Reserve MKB innovatie-instrumenten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel financiële dekking te bieden aan de MKB innovatie-instrumenten
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Duurzame Landbouw
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Modernisering en verduurzaming glastuinbouw NH. Besteding vindt plaats in de glasconcentratiegebieden, zoals duurzame fysieke investeringen in onder andere Greenport Aalsmeer. Een deel van deze reserve is bestemd voor de cofinanciering POP3 aangaande verplaatsingsregeling glastuinbouw.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Woonbeleid

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om door middel van afstemming en regionale programmering bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Woningbouw
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel door versnelling van de woningbouw en binnenstedelijk bouwen bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het behoud van de Outstanding Universal Value (OUV) van het UNESCO werelderfgoed Stelling van Amsterdam, het uitdragen en breed bekend maken van deze waarde en de restauratie in combinatie met herontwikkeling van forten en andere geschikte gebouwen langs de Stelling.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Looptijd	t/m 2025

4.3.8 Stand en mutaties van de voorzieningen

4.3.8.1 Staat van het verloop van de voorzieningen

2021

2021	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	-		-	2.675
2. Kosten reorganisatie	38	-	-38	-	-
3. Pensioenen leden GS	11.672	586	-655	-	11.603
4. Grondwaterheffing	2.210	197	-	-	2.407
5. Bodembeheertaken	1.495	-	-400	-	1.095
6. Sanering Parnassia	2.236		-1.000		1.236
Totaal voorzieningen	**20.326**	**783**	**-2.093**	**-**	**19.016**

2022

2022	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675,00	-	-	-	2.675,00
2. Kosten reorganisatie	-	-	-	-	-
3. Pensioenen leden GS	11.603	586	-655	-	11.534
4. Grondwaterheffing	2.407	197	-	-	2.604
5. Bodembeheertaken	1.095	-	-400	-	695
6. Sanering Parnassia	1.236	-	-1.000	-	236
Totaal voorzieningen	**19.016**	**783**	**-2.055**	**-**	**17.744**

2023

2023	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	-	-	-	2.675,00
2. Kosten reorganisatie	-	-	-	-	-
3. Pensioenen leden GS	11.534	586	-655	-	11.465
4. Grondwaterheffing	2.604	197	-	-	2.801
5. Bodembeheertaken	695	-	-400	-	295
6. Sanering Parnassia	236		-236		-
Totaal voorzieningen	**17.744**	**783**	**-1.291**	**-**	**17.236**

2024

2024	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	-	-	-	2.675
2. Kosten reorganisatie	-	-	-	-	-
3. Pensioenen leden GS	11.465	586	-655	-	11.396
4. Grondwaterheffing	2.801	197	-	-	2.998
5. Bodembeheertaken	295	-	-295	-	-
6. Sanering Parnassia	-	-	-	-	-
Totaal voorzieningen	**17.236**	**783**	**-950**	**-**	**17.069**

4.3.8.2 Toelichting op de voorzieningen

	Voorziening Bodembeheertaken
Doel	Uitvoering van bodembeheertaken. Hiermee geeft de provincie uitvoering aan de afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2010-2015 tussen Rijk, gemeente, provincies en waterschappen.
Instellingsbesluit	Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 (GS dd. 26 januari 2010)
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Ingesteld op: 26 januari 2010 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Financiële Risico's
Doel	De voorziening dient als buffer voor de opvang van concrete financiële risico's, waarvan de kans groot is dat deze binnen afzienbare tijd daadwerkelijk tot verplichting zullen leiden.
Instellingsbesluit	Najaarsbericht 2005
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Ingesteld op: November 2005 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Grondwaterheffing
Doel	Het voorkomen van continue aanpassing van de grondwaterheffing. Bij hogere c.q. lagere ontvangsten dan geraamd, kan dit verschil verrekend worden met de gevormde voorziening.
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2004 op grond van invoering BBV per 1 januari 2004.
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Kosten Reorganisatie
Doel	De voorziening is ingesteld om daarmee de kosten te dekken die gepaard gaan met de reorganisatie van het ambtelijk apparaat.
Instellingsbesluit	De voorziening is ingesteld bij de Nota reserves en voorzieningen 2004 (voordracht 48), besluit PS van 11 juni 2004.
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Ingesteld op: 11 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2021 Door de geleidelijke verschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar is de einddatum van de voorziening opgeschoven van 31 december 2019 naar 31 december 2021.

	Voorziening Pensioenen Leden GS
Doel	Het zeker stellen van de opgebouwde pensioenrechten van (ex)gedeputeerden.
Instellingsbesluit	Volgens het BBV (artikel 44) dient een voorziening te worden ingesteld voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is vast te stellen. Daarom is besloten een voorziening in te stellen voor de pensioenen van (oud) leden van GS.
Programma	1 Openbaar Bestuur
Looptijd	Ingesteld op: 1 juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Bodemsanering Parnassia
Doel	Uitvoering van bodemsanering van de verontreinigde grond behorend bij het voormalig provinciaal Ziekenhuis (De provincie is verantwoordelijk voor het saneren van deze grond).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Eindigt op: wanneer bodemsanering Parnassia gereed is.

4.4 Overige financiële overzichten

4.4.1 Langlopende leningen

In tabel 4.4.1 zijn de verstrekte langlopende leningen van de provincie opgenomen. De rentebaten die bij deze renteleningen horen zijn onderdeel van het renteresultaat zoals dat in staat 4.3.6.1 zijn opgenomen. Tevens is hieronder een toelichting op de leningen gegeven.

Bedragen x € 1.000	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Rente	Restantbedrag per 01-01-2021	Te verstrekken leningen in 2021	Totaal van de rente in 2021	Aflossing in 2021	Restandschuld per 31-12-2021	Laatste jaar van aflossing
Leningen aan openbare lichamen								
Gemeente Hilversum (1)	16.101		16.101	-	-	-	16.101	2029
Gemeente Laren (1)	8.587		8.587	-	-	-	8.587	2029
Gemeente Gooische Meren (1)	8.512		8.512	-	-	-	8.512	2029
Leningen aan openbare lichamen	33.200		33.200	-	-	-	33.200	
Leningen aan deelnemingen								
Zeehaven IJmuiden N.V. (2)	635	4,10%	635	-	7	635	-	2021
Reg. Ontwikk.mij. voor	13.607	-	11.086	-	-	-	11.086	div.

het Noordzeekanaalgebied N.V. (3)								
Schiphol Area Development Company (4)	3.375	4,46%	1.250	-	-	-	1.250	2025
Leningen aan deelnemingen	17.617		12.971	-	7	636	12.336	
Overige langlopende leningen								
Nationaal Restauratiefonds (5)	5.100	3,87%	5.100	-	-	-	5.100	2060
Stichting Streekrekening Texel (6)	1.500	0,028	1.500	-	-	-	1.500	2042
Vila Nieuwland (7)	123	2,60%	123	-	3	-	123	2025
Collectief Agrarisch Natuurbeheer (8)	850	0,52%	85	-	-	-	85	2022
Stichting Voorbereiding Pallas reactor (9)	40.000	1,50%	40.885		613		40.885	2022
Voorziening Stichting Voorbereiding Pallas reactor (9)	-40.000	-	-40.885				-40.885	
Overige langlopende leningen	7.573		6.808	-	616	-	6.808	
Totaal	**58.390**		**52.979**	**-**	**623**	**636**	**52.344**	

Organisatie/instelling	Datum & nummer besluit PS of GS
Gemeente Hilversum (1)	976112/1013313
Gemeente Laren (1)	976112/1013313
Gemeente Gooische Meren (1)	976112/1013313
Zeehaven IJmuiden N.V. (2)	GS 21-06-2011;33454
Reg. Ontwikk.mij. voor het Noordzeekanaalgebied N.V. (3)	17-02-03;22/27-11-06;111
Schiphol Area Development (4)	13 februari 2018 GS 1035658/1044807
Nationaal Restauratiefonds (5)	21-06-2011;27350
Stichting Streekrekening Texel (6)	21-06-2011;27350
Vila Nieuwland (7)	226465/561131
Collectief Agrarisch Natuurbeheer (8)	GS 2015; 184
Stichting Voorbereiding Pallas reactor (10)	GS 309599/340912

(1) Betreft de verkoop in 2017 van het terrein Crailo aan de gemeenten Hilversum, Gooische Meren en Laren voor een bedrag van €33,2 miljoen ex.BTW (incl.BTW 38,57 mln.). Hierbij heeft de provincie NH een uitgestelde betaling verleent aan de gemeenten voor een bedrag van € 33,2 miljoen tot uiterlijk 31-12-2029, waarbij de gemeenten vrij zijn om (delen) eerder te betalen. Aan de gemeenten wordt een rentevergoeding in rekening gebracht van 0% over de eerste 6 jaar (2018-2023) en 0,4% per jaar over de tweede 6 jaar (2024-2029).

(2) Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een rentedragende lening verstrekt, welke dient tot aflossing van een schuld van IJmuider Delta BV aan een dochter van Regionale Ontwikkelingsmij. voor het Noordzeekanaalgebied NV.(RON). De leningsovereenkomst heeft een looptijd van 10 jaar.

(3) Betreft een door PS verstrekt kredietfaciliteit tot maximaal € 13.606.700,- voor de financiering van projecten die de RON (Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V.) initieert c.q. in participeert. Bij besluit van PS van 13-2-2003; nr.22 is een leenfaciliteit van € 6,8 mln. beschikbaar gesteld. Bij besluit van 27-11-2006; nr.111 is de faciliteit verhoogd met € 6.806.700,-. De gemeente Amsterdam heeft dezelfde faciliteit beschikbaar gesteld. Bij besluit nummer 64 is op 11 juli 2011 ingestemd met het Convenant Doorstart RON en alle daarbij behorende documentatie. Uitvloeisel van het Convenant doorstart RON is dat de aan de RON verstrekte kredieten in 2012 over zijn gegaan naar de Provincie en de gemeente Amsterdam gezamenlijk en omgezet zijn in een achtergestelde renteloze lening. In 2013 heeft de gemeente Amsterdam haar aandeel in de RON plus voornoemde lening ingebracht in Havenbedrijf Amsterdam N.V. bij de verzelfstandiging van haar havenbedrijf. In november 2016 is het gedeelte van voornoemde gezamenlijke lening van het Havenbedrijf Amsterdam N.V. afgelost door de RON onder de voorwaarde dat het Havenbedrijf Amsterdam N.V. de gelden zal aanwenden voor de aanleg van een kade op Hoogtij.

(4) Dit betreft een kredietfaciliteit ad € 3.375.000 welke in maart 2018 beschikbaar is gesteld aan SADC (Schiphol Area Development Company N.V.). De andere drie aandeelhouders hebben een identieke kredietfaciliteit voor SADC gecreëerd, waardoor SADC per saldo een faciliteit heeft van in totaal € 13,5 miljoen. In 2020 is deze faciliteit voor het eerst benut, voor een bedrag ad € 1.250.000.

(5) De renteloze lening aan het Nationaal Restauratiefonds (NRF) vloeit voort uit de Samenwerkingsovereenkomst dd.15 november 2017 met de Stichting Nationaal Restauratiefonds ter verbreding van het Noord-Hollands Fonds voor monumenten ten bate van herbestemming, restauratie en verduurzaming van beschermde monumenten en karakteristiek vastgoed in Noord-Holland. De hoogte van het Fonds bedraagt € 9,1 mln. waarvan reeds € 5,1 mln. is gestort. Zodra de rekening-courant van het Fonds minder dan € 1 mln. bedraagt zal een 2e tranche van € 2 mln. worden gestort. Het NRF gaat uit het fonds hypothecaire leningen verstrekken voor de restauratie van provinciale monumenten en stolpboerderijen. De looptijd van de overeenkomst loopt tot 2060.

(6) Aan de Stichting Streekrekening Texel is in 2012 een renteloze lening met een looptijd van 30 jaar verstrekt ten behoeve van het beheer van de Hoge Berg te Texel.

(7) Betreft een lening t.b.v. een uitgestelde betaling door geldnemer naar aanleiding van de verkoop van de Wierschuur in het kader van het herontwikkelingsplan Wieringerrandmeer.

(8) Betreft een subsidie in de vorm van een lening waarmee de recent opgerichte gecertificeerde agrarische collectieven in staat kunnen worden gesteld een bijdrage te verlenen aan agrarisch natuur-landschaps- en waterbeheer in Noord-Holland. Deze leningen zullen in 2022 worden afgelost.

(9) Aan de stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening van € 40 miljoen verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor. Voor de verstrekte lening is een verliesvoorziening getroffen tot hetzelfde bedrag van de uitstaande lening.

4.4.2 Investeringskredieten

Voor een overzicht van de nieuw aangevraagde kredieten verwijzen we naar de Voordracht van het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI). Voor nadere informatie over alle lopende en voorziene projecten wordt verwezen naar het iMPI zelf.

4.4.3 Staat van gewaarborgde leningen

Staat van gewaarborgde leningen 2021

Door wie de geldlening is aangegaan	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag (x € 1.000,-)	% of deel gewaarborgd provincie	Verwachte boekwaarde 1-1-2021	Verwachte boekwaarde 31-12-2021
Viva ! Zorggroep	Bouw verpleeghuis Heemswijk	3.374	100	116	0
idem	Idem	3.403	100	227	113
Totaal		**6.778**		**343**	**113**

Staat van andere garantieverplichtingen ultimo 2020

#	Naam rechtspersoon	Inhoud garantieverplichting	Garantiebedrag per 1-1-2021 (x € 1.000)	Garantiebedrag per 31-12-2021 (x € 1.000)
(1)	Het Nationaal Groenfonds	Uitvoering van het natuurbeleid (convenantleningen)	6,20%	6,20%
(2)	BNG Bank	financiering van het project Hoogtij van de RON NV	21.000	21.000
(3)	BNG Bank	(her-) financiering van PolanenPark CV	10.000	8.000
(4)	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V.	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	12.200	11.764
(5)	Breedband Beemster/Kabeltex	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	4.800	4.629
	Totaal		**48.000**	**45.393**

(1) Betreft garantstelling van het aandeel in de rente en aflossing van convenantsleningen aangegaan door het Nationaal Groenfonds.

(2) De oorspronkelijk afgegeven garantie aan de BNG van oorspronkelijk € 70 mln. is in 2018 verlaagd naar € 52 mln en in februari 2020 is dit bedrag verlaagd naar € 42 mln.. PNH staat garant voor 50%. Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie door het Havenbedrijf Amsterdam NV van 33,3 %.

(3) De afgegeven garantie bedraagt € 20 mln., per 31-12-2019 is € 12 mln opgenomen. Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie van 20% van de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude,20% van de Schiphol Air Development Company (SADC) en 20% van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON NV).

(4) De garantstelling is in december 2018 verleend voor het aanleggen van het "Glasvezelnet Hollandse kroon". Voor deze kosten worden twee leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 10,3 miljoen voor het witte netwerk en € 1,9 miljoen voor het grijze netwerk.

(5) De garantstelling is in december 2018 verleend voor het project "Coöperatie Breedband Beemster U.A.". Voor de kosten van deze activiteiten worden twee leningen afgesloten bij

de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 4,3 miljoen voor het witte netwerk en € 0,5 miljoen voor het grijze netwerk.

4.5 Overzicht van lasten en baten per taakveld

Taakvelden (x € 1.000)		Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	**Algemene dekkingsmiddelen**	**274.730**	**-739.075**	**-464.345**	**280.996**	**-712.558**	**-431.563**	**278.662**	**-662.336**	**-383.675**	**245.644**	**-603.772**	**-358.128**
0.1	Uitkering provinciefonds	0	-208.716	-208.716	0	-216.443	-216.443	0	-221.696	-221.696	0	-226.979	-226.979
0.2	Opbrengst Provinciale belastingen	0	-218.057	-218.057	0	-218.057	-218.057	0	-218.057	-218.057	0	-218.057	-218.057
0.3	Geldleningen en uitzettingen	0	-623	-623	0	-616	-616	286	-616	-330	1.070	-749	321
0.4	Deelnemingen	0	-7.115	-7.115	0	-7.115	-7.115	0	-7.115	-7.115	0	-7.115	-7.115
0.5	Algemene dekkingsmiddelen, overige b	-5.093	-4.137	-9.230	19.290	-4.145	15.145	23.597	-4.153	19.444	28.724	-3.800	24.924
0.6	Overhead	73.621	0	73.621	73.614	0	73.614	73.802	0	73.802	73.758	0	73.758
0.7	Vennootschapsbelasting	2	0	2	61	0	61	61	0	61	61	0	61
0.8	Mutaties reserves	206.200	-300.427	-94.227	188.031	-266.182	-78.152	180.916	-210.699	-29.784	142.031	-147.072	-5.041
1	**Bestuur**	**22.140**	**-99**	**22.041**	**21.859**	**-100**	**21.759**	**21.254**	**-101**	**21.153**	**20.646**	**-101**	**20.545**
1.1	Provinciale Staten	4.425	0	4.425	4.465	0	4.465	4.460	0	4.460	4.320	0	4.320
1.2	Gedeputeerde Staten	4.651	0	4.651	4.651	0	4.651	4.651	0	4.651	4.651	0	4.651
1.3	Kabinetszaken	2.568	-43	2.525	2.568	-43	2.525	2.568	-43	2.525	2.568	-43	2.525
1.4	Bestuurlijke organisatie	6.200	0	6.200	6.179	0	6.179	6.179	0	6.179	5.861	0	5.861
1.5	Interbestuurlijk toezicht op de regi	15	0	15	15	0	15	15	0	15	15	0	15
1.6	Openbare orde en veiligheid	1.489	-50	1.439	1.189	-50	1.139	1.189	-50	1.139	1.039	-50	989
1.9	Bestuur, overige baten en lasten	2.792	-6	2.786	2.792	-7	2.785	2.192	-8	2.184	2.192	-8	2.184
2	**Verkeer en vervoer**	**246.614**	**-9.026**	**237.589**	**229.365**	**-10.077**	**219.288**	**189.356**	**-7.214**	**182.143**	**182.009**	**-7.393**	**174.616**
2.1	Landwegen	132.093	-7.853	124.241	121.150	-8.899	112.251	110.449	-6.031	104.419	101.545	-6.210	95.335
2.2	Waterwegen	16.389	-1.173	15.216	17.198	-1.178	16.020	17.790	-1.183	16.607	18.206	-1.183	17.023
2.3	Openbaar vervoer	96.612	0	96.612	88.957	0	88.957	58.555	0	58.555	59.504	0	59.504
2.9	Verkeer en vervoer, overige baten en	1.520	0	1.520	2.060	0	2.060	2.562	0	2.562	2.754	0	2.754
3	**Water**	**9.693**	**-1.283**	**8.410**	**7.907**	**-1.257**	**6.650**	**7.707**	**-1.300**	**6.407**	**6.132**	**-1.300**	**4.832**
3.1	Waterkeringen	4.699	0	4.699	3.074	0	3.074	2.974	0	2.974	1.399	0	1.399
3.2	Kwantiteit oppervlaktewater	849	0	849	848	0	848	848	0	848	848	0	848

3.3	Kwantiteit grondwater	1.794	-938	856	1.794	-972	822	1.794	-1.015	779	1.794	-1.015	779
3.4	Kwaliteit oppervlaktewater	962	0	962	962	0	962	962	0	962	962	0	962
3.5	Kwaliteit grondwater	1.389	-345	1.044	1.229	-285	944	1.129	-285	844	1.129	-285	844
3.9	Water, overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	**Milieu**	**38.448**	**-2.290**	**36.158**	**33.227**	**-2.290**	**30.937**	**29.224**	**-2.290**	**26.934**	**22.840**	**-2.290**	**20.550**
4.1	Bodembescherming	4.618	0	4.618	5.925	0	5.925	2.118	0	2.118	973	0	973
4.2	Luchtverontreiniging	232	0	232	232	0	232	232	0	232	232	0	232
4.3	Geluidhinder	488	0	488	408	0	408	288	0	288	288	0	288
4.4	Vergunningverlening en handhaving	19.267	-2.255	17.012	19.180	-2.255	16.925	19.159	-2.255	16.904	19.058	-2.255	16.803
4.5	Ontgrondingen	0	-35	-35	0	-35	-35	0	-35	-35	0	-35	-35
4.6	Duurzaamheid	10.529	0	10.529	4.168	0	4.168	4.113	0	4.113	2.195	0	2.195
4.9	Milieu, overige baten en lasten	3.314	0	3.314	3.314	0	3.314	3.314	0	3.314	94	0	94
5	**Natuur**	**95.327**	**-2.760**	**92.567**	**96.733**	**-2.935**	**93.798**	**95.645**	**-3.085**	**92.560**	**80.125**	**-3.085**	**77.040**
5.1	Natuurontwikkeling	64.388	-2.000	62.388	63.629	-2.000	61.629	60.423	-2.000	58.423	49.005	-2.000	47.005
5.2	Beheer natuurgebieden	20.087	-485	19.602	21.653	-535	21.118	23.271	-585	22.686	23.169	-585	22.584
5.3	Beheer flora en fauna	8.052	-275	7.777	7.951	-400	7.551	7.951	-500	7.451	7.951	-500	7.451
5.9	Natuur, overige baten en lasten	2.800	0	2.800	3.500	0	3.500	4.000	0	4.000	0	0	0
6	**Regionale economie**	**30.348**	**-526**	**29.822**	**30.982**	**-293**	**30.689**	**27.265**	**-320**	**26.945**	**21.223**	**-320**	**20.903**
6.1	Agrarische aangelegenheden	3.036	0	3.036	2.735	0	2.735	2.735	0	2.735	1.235	0	1.235
6.2	Logistiek	7.612	-526	7.086	7.352	-293	7.059	7.212	-320	6.892	4.687	-320	4.367
6.3	Kennis en innovatie	7.086	0	7.086	7.835	0	7.835	3.919	0	3.919	2.269	0	2.269
6.4	Recreatie en toerisme	10.714	0	10.714	10.760	0	10.760	10.899	0	10.899	10.982	0	10.982
6.9	Regionale economie, overige baten en	1.900	0	1.900	2.300	0	2.300	2.500	0	2.500	2.050	0	2.050
7	**Cultuur en maatschappij**	**18.264**	**-30**	**18.234**	**13.678**	**-30**	**13.648**	**13.761**	**-30**	**13.731**	**13.541**	**-30**	**13.511**
7.1	Cultuur	14.191	-30	14.161	9.606	-30	9.576	9.689	-30	9.659	9.929	-30	9.899
7.2	Maatschappij	4.073	0	4.073	4.072	0	4.072	4.072	0	4.072	3.612	0	3.612
8	**Ruimte**	**21.004**	**-8.839**	**12.165**	**20.492**	**-8.833**	**11.659**	**18.497**	**-8.837**	**9.660**	**12.904**	**-8.767**	**4.137**
8.1	Ruimtelijke ordening	11.846	-8.839	3.007	11.585	-8.833	2.752	11.590	-8.837	2.753	11.522	-8.767	2.755
8.2	Volkshuisvesting	2.911	0	2.911	2.511	0	2.511	2.511	0	2.511	666	0	666
8.3	Stedelijke vernieuwing	6.247	0	6.247	6.396	0	6.396	4.396	0	4.396	716	0	716
	Totaal taakvelden	**756.569**	**-763.927**	**-7.359**	**735.239**	**-738.373**	**-3.135**	**681.372**	**-685.513**	**-4.142**	**605.065**	**-627.058**	**-21.994**

5. Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

Toelichting

In de Algemene wet Bestuursrecht is geregeld op welke grondslagen de provincie subsidie kan verstrekken. Naast het subsidiëren op basis van uitvoeringsregelingen (wettelijk voorschrift, bevoegdheid hiervoor ligt bij Gedeputeerde Staten), kan onder andere subsidie worden verstrekt met de provinciale begroting als juridische grondslag: de zogenoemde lijst buiten uitvoeringsregeling, een bijlage bij de begroting. Op deze lijst worden beoogde subsidieontvangers met naam, projectnaam en (maximale) hoogte van de te verstrekken subsidie opgenomen.

De lijst wordt bij vaststelling en wijziging van de begroting vastgesteld door Provinciale Staten en biedt daarmee de juridische grondslag voor het verstrekken van deze subsidies door Gedeputeerde Staten;

De lijst omvat subsidies waarvoor geen uitvoeringsregeling beschikbaar is maar die wel bijdragen aan de provinciale doelen. In de eerste kolom (OD) op de lijst staat aangegeven aan welk operationeel doel van de begroting het gesubsidieerde project bijdraagt. De uitgaven (lasten) die voor de subsidie begroot zijn, zijn onderdeel van de begrote uitgaven binnen het betreffende operationele doel waaraan de subsidie is gekoppeld. De wijzigingen op deze lijst betreffen dus enkel wijzigingen in de juridische grondslag voor GS om subsidies te kunnen verstrekken en niet een wijziging in de begroting zelf.

De lijst wordt iedere begrotingsbehandeling aangepast. Nieuwe subsidieaanvragers en projecten worden toegevoegd, projecten waarvan zeker is dat die in het lopende begrotingsjaar (nog) geen doorgang vinden worden verwijderd en soms wordt de hoogte van de te verstrekken subsidie aangepast of vindt een aanpassing van de gegevens van de subsidieontvanger plaats. Deze aanpassingen blijven gedurende het hele jaar zichtbaar op de lijst. Aan het einde van het jaar, bij de laatste begrotingswijziging is als het ware de definitieve lijst bekend.

Programma 2 Klimaat en Milieu

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021
2.1.5	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	€ 75.938
2.2.1	Gemeente Haarlem, Garantieregeling (proef)boring geothermie Haarlem Schalkwijk	€ 3.200.000
2.2.1	OCAP BV/CO2 vervloeier en lokaal distributienetwerk voor glastuinbouwgebieden Alton en Het Grootslag	€ 3.000.000
2.2.2	C-creators, uitvoeren activiteiten voor circulaire economie	€ 70.000

Programma 3 Ruimte en Water

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021
3.1.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, aanleg wandel en fietspaden i.k.v. dijkplaatsen en het nemen van inrichtingsmaatregelen voor natuur voor de dijkversterking van Hoorn-Amsterdam	€ 12.000.000
3.1.3	HHNK, regiomanager Zoet zout knooppunt	€ 40.000
3.2.2.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Maatregelen	€400.000

	bodem en water	
3.4.1	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld fase 2	€ 2.500.000
3.4.1	Zaandijk Zaanse Schans, bijdrage aan de doelstelling OV-knooppunten	€ 5.000.000
3.4.2	Stichting Ondersteuning Omgevingsraad Schiphol (SOORS)	€ 112.500
3.4.4	GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage	€ 2.840.000
3.5.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland, Toekomstplan voor dorp en dorpshuis	€ 31.000
3.5.2	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld	€ 2.775.000
3.5.2	Gemeente Haarlem/ Gebiedsontwikkeling Koepelterrein Versnelling binnenstedelijk bouwen	€ 1.000.000

Programma 4 Bereikbaarheid

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021
4.1.2	Gemeente Amsterdam: Zuid-as DOK	€ 29.015.000
4.1.2	Pro rail: Bereikbaarheid kust Zuid Kennemerland per spoor	€ 1.450.000
4.5.1	Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer :Bijdrage 2021	€ 50.000
4.1.2	Vervoers Regio Amsterdam: HOV Amstelveen-Uithoorn	€ 1.893.681
4.1.2	Gemeente Haarlem:Doorfiets route Kennemerland	€ 452.250
4.1.2	Gemeente Velsen:Doorfiets route Kennemerland	€ 209.634
4.1.2	Gemeente Haarlemmermeer:Fiets Filevrij realisatie F200 Amsterdam-Haarlem	€ 805.300
4.1.2	Gemeente Haarlem:Fiets Filevrij realisatie F200 Amsterdam-Haarlem	€ 159.441
4.1.2	Gemeente Velsen: Velsertraverse fietsonderdoorgang	€ 1.300.000
4.1.2	Gemeente Hilversum:Inpassingsgelden OV SAAL	€ 3.750.000
4.1.2	Gemeente Gooise Meren: Inpassingsgelden OV SAAL	€ 2.935.000
4.1.2	Gemeente Alkmaar: Kogendijk/N9	€ 1.500.000
4.1.2	Stichting CROW:Bijdrage kennis platform verkeer en vervoer	€ 185.000
4.1.2	Koningin Arthur: Netwerk en kennisplatform vrijwilligersvervoer Noord-Holland	€ 155.951

Programma 5 Groen

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021
5.1.1	Stichting Bovenlanden Aalsmeer; Groene As fase 3 en 4, aankoopvergoeding	€ 607.000
5.1.1	Stichting Bovenlanden Aalsmeer; Groene As fase 3 en 4, inrichtingskosten	€ 1.491.7000
5.1.1	Hoogheemraadschap van Rijnland; Baggeren Amstelveense Poel	€ 700.000
5.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Uitgeester- en Heemskerkerbroek	€ 700.000
5.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Maatregelen bodem en water	€ 400.000

5.1.2	Groengebied Amstelland; Groene Uitweg Gaasperplas Centraal (GV66)	€ 450.000
5.1.2	Gemeente Schagen; Boskerpark realisatie NNN Inrichting (NHN16)	€ 247.000
5.1.2	Landschap Noord-Holland; NNN inrichting Zandpolder (NHN17)	€ 700.000
5.1.2	Staatsbosbeheer; Duurzaam beheer Diemerbos (GV64, aanvulling)	€ 17.925
5.1.4	Gemeente Amsterdam; Vitaal Platteland Burkmeer	€ 500.000
5.1.4	Landschap Noord-Holland; Vitaal Platteland Ilperveld	€ 1.100.000
5.1.4	Recreatie Noord-Holland; Vitaal Platteland Alkmaarder- en Uitgeestermeer	€ 1.250.000
5.1.4	Recreatie Noord-Holland; Vitaal Platteland Recreatief grid	€ 200.000
5.1.4	Staatsbosbeheer; Vitaal Platteland Waterland-Oost	€ 4.200.000
5.1.4	Water, Land en Dijken; Vitaal Platteland Landelijk Noord	€ 784.764
5.1.4	Natuurmonumenten; Vitaal Platteland Wormer- en Jisperveld	€ 1.865.000
5.1.4	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Vitaal Platteland Waterkennis	€ 250.000
5.1.4	Regio Gooi en Vecht; Recreatiemakelaar Gooi- en Vechtstreek	€ 20.000
5.2.2	Nationaal Park Zuid-Kennemerland	€ 121.789
5.2.2	Nationaal Park Duinen van Texel	€ 170.000
5.2.2	Gemeente Haarlemmermeer: Invoering duurzaam watersysteem en aanleg ondiepe plas PARK21	€ 5.697.359
5.2.2	Gemeente Haarlemmermeer; Groen-recreatieve projecten	€ 2.070.000
5.2.2	Stichting Wandelnet; coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken wandelen 2020-2023	€ 160.000
5.2.2	Stichting Landelijk Fietsplatform; coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken fietsen 2020-2023	€ 100.000
5.2.4	Faunabeheereenheid	€ 960.000
5.3.2	Landschap Noord-Holland; Uitvoering Programma 'Betrekken bij Groen'	€ 708.000
5.3.2	Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Boerderij-educatie Laag Holland	€ 80.000
5.3.2	Bureau Promotie Laag Holland	€ 80.000
5.3.2	Vogelbescherming Nederland; Interreg project BIO BUILD	€ 80.000
5.3.3	Stichting Erfgoed & Publiek: Terpen en Wierdenland	€ 200.000
5.3.3	Stichting Waddengroep; Waddengastronomie	€ 300.000

Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021
6.1.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland	€ 60.000
6.1.1	Sportservice	€ 120.000
6.2.1	Plein C	€ 750.000
6.2.1	Probiblio	€ 3.464.240
6.3.1	Stichting NMF/Steunpunt M&A	€ 180.864
6.3.1	Mooi Noord-Holland/Steunpunt M&A	€ 279.136
6.3.2	Molenfederatie	€ 15.000
6.3.2	Noord-Holland Archief	€ 125.000
6.3.3	Museum Kaap Skil	€ 360.000
6.3.3	Stichting Huis van Hilde/publieksfunctie Huis van Hilde	€ 125.000

6.4.1	ROP Midden West	€ 17.000
6.4.2	Fort Resort Beemster/ Restauratie Fort aan de Middenweg	€ 600.000
6.4.2	Gemeente Gooise Meren/Vestingplein Muiden	€ 800.000
6.5.1	Gemeente Amsterdam/Regionale Detailhandelsvisie Groot Amsterdam	€ 10.000
6.5.1	Gemeente Uithoorn/Regionale Detailhandelsvisie Amstelland-Meerlanden	€ 10.000
6.5.1	Gemeente Zaanstad/Regionale Detailhandelsvisie Zaanstreek-Waterland	€ 10.000
6.5.1	Gemeente Hoorn/Regionale Detailhandelsvisie West-Friesland	€ 10.000
6.5.1	NBTC Holland Marketing/HollandCity strategie	€ 150.000
6.5.1	Stichting OdeaanNH	€ 150.000
6.5.1	Coöperatie Breedband Beemster B.V.	€ 4.800.000
6.5.1	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V.	€ 12.200.000
6.5.1	Gemeente Zaanstad, Regiodeal ZaanIJ	€ 3.000.000
6.5.3	TerraTechnica.Inholland Alkmaar, lerend innoveren	€ 150.000
6.5.3	Zaancampus, toepassen gaming op kiezen voor techniek	€ 50.000
6.5.3	RPA/ONHN Skillsaanpak NHN	€ 50.000
6.5.4	Greenport Aalsmeer/programmabureau	€ 150.000
6.5.4	Greenport Aalsmeer/uitvoeringsprogramma	€ 100.000
6.5.4	Greenport Noord-Holland Noord/programmabureau	€ 165.000
6.5.4	Greenport Noord-Holland-Noord/uitvoeringsprogramma	€ 100.000
6.5.4	Greenports Nederland/programma	€ 150.000
6.5.4	Stichting Voedsel Verbindt/Voedsel Verbindt	€ 50.000

6. Bijlagen

6.1 Bestuur en directie

Provinciale Staten

Zetelverdeling Provinciale Staten	Aantal zetels
GroenLinks	9
VVD	9
Forum voor Democratie	8
D66	6
PvdA	6
CDA	4
Partij voor de Dieren	3
PVV	3
SP	3
ChristenUnie	1
50Plus/Partij voor de Ouderen	1
DENK	1
Fractie Baljeu	1

Provinciale Staten leden

Voor informatie over de leden van Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier.

Gedeputeerde Staten

Voor informatie over de leden van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier.

De directie

Renée Bergkamp	Algemeen directeur/ Provinciesecretaris
Hans van der Stelt	Directeur Concernzaken
Herman Schartman	Directeur Beleid
Lindy Molenkamp	Directeur Beheer en Uitvoering

6.2 Noord-Holland in feiten en cijfers

Voor informatie over Noord-Holland in feiten en cijfers kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier. Hier kunt u zelf tabellen, grafieken en kaarten samenstellen.

6.3 Waar zijn wij te bereiken

Bezoekadres

Provinciaal Bestuur van Noord-Holland
Dreef 3,2012 HR Haarlem

Ambtelijke organisatie van Noord-Holland
Houtplein 33, 2012 DE Haarlem

Postadres

Postbus 3007, 2001 DA Haarlem

Algemene telefoonnummer

023-5143143

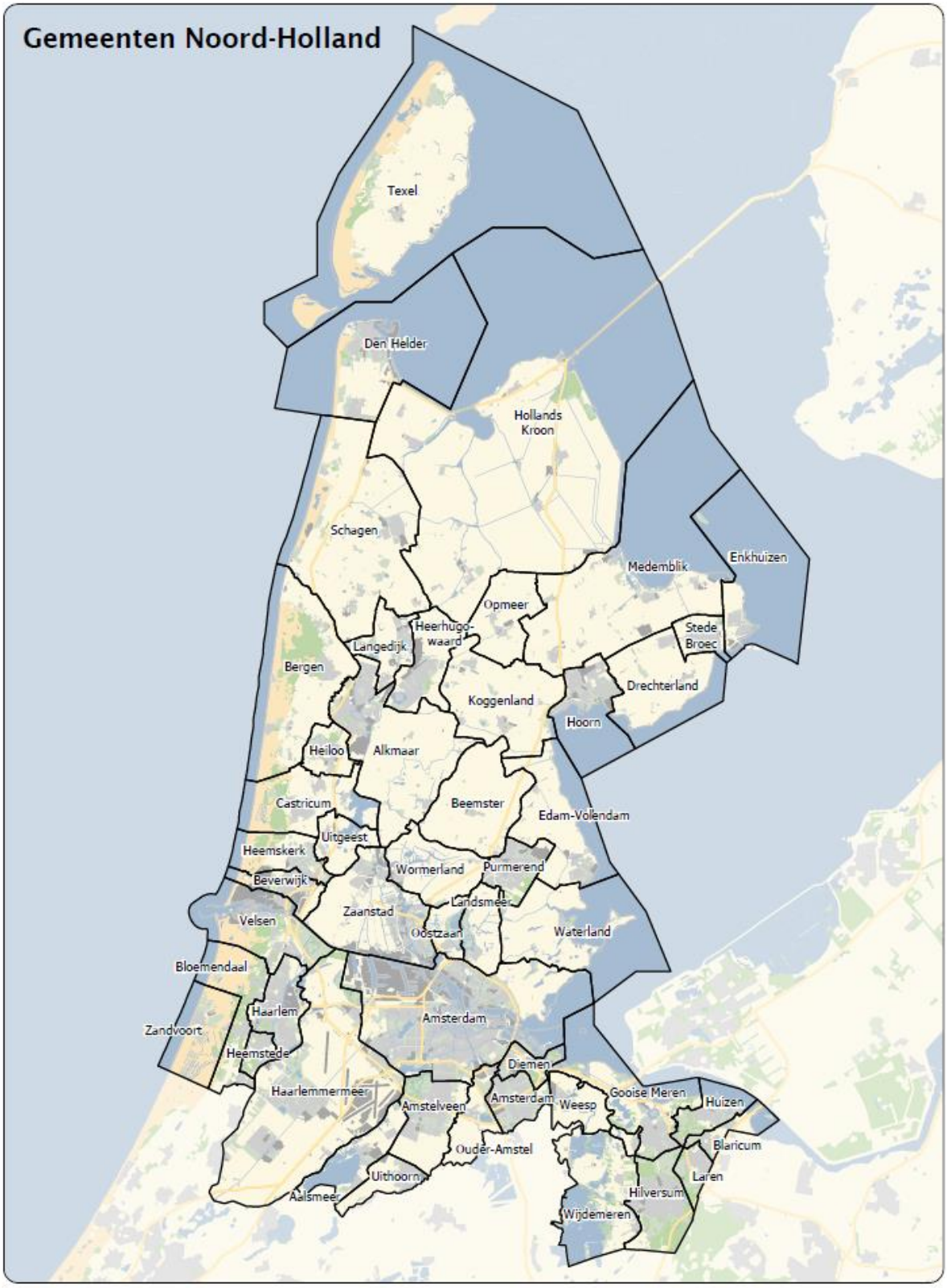
Website

www.noord-holland.nl

Algemene email

post@noord-holland.nl

6.4 Lijst met gemeenten

A	K
Aalsmeer	Koggenland
Alkmaar	L
Amstelveen	Landsmeer
Amsterdam	Langedijk
B	Laren
Beemster	M
Bergen (NH.)	Medemblik
Beverwijk	O
Blaricum	Oostzaan
Bloemendaal	Opmeer
C	Ouder-Amstel
Castricum	P
D	Purmerend
Den Helder	S
Diemen	Schagen
Drechterland	Stede Broec
E	T
Edam-Volendam	Texel
Enkhuizen	U
G	Uitgeest
Gooise Meren	Uithoorn
H	V
Haarlem	Velsen
Haarlemmermeer	W
Heemskerk	Waterland
Heemstede	Weesp
Heerhugowaard	Wijdemeren
Heiloo	Wormerland
Hilversum	Z
Hollandse Kroon	Zaanstad
Hoorn	Zandvoort
Huizen	

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. W. Kegel
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143679
kegelw@noord-holland.nl

Verzenddatum
- 6 OKT. 2020

Kenmerk
1492443/1492446

Uw kenmerk

Betreft: Bestedingsplannen bestemmingsreserves

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het besluit van ons college ter kennis waarin wij de bestedingsplannen voor de bestemmingsreserves hebben vastgesteld.

Toelichting
Bij de behandeling van de kaderbrief 2021 in PS heeft de portefeuillehouder Financiën toegezegd om uw Staten meer inzicht te geven in de staat van de reserves door middel van bestedingsplannen. Het bestedingsplan moet inzicht geven in de wijze waarop wij van plan zijn de doelen die PS gesteld hebben bij het instellen van de reserve te verwezenlijken en waaraan wij verwachten de middelen in de reserve uit te geven.

De bestedingsplannen zijn opgesteld vanuit de kaders die door de Staten zijn meegegeven in de kadernota reserves en voorzieningen 2018. De basis voor de invulling van het bestedingsplan vormt de doelstelling die in het instellingsbesluit van elke reserve is vastgelegd. Dit is waar mogelijk aangevuld met relevante beleidskaders en omgevingsfactoren die van invloed zijn op de aanwending van de reserve.

In financieel opzicht zijn de actuele standen van de reserves opgenomen, aangevuld met de geplande stortingen en/of overhevelingen in de komende jaren. Voor zover mogelijk is ook per reserve aangegeven voor welke activiteiten de middelen in de reserves plannen uitgewerkt worden. Omdat de bestedingsplannen een horizon van acht jaar hanteren is het niet in alle gevallen mogelijk om een financieel sluitend overzicht van activiteiten tot en met 2027 op te stellen. De concretisering van de activiteiten en het bijstellen van de

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

planningen vindt plaats via de reguliere planning- en controlcyclus waarin u besluit over het vaststellen en bijstellen van de begroting.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

Overzicht bestedingsplannen bestemmingsreserves

Inhoudsopgave

Bestedingsplan reserve Cofinanciering Europese projecten 2
Bestedingsplan reserve Bodemsanering....4
Bestedingsplan reserve Gezonde leefomgeving 7
Bestedingsplan reserve energietransitie....10
Bestedingsplan reserve Circulaire economie....13
Bestedingsplan reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad 14
Bestedingsplan reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling....16
Bestedingsplan reserve Klimaatadaptatie....18
Bestedingsplan reserve Waterrecreatie 20
Bestedingsplan reserve OV-Knooppunten 22
Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Havencomplexen 24
Bestedingsplan reserve Ruimtelijke Ontwikkeling 26
Bestedingsplan reserve Woonbeleid....28
Bestedingsplan reserve Woningbouw 30
Bestedingsplan reserve Mobiliteitsbeleid....32
Bestedingsplan reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden....34
Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Provinciale infrastructuur....36
Bestedingsplan reserve Innovatieprojecten mobiliteit 39
Bestedingsplan reserve Openbaar Vervoer Projecten 41
Bestedingsplan reserve Groen 43
Bestedingsplan reserve Groene uitweg 45
Bestedingsplan reserve Oostelijke Vechtplassen 47
Bestedingsplan reserve landschap 49
Bestedingsplan reserve cofinanciering Waddenzee 51
Bestedingsplan reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds) 53
Bestedingsplan reserve Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie 55
Bestedingsplan reserve Herstructurering bedrijventerreinen 57
Bestedingsplan reserve MKB instrumenten 59
Bestedingsplan reserve Duurzame Landbouw 61
Bestedingsplan reserve Europese landbouwprojecten landbouwsubsidies....63
Bestedingsplan reserve Go-gelden....65

Bestedingsplan reserve Cofinanciering Europese projecten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	1 Openbaar bestuur
Operationeel doel	1.4.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.771.058
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 4.000.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 2.798.000
Totaal beschikbaar	€ 6.973.058

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Nota Reserves en Voorzieningen 2004**

Ambitie: de provincie Noord-Holland benut ‘met verstand; optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.

Aanvullende informatie

Sinds 2007 stimuleert Noord-Holland met deze cofinanciering ondernemers om voor innovaties en duurzaamheid gebruik te maken van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Met deze Europese subsidies én de provinciale cofinanciering wordt mede uitvoering gegeven aan de provinciale beleidsdoelen. Daarnaast dragen deze projecten bij aan de regionale economie onder andere door de extra werkgelegenheid die hiermee gegenereerd wordt.

De Europese subsidieprogramma’s hebben een looptijd van zeven jaar. Het toekomstige EFRO subsidieperiode 2021-2027 moet nog door de Europese Commissie en het ministerie van EZK vastgesteld worden. Daarnaast wordt uit het EU herstelfonds – REACT-EU – in 2021 en in 2022 extra middelen beschikbaar gesteld voor de transitie naar een digitale en groene economie. Ook dit is door de Europese Commissie nog niet vastgesteld.

De provincie Noord-Holland is met de programma's Kansen voor West en Interreg actief betrokken bij de EFRO-subsidies. Het Europese Landbouw Fonds ELFPO waar o.a. de POP subsidies uit voortkomen valt buiten deze reserve.

Bij de kaderbrief 2021 is gekort op deze reserve, daar staat een storting van €4 miljoen uit het coalitieakkoord tegenover. Uit die €4 miljoen dienen ook de verplichte uitvoeringskosten voor de EFRO-subsidies bekostigd te worden, waardoor per saldo voor de periode 2021-2027 minder dan €3 miljoen beschikbaar is aan cofinanciering voor ondernemers die aanspraak willen maken op een Europese subsidie. Het is echter niet verplicht om te cofinancieren en het is ook niet zo dat zonder provinciale cofinanciering ondernemers geen Europese subsidie ontvangen. Projecten kunnen tussen de 40%-50% EFRO subsidie ontvangen, de rest moet met private of publieke, bv provinciale cofinanciering, aangevuld worden.

Gerelateerde besluitvorming

1. Het instellingsbesluit reserve cofinanciering Europese projecten en de Uitvoeringsregeling cofinanciering Europese projecten loopt tot eind 2020;
2. In het huidige coalitieakkoord is opgenomen dat er middelen worden gereserveerd voor het cofinancieren van Europese projecten;
3. In de begroting 2021 is verlenging van het instellingsbesluit 'Reserve cofinanciering Europese projecten' tot 31-12-2027 voorzien.
4. De Europese EFRO subsidieprogramma's 2021-2027 zijn nog niet door de Europese Commissie en het ministerie van EZK goedgekeurd. De verwachting is dat dat medio 2021 zal gebeuren. Hieruit vloeit een convenant voort en zal Noord-Holland samen met de andere zeven partners de uitvoeringskosten moeten bekostigen.
5. Er is geen verplichting vanuit de Europese Commissie dat nationale of decentrale overheden Europese subsidies mede cofinancieren. Noord-Holland stimuleert ondernemers al vanaf 2007 met cofinanciering om gebruik te maken van Europese subsidies;

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Lopende cofinancieringsaanvragen Europese projecten 2019 en 2020	€ 2.764.416
2.	Te reserveren bijdrage uitvoeringskosten Europese subsidieprogramma's periode 2020-2027	€ 1.300.000
3.	Te reserveren Cofinanciering Europese projecten in de periode 2021-2027	€ 2.900.000
	Totaal	€ 6.964.416

Bestedingsplan reserve Bodemsanering

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgen.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.1.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 25.720.661
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 5.396.000
Totaal beschikbaar	€ 31.116.661

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2017**

De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt).

Aanvullende informatie

Het wettelijk kader voor de uitvoering van bodemtaken door de provincie en voor het landelijk bodemconvenant is de Wet bodembescherming (Wbb) . Vanaf 2022 wordt de Omgevingswet het wettelijk kader en zullen de uit te voeren taken veranderen. De verantwoordelijkheid voor verontreiniging in de bovengrond gaat over naar de gemeenten. Provincies houden een verantwoordelijkheid voor de aanpak van verontreinigd grondwater en de bodemtaken voor complexe bedrijven. Deze verantwoordelijkheid heeft vanaf 2022 ook betrekking op het grondwater in Amsterdam, Haarlem, Zaanstad en Alkmaar.

Verder blijft de provincie ook na 2021 verantwoordelijk voor de uitvoering van onder de Wbb gestarte en beschikte projecten. Bodemsaneringsprojecten kennen vaak een meerjarige uitvoeringsfase, gevolgd door een beheerfase van soms tientallen jaren. Dit betekent dat de beschikbare middelen voor bijvoorbeeld de

aanpak van spoedlocaties, gebiedsgericht grondwaterbeheer en nazorg en beheer van oude bodemverontreinigingen over een periode van 30 jaar of soms nog langer ingezet zullen worden.

Momenteel is een landelijk bestuursakkoord Bodem 2022-2026 in voorbereiding. Naar verwachting zal dit akkoord in 2021 gesloten worden. Voor 2021 worden afspraken gemaakt over een overbruggingsjaar. Verwacht wordt dat financiële afspraken uit het huidige convenant de basis vormen voor te maken afspraken voor 2021. De bedoeling is dat hierover meer duidelijkheid wordt verkregen in oktober 2020.
In 2021 zal duidelijk zijn hoeveel DUB de provincie voor uitvoering van het bestuursakkoord 2022-2026 ontvangt. De verwachting is dat dit ongeveer €0,5 mln per jaar zal zijn. De belangrijkste onderwerpen voor de provincie in het nieuwe akkoord zijn naar verwachting: (gebiedsgericht) grondwaterbeheer, zeer zorgwekkende stoffen (m.n.. PFAS) en loodverontreiniging.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet was aanvankelijk voorzien op 1 januari 2021. Het uitstel tot 2022 betekent, dat de provincie onder de Wbb in het overbruggingsjaar 2021 nog verantwoordelijk is voor alle taken genoemd in het provinciaal uitvoeringsprogramma Landelijk bodemconvenant 2016-2020 en dat de mogelijk voor derden om voor sommige taken subsidie aan te vragen in beginsel verlengd zou moeten worden van 31 december 2020 tot 31 december 2021

De belangrijkste bodemtaken betreffen de aanpak van spoedlocaties bodemsanering, hierover wordt GS jaarlijks geïnformeerd, en gebiedsgericht grondwaterbeheer.
In verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn gemeenten momenteel bezig hun bodeminformatiesystemen te inventariseren om na te gaan of er potentiële spoedlocaties zijn, die nog onder de Wbb verantwoordelijkheid van de provincie vallen en toegevoegd moeten worden aan de huidige lijst van spoedlocaties van de provincie. Ook landelijk PFAS onderzoek kan leiden tot extra spoedlocaties. De omvang van het taakveld spoedlocaties voor de komende jaren is derhalve nog onzeker. Op basis van een eerste inschatting is de verwachting, dat het thans beschikbare budget in aanvulling met het de komende jaren te ontvangen DUB budget voldoende zal zijn.

Gebiedsgericht grondwaterbeheer is vooral in 't Gooi belangrijk. De provincie voert hier al jaren met gemeenten, waterschap en waterleidingbedrijven een omvangrijk beheerprogramma uit. Dit beheer is nog zeker 30 jaar nodig. Hiervoor zijn naar verwachting voldoende financiële middelen beschikbaar. Deze middelen komen niet alleen uit DUB, maar ook uit bijdragen van de andere partijen en uit afkoopafspraken met derden.

Er is bij de diverse activiteiten in de ramingen geen rekening gehouden met tegenvallers en geen risicobudget per activiteit gereserveerd, maar er is een risicobudget voor het gehele programma opgenomen. Dit maakt het mogelijk er rekening mee te houden dat tegenvallers bij de ene activiteit opgevangen kunnen worden door meevallers bij een andere activiteit, waardoor uiteindelijk minder budget gereserveerd hoeft te worden.

Gerelateerde besluitvorming

- Provinciaal uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020
- Bodemsanering Noord-Holland 2017, uitvoeringsregeling subsidie.
- Voortgang uitvoering Convenant bodem en ondergrond 2016-2020

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2016-2020 en verplichtingen op basis van beschikkingen Wet bodembescherming: • Aanpak spoedlocaties bodemsanering • Gebiedsgericht grondwaterbeheer • Diffuse verontreinigingen (bv lood) • Nieuwe bedreigingen – Zeer zorgwekkende Stoffen (bv PFAS) • Sanering Waterbodems • Nazorg en beheer oude bodemverontreiniging (inclusief voormalige stortplaatsen) • Warme overdracht – ondersteuning gemeenten met betrekking tot taken Omgevingswet • Opvangen risico's • Vrije ruimte. Totaal	€ 7.155.000 € 8.340.000 € 1.880.000 € 1.100.000 € 4.037.000 € 3.857.000 € 1.340.000 € 2.500.000 € 907.661 € 31.116.661

Bestedingsplan reserve Gezonde leefomgeving

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.1.6
Saldo per 1 januari 2020	€ 0
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 14.200.000
Totaal beschikbaar	€ 14.200.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2020**

Om de ambities op het gebied van de leefbaarheid waar te kunnen maken, wordt een programma ‘Gezonde Leefomgeving’ opgezet. Hierbij wordt onder andere ingezet op meer structureel onderzoek naar gezondheid en het monitoren van de omgevingskwaliteit (o.a. lucht, geluid, geur). Ook onderwerpen als de sanering van asbestdaken en het terugdringen van geluidsoverlast door provinciale wegen vallen hieronder. Dit zal worden aangevuld met extra activiteiten op het vlak van toezicht en handhaving bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord ‘Duurzaam doorpakken!’ is aangegeven dat het bevorderen van een gezonde leefomgeving vraagt om een programmatische aanpak en een financiële impuls in de vorm van een leefbaarheidsfonds van in totaal € 14,2 miljoen, waarvan € 13,2 mln in deze collegeperiode. De ambities zijn verder uitgewerkt in een plan voor het Programma Gezonde Leefomgeving. GS hebben dit programmaplan op 12 mei 2020 vastgesteld. Dit plan is op 22 juni 2020 besproken in de commissie NLG. De beschikbare middelen worden ingezet op vier onderdelen, te weten gezondheidsonderzoeken (€ 2,5 miljoen), monitoring van de omgevingskwaliteit (€ 2,5 miljoen), een uitvoeringsregeling (€ 7,5 miljoen) en overige maatregelen (€700.000,-). In de commissievergadering NLG van 22 juni 2020 is afgesproken de bij het

programma behorende uitvoeringsregeling apart te bespreken. Deze is door GS op 8 september 2020 in concept vastgesteld en zal na bespreking met de commissie NLG worden uitgewerkt.
De uitvoeringsregeling is bedoeld voor het ondersteunen van initiatieven van derden. Waar mogelijk wordt daarbij naar cofinanciering gezocht, zodat een 'multipliereffect' optreedt. Een belangrijk deel van uitvoeringsregeling wordt ingezet te behoeve van maatregelen door bedrijven en gemeenten. Daarnaast bestaat de mogelijk om subsidie aan te vragen voor monitoringprojecten door inwoners en scholen.

Naast de budgetten voor onderzoek en monitoring en het budget voor de uitvoeringsregeling is er € 1.700.000,- beschikbaar voor 'overige maatregelen'. Dit biedt de mogelijkheid om gericht bij te dragen aan concrete maatregelen die nu nog niet in beeld zijn. Omdat we werken met een jaarlijks uitvoeringsplan van het programma, is er ruimte om in te spelen op actualiteiten en kunnen er al gaande nieuwe accenten worden gelegd. Het in het programmaplan opgenomen bedrag van € 700.000,- is opgehoogd naar € 1.700.000,-, omdat naast de € 13.2 mln voor deze collegeperiode (2020-2023) nog € 1 mln beschikbaar is ter overbrugging in een volgende periode (2024). Deze € 1 mln is daarom toegevoegd aan het onderdeel 'overige maatregelen'.

Gerelateerde besluitvorming

- 12-05-2020: GS Besluit inzake programmaplan Gezonde Leefomgeving, kenmerk 1336074/1336805
- 08-09-2020: GS besluit inzake concept uitvoeringsregeling Gezonde Leefomgeving, kenmerk 1476546/1477221

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Gezondheidsonderzoeken, o.a.: – Zeer zorgwekkende stoffen – Ultrafijnstof	2.5 mln
2.	Monitoring omgevingskwaliteit – Project Hollandse Luchten – eNose-netwerk	2.5 mln
3.	Uitvoeringsregeling 1A. Zware industrie – maatregelen 1B. Zware industrie – onderzoek 2A. Ondersteunen van gemeenten bij aangaan Schone Lucht Akkoord 2B. Ondersteunen van gemeenten bij activiteiten uitvoering Schone lucht akkoord 2C. Ondersteunen van gemeenten bij ambities gezonde leefomgeving in ruimtelijke planontwikkeling 3. Monitoring - opzetten van een lokale meetgemeenschap, waaronder scholen	7.5 mln
4.	Overige maatregelen – onvoorziene en/of actuele zaken	1.7 mln
	Totaal	14.2 mln.

Toelichting

1. Gezondheidsonderzoeken
In 2020 start het vervolgonderzoek naar gezondheid in de IJmond. Hiervoor is € 1 miljoen gereserveerd. Voor nieuwe onderzoeken op andere locaties is € 0,5 miljoen beschikbaar voor de jaren 2021 t/m 2023. Voor nieuwe onderzoeken zal te zijner tijd een inhoudelijk voorstel worden voorgelegd aan GS en PS van de provincie Noord-Holland.

2. Monitoring omgevingskwaliteit
De pilotfase van het project Hollandse Luchten loopt tot en met juni 2020. Hiervoor is reeds budget beschikbaar binnen de staande begroting. De pilotfase wordt afgesloten met een evaluatie en een voorstel voor uitbreiding van het project met nieuwe locaties. Hiervoor is € 0,2 miljoen in 2020 gereserveerd en € 0,5 miljoen jaarlijks in de daaropvolgende jaren. Daarnaast is er € 0,2 miljoen per jaar begroot voor de voortzetting van het eNose-netwerk dat gebruikt wordt om geuroverlast en varend ontgassen in het Noordzeekanaalgebied te monitoren.

3. Uitvoeringsregeling
Om initiatieven van derden te ondersteunen, wordt een uitvoeringsregeling opgesteld. Over de looptijd van het programma is voor deze uitvoeringsregeling in totaal € 7,5 miljoen beschikbaar. Waar mogelijk wordt daarbij cofinanciering gezocht, zodat een 'multipliereffect' optreedt. Medio 2020 wordt naar verwachting de eerste tranche opengesteld. Vervolgens bekijken we per jaar of het wenselijk is om de criteria en/of subsidieplafonds voor de verschillende onderdelen aan te passen. De uitvoeringsregeling is vooral bedoeld voor spoor 3 (Maatregelen), eventueel aangevuld met monitoringprojecten door derden.

4. Overige maatregelen
Vraagstukken op het gebied van milieu, gezondheid en gezonde leefomgeving kennen een bepaalde mate van onvoorspelbaarheid. Denk bijvoorbeeld aan het optreden van de grafietregens bij Tata Steel of de PFAS-problematiek. Om die reden wordt een deel van het budget gereserveerd om te kunnen inspelen op actualiteiten.

Bestedingsplan reserve energietransitie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.2.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 22.208.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 36.850.000
Totaal geraamde onttrekkingen (klimaatadaptatie en maritiem cluster Kop van Noord-Holland)	€ 1.220.000
Totaal beschikbaar	€ 57.838.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).

Aanvullende informatie

Het energietransitie beleid van PNH is onderdeel van het Actieprogramma Klimaat en valt uiteen in vijf hoofdonderwerpen: Waterstof, Warmtetransitie, RES (inclusief wind- en zonnebeleid), Energie Infrastructuur en Verduurzaming Provinciaal bezit. Hiervoor worden aparte strategieën ontwikkeld, die in november 2020 worden aangeboden aan PS.

Financiering van deze onderwerpen vindt onder andere plaats vanuit de reserve energietransitie. Denk daarbij aan onderzoek naar de ondergrond om geothermie mogelijk te maken, de proceskosten voor de RESsen, ruimtelijke onderzoeken ter voorbereiding op de aanpassing en uitbreiding van de infrastructuur en het ontwikkelen en beschikbaar stellen van relevante data en kennis, zoals het warmtebronnenregister. Maar ook het verduurzamen van de infra en de gebouwen van PNH.

De reserve is opgebouwd uit twee delen: € 36,85 miljoen die in het coalitie-akkoord beschikbaar is gesteld, en € 20,988 miljoen die nog in de vorige coalitieperiode beschikbaar is gesteld. In totaal € 57,838 miljoen.

De bedragen die in de tabel 'geplande activiteiten' zijn opgenomen, zijn indicatief. Er zijn veel plannen in voorbereiding en een nauwkeuriger opgave van de kosten kan pas in de loop der tijd aangegeven worden.

Gerelateerde besluitvorming

- Uitv. programma Wind op Land 2011, Voordracht: 2011-123
- subsidie-regeling voor gemeentes voor opstellen wijk-uitvoerings-plannen voor warmte-transitie, voordracht 2018-58
- CO2-monitoring, terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, met name CO2, voordracht 2017-29
- Versterken CO2 infrastructuur door bijdrage te leveren aan (1) afvangst CO2 installatie Meerlanden, Haarlemmermeer, (2)OCAP, 1102069/1102081
- ZON: Stimulering Zonne-energie 1278586/1278589
- Seismisch onderzoek in MRA regio ivm mogelijkheden voor Geothermie bronnen 1278459/1278460
- Energie neutraal maken eigen organisatie, coalitieakkoord
- Voortzetten van het Servicepunt Duurzame Energie voor komende 5 jaar, 1372536/1372538
- Regionale Energie Strategieën 1.0
- Actieprogramma klimaat obv coalitieakkoord
- Visie-ontwikkeling Ondergronds Aqua-Geo en WKO. Uitkomst bepaalt of nadere besluitvorming, obv coalitieakkoord
- Regiodeal, 1360086/1360087
- Zonneakkers Schiphol, obv coalitieakkoord

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Waterstof ontwikkelen strategie, proceskosten, (ruimtelijk) onderzoek en vervolgopdrachten	€ 3.000.000
2.	Warmtetransitie CO2 infrastructuur, Geothermie, Servicepunt Duurzame Energie, Visie-ontwikkeling Ondergronds Aqua-Geo en WKO, warmtebronnen register Regiodeal	€ 25.000.000

3.	Regionale Energie Strategieën (RES) (inclusief zonne- en windbeleid), zonneakkers Schiphol	€ 9.000.000
4.	Energie Infrastructuur follow up systeemstudie, afstemming met netbeheerders, ontwikkelen visie geïntegreerd energiesysteem, ondersteuning pilots.	€ 13.838.000
5.	Verduurzaming Provinciaal bezit	€ 7.000.000
	Totaal	€ 57.838.000

Bestedingsplan reserve Circulaire economie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.2.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 687.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 1.150.000
Totaal beschikbaar	€ 1.837.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel uitvoering te geven aan de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie, zoals vastgesteld in 2017, voor het uitvoeringsjaar 2019. De Uitvoeringsagenda geeft concrete invulling aan de Ontwikkelagenda circulaire economie “We maken het rond” uit 2017

Aanvullende informatie

Gerelateerde besluitvorming

In de Actieagenda Circulaire Economie 2021 – 2025 zal worden aangegeven hoe deze reserve tot besteding zal komen. Deze Actieagenda wordt 1 december 2020 aan GS voorgelegd. In januari 2021 volgt de behandeling in de commissie M&B en daarna zal de definitieve vaststelling van het Actieprogramma plaatsvinden in GS (januari of februari 2021)

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Actieagenda Circulaire Economie 2021 - 2025	€ 1.837.000

Bestedingsplan reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.2.3

Saldo per 1 januari 2020	€ 1.393.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 100.000
Totaal beschikbaar	€ 1.493.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit (Begroting 2019 voordracht 60-2018)

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Deze activiteiten geven invulling aan de faciliterende rol van provincies zoals deze is afgesproken in het *Energieakkoord voor duurzame groei* (2013) en haar opvolger het *Klimaat- en energieakkoord* (juli 2018).

Aanvullende informatie

Met het programma *Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland* stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties hun woningen te verduurzamen. Het programma is in 2018 vastgesteld, heeft een looptijd van 3,5 jaar en voor de uitvoering hebben PS € 10.181.000 beschikbaar gesteld, toen nog in de reserve Actieprogramma 2010.

Met het beschikbaar gestelde budget worden de volgende activiteiten ondersteund:

- Het opzetten en uitvoeren van energieloketten door gemeenten waar woningeigenaren advies kunnen krijgen over woningverduurzaming.
- Het ontwikkelen van activiteiten om woningeigenaren te stimuleren de geadviseerde verduurzamingsmaatregelen uit te laten voeren.
- Het in de praktijk testen van vier alternatieve financieringsvormen voor woningverduurzaming.
- Het ontwikkelen en uitvoeren van duurzaamheidsinitiatieven van burgercollectieven, zoals collectieve zonnestroomsystemen. Mogelijk is het beschikbare budget in 2020 volledig besteed.
- Activiteiten waarbij woningbouwcorporaties worden gestimuleerd beter met elkaar samen te werken en met gemeenten af te stemmen op het vlak van verduurzaming van corporatie bezit.

Diverse subsidieontvangers geven aan dat de coronacrisis de uitvoering van projecten belemmert. Het voornemen is om de termijn waarbinnen projecten moeten zijn afgerond met een jaar te verlengen, waardoor het programma in 2022 doorloopt.

Gerelateerde besluitvorming

Programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland
12/12/2017 999181/999189

In de begroting 2019 is deze reserve ingesteld. De reserve is gevoed met middelen uit de per 1 januari 2019 opgeheven reserve Actieprogramma 2010 voor verduurzaming bestaande woningbouw. In 2019 is er in totaal € 9.345.680 gestort in deze reserve en er is € 7.952.000 onttrokken aan de reserve.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland 12/12/2017 999181/999189 • P1 Versterking ondersteuningsprogramma energie • P2 Ontwikkelen energieadvies software • P3 Ondersteuning lokale duurzame energie coöperaties • P4 Ondersteuning Innovatieve financieringsvormen Corporaties • C1 Kennisontwikkelingsprogramma corporaties	1.493.000

Bestedingsplan reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.1.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 28.130.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 770.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 1.370.000
Totaal beschikbaar	€ 27.530.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit (Zomernota 2016)

Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten en kustontwikkeling.
Dijkversterkingen en kustontwikkelingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders en/of regionale overheden/partners. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie, regionale partners en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of kustontwikkeling eventueel met een hieraan gerelateerd op te stellen ruimtelijk kwaliteitsprogramma.

Aanvullende informatie

2016
In het instellingsbesluit van de reserve Meekoppelkansen staat de volgende omschrijving mbt de stortingen:

- De storting bedraagt € 15 miljoen uit het coalitieakkoord (€ 3.750.000 per jaar in 2016 t/m 2019), € 4.726.872 uit de reserve Actieprogramma 2010, onderdeel Uitvoeringsprogramma Kust en € 500.000 uit de Reserve Groen.
- Bij het coalitieakkoord is € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor (co)financiering van meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingen zoals de Markermeerdijken, Waddenzeedijken Texel en de Afsluitdijk. Op 3 juni 2011 hebben PS ingestemd met het inzetten van € 9.685.550 van het Uitvoeringsprogramma Kust voor extra ruimtelijke kwaliteit gekoppeld aan dijkversterkingen. Een deel hiervan, € 4.7 miljoen, wordt overgeheveld naar de Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen. De € 500.000 uit de reserve Groen is bestemd voor natuurinrichting van de vooroeverdijk.

2019
Storting in Reserve voor Ecologische maatregelen van €150.000. Bijdrage economische maatregelen.

In 2019 zijn de reserves Exin-H, Twin-H en het Actieprogramma opgeheven, in deze reserves zat nog € 9.167.399 bestemd voor dijkversterkingen en kustontwikkeling. Dit is gestort in deze reserve.

2020 – 2022
Storting in de Reserve voor Identiteit kustplaatsen IJsselmeer van € 200.000.

2020
Storting in de Reserve voor Decentralisatie Uitkering Erfgoed Deal meicirculaire 2020 van € 570.000.

Beleidsnota's

- Meekoppelkansen Markermeerdijken voordracht 2016-46
- Kust op Kracht/ Zwakke Schakels GS 5-12-2017
- Ecologische Maatregelen Markermeer Voordracht 2017-79

Gerelateerde besluitvorming

- uitvoering Waterwet/Overstromingsrisicobeheerplan (EU-ROR)
- Watervisie 2016-2021
- Omgevingsvisie NH2050
- PS-Voordracht 2015-68 regionale ambities gekoppeld aan de versterking van de Markermeerdijken
- Aanvullende brief van GS aan PS in 2017 ((nr. 378735/940986)

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Ambitieprogramma Markermeerdijken • Meekoppelkansen Markermeerdijken • Ecologische Maatregelen Markermeer • Dijkversterking Durgerdam en Katwoude • Erfgoeddeal	23.009.000

	• Proceskosten	
2.	Overige meekoppelkansen, dijkversterkingen • Kust op Kracht • Afsluitdijk • IJsselmeergebied (kustontwikkeling) • Den Oever–Den Helder • Prins Hendrikzanddijk Texel	4.521.000
	Totaal	27.530.000

Bestedingsplan reserve Klimaatadaptatie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.1.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 0
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 5.320.000
Totaal beschikbaar	€ 5.320.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit (Begroting 2020)

De reserve heeft al doel:
-Vormgeven eigen klimaatadaptatiebeleid en eigen klimaatadaptatieprojecten, opstellen integraal waterplan, cofinanciering aanvullend klimaatonderzoek, verbinden met andere provinciale opgaven (bv.: biodiversiteit, KRW, OV-knooppunten, etc.),
- Cofinanciering Deltaprogramma's. Conform afspraken die zijn vastgelegd in het landelijke bestuursakkoord Klimaatadaptatie (projecten wateroverlast, droogte, hittestress, overstromingen en meekoppelkansen),
- Cofinanciering klimaatadaptatieprojecten van derden (o.a. waterschappen, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven).
- Cofinanciering van digitaal beter beschikbaar maken klimaatgegevens voor inwoners en bedrijven (o.a. overstromings-wateroverlast gegevens).

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord 2019 – 2023 is er € 5,1mln. beschikbaar gesteld voor klimaatadaptatie,

Er was al budget beschikbaar gesteld in de reserve Energietransitie voor klimaatadaptatie, het restant van dit budget; € 220.000 is gestort in de reserve Klimaatadaptatie.

Gerelateerde besluitvorming

- *UvR fysieke uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie (Verseon 1357939) € 3 miljoen*
- *UvR onderzoek klimaatadaptatie (Verseon 1357939) € 300.000*
- *Uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie € 2 miljoen*

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	subsidieregeling (UVR) ten behoeve van: Fysieke uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie provincie Noord-Holland; Onderzoek uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie	3.300.000
2.	Proceskosten	500.000
3.	*(Regionale) cofinanciering impulsregeling klimaatadaptatie Rijk*	1.500.000

	Totaal	**5.300.000**

Bestedingsplan reserve Waterrecreatie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In het geval van de Reserve Waterrecreatie lopen de stortingen door tot na de weergegeven periode (tot 2030), en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.2.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 4.890.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 14.248.000
Totaal beschikbaar	€ 19.138.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2015**

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.

Aanvullende informatie

De basis voor de geraamde bestedingen uit de Reserve Waterrecreatie vormen de visie Waterrecreatie 2030 en het Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie.

Per 1 januari 2020 resteerde er € 4.890.000,- in deze Reserve.

In 2020 is er € 2.000.000,- in de reserve Waterrecreatie bijgestort. Voor de jaren 2021 t/m 2024 is er een storing van € 1.562.000,- geraamd. Dit bedrag was oorspronkelijk € 2.000.000,- per jaar, maar is bij de taakstelling Reserve naar beneden bijgesteld. Voor de jaren 2025 t/m 2027 is er een storting van € 2.000.000,- per jaar geraamd. Dit totaal maakt dat de stortingen in de Reserve Waterrecreatie voor de periode 2020 t/m 2027 uitkomt op € 14.248.000,-.

Gerelateerde besluitvorming

- Visie Waterrecreatie 2030, vastgesteld door Provinciale Staten op 3 oktober 2016;
- Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2016-2019, vastgesteld door Gedeputeerde Staten in oktober 2016;
- 1e begrotingswijziging 2020, vastgesteld op door PS op 9 maart 2020.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	• Uitvoeringsregeling Waterrecreatie 2021 t/m 2027.	€ 7.449.800,-
2.	• Samenwerkingsovereenkomst waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied Procesgeld en investeringsgeld voor de jaren 2020 t/m 2022	€ 543.300,-
3.	• Bijdrage aan samenwerkingsproject 'Varen doe je samen', voor de jaren 2020 t/m 2027 € 13.300,- per jaar.	€106.400,-
4.	• Durfsporten - zonering. Voor de jaren 2020 t/m 2022 is hiervoor € 30.000,- per jaar gereserveerd. Voor de jaren 2023 t/m 2027 € 100.000,- per jaar.	€ 590.000,-
5.	• Aquapunctuurpunten buiten UVR en meekoppelkansen. Reservering voor de jaren 2020 t/m 2027	€ 3.500.000,-
6.	• Innovatiebudget. Voor de jaren 2020 t/m 2027 is hiervoor € 100.000,- per jaar gereserveerd.	€ 800.000,-
7.	• Restant UVR RPOW (Recreatief Personenvervoer Over Water). Aanvragen uit restant UVR, zijn 1e kwartaal 2020 afgehandeld.	€ 1.038.000,-
8.	• Bijdrage aan Boerenverdrietsluis. Verwerkt in de eerste begrotingswijziging waarover PS op 9 maart 2020 hebben besloten	€ 3.000.000,-
9.	• Bijdragen aan diverse projecten mbt waterrecreatie. Bijdragen zijn verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2020 waarover PS op 9 maart 2020 hebben besloten.	€ 213.500,-
10.	• Proceskosten (communicatie, congressen, inhuur projecten etc.) voor de jaren 2020 t/m 2027	€ 1.897.000,-
	TOTAAL	€ 19.138.000

Bestedingsplan reserve OV-Knooppunten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming.

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.4.1
Saldo per 1 januari 2020 OV-knooppunten	€ 7.148.738
Totaal stortingen OV-knooppunten 2020 - 2027	€ 3.397.500
Totaal stortingen OV-fonds 2020 – 2027	€ 20.000.000
Totaal beschikbaar	€ 30.546.238

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van cofinanciering van projecten die een goede bijdrage te leveren aan de totale knooppuntontwikkeling. Het gaat veelal om complexe gebiedsontwikkelingen die langdurige trajecten kennen met meerdere (co)financiers. Hiervoor gelden randvoorwaarden en is een toetsingskader met heldere criteria opgesteld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanvraag.

Aanvullende informatie

- In 2019 is het budget van het OV-fonds toegevoegd aan de reserve OV-knooppunten. De naam van de reserve is toen echter niet aangepast. Dit zal bij de laatste begrotingswijziging 2020 plaatsvinden.
- Ook het hierboven beschreven doel van de reserve zal in overeenstemming worden gebracht met het nieuwe beleid.
- De reserve bestaat uit het budget van het OV-fonds en het investeringsbudget OV-knooppunten uit de vorige coalitieperiode.

- In het Coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken 2019-2023 is besloten een OV-fonds in te stellen met als doel woon- en werkgebieden duurzaam met elkaar te verbinden.
- Op 7 juli 2020 is het Bestedingsplan OV-fonds door GS vastgesteld. In dit bestedingsplan wordt aangegeven hoe de drie bouwstenen 'OV en Ketenaanpak', 'Programma OV-Knooppunten' en 'Regionale OV-Toekomstbeeld' gezamenlijk aan het doel bijdragen, inhoudelijk samenkomen en hoe de middelen op een transparante, efficiënte en doelmatige wijze kunnen worden besteed.
- In het Bestedingsplan OV-fonds is een prioritering aangebracht, waarbij de integrale opgave, bijdrage aan de doelen, urgentie en draagvlak leidend zijn.
- Het Bestedingsplan OV-fonds is op 14 september vastgesteld door PS.
- Bij bovengenoemd Bestedingsplan is ook een projectenlijst toegevoegd met kansrijke integrale projecten, waarbij we als samenwerkingspartner betrokken zijn.
- Het gaat hier om complexe gebiedsontwikkelingen die langdurige trajecten kennen met meerdere samenwerkingspartners en (co)financiers. Mede om deze reden is het Bestedingsplan OV-fonds flexibel en adaptief van aard. Op die manier is het ook mogelijk om in te spelen op urgente (nieuwe) ontwikkelen.

Gerelateerde besluitvorming

OV-fonds

- Op 7 juli 2020 hebben GS het Bestedingsplan OV-fonds vastgesteld (1413429/1413431).
- Op 14 september 2020 hebben PS het Bestedingsplan OV-fonds vastgesteld.

- *OV-knooppunten*

  Sinds de Structuurvisie Noord-Holland 2040 (2010) is verdichting rondom OV-knooppunten één van de beleidsthema's. In de jaren hierna werd OV-knooppunten een programma, werden de uitgangspunten uit MaakPlaats! (2013) leidraad voor het beleid en is de notitie 'OV-knooppunten: strategie per corridor' vastgesteld (2015). In 2016 volgde de notitie 'Doelstellingen en monitor en in 2017 is een investeringsbudget beschikbaar gekomen.

- Op 26 september 2017 hebben PS ingestemd met de voordracht Middelen OV-knooppunten;
- Op 29 mei 2018 hebben GS besloten subsidie te verlenen aan knooppunt Castricum (934343/1081227);
- Op 11 december 2018 hebben GS besloten bij te dragen aan knooppunt Heerhugowaard (1153882/1153883);
- Op 18 december 2018 hebben GS besloten bij te dragen aan knooppunten Kogerveld (fase1) en Zaandijk Zaanse Schans (1158924/1158932);
- Op 5 november 2019 hebben GS besloten subsidie te verlenen aan knooppunt Heerhugowaard 1153882/1292972);
- Op 30 juni 2020 hebben GS besloten subsidie te verlenen aan knooppunten Kogerveld (fase 1) en Zaandam (Mauritsbuurt) (1153882/1434451);
- Op 26 mei 2020 hebben GS het programmaplan *Strategie Programma OV-knooppunten 2019-2023* vastgesteld (1413429/1413431);
- Op 7 juli 2020 hebben GS het Bestedingsplan OV-fonds vastgesteld. Hierin zijn ook de middelen van OV-knooppunten opgenomen (1413429/1413431).

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	OV-knooppunten Zaandam Kogerveld (Hofwijk Noord) en Zaandam (Mauritsbuurt)	3.000.000
2.	*Zaandijk Zaanse Schans*	5.000.000
3.	*Kogerveld Fase 2*	2.546.000
4.	OV-fonds 2020-2024	20.000.000
	Totaal	30.546.000

Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Havencomplexen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	3.4.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 9.704.105
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 250.000
Onttrekking reserve (Cofinanciering Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland)	€ 1.000.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 3.929.000
Totaal beschikbaar	€ 5.025.105

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2015**

Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie

Aanvullende informatie

Subsidieregeling duurzame zeehavens is in 2019 afgerond.. Hiervan is een restant teruggekomen in de reserve Duurzame Zeehavens die bij de LWB 2019 is gestort in de reserve ontwikkeling Havencomplexen. Samen met de restant middelen vanuit de reserve ontwikkeling Havencomplexen kan de subsidieregeling opnieuw opgesteld worden. Deze is nu in ontwikkeling en wordt in november aan GS ter besluitvorming voorgelegd.

Gerelateerde besluitvorming

Voorbereidingskosten Energiehaven zijn maximaal € 780.000,-GS besluit 10 maart 2020 1182778/1383268

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoeringregeling Duurzame Zeehavens	€ 4.245.105
2	Voorbereidingskosten energiehaven	€ 780.000
	Totaal	€ 5.025.105

Bestedingsplan reserve Ruimtelijke Ontwikkeling

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.4.4
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.339.510
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 342.000
Totaal beschikbaar	€ 4.997.510

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor en bijdragen aan diverse ruimtelijke ontwikkelingen, zoals Bloemendalerpolder en De Kop Werkt.

Aanvullende informatie

Uit deze reserve worden nog twee subsidies verleend nl (61983/106781):

- GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage € 2.840.000
- Gemeente Weesp; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls Openbare Voorzieningen – Brede School € 2.157.000

Na verlening van deze subsidies kan deze reserve worden opgeheven, het restant van de reserve komt dan in de algemene middelen.

Gerelateerde besluitvorming

GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage

€ 2.840.000. De definitieve subsidie wordt in september 2020 aangevraagd door de GEM Bloemendalerpolder CV. Onze opmerkingen van de concept subsidieaanvraag van 17 juli 2020 worden daarin verwerkt. Het is waarschijnlijk dat het definitieve subsidiebedrag zal worden vastgesteld op € 2.500.000.

Gemeente Weesp; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls Openbare Voorzieningen – Brede School

€ 2.157.000. Subsidie is verleend op 19 juni 2020 (1423921/1440053). Op 28 augustus 2020 is uitstel verleend (1423921/1481749). De opening van de school zal plaatsvinden op 1 maart 2021 ipv na de kerstvakantie. In de afgelopen periode was minder personeel beschikbaar in de bouw (i.v.m. Covid-19) en kon niet alles op tijd geleverd en/ of gerealiseerd worden.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage	2.500.000
2.	Gemeente Weesp; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls Openbare Voorzieningen – Brede School	2.157.000
	Totaal	4.657.000

Bestedingsplan reserve Woonbeleid

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.5.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.907.392
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 250.000
Totaal beschikbaar	€ 6.157.392

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om door middel van afstemming en regionale programmering bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.

Aanvullende informatie

De reserve is ingesteld bij de begroting 2019. Hiervoor was voor dit doel geld beschikbaar in de reserve Actieprogramma 2010 en de Reserve TWIN-H. Voor de Uvr Woonvisie, stimulering CPO, Provinciale Woonvisie en Stedelijke Vernieuwing.

Het voorstel is om het restant van de Uvr Woonvisie en Zelfbouw te gebruiken voor de woonakkoorden. De verwachting is dat er dit jaar nog € 950.000 wordt uitgegeven, het restant komt dan uit op € 2,085 miljoen.

In de Provinciale woonagenda (1353159/1379237) is € 2 miljoen gereserveerd voor de Uvr woonakkoorden, € 800.000 voor opdrachten en onderzoek woonakkoorden.

Aan Dorpswerk NH wordt een subsidie buiten uitvoeringsregeling van € 72.000 verleend die bedoeld is voor het opstellen van toekomstplannen voor dorpen.

De storting van € 250.000 bestaat uit een bijdrage van het Rijk van € 250.000 voor flexwonen.

BZK heeft aan de provincie een financiële impuls van € 250.000 beschikbaar gesteld voor flexwonen. Met dit bedrag gaat de provincie gemeenten en andere partijen ondersteunen met bijvoorbeeld onderzoek, bij het proces zelf of in het bevorderen van regionale samenwerking. Ook een financiële bijdrage aan nieuwe projecten behoort tot de mogelijkheden. Gemeenten en provincie kunnen hierover desgewenst afspraken maken in het woonakkoord.

Gerelateerde besluitvorming

Niet van toepassing.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Provinciale woonagenda: • Uvr woonakkoorden • Opdrachten en onderzoek woonakkoorden	 € 4.085.000 € 800.000
2.	Dorpswerk NH	€ 72.000
3.	Flexwonen	€ 250.000
4.	Verwachte uitgaven 2020 (UVR Woonvisie en proceskosten)	€ 950.000
	Totaal	€ 6.157.000

Bestedingsplan reserve Woningbouw

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.5.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 12.161.636
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 6.000.000
Totaal beschikbaar	€ 18.161.636

Doel Reserve

Instellingsbesluit: Begroting 2019

De reserve heeft als doel door versnelling van de woningbouw en binnenstedelijk bouwen bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.

Aanvullende informatie

De reserve is ingesteld bij de begroting 2019. Hiervoor was voor dit doel geld beschikbaar in de reserve Actieprogramma 2010 en de Reserve TWIN-H, voor binnenstedelijk bouwen en wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren. In het coalitieakkoord is er € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor Wonen (woonakkoorden en aanjaagteams). Dit is gestort in deze reserve.

In de Provinciale woonagenda (1353159/1379237) is € 4,58 miljoen gereserveerd voor subsidies versnelling woningbouw. Hier komt nog € 1,42 bij vanuit het coalitieakkoord, totaal € 6 miljoen. Dit is voor de versnelling van de woningbouw in Noord-Holland.

Voor de Versnellingsprojecten (knelpuntenbudget) is € 11.281.000 gereserveerd, onder andere voor projecten Zaanstad/ Kogerveld (1153882/1357336), Zaandam Kogerveld (Hofwijk Noord) en Zaandam (Mauritsbuurt) (1153882/1434451) en het Koepelterrein in Haarlem.

Voor de versnelling van de woningbouw in Noord-Holland Noord is via de Uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland 2019 (1272819/1272215) € 1,1 miljoen beschikbaar.

Gerelateerde besluitvorming

Niet van toepassing.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland	€ 1.100.000
2.	Versnellingsprojecten (knelpunten budget) waaronder Zaanstad/ Kogerveld, Zaandam Mauristbuurt en Koepelterrein Haarlem, proceskosten	€ 17.061.000
	Totaal	€ 18.161.000

Bestedingsplan reserve Mobiliteitsbeleid

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.1.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 3.716.721
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 1.698.642
Totaal beschikbaar	€ 5.415.363

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de voorbereiding van het opstellen en uitvoeren van beleid. In de jaarlijkse door PS vast te stellen programma Mobiliteit maken we dit inzichtelijk. Het gaat hierbij om activiteiten voor onder andere fiets, goederen vervoer, duurzame respectievelijk slimme mobiliteit , waaronder ook verkeersmanagementbeleid, het openbaar vervoer, verkeersveiligheid, mobility-as-a-service en de samenwerkingsverbanden met Regio en Rijk.

Aanvullende informatie

Voor het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB) neemt naar verwachting het BO MIRT in november 2020 een besluit over het OV-systeem aan de (zuid)westkant van Amsterdam. Hieronder vallen het doortrekken van de Noord-Zuidlijn naar Schiphol en Hoofddorp (MASH/ZWASH), de netwerkstrategie, Amsterdam Bay Area, de westkant van Amsterdam en het uitvoeringsprogramma SBaB 2021-2023. Het uitvoeringsprogramma omvat onder meer afspraken over minder verkeershinder en over slimme, duurzame en veilige mobiliteit. Een deel van deze afspraken komt voort uit het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland.

Samen met de regionale partners werkt de provincie aan het concretiseren van het Regionaal Openbaar Vervoer Toekomstbeeld (ROVT), waarbij de governance via SBaB en Platform Mobiliteit verloopt. Hierbij kijken we naar het OV-netwerk als één geheel (alle treinen, metro's, trams en bussen). In de netwerkstrategie van SBaB vindt vervolgens afstemming plaats tussen modaliteiten. In het BO MIRT 2020 is naar verwachting ook besloten over de verbetering van het spoor tussen Flevoland en Amsterdam (OV SAAL), wordt een besluit verwacht over de extra kosten van het Zuidasdok (conform het advies van de commissie Dekker) en de mogelijke integratie van de MIRT-verkenning 3e perron Station Zuid.

Verkeersveiligheid: samen met het Rijk, gemeenten, de Vervoerregio Amsterdam en andere partners (politie, OM, Cumela, VVN, ANWB, Fietsersbond etc.) werken we aan verkeersveiligheid. De gezamenlijke aanpak ligt vast in het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV2030). Onze partners verwachten in 2021 een bijdrage van de provincie voor het uitvoeren van deze onderzoeken, verkenningen en nadere activiteiten.

Gerelateerde besluitvorming

Hier wordt, indien van toepassing, verwezen naar besluiten of afspraken die relevant zijn voor het bestemmen van de middelen in deze reserve.

- CA2019: Coalitieakkoord Duurzaam doorpakken
- SBAB
- Strategisch plan verkeersveiligheid 2030
- Uitvoeringsagenda verkeersveiligheid Noord-Holland

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan studies naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Coalitie akkoord 2019. • Verkennende onderzoeken doortrekken Noord-Zuidlijn (Zaan-IJ corridor)/Houtribdijk/ OV-Visie MRA 2020-2023	€ 450.000
2.	Uitvoering geven aan studies naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Fiets 2020	€ 85.000
3.	Uitvoering geven aan studies naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Mobiliteitsbeleid algemeen • Rijk-regioprogramma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBAB) 2020-2024 • Onderzoeken en bijdragen mobiliteitsbeleid 2020-2025 • MRA-E	€ 2.160.000

5.	Uitvoering geven aan studies en opdrachten naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Gedrag en Verkeersveiligheid 2020-2027	€ 2.720.000
	Totaal	€ 5.415.000

Bestedingsplan reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.1.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 161.060.637
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 95.556.221
Totaal beschikbaar	€ 256.616.858

Doel Reserve

Instellingsbesluit **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om toekomstige uitgaven te dekken voor de uitvoering van mobiliteitsbeleid waarmee de Provincie andere wegbeheerders (gemeenten en waterschappen) en organisaties (bv op gebied verkeersveiligheid) in staat stelt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid.

Aanvullende informatie

Samen met partners (andere overheden, maatschappelijke organisaties en inwoners) werkt de provincie aan een toekomstbestendig mobiliteitssysteem.

Vanuit deze reserve dragen wij bij aan de financiering van projecten van andere partners ten behoeve van de regionale bereikbaarheid en de verkeersveiligheid.

Onder dit doel valt de subsidieregeling *kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding*, evenals de subsidieregeling voor *fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer*.

Naast deze regelingen is er sprake van reserveringen in de reserves voor incidentele subsidies, zoals de stortingen die we doen ten behoeve van de verbetering van het openbaar vervoer in de OV terminal in de Zuidas, de stortingen die we voor de ongestoorde logistieke verbinding (OLV) Greenport en de bijdragen aan OV SAAL.

Gerelateerde besluitvorming

Subsidieregelingen buiten uitvoeringsregeling:

- Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling (Tweede begrotingswijziging 2020)

Subsidieregelingen met een uitvoeringsregeling:

- Infrastructuur: Subsidie regeling kleine infrastructuur
- Fiets: Actieprogramma/Perspectief fiets
- OV: (zie onder “geplande activiteiten”)
- Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid: Subsidie regeling gedragsbeïnvloeding

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het programma infrastructuur, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Zaanbrug • Investeringsprogramma Bereikbaarheid Alkmaar: uitvoering areaal derden • Subsidie regeling kleine infra: jaarlijkse regeling • Omrijkosten OV: jaarlijkse dekking • OV SAAL • Veilige uitwegen 2021-2022	€ 116.205.971
2.	Uitvoering geven aan het programma fiets, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Actieprogramma fiets • N197-04	€ 21.488.212

3.	Uitvoering geven aan het programma OV, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Bereikbaarheid Kust Zuid Kennemerland: onderdeel verbetering spoor Zandvoort • Investeringsagenda doorstroming OV 2015-2020 • A1 busvoorzieningen • Haltevoorzieningen Gooi & Vechtstreek • Herinrichting Houtplein	€ 109.542.675
4.	Uitvoering geven aan het programma gedragsbeïnvloeding, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Subsidie regeling gedragsbeïnvloeding	€ 9.380.000
	Totaal	€ 256.616.858

Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Provinciale infrastructuur

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.2.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 252.840.608
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 31.118.178
Totaal beschikbaar	€ 283.958.786

Doel Reserve

Instellingsbesluit **Begroting 2019**

Deze reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies naar het aanleggen en verbeteren van infrastructuur, de daadwerkelijke realisatie van deze projecten en ter dekking van uitgaven met betrekking tot het jaarlijks door PS vastgestelde 4 jarige programma's Mobiliteit of separate krediet besluiten.

Aanvullende informatie

De provincie is eigenaar van wegen, vaarwegen, openbaar vervoer infrastructuur en fietspaden. Vanuit die rol is de provincie verantwoordelijk voor regionale bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Daarbij moet de provincie ook zorgdragen voor een veilige en gezonde leefomgeving rondom deze infrastructuur.

Activiteiten en projecten in deze reserve zijn geïnitieerd vanuit verschillende kaders, zoals de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHI; vastgesteld door PS 2014), de

corridorstudie Hoorn-Amsterdam (CAH), de Visie Openbaar Vervoer 2020 (voor de aanleg van Hoogwaardig Openbaar Vervoerverbindingen (HOV)), het onderzoek “Knelpunten in de hoofdfietsinfrastructuur” (2016) en het Perspectief Fiets (vastgesteld door GS in 2018).

Na de initiatie worden de projecten opgenomen in (de studiefase van) het integraal Meerjaren Programma Infrastructuur iMPI (voorheen het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI)). In het iMPI staan alle infrastructurele projecten van de provincie geprogrammeerd. Het iMPI wordt jaarlijks gelijktijdig met de begroting voorgelegd aan Provinciale Staten, waarbij inzicht wordt gegeven in de fase waar het project bevindt, de kosten die met het project gemoeid zijn en de dekking van het project. Het iMPI 2021-2028 staat geagendeerd in PS van 9 november 2020.

De provinciale infrastructurele projecten in de studiefase zijn indicatief geraamd en gepland, omdat de precieze aanpak van het knelpunt nog onzeker is. Kosten voor verkenningen en studies naar provinciale infrastructuur worden gedekt uit deze reserve. Voor projecten die naar de planfase gaan, geldt dat deze in veel gevallen gepaard gaan met grote regionale betrokkenheid en cofinanciering. Projecten in de planfase zijn al verder uitgewerkt en de planning is gebaseerd op kennis over de voorkeursvariant die gaat worden gebouwd en de doorlooptijden die daarvoor gebruikelijk zijn. De raming en planning van projecten in de realisatiefase zijn gebaseerd op minimaal de aanbestedingsdocumenten en daarom met kleinere bandbreedte. Deze categorie projecten zijn door PS van realisatiekredieten voorzien.

Gerelateerde besluitvorming

- PMI: 3e actualisatie PMI 2019-2025 (PS 9 maart 2020)

Geplande activiteiten

	Omschrijving (overzicht	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **Weginfrastructuur** (inclusief verbeteringen voor fiets en OV), • Verbinding A8-A9 • Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek • Fietstunnel La Place • Investering Programma Bereikbaarheid Alkmaar • N197-04 Wijckerpoort • N244a deel C, Beatrixbrug • OLV Greenport Ingang • N201Reservering Boerenlandvariant • N23 Westfrisiaweg (Afrondende werkzaamheden) • iMPI projecten: N504-09, N242-21, N240-05, N208-05	€ 119.981.740

2.	Uitvoering geven aan (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **Fietsinfrastructuur**, • AVANT/CAH (Corridorstudie Amsterdam-Hoorn) -onderdeel fiets • Verduurzaming Fiets • Fietsknelpunten	€ 13.945.515
3.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **OV infrastructuur** • HOV 't Gooi • HOV-05 Schiphol-Oost • HOV-12 Noordwijk - Schiphol • HOV-15 Uitrol productformule R-Net • HOVASZ (HOV Aalsmeer-Schiphol-Zuid) • AVANT/CAH (Corridorstudie Amsterdam-Hoorn) - onderdeel OV • Velsen	€ 90.534.207
4.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **Coalitie akkoord 2019**, • Bereikbaarheid Den Helder • Leefbaarheidsfonds A8-A9 • Ondertunneling N246 Broek in Waterland • Bereikbaarheid Gooi en Vechtstreek	€ 36.250.000
5.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **PMI Studiekosten + diversen**, zoals de onderzoekskosten in de studiefase van de geprogrammeerde projecten en het opstellen van het meerjarenprogramma.	€ 10.874.324
	Totaal	€ 283.958.786

Bestedingsplan reserve Innovatieprojecten mobiliteit

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.4.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 20.800.046
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 2.155.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	-/- € 491.046
Totaal beschikbaar	€ 22.464.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

Deze reserve heeft als doel uitgaven te dekken voor innovatieve projecten op het gebied van Mobiliteit, met daarin twee hoofd onderdelen: Smart Mobility, (bijvoorbeeld: Beter Benutten, Intelligente kruispunten, I-Centrales) en Duurzame infrastructuur (bijvoorbeeld: Energieopwekking en -besparing in de wegen en bruggen, hergebruik van bouwmaterialen en levensduurverlenging van de bestaande wegen en bruggen.

Aanvullende informatie

- Innovatieve projecten worden altijd in samenwerking met andere (nationale en soms Europese) overheden uitgevoerd. Veelal is het ook in samenwerking met kennisinstituten en marktpartijen. Dit maakt dat de provincie niet alleen zeggenschap heeft over de voortgang. De aard van de projecten (innovatie) maakt dat de voortgang anders kan verlopen dan de planning. De (fysieke) sluiting van de kennisinstituten gedurende de lock-down heeft de veel innovatieve projecten vertraagd

Gerelateerde besluitvorming

Voor wat betreft duurzaamheid zijn bestuurlijke toezeggingen gedaan in de vorm van ondertekening van de Green Deals Duurzaam GWW en Duurzaam GWW 2.0. Voor wat betreft Smart Mobility zijn toezeggingen gedaan naar de MRA.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het programma Smart mobility conform de MRA-agenda (2017) en coalitieakkoord (pag. 24) *Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld:* • De intelligente VerkeersRegelInstallatie (iVRI) voor optimale doorstroming op een kruising • Gevolgen van Connected en zelfrijdende auto's op de inrichtng van onze infrastructuur • informatieuitwisseling tussen verkeerscentrales en de serviceproviders en automotive (Europees project Socrates) • Coöperative adaptive cruise control • Communicatietechnieken voertuigen en VRI's • Interactie fietser met Smart Mobility-toepassingen • Verbeteren effectiviteit regionaal verkeersnetwerk • I-centrale	€ 9.640.000
2a	Uitvoering geven aan het programma duurzaamheid; onderdeel energiebesparing en -opwekking; passend op de Beleidsagenda Energietransitie en de nota: "Perspectief voor zon in Noord-Holland" *Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld:* • LED verlichting langs provinciale wegen • een fietspad, of een deel hiervan, uitrusten met een zonnepaneel-wegdek. • Het realiseren van een energie neutrale beweegbare brug (Cruquius).	€ 9.524.000
2b	Uitvoering geven aan het programma duurzaamheid; onderdeel circulair beheer en bouwen. Dit past in het Ontwikkelperspectief Circulaire Economie, vastgesteld door PS in juni 2017 en de GS-nota Verduurzaming Infrastructuur (11/04/2017) De provincie zet in op innovaties die veel impact hebben op grondstoffen- en CO2-reductie *Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld:*	€ 3.300.000

	▪ Levensduurverlenging van het rijdek van beweegbare bruggen (ISB) ▪ Levensduurverlenging van beton door bescherming door mossen ▪ Hergebruik van bouwmaterialen: Industrieel, Flexibel en Demontabel (IFD), voor bruggen, viaducten, onderdoorgangen en sluizen ▪ Cement vervanger in beton (CO_2 reductie) ▪ Circulair bouw contract ▪ Materialen paspoort ▪ Asfalt met 4 maal langere levensduur: Epoxy Asfalt proef N240 ▪ Project geluidsvangrail (pilot N512, Egmond) ▪ Biodynamische oever (dichte en diepe beworteling i.p.v. beschoeiing of damwanden)	
		€ 22.464.000

Bestedingsplan reserve Openbaar Vervoer Projecten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.5.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 19.325.957
Totaal geraamde stortingen 2020 – 2027	€ 435.106.000
Totaal beschikbaar	€ 454.431.957

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Kaderbrief 2012**

De reserve heeft als doel *Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.*

Aanvullende informatie

Hier wordt verwezen naar overige relevante informatie die betrekking heeft op deze reserve zoals:

- Beleidsnota op basis waarvan de bestedingen uit deze reserve gepland worden:
  Visie openbaar vervoer 2020
  Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal openbaar vervoer per Bus
  PS-besluit EHBOV-kit (Jeroen kun jij dit aanvullen met de juiste GS-nota en nr?)
- Een globale initiële, indicatieve planning bij (over de voortgang kan in de jaarrekening verantwoording worden afgelegd bijvoorbeeld over onderuitputting t.o.v. de kasraming).
  - Noord-Holland Noord tot medio 2028
  - Haarlem-IJmond tot september 2027
  - Gooi en Vecht tot medio 2021 huidige concessie, daarna start nieuwe concessie periode
  - Investeringsuitgaven in buurtbussen en Zero emissie bussen, 2020-2024
- Informatie over de complexiteit van het bereiken van het doel en de mate van invloed die de provincie heeft.
  - De gevolgen van de aanwezigheid van het coronavirus zijn groot, ook voor het openbaar vervoer in de concessies van de provincie Noord-Holland. De Vervoerders en decentrale overheden hebben landelijk in het NOVB aangedrongen op snelle duidelijkheid van het Rijk over voortzetting van de beschikbaarheids-vergoeding in 2021. Naar verwachting is hierover in september 2020 (Prinsjesdag) meer duidelijkheid.

    De groei in het gebruik van het OV zoals we de laatste jaren landelijk zagen krijgt door de coronacrisis een forse knauw. Niettemin zien wij een belangrijke rol weggelegd voor het openbaar vervoer voor de bereikbaarheid en verduurzaming van onze provincie. Onze inzet zal daarom niet alleen gericht zijn op het opvangen van de gevolgen van corona maar juist ook op de verdere ontwikkeling van het openbaar vervoer. Zodat de stijgende lijn in reizigersaantallen, zoals we voor de coronacrisis zagen, weer snel wordt opgepakt.

Gerelateerde besluitvorming

Hier wordt, indien van toepassing, verwezen naar besluiten of afspraken die relevant zijn voor het bestemmen van de middelen in deze reserve.

- 1e en 2e Begrotingswijzing 2020
- Aanbesteding Gooi en Vechtstreek 2021
- Aanbesteding NHN 2018
- Aanbesteding Haarlem-IJmond 2017
- Buurtbus subsidies

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld: • Vervangsopgave buurtbussen NHN • Investering buurtbussen Gooi& Vechtstreek • Marketing campagnes • Zero emissie investeringen in NHN en HIJ • Investering bedragen Zero emissie bussen	18.821.537
2.	Uitvoering geven aan de wet Personen vervoer 2000 door het uitvoeren van de bus concessies Haarlem-IJmond, Noord-Holland-Noord en Gooi en Vechtstreek, inclusief proceskosten en subsidies Buurtbussen en ROCOV.	435.610.420
	Totaal	454.431.957

Bestedingsplan reserve Groen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.1.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 96.325.476
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 174.429.000
Totaal beschikbaar	€ 270.754.476

Doel reserve

Instellingsbesluit: Zomernota 2013

De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk ‘Beschermen’ vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.

Aanvullende informatie

- Het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG) is de voorloper van het huidige Programma Natuurontwikkeling (PNO).
- De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) bestaat niet meer als apart programma. Stikstofmaatregelen zijn samengevoegd met andere herstelmaatregelen in Natura 2000 gebieden. De met beide programma’s gemoeid gaande budgetten zijn om die reden vanaf 2020 dan ook samengevoegd.

- De onttrekkingen aan deze reserve worden geprogrammeerd in het PNO en verwerkt op de diverse begrotingsmomenten. Inhoudelijke en financiële verantwoording valt terug te lezen in de Jaarstukken onder het Programma Groen.
- In maart 2020 is het Regiebureau NNN opgericht, dat draagt zorg voor tijdige afronding van het NNN. Het Regiebureau geeft op programmatische wijze sturing aan de NNN-realisatie. Het Regiebureau programmeert de projecten en activiteiten, stuurt op grondverwerving en realisatie, bewaakt voortgang, start nieuwe projecten op, organiseert de bemensing en komt met interventies om de NNN realisatie te versnellen. De gehele restantopgave wordt ondergebracht in concrete projecten en gebiedsgerichte plannen.
- De huidige berekeningen laten zien dat de binnen de Reserve Groen beschikbare budgetten niet voldoende zijn om het NNN af te ronden.

Gerelateerde besluitvorming

- Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020-2024 (VD-83) (1235439/1274513). PS 18-11-2019. (Het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2021-2025 zal worden behandeld in PS 09-11-2020.)

Geplande activiteiten

	Omschrijving: Verwachte kosten o.b.v. PNO 2020-2024 (PS 18-11-2019). Betreft verwachte kosten voor de jaren 2020 t/m -2027.	**Verwachte kosten**
1.	Grondverwerving	€ 167,5 milj.
2.	Projecten Regio's (Kop van Noord-Holland, Alkmaar en omgeving, West-Friesland, Zuid-Kennemerland, Zaanstreek-Waterland, Noord-Holland Zuid, Gooi- en Vechtstreek)	€ 89,7 milj.
3.	Nog te ramen inrichtingskosten	€ 26,2 milj.
4.	Processen o.a. Studiefaseprojecten, Verbinden en Ontsnipperen en Aanvullende grondkosten (onteigening en afkoop op beperkte schaal)	€ 35,9 milj.
5.	Herstelmaatregelen PAS en Natura 2000 (samengevoegd, zie kopje 'Aanvullende informatie')	€ 15,2 milj.
6.	Uitvoeringsregelingen o.a. SKNL Functiewijziging, SKNL Inrichting, SKNL Kwaliteitsimpuls en UVR Bedrijfsverplaatsingen en overige subsidies.	€ 80,1 milj.
	Totaal	**€ 414,6 milj.**

Bestedingsplan reserve Groene uitweg

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.1.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 24.131.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 24.131.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2013**

Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.

Aanvullende informatie

Het Programma GU is onderdeel van de Noordvleugelbrief van het Kabinet uit 2006 en is een set van afspraken ter compensatie van de infrastructurele ingrepen aan de rijkswegen A6, A1 en A9.

Diverse projecten uit het programma zijn al gerealiseerd. Het programma gaat de afrondende fase in. Het jaar 2020 werd gekenmerkt door het ontbinden van het convenant Naarden buiten de Vesting. De financiële vrijval binnen de reserve Groene Uitweg die hierdoor is ontstaan blijft gelabeld aan de Groene

Uitwegdoelstellingen en zal in de resterende maanden van 2020 worden gekoppeld aan de uitvoeringsagenda voor het landschap, die onder regie van de Regio Gooi en Vechtstreek wordt opgesteld.

Besluitvorming over deze actualisatie vindt plaats -na het advies van de Stuurgroep Gooi en Vechtstreek- door Gedeputeerde Staten. De wijzigingen in het programma worden meegenomen in de vaststelling en begroting van het Programma Natuurontwikkeling 2022-2026.

Gerelateerde besluitvorming

Niet van toepassing

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	• Het programma Groene Uitweg uitvoeren	€ 24.131.000

Bestedingsplan reserve Oostelijke Vechtplassen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.1.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 16.118.699
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 11.464.000 stortingen van partners (extern geld) € 17.041.000 overhevelingen vanuit de reserve Groen
Totaal beschikbaar	€ 44.623.899 (inclusief extern geld)

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2018**

De reserve heeft als doel de toekomstige uitgaven voortvloeiend uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te kunnen dekken.
In december 2017 is het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.

Aanvullende informatie

Het programma Oostelijke Vechtplassen is een complex 10-jarig programma met 21 partners, het doel is het gezamenlijk aanpakken en oplossen van verschillende opgaven in het gebied.

De kosten van het programma zijn geraamd op € 77,2 miljoen, met name gefinancierd door bijdragen van PNH en 7 partners. Het merendeel van de projecten wordt uitgevoerd door PNH, maar ook enkele partners voeren projecten uit. Zoals in de partnerovereenkomst afgesproken, worden bijdragen jaarlijks overgemaakt naar het Groenfonds. Op basis van goedgekeurde fasebudgetten en jaarprognoses, worden projectgelden periodiek uitbetaald.
Via een uitgebreide jaarlijkse voortgangsrapportage kan GS en PS de voortgang van het gebiedsakkoord volgen. Deze voortgangsrapportage laat de stand van zaken, de financiële voortgang en de bevindingen op het gebied van draagvlak en uitvoeringskracht zien.

Gerelateerde besluitvorming

- Gebiedsakkoord OVP, ondertekend op 06-12-2017 (GS 10-10-2017)
- Uitvoeringsprogramma OVP, ondertekend 06-12-2017
- Partnerovereenkomst OVP, ondertekend op 20-11-2019
- Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020-2024 (PS 18 november 2019, Voordracht 83-2019)

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan de SOK/UVP, gericht op de pijlers Ontwikkelen vrijetijdslandschap, Versterking ecologische waarden en Transitie recreatiesector. Het programma bestaat uit de volgende 6 onderdelen:	
	• Recreatieve verbindingen	8.688.000
	• Bagger & Zwevend slib	17.963.000
	• Proces en onderzoek	0
	• Versterking ecologische waarden	16.198.000
	• Bestrijding invasieve exoten	193.000
	• Transitie recreatiesector	205.000
	• Diversen	1.377.000
	• Totaal	47.234.000

Bestedingsplan reserve landschap

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.3.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 0
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 14.300.000
Totaal beschikbaar	€ 14.300.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2020**

Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in onze dichtbevolkte provincie.

Aanvullende informatie

- In het Coalitieakkoord is € 10.300.000 gereserveerd voor het instellen van een Landschapsfonds. In de Begroting 2021 is het voorstel opgenomen om in 2024 € 4 miljoen extra in de reserve te storten.
- De Noord-Hollandse landschappen zijn waardevol en van belang voor de leefbaarheid, voor rust en ontspanning. Ze verdienen daarom bescherming. Dit is geregeld in de Omgevingsverordening. Daarnaast is in het Coalitieakkoord ‘Duurzaam doorpakken!‘ opgenomen dat provincie Noord-Holland een Landschapsfonds instelt om te investeren in het versterken van het landschap en het verbeteren van de toegankelijkheid ervan.
- Planning: In 2020 onderzoeken wij hoe het Landschapsfonds kan worden vormgegeven en brengen wij duidelijkheid in de besteding van de middelen. De besteding kan vanaf 2021 starten.
- Samenwerking met belanghebbende partijen is van cruciaal belang voor een goede inzet van de middelen en het komen tot uitvoering.

Gerelateerde besluitvorming

Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!'

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het in het coalitieakkoord benoemde Landschapsfonds: - In 2020 is een inventarisatie gestart naar kansrijke projecten die in aanmerking komen voor een bijdrage uit het Landschapsfonds. Hieruit wordt een aantal projecten geselecteerd. Per geselecteerd project wordt, in samenwerking met belanghebbende partijen, onderzocht wat nodig is om tot uitvoering te komen en worden nadere afspraken gemaakt. - Een deel van de middelen komt in ieder geval ten goede aan de liniedijken van de Stelling van Amsterdam (UNESCO). In 2020 is onderzoek gedaan naar de herstelbehoefte van de liniedijken. De volgende stap is het maken van een uitvoeringsprogramma.	€ 14.300.000

Bestedingsplan reserve cofinanciering Waddenzee

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.3.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 3.320.742
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 18.974.000
Totaal beschikbaar	€ 22.294.742

Het totaal aan stortingen in de jaren 2020-2017 was € 21 miljoen. In het kader van de taakstelling worden onderstaande bedragen in mindering gebracht op de stortingen:

2021: € 1.880.500

2024: € 145.500

Het totaal aan stortingen 2020-2017 wordt dus: € 21.000.000 minus € 2.026.000 = € 18.974.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: Zomernota 2011

Provinciale cofinanciering van projecten in het kader van de Waddenzee en de decentralisatie van het Waddenfonds

Aanvullende informatie

Betreft cofinanciering projecten met tevens een financiële ondersteuning van het Waddenfonds. Het gaat daarbij zowel om de tender regeling als om de majeure projecten vanuit (vooral) het Investeringsprogramma Waddengebied (IKW). Tevens financiële reservering voor zeer diverse activiteiten gerelateerd aan het Waddendossier waaronder proceskosten IKW eventuele projectondersteuning IKW.

Notabene: De algemene zaken rond het Waddengebied worden in een apart exploitatiebudget opgenomen en vallen buiten deze reserve.

Gerelateerde besluitvorming

- Kaderbrief 2022, PS 08-07-2019, Voordracht 51-2019.
- Investeringskader Waddengebied 2016-2026 (IKW), PS 03-10-2016, Voordracht 67-2016.
- zie ook https://www.investeringskaderwaddengebied.nl/

Relaties met:

- Omgevingsvisie (PS, 2018)
- Decentralisatie Waddenfonds (2012 e.v.)
- en in afstemming met verschillende gebieds- en sectorale programma's zoals 'De Kop Werkt!', 'De Nieuwe Afsluitdijk', 'Programma Rijke Waddenzee (2012 e.v.)'

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Projecten majeure opgave: Vermarkten Wadden Werelderfgoed	1.571.575
2.	Projecten majeure opgave: Vitale Kust	7.405.000
5.	Projecten majeure opgave: Vitale Kust fase 2	700.000
3.	Projecten majeure opgave: Havenontwikkeling & Natuurverbetering fase 1	1.405.974
4.	Projecten majeure opgave: Havenontwikkeling & Natuurverbetering fase 2	8.500.000
6.	Projecten ecologie: Vis Koepelkosten Ruim baan voor vissen, Vogels Fase 1 en 2	1.638.887
7.	Reservering Tenders en Swimway	325.000
8.	Proceskosten IKW	380.000
	TOTAAL	**21.925.948**

Bestedingsplan reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.4.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.184.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 36.478.000
Totaal beschikbaar	€ 41.662.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: voor 1989

a. verstrekken van restauratiesubsidies ten behoeve van rijksmonumenten
b. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten;
c. verstrekken van onderhoudssubsidies voor rijksmonumentale molens in Noord-Holland.

Aanvullende informatie

Niet van toepassing.

Gerelateerde besluitvorming

GS Nota 1318410/1318411

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	UVR herbestemming/haalbaarheidsonderzoek *Verduurzaming beschermde monumenten door middel van subsidiëring haalbaarheidsonderzoeken en door financiering van uitvoering*	€ 675.000
2.	Actualisering provinciaal erfgoedregister	€ 394.000
3.	Loods Herbestemming	€ 1.200.000
4.	UvR Restauratie Rijksmonumenten.	€ 27.100.000
5.	Molens	€ 2.115.000
6.	UvR Onderhoud Provinciale Monumenten NH	€ 1.200.000
7.	UvR Restauratie Provinciale Monumenten	€ 3.200.000
8.	UvR Verduurzaming culturele instellingen (afgerond in 2020)	€ 2.000.000
9.	Uitvoering opdrachten, restauratie-opleidingstrajecten en verdere steun van onderhouds- en restauratieopgaven mede bepaald door vraag en actualiteiten.	€ 3.778.000
	Totaal	€ 41.662.000

Bestedingsplan reserve Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.4.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 7.284.400
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 7.284.400

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel het behoud van de Outstanding Universal Value's (OUV) van het UNESCO werelderfgoed Stelling van Amsterdam, het uitdragen en breed bekend maken van deze waarde en de restauratie in combinatie met herontwikkeling van forten en andere geschikte gebouwen langs de Stelling.

Aanvullende informatie

De basis voor de bestedingen uit deze reserve vormt het Uitvoeringsprogramma 2017 -2020 Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie. De reserve bedroeg op 1 januari 2020 € 7.284.400,-. Hiervan is € 4.500.000,- . gereserveerd voor diverse projecten waarover al besluitvorming door Provinciale Staten over heeft plaatsgevonden. Dit zijn onder andere de restauratie van het fort bij Hoofddorp, duurzaamheidsmaatregelen Pampus en herinrichting van het Vestingsplein te Muiden. Voor de komende jaren resteert nog € 2.784.000,- in de reserve. Hier zijn al activiteiten voor gepland, er heeft alleen nog geen besluitingvorming plaatsgevonden.

De provincie is zelf overigens geen initiatiefnemer van deze activiteiten. Dit zijn derden zoals gemeenten, terrein beherende organisaties, stichtingen etc.. Deze partijen zijn ofwel eigenaar of pachter van onderdelen

van de Stelling van Amsterdam (SvA) en Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). De ervaring van de afgelopen jaren leert dat restauratie en/of herbestemming van forten en andere onderdelen van de SvA en de NHW langdurige trajecten zijn met veel financiële en procedurele onzekerheden. In de regel lopen projecten dan ook vertraging op ten opzichte van de oorspronkelijke planning. De provincie ondersteunt deze projecten behalve financieel ook door het betrekken van benodigde partijen zoals de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Gerelateerde besluitvorming

De middelen uit de reserve Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie worden besteed door middel van subsidies. Dit gaat altijd via een 'subsidie buiten uitvoeringsregeling'. Provinciale Staten nemen twee keer per jaar een besluit over deze subsidies.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
	Herbstemming en restauratie onderdelen Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie, zoals de restauratie van het fort bij Hoofddorp, duurzaamheidsmaatregelen Pampus en herinrichting van het Vestingsplein te Muiden	€ 7.284.400,-

Bestedingsplan reserve Herstructurering bedrijventerreinen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 4.032.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2023	€ 10.000.000
Taakstelling reserve (kaderbrief 2021)	€ 3.479.000
Totaal beschikbaar	€ 10.553.000

Doel Reserve

Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve ‘Herstructurering Bedrijventerreinen’ opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010-2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.

Instellingsbesluit: Laatste begrotingswijziging 2010

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord "Duurzaam doorpakken" hebben Gedeputeerde Staten besloten tot continueren van subsidieregelingen voor herstructurering van bedrijventerreinen en winkelgebieden en hiervoor voor deze collegeperiode € 10 mln. beschikbaar gesteld. Op 11 februari 2020 hebben zij in lijn hiermee besloten hoe dit bedrag dan te besteden. Als uitwerking hiervoor zijn drie uitvoeringsregelingen opgesteld, alle ten behoeve van verbetering van

werklocaties. Het gaat dan om een subsidieregeling HIRB (Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen), een subsidieregeling OTW (Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties), en een subsidieregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden.

Gerelateerde besluitvorming

- GS besluit (1359663/1359665) 11 februari 2020 over invulling HIRB programma
- Besluit kaderbrief 2021 tot vermindering reserve ihkv afspraak taakstelling reserves coalitieakkoord

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
	totaal te besteden	€ 10.553.000
1.	UVR HIRB fysieke maatregelen Voor de UVR HIRB is € 1,5 mln. per jaar beschikbaar. Deze UVR wordt jaarlijks opengesteld voor aanvragen die vervolgens in een tenderprocedure worden beoordeeld. De regeling is bedoeld voor fysieke herstructurering van bedrijventerreinen waarbij met name extra aandacht voor duurzaamheidsmaatregelen.	€ 6.000.000
2.	UVR Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties De UVR OTW heeft een jaarlijks budget van € 425.000,– en wordt ingezet voor (procesmatige) ondersteuning t.b.v. het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. Focus ligt ook hier op duurzaamheid, en daarnaast ook op beheer	€ 1.700.000
3.	UVR Winkelgebieden Voor de UVR Winkelgebieden wordt jaarlijks ook € 425.000,- ingezet voor de verbetering/toekomstbestendig maken van winkelgebieden. Focus ligt daarbij op de thema's leegstand, verduurzaming, en samenwerking.	€ 1.700.000
4.	Pilots verblijfsrecreatie Voor verblijfsrecreatiegebieden wordt via pilots eerst nader gekeken hoe de inzet het best vorm kan worden gegeven. Hiervoor is in 2020 € 50.000,- vrijgemaakt, en vervolgens in de jaren daarna € 150.000,- per jaar voor de vervolgaanpak	€ 500.000
5.	Onderzoek regionale visies kennisbijeenkomsten	€ 100.000

	Tenslotte wordt € 100.000,- van het totale bedrag van € 10 mln. ingezet voor ondersteunende activiteiten t.b.v. het werklocatiebeleid, zoals het uitvoeren van onderzoeken en het organiseren van kennisbijeenkomsten en dergelijke.	
6.	Overige maatregelen en onvoorzien Binnen het doel van de reserve, is mede gezien de ontwikkelingen in de economie (kantoorgebruik, thuiswerken, detailhandel etc) ruimte gehouden voor het kunnen financieren van beleidsmatige inzet op actuele ontwikkelingen.	€ 553.000

Bestedingsplan reserve MKB instrumenten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 7.650.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2023	€ 12.000.000
Totaal beschikbaar	€ 19.650.000[1]

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel financiële dekking te bieden aan de MKB innovatie-instrumenten

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken staat beschreven dat de provincie middelen beschikbaar stelt om over de volle breedte duurzame innovatie te stimuleren. Deze middelen zijn verdeeld over verschillende innovatie-instrumenten die door het vorige college zijn vastgesteld. Hier gaat het om activiteiten als het Programma Investeringsgereed MKB Noord-Holland (PIM), GO NH!, de Uitvoeringsregeling MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT-regeling), het Innovatiefonds Noord-Holland en het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland.

Gerelateerde besluitvorming

- GS besluit 7 januari 2020 om GO!NH en PIM voort te zetten

[1] Daarnaast ontvangt de provincie vanwege de MKB samenwerkingsagenda met Rijk, specifiek voor de MIT regeling cofinanciering. Deze rijksfinanciering is achteraf en verdeeld door de tijd en afhankelijk van de verstrekte subsidies. De provinciale reserve financiert voor.

- GS besluit 10 maart 2020 voor uitvoering MIT
- GS besluiten 21 april 2020 tot uitvoering COL (via Innovatiefonds NH) en 1 september 2020 (kosten voor COL)

Geplande activiteiten

1	Versnellingsprogramma GO!-NH opdrachten	€ 750.000
2	Investeringsgereedprogramma PIM	€ 2.000.000
3	MKB ondersteunende activiteiten bijvoorbeeld gericht op internationaal groeivermogen (Globalisers) en netwerkvergroting van innovatieve MKB'ers.	€ 427.500
4	COLNH De Corona Overbruggingslening in Noord-Holland (COLNH) wordt uitgevoerd onder regie van InnovatiefondsNH. Er is rekening mee gehouden dat mogelijke exploitatietekorten uit de reserve gedekt kunnen worden en dat via een lening voorfinanciering van de uitvoerings-/beheerskosten mogelijk wordt gemaakt.	€ 600.000
5	het Innovatiefonds Noord-Holland (INH)	7.850.000
6	MIT Subsidiergeling De UVR MIT-regeling is een samenwerking met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De provincie stelt hiervoor €3 miljoen beschikbaar (de regeling loopt tot 2022). Het ministerie verdubbelt dit bedrag, waardoor er jaarlijks €6 miljoen beschikbaar is. De regeling is bedoeld voor ondernemers in de vroege fase van innovatie: haalbaarheidsprojecten en Research and Development samenwerkingsprojecten (R&D samenwerkingsprojecten). Voor haalbaarheidsprojecten is jaarlijks €1.728.000 beschikbaar voor ondernemers. Voor R&D samenwerkingsprojecten is er jaarlijks €4.032.000 beschikbaar waarbij aanvragen worden beoordeeld in een tenderprocedure. Tevens wordt een deel besteed aan uitvoeringskosten.	9.000.000
	Totaal	20.627.000

Bestedingsplan reserve Duurzame Landbouw

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.4
Saldo per 1 januari 2020	€ 928.245
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 928.245

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

Modernisering en verduurzaming glastuinbouw NH. Besteding vindt plaats in de glasconcentratiegebieden, zoals duurzame fysieke investeringen in onder andere Greenport Aalsmeer. Een deel van deze reserve is bestemd voor de cofinanciering POP3 aangaande verplaatsingsregeling glastuinbouw.

Aanvullende informatie

In 2008 is besloten over de Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H [2]) en daarbij is voor Greenport Aalsmeer een bedrag van € 10 miljoen gereserveerd. In 2019 is de reserve TWIN-H opgeheven en het saldo overgeheveld naar verschillende andere reserves, waarbij het saldo voor Greenport Aalsmeer is overgeheveld naar de nieuw ingestelde 'Reserve Duurzame landbouw'.

[2] *De doelstellingen van TWIN-H ISV concentreren zich op kwaliteit van de woningvoorraad en leefomgeving en menging van functies met daarin aandacht voor sociale en fysieke functies. Er is daarbij sprake van herstructurering en/of transformatie van functies. Bij voorkeur is er sprake van verdichting en intensivering van ruimtegebruik enerzijds en verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte anderzijds. De gelden in de 'Reserve duurzame landbouw' zijn bestemd voor dit vanuit TWIN-H gestelde doeleinde.*

Met een nieuwe Ruimtelijk economische visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 en bijbehorende uitvoeringsagenda was in 2016 een actualisatie nodig van het TWIN-H uitvoeringsprogramma om aan te kunnen sluiten op de nieuw gemaakte regionale afspraken en acties. Het beleidsdoel bleef ongewijzigd, namelijk het moderniseren van het glasareaal.

Doel van de actualisatie van het TWIN-H programma Greenport Aalsmeer was om de middelen breder in te kunnen zetten dan het besluit uit 2008. Het onderdeel Verplaatsing van glastuinbouwbedrijven zou dan ook kunnen worden ingezet buiten de Greenport Aalsmeer. Door een deel van de TWIN-H middelen te koppelen aan POP3 middelen (EU) kon er een subsidieregeling uitgevoerd worden voor de verplaatsing van glastuinbouwbedrijven in geheel Noord-Holland. Het onderdeel Herstructurering/Modernisering bleef wel gekoppeld aan de opgave in Greenport Aalsmeer.

Gerelateerde besluitvorming

GS nota 1167828 1167883

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	*De begrotingswijziging in 1e kwartaal 2021 zal worden gebruikt om de Reserve Duurzame Landbouw voor cofinanciering van POP-middelen in te zetten, in lijn met de doeleinden TWIN-H middelen, nl verplaatsing van glastuinbouwbedrijven.*	Nader te bepalen

Bestedingsplan reserve Europese landbouwprojecten landbouwsubsidies

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.5
Saldo per 1 januari 2020	€ 1.113.755
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 250.000
Totaal beschikbaar	€ 1.363.755

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2015**

Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma's POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.

Aanvullende informatie

De uitvoering van POP3 is onderdeel van de decentralisatie van het Natuurbeleid. De afspraken over het huidige POP3 zijn vastgelegd in het Convenant Uitvoering POP3 (487573/489838, Sc 8991) dat provincies en rijk in december 2014 hebben ondertekend en de ministeriële regeling uitvoering ELFPO 2014-2020 (5 februari 2015, nr. WJZ / 14108646).

Gerelateerde besluitvorming

De reserve € 9,8 mln is in 2018 verhoogd met € 2,5 mln omdat de uitvoeringskosten toenamen en wij meer EU budget kregen toegedeeld. De Europese Commissie heeft in december 2019 een voorstel gepresenteerd om het POP3 te verlengen. Op 28 mei 2020 hebben Rijk, IPO en Unie van waterschappen een besluit genomen over de invulling en verdeling van de EU middelen voor de jaren 2021 en 2022. Deze afspraken worden uiterlijk in december 2020 verlengd.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	POP3 onderdeel Jonge landbouwers dec. 2019 1301495-1301497 POP3 onderdeel Jonge landbouwers dec. 2020 (vrijval 2016) POP3 onderdeel Openstelling LEADER-projecten 2020 (vrijval 2016-2019)	€ 140.000
2.	Uitvoeringskosten RVO 487573/489838, 547348/559055	€ 915.000
3.	Verdere uitvoering POP3 binnen huidige programma, inclusief verwerking (uitkering van subsidie vanwege) toegekende bezwaren.	€ 308.755
	Totaal	€ 1.363.755

Bestedingsplan reserve Go-gelden

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Operationeel doel	7.2.5
Saldo per 1 januari 2020	€ 3.037.713
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 3.037.713

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2016**

De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.

Aanvullende informatie

De GO-gelden zijn voornamelijk bedoeld om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te vergroten door een Talentbudget beschikbaar te stellen waarmee medewerkers zich kunnen ontwikkelen.
Alle medewerkers die op 1 juli 2017 in vaste dienst waren kunnen aanspraak maken op een budget van € 4.000,- die zij in een periode van 5 jaar kunnen besteden aan een opleiding die hun duurzame inzetbaarheid vergroten. Dit zijn 901 medewerkers.
Het restantbudget is ingezet om de organisatie van het Talentbudget te bekostigen.

Gerelateerde besluitvorming

De oorsprong van de GO-gelden ligt in een akkoord tussen werkgever en vakbonden over de afkoop van decentrale arbeidsvoorwaardengelden en de restant POB-gelden uit 2015. De zeggenschap van deze gelden ligt derhalve bij het Georganiseerd Overleg.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	*Uitvoering geven aan het Talentbudget.*	€ 3.037.713

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr J. Koning
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144992
koningj@noord-holland.nl

Verzenddatum
- 8 OKT. 2020

Kenmerk
1452383/1501570

Uw kenmerk

Betreft: Memorie van antwoord bij de begroting 2021

Geachte leden,

Ter kennisname zenden wij u bijgaand de memorie van antwoord bij de begroting 2021 toe.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

B.A.
voorzitter
C.J. Loggen

1 bijlage(n)

Memorie van antwoord bij de begroting 2021

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Memorie van Antwoord Begroting 2021

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
1	NLG	GroenLinks	A. Er	J. Olthof	2	24	Waarop wordt gebaseerd dat de luchtkwaliteit de afgelopen jaren verbeterd is?	Dit blijkt onder andere uit de monitoring van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De gegevens zijn in te zien via de website https://www.nsl-monitoring.nl/ en ook na te lezen in de jaarlijkse monitoringsrapportages die daarover in opdracht van het Rijk worden opgesteld. De jaarlijkse monitoringsrapportages zijn te vinden op https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/luchtkwaliteit/slag/monitoren-nsl/handleiding-monitoring-nsl/rapportage/
2	NLG	GroenLinks	A. Er	J. Olthof	2.1.1	27	In welke innovatieve technieken, naast de eNose, is er nog meer geïnvesteerd om inzicht te krijgen in de aard en oorzaak van geurgerelateerde klachten? Zo ja, worden deze momenteel toegepast?	Er is niet geinvesteerd in andere innovatieve technieken naast de enoses. Het huidige meerjarige contract voor het netwerk met enose-sensoren loopt af. De opdrachtgevers van het monitoringsnetwerk (provincie en Havenbedrijf Amsterdam) zijn gestart met een marktconsultatie om te verkennen hoe de markt er momenteel uit ziet voor dit soort sensoren ten behoeve van voortzetting van het netwerk in 2021.
3	NLG	GroenLinks	A. Er	J. Olthof	2.1.2	28	Op welke termijn vinden de onderzoeken naar de GPP's plaats?	Vaststelling van de geluidsproductieplafonds (GPP's) voor wegen is binnen 2 jaar na inwerking treden van de Omgevingswet. Wij zullen het onderzoek naar de GPP's uitvoeren binnen de daarvoor gestelde termijn en starten in 2021. In de Omgevingsverordening 2022 zullen daarvoor de wegen, waarvoor GPP's moeten worden aangewezen, zijn benoemd. Voor de industrieterreinen van regionaal belang dienen ook GPP's te worden vastgesteld volgens de nieuwe rekenregels onder de Omgevingswet. Dat dient echter pas uiterlijk in 2029 gebeurd te zijn.
4	RWK	GroenLinks	A. Gielen	E.P. Stigter	2.2.3	35	De middelen gereserveerd in het coalitieakkoord voor de energietransitie worden opgenomen uit de reserve als de plannen verder zijn uitgewerkt. Inmiddels zijn we onder andere het actieprogramma klimaat rijker. Hoe komen de plannen daarin gepresenteerd terug in de begroting?	Zodra de plannen concreet zijn, wordt de financiering in de begroting opgenomen. Waarschijnlijk worden dit jaar nog plannen op het gebied van H2, Warmtetransitie en energieinfra gepresenteerd. Dit wordt in de begrotingswijzing 2021 en begroting 2022.
5	RWK	GroenLinks	A. Gielen	E.P. Stigter	2.2.3	35	Na 2021 staat er ruim 5 miljoen minder per jaar begroot voor bijdragen aan de energietransitie. Waar gaat de extra 5 miljoen van 2021 naar toe? Verwacht GS na 2021 met minder middelen de gestelde doelen te behalen?	De lasten bestaan uit het exploitatiebudget, het capaciteitskostenbudget en onttrekkingen uit de reserve. Het grootste deel van het budget voor Energietransitie zit in een reserve. Voor 2022 is er naast het exploitatie- en capaciteitskostenbudget tot nu toe alleen een kasraming opgenomen van € 500.000 voor het Servicepunt Duurzame Energie. We zijn nu bezig met het concretiseren van de plannen, ook aan de hand van het actieprogramma Klimaat. Bij de begroting 2022 worden dan kasramingen opgenomen voor de jaren 2022 ev.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragensteller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
6	NLG/ RWK?	GroenLinks	M. Cardol	C.J. Loggen	3.1.2	41	Citaat: “In 2021 starten we met circa 15 regionale partijen met de uitvoering van het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (APRKK Hoorn-Amsterdam). Het gaat hierbij om recreatie-, natuur- en cultuurhistorische projecten.” Vraag: Graag een toelichting op bovenstaande: welke partijen zijn betrokken en graag een duiding van de aard van de projecten?	De betrokken partijen: de gemeenten Hoorn, Koggenland, Edam-Volendam, Waterland en Amsterdam, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Vogelbescherming, Sportvisserij Nederland, Recreatieschap Twiske-Waterland, Recreatieschap Westfriesland, Rijkswaterstaat en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. De projecten zijn beschreven in het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (APRK). Naar verwachting nemen alle betrokken partijen nog dit jaar het definitieve besluit hierover waaronder wijzelf. Wij hopen nog dit jaar de subsidie uitvoeringsregeling, een Kader Ruimtelijke Ontwikkeling Kustzone Hoorn-Amsterdam en de genoemde rapportage APRK aan PS te voor te leggen.
7	NLG	GroenLinks	M. Cardol	C.J. Loggen	3.2.3	45	Vraag: De provincie verstrekt vergunningen voor grondwateronttrekking (in opvolgende jaren 25 p.j.). Kunt u aangeven aan wie deze vergunningen worden verstrekt? Zijn er ook andere vormen van grondwateronttrekking en hoe is de vergunningverlening hiervoor geregeld?	De provincie verleent vergunningen voor bodemenergie, drinkwater en grote industriële onttrekkingen (meer dan 150.000 m3). Deze worden verleend aan gebouweigenaren en -beheerders, drinkwaterbedrijven en industriën. Andere vormen van onttrekking zijn voor bronbemalingen, landbouw en kleinere industriële onttrekkingen. Hiervoor geldt, afhankelijk van de omvang, een vergunning of meldingsplicht. De waterschappen zijn bevoegd gezag en een en ander is geregeld in de Waterwet en in de Keur van de waterschappen.
8	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.1.1	61	Er wordt een besluit verwacht over extra kosten van het Zuidasdok (conform het advies van de commissie Dekker). Wordt er ook een extra financiële bijdrage van de provincie Noord-Holland verwacht aan het realiseren van het Zuidasdok?	Vooralsnog zijn de gemeente Amsterdam en het Rijk in overleg over de extra kosten van het Zuidasdok en is de provincie daar niet bij betrokken. De provincie draagt afgerond € 87 miljoen (prijspeil 2020) bij aan de OV Terminal binnen het project. Omdat ook de kosten voor de OVT hoger uitvallen is het mogelijk dat een beroep op de provincie wordt gedaan voor een extra bijdrage.
9	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.1.1	62	De provincie gaat in beeld brengen wat de consequenties van de Netwerkstrategie van de SBaB en de verstedelijkingsstrategie van de MRA zijn voor o.a. de OV-concessies. Wat gaat u met betrekking tot de OV-concessies precies onderzoeken? Kunt u hier een toelichting op geven?	Hier wordt met name bedoeld het voorkeurs 'OV-netwerk' uit de netwerkstrategie (is er nog niet) en de mogelijke invloed daarvan op de 'OV-concessies'. Daarbij is het OV-netwerk het resultaat van de afwegingen over bereikbaarheid en verstedelijking. SBaB en de verstedelijkingsstrategie worden nauw met elkaar afgestemd.
10	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.1.1	62	Hoeveel laadpalen zijn er tot nu toe in 2020 geplaatst? Hoeveel verwacht u er dit jaar nog bij te plaatsen?	Wij verwachten via het programmabureau MRA-Elektrisch in het hele jaar 2020 ongeveer 2000 laadpalen te plaatsen in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. Hiervan worden er ongeveer 1300 geplaatst in de provincie Noord-Holland. Tot nu toe (medio

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								september 2020) zijn er 1266 laadpalen geplaatst, waarvan 868 in Noord-Holland.
11	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.3.1	73	Waarom lopen de kosten van 4.3.1 (opstellen beheerbeleid en programmeren) jaarlijks steeds verder op? T.o.v. 2019 is de verwachte begroting in 2024 10 keer zo hoog.	Een deel van het totaalbedrag onder 4.3.1 wordt gevormd door de stelpost 'kapitaallasten'. In de begroting is rekening gehouden met een vervangingsinvesteringsvolume van 45 miljoen euro per jaar. De kapitaallasten die hieruit volgen lopen ieder jaar op tot een bedrag van 45 miljoen rond het jaar 2060. De toename van de kosten onder 4.3.1. wordt hierdoor veroorzaakt.
12	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.4.2	78	De verwachte uitgaven voor het doorvoeren van innovatieprojecten mobiliteit doorvoeren nemen jaarlijks af tot ongeveer 1.990. Hoe is dit te verklaren?	Dit betreft de huidige vastgestelde programmering. De komende tijd worden nieuwe beleidsnota's voorgelegd waaruit nieuwe innovatieprojecten kunnen volgen. Dit zal pas in een nieuwe begroting zichtbaar worden.
13	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.5.1	79	Is er al een inschatting gemaakt of de provincie een bijdrage aan de concessiehouders moet leveren om het OV in stand te houden? Zo ja, kunt u aangeven hoe hoog deze bijdrage ongeveer is?	Ja. In het Nationaal OV Beraad (NOVB) is landelijk afgesproken dat de decentrale opdrachtgevers OV (provincies en vervoerregio's) voor 2020 en 2021 100% uit betalen van de beschikbare exploitatiebijdrage, ook al wordt er minder OV aangeboden. Vooralsnog is daarbovenop geen extra bijdrage nodig.
14	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.5.1	79	Wordt er bij de evaluatie van de ov-concessie Haarlem-IJmond ook onderzocht wat de effecten zijn van het verduurzamen van de bussen?	De evaluatie is gericht op de vervoerkundige prestaties. De effecten van de nieuwe bussen voor de dienstregeling (betrouwbaarheid, actieradius) worden daarbij betrokken.
15	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.5	79	Welk effect heeft de terugval van het aantal reizigers op de aanschaf van de elektrische bussen voor de nieuwe concessie?	Voor de nieuwe concessie Gooi en Vechtstreek (start medio 2021) betekent dit dat de vervoerder problemen heeft om de financiering bij banken rond te krijgen van de aanschaf van (elektrische) bussen (investering). Dit heeft consequenties voor het moment van bestellen en leveren van de bussen. Wij zijn in overleg met Transdev over de mogelijkheden om hen te ondersteunen bij de aanschaf van de elektrische bussen, zodat zij de bussen zo snel mogelijk kunnen bestellen.
16	NLG	GroenLinks	M. Cardol	E.A.S. Rommel	5.1.1	86	Citaat: "De afronding van het NNN gebeurt in nauwe samenhang met andere beleidsopgaven die 'landen' in het landelijk gebied, zoals de gebiedsgerichte aanpak stikstof, verbetering van de waterkwaliteit, klimaatadaptatie, de aanleg van natuurverbindingen en natuurvriendelijke oevers, energietransitie, de bodemdalingsproblematiek, het bieden van recreatieve mogelijkheden, landschapsbescherming, natuurinclusieve landbouw en economische ontwikkeling." Vraag: Veel opgaven in het landelijk gebied w.o. afronding NNN worden terecht in	Voor de uitvoering van alle doelen die in het Natuurpact (2013) staan (zoals natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer, het uitkeren van tegemoetkomingen in faunaschade, de verwerving en inrichting van het NNN en de uitvoering van hydrologische maatregelen), ontvangen wij een bijdrage van het Rijk. Deze bijdrage loopt via het Provinciefonds en is sinds enkele jaren niet meer specifiek gelabeld aan de Natuurpact-doelen. Deze is dus ook niet meer als zodanig herkenbaar in het Provinciefonds. Voor deze doelen zijn de budgetten beschikbaar die in de provinciale begroting staan.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							samenhang aangepakt. Het overzicht van extra middelen vanuit het Rijk (en mogelijk ook de EU) die hierin een rol kunnen spelen – denk aan: energietransitie/uitstootCO2-reductie, aanpak stikstof, aanpak bodemdaling, agrarisch natuurbeheer – ontbreekt. Kunt u een overzicht geven van deze (extra) middelen, de verwerking hiervan in de begroting en de (mogelijke) inzet van deze middelen voor uitbreiding van het NNN?	Daarnaast stelt het Rijk soms aanvullende middelen beschikbaar voor specifieke doelen. Een recent voorbeeld is de € 5 miljard die Landelijk beschikbaar wordt gesteld voor (met name) de stikstofproblematiek. Over de inzet van deze middelen, het aandeel ervan dat naar de provincies gaat, en de verdeling tussen de provincies, zullen dit najaar nadere afspraken worden gemaakt via het zgn. Programma Natuur. Hier is op dit moment dus nog geen concrete uitspraak te doen. Een ander recent voorbeeld is € 18 miljoen die wij van het Rijk zullen ontvangen voor de bodemdalingsproblematiek. Hierover zijn uw Staten recent geïnformeerd. Van de Europese Unie ontvangen wij soms specifieke projectsubsidies, maar dit is slechts incidenteel het geval. Als er projecten zijn die deels met Europese middelen worden gefinancierd, is dit terug te vinden in het Programma Natuurontwikkeling. Verder draagt de Europese Unie bij aan cofinanciering van het agrarisch natuurbeheer en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Deze budgetten lopen echter niet via de provinciale begroting, maar via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). Binnen de provinciale begroting maken wij onderscheid tussen enerzijds reguliere begrotingsposten, en anderzijds uitgaven die via reserves lopen. De begrotingsposten zijn voor structurele lasten, zoals natuur- en recreatiebeheer, tegemoetkomingen faunaschade en Betrekken bij Groen en Groen Kapitaal. De reserves dienen voor incidentele uitgaven, zoals de verwerving en inrichting van gronden voor het NNN, de gebiedsgerichte aanpak stikstof of bodemdaling. De belangrijkste reserve is de Reserve Groen. Hier storten wij onder andere de rijksmiddelen in die wij voor deze doelen ontvangen (zie de volgende alinea). De omvang en het verloop van de Reserve Groen brengen we in beeld bij het Programma Natuurontwikkeling, waarvan de meest actuele versie (PNO 2021-2025) op 09-11-2020 in uw Staten zal worden besproken. Op hoofdlijnen zijn de bestedingen uit de Reserve Groen in het Begrotingsjaar 2021 als volgt: Programma's en projecten in de regio's (€ 4,8 miljoen), Herstelmaatregelen N2000 (incl. voormalig PAS) (€ 7,2 miljoen), Regiebureau NNN (verwerving, zelfrealisatie, inzetten van ruilgronden, vergroenen of afkopen van pachtcontracten, volledige

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								schadeloosstelling en onteigening) (€ 18,8 miljoen), SKNL functiewijziging (vergoeding in de vorm van een subsidie voor grondeigenaren i.v.m. afwaardering/waardvermindering van bijv. landbouwgrond naar natuurgrond) en SKNL-kwaliteitsimpuls (vergoeding in de vorm van een subsidie voor grondeigenaren voor het realiseren van een gewenst dan wel hogere kwaliteit natuurtype) (samen € 4 miljoen), overige regelingen en subsidies (3 miljoen). Daarnaast zijn er specifieke reserves voor gebiedsprogramma's, zoals voor de Oostelijke Vechtplassen, de Groene Uitweg en (in oprichting) Laag Holland. Op dit moment zijn de beschikbare middelen in de Reserve Groen niet toereikend om het gehele NNN af te ronden. Zoals ook in het PNO zal worden toegelicht, zijn er op dit moment voldoende middelen om t/m 2023 verder te werken. Wel worden binnenkort aanvullende stortingen in de Reserve Groen verwacht. Te denken valt aan de rijksmiddelen die beschikbaar komen via het Programma Natuur, en daarnaast heeft ons college aangekondigd bij de Eerste begrotingswijziging 2021 ook een eigen voorstel voor aanvullende middelen voor NNN-realisatie aan uw Staten voor te leggen.
17	NLG	GroenLinks	A. Er	I. Zaal	5.2.2	91	Waar hangt de ontwikkeling van nieuwe icoonroutes van af. Wanneer wordt duidelijk of deze wel of niet zullen worden ontwikkelt?	Het huidige netwerk van Lange Afstand Fietsroutes (LF) sluit onvoldoende aan op de veranderende wensen en behoeften van de fietstoerist. Het Fietsplatform heeft als initiatiefnemer en landelijk beheerder van de LF-routes het voortouw genomen voor de door-ontwikkeling van de LF-routes. Zij zetten in op de realisatie van een beperkt aantal nationale LF-icoonroutes, 'sterke merken' van Nederland Fietsland – routes die zich onderscheiden met een sterk eigen verhaal. De ontwikkeling van Icoonroutes hangt af van diverse factoren, zoals: wat maakt de route tot een succes, is er voldoende spreiding (zowel op themaniveau als geografisch), wat is het mogelijke gebruikersprofiel en is er draagvlak bij de van de betrokken provincies ten behoeve van de financiering, totstandkoming en continuering? Zodra (bestuurlijke) besluiten nodig zijn dan worden deze voorgelegd aan Gedeputeerde Staten.
18	NLG	CDA	Willemien Koning	C.J. Loggen	3.1.2	43	Pag 41 Bijdrage van 1,7 miljoen voor meekoppelkansen, onder meer voor ecologische maatregelen Markermeer.	Het gaat hier om de volgende projecten: Polder IJdoorn, Peereboom/De Nes en de Schardammer Kogen. Deze projecten zijn tevens onderdeel van het zogenoemde

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							In het overzicht op pagina 43 staat geen uitsplitsing hierover. Graag een specificatie.	Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (APRK). Deze projecten zijn verder beschreven in dit programma. Naar verwachting zullen wij het programma nog dit jaar aan PS voorleggen.
19	NLG	CDA	Willemien Koning	C.J. Loggen	3.2.1	46	Prioriteit voor waterrecreatie; maar in de budgettabel 2021 is als aangemerkte prioriteit aanpak van waterplantenproblemen niet in ruime mate begroot t.o.v. 2020. Graag duiding, want het strookt niet als dit als prioriteit bestempeld wordt.	Het begrote bedrag 2021 in de budgettabel betreft de onttrekking aan de Reserve Waterrecreatie in totaal en is dus niet specifiek gekoppeld aan de aanpak waterplanten. Waterplanten wordt ook in 2021 prioritair opgepakt. Hiervoor zijn binnen de Reserve Waterrecreatie voldoende middelen beschikbaar. Overigens wordt ook op andere onderdelen binnen de begroting gewerkt aan de aanpak van waterplanten, zoals bijvoorbeeld bij de bestrijding van Cabomba binnen het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen (Operationeel Doel 5.1.3).
20	NLG	CDA	Dennis Heijnen	E.A.S. Rommel	3.4.5	53	Over de zinsnede "indien nodig passen wij onteigening toe", wat zijn hiervoor de criteria en hoe moeten we ‘indien nodig’ interpreteren?	De onteigeningsprocedure is een wettelijke, met vele waarborgen omklede procedure die als ultimum remedium wordt ingezet als de uitvoering van een project in gevaar komt wij niet over de noodzakelijke grond kunnen beschikken. Onteigening wordt uitsluitend ingezet als uiterst redmiddel als de uitgebreide minnelijke onderhandelingen met de grondeigenaar stranden.
21	NLG	CDA	Dennis Heijnen	E.A.S. Rommel	3.4.5	53	Zijn er inmiddels goede instrumenten ontwikkeld die overeenstemming hebben van de betrokken partijen, waaronder de pachters? Kunt u ons die regelingen toesturen?	De vraag is ons niet duidelijk, omdat de context ontbreekt. Ook het woordje 'inmiddels' doet een context vermoeden die wij niet kunnen duiden. Wellicht dat de vragensteller doelt op een nieuw pachtbeleid (vastgesteld door GS op 26 mei 2020). De notitie en toelichting zijn te vinden op: https://www.noord-holland.nl/Loket/Vastgoed_en_grond/Verpachtingen/Algemene_documenten Vóór de vaststelling van het nieuwe pachtbeleid zijn de pachters geconsulteerd d.m.v. meerdee bijeenkomsten en hun opmerkingen zijn meegenomen in het nieuwe beleid.
22	MB	CDA	Christa Kuiper	J. Olthof	4.1.2	63	Wordt bij de opstelling van de 3 Regionale Uitvoeringsprogramma’s Verkeersveiligheid de Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Noord-Holland 2020-2024 met de daarin opgenomen prioritering als uitgangspunt betrokken?	Ja. Het provinciaal uitvoeringsprogramma is één van de uitgangspunten. De gemeenten in iedere regio hebben ook een programma waar vanuit input wordt geleverd. Op basis van de regionale risicoanalyses en regionaal overleg worden doelstellingen en maatregelen geformuleerd.
23	EFB	CDA	Christa Kuiper	Z. Pels	6.2.1	103	Er staat vermeld dat in het Coalitieakkoord besloten is cofinanciering beschikbaar te stellen van jaarlijks € 750.000,-- voor het vervolg va het matchingsprogramma	Deelname aan Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 is onder het voorbehoud dat PS jaarlijks de daarvoor bestemde middelen beschikbaar stellen. Het budget voor

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							Cultuureducatie met Kwaliteit in de periode 2021-2024. Is het niet aan PS om te besluiten voor dit programma budget beschikbaar te stellen? Voor de ondersteuning van bovenlokale culturele samenwerking is in 2020 € 13.518.000 begroot en in 2021 en volgende jaren € 4.596.000,-. Waar wordt dit verschil door veroorzaakt?	2020 van € 13. 518.000 is inclusief € 10 miljoen voor uitvoering van motie 41 m.b.t. het noodfonds. Dit betekent dat in 2020 voor de ondersteuning van bovenlokale culturele samenwerking € 3.518.000 is begroot. In 2021 en volgende jaren is dit verhoogd naar € 4.596.000,-. Het verschil van € 1.078.000 wordt verklaard door verhoging van de budgetten van Plein C met € 450.000 en Probiblio met € 628.000.
24	EFB	CDA	Christa Kuiper	Z. Pels	6.4.2	110	Gaarne een toelichting op de afname van de begrootte bedragen (2020 4.420; 2021 2.362; 2022 ev. 962)	Er wordt elk jaar budget uitgegeven uit de reserve Stelling van Amsterdam. De reserve wordt niet meer aangevuld. Vandaar de afname van de begrootte bedragen.
25	NLG	CDA	Willemien Koning	I. Zaal	6.5.5	115	Er is aangegeven dat Noord-Holland geen geld beschikbaar heeft gesteld in 2021 en verder, waardoor geen co-financiering kan plaatsvinden. Betreft dit POP-3 gelden? Hoeveel inkomsten worden gemist? Welke bedrag is er in het verleden aan co-financiering ontvangen en wat kostje dit de provincie aan co-financiering? Wat is de verhouding co-financiering / provinciale middelen? Welk bedrag aan provinciale middelen is nodig om in Noord-Holland maximaal gebruik te maken van Europese / landelijke co financiering? Welke gevolgen heeft het ontbreken van co-financiering voor STIVAS?	Ja, dit gaat over POP3 (niet-grondgebonden subsidies). De voorliggende tekst wordt door de tijd ingehaald. Wij willen u met de eerste begrotingswijzing een voorstel doen om geld te beschikking te stellen voor de verlenging van POP3 na 2020.
26	EFB	CDA	Dennis Heijnen	Z. Pels	Nvt	131	Is de accountant akkoord met het feit dat enkele risico's niet gekwantificieerd zijn?	Ja, de accountant is hiermee akkoord aangezien sommige risico's niet gekwantificeerd kunnen worden omdat de informatie hiervoor ontbreekt. Als voorbeeld kan hier de risico's met betrekking tot Corona worden genoemd. deze waren op het moment van opstellen nog niet in te schatten of te kwantificeren; dit inzicht komt al gaandeweg.
27	EFB	CDA	Dennis Heijnen	Z. Pels	Nvt	153	Het totaal aan capaciteitskosten verminderd in de komende jaren. Wat is hiervan de oorzaak? Wordt de formatie verkleind?	Sinds de invoering van "Capaciteitssturing" sturen wij niet meer uitsluitend op formatie (medewerkers in dienst), maar op de totale capaciteit die nodig is voor de opgaven. In de hier getoonde cijfers is ook de externe inhuur opgenomen. De totale capaciteitskosten kunnen conform de afgesproken spelregels zo nodig in de loop van het jaar stijgen, wanneer extra (bestaand) budget voor een opgave wordt ingezet voor tijdelijke extra capaciteit om de opgave te realiseren. Voor wat betreft de hier voorliggende cijfers is de verklaring, dat in de tweede begrotingswijziging 2020 is opgenomen dat een verschuiving heeft plaatsgevonden. Dit leidde in 2020 tot

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								een toename van de aan de begrotingsprogramma's toegerekende capaciteit en een gelijke verlaging van de aan investeringen toegerekende capaciteit. Dit ziet u in de vergelijking tussen 2019 en 2020. Daarop heeft een kritische herbeoordeling plaatsgevonden van deze capaciteit en is inderdaad een kostenverlaging ingeboekt vanaf 2021. Dit is onder andere het gevolg van het vervangen van (dure) inhuur door vaste formatie en een per saldo vermindering van de formatie door de herbeoordeling van de benodigde capaciteit.
28	NLG	CDA	Dennis Heijnen	E.A.S. Rommel	Nvt	170	Er wordt gesproken over grondverwervingsprojecten in verband met de uitvoering van het collegeprogramma? Om welke projecten gaat het en welk bedrag is daarmee gemoeid?	Het betreft de grondverwerving voor aantal infrastructurele projecten in het kader van het PMI en PMO: o.a. aanpassingen aan de N522, N246, N247, N239. Daarnaast wordt sterk ingezet op grondverwerving t.b.v. de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het betreft in 2020 gerichte grondverwerving in de projecten Schil Naardermeer, 't Hol en de andere deelgebieden van de Oostelijke Vechtplassen. Daarnaast vinden er op minnelijke basis verschillende losse aankopen en ruilingen plaats. Vanaf 2021 volgen gerichte aankoopstrategieën voor ook andere NNN-gebieden, waarbij de grondverwerving integraal moet bijdragen aan een oplossing van de stikstofproblematiek. Om antwoord te geven op de vraag om welk bedrag het gaat, is noodzakelijk om te weten over welke tijdsperiode de vragensteller doelt. Grosse mode gaat het bij de infrastructurele projecten om ca. 2-3 miljoen euro per jaar. Voor wat betreft de NNN ging het in 2019 om ca. 5 miljoen euro. De verwachting is dat de uitgave t.b.v. verwervingen NNN/stikstof de komende jaren, tot 2027, gaat stijgen tot ca. 35 miljoen/jaar.
29	NLG	CDA	Dennis Heijnen	E.A.S. Rommel	nvt	171	Ons bereiken signalen dat voor aankoop van agrarische gronden door provincie soms te lage en soms te hoge prijzen worden betaald in ogen van perceelseigenaren en andere spelers op grondmarkt. Hoe bepaalt de provincie de prijs die zij betaalt voor aankoop van agrarische gronden?	De ervaring leert inderdaad dat een eigenaar eigenlijk altijd vindt dat een te lage prijs wordt betaald, terwijl de buren en andere geïnteresseerden tegelijkertijd vinden dat de provincie teveel heeft betaald. De prijs die de provincie betaalt voor gronden betreft altijd de marktwaarde, gebaseerd op een NRVT-gecertifeerde taxatie.
30	NLG	CDA	Dennis Heijnen	E.A.S. Rommel	Nvt	215	Met de reserve groen worden verschillende doelen nagestreeft. Wat is de onderverdeling in van de doelen tov het bedrag dat beschikbaar is in de reserve? Welke bedrag is beschikbaar voor de toekomstige afwaarding	Voor de uitvoering van alle doelen die in het Natuurpact (2013) staan (zoals natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer, het uitkeren van tegemoetkomingen in faunaschade, de verwerving en inrichting van het NNN en de uitvoering van hydrologische maatregelen),

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							bij verkoop/overdracht van gronden die zijn omgezet naar NNN? Is dit bedrag toereikend?	ontvangen wij een bijdrage van het Rijk. Deze bijdrage loopt via het Provinciefonds en is sinds enkele jaren niet meer specifiek gelabeld aan de Natuurpact-doelen. Deze is dus ook niet meer als zodanig herkenbaar in het Provinciefonds. Voor deze doelen zijn de budgetten beschikbaar die in de provinciale begroting staan. Daarnaast stelt het Rijk soms aanvullende middelen beschikbaar voor specifieke doelen. Een recent voorbeeld is de € 5 miljard die Landelijk beschikbaar wordt gesteld voor (met name) de stikstofproblematiek. Over de inzet van deze middelen, het aandeel ervan dat naar de provincies gaat, en de verdeling tussen de provincies, zullen dit najaar nadere afspraken worden gemaakt via het zgn. Programma Natuur. Hier is op dit moment dus nog geen concrete uitspraak te doen. Een ander recent voorbeeld is € 18 miljoen die wij van het Rijk zullen ontvangen voor de bodemdalingsproblematiek. Hierover zijn uw Staten recent geïnformeerd. Van de Europese Unie ontvangen wij soms specifieke projectsubsidies, maar dit is slechts incidenteel het geval. Als er projecten zijn die deels met Europese middelen worden gefinancierd, is dit terug te vinden in het Programma Natuurontwikkeling. Verder draagt de Europese Unie bij aan cofinanciering van het agrarisch natuurbeheer en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Deze budgetten lopen echter niet via de provinciale begroting, maar via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). Binnen de provinciale begroting maken wij onderscheid tussen enerzijds reguliere begrotingsposten, en anderzijds uitgaven die via reserves lopen. De begrotingsposten zijn voor structurele lasten, zoals natuur- en recreatiebeheer, tegemoetkomingen faunaschade en Betrekken bij Groen en Groen Kapitaal. De reserves dienen voor incidentele uitgaven, zoals de verwerving en inrichting van gronden voor het NNN, de gebiedsgerichte aanpak stikstof of bodemdaling. De belangrijkste reserve is de Reserve Groen. Hier storten wij onder andere de rijksmiddelen in die wij voor deze doelen ontvangen (zie de volgende alinea). De omvang en het verloop van de Reserve Groen brengen we in beeld bij het Programma Natuurontwikkeling, waarvan de meest actuele versie (PNO 2021-2025) op 09-11-2020 in uw Staten zal worden besproken. Op hoofdlijnen zijn

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								de bestedingen uit de Reserve Groen in het Begrotingsjaar 2021 als volgt: Programma's en projecten in de regio's (€ 4,8 miljoen), Herstelmaatregelen N2000 (incl. voormalig PAS) (€ 7,2 miljoen), Regiebureau NNN (verwerving, zelfrealisatie, inzetten van ruilgronden, vergroenen of afkopen van pachtcontracten, volledige schadeloosstelling en onteigening) (€ 18,8 miljoen), SKNL functiewijziging (vergoeding in de vorm van een subsidie voor grondeigenaren i.v.m. afwaardering/waardvermindering van bijv. landbouwgrond naar natuurgrond) en SKNL-kwaliteitsimpuls (vergoeding in de vorm van een subsidie voor grondeigenaren voor het realiseren van een gewenst dan wel hogere kwaliteit natuurtype) (samen € 4 miljoen), overige regelingen en subsidies (3 miljoen). Daarnaast zijn er specifieke reserves voor gebiedsprogramma's, zoals voor de Oostelijke Vechtplassen, de Groene Uitweg en (in oprichting) Laag Holland. Op dit moment zijn de beschikbare middelen in de Reserve Groen niet toereikend om het gehele NNN af te ronden. Zoals ook in het PNO zal worden toegelicht, zijn er op dit moment voldoende middelen om t/m 2023 verder te werken. Wel worden binnenkort aanvullende stortingen in de Reserve Groen verwacht. Te denken valt aan de rijksmiddelen die beschikbaar komen via het Programma Natuur, en daarnaast heeft ons college aangekondigd bij de Eerste begrotingswijziging 2021 ook een eigen voorstel voor aanvullende middelen voor NNN-realisatie aan uw Staten voor te leggen.
31	RWK	VVD	J.F.L. Kaamer van Hoegee	E.P. Stigter	3.1	24	U noemt het nog vast te stellen actieprogramma klimaat. Kunt u aangeven wanneer dit actieprogramma ter behandeling aan Provinciale Staten wordt voorgelegd?	Het Actieprogramma Klimaat is inmiddels aan PS toegestuurd en staat ter bespreking op de B agenda van de commissie RWK op 19 oktober.
32	RWK	VVD	J.F.L. Kaamer van Hoegee	E.P. Stigter	3.1	24 & 33	Op pagina 24 spreekt u van een actieprogramma Klimaat dat loopt tot en met 2023 en op pagina 33 spreekt u van een actieprogramma Klimaat 2021-2025. Kunt u aangeven wat de verschillen zijn tussen deze twee actieprogramma's?	De looptijd van het Actieprogramma Klimaat is 2020 t/m 2023.
33	RWK	VVD	J.F.L. Kaamer van Hoegee	E.P. Stigter	2.2	32	Onder prioriteiten staat: Minimaal 25.000 particuliere woningeigenaren hebben duurzaamheidsmaatregelen getroffen. Voor welke datum moet dit gerealiseerd zijn? En hoe wordt dit gemeten?	Het programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland heeft een looptijd tot en met 2021, maar wordt door de impact van Corona, indien gemeenten dat wensen, verlengd tot 2022. Dit doel moet uiterlijk 31 december 2022 zijn gerealiseerd.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								De energieloketten zijn de belangrijkste partijen die bijdragen aan deze doelstelling. Zij houden bij met welke woningeigenaar zij contact hebben gehad en of het contact tot realisatie van maatregelen heeft geleid.
34	RWK	VVD	J.F.L. Kaamer van Hoegee	E.P. Stigter	2.2.2	33	Er wordt gesproken over een meerjaren-uitvoeringsprogramma waterstof en een uitvoeringsprogramma warmtetransitie. Wanneer worden beide programma's aan PS voorgelegd?	De verwachting is dat beide uitvoeringsprogramma's ter bespreking op de B-agenda van de commissie van 23 november komen te staan.
35	RWK	VVD	J.F.L. Kaamer van Hoegee	E.P. Stigter	2.2.3	34/35	U schrijft: "Met het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties hun woningen te verduurzamen. Het programma is in 2018 vastgesteld, heeft een looptijd van 3,5 jaar en voor de uitvoering hebben PS € 10.181.000 beschikbaar gesteld." Tevens geeft u aan dat de looptijd met 1 jaar verlengt wordt tot en met 2022. Kunt u aangeven waarom in de tabel op pagina 35 onder 2.2.3 middelen begroot zijn tot en met 2024 en ook waarom dit cumulatief niet om € 10.181.000 gaat, maar om € 10.209.000?	De kosten die je ziet staan bij 2022 en verder zijn capaciteitskosten. Als het programma echt stopt in 2022 en er komen geen andere activiteiten voor in de plaats, dan zal deze capaciteit bij andere operationele doelen worden ingezet. Hier moet naar gekeken worden in de begroting 2022. In alle jaren zitten er in de lasten ook de capaciteitskosten. Die worden niet betaald uit de € 10,18 miljoen. In 2018 zijn er ook al uitgaven gedaan ten laste van deze € 10,18 miljoen, deze zijn niet zichtbaar in de tabel van deze begroting.
36	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.1.1	87	In 2019 was 65% van de herstelmaatregelen in het kader van de PAS uitgevoerd of in uitvoering. In 2020 moet dit groeien tot 85% en vanaf 2021 tot 100%. Kunt u een uitwerking aanleveren over de basis waarover het percentage wordt berekend (teller gedeeld door de noemer)? Wat is de verklaring voor de stap van 65 naar 85% in 2020 (teller en noemer), en in 2021 naar 100%? Wat zijn de hiervoor benodigde middelen, en hoe worden deze gefinancierd?	De percentages worden berekend door het aantal uitgevoerde maatregelen te delen door het totaal aantal uit te voeren maatregelen en dat te vermenigvuldigen met 100. De verklaring van de verhoging van 65% naar 85% is dat meer maatregelen uit het programma van Natura 2000-herstelmaatregelen zijn uitgevoerd. De benodigde middelen zijn benoemd in het Programma Natuurontwikkeling (laatste versie 2021-2022, onderdeel PNH22), bedragen circa € 34.5 miljoen en worden gefinancierd uit gelden uit de middelen die de provincie bij het Natuurpact (2013) van het Rijk heeft ontvangen en die, via het Provinciefonds, in de reserve groen zijn gestort.
37	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	C.J. Loggen	5.1.3	88	Inzake bijgevoegde tabel: kunt u een verdieping geven over de percentages in de tabel (wat stellen de teller en noemer voor), en aan welke (rand)voorwaarden moet worden voldaan om de realisatie in % te voldoen conform de streefwaardes? (bijgevoegde tabel bevat volgende cijfers)	De Stuurgroep Oostelijke Vechtplassen geeft jaarlijks een uitgebreide rapportage over de voortgang van het programma in het afgelopen jaar. Deze ontvangt Provinciale Staten ook en in deze rapportage wordt per onderdeel de voortgang beschreven. Voor de begroting (en de rekening), waarin we werken met indicatoren die in een oogopslag een beeld moeten geven. We hebben er

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							Operationeel doel 5.1.3 - Programma oostelijke vechtplassen uitvoeren Indicator: Voortgang uitvoering programma (cumulatief) Meeteenheid: Percentage 2019: 10% 2020: 20% 2021: 35% 2022: 45% 2023: 60% 2024: 70%	voor gekozen om de voortgang van het Programma Oostelijke Vechtplassen in een percentage uit te drukken. De noemer is dan 100 en volledige realisatie. De teller het deel dat in een jaar gehaald is of wordt. Het is, nu de uitvoering van het programma een jaar loopt, een grove indicatie. Onderzoeken lopen, gesprekken met bewoners en andere belanghebbenden en activiteiten worden uitgevoerd. Voor een gedetailleerd beeld van de voortgang is de jaarlijkse rapportage (die over 2019 is gereed) geschikt. Deze rapportage is recent aan u toegestuurd (kenmerk: 1484091/1484092).
38	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.1.4	88	U stelt dat het gebied Laag Holland uitdagingen kent voor onder andere de landbouw. In het gebiedsprogramma wordt dit meegenomen. De VVD leest de term uitdaging als zijde factoren van invloed op een toekomstig bedrijfsperspectief voor individuele bedrijven, en daarmee de sector als geheel in het gebied. Kunt u een toelichting geven over welke uitdagingen dat zijn voor de landbouw, waarbij wij een uitsplitsing vragen tussen enerzijds externe factoren (buiten het individuele bedrijf staande factoren zoals natuurontwikkeling en bodemdaling, waarop een individuele ondernemer geen directe invloed heeft op de ontwikkeling in het gebied) en interne factoren (in de directe invloedsfeer van het individuele bedrijf)?	De uitdagingen ten aanzien van het toekomstperspectief van individuele bedrijven liggen op het terrein van de economie (bijvoorbeeld verbreding, nieuwe agrarische verdienmodellen, korte ketens) en op het terrein van de duurzaamheid (bijvoorbeeld kringlooplandbouw, natuurinclusieve landbouw, voedseltransitie). Die zijn niet strikt te scheiden van opgaven, waarbij de landbouw als geheel vaak deel van het probleem en deel van de oplossing is, zoals bij bodemdaling, het stikstofdossier, waterkwaliteit en biodiversiteit. Hierop heeft een individuele ondernemer overigens wel degelijk directe invloed.
39	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.2	230	Kunt u een toelichting geven op de ontwikkeling van de begrote uitgaven aan natuurbeheer uit onderstaande tabel, mede in relatie tot het aantal te beheren natuurhectares (het aantal te beheren hectares groei in NNN, het bedrag voor beheer is in 2024 bijvoorbeeld lager dan in 2023)? Kunt u daarnaast een uitslitsing maken van de besteding van deze beheergelden tussen agrarisch natuurbeheer, particulier natuurheer, natuurbeheer door recreatieschappen, natuurbeheer door overheden en natuurbeheer door TBO's (in euro's en hectares)? <Tabel is weggevallen in dit excel bestand maar zie hiervoor op pagina 229-230 in de begroting de tabel: Overzicht van lasten en baten per taakveld en dan de taakvelden 5.1 (natuurontwikkeling) en 5.2 (beheer natuurgebieden)	De meerjarige, geprognosticeerde ontwikkeling van de financiën voor het natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en het beheer door de recreatieschappen is te vinden in het financiële hoofdstuk van het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2021-2025 welke op 9 november 2020 in uw Staten zal worden besproken (zie tevens ons antwoord op vraag 123). Hierbij moet opgemerkt worden dat zowel particulier natuurbeheer als 'natuurbeheer door overheden' deel uitmaken van de kostenpost 'natuurbeheer'. Een uitsplitsing van deze post is dus niet te maken. De reden dat in de tabel op pag. 230 de lasten in 2024 lager zijn dan die in 2023 ligt in het feit dat 2023 vooralsnog het laatste jaar is van de bij het Coalitieakkoord toegekende € 100.000 voor 'Groene vrijwilligers Betrekken bij Groen'. Daarnaast is er in 2023 nog een technische correctie. Deze lasten zijn er in 2024 vooralsnog niet (meer), waardoor de lasten in 2024 lager

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								zijn dan in 2023. Voor natuurbeheer houden wij er overigens rekening mee dat het aantal hectares beheerde natuur jaarlijks stijgt. Zie hiervoor de tabel onder Operationeel doel '5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren' op pag. 91 van de begroting en het eerder benoemde PNO.
40	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.1.1	89	In 2021 wordt EUR 39 miljoen uit de reserve Groen onttrokken. Kunt u een uitsplitsing maken van de besteding van deze onttrekkingen? <Bijgevoegd is een overzicht van de begrote onttrekking vanuit de reserve groen, zie de cijfers hieronder: Rekening 2019: -32.536 begroting 2020: -50.760 2021: -39.322 2022: -47.760 2023: -46.849 2024: -35.604>	De onttrekkingen aan de Reserve Groen worden geprogrammeerd middels het Programma Natuurontwikkeling (PNO), waarvan de meest actuele versie (PNO 2021-2025) op 09-11-2020 in uw Staten zal worden besproken. Op hoofdlijnen zijn de bestedingen uit de Reserve Groen in het Begrotingsjaar 2021 als volgt: Programma's en projecten in de regio's (€ 4,8 milj.), Herstelmaatregelen N2000 (incl. voormalig PAS) (€ 7,2 milj.), Regiebureau NNN (verwerving, zelfrealisatie, inzetten van ruilgronden, vergroenen of afkopen van pachtcontracten, volledige schadeloosstelling en onteigening) (€ 18,8 milj.), SKNL (incl. kwaliteitsimpuls) (€ 4 milj), overige regelingen en subsidies (3 milj.). Dit telt op tot circa € 37,8 milj. De overige € 1,5 milj. betreft capaciteitskosten.
41	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.2.1.	91	Kunt u een analyse op de efficiëntie en effectiviteit van het beheer aanleveren tussen agrarisch beheerde gebieden en niet-agrarisch beheerde gebieden, zoals weergegeven in onderstaande tabel? Componenten van deze analyse zijn bijvoorbeeld de geldende natuurdoelen in het gebied en de kosten van beheer per hectare (inclusief meewegende factor voor de geldende natuurdoelen op die hectares). < De meegestuurde tabel is weggevallen maar betreft de tabel met de indicatoren zoals opgenomen onder operationeel doel 5.2.1 in de begroting: beheerd areaal natuurbeheer & beheerd areaal agrarisch natuurbeheer>	Natuurbeheer kan op twee manieren door ons gesubsidieerd worden: in de vorm van 'natuurbeheer door natuurbeheerders' ("Natuurbeheer", in de tabel) of in de vorm van 'agrarisch natuurbeheer'. Binnen het NNN ligt de focus op natuurbeheer, daarbuiten op agrarisch natuurbeheer. Binnen het NNN vindt nog wel agrarisch natuurbeheer plaats, maar uw Staten hebben besloten dit te willen afbouwen (n.a.v. de besluitvorming over het Verkenningsjaar). De tarieven voor natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer verschillen iets. Dit komt omdat bij natuurbeheer het hectaretarief wordt berekend op basis van de benodigde werkzaamheden (momenteel wordt voor een hectare natuurbeheer voor weidevogelgrasland een bedrag van € 644 ha/jaar vergoed), terwijl bij het agrarisch natuurbeheer sprake is van een vergoeding van de inkomstenderving van de agrarische ondernemer (momenteel een gemiddeld bedrag van € 560 per jaar, variërend van € 400 tot € 1.030 per ha/jaar afhankelijk van het natuurtype, legselbeheer € 20 tot € 100 ha/jaar). Over de efficiëntie van de beide vormen vallen geen algemene uitspraken te doen. In beide vormen zijn voorbeelden van gebieden te bedenken die uitermate succesvol en efficiënt zijn, of

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								iets minder succesvol. Hier wordt door de provincie op gemonitord."
42	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	De provincie is verantwoordelijk voor passieve soortenbescherming, en dient ontheffingen te verlenen bij bijvoorbeeld (woning)bouwprojecten (bijvoorbeeld voor vleermuizen). Kunt u aangeven hoeveel van dergelijke ontheffingen in 2019 aangevraagd zijn, hoeveel daadwerkelijk verleend zijn en wat de doorlooptijd van dat proces is (minimaal, maximaal, gemiddeld)? In gevallen waar een ontheffing niet verleend wordt, wat betekent dat voor de voortgang van het (woning)bouwproject? Welke mogelijkheden zijn er alsdan om alsnog het soort te beschermen én het project uit te voeren?	Wij hebben in 2019 circa 140 ontheffingen afgegeven gerelateerd aan ruimtelijke ingrepen en in het kader van soortbescherming. Voor zover wij hebben kunnen nagaan is het niet gebeurd dat woningbouwprojecten geen doorgang kunnen vinden vanwege bezwaren vanuit de Wet natuurbescherming en aanwezige soorten. Goed contact tussen aanvrager en omgevingsdienst kan dit voorkomen. De doorlooptijd van een vergunning is wisselend, de wettelijke termijn is maximaal 13 weken. Wij houden geen overzicht bij van de voortgang van woningbouwprojecten in de gevallen dat een ontheffingsaanvraag wordt afgewezen. Bij afwijzing van het plan is het aan te raden om het plan zo aan te passen dat geen verbodsbepalingen worden overtreden. Hierover kan ook met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord contact worden gezocht.
43	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	I. Zaal	6.5.4	114	De provincie werkt aan een Voedselvisie, waarvan u enkele accenten benoemt in de begroting. De VVD vindt de agarische sector in Noord-Holland, Nederland en Europa van groot strategisch belang, bijvoorbeeld in relatie tot het verdienmodel van onze economie en onze positie op het internationale wereldtoneel. Daarom hebben wij de volgende vragen: - Wat betekent het willen doorbreken van ketenafhankelijkheden? En hoe verhoudt zich dat tot de voedselketen van producent tot consument, die voor velen van de Noord-Hollandse prooductie én consumptie sterk internationaal is? Kunt u een overzicht geven van de ketenafhankelijkeden voor de top 10 geproduceerde goederen en top 10 geconsumeerde goederen? - U beschrijft de ambitie om agrarische kringlopen zo klein mogelijk te willen sluiten. De afgelopen decennia is eht agrarisch beleid in Nederland gefocust geweest op specialisatie, bijvoorbeeld tussen akkerbouw en melkveehouderij. Dit heeft invloed op de kringlopen in de sector, bijvoorbeeld inzake (natuurlijke) mest. Kunt u een overzicht aanleveren van de huidige kringlopen in de Noord-Hollandse agrarische sector (dus zowel intern in de provincie, als stromen in- en uitgaand de provincie), en specifiek daarbij de wisselwerking tussen akkerbouw en melkveehouderij?	De vragen die u stelt zijn van belang bij het opstellen van de Voedselvisie. Bij de uitwerking van de Voedselvisie kijken we mede naar de visie 'Waardevol en verbonden' van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, waarin aandacht is voor het doorbreken van de ketenafhankelijkheid in relatie tot de opgaven die zij ziet en de diverse niveaus in het voedselsysteem waarop deze afhankelijkheden zich manifesteren. De Voedselvisie is nog niet door ons college vastgesteld. De beantwoording van uw vragen zal via dat traject zijn plaats krijgen. Naar verwachting wordt de Voedselvisie eind 2020 door ons college vastgesteld en ter besluitvorming aan uw Staten aangeboden.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
44	EFB	VVD	B.G.P. de Wit	I. Zaal		2	U stelt dat het aantal bedrijfsfaillissementen stijgend is. Heeft u een overzicht van het aantal bedrijfsfaillissementen in 2020 t/m augustus, en een vergelijking met dezelfde periode in 2018 en 2019? Kunt u aangeven in welke sectoren de bedrijfsfaillissementen in Noord-Holland met name plaatsvinden? Heeft u ook een onderbouwde verwachting voor het aantal bedrijfsfaillissementen in de rest van 2020 en 2021, en in welke sectoren dat zit?	Een actueel overzicht van het aantal bedrijfsfaillissementen, ook gespecificeerd naar de sectoren, is te vinden in de coronamonitor welke is te raadplegen op onze website via: https://www.noord-holland.nl/Actueel/Coronavirus/Coronamonitor Wij beschikken niet over een onderbouwde verwachting van het aantal bedrijfsfaillissementen in de rest van 2020 en 2021. U kunt wel in bovengenoemde coronamonitor zien wat de verwachtingen zijn van de impact van de coronacrisis op de Noord-Hollandse economie in termen van toegevoegde waarde en werkgelegenheid.
45	VRAGEN BRIEF BEGROTING M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof		PAGINA BRIEF BEGROTING	p. 5 waarom is er een bijraming kapitaallasten PMI enerzijds en aframing stelpost PMI anderzijds voor de jaren 2022 en daarna? Wat gebeurt er als je dit achterwege laat? p. 6 brief onderdeel d: waarom was een behandeling Raad van State hier nodig? Was deze behandeling onvoorzien, zo ja waarom en zo nee, waarom zijn deze kosten (of een planning die hiermee rekening hield) niet opgenomen geweest in het project? p.7 nummer 2 waarom moet 2,7 miljoen niet uit het Actieprogramma Fiets komen maar uit de kapitaallasten PMI Doorfietsroutes? Wat zou er gebeuren als je het wel uit het Actieprogramma Fiets laat komen? p. 8 af te sluiten kredieten: bij sommige kredieten, zoals c. en h. is wel rond 20% van het bedrag ongebruikt. Lijkt op zich goed nieuws natuurlijk maar is dit dan zo moeilijk vooraf in te schatten?	p.5: De stelpost PMI en de Kapitaallasten PMI zijn communicerende vaten. De kapitaallasten van de op dit moment (t/m Tweede Begrotingswijziging 2020) door PS beschikbaar gestelde kredieten zijn geraamd op de begrotingspost Kapitaallasten PMI. De ruimte ter dekking van de extra kapitaallasten wordt bepaald door het budget op de Stelpost PMI. De systematiek hierbij is dat het bedrag aan kapitaallsten (voortvloeiend uit nieuwe kredietbesluiten door PS) leidt tot een evenredige verlaging budget Stelpost PMI en verhoging begrotingspost Kapitaallasten PMI. Op basis van het beschikbaar budget Stelpost PMI is er dekking van de door nieuwe kredietbesluiten PMI (in kader van iMPI 2022-2029) waarover PS bij de Begroting 2021 gaan besluiten. Het achterwege laten (zijnde het ontbreken van de Stelpost PMI) zou betekenen dat er geen dekking binnen de begroting is voor deze kredietbesluiten bij de Begroting 2021. p.6: We hadden niet voorzien dat er vanuit twee bestemmingsplannen beroepsprocedures bij de Raad van State zijn ingediend voor hetzelfde project. Bovendien was de doorlooptijd ongebruikelijk lang. De bezwaarmakers probeerden de aanleg van stil asfalt en 60 km/uur te bewerkstelligen. p. 7: Per abuis is in de 3e actualisatie PMI 2019-2025 (PS 9 maart 2020) bij het project Wijckerpoort een verkeerde dekking opgenomen. Er is geen gewijzigd inzicht. De € 2,7 miljoen t.l.v. resv Ontwikkeling provinciale infrastructuur (OPI) moet zijn kapitaallastenbudget PMI Doorfietsroutes (Kaderbrief 2019).

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								p. 8: De kredieten voor nieuwbouwinvesteringen worden aangevraagd aan de hand van de raming (inclusief reserveringen voor risico's en onvoorzien) die wordt gebruikt als basis voor de aanbesteding. In de daaropvolgende aanbesteding en uitvoering kunnen zich meevallers voordoen, bijvoorbeeld door gunstige marktomstandigheden.
46	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	3.4.2	51	Evaluatie Regeling Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens en daaraan gekoppeld, evaluatie provinciaal regionaal luchtvaartbeleid: wat is hiervoor de planning?	Wij pleiten samen met de andere 11 provincies bij de minister om de evaluatie van het RBML zo snel mogelijk op te pakken. Parallel gaan we een plan van aanpak maken over de herijking van ons eigen beleid. Zodra meer helderheid is over beide plannigen worden uw Staten geinformeerd.
47	M&B/ RWK/ EFB	VVD	G.H. van Geffen	Z. Pels	3.4.2	51	'Koninklijke Marine, Defensie en Rijksvastgoedbedrijf, gemeente en provincie werken nauw samen om tot een Visie Den Helder 2050 te komen'. In Den Helder zijn ook enkele grote en een aantal kleinere bedrijven gevestigd. Hoe wordt geborgd dat wat zij te bieden hebben – denk aan bijdragen energietransitie, bieden werkgelegenheid - en wat zij nodig hebben – bv. goed opgeleid personeel, bereikbaarheid, ruimte - onderdeel is van de (totstandkoming van de) Visie?	De uitwerking van de visie volgt de lijn van de thema's havenontwikkeling (o.a. efficiënt ruimtegebruik), maritieme stadontwikkeling, bereikbaarheid, energietransitie en klimaatbestendigheid. Groei van de werkgelegenheid is één van de criteria waaraan oplossingsrichtingen getoetst worden. Het uiteindelijke doel is immers een toekomstbestendige, economisch gezonde regio. De op te stellen visie is vooral ruimtelijk van aard. Het georganiseerde bedrijfsleven en andere stakeholders worden betrokken bij het tot stand komen ervan. De aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs is belegd via Match2020 (onderdeel van het programma DeKopWerkt), specifiek voor techniek in het triple helixnetwerk Tech@Connect en in de programmalijn 'human capital' in de met het Rijk gesloten Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland. Bovendien voert de gemeente Den Helder zelf ook nog een apart programma onder de naam Helders Perspectief.
48	MB	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	4.1.1	61	De paragraaf noemt bij de samenwerkingspartners niet (meer) het bedrijfsleven of samenwerkende vervoerders. Klopt het dat er verminderd contact is met deze partijen?	Nee, de contacten met deze samenwerkingpartners zijn onverminderd.
49	M&B/ EFB	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	4.1.2	63	Bovenaan 'we nemen het onderzoek naar het goederenvervoer over water hierin mee'. In de beantwoording technische vragen cie M&B 24 februari staat: M.b.t. 8.i en mijn technische vragen van vorige maand, dank voor het ontvangen van het vervolgonderzoek goederenvervoer over water (8.i.). En klopt het dat het eerder genoemde onderzoek naar bedrijventerreinen / overslaglocaties nog ontbreekt?	Het vervolgonderzoek naar het goederenvervoer over water is u op 5 februari 2020 toegezonden. Op basis van recente inzichten over de logistieke sector en de wens van Gedeputeerde Staten om de verschillende logistieke stromen in Noord-Holland beter in kaart te hebben, is onze conclusie dat de verkenning naar bedrijventerreinen / overslaglocaties nog onvoldoende informatie oplevert. We werken daarom aan een strategie

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							Antwoord: Het onderzoek naar bedrijventerreinen/overslaglocaties is gestart maar nog niet afgerond. Er vindt nog overleg met gemeenten plaats over dit onderwerp. Verwacht wordt dat de resultaten van het onderzoek in Q3 kunnen worden toegezonden. Betreft 'het onderzoek naar het goederenvervoer over water' een ander onderzoek of het eerder genoemde onderzoek naar bedrijventerreinen/overslaglocaties? Wanneer kunnen wij als staten inhoudelijke resultaten tegemoet zien?	en uitvoeringsagenda logistiek in Noord-Holland, waar vervoer over water onderdeel van uitmaakt. We komen in het tweede kwartaal 2021 bij u terug met meer informatie hieromtrent.
50	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	4.1.2	63	2e alinea: de verkeersveiligheidsprogramma's/ projecten – kunnen de staten hierop invloed uitoefenen (voor vaststelling) en zo ja, op welke momenten?	Ja. Provinciale Staten hebben, eind 2019, kennis genomen van het uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid Noord-Holland. Jaarlijks (januari van elk jaar) worden de Staten geïnformeerd over de voortgang. Dat moment kan gebruikt worden om in gesprek te gaan over de verkeersveiligheidsprogramma's.
51	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	7.3.4	72	Onderaan, onderzoek naar de behoefte van vervanging: over welke vervanging gaat het hier? Waarom maken verkeercentrale en bediencentrale geen onderdeel uit van NIKG? En in de laatste alinea 'voor het operationeel houden van de centrale': welke centrale wordt bedoeld?	Het onderzoek richt zich op de huidige staat van de verschillende gebouwen/ steunpunten welke worden gebruikt voor verkeersmanagement doeleinden inclusief gladheidsbestrijding. De NIKG gaat over de instandhouding van de infrasctructurele kapitaalgoederen, gebouwen worden hierbij buiten beschouwig gelaten. Het onderzoek in hoeverre er voldoende budget is voor het operationeel houden van de centrale betreft de verkeersmanagement centrale in Hoofddorp.
52	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	4.4.1	74	Enalaatste alinea: 'in 2020 is de provincie gestart met het treffen van de nodige maatregelen ter voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet in 2021': waar en in welke zin is de Omgevingswet van invloed op vergunningen en ontheffingen voor werkzaamheden en transporten?	De implementatie van de Omgevingswet heeft invloed op het afhandelingsproces van vergunningen welke worden verleend voor o.a. werkzaamheden of transporten op provinciale wegen en vaarwegen. Hierbij zullen alleen de rechtstreeks werkende regels voor burgers en bedrijven uit de Omgevingsverordening relevant zijn. In het Omgevingsloket kunnen burgers en bedrijven zien of ze een vergunning nodig hebben en eventueel ook aanvragen. Onder de Omgevingswet hoeven minder vergunningen worden aangevraagd en zullen er minder lange beslistermijnen zijn. Vaak kan worden volstaan met een 'melding'.
53	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof / E.P. Stigter	4.4.2	78	De innovatieprojecten mobiliteit worden in 2022-2024 veel kleiner (budgettair), klopt dat? Is de planning dat het werken aan innovatie zal verminderen? Een andere vraag is het ontbreken van SolaRoad in de plannen, betekent dit dat er daarvoor geen concrete projecten zijn in 2021?	De budgettaire ruimte neemt inderdaad af. De planning is echter dat innovatie nog steeds een belangrijk speerpunt blijft van de organisatie. Daartoe worden nieuwe voorstellen ontwikkeld die nog niet vertaald zijn in begrotingsvoorstellen. Zie verder antwoord hierboven.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
54	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	3.1	128	Brug Ouderkerk – door het stilliggen van de uitvoering lijdt de aannemer schade, de hoogte hiervan is nog niet bekend. De begeleidende brief van de begroting meldt al een bedrag van ruim 5 miljoen. Betreft dat de hier genoemde schade, of komt er nog een bedrag voor schade aannemer later bovenop?	De ruim 5 mln, die aanvullend is aangevraagd voor Project Brug Ouderkerk moet alle extra kosten als gevolg van de vertraging vanwege grondverwerving (dus incl. de claim van de aannemer) dekken. Op basis van de huidige inzichten (inmiddels is een flink deel van de claim overeengekomen met de aannemer), past dit ook. Vooralsnog komt er dus geen bedrag meer bovenop.
55	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	3.1	131	Leeghwaterbrug: is het risico in relatie tot de aannemer nog niet afgerond, zo ja, wat was de uitkomst, en zo nee, waarom niet, wat is de verwachting over behandeling en uitkomst hiervan?	Nee, het risico in relatie tot de claim van de aannemer is nog niet afgerond. Op dit moment vinden er nog gesprekken plaats. Beide partijen hebben nog wel de intentie om hier minnelijk uit te komen. Over de uitkomst kan op dit moment nog geen uitspraken worden gedaan
56	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	3.2	142	Vaarwegen en oevers worden beheerd op kwaliteitsniveau C/D. Hoe verhoudt zich dat tot de ambitie van modale shift: van wegvervoer naar vervoer over water? Gaat dit niet betekenen dat je ook andere (hogere) kwaliteitseisen moet stellen?	“Nee. De oevers moeten in alle gevallen veilig zijn en de vaarwegen tevens bevaarbaar. Dat borgen we met de huidige kwaliteitsniveaus in combinatie met de huidige werkwijze van risicogestuud beheer. De toename van scheepvaartbewegingen als gevolg van de ambitie van modal shift heeft hierop geen invloed.”
57	EFB	VVD	G.H. van Geffen	Z. Pels	Zie p.	150	‘in het kader van de Participatiewet wordt gestreeft om het wettelijk quotum te halen’; hoeveel bedraagt dit quotum voor de provincie Noord-Holland en op welk percentage/aantal zit de provincie nu?	Het huidig quotum voor 2020 is 32,28 fte. We liggen goed op koers. Op dit moment zijn er 29,83 fte in dienst, met een kandidaat vindt laatste gesprek plaats, daarmee 31,08 fte in dienst.
58	M&B	VVD	G.H. van Geffen	Z. Pels	3.5	154	Onderaan meldt de provinciale deelneming in PDENH. Blijkens de website van de provincie is dit fonds in april 2020 ontbonden en uit de KvK geschreven. Wat is waar?	De vennootschap Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland (ODENH) is ontbonden en uitgeschreven uit het handelsregister. De vennootschap Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH) bestaat nog gewoon.
59	NLG	VVD	N.A.L. Roosendaal	J. Olthof	2.1.5	31	Wat zijn de verwachte en meetbare maatschappelijke effecten van de extra middelen die ter beschikking worden gesteld aan de ODNZKG?	Er wordt bij operationeel doel 2.1.5. en op pagina 31 niet gesproken over extra middelen voor de OD NZKG. Er wordt gemeld dat de OD NZKG structureel te maken heeft met extra inzet op complexe dossiers zoals Harsco Metals en Tata Steel. Deze extra inzet bestaat uit intensievere handhaving (hogere frequentie), extra inzet voor vergunningverlening (bijvoorbeeld door motie PS om vergunning Tata Steel door te lichten en inzichtelijker te maken), maar ook extra inzet door meer juridische procedures en de vraag naar milieu-specialistisch advies (voor bijvoorbeeld het programma Tata Steel op thema's als lucht, geluid, geur e.d.). De verwachte maatschappelijke effecten zijn dat het naleefgedrag van de betrokken bedrijven verbetert, de leefomgeving van de omwonenden verbetert/gezonder wordt.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
60	RWK	VVD	N.A.L. Roosen daal	E.P. Stigter	2.2	32	Verder: blz. 32 wordt als doel gesteld dat 25000 particuliere woningeigenaren duurzaamheidsmaatregelen hebben getroffen. Opmerking: dit is niet SMART. Gaat het hier om nieuwe duurzaamheidsmaatregelen die moeten leiden tot een structureel hoger aantal A-label registraties (+10% sinds 2020) of iets dergelijks?	Het gaat hier om het aantal woningeigenaren dat één of meer nieuwe verduurzamingsmaatregelen heeft getroffen. DEze maatregelen leiden tot energiebesparing en/of opwek van extra duurzame energie. Daarnaast wordt een inschatting gemaakt tot welke CO2-besparing deze maatregelen leiden.
61	NLG	VVD	N.A.L. Roosen daal	E.A.S. Rommel	5.1	90	Wat zijn de verwachtingen ten aanzien van de duurzame opbrengsten door de partners in het beheer vanwege Corona en wat zijn de mogelijke financiële risico's voor de provincie?	De Coronacrisis heeft geen invloed op beheeractiviteiten en beheerdoelen van de terreinbeherende organisaties. De hiervoor benodigde middelen zijn eerder via begrotingen en subsidies vastgesteld en de geplande beheeractiviteiten voor dit jaar vinden gewoon doorgang. Wel is de druk op natuur- en recreatiegebieden groter, omdat deze drukker bezocht werden. Hierover hebben wij intensief contact met de terreinbeherende organisaties, maar wij voorzien op dit moment geen extra kosten voor de provincie. Ook is in enkele recreatieschappen sprake van verminderde inkomsten vanwege het niet doorgaan van evenementen en sluiting van (horeca-/recreatie-) bedrijven in het voorjaar. Bij het Recreatieschap Spaarnwoude zijn de gemiste inkomsten het hoogst. Uw Staten zijn door dit recreatieschap in de brief van 17 juli 2020 geïnformeerd over de Coronacrisis en gevolgen voor het programma 2020. Het bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude heeft in mei jl. besloten niet te zullen bezuinigen op beheer en onderhoud. Op dit moment zien wij op dit vlak geen concrete risico's voor de provincie; als deze zich wel (concreet) voordoen, zullen wij uw Staten informeren.
62	M&B	VVD	K.J. Terwal	J. Olthof	Maatschappelijk doel	58	Er wordt gesteld dat de provincie inzet op het stimuleren dat reizigers zoveel mogelijk van duurzame modaliteiten gebruik maken, zoals lopen, fiets en het OV. Wat is de reden dat de hybride/elektrische auto niet in dit rijtje wordt genoemd? Kan hieruit geconcludeerd worden dat de provincie de hybride/elektrische auto niet als duurzame modaliteit ziet? Zo ja, dan graag een uitgebreid antwoord.	Nee, wij zien hybride en elektrische auto's als duurzame(re) varianten van fossiele brandstofauto's. De verduurzaming van het Nederlandse wagenpark is een Rijks- en EU-verantwoordelijkheid. De provincie ondersteunt deze transitie door vraaggestuurd laadpalen in de gehele provincie uit te rollen via MRA-Elektrisch.
63	M&B	VVD	K.J. Terwal	J. Olthof	Maatschappelijk doel	59	Er wordt gesteld dat de provincie werken aan infrastructuur duurzaam doet, indien technisch en financieel redelijkerwijs haalbaar en dat hierbij geldt dat de provincie oog heeft voor alternatieven, waarbij zij het aandeel nieuwe infrastructuur beperkt. Kunt u voorbeelden geven in welke regio's in de provincie u het aandeel nieuwe infrastructuur in de toekomst wilt	Met deze zinsnede wordt bedoeld dat knelpunten niet automatisch worden opgelost met nieuwe infrastructuur, maar een aanpak die meer dan in het verleden voorafgegaan wordt met een bredere verkenning van zowel infrastructurele- als niet-infrastructurele oplossingen. Daarbij komen tevens alle vervoersmodaliteiten in beeld, zoals aangegeven in het

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragensteller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							beperken? Kunt u aangeven met paginanummer waar dit voornemen staat genoemd in het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' Kunt u tevens aangeven hoe dit voornemen zich verhoudt tot de zinsnede in het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' op pagina 9 'Om Noord-Holland in de toekomst bereikbaar te houden moet worden geïnvesteerd in alle vervoersmodaliteiten.'	coalitieakkoord, om zo zorg te dragen dat er in alle noodzakelijke modaliteiten wordt geïnvesteerd. Een voorbeeld is de besluitvorming ten aanzien van de Duinpolderweg, waarbij een integrale afweging is gemaakt tussen alle vervoersmodaliteiten. Een ander voorbeeld is de verkenning naar de knelpunten op de Bosrandweg- Fokkerweg in de regio Haarlemmermeer – Amstelland.
64	EFB	VVD	M. Van Meerten	Z. Pels	6.4.2	110	De taken en activiteiten inzake de Stelling van Amsterdam worden overgedragen aan een nieuwe uitvoeringsorganisatie. Daarnaast blijft de provincie zelf ook projecten uitvoeren.Het budget voor de Stelling loopt op maar geeft geen onderscheid in beide doelstellingen. Kunt u aangeven hoeveel en wanneer er naar de nieuwe uitvoeringsorganisatie gaat? En vervolgens wat de provincie aan budget reserveert voor eigen projecten. (Pag 110 vd begroting)	Een klein deel van de taken en activiteiten van de Stelling van Amsterdam gaat maar over naar de nieuwe uitvoeringsorganisatie. Het grootste deel blijft bij de provincie Noord-Holland. We dragen jaarlijks € 300.000,- bij aan de nieuwe uitvoeringorganisatie. Dit bedrag bestaat uit menskracht en financiële middelen.
65	EFB	VVD	M. Van Meerten	I. Zaal	6.5.5	115	Bij POP3 staan geen bedragen bij de komende begrotingsjaren. Kunt u een inschatting maken hoeveel budget er idealitair vrijgemaakt zou moeten worden?	Zie antwoord vraag 25.
66	EFB	PVV	I. Bezaan	Z. Pels	NVT	176	"Voorgesteld wordt om voor 2021 tot en met 2023 rekening te houden met een structurele opbrengst, van € 218,1 miljoen, waarbij gerekend is met het huidige tarief opcenten van 67,9." VRAAG: Kunt u aangeven wat de structurele opbrengst wordt van de opcenten als niet wordt uitgegaan van 67.9, maar van 65.0 en 60.0 als tarieven?	Uitgaande van de opbrengst van € 218,1 miljoen bedraagt de opbrengst per opcent € 3.210.000,-. Bij een tarief opcenten van 60 bedraagt de opbrengst € 192,6 miljoen en een tarief van 65 € 208,7 miljoen.
67	EFB	PVV	I. Bezaan	I. Zaal	NVT	150	"En we gaan door met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij we extra aandacht geven aan duurzaamheid, dierenwelzijn en diversiteit." VRAAG: Kunt u zo precies mogelijk aangeven op welke manier de provincie extra aandacht gaat geven inzake "diversiteit"?	We kiezen bij de evenementen die we sponsoren voor evenementen die een zo groot mogelijke diversiteit aan Noord-Hollanders bereiken. Dat betekent een spreiding over de verschillende regio's van de provincie, maar ook evenementen die verschillende groepen Noord-Hollanders aanspreken: jong en oud, man en vrouw, hoog en laag opgeleid en van verschillende culturele achtergronden. In sponsorovereenkomsten hebben we daarnaast opgenomen dat de provincie inclusiviteit tijdens evenementen wil stimuleren. We gaan daarom met de evenementenorganisatie in gesprek over de toepassing van maatregelen die inclusiviteit bevorderen.
68	EFB/ M&B	PVV	I. Bezaan	E.P. Stigter / I. Zaal	NVT	162	Het Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V., Innovatiefonds Noord-Holland B.V. en SolaRoad B.V. hebben negatieve resultaten geboekt in 2019. VRAAG: Kan zo gedetailleerd mogelijk worden	INH: het negatieve resultaat heeft te maken met de waardering van de uitgezette leningen. In overleg met de accountant van INH en met vertegenwoordigers namens EFRO is een systematiek vastgesteld waarmee het risico van de uitstaande leningen per lening wordt ingeschat en

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							toegelicht wat de redenen zijn voor de negatieve resultaten?	voorzieningen worden genomen. Deze systematiek is in de jaarrekening van INH verwerkt. Dit betekent onder andere dat er m.b.t. de leningen gewerkt wordt met een risico percentage van 50%. De uitstaande leningen worden daarmee voor 50% gewaardeerd op de balans. PDENH: het negatieve resultaat heeft te maken met de waardering van de uitgezette financieringen: dit betreffen zowel leningen als participaties. De leningen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Participaties worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde ervan. Bijzondere waardeverminderingen worden toegepast met stappen van -/- 25%. Solaroad: Dit betreft de eerste jaarrekening van Solaroad, met een verlengd boekjaar; vanaf oprichting van de B.V. in 2018 tot en met 31 december 2019. Het negatieve resultaat wordt veroorzaakt door het feit dat de B.V. nauwelijks inkomsten heeft gegenereerd en wel kosten heeft gemaakt, met name voor personeel. De twee pilots zwaar verkeer zijn beëindigd en vervolgens zijn de activiteiten in de B.V. zoveel mogelijk stil gezet.
69	M&B	PVV	M. Deen	J. Olthof	4.1.1	62	“In 2021 verwachten wij 5.000 laadpalen te plaatsen.” VRAAG: Kunt u aangeven wat de realisatie van deze 5.000 laadpalen de provincie gaat kosten?	De provincie Noord-Holland trekt bij de uitvoering van haar elektrisch vervoer beleid met gemeenten en provincies samen op binnen het samenwerkingsverband MRA-Elektrisch. De provincie Noord-Holland draagt € 100.000 per jaar bij aan het samenwerkingsverband voor het bekostigen van de taken uit het jaarlijkse werkprogramma. Het samenwerkingsverband bundelt lokale, regionale, nationale en Europese middelen. Hierdoor is het mogelijk om zonder aanvullende bekostiging vanuit de provincie het verwachte aantal laadpalen te plaatsen.
70	M&B	PVV	M. Deen	J. Olthof/ E.P. Stigter	NVT	59	“De corona-crisis heeft de samenleving voor een ongekende uitdaging gesteld, die ook effect heeft op mobiliteit. Belangrijke vraag daarbij is hoe de provincie de mobiliteitsbehoefte van een weer opstartende economie en samenleving moeten faciliteren. Hiervoor is nodig om onverminderd in te zetten op een grotere rol van OV op lange termijn t.b.v. duurzame mobiliteit.” VRAAG: Kunt u aangeven hoe het autogebruik in Noord-	Ons beeld (september 2020) is dat de situatie in Noord-Holland vergelijkbaar is met de landelijke situatie. Door de coronacrisis is er t.o.v. 2019 op dit moment 5% minder autoverkeer in Nederland. Maximaal is er 47% reductie van het autogebruik geweest door de coronacrisis. Het vrachtverkeer daarentegen is gestegen met 8% (maximaal een 12% afname). Door de coronacrisis is het autobezit enkele procenten gestegen.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							Holland zich het afgelopen jaar heeft ontwikkeld, alsmede wat de verwachtingen zijn voor de nabije toekomst en of een eventueel gestegen en/of stijgend autogebruik wordt meegenomen in provinciaal mobiliteitsbeleid? Zo ja, graag zoveel mogelijk details & zo nee, waarom niet?	In het hele land met 2%. Deze groei leidt echter nog niet tot een stijgend autogebruik. De verandering in de modal split (aandeel modaliteit in de alle vervoersbewegingen) is vooral positief voor de fiets, die met 5% gestegen is t.o.v. de auto (-2%) en het OV (-4%). De toekomstige ontwikkelingen worden sterk beïnvloed door de duur van de contact-beperkende coronamaatregelen en de economische gevolgen. Het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) verwacht dat de totale groei van het wegverkeer t/m 2025 onder de pre-coronacrisis trendprognose ligt. Dit verandert de situatie op de weg in Noord-Holland vooralsnog niet dusdanig dat het ingezette beleid aangepast moet worden. De ontwikkelingen worden op de voet gevolgd.
71	M&B	PVV	M. Deen	J. Olthof / E.P. Stigter	4.4.2	76	“De provincie kan haar infrastructuur inzetten voor innovaties ten behoeve van duurzame energieopwekking o een fietspad, of een deel hiervan, uitgerust met een zonnewegdek.” VRAAG: Zijn er momenteel nieuwe plannen in de maak die in de nabije toekomst kunnen resulteren in fietspaden met een zonnewegdek? Zo ja, graag zoveel mogelijk details.	Nee, er zijn geen nieuwe plannen. GS heeft op 11 december 2019 besloten om het resterende budget dat over is van de pilot Zwaar Verkeer te gebruiken voor de doorontwikkeling van zonnewegen voor licht verkeer (https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2019/December_2019/SolaRoad_richt_zich_op_fietspad). Het actieve vervolg van de technisch inhoudelijke doorontwikkeling van het product SolaRoad, in vervolg op het GS-besluit laat even op zich wachten. Dit als gevolg van het besluit binnen het consortium dat twee partijen uit het consortium, TNO en Strukton, met EU-subsidie een nieuwe verbeterde versie beproeven in een Interreg-project in Limburg in samenwerking met de Hogeschool aldaar. Zowel TNO als Strukton hebben daar een vestiging. PNH mag niet aan deze proef meedoen, omdat de provincie Noord-Holland geografisch in een andere Interreg-regio ligt. Uiteraard deelt PNH wel in de uiteindelijke conclusie die de fysieke test in Limburg oplevert. Op basis van de bevindingen in Limburg (Chamelot) zal het vervolg van de technisch inhoudelijke doorontwikkeling opnieuw worden bepaald. De resultaten van de test worden eind Q2, begin Q3-2021 verwacht. Voor het zonnefietspad te Krommenie geldt, dat het mogelijk in 2020, anders in 2021 kan worden vervangen. De financiering, á ± 380.000,- komt vanuit “versnelling zonne-energie” (dir.Beleid) WBS-code 06.2172-1105-0005. Het idee is om dit te gebruiken om

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								het productieproces zodanig te optimaliseren dat dit leidt tot een nog grotere prijsdaling, waarmee zonnefietspaden voor meer (kleinere) wegbeheerders bereikbaar worden en het concept zonnewegen verbreed wordt. Daarnaast zal het project Zon op Infra wat een samenwerking is met Provincie Noord-Brabant en Provincie Zuid-Holland leiden tot drie zonnefietspaden, in elke provincie één. Deze kunnen van verschillende aanbieders zijn. Door het volume van deze samenwerking wordt de doorontwikkeling van zonnefietspaden gestimuleerd en de toepassing landelijk verbreed.
72	M&B	PVV	M. Deen	J. Olthof	4.4.2	78	"Coast to Coast (C2C) De provincie Noord-Holland participeert vanaf 2013 in het Coast to Coast-programma. Het programma is gericht op samenwerking en kennisuitwisseling met California op het gebied van slimme en duurzame (e-)mobiliteit en klimaatverandering. Het programma is verlengd tot en met 2021 maar structurele financiering is nodig om het programma verder gestalte te geven. Naast het realiseren van een stevig netwerk tussen overheden, onderzoekscentra en bedrijfsleven heeft het programma concrete resultaten opgeleverd. Deze resultaten dragen bij aan verduurzaming van de economie. Ook levert het programma kansrijke initiatieven op gebied van verduurzaming van mobiliteit en daarmee een bijdrage aan aanpak van klimaatverandering. Zo wordt hier met online seminars aandacht vor gevraagd en worden concrete investeringsprojecten opgezet, zowel in California als hier. De ontwikkelingen zullen de komende jaren in toenemende mate gaan versnellen. Een van de concrete samenwerkingsinitiatieven die voortkomen uit het C2C programma is de samenwerking tussen Nissan en de provincie Noord-Holland waarbij onderzocht worden hoe geautomatiseerde systemen kunnen communiceren met onze wegkantsystemen en de infrastructuur." VRAAG: Kunt u zo gedetaileerd mogelijk aangeven hoe hoog de financiering is vanuit de provincie en wat vanaf 2013 jaarlijks alle kosten en baten zijn van de provinciale deelname aan C2C? Graag een gemotiveerd antwoord.	In de periode medio 2013 tot medio 2018 bedroeg de concrete bijdrage van de provincie per jaar 8 uur per week in-kind. In de periode medio 2018 tot medio 2020 bedroeg de concrete bijdrage van de provincie, in plaats van 8 uur per week, €25.000,- per jaar middels C2C lidmaatschap. In totaal bedroegen de out-of-pocket kosten aan C2C door de Provincie vanaf 2013 tot heden dus €50.000,-. Dit heeft onder andere geleid tot de volgende baten voor Noord-Hollandse bedrijven: · PNH bedrijven zijn begeleid tijdens hun marktverkenning in de Verenigde Staten (o.a. APPM, EVBox, Goudappel Cofeng, Greenflux, MrGreen, Tacstone/PAL-V, Van Moof Bikes); · PNH bedrijven zijn begeleid bij het starten/uitbreiden van vestiging in Californië/VS (o.a. APPM, EVBox, GoudAppel Cofeng, Greenflux, Tacstone/PAL-V en TomTom); · Californische bedrijven zijn gestimuleerd en ondersteund (vaak samen met NFIA) om zich in Noord-Holland te vestigen of investeringspartners te vinden zoals Tesla, Zero Motors en Greenlots; · Samen met RVO wordt ingeschat dat de totale omzet van Nederlandse bedrijven in CA/VS in 2019 enkele tientallen miljoenen euro bedroeg; · Samen met de NFIA wordt ingeschat dat de totale omzet van Californische bedrijven in NL in 2019 enkele honderden miljoenen euro bedroeg;

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								· Deze bedrijven genereren naast business in Noord-Holland ook NH branding door zichtbaarheid en toepassing van NH oplossingen in Californië; · Een goed voorbeeld vanuit Noord-Holland van belang voor Californië is het slimme aanbestedingsbeleid voor laadinfrastructuur door MRA Elektrisch welke momenteel wordt onderzocht voor inzet in grotere metropoolregio's in Californië zoals Sacramento en San Francisco; Daarnaast zijn er onder andere de volgende concrete baten voor Noord-Holland als provinciale overheid: · 20 bilaterale / multilaterale overeenkomsten, zowel G2G als met NGO's waarvan de provincie direct en indirect profiteert; · 15 trans-Atlantische ministeriële missies van en naar NL; · Concrete ministeriële bezoeken aan de Provincie door Ministers van Californië: Janea Scott in 2014 en Matt Rodriquez in 2015; · Bezoek van Gedeputeerde Mobiliteit samen met het Koninklijk Paar aan Washington DC medio 2015 en aansluitend RVO e-Mobility missies aan de MidWest (medio 2015 en eind 2017); · Het bezoek van Gedeputeerde Mobilitieit aan Californië (maart 2016) in opvolging van de ontmoeting tussen Governor Jerry Brown en Minister-President Mark Rutte in San Francisco (januari 2016); · Strategische samenwerkingsovereenkomst tussen C2C en University of California Davis/ITS in 2019 om (1) kennis uit te wisselen op het gebied van energie, housing and transportation en (2) NL bedrijven een "soft-landing" te kunnen maken in Californië: "providing access to innovation, collaboration, finance and talent" en (3) twee PNH trainees specifiek onderzoek te kunnen laten doen naar de kansen en mogelijkheden voor samenwerking tussen PNH en Californië; · Strategische overeenkomsten tussen C2C en PEVC/VELOZ (de grootste publiek-private samenwerking in de wereld op het gebied van schone mobiliteit) in 2013 en vernieuwd in 2017 welke onder andere heeft geleid tot de overeenkomst met Nissan (zie hieronder); · Samenwerking met het onderzoeksinstituut van een wereldwijd leidende autofabrikant (Nissan) die samen met de Provincie de connectie tussen voertuigen en

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								infrastructuur wil ontwikkelen en toepassen (project in UP Smart Mobility); · Kennis over toepassing ICT in verkeerskundig beheer en verkeersmanagement (o.a. algoritmen voor betere doorstroming bij verkeerslichten en wachtrijverkorting); · Meer inzicht in nieuwe ontwikkelingen en de snelheid waarmee deze op de NL markt verwacht mogen worden (o.a. gebruikt bij Koers Smart Mobility); · Kennis over de ontwikkeling van elektrische en zelfrijdende voertuigen, inclusief inzicht in 'smart grid' oplossingen, als bouwsteen voor projecten in het Uitvoeringsprogramma Smart Mobility.
73	NLG	PVV	R. van Tiggelen	I. Zaal	NVT	NVT	Worden zorgboerderijen door de provincie op welke manier dan ook ondersteund? Zo ja, op welke manier?	Ja, ondersteuning van zorgboerderijen is mogelijk binnen de Groene Uitweg (voor totstandkoming of uitbreiding van zorglandbouw). In 2020 is een project op deze manier gesubsidieerd.
74	NLG	PVV	N. Kaptheijns	E.A.S. Rommel	3.4.5	53	"Voor diverse beleidsdoelen - in het bijzonder Bereikbaarheid: verbeteren en aanleggen infrastructuur en Groen: beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur - koopt, ruilt en verkoopt de provincie grond en vastgoed. Indien noodzakelijk wordt het onteigeningsinstrument toegepast." VRAAG: Kunt u aangeven hoe vaak dit jaar (tot nu toe) het instrument van onteigening is toegepast, waarvoor en wat de gebruiksfunctie van gronden was en wordt? En kunt u aangeven bij welke lopende zaken nog niet de administratieve onteigening is opgestart?	**Gerechtelijke procedure gestart:** Alleen in het project N522 (Brug Ouderkerk aan de Amstel) wordt in oktober 2020 één dagvaarding uitgebracht. Het KB was in juli 2020. Er wordt onteigend om een gedeelte parallelweg en een parkeerterrein aan te leggen op oorspronkelijk agrarische grond. **Administratieve procedure gestart:** Voor de reconstructie (verbreding van de weg en veiligere knooppunten) van de N241 is de administratieve procedure gestart (= verzoek aan de Kroon). Hierin zitten nog 16 dossiers/grondeigenaren. Met 48 andere grondeigenaren is reeds minnelijke overeenstemming bereikt. Het gaat hier voornamelijk om agrarische grond. Voor de reconstructie van de N239 wordt in november 2020 het verzoek aan de Kroon verwacht. Hierin zitten 2 dossiers. Het gaat om agrarische grond en grond behorend bij een transformatorhuisje. Nieuwe functie is: wegen. Voor de reconstructie van de N247 is de administratieve procedure dit jaar opgestart en het KB is inmiddels ontvangen. Hierin zaten 8 dossiers/eigenaren. Maar ondertussen is met 7 eigenaren overeenstemming bereikt. Het gaat hier om agrarische grond en bedrijfserf. Nieuwe bestemming is: wegen. **Administratieve nog niet gestart:** NNN Oostelijke Vechtplassen, waaronder 't Hol. Bestemming is nu agrarisch, erf, divers en wordt natuur. Het betreft veel verschillende eigenaren (ca. 100), waarvoor de komende

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								tijd nog het minnelijke traject wordt gevoerd. Schil Naarderdermeer. Hierin zitten nog 4 dossiers. Bestemming is nu agrarisch. Wordt natuur. Verzoek naar de Kroon zal naar verwachting in het voorjaar van 2021 plaatsvinden. Ter info: het daadwerkelijke aantal dossiers waar een dagvaarding voor uitgaat, dus die daadwerkelijk onteigend worden, bedraagt al sinds jaar en dag ongeveer 5 – 10 % van de dossiers die de administratieve fase ingaan. Het betreft dus maar een heel klein aantal dossier dat daadwerkelijk wordt onteigend.
75	RWK	PVV	N. Kaptheijns	E.P. Stigter	2.2.1	231	“De gemeente Haarlem ontvangt in 2021 een bedrag van 3,2 miljoen euro inzake garantieregeling (proef)boring geothermie Haarlem Schalkwijk.” VRAAG: Kunt u een inschatting geven van de baten die deze garantieregeling oplevert, welke risico’s en onzekerheden een rol spelen (in de breedste zin van beide woorden) en hoe met deze wordt omgegaan?	Zoals in het Bestedingsplan Geothermie is aangekondigd (PS-brief 1278459/1278462, oktober 2019), werken we als provincies Noord-Holland en Flevoland, samen met het ministerie van EZK, aan een garantieregeling voor de eerste geothermie-(proef)boringen in de MRA. Financiële ondersteuning is nodig omdat projecten binnen de zogenaamde "witte vlekken" nog geen beroep kunnen doen op de landelijke garantieregeling (RNES), als gevolg van onzekerheden t.a.v. de ondergrond. Deze begrotingspost is bedoeld om het benodigde budget te reserveren, de komende maanden wordt de garantieregeling verder opgetuigd (bepalen van o.a. risico's die wel en niet worden afgedekt, grootte van het ondernemersrisico, specifieke ondergrondkennis die men dient op te leveren, etc.) Hierover worden uw Staten nog geïnformeerd.
76	RWK	PVV	N. Kaptheijns	C.J. Loggen	1.2.2	15-16	“Met het systematische toezicht op de risicodomeinen: Financiën, Omgevingsrecht, Archief- en Informatiebeheer en Huisvesting verblijfsgerechtigde asielzoekers, bevordert de provincie het streven naar een gezonde en veilige leefomgeving voor mens en natuur. De daarvoor noodzakelijke randvoorwaarden zijn: goed informatie- en financieel beheer.” VRAAG: Hoeveel statushouders zijn er dit jaar in totaal gehuisvest in alle gemeenten van Noord-Holland en hoe verhoudt dat cijfer zich tot de taakstelling?	Voor dit jaar kunnen we alleen voor de 1e termijn (van 1 januari tot 1 juli 2020) aangeven hoeveel statushouders er zijn gehuisvest. Voor de tweede termijn, die tot einde van het jaar loopt, is dat nog niet bekend. In de eerste termijn van 2020 dienden de Noord-Hollandse gemeenten in totaal 1228 verblijfgerechtigden te huisvesten en zijn er 798 binnen de termijn gerealiseerd. De totale achterstand bedroeg 430.
77	RWK	PVV	N. Kaptheijns	E.P. Stigter	2.2.1	33	“Ook draagt de provincie bij aan de landelijke doelstelling om 1,5 miljoen woningen voor 2030 van het gas af te krijgen. Onderdelen hiervan zijn onder andere de Regionale Energiestrategie (RES), een meerjaren-uitvoeringsprogramma waterstof, het verder ontwikkelen van de energie-infrastructuur en een	Gemeenten stellen momenteel Transitievisies Warmte op. In deze visies brengen gemeenten globaal per buurt in beeld welk type duurzame warmtevoorziening voor burgers tot de laagste kosten leidt. Hierbij zijn er grofweg drie opties: woningen worden in de toekomst duurzaam verwarmd via een warmtenet, met een

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							uitvoeringsprogramma warmtetransitie. Concrete activiteiten zijn onder andere stimulering zon op daken, servicepunt duurzame energie, het geothermie versnellingsprogramma, de aangepaste koers wind op land, en het doen van onderzoek, het formuleren van beleid en stimuleren van innovatie." VRAAG: Kunt u aangeven in hoeverre de burger keuzevrijheid heeft om van het gas af te gaan of wordt iedereen uiteindelijk gedwongen? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.	elektrische warmtepomp of met een gasgestookte ketel op groen gas of waterstof. In die buurten waar verwarmen op gas tot de laagste kosten leiden verandert er in feite niets. Voor die buurten waar verwarmen met een warmtepomp of verwarmen met een warmtenet tot laagste kosten voor burgers leiden, wordt verwacht dat burgers over stappen op deze warmtevoorziening. Op termijn zal in deze wijken het gasnet aan het einde van de levensduur vanwege veiligheid worden verwijderd. Nadat de gemeenteraad heeft besloten over de duurzame warmtevoorziening van een wijk krijgen burgers minimaal 8 jaar de tijd om over te stappen. Gemeenten kunnen burgers niet dwingen om over te stappen op een alternatieve warmtevoorziening. Voor buurten met een warmtenet verandert dit mogelijk. Medio 2022 gaat voor warmtenetten de nieuwe warmtewet in. In deze wet is voorgesteld dat burgers een aansluiting op een warmtenet dienen te accepteren, tenzij zij kunnen aantonen dat er een goedkoper alternatief is.
78	RWK	PVV	N. Kapthei jns	E.P. Stigter	2.2.1	33	Kunt u zo gedetailleerd mogelijk aangeven hoe GS denken de genoemde doelstelling voor 2030 te kunnen bereiken, zeker in het licht dat de provincie eerder van het aardgas af wil dan de landelijke deadline van 2050? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details, waaronder een tijdlijn.	GS conformeren zich aan het landelijke doel, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord, dat in 2050 alle gebouwen duurzaam worden verwarmd. De tekst waar deze vraag naar verwijst gaat over het landelijke tussendoel voor 2030. In de beleidsagenda energietransitie 2020-2024 en in het Actieprogramma Klimaat 2021-2025, is uitgewerkt hoe wij dit doel willen bereiken. In het najaar worden deze plannen aan PS aangeboden. Zie ook het antwoord op vraag 80.
79	RWK	PVV	N. Kapthei jns	E.P. Stigter	2.2.1	33	Kunt u aangeven wat de provincie in totaal financieel bijdraagt aan het van het aardgas halen van woningen? Zo ja, graag zoveel mogelijk details met (indien relevant) een uitsplitsing van de bijdragen.	Het verduurzamen van de gebouwde omgeving is primair een taak voor gemeenten. Wij ondersteunen gemeenten hierbij met de volgende drie instrumenten: het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland, het Servicepunt Duurzame Energie (SPDE) en de regeling Warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau. Op pagina 34 wordt nader ingegaan op de kosten van het programma verduurzaming bestaande woningvoorraad. Het SPDE adviseert gemeenten bij het verduurzamen van de gebouwde omgeving. De jaarlijkse kosten van het SPDE zijn € 500.000,-. Met de regeling warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau, kunnen gemeenten subsidie aanvragen voor het opstellen van een gedetailleerd warmtetransitieplan voor

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								een wijk. Voor deze regeling was bij aanvang € 2.980.000,- beschikbaar.
80	RWK	PVV	N. Kapthei jns	E.P. Stigter	2.2.1	25	"Als woningen vanaf 2030 – of zoveel eerder als mogelijk - van het aardgas af gaan, moeten er verschillende alternatieven voor aardgas klaar zijn voor concrete toepassing. Het Noord-Hollandse Servicepunt Duurzame energie gaat ook deze periode weer een belangrijke adviesrol vervullen naar gemeenten en hun partners." VRAAG: Kunt u aangeven op welke wijze Servicepunt Duurzame Energie tot op heden een belangrijke adviesrol heeft vervult, welke bijdragen het Servicepunt (jaarlijks) van de provincie ontvangt en wat de exacte invulling is van de adviezen die zij hebben gegeven?	De jaarlijkse kosten voor het Het Servicepunt Duurzame Energie (SPDE) bedragen € 500.000,-. Het SPDE adviseert gemeenten over verduurzaming van de geobouwde omgeving en ondersteunt gemeenten o.a. bij het ontwikkelen en uitwisselen van kennis over energiebesparing, duurzame energietechnieken en hoe men burgers kan laten participeren in de warmtetransitie. In het jaarplan (zie hiervoor de website: www.servicepuntduurzameenergie.nl) zijn de activiteiten van het SPDE gedetailleerd beschreven.
81	RWK	PVV	N. Kapthei jns	E.P. Stigter	2.2.1	25	Kunt u aangeven op welke manier rekening wordt gehouden met een scenario dat er geen geschikte alternatieven voor aardgas beschikbaar zijn en terug moet worden geschakeld naar aardgas?	Uit de gemeentelijke Transitievisies Warmte zal blijken, dat in bepaalde wijken (denk hierbij aan oude wijken in de binnenstad) de kosten voor het isoleren van gebouwen te hoog zijn. Voor die wijken zal de gasinfrastructuur in stand worden gehouden en zal aardgas op termijn worden vervangen door duurzaam gas (groen gas of waterstof).
82	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel	3.4.5	5	Bij "Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen" geldt elk jaar - 9.000 euro. Waarom? Wat houdt dit concreet in en hoe volgt het uit de Kaderbrief?	Wij ontvangen structureel € 9.000 per jaar van Tennet voor de vergoeding van het plaatsen van electriciteitsmasten (380 kV-leiding langs A5) op enkele provinciale percelen aldaar. De begrotingsregels vereisen dat nieuwe, niet budgettair neutrale wijzigingen die nog niet bij de Kaderbrief bekend waren, worden benoemd. Deze Tennet-inkomsten waren ten tijde van de Kaderbrief nog net bekend.
83	NLG	PvdD	I Kostic	J. Olthof	2.1.4	5	Bij "VTH-taken uitvoeren en coördineren" geldt + 1.000.000 euro in 2024. Hoe moeten dit lezen? Waarom alleen in 2024 (en niet bijv. verspreid over de jaren) en wat houdt het concreet in?	Eén van de afspraken in het coalitieakkoord is een intensivering van de handhaving natuur- en milieutaken en energiebesparing. Hiervoor is jaarlijks € 1 miljoen beschikbaar gesteld. In de begroting 2020 is dit geregeld voor de periode 2020-2023. Nu wordt dit ook verwerkt in de meerjarenraming voor 2024.
84	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel	5.2.2	5	Bij "Recreatiegebieden en recreatieve routes" geldt -100.000 euro in 2021 en -56.000 euro in 2022. a) Waarom? Wat houdt dit concreet in voor recreatiegebieden? b) Wat houdt dit in voor mogelijkheden voor broodnodig extra toezicht en handhaving in recreatiegebieden, nu de druk steeds meer toeneemt?	a) Deze budgetschuif wordt veroorzaakt door het feit dat de subsidie voor Wandelnet en Landelijk Fietsplatform in 2020 voor 4 jaar wordt verstrekt. Het hiervoor benodigde budget uit 2021 en 2022 dient te worden overgeheveld naar 2020. Zie ook paragraaf 6.2.2 van de Tweede Begrotingswijziging 2020 (PS 14-09-2020). b) Deze aanpassingen hebben geen invloed op budget voor toezicht en handhaving. In de recreatieschappen worden de kosten voor toezicht en handhaving van

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								oudsher in de begroting opgenomen onder het hoofdstuk Toezicht. De deelnemers aan het recreatieschap betalen deze kosten. Bij de vijf recreatieschappen waaraan de provincie deelneemt, is er geen sprake van capaciteitstekort bij toezicht en handhaving. De begrotingen worden elk jaar door het bestuur van de recreatieschappen naar behoefte aangepast.
85	EFB	PvdD	I.Kostic	?	1.4.2	p.16 en p.21	Op p.16 staat: "In het jaar 2019 is de verkenning gestart met gemeenten binnen de 8 bestuurlijke regio's over het samen opstellen van regionale samenwerkingsagenda's met de provincie. In de jaren 2020 t/m 2023 worden de samenwerkingsagenda's - daar waar van toegevoegde waarde - ingevuld en vastgesteld. De opgave staat daarbij centraal en de schaal waarop de opgaven opgepakt moeten worden kan variëren." En op p.21 komen de acht samenwerkingsagenda's terug in een tabel. a) Om wat voor agenda's gaat dit precies? b) Worden PS geraadpleegd bij het vastestellen van de samenwerkingsagenda's?	a) Een regionale samenwerkingsagenda is als instrument genoemd in de uitvoeringsparagraaf van de provinciale Omgevingsvisie. Er is geen blauwdruk. Het uiteindelijk resultaat, de vorm en de inhoud van een regionale samenwerkingsagenda verschilt per regio en is een resultaat van een gezamenlijk proces. b) Nee. De samenwerkingsagenda's zullen passen binnen de door PS gestelde kaders zoals de provinciale Omgevingsvisie en begroting. Het resultaat van de verkenning kan ook zijn dat er alleen een ambtelijke samenwerkingsagenda tot stand komt. Indien er een agenda bestuurlijk wordt vastgesteld zal dit ter informatie gaan naar PS.
86	EFB	PvdD	I.Kostic	I. Zaal	1.4.1	21	'En we gaan door met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij we extra aandacht geven aan duurzaamheid, dierenwelzijn en diversiteit. Bij de vaststelling van het nieuwe sponsorbeleid is door ex-gedeputeerde Van der Hoek aangegeven dat na een jaar zal worden gevalueerde hoe met dierenwelzijn is omgegaan tijdens evenmenten zoals Jumping Amsterdam en Landbouwshow Opmeer. Wanneer worden we hierover geinformeerd in de commissie?	Er volgt in januari 2021 een voortgangsbrief aan Provinciale Staten.. In 2020 hebben we alleen bij Jumping Amsterdam te maken gehad met dierenwelzijn. Landbouwshow Opmeer heeft in 2020 niet plaatsgevonden. Door corona zal Jumping Amsterdam in 2021 niet georganiseerd worden. Zoals door PS gevraagd organiseren of ondersteunen we geen evenementen waarbij levend gekookte kreeft op het menu staat.
87	NLG	PvdD	I.Kostic	I. Zaal	2.1.6	23	O.a. Oxford onderzoek heeft laten zien dat we een van de grootste postieve verschillen als het gaat om klimaat en milieu kunnen maken als we in de landbouw meer zouden inzetten op plantaardige eiwitten en minder op dierlijke. Waarom wordt dan – in lijn met wetenschappelijk bevindingen - inzetten op transitie naar natuurinclusieve, meer plantaardige landbouw- en foodsector niet geschaard onder operationele doelen voor Klimaat en Milieu (onder beleidsdoel Gezonde leefomgeving of onder een apart beleidsdoel)? (https://ourworldindata.org/food-choice-vs-eating-local; https://www.forbes.com/sites/michaelpellmanrowland/2018/06/12/save-the-planet/;	De sector is in transitie, duurzame voedselproductie zal onder meer terugkomen in de voedselvisie. In ons Actieprogramma Klimaat is landbouw één van de vijf thema's. De herschikking van de begroting 2021 is, zoals beschreven in de door u vastgestelde kaderbrief 2021, bewust uitgevoerd op het niveau van de programma's. De onderliggende operationele doelen per beleidsdoel zijn onveranderd ten opzichte van de vigerende begrotingsindeling. In aanloop naar de begroting 2022 zal GS een voorstel doen voor eventuele aanpassingen op het niveau van de beleids- en operationele doelen.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							https://www.bbc.com/news/science-environment-46654042)	
88	RWK	PvdD	F. Zoon	E.P. Stigter	2.1.1	26	Als beleidsindicator (effectindicator) Luchtverontreiniging CO2-emissie in ton staat vermeld: 18.567.000 gerealiseerd (peildatum 2017). a) Wat betekent de '18.567.000 gerealiseerd (peildatum 2017)'? Is dat de hoeveelheid CO2-emissie, totaal, in 2017? b) Het betreft CO2-equivalenten? c) Het landelijk doel is 49% reductie CO2-uitstoot t.o.v. 1990 in 2030. Van hoeveel ton naar hoeveel ton moet de CO2-emissie dalen? d) Wat is de bijdrage van elk van de sectoren Duurzame elektriciteit, Gebouwde omgeving, Industrie, Landbouw, Mobiliteit, Eigen organisatie, aan dit reductiedoel? e) Wat is het tussendoel voor het eind van deze Collegeperiode? f) Is bekend dat de EU klimaatambities aanscherpt in voorstel van EU Commissie: naar 55% reductie in 2030? https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/aangescherpt-europees-klimaatbeleid-als-aanjager-voor-parijs-55-broeikasgasreductie-in-2030-ten-opzichte-van-1990/?utm_source=Mailing+Lijst&utm_medium=email&utm_campaign=Omgevingsweb%20nieuwsbrief%20dagelijks%2022-09-2020	a) Dit is inderdaad de hoeveelheid CO2-uitstoot in tonnen. b) Nee, het betreft de CO2-uitstoot gerelateerd aan het verbruik van fossiele brandstoffen binnen onze provincie. Volgens de berekeningen van de Klimaatmonitor is de uitstoot van overige broeikasgassen binnen onze provincie ca 2.400.000 ton CO2eq. c) Omdat er geen betrouwbare decentrale gegevens zijn wat betreft de CO2-uitstoot van voor 2010 volgens de door decentrale overheden gehanteerde gebruikerbenadering is het lastig de landelijke ambitie naar provinciale doelstellingen te vertalen. in de CO2-impactanalyse zal hier verder op ingegaan worden. d) Voor de sector hernieuwbare electriciteit wordt mbt de RESén gewerkt aan doelen voor 2030, dit kan vervolgens vertaald kunnen worden naar vermeden CO2-uitstoot. Voor de overige sectoren wordt gewerkt richting klimaatneutraal in 2050 en monitoren we jaarlijks de voortgang via het dashboard energietransitie in NH: https://cijfers.noord-holland.nl/dashboard/energietransitie. Wat betreft de eigen organisatie: de eigen CO2-footprint wordt momenteel in beeld gebracht en volgens de planning in het najaar afgerond. e) er zijn in het Actieprogramma geen tussendoelen gesteld. Wel zal m.b.v. de CO2-impactanalyse de effecten van de maatregelen in kaart worden gebracht. f) Jazeker, echter gezien de recente besluitvorming is de nieuwe EU ambitie niet meegenomen in het Actieprogramma Klimaat.
89	RWK	PvdD	F. Zoon	E.P. Stigter	2.2.1	26	Als beleidsindicator (effectindicator) staat vermeld 'Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (PJ): 14,938 PJ, Peildatum 2017. a) Betekent dit dat in 2017 in Noord-Holland 14,9 PJ hernieuwbaar werd opgewekt? b) Wat is het doel hernieuwbaar opgewekte energie: hoeveel PJ, in welk jaar?	a) klopt (bron: Klimaatmonitor. Inmiddels zijn ook de cijfers van 2018 bekend geworden en zaten we in 2018 op 17 PJ). b) Met het RES-traject wordt momenteel samen met de partners de doelen mbt hernieuwbare opwek voor 2030 uitgewerkt.
90	NLG	PvdD	I Kostic	J. Olthof	2.1.1	27	"In het kader van de Omgevingswet voert de provincie een verkenning uit naar de toekomst van het geurbeleid. De doelstelling van het provinciale geurbeleid tot nu toe is om toe te werken naar een verwaarloosbare geurhinder in Noord-Holland." a) Past ook de geurhinder	a) geurhinder van landbouwbedrijven valt in de huidige situatie en in de nieuwe situatie onder de Omgevingswet onder het gezag van de gemeente waar het bedrijf gevestigd is. b) inwoners kunnen voor klachten over

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							vanuit (grote) landbouwbedrijven bij het geurbeleid (nu of in de toekomst)? b) Waar kunnen burgers van Noord-Holland terecht bij geurhinder door bijv. een (grote, industriele) veehouderij?	geurhinder terecht bij de gemeente waar het landbouwbedrijf gevestigd is.
91	NLG	PvdD	I Kostic	I. Zaal / C.S. Loggen	2.1.1.	28	"Bij de uitvoering van het Milieubeleidsplan is veel energie gestoken in het sturen op een schonere scheepvaart en de lobby richting het Rijk en Europa ten behoeve van strengere emissie-eisen van de binnenvaart. Praktisch gezien heeft dit ertoe geleid dat de provincie Noord-Holland per 1 maart 2017 een verbod op varend ontgassen heeft ingesteld." Kunnen in -in theorie – zulke lobbyactiviteiten door de provincie ook ingezet worden bij Europa en het Rijk om bijv. het gebruik van landbouwgif zo snel mogelijk aan banden te leggen?	Ja, dat zou in theorie kunnen. Echter wordt vanuit het Interprovinciaal overleg (IPO) al ingezet op afspraken over gewasbeschermingsmiddelen zoals onder meer opgenomen in de IPO postion paper Delta aanpak Waterkwaliteit oktober 2019. Provincies nemen via het IPO deel aan o.a. de versnellingstafel "landbouw" (nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen) als onderdeel van de Delta-aanpak Waterkwaliteit. Bij de versnellingstafels zijn partijen in het waterdomein verenigt om de problematiek van o.a. nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlakte- en grondwater samen aan te pakken. De Delta-aanpak richt zich op alle belangrijke bronnen voor waterverontreiniging: landbouw, stedelijk afvalwater en industrie.
92	RWK	PvdD	F. Zoon	E.P. Stigter	2.2.1	33	Op pag. 33 is te lezen: "Rijksambities: 49% minder nationale broeikasgasuitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 en de ambitie om per 2050 energieneutraal te zijn." De afgesproken reductie in 2030 betreft een nationale doelstelling. Welke percentage doelstelling heeft de provincie in 2030 op provinciaal niveau?	De provincie heeft de landelijke doelstellingen overgenomen.
93	RWK	PvdD	I Kostic	E.P. Stigter	2.2.1	33 en 25	Actieprogramma Klimaat: "Aandachtspunt is het verdelen van de lusten en lasten, gelet op het maatschappelijk draagvlak en de financiële consequenties." a) Hoe wordt dit aandachtspunt precies opgepakt? b) Wat wordt gedaan met feit dat zwakste schouders nu onevenredig zware lasten dragen en het minst van ondersteuningsregelingen (bijv. subsidies voor verduurzaming) lijkten te profiteren? c) Hoe kan de provincie met eigen maatregelen mensen met een klein budget meer ondersteuning geven? [voorbeeld probleem met bestaande subsidies: veel indirect gericht op grotere huizen, die arme mensen niet hebben. Er is vaak een bepaalde minimale oppervlakte nodig die burger moet isoleren (zoveel ramen en zoveel m2 vloer), en aan die oppervlakte komen bezitters van kleinere woningen nooit. Ze worden dus bijvoorbaat uitgesloten.]	1. Bijvoorbeeld door bij grootschalige windparken op land en of zonneparken gaan wij initiatiefnemers vragen om een Omgevingsfonds in te stellen. Zo'n fonds kan lokale opgaven op het gebied van bijvoorbeeld leefbaarheid en landschap financieren. Denk aan de plaatsing van zonnepanelen bij omliggende sportverenigingen of scholen, de aanleg van een glasvezelnetwerk of aan financiële participatie van omwonenden. 2. Primair is het Rijk aan zet om subsidies en leningen ook voor mensen met een kleine beurs toegankelijk te maken. Wij zullen het Rijk hier op wijzen. 3. Wij ondersteunen een pilot met het Woning Abonnement (WOAB). WOAB ontzorgt woningeigenaren volledig bij het verduurzamen van hun woning, inclusief de financiering van maatregelen. Aflossing van de lening gebeurt met het bedrag dat wordt bespaard op de energierekening. WOAB is ook geschikt voor mensen met een kleine beurs. Als de pilot slaagt gaan wij na of we

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								WOAB kunnen helpen bij de opschaling. Daarnaast overwegen wij een pilot met de slimme meter waarbij het energieloket burgers op basis van hun energiedata adviseert over hoe door gedragsverandering energie kan worden bespaard.
94	M&B/ EFB	PvdD	I Kostic	Z. Pels	2.2.2	33	Een essentieel onderdeel van circulaire en duurzame economie is ook besparing: minder verbruik, minder consumptie (ook door Provincie zelf als organisatie). Een gemiddeld persoon uit het Westen bezit in zijn leven ongeveer 10.000 items: dat allemaal goed recyclen zal niet lukken, dus moet ook worden ingezet op besparing en consuminderen (Raworth, 2018). Wordt dat straks bij de Actieagenda 2021-2025 Circulaire Economie en de uitvoering ervan meegenomen?	Inzet op besparing en consuminderen is een belangrijk element in het verminderen van grondstofgebruik. In de actieagenda circulaire economie 2021-2025 die nu wordt uitgewerkt, worden de acties voor de komende vijf jaar opgenomen. Belangrijk elementen in de afweging over de te nemen acties zijn de vraag of de provincie een passende rol kan spelen, of het instrumenten tot haar beschikking heeft om de gewenste maatschappelijke doelen te bereiken en of hoe het zich verhoudt tot de activiteiten van andere partijen waaronder Europa, Rijk en de MRA. Inzet op besparing, bijvoorbeeld in de vorm van het voorkomen van voedselverspilling, en consuminderen raakt primair aan gedragsverandering van inwoners/consumenten. Hier ligt geen primaire taak voor de provincie, deze ligt eerder bij Rijk of gemeenten. Voor kleinschalige activiteiten van derden (stichtingen en verenigingen) heeft de provincie wel de Uitvoeringsregeling Kleinschalige activiteiten Circulaire Economie Noord-Holland. De provincie geeft via deze regeling subsidie voor activiteiten die bijdragen aan de bewustwording en gedragsverandering van inwoners uit Noord-Holland, zodat kansen voor een circulaire economie en de noodzaak om tot een circulaire economie te komen worden vergroot. De regeling is voor het eerst opengesteld in 2020 met een plafond van €25.000 en heeft een looptijd gelijk aan de nieuwe actieagenda. De regeling zal worden geëvalueerd. Zo nodig zal de regeling worden aangepast om te zorgen dat de maatschappelijke opgave en de doelstelling optimaal wordt bereikt en er zal jaarlijks worden besloten over een subsidieplafond.
95	RWK	PvdD	I Kostic	E.P. Stigter	2.2.1	33	Actieprogramma Klimaat: er wordt ingezet op besparing energiegebruik? Hoe? Hoeveel budget is ervoor?	De provincie is voor ±115 bedrijven het bevoegde gezag. Voor deze vergunningsplichtige bedrijven neemt de provincie energiebesparingsvoorwaarden op in de vergunningsaanvragen, overeenkomstig met de Nederlandse en Europese wetgeving. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de Omgevingsdienst IJmond houden bovendien risicogericht

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								toezicht op deze bedrijven. Sinds 2017 is er structureel €170.000,- beschikbaar gemaakt voor deze taken. Momenteel wordt onderzocht hoeveel extra middelen nodig zijn om voorbereid te zijn op nieuwe wetgeving afkomstig uit het Klimaatakkoord en in te spelen op actuele ontwikkelingen. Hiervoor zijn middel beschikbaar gemaakt in coalitieakkoord onder de noemer 'handhaving natuur- en milieutaken en energiebesparing'.
96	RWK	PvdD	F. Zoon	E.P. Stigter	2.2.1	33	Op blz. 33 is te lezen: "Ook draagt de provincie bij aan de landelijke doelstelling om 1,5 miljoen woningen voor 2030 van het gas af te krijgen." a) Hoeveel woningen doen we in Noord-Holland? b) Hoeveel woningen zíjn er van het gas? Ofwel, wat is de opgave nog? c) Wat is het beleid van de provincie om hier daadkrachtig aan bij te dragen?	In lijn met het landelijke doel moeten in Noord-Holland in 2030 255.000 woningen duurzaam worden verwarmd of hierop zijn voorbereid. Een exact getal van het huidige aantal duurzaam verwarmde woningen in Noord-Holland hebben we niet. Naar schatting zijn volgens het CBS op dit moment in Noord-Holland 80.000 woningen (6 %) aangesloten op een duurzaam verwarmd warmtenet. Het aantal woningen dat op een andere wijze dan met een warmtenet duurzaam wordt verwarmd is onbekend. Sinds 1 juli 2018 is de aansluitplicht van nieuwe gebouwen op het aardgasnet vervallen. Gevolg is dat steeds meer nieuwe woningen niet meer op het aardgasnet worden aangesloten. Volgens Liander werd in Noord-Holland in het tweede kwartaal van 2020 80 % van de nieuwe woningen niet meer aangesloten op het aardgasnet. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het verduurzamen van de warmtevoorziening van de gebouwde omgeving. DE provincie ondersteunt hen hier echter wel bij. Hiervoor hebben wij het programma Verduurzaming bestaande woningbouw opgezet (zie blz 34 begroting), stellen wij het Servicepunt Duurzame Energie beschikbaar voor kennis en advies en kunnen gemeenten subsidie aanvragen via de regeling Warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau voor het uitwerken van warmtetransitieplannen voor een wijk. Met de uitwerking van motie 42 Economisch herstel- en duurzaamheidsfonds zullen wij aanvullende maatregelen aan PS voorstellen.
97	NLG	PvdD	I Kostic	C.J. Loggen	3.2.2	39	In de Tabel Beleidsindicatoren is te lezen over de waterkwaliteit: 0% goed; gemiddeld 35% matig; 43% ontoereikend en 22% slecht. Op dit moment wordt dus nog steeds 0% van de KRW-doelen gehaald en is doelbereik nog ver weg. In de Memorie van Antwoord bij de Programmabegroting 2020 werd aangegeven dat "over de besteding met name met de waterschappen	**Ad a**) U doelt op de besteding van de 21 miljoen uit het coalitie-akkoord, die onder meer voor waterkwaliteit is bestemd. In 2020 zijn met de waterschappen afspraken gemaakt over financiering van de KRW-pilot, zoals genoemd in het coalitie-akkoord. Ook in 2021 zullen mogelijk afspraken met de waterschappen worden gemaakt, dat is nu nog niet duidelijk. **Ad b)** Voor de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							gesproken worden en waar nodig zullen met hen afspraken worden gemaakt'. a) Wordt er komend jaar weer gesproken met waterschappen over de besteding van het geld voor het halen van het KRW-doelen? b) Wat waren de percentages vorig jaar? c) Heeft GS in beeld wat de belangrijkste oorzaken zijn van de slechte waterkwaliteit? Zo ja, welke zijn dit? d) Wat gaat de provincie dóen om de waterkwaliteit te verbeteren en daarmee KRW-doelen aan het eind van de Collegeperiode meer in zicht te hebben? Hoeveel geld wordt hiervoor vrijgemaakt?. e) Welk doel stelt GS zichzelf in dezen?	cijfers van vorige jaren verwijzen wij u naar het onderdeel 'kwaliteit oppervlaktewater' op www.waarstaatjeprovincie.nl. Hier zijn de cijfers t/m 2018 weergegeven. In het regionaal waterprogramma N-H 2022-2027, waarvan het ontwerp naar verwachting in januari in de statencommissie besproken kan worden, zullen wij de meest recente toestandsgegevens opnemen. **Ad c)** Een belangrijk kwaliteitsprobleem voor het oppervlaktewater, in Noord-Holland maar ook elders in Nederland, is het te hoge niveau van nutriënten (fosfaat en stikstof) in het water. Naast andere bronnen zoals rioolwaterzuiveringsinstallaties is dit voor een belangrijk deel het gevolg van historische en actuele emissies vanuit de landbouw. De huidige invulling van het mestbeleid vermindert de actuele emissies onvoldoende. Een ander probleem is de normoverschrijding van een aantal verontreinigende stoffen. De Europees genormeerde stoffen die op grotere schaal de norm overschrijden, zijn vooral alomtegenwoordige PBT-stoffen: persistente (slecht afbreekbare), bioaccumulerende (zich in het milieu ophopende) én toxische stoffen. Het gebruik van deze stoffen is in de meeste gevallen verboden, maar ze worden nog steeds in het milieu aangetroffen. **Ad d**) Onze maatregelen voor de periode 2022-2027 brengen wij in beeld in het genoemde regionaal waterprogramma. **Ad e**) Samen met de andere overheden willen wij de KRW-doelen in 2027 zoveel mogelijk gehaald hebben.
98	NLG	PvdD	I. Kostic	C.J. Loggen	3.2.2	39	Wat zijn de wettelijke vereisten waar het regionaal programma KRW aan moet voldoen?	Hiervoor verwijzen wij naar het Besluit Kwaliteit Leefomgeving, met name artikel 4.4.
99	NLG/ M&B	PvdD	I Kostic	C.J. Loggen	3.2.2	39	Betekent het KRW-proof maken van de eigen provinciale vaarwegen dat het doel is dat alle KRW-doelen behaald worden op eigen wateren?	Voor alle KRW-waterlichamen in Noord-Holland is het doel dat de KRW-doelen, zowel de ecologische als de chemische, uiteindelijk worden gehaald. Met het waar mogelijk en zinvol aanleggen van natuurvriendelijke oevers in onze provinciale vaarwegen dragen wij bij aan het halen van de ecologische KRW-doelen. Dit geldt ook voor het beter vispasseerbaar maken van onze sluizen. Een en ander voor zover de vaarwegen overeenkomen of een relatie hebben met KRW-oppervlaktewaterlichamen. Ook waterschappen en het Rijk hebben uiteraard een belangrijke rol in het nemen van maatregelen om de KRW-doelen te halen.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
100	NLG	PvdD	I Kostic	C.J. Loggen	3.2.1	40	We hebben steeds meer last van droogte. De landbouw, en dan met name de veehouderij, is een van de grote waterverbruikers. GS zou kijken hoe dit het beste aan te pakken. a) Wanneer rapporteert GS hierover bij PS? b) Hoe wordt de aanpak van grootwaterverbruik in de landbouw meegenomen in de begroting? (https://www.vmt.nl/duurzaamheid-mvo/artikel/2019/10/visie-van-arjen-hoekstra-voedingsindustrie-zet-geen-substantiele-stappen-om-watervoetafdruk-in-keten-te-verminderen-10138490?io_source=www.vmt.nl&_ga=2.28211516.1890818558.1600716779-1294495731.1600422401; https://www.foodlog.nl/artikel/gates-vergist-zich-in-watervoetafdruk-vlees/)	Voor wat betreft het gebruik van grondwater is er geen sprake van uitputting van grondwatervoorraden door overmatige grondwateronttrekking door de landbouw. Dit blijkt uit de KRW-beoordeling van de waterbalans. Naar aanleiding van de droogte van afgelopen jaar worden in heel Nederland de (grote en kleine) grondwateronttrekkingen in kaart gebracht. Wat betreft gebruik van oppervlaktewater zijn afgelopen droge jaren geen beregeningsverboden opgelegd. Beregening staat in categorie 4 van de verdringingsreeks. Dat wil zeggen dat zo gauw we in een situatie van watertekort komen het onttrekken van oppervlaktewater ten behoeve van beregening kan worden verboden. Zie verder 45-46
101	NLG	PvdD	I Kostic	C.J. Loggen	3.2.1	44	“De reserve waterrecreatie heeft als doel het realiseren van de Visie op de Waterrecreatie Noord-Holland 2030, ‘Water, bron van recreatie’. Deze is vastgesteld door Provinciale Staten op 3 oktober 2016.” Als PS onderdelen van de Visie of daaruit voorvloeiende activiteiten zou willen aanpassen, hoe zou dat in theorie het beste kunnen?	Op dit moment is geen aanpassing van de Visie waterrecreatie voorzien. Als uw Staten tekstuele aanpassingen in de visie willen aanbrengen, staat u hiervoor het instrument van een motie ter beschikking.
102	NLG	PvdD	I Kostic	C.J. Loggen	3.2.2	44	Welke meekoppelkansen bedoelt dit College in de zinsnede: “In 2021 wordt er € 1,8 miljoen ingezet voor onder meer: “het realiseren van de zogeheten aquapunctuurpunten (beschreven in de Visie) en meekoppelkansen bij (provinciale) projecten en bij beheer en onderhoud van het eigen provinciaal areaal.”	Het budget van € 1,8 miljoen wordt ingezet voor meerdere doelen op het gebied van waterrecreatie, waaronder aquapunctuur en meekoppelkansen. Welke meekoppelkansen dit in 2021 betreft is nu nog niet te zeggen. Vaak komen meekoppelkansen in beeld in de daadwerkelijke voorbereiding van werkzaamheden, bijvoorbeeld bij de aankondiging van werkzaamheden of de burgerparticipatie die hieraan vooraf gaat. Een recent voorbeeld van een gerealiseerde meekoppelkans is de wedstrijdlocatie voor sportvissen langs de Huygendijk in Heerhugowaard, waar de realisatie van 24 vissteigers langs het Kanaal Omval-Kolhorn kon worden meegenomen in de werkzaamheden die de provincie uitgevoerd heeft aan het herstellen van de oevers van het kanaal.
103	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	C.J. Loggen	3.3.2	47	“De opgave staat altijd centraal en bepaalt of en zo ja met wie en met welke instrumenten we opgaven proberen aan te pakken.” Het is niet duidelijk wat die “opgave” is. Is die gedefinieerd? Zo ja: hoe luidt die definitie? Zo nee: wie gaat die opgave definiëren?	Met de opgave in deze zin wordt de opgave bedoeld uit de Omgevingsvisie NH 2050, waar op dat moment aan wordt gewerkt.
104	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	C.J. Loggen	3.3.2	47	“Focus van het advies ligt dan ook niet op de ruimtelijke kwaliteit van de afzonderlijke plannen, maar vooral op hoe deze bijdragen aan de kwaliteit van het landschap.”	Het verschil zit erin dat er niet gekeken wordt naar de kwaliteit van een ruimtelijk plan an sich, maar dat er naar een ontwikkeling gekeken wordt in een grotere

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							Wat is het verschil tussen de ruimtelijke kwaliteit en de kwaliteit van het landschap?	context. Hierbij is het van belang of de ontwikkeling bijdraagt aan de landschappelijke kwaliteit zoals beschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.
105	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	3.4	48	Als prioriteit wordt genoemd: "Stimuleren van het verbeteren van de leefbaarheid in de omgeving van Schiphol." a) Gaat het hierbij alleen om stimuleren of ook zelf actief bijdragen? b) Welke actoren worden hierbij gestimuleerd en op welke wijze? c) Welke factoren dragen bij aan het verbeteren van de leefbaarheid rond Schiphol? d) Hoe kan de Provincie factoren die bijdragen aan de leefbaarheid rond Schiphol stimuleren?	Het gaat hierbij om stimuleren en actief bijdragen. Voor het gebied binnen de 20 Ke stimuleren we dat bij nieuwe woningbouwontwikkelingen een zorgvuldige afweging wordt gemaakt over luchtvaartgeluid. We dragen bij aan onderzoek naar nieuwe manieren om via slimme ruimtelijke inrichtingen hinder van vliegtuiggeluid tegen te gaan. We stimuleren verdere kennisontwikkeling op dit vlak en zetten ons in om de kennis die voorhanden is zo breed mogelijk beschikbaar te maken. Specifiek voor het zwaar beperkte en belaste gebied geldt dat ruimtelijke beperkingen soms gevolgen hebben voor de vitaliteit van bestaande kernen. Samen met gemeenten brengen we deze knelpunten in kaart en proberen we hiervoor oplossingen te vinden.
106	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	3.4.2	50	Op pag. 50 is te lezen: "Bijzondere aandacht gaat uit naar de multimodale mogelijkheden om de internationale connectiviteit vorm te geven." a) Wat betekent het concreet? b) Wat doet de provincie concreet op dit punt? c) Heeft dit al iets opgeleverd? Zo ja, wat precies?	Als provincie zien wij kansen in een multimodale aanpak voor het vormgeven van de regionale en internationale bereikbaarheid. Concreet gaat dat om vliegen, treinen en in de toekomst wellicht ook om nieuwe vormen van vervoer. Wij voeren hier gesprekken over met de minister. Ook in MRA verband staat een multimodale invuling van de bereikbaarheid centraal. Dit vertaalt zich onder meer in de regionale bereikbaarheidsdiscussies, doortrekken Noordzuidlijn. Ontwikelingen i.r.t. Smartmobility.
107	M&B/ RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	Z. Pels / J. Olthof	3.4.3	51	"In de Visie Noordzeekanaalgebied 2040 hebben wij, samen met onze partners, de regionale belangen voor dit gebied geformuleerd. In 2020 is het gebied aangewezen als NOVI-gebied, geziende complexe opgaven met betrekking tot de integrale prioriteiten/opgaven om ruimte te vinden voor klimaatadaptatie en energietransitie, duurzame economische groei en sterke en gezonde steden en regio's." A. Is infrastructuur langs het Noordzeekanaal ook onderdeel van deze prioriteiten/opgaven? B. Is er aandacht voor het verkeer dat deze ontwikkelingen genereert en is er aandacht voor het combineren van verkeersstromen ter ontlasting van bijvoorbeeld Krommenie en Assendelft?	In het algemeen is bereikbaarheid ook onderdeel van de opgaven die integraal dienen te worden benaderd. Daar hoort behalve OV en fiets ook infrastructuur bij, als potentiële oplossing. In de aanpak wordt breed gekeken en worden oplossingen gezocht vanuit samenhang tussen problemen en aanpakken. Dus verkeer genererende ontwikkelingen maken hier zeker deel van uit. Of specifiek de ontlasting van Krommenie en Assendelft aan de orde zullen komen is op dit moment niet te zeggen.
108	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel	3.4.5	53	Bij de Begroting 2020 stelden wij de vraag; "Hoeveel hectare van die BBL- en PASO-gronden zijn in de omgeving van Schiphol gelegen, en is bij verkoop van deze gronden de voorwaarde gesteld dat op deze	Nee, de pachtvoorwaarden zijn nog niet aangepast. Zij zijn onderdeel van bestuurlijk overleg met o.a. Schiphol en het Rijk. Wij streven naar aanpassing van de pachtvoorwaarden vóór het pachtseizoen 2022. Tot de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							gronden geen voor ganzen aantrekkelijke gewassen mogen worden geteeld?" Antwoord was toen: "In totaal ligt er 480 hectare van de BBL- en PASO-gronden in de omgeving van Schiphol. De verwachting is dat er in 2020 een verkoop van 24 ha van deze gronden gaat plaatsvinden. In de zone rondom Schiphol onderzoeken wij momenteel of wij onze pachtvoorwaarden aan kunnen passen op dit punt." Heeft de provincie de pachtvoorwaarden al aangepast op dit punt? Zo nee, wanneer gebeurt dat?	aanpassing geldt dat pachters aanspraak kunnen maken op de subsidieregeling van het ministerie van I&M bij het onderwerken van graan.
109	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	C.J. Loggen	3.5.1	55	"Op basis van een woonakkoord kunnen gemeenten subsidie aanvragen voor regionale projecten of onderzoeken. Voor de periode 2020-2023 is € 2 miljoen beschikbaar gesteld om projecten in het kader van de woonakkoorden te subsidiëren." Kan deze subsidie ingezet worden voor een groene, duurzame, klimaatadaptieve en natuurinclusieve inrichting van de beoogde locatie? Zo ja: kan de Provincie dit middels deze subsidie actief stimuleren?	Ja, regio's kunnen hier subsidie voor aanvragen. Soms is er echter ook een beter passende regeling beschikbaar, denk aan: fysieke uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie. Daarnaast wordt vanuit het programma Gezonde Leefomgeving gewerkt aan een uitvoeringsregeling die gemeenten stimuleert om gezonde leefomgeving aan het begin van planvorming of projectvorming als belang mee te wegen. Wij zullen regio's ook actief op deze mogelijheden wijzen.
110	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	C.J. Loggen	3.5.2	55	"Bij de vaststelling van de Woonagenda is besloten om € 4,58 miljoen aan het resterende budget voor het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw toe te voegen." Kan dit budget ingezet worden voor een groene, duurzame, klimaatadaptieve en natuurinclusieve inrichting van de beoogde locatie? Zo ja: kan de Provincie dit actief stimuleren?	Ja, dit is mogelijk. De eerste en belangrijkste voorwaarde voor inzet is dat er meer en/of sneller woningen worden gebouwd. Maar daarnaast wordt bij de beoordeling van een aanvraag ook gekeken naar 'bijvangst', andere doelstellingen van provinciaal beleid die met het project worden gerealiseerd, waaronder natuurinclusief of klimaatadaptief bouwen. Dit laatste speelt bijvoorbeeld ook voor de subsidie die vanuit het Uitvoeringsprogramma op korte termijn aan het Koepelterrein wordt verstrekt.
111	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	C.J. Loggen	3.5.2	56	"Vanuit haar rol als kennismakelaar faciliteert de provincie afstemming met marktpartijen en belangenorganisaties via: - Versnellingstafel: een klein kernteam van wetenschap, gemeenten en marktpartijen. - Klankbordgroep Marktpartijen: breder afstemmingsoverleg van bouwers, ontwikkelaars, corporaties en belangenorganisaties. - Bouwtafel, georganiseerd door Bouwend Nederland (BNL)." Zijn hierbij ook organisaties die zich inzetten voor duurzaamheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit en natuurinclusiviteit betrokken, gezien de opgaven op deze terreinen?	De tafels zijn bedoeld om in gesprek te gaan met de partijen die genoemd staan. Veel partijen zijn zelf bezig met thema'sals duurzaamheid, klimaatadaptatie etc en brengen die kennis in. Tegelijkertijd nodigen wij experts uit die hun kennis over deze onderwerpen kunnen delen op deze tafels.
112	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	4.2.1	64	"Naast locatie- of trajectstudies, pakt de provincie opgaven steeds vaker gebiedsgericht aan met onze partners." Is de ecologische infrastructuur ook onderdeel	De oevers en bermen langs de provinciale (vaar)wegen worden gerekend tot deze infrastructurele netwerken en maken onderdeel uit van de te verwachten

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							van deze opgaven voor het verbeteren, onderhouden en aanleggen van infrastructuur? Vallen budgetten voor de aanleg en het beheer van bermen en oevers parallel aan provinciale infrastructuur onder de te verwachte investeringen? Vallen budgetten voor aanleg en onderhoud van voorzieningen die barrieres opheffen zoals duikers, faunapassages en ecoducten onder de te verwachte investeringen?	investeringsprojecten. Meekoppelkansen voor de verbetering van de ecologie, zoals het opheffen van barriérewerking, worden hierin meegenomen. Indien grootschalige investeringen in ecologische voorzieningen worden voorzien, zoals de aanleg van een ecoduct, dan worden deze aan de hand van begrotingsprogramma 5 Groen geprogrammeerd in het Programma Natuur Ontwikkeling (PNO). Het onderhoud van bestaande ecologische infrastructuur wordt gedekt uit de onderhoudsbudgetten voor infrastructuur. Voor het ecologisch beheer van onze bermen en oevers (zoals sinusmaaien) zijn in het verleden extra middelen beschikbaar gesteld in de begroting.
113	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	4.2.	66	Uit Voordracht: alg-13 Nieuwe aansluiting A9, gemeente Heiloo € 7.553.331 Deze kredietverhoging komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI. De kredietverhoging wordt volledig gedekt door de gemeente Heiloo. Naast haar eigen bijdrage (€ 2.312.328) ontvangt Heiloo hiervoor bijdragen van haar projectpartners gemeente Alkmaar (€ 2.398.587), gemeente Castricum (€ 767.788) en provincie Noord- Holland (€ 2.074.627). Hebben de gemeenteraden van Heiloo, Alkmaar, Castricum al ingestemd met de kredietverhoging € 7.553.331 totaal, voor de nieuwe aansluiting A9, gemeente Heiloo? Zo nee, wanneer wordt de kredietverhoging ter vaststelling voorgelegd aan deze raden?	De kredietverhoging van afgerond € 7,5 mln is opgebouwd uit twee bedragen: € 1,8 mln indexatiekosten en € 5,7 mln kosten stikstofproblematiek. De kredietverhoging van €1,8 mln is door de betrokken gemeenten reeds vastgesteld. De bijdrage aan de kredietverhoging van € 5,7 mln is op 29 september 2020 in het college van B&W van de gemeente Alkmaar goedgekeurd (geen raadsbesluit vereist). In de gemeenteraad van Heiloo wordt deze bijdrage behandeld op 5 oktober 2020. De gemeente Castricum onderzoekt nog de dekking voor haar bijdrage en de uitkomst daarvan zal bepalen welk besluitvormingstraject wordt doorlopen.
114	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	4.3	68	Als een van de prioriteiten bij het in stand houden van infrastructuur wordt biodiversiteit genoemd. Is biodiversiteit alleen een prioriteit bij dit operationeel doel (4.3), of geldt dat ook voor andere doelen van het programma bereikbaarheid (programma 4)?	Het verbeteren van de biodiversiteit is een prioriteit die ook geldt bij de andere doelen van het programma bereikbaarheid. Het verhogen van biodiversiteit vindt hoofdzakelijk plaats binnen de uitvoering van de gebiedsonderhoudscontracten rondom wegen en vaarwegen. Ook bij groot onderhoud en nieuwe investeringen wordt biodiversiteit integraal meegenomen. Daarnaast zijn er ook relaties met de andere programma's 2 en 3, waar koppelkansen zijn zullen deze worden benut.
115	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	4.3.3	72	"Het streven is daar waar kansen zijn voor natuurvriendelijke oevers, deze structureel als het nieuwe duurzame normaal toe te passen." Hoe verhoudt dit zich tot het gegeven dat de streefwaarde voor 2021 0 km' is?	"In 2021 worden naar verwachting geen oevertrajecten en daarmee ook geen natuurvriendelijke oevers opgeleverd, vandaar dat de streefwaarde voor 2021 op 0 km staat. In 2021 zijn meerdere oevertrajecten in voorbereiding die in inclusief kansen voor natuurvriendelijke in 2022 ev. worden opgeleverd."

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
116	M&B	PvdD	I.Kostic, J.Hollebeek	C.J. Loggen	4.3.3	72	Wordt er komende jaren bij beheeractiviteiten van vaarwegen ook geld besteed aan plekken voor sportvissers en sportwedstrijden? Zo ja, hoeveel?	Binnen een tweetal oeververvanginsprojecten in Noord-Holland zijn visplekken gerealiseerd die gefinancierd zijn vanuit de bestaande middelen waterrecreatie en die zijn verantwoord in het 'Verdelingsoverzicht en -voorstel uitvoeringsmiddelen visie Waterrecreatie 2018' waarover GS op 4 december 2018 besloten heeft (Registratienummer: 1142145/1142146). De staten zijn hierover per brief geïnformeerd. Verder zijn op dit moment geen concrete middelen verdeeld voor sportvisplekken op komende oeververvangingsprojecten.
117	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	4.1.2	73	Worden de resultaten uit de pilot GeluidVangrail verder uitgerold en kunnen deze doorgevoerd worden als Operationeel?	Er volgt nog een adviesrapport van een Ingenieurs- en Adviesbureau voor de Geluidvangrail met de definitieve aanbevelingen. We verwachten dit voor half oktober te ontvangen. Tot nu toe hebben we alleen een geluidmeetrapport met positieve resultaten maar nog niet met de aanbevelingen voor toepassingsmogelijkheden langs onze wegen. Dit is per locatie weer specifiek. Zodra dit rapport er is en de Geluidvangrail is opgenomen in het landelijke Reken- en meetvoorschrit Geluid heeft het een eenzelfde status als elk ander geluidreducerende oplossing. Dan kan de uitrol beginnen.
118	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel / I. Zaal	5.2.1	83	In de twee-jaarlijkse staat over de biodiversiteit is o.a. te lezen: "Meer kennis van de biodiversiteit in het agrarisch gebied is van groot belang gezien de opgave die er ligt in het landelijk gebied, om de transitie in de landbouw samen te laten gaan met het herstel van de biodiversiteit." a) Wanneer zet GS de transitie in de landbouw precies in ? b)Welk percentage Natuurinclusief is bereikt aan het eind van deze Collegeperiode, gelet op de ambitie 100% in 2030? c) Hoeveel geld verwachten GS hiervoor vrij te gaan maken?	a) GS zetten al langer in op het bevorderen van de transitie van de landbouw (zie onder meer de brief van de 26 mei 2020 1424098/1424104 over de uitkomsten van motie Natuurinclusieve landbouw) en het strategisch beleidskader Economie. b) GS hebben geen streefwaarde toegekend aan dit doel, omdat natuurinclusiviteit op veel verschillende manieren bereikt kan worden. c) het budget hiervoor wordt bepaald bij de vaststelling van het Masterplan Biodiversiteit en de Voedselvisie.
119	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.1.1	86	Op pag. 86 is te lezen: "Daarom voeren wij in 2021 het Masterplan Biodiversiteitsherstel uit, waarmee we werken aan kansen voor biodiversiteitsherstel in natuurgebieden, agrarische gebieden, bebouwde gebieden en in het watersysteem." A. Wat gaat de provincie concreet dóen in 2021 om natuur te herstellen? Gaat zij de landbouw omvormen, woonwijken vergroenen, waterkwaliteit verbeteren? B. Welke meetbare resultaten hierin stelt GS zich ten doel? (SMART)	Onze concrete activiteiten worden via de verschillende documenten aan uw Staten toegelicht. U kunt deze activiteiten vinden in de begroting, en nader gespecificeerd in het Programma Natuurontwikkeling en (bijvoorbeeld) de voortgangsrapportage voor het gebiedsprogramma Oostelijke Vechtplassen, de voortgangsbrieven over de stikstofaanpak en de activiteiten van onze Aanpak Groen Kapitaal. Het omvormen van landbouwpercelen, het stimuleren van voldoende groen in de stad en het verbeteren van de waterkwaliteit behoren inderdaad tot deze activiteiten.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
120	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel	5.1.1.	86	De provincie is verantwoordlijk voor natuur en steekt daar geld van burgers in. Het is daarom ook belangrijk dat burgers de waarde van natuur en de daarin levende dieren leren kennen. a) Hoe is natuureducatie in Noord-Holland nu geregeld? Hoeveel procent van de Noord-Hollanders krijgt natuureducatie op duurzame (niet alleen eenmalige in vorm van bijv. cursus) basis? b) Op welke manier kan de provincie meer inzetten op natuureducatie? Welke mogelijkheden zijn er daartoe?	De gezamenlijke NME's vragen de provincie regelmatig om steun voor meer samenwerking en professionalisering. Omdat natuureducatie een gemeentelijke taak is, zijn hiervoor geen provinciale middelen beschikbaar. Wel worden via het programma Betrekken bij Groen, gericht op de groene vrijwilligers in onze provincie, de "vertellers" – natuurgidsen, mensen die rondleiden in de natuur, ondersteund. Zo krijgen zij (ook educatieve) begeleiding om hun werk te doen. Ook via onze Aanpak Groen Kapitaal zetten wij goede, educatieve voorbeelden op het podium en geven hen een platform.
121	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.1.1	87	Op pag. 87 is te lezen dat TBO's vanaf 2021 100% van de PAS-maatregelen uitvoeren. Betreft dit de Herstelmaatregelen, als kappen, plaggen, goede hydrologische omstandigheden terugbrengen?	Ja, dat klopt
122	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel / C.J. Loggen	5..1.1	89	5.1.1. bevat vele activiteiten: KRW, Realisatie NNN, natuurherstelmaatregelen, Bossenstrategie, Biodiversiteit en Gebiedsgerichte aanpak Stikstof. Hiervoor is (p.89) in 2021 € 41.121 per jaar beschikbaar. Daarvan is € 37.540 gereserveerd voor Programma Natuurontwikkeling (p. 191). Klopt het dat voor Bossenstrategie, KRW en Gebiedsgerichte aanpak Stikstof dan nog 3.581 begroot is in 2021? Zo ja, kunt u dit bedrag specificeren hoe de verdere verdeling is over de onderwerpen. Zo nee, kunt u dan een overzicht geven hoe de lasten van 5.1.1. verdeeld zijn over de verschillende thema's?	Naast de € 37,450 miljoen voor het PNO (dat is inclusief Gebiedsgerichte aanpak Stikstof) zitten in deze 41,121 miljoen: de capaciteitskosten voor Operationeel Doel 5.1.1, het budget voor Onderzoek & en Advies Groen en de bijdrage aan het Nationaal Groenfonds inzake de tot 2015 onder het Rijk gesloten overeenkomsten voor functiewijziging (SKNL). Aan de bossenstrategie zijn naast capaciteit, vooralsnog geen kosten verbonden. De met de KRW samenhangende middelen zijn gestort in de Reserve Groen en zullen in het Programma Natuurontwikkeling 2022-2026 en tevens in het Regionaal Waterprogramma 2022-2027 worden opgenomen.
123	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.1	91	Hoeveel geeft de provincie in 2021 uit aan SNL?	De geraamde kosten zijn als volgt: Natuurbeheer (SVNL-N) € 12,8 milj., Agrarisch Natuurbeheer (SVNL-A) € 8,1 milj. en Organisatiekosten (IPO, BIJ12, RVO.nl en monitoringkosten) € 2,1 milj. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar paragraaf 5.4 van het Programma Natuurontwikkeling 2021-2025 welke op 09-11-2020 in uw Staten zal worden besproken.
124	NLG	PvdD	I Kostic	I. Zaal	5.2.2	91	Er is een steeds grotere druk op recreatiegebieden (inclusief natuurgebieden). Terreinbeheerders en natuurorganisaties maken hun zorgen kenbaar over gebrek aan capaciteit voor toezicht en handhaving. a) Heeft de provincie met behulp van partners als in kaart gebracht hoeveel capaciteit nodig voor sterke toezicht en handhaving? Of is de provincie van plan dat in beeld te brengen? b) Is er in begroting rekening gehouden met de	a) In de recreatieschappen worden de kosten voor toezicht en handhaving van oudsher in de begroting opgenomen onder het hoofdstuk Toezicht. De deelnemers aan het recreatieschap betalen deze kosten. Bij de vijf recreatieschappen waaraan de provincie deelneemt, is er geen sprake van capaciteitstekort bij toezicht en handhaving. In Corona-tijd wordt van de recreatiegebieden gelukkig

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							al bestaande en dus steeds stijgende druk op kwetsbare gebieden waar mensen recreeeren? Zo ja, hoe?	optimaal gebruik gemaakt. Vanwege Corona gingen evenementen bij betreffende recreatiegebieden dit jaar niet door, waardoor capaciteit vrij kwam bij de handhavers die zij weer elders goed konden benutten. In de subsidie Natuur- en Landschapsbeheer (SVNL-N) heeft de provincie sinds 2019 de toeslag voor toezicht (als onderdeel van openstellingsbijdrage) opgenomen. De terrein beherende natuur- en landschapsorganisaties die in aanmerking komen voor deze subsidie krijgen dus ook deze toeslag. De hoogte en de voorwaarden van SVNL-N zijn landelijk bepaald. Daar kan de provincie niet van afwijken. b) Ja, in de begrotingen van de recreatieschappen is al rekening gehouden met toezicht. De begrotingen worden elk jaar door het bestuur van de recreatieschappen naar behoefte aangepast.
125	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	In de tekst staat: "Het faunabeheer gebeurt voor de meeste soorten op basis van een faunabeheerplan dat door Gedeputeerde Staten wordt goedgekeurd." In welke gevallen gebeurt faunabeheer dat niet is gebaseerd op een faunabeheerplan? Wordt deze niet door de FBE gemaakt en beoordeelt GS dit niet?	In gevallen waar geen sprake is van planmatig beheer kunnen losse ontheffingen of opdrachten afgegeven worden door GS (na beoordeling). De FBE kan een ontheffing of opdracht aanvragen, maar dit kan ook door een andere partij gebeuren. Een voorbeeld is een ontheffing in het kader de bestrijding van bruine en zwarte ratten of een opdracht voor de bestrijding van wasbeerhond (een invasieve exoot).
126	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	Op pag. 92 is te lezen: “Hierbij zoeken wij steeds een balans tussen de instandhouding van een populatie en bescherming van de intrinsieke waarde van dieren enerzijds, en maatschappelijke belangen zoals volksgezondheid, openbare veiligheid en het tegengaan van belangrijke schade aan gewassen of flora en fauna, anderzijds.” Hoe weegt de provincie de ‘bescherming van intrinsieke waarde’? Deze is immers niet kwantitatief uit te drukken. Schade en grootte van een populatie wel.	De bescherming van de intrinsieke waarde van natuur is één van de uitgangspunten van de Wet natuurbescherming. De wet bepaalt immers dat het doden of verstoren van dieren verboden is, tenzij hiertoe een ontheffing wordt afgegeven. Het is dus een 'nee, tenzij-regime'. De redenen waarom een ontheffing kan worden afgegeven zijn (limitatief) in de wet opgesomd. Dat is het kader dat wij hanteren bij de ontheffingverlening.
127	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	In de tekst staat dat “problematiek rond de grote ganzenpopulaties urgent zijn”. Urgent betekent dringend en spoedeisend. Monitor Faunaschade laat echter de afgelopen jaren een stabiliteit zien in getaxeerde schade. Tevens is er een aanpassing gedaan in het eigen risico om de schade te laten dalen. Waar komt deze urgentie vandaan?	De urgentie van het aanpakken van de ganzenproblematiek hebben wij toegelicht in onze brief over het ganzenbeleid, die wij kort voor het zomerreces aan uw Staten hebben gestuurd. Deze urgentie is erin gelegen dat het huidige schadeniveau nog steeds zeer aanzienlijk is, hetgeen zowel voor de agrariërs als voor ons als overheid, zeer nadelig is. Bovendien brengen ganzen in veel gevallen ook schade aan aan andere natuurwaarden, zoals weidevogels. De staat van

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								instandhouding van grauwe ganzen is in het geheel niet in het geding.
128	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	De kool- en pimpelmees staat voor Noord-Holland óók in de top 5 met faunaschadecijfers, zie BIJ12 en Jaarverslag FBE '18. Betekent dit dat de Provincie een faunabeheerplan gaat laten opstellen voor om kool- en pimpelmezen te doden? Zo nee, waarom wordt er wel jacht gemaakt op Ganzen? Waar ligt de grens in urgent beleid op het ene dier en geen beleid op het andere dier?	De provincie bepaalt niet of er een faunabeheerplan wordt gemaakt; dit is een afweging die door de Faunabeheereenheid wordt gemaakt. Dat neemt niet weg dat het grondgebruikers vrij staat om bij de Omgevingsdienst NHN een ontheffing aan te vragen voor beheer en schadebestrijding, ook waar het gaat om kool- en pimpelmezen. De OD NHN zal deze ontheffingsaanvraag dan beoordelen aan de hand van provinciale regelgeving. Er is in die zin dus geen onderscheid tussen 'urgent beleid' versus 'geen beleid'.
129	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	"De provincie werkt aan de bestrijding van invasieve exoten, zoals …de eendensoort rosse stekelstaart." Onze kijk op dieren verandert. We erkennen steeds meer de eigen belevingswereld en intrinsieke waarde van dieren. We erkennen ze als wezens met gevoel. Meeste politieke partijen en burgers preferen daarom niet-dodelijke middelen als het gaat om aanpak van dieren. a. Welke niet-dodelijke middelen zet de provincie in voor deze aanpak? b. Hoeveel onderzoek heeft de provincie tot nu toe laten doen naar niet-dodelijke, ecologische alternatieven? c. Hoeveel gaat de provincie komende jaren steken in onderzoek en toepassing van niet-dodelijke, diervriendelijke middelen?	a) Wij zijn een groot voorstander van de inzet van niet-dodelijke methoden bij het faunabeheer. Echter, voor de bestrijding van invasieve exoten is dit problematisch, omdat de provincie de taak heeft om de door de Europese Unie aangewezen invasieve exoten, met uitzondering van de wolhandkrab, uitheemse rivierkreeften en de beverrat, te doden. b) Gelet op het bovenstaande hebben wij hier geen specifiek onderzoek naar laten doen. Wel doen wij, via BIJ12, onderzoek naar niet-dodelijke beheermethoden voor andere soorten dan invasieve exoten (zie ook vraag 131). c) Zie antwoord b ten aanzien van invasieve exoten en antwoord 131 ten aanzien van andere soorten.
130	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	93	In de tabel is af te lezen dat er in 2021 1.200 controles Wet natuurbescherming zullen worden uitgevoerd. A. Welk percentage hiervan is gepland voor controles op de jacht? B. Hoeveel toezichthouders en handhavers zijn er voor de provincie werkzaam voor toezicht en handhaving op de jacht? C. Is er een takenscheiding tussen toezichthouders en handhavers?	Ruim 40% van de controles is voor jacht gerelateerde controles. Er is 5 fte beschikbaar voor toezicht en handhaving op het gebied van de jacht. Er is geen takenscheiding tussen toezicht en handhaving. De 5 fte zijn allen boa en kunnen meteen handhaven zodra zij vanuit toezicht een overtreding constateren.
131	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	De meeste partijen in PS geven aan dat ze indien mogelijk niet-dodelijke methodes van faunabeheer verkiezen boven dodelijke (afschot, vergassing e.d. van dieren). Dodelijke methodes zijn ook behoorlijk ouderwets en passen niet in een innovatieve samenleving, waarin technologisch heel veel mogelijk is. Effectieve niet-dodelijke faunabeheermethoden zijn dus vooral een kwestie van voldoende investeren in innovatie op dit gebied. a) Hoeveel wordt precies geïnvesteerd in innovatie op dit gebied? Hoe heeft de hoogte van die investeringen zich de afgelopen jaren precies	a) Via het onderzoeksprogramma van BIJ12 (samenwerkingsverband van provincies voor bepaalde uitvoeringstaken) vindt onderzoek plaats naar niet-dodelijke of ecologische alternatieven voor faunabeheer. Jaarlijks is er een budget van 460.000 euro beschikbaar voor de onderzoeksagenda. Het onderwerp 'niet-dodelijke verjagingsmiddelen' is opgenomen als onderwerp voor de agenda 2020-2021. b) Nee. We zullen de suggestie meegeven aan BIJ12 in het kader van het landelijke onderzoeksprogramma.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							ontwikkeld? b) Is door de provincie overwogen om bijv. via terugkerende Hackathons op dit gebied een prijs uit te schrijven voor beste innovatieve en effectieve niet-dodelijke oplossingen?	
132	NLG	PvdD	J.P. Hollebeek	I. Zaal	5.2.2	91	"Wandelen en fietsen zijn goede manieren om de natuur en het landschap te beleven. De provincie levert een jaarlijkse bijdrage aan de organisaties Wandelnet en Fietsplatform en verstrekt subsidie voor het beheer van het Noord-Hollandpad en voor de uitbreiding van het Wandelnetwerk Noord-Holland. De komende jaren verwachten wij tot een afronding van het netwerk te komen. In 2020 zijn de icoonroutes voor fietsen, de Zuiderzeeroute en Kustroute, afgerond. Mogelijk worden nog nieuwe icoonroutes ontwikkeld." Is dit doel gekoppeld aan het doorfietsroutenetwerk? Worden de recreatieve routes en fietsroutes voor forensen in samenhang beschouwd, of is er een harde scheiding tussen de budgetten?	Bij de ontwikkeling van het regionale fietsnetwerk en doorfietsroutes worden recreatieve motieven meegenomen, zolang de routes ook onderdeel uitmaken van het regionale fietsnetwerk. Dat geldt voor ongeveer de helft van de recreatieve routes. Het budget voor de Icoonroutes valt onder het Programma Natuurontwikkeling. Het budget voor het doorfietsroutenetwerk valt onder het programma Mobiliteit.
133	NLG/ RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	E.A.S. Rommel	5.3.2	95	In de bijdragen aan regionale samenwerking ten aanzien van groen in deze paragraaf worden genoemd: de Metropoolregio Amsterdam, het Bestuurlijk Platform Groene Hart en de nationale parken Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland. Zij de begrote bedragen louter voor deze vier partners/gebieden gereserveerd? Zo nee: welke partners gebieden vallen nog meer onder de budgetten voor dit operationeel doel?	De genoemde partners zijn alle partners binnen Operationeel Doel (OD) '5.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen', binnen dit OD zijn er geen andere partners. Daarnaast zijn in het budget voor dit OD ook de kasramingen van de Reserve Landschap, het budget voor Laag Holland en de capaciteitskosten opgenomen.
134	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	E.A.S. Rommel / C.J. Loggen	5.3.1	95	Op pag. 95 is te lezen "Ook gaan we door met het stimuleren van het vergroenen van bebouwd gebied door natuurinclusief bouwen." a. Wat verstaat GS onder Natuurinclusieve woonwijken en natuurinclusieve bedrijventerreinen? Welke groene elementen bevatten deze concreet? b. Hoeveel van deze wijken en bedrijventerreinen zijn er afgelopen jaar bij gekomen, en in aanbouw of ontwikkeling? c. Hoe stimuleert GS het vergroenen? Wie stimuleert GS (welke partijen)? d. Gaat GS ook zelf actief bijdragen aan het realiseren van natuurinclusieve ruimtelijke inrichting, ipv alleen stimuleren? e. Wat is het beleid van GS om natuurinclusieve ruimtelijke inrichting te bevorderen: doel (hoeveel), middelen/maatregelen, tijd?	a) GS gaan, net als in de recente brief van de minister aan de Tweede Kamer, uit van natuurinclusief op alle schaalniveaus, dus natuurinclusieve bouwmaterialen, gebouw-gebonden maatregelen (o.a. nestkasten, groene daken) en grondgebonden natuurinclusieve inrichting van de openbare en private (o.a. tuinen) ruimte, liefst in verbinding met natuur en landschap in de omgeving. b) Daar bestaat geen totaaloverzicht van. Voorbeelden zijn de ontwikkeling (wonen/werken) rond station Sloterdijk in Amsterdam en bedrijventerrein Park 2020 in Hoofddorp. c) GS stimuleren het vergroenen via de aanpak Groen Kapitaal en de landelijke netwerken natuurinclusief bouwen en infranatuur. Via Groen Kapitaal wordt kennis en inspriratie aangeboden aan het provinciale netwerk, o.a. recent in de Week van het Groene Kapitaal. Via het landelijk netwerk is via het programma "Klimaatadaptief met natuur", getrokken door de Neprom, contact met de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								bouwsector. d) Ja, wij dragen als provincie ons steentje bij door het goede voorbeeld te geven bij onze eigen gebouwen en infrastructuur (bijv. natuurvriendelijke oevers langs onze eigen vaarwegen). e) Doel van de Omgevingsvisie is om zoveel mogelijk ontwikkelingen natuurinclusief te laten zijn. We vertalen dat naar onze eigen organisatie en projecten (zie hierboven) en dragen dit gedachtengoed uit via onze aanpak Groen Kapitaal en bijvoorbeeld de Woonagenda.
135	EFB/ RWK/ NLG	PvdD	J.P. Hollebe ek	Z. Pels	6.4.2	109	Medio 2020 zou UNESCO hebben besloten om het werelderfgoed uit te breiden met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Vanwege de coronacrisis is dit besluit uitgesteld. De Nieuwe Hollandse Waterlinie loopt van Muiden in Noord-Holland door Utrecht en Gelderland tot de Biesbosch in Noord-Brabant. De Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie gaan na de uitbreiding samen verder onder de naam 'Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies'. De siteholdertaken voor de Hollandse Waterlinies brengen we onder in een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie met de provincies Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant. Deze gezamenlijke uitvoeringsorganisatie is gehuisvest bij de provincie Utrecht. In 2021 spannen we ons in om de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie vorm te geven en taken van het siteholderschap over te dragen. Dit zijn onder andere: het opstellen van het managementplan voor het werelderfgoed, harmoniseren ruimtelijk beleid Hollandse Waterlinies, eerste aanspreekpunt Rijk en Unesco, communicatie over het werelderfgoed en uitdragen van de universele waarden. Naast de grote cultuurhistorische waarde herbergen de waterlinies vaak grote ecologische waarden. Hoe worden deze waarden gewaarborgd binnen de nieuwe organisatiestructuur?	De vier provincies die betrokken zijn bij het toekomstige werelderfgoed Hollandse Waterlinies behouden hun bevoegdheden op het gebied van ruimtelijke ordening, natuurbescherming etc.. De nieuwe uitvoeringsorganisatie voert alleen de siteholdertaken voor het werelderfgoed uit en doet dat in nauw overleg met de provincies. Het waarborgen van ecologiche waarden blijft dus ook een bevoegdheid van de provincie Noord-Holland.
136	NLG	PvdD	I Kostic	I. Zaal	6.5	110	Onlangs is Statenbreed een motie aangenomen voor coronasteun voor opvangcentra wilde dieren door de provincie. Daarin is heel duidelijk uitgesproken dat ook opvangcentra wilde dieren steun in coronatijd van de provincie verdienen. Er is een heldere wens van PS om met financiele steun te komen, daar waar aangetoond kan worden dat corona tot extra problemen heeft geleid. In de motie is opgenomen te onderzoeken of deze steun kan voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de motie over het noodfonds sociale infrastructuur. Onlangs	Om motie 50 op een goede manier uit te voeren was het nodig de in de motie genoemde stappen te doorlopen. De eerste stap was het onderzoeken of opvangcentra in aanmerking kunnen komen voor noodsteun vanuit het provinciale steun- en herstelfonds voor corona (motie 41). We moesten afwachten of gemeenten de mogelijkheid om opvangcentra te steunen, geboden door de provincie in de brief aan de gemeenten over motie 41, zouden oppakken. Dat blijkt (gezien de voorwaarden die zijn opgesteld) niet het geval. Nu is het

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							hebben GS de meer uitgewerkte voorwaarden met PS gedeeld. Daaruit blijkt (zo constanteren opvangcentra zelf en Stichting Dierenlot) dat de voorwaarden opvangcentra voor wilde dieren op voorhand grotendeels uitsluiten. Die zorgen heeft Stichting Dierenlot ook met GS geuit als het goed is. De motie heeft daarom een tweede route voor goede coronasteun voor opvangcentra wilde dieren, namelijk de begroting 2021. Hierover zou een voorstel aan PS worden gedaan. Waar blijft dit voorstel? Waar staat de steun Opvangcentra dieren in het wild in de Begroting 2021?	tijd voor stap 2 van motie 50; we zoeken aanvullend budget voor de opvangcentra in de provinciale begroting voor landbouw. Het resultaat hiervan zal zichtbaar zijn in de 1e begrotingswijziging.
137	NLG	PvdD	I.Kostic	I. Zaal	6.5	110	Dit college heeft los van coronacrisis 200.000 vrijgemaakt voor steun aan belangrijk (gemeentegrenzen overstijgend) werk dat de opvangecentra voor wilde dieren verrichten. a) Waar kunnen we dat precies terugzien in de begroting? b) Word thet geld uitgesmeerd over meerder jaren besteed?	a) Dit budget is niet expliciet terug te zien in de begroting, maar is onderdeel van het bedrag op regel '5.2.3. Uitvoering geven aan de wet natuurbescherming' in de budgettabel op pag. 94. b) De wijze waarop de middelen besteed worden, hebben wij toegelicht in de brief die in juli 2020 aan uw Staten is gestuurd.
138	NLG	PvdD	I Kostic	I. Zaal	6.5.4	114	"Voor de visserij ligt er een uitdaging om innovatief en duurzaam te kunnen blijven vissen. In 2020 wordt voor het IJsselmeergebied gewerkt aan een overeenkomst om de visserijdruk in evenwicht te brengen met de draagkracht van het ecosysteem. GS hebben € 750.000 beschikbaar gesteld voor 2021." Convenanten en andere afspraken zonder afdwingbare doelen hebben in het verleden nauwelijks of onvoldoende effect gesorteerd als het om visserij gaat. Er is nog steds sprake van overbevissing in bijv. het Waddengebied (een van de meest intensief beviste gebieden ter wereld) en onlangs is nog gebleken dat garnalenvissers meer hebben gevangen dan is toegestaan. Het ontbreekt aan hele sterke toezicht en handhaving. a) Worden in de overeenkomst wel afdwingbare doelen opgenomen? b) Wordt door verantwoordelijke overheid ingezet op sterkere toezicht en handhaving? c) Waar worden de 750.000 euro precies aan besteed? Welk activiteiten? d) Op welke onafhankelijke wetenschappelijke inzichten zal de overeenkomst worden gebaseerd? Welke wetenschappelijk aantoonbare resultaten worden verwacht uit de overeenkomst (als het gaat om bijvoorbeeld het weghalen van de druk op het ecosysteem)? e) Krijgen we de overeenkomst te zien voordat we de Begroting gaan vaststellen? Zo nee, hoe verwacht u dan dat we als PS over het bedrag kunnen	a) Worden in de overeenkomst wel afdwingbare doelen opgenomen? a) Nee, het betreft een overeenkomst tussen overheidspartijen over de financiering van de opkoop van vergunningen en flankerend beleid gericht op de herstructurering van de visserij. Deze doelen worden uitgewerkt op basis van het op 15 maart 2019 door alle partijen vastgestelde 'Actieplan toekomstbestendig visserijbeheer IJsselmeergebied'. Het actieplan is reeds aan uw staten toegezonden (1187322/1187333). b) Wordt door verantwoordelijke overheid ingezet op sterkere toezicht en handhaving? b) Een passend en doelmatig toezicht en handhaving is onderdeel van de uitwerking van het actieplan. c) Waar worden de 750.000 euro precies aan besteed? Welk activiteiten? c) Het bedrag wordt ingezet voor flankerend beleid en de opkoop van vergunningen. De activiteiten worden uitgewerkt in het actieplan, waarbij gedacht aan omscholing en verbreding naar andere economische activiteiten. Vogelbescherming en Stichting Blauwe Hart zijn overigens bestuurlijk vertegenwoordigd. d) Op welke onafhankelijke wetenschappelijke inzichten zal de overeenkomst worden gebaseerd? Welke wetenschappelijk aantoonbare resultaten worden verwacht uit de overeenkomst (als het gaat om bijvoorbeeld het weghalen van de druk op het ecosysteem)? d) De maatregelen in het actieplan zijn

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							besluiten, zonder dat we weten waar we precies in investeren en wat het ons gaat opleveren aan reslutaten?	gebaseerd op de wettelijke vereisten die vanuit de Nbw en KRW worden gesteld. e) Krijgen we de overeenkomst te zien voordat we de Begroting gaan vaststellen? Zo nee, hoe verwacht u dan dat we als PS over het bedrag kunnen besluiten, zonder dat we weten waar we precies in investeren en wat het ons gaat opleveren aan reslutaten? e) zie antwoord a en c: de overeenkomst regelt de financiele toezeggingen van de verschillende partijen voor de herstructurering van de IJsselmeervisserij. De ondertekening van de bestuursovereenkomst is voorzien in december 2020. Een afschrift van de overeenkomst wordt aan uw staten toegezonden.
139	NLG	PvdD	I Kostic	I. Zaal			Noord-Holland heeft een gedeputeerde Dierenwelzijn. a) Wanneer wordt een operationeel doel geformuleerd voor dierenwelzijn, gezien we er gedeputeerde voor hebben? b) Heeft de provincie de door Dierenbescherming eind 2019 gestuurde brief met adviezen voor de provincie over provinciale omgang met wilde dieren gelezen? (Zie de stukken onder agendapunt 9a hier: https://www.ibabsonline.eu/Agenda.aspx?site=NoordHolland&agendaid=1f6ef767-1b40-4186-8220-7b55d5eb8c77&FoundIDs=) c) Daarin doet Dierenbescherming goede innovatieve, toekomstbestendige suggesties over de manier waarop een beschaafd provincie van de 21ste eeuw moet omgaan met wilde dieren. Welke van de punten worden meegenomen in beleid van de provincie? Welke punten overweegt de provincie om in de toekomst mee te nemen? d) Klopt het dat nu in totaal slechts 200.000 euro aan dierenwelzijn (heel concreet alleen opvangcentra wilde dieren) wordt besteed door de provincie, verspreid tot 2023? https://staten.zuid-holland.nl/DMS_Import/Statencommissie_Klimaat_Natuur_en_Milieu_KNM/2020/Agenda_KNM_22_januari_2020/Opening_procedurevergadering/Ingekomen_stukken/Stuknr_716844559.org; https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=noordholland&id=1100157045)	a) Er zal geen operationeel doel geformuleerd worden voor dierenwelzijn, omdat de omvang van de provinciale middelen voor dit doel relatief beperkt is. b) Ja. c) Ons beleid voor faunabeheer is gebaseerd op het advies dat is opgesteld door de interprovinciale Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade (MARF), waarin een breder vertegenwoordiging van partijen zitting heeft. Op dit advies heeft de Dierenbescherming een overwegend positieve reactie gegeven (zie ook agendapunt 9.a van de vergadering van de Statencommissie NLG van 16 jan. 2020). d) Het klopt dat voor de looptijd van het coalitieakkoord €200.000,- beschikbaar is gesteld voor de opvang van wilde dieren. Daarnaast dragen wij bij aan het onderzoeksprogramma van BIJ12 naar onderzoek naar diervriendelijke manieren van faunabeheer.
140	NLG	PvdD	I Kostic	J. Olthof	alge meen	algeme en	PvdD en GL intiatiefvoorstel is al een tijd geleden aangenomen, maar daar wordt nog geen vaart mee gemaakt. https://noordholland.partijvoordedieren.nl/initiatieven/naar-een-toekomst-zonder-plastic-zwerfafval Een van de	Verhoging van het huidige kwaliteitsniveau zwerfvuil naar het hoogste A+ niveau langs provinciale (vaar) wegen is op jaarbasis 700k gemoeid. Dit kostenverschil is weergegeven in de nieuwe NIKG 2020-2023. Er is binnen de provincie geen programma dat zich specifiek

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							besluitpunten uit het voorstel was: 2.1. De provincie beziet of, hoe en tegen welke kosten verbetering in de aanpak van zwerfafval langs provinciale wegen en op provinciale terreinen bij toekomstige gebiedscontracten kan worden meegenomen. a) Kan GS op korte termijn (nog voor definitieve vaststelling begroting 2021) eindelijk komen met een kostenoverzicht zoals het aangenomen intiatiefvoorstel daarom vraagt? b) Ook is met het intiatiefvoorstel uitgesproken "provincie Noord-Holland heeft de ambitie uit om een afvalloze provincie te worden". Wanneer wordt daar verder beleid voor uitgewerkt ? Hoeveel geld wordt daarvoor uitgetrokken?	op een zwerfafval richt. Afgestemd op de taak die de provincie ten aanzien van zwerfafval heeft, wordt hier waar mogelijk invulling aan gegeven. Enerzijds richt de invulling zich op het terugdringen van zwerfafval in de openbare ruimte rond de (water)wegen die bij de provincie in eigendom en beheer zijn. Anderzijds zullen in de diverse (bestuurlijke) overleggen de hiervoor verantwoordelijke gemeenten, (vaar)wegbeherende en terreinbeherende organisaties op hun taak ten aanzien van zwerfafval worden aangesproken. Ook ondersteund de provincie initiatieven van derden voor opruimacties langs provinciale (vaar)wegen. Vanuit de provincie zal aan de Landelijke Opschoondag, World Clean Up Day en andere op zwerfafval gerichte activiteiten medewerking en publiciteit worden gegeven.
141	EFB	PvdD	I.Kostic	CdK	alge meen	algeme en	Als PS- in theorie- geld zou willen reserveren voor een referendum: onder welk programma en budget zouden de kosten dat meest logisch vallen?	Het reserveren van middelen voor een referendum zou binnen de begroting het meest logisch passen bij programma 1-openbaar bestuur en het operationeel doel 1.1.1 –functioneren van Provinciale Staten faciliteren.
142	EFB	D66	Arja Kapitei n	Z. Pels		4	De meerjarenbegroting komt totaal van 2021-2024 35 mio voordelig uit? Terwijl bekend is dat er meer dan 100 mio extra wordt uitgegeven ivm de corona-maatregelen. Waarom wordt dit administratief nu zo weergegeven?	Voor de vertaling van motie 42 naar de provinciale begroting moet bekend zijn hoe het op te richten fonds wordt vormgegeven. Op het moment van opstellen van de begroting is de motie onvoldoende uitgewerkt om deze, en de bijbehorende dekking, al te verwerken in de begroting. Inmiddels is de uitwerking van de plannen weer een stuk verder, hierover wordt u binnenkort per brief geïnformeerd. Daarin gaan wij ook in op de dekking van motie 42
143	EFB	D66	Arja Kapitei n	I. Zaal	1.4.2	22	Het budget voor de provinciale inzet bij gemeenschappelijke opgaven op EU, landelijk, regionaal en lokaal niveau halveert tov 2024 tov 2019. Wat maakt dit mogelijk? Wat gaan we minder doen?	De halvering van dit budget komt door een optelsom van verschillende bezuinigingen vastgesteld in de Kaderbrief 2021. Hieronder valt het schrappen van het budget van € 27.000 per jaar voor Public Affairs (incidenteel was hiervoor in 2020 €250.000 voor het Prinsjesfestival gereserveerd). Vanaf 2022 is er jaarlijks € 45.000 minder beschikbaar voor de post Coördinatie Europabeleid. Dat jaar vervalt ook de incidentele jaarlijkse bijdrage van €50.000. GS besloten overigens om dit bij de eerste begrotingswijziging deels te herstellen en weer €40.000 aan het budget toe te voegen. Het grootste verschil tussen 2019 en 2024 is echter te verklaren door het besluit met de Kaderbrief 2021 om een bedrag van in totaal € 2.798.000 uit de reserve Cofinanciering Europese projecten te laten vrijvallen. Het gevolg is dat projectaanvragen voor het Europese

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) mogelijk minder of geen provinciale cofinanciering ontvangen en dat het maximum bedrag voor cofinanciering per project lager zal zijn. Welke activiteiten vanaf 2022 worden uitgevoerd, zal afhankelijk zijn van de inhoud van de nieuwe Europastrategie die de Provinciale Staten in 2021 vaststellen. Tot slot zal het Rijk een weeffout in het provinciefonds gaan oplossen, waardoor de jaarlijkse compensatie van € 600.000 aan de provincie Zeeland via de IPO-bijdrage komt te vervallen per 2023.
144	RWK	D66	Emre Kanik	E.P. Stigter	2.1, 2.2	26	Waar staan we op dit moment met de resultaten op deze beleidsindicatoren over de productie van hernieuwbare energie en over de CO2 emissie, want hier staan alleen waarden uit 2017	De getallen voor de productie van hernieuwbare energie en de CO2-emmissie worden aangeleverd door het CBS en lopen altijd circa 2 jaar achter. In middels zijn de cijfers voor 2018 beschikbaar. In dat jaar was de productie van hernieuwbare energie in Noord-Holland gestegen naar 17,022 Petjajoule en komt de CO2-uitstoot uit op 18.647.900 ton.
145	MB	D66	Marcel Steeman	J. Olthof	2.1.2	29	Waarom zijn de streefwaardes voor extra stil asfalt ongeveer gehalveerd, vergeleken met de begroting van vorig jaar?	De streefwaardes (plandrempel) voor extra stil asfalt volgen uit het Actieplan geluid. De wegvakken met geluidsreducerend asfalt in het kader van het Actieplan geluid 2018-2022 bedraagt 4 km. Echter de realisatie verdeeld over de looptijd van 4 jaar en afhankelijk van de onderhoudstermijn van de wegwegvakken.
146	NLG	D66	Amélie Strens	E.A.S. Rommel	5.1	84	Hoeveel ha natuurgebied zijn er in 2019 verworven en ingericht? Hier staat alleen het totaal aantal ha tot en met 2018 en vorig jaar stond er alleen hoeveel er in 2018 was gerealiseerd. Zijn er meer recente gegevens beschikbaar?	In 2019 is 249 hectare NNN gerealiseerd (inrichting gereed). Voor meer informatie wordt verwezen naar de Jaarstukken 2019 (PS 29 juni 2020), pag. 78, paragraaf '6.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden'. In 2019 is, naast SKNL-subsidie voor functiewijziging, 83 ha aangekocht ik het kader van NNN.
147	NLG	D66	Arja Kapitein	E.A.S. Rommel	5.1.4	88	Gaan wij vanuit begrotingsperspectief alleen iets doen aan de bodemdaling in Laag Holland of ook nog aan de bodemdaling in het zuiden van onze provincie? In het laatste geval: waar staat dat in de begroting?	Conform de informatie in de brief aan PS van 11 september 2020 wordt zowel binnen Laag Holland als binnen het Groene Hart gewerkt aan het tegengaan van bodemdaling en gaat het Ministerie van LNV een bedrag van € 18 miljoen aan Impulsgelden daarvoor beschikbaar stellen. Zodra deze rijksmiddelen definitief beschikbaar worden gesteld, zullen deze in de begroting worden verwerkt.
148	NLG	D66	Amélie Strens	E.A.S. Rommel	5.2.1	91	Hoe hangen de hectares NNN bij operationeel 5.2.1 samen met de genoemde hectares bij beleidsindicatoren aan het begin van hoofdstuk 5 en de genoemde hectares bij 5.1.1? Er zitten namelijk nogal grote verschillen in. Hoe kunnen die verklaard worden?	T.a.v. het aantal hectares verworven en ingerichte NNN: Het aantal hectares in de voortgangsrapportage is terug te voeren op het aantal hectares zoals afgesproken binnen het Natuurakkoord (2012). Daaraan zijn later in overleg tussen Rijk en provincies nog hectares

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								toegevoegd, zoals (reeds bestaande) natuurterreinen van Defensie of waterleidingmaatschappijen. Tegelijkertijd heeft de provincie Noord-Holland altijd de oorspronkelijke NNN-opgave van vóór het Natuurakkoord als ambitie gehouden, waar sommige andere provincies hierop gekort hebben. De cijfers zijn dus niet met elkaar te vergelijken. De cijfers zoals genoemd onder 5.1.1 zijn afkomstig uit ons eigen GIS-systeem, waarin geregistreerd is welke natuur verworven en/of ingericht is en ook welk type natuur het betreft. T.a.v. het aantal hectares beheerde natuur geldt dat deze ook niet 1-op-1 te vergelijken zijn. De genoemde 53.284 ha beheerde natuur in de voortgangsrapportage van het Rijk is een optelsom van gesubsidieerd- en niet gesubsidieerd beheer. Het aantal hectares gesubsidieerd natuurbeheer in de voortgangsrapportage bedraagt 34.329 ha. Dit betreft overigens alleen het reguliere natuurbeheer (SVNL-N), dus exclusief agrarisch natuurbeheer (SVNL-A).
149	NLG	D66	Arja Kapitein	E.A.S. Rommel	5.3.2	97	Reservering Landschap is nieuw voor dit beleidsdoel. Kunnen we een nadere toelichting krijgen waarom dit op deze manier in de begroting verwerkt is?	De Reserve Landschap vloeit voort uit het Coalitieakkoord 2019-2023 en is door uw Staten ingesteld bij de behandeling van de Begroting 2020 tijdens uw vergadering op 11-11-2019 (zie voordracht 73-2019, paragraaf 3 ‘Instellingsbesluiten nieuwe Reserves’). De reserve dient ertoe de middelen die in het Coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld voor het Landschapsfonds in onder te brengen, met als doel ‘Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in onze dichtbevolkte provincie’.
150	M&B	D66	Linde Gonggrijp	I. Zaal	6.5.2	113	Wat zijn “globalisers” en wat is de laatste status hiervan (immers al 3 in 2020)	Uit de evaluatie van het investeringsgereedprogramma PIM en versnellingsprogramma GO!-NH is gebleken dat ondersteuning bij internationalisering niet voldoende wordt aangeboden. Hierdoor is het voor snelgroeiende bedrijven lastig om toe te treden op internationale markten en wordt groei belemmerd. De Globaliser is een programma waarin bedrijven door DutchBasecamp begeleid worden met het ontwikkelen van een internationale groeistrategie. De Globaliser is een pilot om te kijken of een dergelijk programma een goede aanvulling is op de bestaande MKB-innovatie-instrumenten (PIM, GO!-NH, Innovatiefonds NH en PDENH). Voor de Globaliser Sustainable Solutions zijn vooral ondernemers uit het netwerk van de MKB-

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								innovatie instrumenten benaderd. Meer dan de helft van de deelnemende bedrijven aan de Globaliser Sustainable Solutions hebben eerder deelgenomen aan een innovatie-instrument van de provincie. In de Globaliser Sustainable Solutions worden 8 Noord-Hollandse scale-ups die werken aan duurzame producten en diensten 10 weken lang begeleid bij het vinden van de juiste markt, het bouwen van go-to-market strategie en het valideren van die strategie. Naast de Globaliser Sustainable Solutions organiseert en co-financiert de provincie ook twee Globalisers i.s.m. Amsterdam Trade & Innovate en het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord. De Globaliser i.s.m. Amsterdam Trade richt zich op 'smart health' en start in oktober 2020. In de eerste helft van 2021 biedt het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord de Globaliser aan (thema wordt later bekend). In totaal kunnen we met 3 Globalisers 24 Noord-Hollandse bedrijven helpen met het betreden van een internationale markt.
151	EFB	D66	Emre Kanik	I. Zaal	6.5.4	114	Er zijn 4 extra georganiseerde campusinitiatieven MBO. Is al bekend waar of wat?	De extra initiatieven kennen soms een aanloop in 2020. In 2020 is de RIF Purmervalley (creative tech/ICT, Purmerend, Horizon College) toegekend. Voor deze RIF ligt er een vraag voor co-financiering bij de MRA. Eind oktober wordt duidelijk of de RIF Smart Maintenance (voor Techport IJmond, NOVA college) en de RIF Greenfields (voor Noord-Holland Noord en Zaanstreek Waterland, Clusius College) worden gehonoreerd. In 2021 verwachten wij nog een aanvraag RIF Zorg uit de Kop, co-financiering hiervoor komt uit het programma de KopWerkt/Match 2020.
152	NLG	D66	Arja Kapitein	I. Zaal	6.5.4	114	Wat voor soort doelstellingen hebben de projecten vanuit Greenport? Hoe wordt daarover gerapporteerd aan PS?	De Greenports zijn samenwerkingsverbanden van overheden, bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen. De Greenports hebben een belangrijke rol in de uitvoering van afspraken uit het Klimaatakkoord en de Nationale Tuinbouwagenda. De Greenports werken o.a. aan projecten op het gebied van ruimtelijke inichting, duurzaamheid en energie (concentreren van glastuinbouwbedrijven, verduurzamen van energiegebruik, verminderen van gebruik van bestrijdsingsmiddelen); arbeidsmarkt en onderwijs (aantrekken van gekwalificeerde arbeidskrachten, goede aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt); internationalisering; kennis en innovatie. Rapportage aan PS wordt meegenomen in de P & C cyclus.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
153	NLG	D66	Arja Kapitein	I. Zaal	6.5.4	115	Wat betekent het begrip “aantal” als resultaat voor het programma Voedsel verbindt?	We verstrekken jaarlijks een bijdrage aan vier substantiële projecten die bijdragen aan het versterken en behouden van een duurzame agro-sector.
154	NLG	D66	Arja Kapitein	I. Zaal	6.5.5	115	Wat betekent dat NH voor dit onderdeel geen aanspraak kan maken op de Europese middelen? Wat is de impact hiervan? Wat zouden wij moeten doen om wel aanspraak te kunnen maken op deze middelen	Zie antwoord vraag 25.
155	EFB	D66	Arja Kapitein	Z. Pels	7.1.1	119	Is het mogelijk om de opcenten voor de motorrijtuigenbelasting te variëren en op provinciaal niveau afhankelijk te maken van het type (brandstof van het) motorrijtuig?	Het is niet mogelijk om op provincieaal niveau een brandstof afhankelijk opcenten tarief te hanteren (artikel 222 Provinciewet). Deze variatie zit uiteraard wel in het tarief motorrijtuigenbelasting. Zwaardere voertuigen die de brandstof diesel gebruiken betalen meer motorrijtuigenbelasting en dus ook meer opcenten.
156	EFB	D66	Arja Kapitein	Z. Pels	7.1.7	120	Welke onderbouwing ligt onder de verhoging van de stelpost prijsstijgingen van 2,2 naar 27,1 mio?	Daar waar contractuele verplichtingen dat vereisen passen wij indexering toe op de budgetten. Dit wordt jaarlijks gedaan. Hierbij wordt nu ook al rekening gehouden met het feit dat we de komende jaren de budgetten moeten indexeren. Dit cumulatieve effect zorgt voor de stijging van €2,2 miljoen in 2020, €8,6 miljoen in 2021, €16,5 miljoen in 2022, €21,0 miljoen in 2023 en €27,1 in 2024.
157	EFB	D66	Arja Kapitein	Z. Pels	7.1.8	122	Klopt het bedrag van -474 mio als onttrekking aan de AR in 2019? Stond niet in de jaarrekening 2019 (85,9 mio aan onttrekkingen)? Of staat hier juist een verkeerd bedrag bij de stortingen in de AR in 2019?	Dit komt doordat een aantal van de opgeheven reserves (bv. TWIN-H,EXIN-H,Actieprogramma 2010 & Werkgelegenheid en economie) in 2019/ 2020 in de vergelijkingskolom realisatie 2019 in de begroting 2021 zijn opgenomen onder de algemene reserve. De betreffende reserves bestaan immers niet meer in de begroting 2021.
158	RWK	D66	Arja Kapitein	C.J. Loggen		126	Is er ook stilgestaan bij het risico op schadeclaims door de nieuwe omgevingsverordening? Zo ja, voor hoeveel ongeveer?	Hierbij is stilgestaan. De inschatting is dat de provincie geen risico op schadeclaims (bijvoorbeeld planschade) loopt door de nieuwe Omgevingsverordening. Planschade komt eerst in beeld bij wijziging van het bestemmingsplan door de gemeente. Er is daarbij sprake van een ruime termijn waarbinnen gemeenten hun bestemmingsplan moeten aanpassen aan de verordening (tot 31 dec 2028).
159	EFB	D66	Arja Kapitein	E.P. Stigter		149	Heeft Corona nog geleid tot andere prioriteiten in de ICT projecten, of tot meer projecten?	Corona heeft geleid tot de versnelde uitrol van Microsoft Teams (videovergaderen). Deze stond al op de planning maar is naar voren gehaald. Verder heeft het niet geleid tot andere prioriteiten of meer projecten.
160	EFB	D66	Arja Kapitein	CdK		150	Kunt u voorbeelden geven van wanneer en waarvoor u online platforms heeft ingezet voor participatie van bewoners?	Afgelopen jaren heeft de provincie verschillende keren gebruik gemaakt van online platforms voor participatie. Zo hebben er via de Facebookpagina Jouw Noord-Holland meer dan 10.000 Noord-Hollanders meegepraat over de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								Omgevingsvisie. Op het online platform van Groen Kapitaal worden initiatieven van inwoners verzameld die de biodiversiteit stimuleren. Ook konden Noord-Hollanders via een online platform meedenken over onder meer het profiel van de nieuwe commissaris van de Koning, de voedselvisie en de opening van de Westfrisiaweg. In 2021 wordt er een adviseur participatie aangesteld bij de provincie. Eén van de taken van deze adviseur wordt om de initiatieven voor online platforms te bundelen en mogelijk met één nieuw platform te komen dat vaker ingezet kan worden.
161	NLG	D66	Arja Kapitein	I. Zaal		163	Wat is de belangrijkste reden van het negatieve resultaat van bijna 1,5 mio van het Recreatieschap Groengebied Amstelland ? Hoe groot is het deelnemersbelang van NH (dat staat namelijk niet ingevuld)?	Het negatief resultaat is het gevolg van een administratieve overboeking. Zonder deze overboeking zou de jaarrekening 2019 een positief saldo laten zien. Toelichting uit blz 4 van de jaarrekening 2019: de administratieve overboeking van € 1.397.070,- startkapitaal voor de voorziening groot onderhoud (AB besluit 18/2018) is de oorzaak van het negatief resultaat. Volgens voorschriften moet de vorming van een voorziening als deze via de exploitatierekening gebeuren. Door onttrekking van een gelijk bedrag aan de reserve Vervangingsinvesteringen wordt deze overschrijding gedekt. In de begrotingswijziging 2019 was dit bedrag nog niet verwerkt in de exploitatie. De provincie heeft in 2019 aan dit recreatieschap € 902.277 als deelnemersbijdrage betaald. De provincie betaalt 27,9% van de totale deelnemersbijdrage.
162	EFB	D66	Arja Kapitein	Z. Pels		165	Bij diverse Verbonden partijen staat het deelnemersbelang van NH niet ingevuld. Kan deze informatie toegevoegd worden?	We zijn bij de jaarrekening 2019 gestart met het door ontwikkelen van de paragraaf verbonden partijen. Bij het volgende P&C document (de jaarstukken 2020) zal voor alle verbonden partijen ook het deelnemersbelang opgenomen zijn.
163	EFB	D66	Arja Kapitein	Z. Pels		178	Hoe ziet de planning eruit om de leges kostendekkend te krijgen?	In december 2019 heeft PS ermee ingestemd om de legestarieven gefaseerd in 3 jaar op een kostendekkendheid niveau te brengen. Het eerste jaar van de gefaseerde aanpassing was 2020. In december 2020 worden de tarieven 2021 door PS vastgesteld, zijnde het tweede jaar van de gefaseerde aanpassing. De tarieven 2022 zijn de tarieven kostendekkend.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragensteller	Portefeuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								Daarnaast wordt bij de invoering van de Omgevingswet in 2022 de mogelijkheid geboden om voor vergunningsaanvragen milieu leges in rekening te brengen. Die mogelijkheid bestaat nu niet. Op dit moment vindt er een discussie plaats in hoeverre de provincies van deze mogelijkheid gebruik willen gaan maken.
164	MB	D66	Remco Vonk	J. Olthof		191	Waarom is er ook voor 2022 31 mio incidenteel nodig voor subsidie van het openbaar vervoer? Dit stond niet in de begroting van vorig jaar. Wat gaan wij extra doen? Of is dit nodig voor Corona?	De uitgaven betreffende Zuidas OV-dok zijn verschoven van de periode 2019-2021 naar de periode 2020-2022. Hiervoor staat in 2022 een bedrag van € 29,7 mln. begroot. Daarnaast is € 1,5 mln. incidenteel begroot in 2022 voor een uitvoeringsregeling Haltevoorzieningen.
165	MB	D66	Marcel Steeman	J. Olthof		191	Worden er geen structurele stortingen in de reserves gedaan voor groot onderhoud aan de wegen en vaarwegen, of zijn deze cijfers volledig verwerkt in de incidentele stortingen en onttrekkingen?	De stortingen in de reserves groot onderhoud wegen en groot onderhoud vaarwegen zijn op basis van BBV-regelgeving in de notitie materiële vaste activa geclassificeerd als incidentele stortingen en dus volledig verwerkt in de incidentele stortingen en onttrekkingen. De uitgaven (lasten) voor groot onderhoud zijn wel geclassificeerd als structureel.
166	NLG	D66	Arja Kapitein	I. Zaal		212	Wat betekent het dat de reserve Duurzame landbouw op 0 staat, terwijl deze net vorig jaar is ingesteld en loopt tot en met 2025? Of is dit een foutje?	Dit was helaas een fout. De instelling van de reserve is gedaan toen afgesproken was dat aan een operationeel doel een reserve gekoppeld mocht worden. Het doel van de reserve bestond al langer. De werkelijk hoogte van de reserve Duurzame landbouw is 802K.
167	NLG/ EFB	D66	Arja Kapitein	I. Zaal		221	In de tabel staat de reserve Duurzame Landbouw niet vermeld bij programma 3, maar bij programma 6 Economie. Waar hoort dit nu bij?	De reserve Duurzame landbouw hoort bij programma 6 – Economie, cultuur en welzijn. De tabel op pagina 221 van de begroting waarin staat aangegeven dat deze reserve onder programma 3 valt bevat een tekstuele fout. In de financiële tabel op pagina 212 van de begroting is correct weergegeven dat de reserve binnen programma 6 valt.
168	EFB	D66	Emre Kanik	Z. Pels	6.3.3	106	In deze coalitieperiode is opnieuw budget beschikbaar gesteld voor onderwaterarcheologie volgens deze begroting. In de begroting 2020 stond bij operationeel doel 7.3.3. hiervoor bedragen genoemd die geheel anders in de begroting 2021 staan (zie hieronder). Kunt u de verschillen nader toelichten? Hoeveel geld is er beschikbaar voor onderwaterarcheologie? **Begrote lasten OD 6.3.3 in begroting <u>2021</u>** rekening 2019: 1.856 2020: 2.161 2021: 2.496 2022: 2.036	Het verschil tussen de cijfers in beide begrotingen voor 2020 kan verklaard worden door de uitgestelde intentie (vanuit 2019 naar 2020) van 73K voor beheer huis van hilde. Daarnaast is op basis van het coalitieakkoord voor 2024 aanvullend geld beschikbaar gekomen. Tevens is 2021 een relatief hoog bedrag omdat er een kasraming was opgenomen vanwege afspraken van het vorige coalitieakkoord (390K).

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							2023: 2.119 2024: 1.834 **Begrote lasten OD 6.3.3 in begroting <u>2020</u>** rekening 2018: 1.692 2019: 1.986 2020: 2.088 2021: 2.496 2022: 2.036 2023: 2.119	
169	NLG	D66	Linde Gonggr ijp	J. Olthof	2.1.2	28	De focus van het actieplan geluid richt zich op het terugdringen van geluidsoverlast op provinciale wegen. Via welke landelijke, provinciale of lokale programma's en geldstromen worden de andere gevolgen van geluidsoverlast teruggedrongen?	Net als de provincie brengt het Rijk en een aantal gemeenten om de 5 jaar de geluidsbelasting in kaart. Daarna stellen zij net als de provincie actieplannen op. Het Rijk doet dit voor snelwegen, spoorlijnen en luchthaven schiphol. Een aantal gemeenten hebben een actieplan geluid welke kunnen bijdragen aan het verminderen van ernstige hinder door omgevingslawaai, waaronder de gemeente Amsterdam.
170	NLG	D66	Linde Gonggr ijp	J. Olthof	2.1.3	29	Met de omgevingswet gaat een deel van de bodemtaken over naar gemeenten. Is er voldoende budget en activiteit om dit overdrachtsproces ordentelijk te laten lopen, zodat er geen gaten vallen in het beleid rond o.a. de bodemtaken?	Ja. De provincie heeft het project "warme overdracht", opgezet en gefinancieerd om de overdracht goed te laten verlopen. Dit project, dat de provincie samen met gemeenten en omgevingsdiensten uitvoert, kent meerdere sporen zoals het op orde brengen en overdragen van bodeminformatie, voorlichting over de omgevingswet en het uitvoeren van pilots.
171	NLG	D66	Linde Gonggr ijp	J. Olthof	2.1.6	31	Innovatie is een belangrijk onderdeel om de ambities vanuit het programma gezonde leefomgeving te realiseren. Hoeveel budget is er binnen het programma concreet beschikbaar om de innovatie doelstelling te realiseren?	Het programma Gezonde Leefomgeving richt zich op het behouden en waar mogelijk verbeteren van de fysieke leefomgeving. Innovatie is daarbij geen doel op zich zelf, maar kan een middel zijn om dit te bereiken. Budget die kansen biedt voor innovatie zijn: · innovatieve manieren van het monitoren van milieukwaliteiten (4,5 miljoen), · het onderzoeken naar en het treffen van niet wettelijk vereiste maatregelen bij de industrie (4,6 miljoen) · en voor concrete maatregelen ter uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (0,4 miljoen).
172	EFB	D66	Linde Gonggr ijp	I. Zaal	6.5.2	112	In deze begroting vinden wij geen budget voor het onlangs gelanceerde programma Invest MRA, waar de Provincie Noord-Holland deelnemer is: https://www.invest-mra.nl/ Klopt dat? Of is het onderdeel van een ander budget?	Het programma Invest-MRA behelst op dit moment zogenaamde kwartiermakerswerkzaamheden ter voorbereiding op de oprichting van Invest-MRA. Overheden in de MRA en in Noord-Holland Noord worden uitgenodigd aandeelhouder te worden in Invest-MRA. De kwartiermaker begeleidt dit proces door onder meer te adviseren en de benodigde documenten voor besluitvorming te leveren. De werkzaamheden van de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								kwartiermaker worden gefinancierd uit het budget Economie van de MRA en door de regio's in Noord-Holland Noord. De provincie doet geen individuele bijdrage aan dit traject. Indirect wel, de provincie draagt jaarlijks circa € 1,4 miljoen bij aan het budget Economie van de MRA
173	EFB	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels			Budgettabel Programma 1: Openbaar bestuur bij (1.1) en (1.2) - waaruit bestaan in dit geval de 'baten'?	De baten onder 1.1 betreft de vergoeding van derden voor de BIBOB werkzaamheden De baten onder 1.2 betreft een vergoeding voor de secretariaatskosten die de provincie maakt voor de Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland
174	EFB	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels / CdK	1.1.1		Wat is de stand van zaken omtrent de Agenda Bestuurlijke Vernieuwing en Burgerparticipatie?	De Agenda Bestuurlijke Vernieuwing en Burgerparticipatie is dit najaar in concept gereed. De concept agenda wordt medio januari ter bespreking in de Statenwerkgroep burgerparticipatie of in de commissie EFB geagendeerd.
175	RWK-NLG	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels		23	Programma 2 – Klimaat en Milieu PS heeft ingestemd met een herschikking in programma's. Maar: hoe is de doelenboom van programma 2 verder specifiek ingericht in beleidsdoelen en operationele doelen? Wie heeft deze omschreven en gekozen? Moet PS deze indeling niet vaststellen?	De herschikking van de begroting 2021 is, zoals beschreven in de door u vastgestelde kaderbrief 2021, bewust uitgevoerd op het niveau van de programma's. De onderliggende operationele doelen per beleidsdoel zijn onveranderd ten opzichte van de vigerende begrotingsindeling. In aanloop naar de begroting 2022 zal GS een voorstel doen voor eventuele aanpassingen op het niveau van de beleids- en operationele doelen.
176	RWK	SP	W. Hooger vorst	E.P. Stigter	2	24	Het Actieprogramma Klimaat loopt, volgens de tekst, tot en met 2023. Moet dit Actieprogramma Klimaat niet nog worden vastgesteld door PS?	Het acieprogramma is vastgesteld door GS en aangeboden aan PS. PS kan zelf bslissen hoe er mee om te gaan.
177	RWK	SP	W. Hooger vorst	E.P. Stigter	2	25	"Waterstof is een belangrijk thema" – waarom heeft waterstof dan geen prominente plek gekregen in het proces om te komen tot de Regionale Energie Strategieën?	De RES gaat over bewezen technieken en heeft een tijdshorizon tot 2030. Groene waterstof als warmtebron in de gebouwde omgeving is nog geen bewezen techniek en voorzien wij niet voor 2030 toegepast worden (anders dan in experimentele settings). Groene waterstof speelt als energiedrager een belangrijke rol in de energietransitie, maar is geen alternatief voor zonne- en windenergie. Groene waterstof maak je van zonne- en windenergie. Op dit moment is de productie nog duur en het aanbod beperkt waardoor het meer voor de hand ligt om deze duurzame gassen in te zetten in die sectoren die echt niet zonder waterstof kunnen verduurzamen. Denk bijvoorbeeld aan de industriële processen die een

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								hoge temperatuur vragen en zwaar vrachtverkeer. De RES wordt om de twee jaar geactualiseerd, zodat rekening kan worden gehouden met bijvoorbeeld gewijzigde inzichten en technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Mochten de ontwikkelingen en inzichten rond de toepassing van waterstof in de gebouwde omgeving wijzigen, dan kan hiermee vanzelfsprekend rekening worden gehouden bij de geactualiseerde versies van de RES.
178	RWK-NLG	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen		27	'…. regels voor industrieterreinen van provinciaal belang …' Deze worden opgenomen in de eerste versie van de Omgevingsverordening. Wie bepaalt deze regels?	PS stellen de Omgevingsverordening NH2020 en de daarin opgenomen regels voor Industrieterreinen van provinciaal belang vast.
179	RWK-NLG	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	2.1.1	27	Is het "Programma Gezonde Leefomgeving" gelijk aan het eerder genoemde "Leefbaarheidsfonds"? Graag een uitleg.	In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' is aangegeven dat het bevorderen van een gezonde leefomgeving vraagt om een programmatische aanpak en een financiële impuls in de vorm van een leefbaarheidsfonds van in totaal € 14,2 miljoen, waarvan € 13,2 mln in deze collegeperiode. De beschikbare middelen in deze collegeperiode worden ingezet op vier onderdelen, te weten gezondheidsonderzoeken (€ 2,5 miljoen), monitoring van de omgevingskwaliteit (€ 2,5 miljoen), een uitvoeringsregeling (€ 7,5 miljoen) en overige concrete maatregelen (€700.000,-).
180	NLG-MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	2.1.1	28	'varend ontgassen' is sinds 1-3-2017 verboden in Noord-Holland. Handhaving is gekoppeld aan de aanwezigheid van een ontgassingsinstallatie. Is die er nog altijd niet? En als deze er wel is/zijn: is dit voldoende?	Er vinden momenteel proefnemingen plaats met ontgassingsinstallaties. De verwachting is dat eind 2020 deze proefnemingen gereed zijn, en in 2021 de commerciele fase kan starten. De partijen betrokken bij toezicht en handhaving (ODNZKG, politie en IL&T) hebben een handhavingsprotocol opgesteld, en een test gedaan. Op basis daarvan zijn er op dit moment geen bezwaren voor de handhaving voor varend ontgassen.
181	NLG-MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	2.1.2	29	Streefwaardes 'extra stil asfalt' – waarom liggen deze streefwaardes op zo'n laag niveau? Dit zet uiteindelijk toch geen zoden aan de dijk?	De wegvakken met geluidsreducerend asfalt in het kader van het Actieplan geluid 2018-2022 bedraagt bij elkaar 4 km. De realisatie is verdeeld over de looptijd van 4 jaar en afhankelijk van de onderhoudstermijn van de wegwegvakken. In het Actieplan Geluid 2018-2022 staat hoe de provincie de geluidsoverlast langs provinciale wegen terugdringt. De belangrijkste maatregel is het toepassen van stil asfalt. Bij het opstellen van het actieplan is gekeken op welke locaties aan de criteria wordt voldaan om geluidsreducrend asfalt toe te passen. Dat gebeurt op basis van de geluidbelasting aan de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								woningen (plandrempel van 60 dB buiten stedelijk en 63 dB binnenstedelijk). U kunt voor meer informatie het actieplan geluid hier terug vinden: https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Duurzaamheid_Milieu/Geluid Het huidige actieplan geluid betreft overigens een derde tranche. In de eerdere tranches zijn ook maatregelen getroffen voor extra stil asfalt.
182	EFB-NLG	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	2.1.3	30	In 2021 is eenmalig € 120.000 nodig i.v.m. de sluiting van een stortplaats. Welke stortplaats is dit?	Op dit moment zijn twee stortplaatsen, Hollandse Brug te Naarden en Schoteroog te Haarlem, in sluitingsprocedure. Eind dit jaar gaat een derde in procedure, de baggerstortplaats Insteekhaven te Den Helder. Het eenmalige bedrag is nodig voor de Insteekhaven (eindinspectie en juridische onderzoek).
183	NLG-EFB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	2.1.3	29	Hoeveel financiële middelen zijn er jaarlijks beschikbaar specifiek voor de opgave “de (toekomst)waarde van de ondergrond inclusief het aardkundig en archeologisch erfgoed beschermen” ?	De toekomstwaarde is één van de vier doelstellingen die hoort bij het operationele doel 2.1.3 “kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren”. Voor deze doelstelling wordt alleen budget voor capaciteit ingezet. De kosten voor het VTH-beleid ten behoeve van deze doelstelling is ondergebracht bij de budgetten van de omgevingsdiensten via de uitvoeringsovereenkomsten. Dit zit verder niet in dit operationele doel.
184	NLG	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof		32	Budgettabel: Welke factoren rechtvaardigen het structureel verlagen van de lasten voor operationele doelen (2.1.1.), (2.1.2.) en (2.1.3.) ? Welke factoren rechtvaardigen het structureel verlagen van de lasten voor operationele doelen (2.2.1.) en (2.2.3.) ?	De structurele lasten worden niet verlaagd binnen deze operationele doelen maar er is sprake van hogere incidentele uitgaven. Bij de operationele doelen 2.1.1 en 2.1.2 is sprake van een incidenteel beschikbaar gesteld budget voor incidentele uitgaven in het jaar 2020. Bij 2.1.3 is er sprake van incidentele uitgaven vanuit de reserve bodemsanering die over de jaren afnemen.. Bij de operationele doelen 2.2.1 en 2.2.3 is ook incidenteel budget beschikbaar gesteld door uw Staten in de reserve Energietransitie en de reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad.
185	RWK	SP	W. Hooger vorst	E.P. Stigter		35	Budgettabel: Waarom wordt er ook na 2020 niet méér ingezet op de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad?	GS werkt momenteel motie 42 Econmisch herstel en duurzaamheidsfonds uit. Daarin zijn voorstellen opgenomen voor het stimuleren van verduurzamen van de bestaande woningvoorraad na 2020.
186	RWK	SP	W. Hooger vorst	GS		38	Budgettabel: Waaruit bestaan de ‘baten’ bij (3.4.) – Uitvoeren ruimtelijk beleid	Dit betreffen de opbrengsten van: verkoop onroerend goed (waaronder gronden), Huur-/pacht opbrengsten van onroerend goed, bijdrage van derden voor SHIP, en leges voor de provinciale luchtvaarttaken.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
187	RWK	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.1.2	41	€ 1,7 miljoen voor 'meekoppelkansen' i.h.k.v. extra ruimtelijke kwaliteit. Welke projecten zijn dit?	Het gaat hier om de volgende projecten: Polder IJdoorn, Peereboom/De Nes en de Schardammer Kogen. Deze projecten zijn tevens onderdeel van het zogenoemde Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam. Naar verwachting zullen wij het programma nog dit jaar aan PS voorleggen.
188	NLG-RWK	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.1.2	42	Er wordt bijgedragen aan het Deltaprogramma in 2021. Er wordt gewerkt aan een nota "Integrale visie Ijsselmeergebied" en een "Projectenboek". Hoe rijmt dit zich met het Rijkswaterstaat-proces om te komen tot de Ijsselmeeragenda 2050?	Er wordt gewerkt aan een integrale visie Ijsselmeerkust en projectenboek samen met gemeenten. Rijkswaterstaat werkt niet aan een Ijsselmeeragenda, die is al in 2018 opgesteld: Agenda IJsselmeergebied 2050. In die agenda is het DP IJsselmeer integraal opgenomen. Rijkswaterstaat werkt aan het MIRT project Wieringerhoek (met een ecologische doelstelling) samen met provincie, gemeenten, HHNK, PWN. De kustvisie levert tevens input aan Wieringerhoek. De planning van Rijkswaterstaat stuurt op het vaststellen van een VKA door de minister in de tweede helft 2021.
189	NLG	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.2.2	44	Nieuwe zwemplekken: Hoeveel subsidie is er in 2019 en 2020 verstrekt voor nieuwe zwemplekken in onze provincie? Welke nieuwe zwemplekken zijn dit?	Er is € 14.975,-- subsidie verstrekt aan de gemeente Drechterland voor onderzoek naar de nieuwe zwemlocatie 'Oosterleek'. Komend jaar wordt de locatie ingericht door de gemeente. Als dit is gebeurd kan de locatie als nieuwe officiële zwemplek worden aangewezen. De betreffende regeling is met name gebuikt voor verbetering van de waterkwaliteit op bestaande plekken. Er is € 430.000,-- subsidie verstrekt voor 15 zwemlocaties.
190	NLG-RWK	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.2.3	45-46	Is het, gezien de klimaatproblematiek en het vaker voorkomen van droge periodes, niet verstandig om financiële middelen te reserveren om watertekorten aan te kunnen pakken? Zo ja: hoe gaan we hier vorm aan geven?	Watertekorten en verzilting als gevolg van droge periodes komen steeds vaker voor. Knelpunten kunnen niet meer alleen in het watersysteem opgelost worden maar moeten ook worden gezocht bij de gebruikers zelf en in de ruimtelijke inrichting. Bijv: stimuleren zelfvoorzienenendheid (zowel industrie als landbouw), ontwikkelen zouttolerante teelten en brakke natuur, inrichten klimaatbuffers en bij inrichting rekening houden met waterbeschikbaarheid. Alle overheden zijn samen aan zet om de watervraagstukken in samenhang aan te pakken; lokaal-regionaal-landelijk. In onder meer het programma bodemdaling en ook bij de dijkversterkingen (ambitieprogramma), deltaprogramma zoet water, aanpak klimaatadaptatie en regionale waterprogramma geven wij onze inzet. Ook financieel. Vooralsnog is de meerjarenbegroting (reserves, voorziening, exploitatiebegrotingen) afdoende om onze

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								inzet te financieren. Indien nodig zullen wij – als eerste in de kaderbrief 2022 - aanvullende voorstellen aan PS voorleggen.
191	RWK-MB	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.4.1	49	Regionale Ontwikkelagenda - samenwerking provincie – NS. Over welke samenwerking gaat dit? Welk doel heeft deze samenwerking? En: welke notitie wordt hier specifiek bedoeld?	Dit betreft de samenwerking tussen de spoorsector, gemeenten en de provincie Noord-Holland. Dit jaar is gestart met het opstellen van een gezamenlijke meerjarige Regionale Ontwikkelagenda. Het doel is antwoord te geven op de vraag hoe het gewenste eindbeeld van het Regionale OV-Toekomstbeeld kan worden gerealiseerd en welke maatregelen hiervoor nodig zijn. In de agenda worden maatregelen op het gebied van OV bereikbaarheid, ketenmobiliteit (deur-tot-deur reis) en knooppuntontwikkeling opgenomen. Het opstellen van de gezamenlijke agenda gebeurt via de bestaande regionale samenwerkingen op de verschillende corridors.
192	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	3.4.2	51	Leefbaarheid – Schiphol De uitvoering van de 2e tranche loopt nog door; resterende middelen zullen nog worden ingezet. Wie bepaalt om welke 'resterende' projecten het hier gaat en welke projecten voor dit resterende bedrag in aanmerking komen?	Dat is formeel aan het bestuur van de Stichting leefomgeving schiphol (SLS). Als financierders van de SLS (Rijk, Schiphol en provincie) hebben wij het bestuur accenten meegegeven voor de besteding van deze middelen. Het bestuur maakt een voorstel.
193	RWK	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels	3.4.3	51-52	SHIP - hoe lang blijft SHIP nog in bedrijf? Is voortzetting van het bestaan van SHIP mogelijk, ook zonder publieke middelen?	Hoe lang SHIP in bedrijf zal blijven is op dit moment niet te zeggen. Er zal bij de besluitvorming over de toekomst van SHIP ook worden gekeken naar de wijze waarop dit zou kunnen en hoe een exploitatie rond gezet zou kunnen worden. Dan wordt ook de vraag beantwoord of dit mogelijk is zonder publieke middelen.
194	RWK	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.5.1	55	Wordt er periodiek (bijv. jaarlijks) een overzicht opgeleverd van de resultaten van de afzonderlijk afgesloten woonakkoorden? Zo ja: waar zijn deze te vinden?	Ja, de provinciale monitor woningbouw monitort een deel van de afspraken uit de woonakkoorden met cijfers over productie en plancapaciteit. Ook leveren wij jaarlijks een overzicht aan PS met de stand van zaken (voortgangsbrief volgt in november 2020). Daarnaast monitoren de meeste regio's zelf hun resultaten. De Monitor Woningbouw is te vinden op https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Bouwen_wonen/Woonbeleid
195	RWK	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.5.2	55	Wordt er periodiek, bijvoorbeeld jaarlijks, een overzicht opgeleverd van de inzet van middelen met het oormerk 'versnellen woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen'? Zo ja: waar kunnen wij deze vinden?	Dit wordt verantwoord via de jaarrekening. Daarnaast vindt er in de 2e helft van dit jaar een herijking plaats, waarin uitgebreider wordt ingegaan op inzet en voortgang.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
196	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.1.1	62	Wanneer kunnen we de Regionale Ontwikkelagenda Spoor tegemoet zien? Welke rol en taak heeft de provincie hierin?	De regionale ontwikkelagenda is nog in ontwikkeling. De provincie heeft hier een coördinerende rol in. Samen met de gemeenten en de spoorsector geven we vanuit onze bestaande samenwerking op corridorniveau vorm en inhoud aan de agenda. Voor het einde van het jaar kunnen we u een update geven van de stand van zaken.
197	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.1.1	62	De provincie brengt, i.h.k.v. de Kamerverkiezingen, de 'mobiliteitsbelangen' van de provincie onder de aandacht van de 'beslissers'. Wat wordt er dan precies onder de aandacht gebracht? Wat is de rol van PS in het vaststellen van de 'mobiliteitsbelangen'? En: wie worden er bedoeld met 'de beslissers' in deze context?	De mobiliteitsbelangen zijn diverse ambities, wensen en voornemens die de provincie in het coalitieakkoord heeft vastgelegd. Deze ambities willen wij samen met regionale partners realiseren. Hiervoor is het veelal gewenst om hier (co)financiering van het Rijk voor te vragen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de gemeenschappelijke inzet van de MRA op het doortrekken van de Noord-Zuidlijn, maatregelen voor het Regionaal Mobiliteitsplan (RMP) of verkeersveiligheid. Het betreft ambities en keuzes die vanuit de verschillende programma's (Samen Bouwen aan Bereikbaarheid, Verkeersveiligheid, etc.) al ter informatie of ter besluitvorming aan PS worden voorgelegd. Met beslissers worden de leden van de Tweede Kamer bedoeld.
198	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.1.2	63	Hoe kan de provincie i.v.m. de onderuitputting van de subsidieregeling 'fietsinfrastructuur en actieve mobiliteit' sturen op een zo optimaal mogelijke besteding?	Er wordt gestuurd op het maken van regionale afspraken rondom te realiseren doorfietsroutes. In de opzet voor de regeling in 2021 worden voor die routes hogere subsidiepercentages gehanteerd, waardoor het doen van een aanvraag zo aantrekkelijk mogelijk wordt gemaakt. In de MRA, de Gooi- en Vechtstreek en in de regio Alkmaar zijn inmiddels regionale afspraken gemaakt.
199	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.1.2	63	Zijn er niet al voldoende studies naar het belang en de noodzaak van goede provinciale infrastructuur?	Nee. Er zijn verschillende aanleidingen om nieuwe studies te starten. Bijvoorbeeld veranderingen in de omgeving van de infrastructuur (zoals woningbouwontwikkeling), verandering in gebruik (zoals toename verkeersintensiteiten) of gewijzigde ambities (zoals meer investeren in fiets, aandacht voor duurzaamheid, klimaatadaptatie en aandacht voor leefbaarheid).
200	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof		64	Budgettabel: Wat rechtvaardigt de aanname in de meerjarenbegroting 2021-2024 dat de kosten voor (4.1.2.) – mobiliteitsbeleid uitvoeren – zo drastisch dalen?	Dit wordt veroorzaakt door het wegvallen van enkele incientele subsidieposten, zie pagina 63 onderaan voor een nadere toelichting.
201	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.2.1	66	€ 1 miljoen verhoging studiekosten Bereikbaarheid Den Helder Wanneer kunnen we rond dit project, dat al jaren loopt, een voortgangsrapportage verwachten?	U wordt op de hoogte gehouden via de reguliere actualisatie van het iMPI en de halfjaarlijkse rapportage van het programma De Kop Werkt!

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
202	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof			Budgettabel: Kunnen we in de nabije jaren een structurele verhoging verwachten van het budget voor OV-concessies, zodat ook het fijnmazig – 'de dunne lijnen' – OV weer kansen op ontwikkeling krijgt?	Nee, voor de lopende concessies wordt uitgegaan van de exploitatiebijdragen zoals zijn vastgesteld bij de aanbesteding van de betreffende concessie. Ook bij tussentijdse evaluaties van de concessies gelden de exploitatiebijdragen als uitgangspunt.
203	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.3.1	69	Er komt € 6.5 miljoen voor led-verlichting langs provinciale wegen. Is te berekenen goeveel dit ons gaat opleveren ? Besparing energiekosten? Hoeveel is er nodig om ook in de andere gebieden in NH over te gaan op led-verlichting?	Ja. Er is een businesscase gemaakt door TNO van deze investering. De theoretische terugverdientijd van ledverlichting bedraagt 10 jaar. Deze terugverdientijd is gebaseerd op: - Minder energieverbruik (minus 35-45% t.o.v. conventionele son-t verlichting, € 106K); - Minder onderhouds en vervangingskosten (ledverlichting gaat 20 jaar mee, son-t verlichting 4-5 jaar) € 539K. Omdat in gebiedscontract 6 al in de contractstukken was aangegeven dat de provincie de openbare verlichting in dit gebied gaat vervangen door ledverlichting. Heeft de opdrachtnemer bij de inschrijving hier al rekening mee gehouden en is deze besparing verwerkt in de totale aanneemsom. Van deze Led opgave zit ongeveer de helft van de te vervangen verlichting in gebiedscontract 6. De resterende jaarlijkse besparing betreft dan € 375 K (€ 106 K energieverbruik en € 269.5K beheer en vervangingskosten) Nu is 55% van de openbare verlichting voorzien van ledverlichting. Met nog ruim € 5 mln. zouden alle armaturen voorzien zijn van ledverlichting, dit is excl. de ledverlichting in de tunnels (om de tunnels te voorzien van nieuwe ledverlichting is nu de schatting € 1,5 mln. Echter, momenteel wordt een alternatief onderzocht door de bestaande armaturen te voorzien van ledlampen. Hiermee zou de investering aanzienlijk lager uitkomen). Opmerkingen bij bovenstaande berekening: - De energieprijs die PNH betaalt kan in de tijd variëren. - Over de lagere onderhoudskosten ten gevolge van aanschaf ledverlichting, buiten gebied 6, moeten wel met de betrokken gebiedsaannemers onderhandeld worden. - Door het lager energieverbruik is ook een forse besparing van de CO2-uitstoot. De gemiddeld jaarlijkse energiebesparing komt neer op 2500 MWH als alle openbare verlichting wordt vervangen. Dit staat gelijk aan een reductie van 1460 ton CO2-uitstoot. Bij een eventuele CO2- heffing gaat dit een besparing opleveren.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
204	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof		79	Op welke wijze gaan 'de eerste jaren van de concessies Haarlem-Ijmond en Noord-Holland-Noord' worden geevalueerd? Wordt PS hierover geïnformeerd over deze evaluatie en de resultaten en de conclusies?	In 2021 worden beide concessies geevalueerd. Daarbij wordt enerzijds beoordeeld of de prestaties in de concessie aansluiten op de doelen die bij de aanbesteding van de concessie zijn geformuleerd en anderzijds wordt beoordeeld of deze doelen nog aansluiten op het huidige beleid/ visie op het OV. Het coronavirus en de lange termijn effecten daarvan op het OV worden daarbij ook betrokken. Provinciale Staten worden na afronding van de evaluatie geïnformeerd, naar verwachting in Q4 2021.
205	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof		80	Waar kan PS terugvinden hoe de EHBOV-gelden – gelden voor verbetervoorstellen openbaar vervoer – worden of zijn besteed?	In de voordracht 27-2018 (PS vergadering van 23 april 2018) is benoemd waar deze gelden voor worden ingezet: 1. Scholieren verbindingen: Aanpassen scholierenlijnen op de vraag vanuit de scholen. 2. Lijn 164 Egmond aan Zee – Castricum: Lijn 164 door de week in de spits te laten rijden (ma-vr, ochtend- en middagspits) en te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor extra bussen in het zomerseizoen/het weekend. 3. Lijn 152/652 Julianadorp –Schagen: Twee extra reismogelijkheden aan de scholierenlijn 652 toe te voegen in de 'scholierenspits' op de maandag-vrijdag die beter aansluiten op de lestijden van de scholieren. 4. Lijn 150/250 Nieuwe Niedorp – Alkmaar: Extra ochtendrit op de maandag-vrijdag Nieuwe Niedorp – Alkmaar op lijn 250 toe te voegen. 5. Lijn 30 Julianadorp – Den Helder: De frequentie overdag op zondag op lijn 30 uit te breiden naar twee keer per uur.
206	EFB	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels	6.1.1	102	Verduurzamen van sportaccommodaties: Op welke wijze ziet GS hier een 'rol' voor Sportservice weggelegd? En: wanneer komt u dan met een voorstel tot subsidieverlening in dit kader?	Sportservice heeft veel ervaring met het verduurzamen van sportaccommodaties in Noord-Holland. Wij gaan met hen in gesprek over de uitgangspunten voor de uitvoeringsregeling verduurzaming sportaccommodaties. Wij zijn van plan om de uitvoeringsregeling in het eerste kwartaal van 2021 open stellen. Wij komen aan het begin van 2021 bij u terug met de voortgang van de instrumenten uit de beleidsnotitie Sport..
207	EFB	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels	6.2.1	103	Waarom doen 21 van onze gemeenten NIET mee aan Cultuur met Kwaliteit? Bent u eventueel bereid om hier onderzoek naar te doen?	Dat inzicht kunnen wij nu al geven: in totaal doen 6 Noord-Hollandse gemeenten niet mee aan CMK 2021-2024: Uitgeest, Bloemendaal, Landsmeer, Diemen,

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								Wijdemeren, Huizen. Gemeenten maken daarin hun eigen afwegingen, ook in relatie tot financiering van of tekorten op andere beleidsterreinen zoals sociaal domein of taakbepaling van de gemeente en de daaruit vloeiende keuzes. -In Noord-Holland doen 26 kleine en middelgrote gemeenten mee aan het provinciale programma CMK - 2021 dat door Plein C wordt uitgevoerd. - 7 grote gemeenten: Amsterdam, Alkmaar, Amstelveen, Haarlem, Haarlemmermeer, Hilversum en Zaanstad hebben een eigen CMK programma. - 8 kleine gemeenten sluiten aan bij een grote gemeente: Bergen sluit aan bij het CMK programma van Alkmaar, Oostzaan bij Zaanstad en Zandvoort, bij Haarlem en Uithoorn, Aalsmeer en Ouder-Amstel bij Amstelveen.
208	EFB	SP	W. Hoogervorst	Z. Pels	6.2.1	103	Bent u bereid om eens te onderzoeken hoe de provincie een structurele financiële bijdrage kan leveren aan de bibliotheken in onze provincie, anders dan aan ProBiblio?	Onze ondersteuningsorganisatie ProBiblio voert voor ons de wettelijke taken uit zoals opgenomen in de bibliotheekwet (Wsob). Deze wet regelt de verantwoordelijkheden van gemeenten, provincies en het Rijk voor bibliotheken. Het subsidiëren van lokale bibliotheken is, volgens deze wet, een structurele taak voor gemeenten. Provincies zorgen, middels hun provinciale instelling, voor ondersteuning van deze lokale bibliotheken Vooralsnog is er geen aanleiding om te onderzoeken of het uitvoeren van de provinciale taken en verantwoordelijkheden op een andere wijze moet gaan plaatsvinden.
209	EFB	SP	W. Hoogervorst	Z. Pels	6.4.1	108	In 2021 zullen bijeenkomsten worden georganiseerd betreffende het verduurzamen van monumenten. Is al bekend wanneer en waar deze bijeenkomsten zullen worden gehouden en voor wie deze bijeenkomsten bedoeld zijn?	Het Steunpunt Monumenten & Archeologie organiseert verspreid over het jaar de bijeenkomsten voor gemeenten en stakeholders. De loods herbestemming is hierbij betrokken. Waar ze worden gehouden is afhankelijk van de ontwikkelingen rondom corona; er wordt waarschijnlijk een hybride vorm gekozen.
210	EFB	SP	W. Hoogervorst	I. Zaal	6.5.1	112	HIRB: Kunt u ons periodiek voorzien van een overzicht van verstrekte subsidies, waarbij bedragen tevens gekoppeld zijn aan doelen en resultaten? Wellicht een voortgangsrapportage?	Wij zullen u jaarlijks rapporteren over de herstructureringsprojecten waaraan HIRB-subsdie is verstrekt en over de afwegingen die daaraan ten grondslag liggen.
211	NLG	SP	W. Hoogervorst	I. Zaal	6.5.5		Plattelandsontwikkelingsprogramma POP-3: Is het verstrekken van de afzonderlijke subsidies vanuit POP-3 gericht op het versterken en/of stimuleren van wat we noemen 'nieuwe landbouw', biologische en op natuurbeheer gerichte landbouw?	De POP3 subsidies kunnen hierop zijn gericht maar de reikwijdte is breder conform ons beleid. Het POP3 bevat bijvoorbeeld ook onderdelen gericht op glastuinbouw en leefbaarheid van het platteland.

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 1 september 2020

Onderwerp: Begroting 2021

Kenmerk: 1452383/1470472

Bijlagen:
- Begroting 2021

1. Inleiding

De begroting is een belangrijk stuurinstrument voor de provincie Noord-Holland waarin Provinciale Staten de budgettaire kaders voor het jaar 2021 vaststellen. In deze voordracht vatten wij de belangrijkste aspecten van de begroting samen. In het bijgevoegde ontwerpbesluit vragen wij u de begroting vast te stellen.

Naast het boekwerk van de begroting die als bijlage bij deze voordracht is te vinden is er ook een digitale webversie van de begroting ontwikkeld. Deze is te vinden op onze website via: https://www.noord-holland.nl/bestuur/financien.

2. Bijzondere tijden, bijzondere vraagstukken

De coronacrisis heeft een majeure impact op de provincie. Om de effecten van de coronacrisis te mitigeren hebben Uw Staten de moties 41 en 42 aangenomen waarin u ons opdraagt om een noodfonds en een herstel- en duurzaamheidsfond op te richten. Voor de uitvoering van motie 41 is in de tweede begrotingswijziging een bedrag van € 10 miljoen opgenomen.

Daarnaast is er nog een aantal nieuwe beleidsinhoudelijke ontwikkelingen zoals Invest MRA, de financiering van het Natuurnetwerk Nederland en de cofinanciering op het Europese POP3-programma, waarover wij op korte termijn een besluit zullen nemen. Deze beleidsinhoudelijke ontwikkelingen, inclusief de financiële dekking daarvan, worden op dit moment in beeld gebracht. Via de eerste begrotingswijziging zullen wij u een voorstel voor de uitwerking hiervan aan u voorleggen. Wij streven ernaar om bij de dekking van die moties de lopende provinciale ambities zo min mogelijk te belasten

Ook is in de tweede begrotingswijziging 2020 voorgesteld het daar ontstane negatieve saldo, dat voor een bedrag van € 9,7 miljoen wordt onttrokken aan de algemene reserve, in 2021 weer terug te storten. Om dit onderdeel van de herijking goed in beeld te houden is hiervoor, conform uw besluit bij de tweede begrotingswijziging 2020, een nader in te vullen stelpost opgenomen in de voorliggende begroting. Hierdoor is in deze begroting een positief saldo van € 7,359 miljoen ontstaan. Daarbij moet in acht worden genomen dat de stelpost nog moet worden ingevuld. Daarnaast willen wij het saldo van de begroting betrekken bij de voorliggende extra vraagstukken.

3. Toelichting op de begroting 2021

Programma-indeling
Tijdens de behandeling van de begroting 2020 hebben uw Staten de wens uitgesproken om de indeling van de begroting beter te laten aansluiten op de ambities van het coalitieakkoord. Naar

aanleiding hiervan is bij de kaderbrief besloten de programma-indeling te wijzigen. De voorliggende begroting is conform deze gewijzigde programma-indeling opgesteld. Dit betekent dat de begroting 2021 is opgebouwd vanuit de volgende 7 programma's:

1) Openbaar Bestuur
2) Klimaat en Milieu
3) Water en Ruimte
4) Bereikbaarheid
5) Groen
6) Economie, Cultuur en Welzijn
7) Financiën en Bedrijfsvoering

Zoals ook in de vastgestelde kaderbrief beschreven is de herschikking bewust uitgevoerd op het niveau van de programmadoelen. De onderliggende operationele doelen per beleidsdoel zijn onveranderd ten opzichte van de vigerende begrotingsindeling. Daarmee sluit de begrotingsindeling beter aan op de ambities van het coalitieakkoord maar blijft het mogelijk op het niveau van operationele doelen een analyse te maken van de historische ontwikkeling van kosten en activiteiten. In aanloop naar de begroting 2022 wordt bekeken in hoeverre aanpassingen op het niveau van de beleidsdoelen en de operationele doelen wenselijk en haalbaar zijn.

Financieel overzicht
Onderstaand overzicht geeft weer wat de invloed is geweest op het begrotingssaldo van de kaderbrief 2021 en de in deze begroting voorgestelde financiële mutaties.

Opbouw begroting 2021

Bedragen * € 1 miljoen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Min is voordelig				
0. Ontwerpbegroting 2021	-	-	-	-33,7
1. Kaderbrief 2021	-4,74	0,89	-1,90	-2,33
2. Niet-budget neutrale mutaties in de begroting 2020	-2,62	-4,02	-2,24	14,04
Totaal begrotingssaldo	**-7,36**	**-3,14**	**-4,14**	**-21,99**

Onderstaand overzicht laat zien hoeveel de provincie de komende jaren per programma per saldo verwacht uit te geven of te ontvangen en wat de begrote mutaties in de reserves zijn.

Saldo van baten en lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1 Openbaar bestuur	21.449	21.168	20.563	20.115
2 Klimaat en Milieu	45.685	40.364	35.615	28.915
3 Ruimte en Water	19.963	17.770	15.461	8.363
4 Bereikbaarheid	237.163	218.862	181.717	174.507
5 Groen	95.422	96.699	96.246	80.649
6 Economie, Cultuur en Welzijn	36.936	33.198	29.565	23.220
7 Financiën en bedrijfsvoering	-369.749	-353.043	-353.524	-352.720
Totaal saldo van baten en lasten	**86.868**	**75.017**	**25.642**	**-16.952**

Saldo van stortingen en onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Stortingen	206.200	188.031	180.916	142.031
Onttrekkingen	-300.427	-266.182	-210.699	-147.072
Totaal mutaties reserves	**-94.227**	**-78.152**	**-29.784**	**-5.041**

Begrotingsresultaat (saldo van baten en lasten + mutaties reserves)	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**

4. Kredietbesluiten integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI)

n de financiële verordening is opgenomen dat kredieten bij de vaststelling van de begroting ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Per kredietaanvraag melden wij of voor de projecten een bijdrage van derden en/of dekking uit eigen reserves wordt verkregen en welke bedragen uiteindelijk ten laste van welke kapitaallasten komen. De kredietaanvragen in deze voordracht worden toegelicht, zodat ze zelfstandig leesbaar zijn (zonder het iMPI). In het iMPI 2021-2028 worden de projecten inhoudelijk nader toegelicht en worden de kaders en de context bij het programmeren van infrastructurele projecten uitgebreid beschreven. In de Voordracht van het iMPI 2021-2028 wordt verbinding gelegd met de begroting door te besluiten de kredietaanvragen op te nemen in de voordracht van de begroting 2021. Voor de uitvoering van het iMPI vragen wij u daarom de volgende investeringskredieten (exclusief btw) beschikbaar te stellen.

a. alg-13 Nieuwe aansluiting A9, gemeente Heiloo € 7.553.331

Deze kredietverhoging komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
De kredietverhoging wordt volledig gedekt door de gemeente Heiloo. Naast haar eigen bijdrage (€ 2.312.328) ontvangt Heiloo hiervoor bijdragen van haar projectpartners gemeente Alkmaar (€ 2.398.587), gemeente Castricum (€ 767.788) en provincie Noord-Holland (€ 2.074.627). Voor het verkrijgen van de provinciale bijdrage, vraagt de gemeente Heiloo een subsidie aan die bij de Eerste Begrotingswijziging 2021 (EBW2021) op de Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling wordt geplaatst. Hierna zal de subsidie aan de

gemeente Heiloo worden verleend met als dekking de reserve Uitvoering mobiliteitsbeleid door derden. Daartoe zal bij de EBW2021 tevens het benodigd bedrag vanuit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur naar deze reserve worden overgeheveld.
De provincie bouwt namens de gemeente Heiloo de nieuwe aansluiting op de A9 bij Heiloo.
De PAS-problematiek (Programma Aanpak Stikstof) veroorzaakt vertragingskosten, extra onderzoek en meerkosten voor maatregelen tegen de emissie van stikstof. Bovendien worden de projectkosten conform de overeenkomst tussen projectpartners geïndexeerd.
(Jaar ingebruikname: 2024)

b. alg-29a Nieuwbouw Wilhelminasluis **€ 2.402.000**
Deze kredietverhoging komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
De gemeente Zaanstad levert een bijdrage van € 2.402.000.
Tijdens de uitvoering zijn op verzoek van Zaanstad aanvullende werkzaamheden uitgevoerd.
(Jaar ingebruikname: 2021, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

c. alg-29b Vervangen Zaanbrug, gemeenten Wormerland en Zaanstad **€ 422.607**
Deze kredietverhoging komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
De gemeente Wormerland levert een bijdrage van € 213.015 en de gemeente Zaanstad € 209.592.
De provincie vervangt namens de gemeenten de Zaanbrug en de bijdragen van de gemeenten jaarlijks geïndexeerd.
(Jaar ingebruikname: 2022, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

d. HOV-14 Hoogwaardig Openbaar Vervoer Legmeerdijk (N231)/ halte Royal FloraHolland **€ 4.800.000**
Van deze kredietaanvraag komt € 720.000 ten laste van de kapitaallasten PMI. De VRA geeft een subsidie van € 4.080.000. Er wordt een uitvoeringskrediet aangevraagd voor de aanleg van een HOV-halte bij Royal FloraHolland en een loopbrug over de N231.
(Jaar ingebruikname: 2022, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

e. N231-17 Ongestoord Logistieke Verbinding, gemeente Aalsmeer **€ 1.567.000**
Van deze kredietaanvraag komt € 1.373.000 uit de Reserve Ontwikkeling Provinciale Infrastructuur. De VRA geeft een subsidie van € 194.000.
Er wordt een uitvoeringskrediet aangevraagd voor de realisatie van een extra ingang op de N231 ten noorden van de hoofdingang van Royal FloraHolland.
(Jaar ingebruikname: 2022, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

f. N247-16 Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N247, gedeelte A10-Edam **€ 5.000.000**
Van deze kredietverhoging komt € 1.482.500 ten laste van de kapitaallasten PMI. De VRA geeft een subsidie van € 3.517.500.
Tijdens de aanbesteding bleek de maximale aanneemsom te laag voor het gehele contract. Daarom zijn enkele onderdelen uit het contract gehaald en als optie meegegeven. Om alle opties te kunnen realiseren wordt er een aanvullend krediet aangevraagd.
(Jaar ingebruikname: 2023, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

g. N517-01, Verlengen busbaan N517 en aanleg linksafstrook, gemeente Edam/Volendam **€ 225.000**
Deze kredietverhoging komt ten laste van de kapitaallasten PMI.

Vanwege benodigde aanpassingen in het ontwerp, zijn de kosten van realisatie en projectmanagement gestegen.
(Jaar ingebruikname: 2021, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

h. N522-05 Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk, gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel **€ 2.385.000**

Deze kredietverhoging komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMI.
De aannemer heeft een extra claim neergelegd als gevolg van vertraging door het ontbreken van de benodigde gronden. Naar verwachting lopen de kosten hierdoor op met € 5.300.000 Dit bedrag wordt verdeeld tussen het vervangings- (55%) en nieuwe investeringskrediet (45%).
(Jaar ingebruikname: 2023, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

Recapitulatie investeringskredieten nieuwe infrastructuur

WBS-code	Project-nummer	Kredietbesluiten PMI Begroting 2021	Reeds beschik-baar krediet	Krediet (= a+b+ c+d)	a. Bijdragen derden	b. Reserve	c. Extra invester-ingen	d. Netto Kapitaal-lasten	Totaal krediet	Jaar ingebruik-name
P.00099	alg-13	Nieuwe aansluiting op de A9, gemeente Heiloo (GGA Alkmaar)	38.346.000	7.553.331	7.553.331				45.899.331	2024
P.00077.1	alg-29a	Nieuwbouw Wilhelminasluis (kredietverhoging)	51.572.000	2.402.000	2.402.000				53.974.000	2021
P.00079.1	alg-29b	Vervangen Zaanbrug (kredietverhoging)	23.905.250	422.607	422.607				24.327.857	2022
P.00130.2	HOV-14	HOV Legmeerdijk (N231)/halte Royal FloraHolland		4.800.000	4.080.000			720.000	4.800.000	2022
P.00130.1	N231-17	Ongestoord Logisitieke Verbinding Greenport		1.567.000	194.000	1.373.000			1.567.000	2022
P.00039.4	N247-16	Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N247, gedeelte A10-Edam (kredietverhoging)	51.495.000	5.000.000	3.517.500			1.482.500	56.495.000	2023
P.00080.2	N517-01	Verlengen busbaan N517 en aanleg linksafstrook (kredietverhoging)	3.400.000	225.000				225.000	3.625.000	2021
P.00047.2	N522-05	Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk (kredietverhoging)	24.130.000	2.385.000				2.385.000	26.515.000	2023
		Totaal kredietbesluiten		**24.354.938**	**18.169.438**	**1.373.000**	**0**	**4.812.500**		

WBS-code	Project-nummer	Kredietbesluiten PMI Begroting 2021	Kapitaallasten (volgend op het jaar van ingebruikname)								
			2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
P.00099	alg-13	Nieuwe aansluiting op de A9, gemeente Heiloo (GGA Alkmaar)			0	0	0	0	0	0	0
P.00077.1	alg-29a	Nieuwbouw Wilhelminasluis (kredietverhoging)			0	0	0	0	0	0	0
P.00079.1	alg-29b	Vervangen Zaanbrug (kredietverhoging)				0	0	0	0	0	0
P.00130.2	HOV-14	HOV Legmeerdijk (N231)/halte Royal FloraHolland				14.400	14.400	14.400	14.400	14.400	14.400
P.00130.1	N231-17	Ongestoord Logisitieke Verbinding Greenport				0	0	0	0	0	0
P.00039.4	N247-16	Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N247, gedeelte A10-Edam (kredietverhoging)					29.650	29.650	29.650	29.650	29.650
P.00080.2	N517-01	Verlengen busbaan N517 en aanleg linksafstrook (kredietverhoging)			4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
P.00047.2	N522-05	Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk (kredietverhoging)					47.700	47.700	47.700	47.700	47.700
		Totaal kredietbesluiten	**0**	**0**	**4.500**	**18.900**	**96.250**	**96.250**	**96.250**	**96.250**	**96.250**
		kapitaallasten PMI (OD 421): huidige raming									
		kapitaallasten PMI (kapitaallasten afgesloten en lopende projecten)	4.295.000	4.957.000	5.634.000	6.627.000	6.681.000	6.901.000	7.591.000	7.591.000	7.591.000
		stelpost PMI (gereserveerde ruimte nieuwe kredieten)	0	0	840.000	1.600.000	1.700.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	2.000.000
		Totaal budget kapitaallasten	**4.295.000**	**4.957.000**	**6.474.000**	**8.227.000**	**8.381.000**	**8.301.000**	**8.991.000**	**8.991.000**	**9.591.000**
		bijraming kapitaallasten PMI	0	0	5.000	19.000	96.000	96.000	96.000	96.000	96.000
		aframing stelpost PMI	0	0	-5.000	-19.000	-96.000	-96.000	-96.000	-96.000	-96.000
		Saldo mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
		kapitaallasten PMI (OD 421): na verwerking kredietbesluiten									
		kapitaallasten PMI (kapitaallasten afgesloten en lopende projecten)	4.295.000	4.957.000	5.639.000	6.646.000	6.777.000	6.997.000	7.687.000	7.687.000	7.687.000
		stelpost PMI (gereserveerde ruimte nieuwe kredieten)	0	0	835.000	1.581.000	1.604.000	1.304.000	1.304.000	1.304.000	1.904.000
		Totaal budget kapitaallasten	**4.295.000**	**4.957.000**	**6.474.000**	**8.227.000**	**8.381.000**	**8.301.000**	**8.991.000**	**8.991.000**	**9.591.000**

Toelichting
1. Bijdragen van derden worden niet geactiveerd en leiden dus niet tot kapitaallasten
2. Bijdragen t.l.v. reserves worden geactiveerd via de reserves Dekking kapitaallasten Wegen en OV

Voor de uitvoering van het iMPI vragen wij u in te stemmen met de volgende vervangingskredieten (exclusief BTW):

a. N242a-05 Vervangen glazen onderpanelen geluidsschermen N242 en N244/N508 (nieuw) € 1.500.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (wegen).
De bestaande glazen geluidsschermen hebben een grote onderhoudsbehoefte.
Veel glazen panelen zijn sinds installatie in 2008 vervangen. Nu worden de glazen onderpanelen van de geluidsschermen vervangen door bestendiger en duurzamer materiaal.
(Jaar ingebruikname: 2021, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

b. K19o-a-01- Vaarwegvak 32 (nieuw) € 1.600.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (vaarwegen).
De technische staat van de oeverbeschoeiing is zodanig dat deze vervangen moet worden voor een nieuwe beschoeiing. Het betreft vaarwegvak 32; Ringvaart Oost; Nieuwe Meer – Aalsmeerderbrug. Vervangen houten oeverconstructies van ca. 900 m en ca. 750 door hout.
(Jaar ingebruikname: 2024, Afschrijvingstermijn: 40 jaar)

c. K19o-b-01- Vaarwegvak 33 (nieuw) € 1.690.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (vaarwegen).
De technische staat van de oeverbeschoeiing is zodanig dat deze vervangen moet worden voor een nieuwe beschoeiing. Het betreft vaarwegvak 33, Ringvaart Oost: Aalsmeerderbrug - Nieuwe Wetering. Vervanging van circa 1.000 m houten oeverconstructie voor hout.
(Jaar ingebruikname: 2024, Afschrijvingstermijn: 40 jaar)

d. N243a-04 Trajectbenadering N243a (kredietverhoging) € 180.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (wegen).
Voor dit project is reeds een krediet beschikbaar van € 9.300.000.
De kredietverhoging is veroorzaakt door vertraging in het project. De voornaamste reden is dat de behandeling door de Raad van State veel langer heeft geduurd dan gepland. Tijdens de vertraging dient het projectteam operationeel gehouden te worden tegen extra kosten en de latere uitvoering leidt ook tot verhoging van de indexatie.
(Jaar ingebruikname: 2023, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

e. 25C02B-90 K19w Cruquiusbrug A (kredietverhoging) € 2.450.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (wegen). Voor dit project is reeds een krediet beschikbaar van € 9.800.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale vervangingsinvesteringskrediet op € 12.250.000.
Cruquiusbrug A is aan het einde van de levensduur en geheel aan vervanging toe. Er zijn scope wijzigingen doorgevoerd in het project. Gewijzigde doorvertaling van wet- en regelgeving heeft geleid tot verbreding van het brugdek. 24 uurs centrale afstandsbediening is ook binnen scope gebracht.
(Jaar ingebruikname: 2024, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

f. 25G16/17-90 Vervanging brug Ouderkerk, gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel (kredietverhoging) € 2.915.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (wegen). Voor dit

project is reeds een krediet beschikbaar van € 16.870.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale vervangingsinvesteringskrediet op € 19.785.000
De huidige brug wordt vervangen door twee nieuwe bruggen. De aannemer heeft een extra claim neergelegd als gevolg van vertraging door het ontbreken van de benodigde gronden. Naar verwachting lopen de kosten hierdoor op met € 5.300.000. Deze verhoging wordt verdeeld tussen het vervangings- (55%) en nieuwe investeringskrediet (45%).
(Jaar ingebruikname: 2023, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

Wijziging dekking kredieten
De dekking van de volgende uitvoeringskredieten wijzigt.

1. **N247-16 Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N247, gedeelte A10-Edam**
   Voor dit project is inclusief de huidige kredietverhoging een krediet van € 56.495.000 beschikbaar. Er is een wijziging in de dekking van dit project. De bijdragen van de gemeenten Amsterdam en Waterland worden respectievelijk € 1.000.000 en € 250.000 lager, omdat er verrekening van de BTW plaatsvindt en er hiervoor geen bijdrage van de gemeenten noodzakelijk is.

   De totale dekking van het project ziet er als volgt uit:

	totaal
kredieten	**56.495.000**
dekking	
VRA	22.100.000
Res. infrastr Rijksbijdrage BB verv. MRA-BBV-703	500.000
gemeente Amsterdam	290.000
gemeente Purmerend	307.500
gemeente Edam/Volendam	140.000
gemeente Waterland	157.500
reserve Groen	320.000
kapitaallasten Water (reserve GO Vaarwegen)	70.000
totaal inkomsten	23.885.000
netto investering kapitaallasten PMI	**32.610.000**

2. **N197-04 Busbaan Wijckerpoort (Velsertraverse-busstation Beverwijk)**
   Voor dit project is bij de Derde Actualisering van het PMI 2019-2025 (Vd 14-2020) een krediet beschikbaar gesteld van € 19.600.000, waarvan € 17.700.000 ten laste komt van de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur (€15.000.000 Investeringsagenda Openbaar Vervoer 2015-2020 en € 2.700.000 Actieprogramma Fiets. De € 2.700.000 komt echter niet uit het Actieprogramma Fiets, maar moet ten laste komen van de kapitaallasten PMI (Doorfietsroutes).

Af te sluiten kredieten
De volgende kredieten kunnen worden afgesloten.

	projectnr.	projectnaam af te sluiten kredieten	krediet	uitgaven (afgerond)	resterend krediet
a.	N205-08	Bermverharding N205, gedeelte N232-Vijfhuizerweg	450.000	389.000	61.000
b.	N232-11	Trajectbenadering N232a, gedeelte komgrens Haarlem-N205	100.000	77.000	23.000
c.	N235-03	Bereikbaarheid waterland: maatregelen N235	26.250.000	20.165.000	6.085.000
d.	N236-06	Reconstructie N236, deel 1	8.800.000	8.789.000	11.000
e.	N236-09	Reconstructie N236, deel 2	650.000	630.000	20.000
f.	N241-06	Herinrichting kruispunt N241-Langereis	9.600.000	9.545.500	54.500
g.	N247-21	Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam	400.000	380.000	20.000
h.	N248-03	Reconstructie N248 en parallelweg, gedeelte N245-N249	8.150.000	6.178.000	1.972.000
i.	N502-03	Trajectbenadering N502c, gedeelte Callantsoog-Callantsogervaart	350.000	314.000	36.000
j.	N516-03	Trajectbenadering N516a	4.228.000	3.801.000	427.000
k.	N520-03	Reconstructie kruispunt N520-Bennebroekerweg	270.000	270.000	0

5. Verlengen looptijd reserves

Reserve Circulaire economie
Bij het instellingsbesluit voor de reserve Circulaire economie is, in lijn met de actieagenda circulaire economie 2017-2020 gekozen voor een looptijd van de reserve tot en met 2020. Naar aanleiding van het Coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' uit 2019 zal in de loop van 2020 een nieuwe actieagenda Circulaire economie worden geformuleerd waarvoor met het nieuwe akkoord €1.050.000 beschikbaar is gesteld. De uitgaven ten behoeve van deze actieagenda lopen via de reserve Circulaire economie en daarvoor is het nodig de looptijd van de reserve Circulaire economie te verlengen.

Reserve Cofinanciering Europese projecten
Bij het instellingsbesluit voor de reserve Cofinanciering Europese projecten is de looptijd van de reserve bepaald op de periode tot en met 2020. Naar aanleiding van het Coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' waarin € 4 miljoen beschikbaar is gesteld voor de cofinanciering van Europese projecten is het nodig de looptijd van de reserve te verlengen tot en met 2027. De Europese subsidieprogramma's hebben een looptijd van 2021 tot en met 2027 en daarom stellen wij voor de looptijd van de Reserve Cofinanciering Europese projecten daarmee gelijk te laten lopen.

6. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 53-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 1 september 2020;

besluiten:

1. De volgende kredieten voor nieuwbouwinvesteringen beschikbaar te stellen:
   a. alg-13 Nieuwe aansluiting A9, gemeente Heiloo (GGA Alkmaar) € 7.553.331
   (kredietverhoging)
   Het krediet komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
   b. alg-29a Nieuwbouw Wilhelminasluis (kredietverhoging) € 2.402.000
   Het krediet komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
   c. alg-29b Vervangen Zaanbrug, gemeenten Wormerland en Zaanstad € 422.607
   (kredietverhoging)
   Het krediet komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
   d. HOV-14 Hoogwaardig Openbaar Vervoer Legmeerdijk (N231)/ € 4.800.000
   halte Royal FloraHolland
   Een bedrag van € 720.000 komt ten laste van de kapitaallasten PMI.
   e. N231-17 Ongestoord Logistieke Verbinding, gemeente Aalsmeer € 1.568.000
   Het krediet komt niet ten laste van de kapitaallasten. Een bedrag van € 1.374.000 komt uit de Reserve Ontwikkelen Provinciale infrastructuur.

f. N247-16 Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N247, gedeelte A10-Edam (kredietverhoging) € 5.000.000
Een bedrag van € 1.482.500 komt ten laste van de kapitaallasten PMI.
g. N517-01, Verlengen busbaan N517 en aanleg linksafstrook, gemeente Edam/Volendam (kredietverhoging) € 225.000
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMI.
h. N522-05 Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk, gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel (kredietverhoging) € 2.385.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMI.

2. in te stemmen met de volgende kredietaanvragen voor vervangingsinvesteringen
a. N242a-05 Vervangen glazen onderpanelen geluidsschermen N242 en N244/N508 (nieuw) € 1.500.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO wegen
b. K19o-a-01- Vaarwegvak 32 (nieuw) € 1.600.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO vaarwegen
c. K19o-b-01- Vaarwegvak 33 (nieuw) € 1.690.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO vaarwegen
d. N243a-04 Trajectbenadering N243a (kredietverhoging) € 180.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO wegen
e. 25C02B-90 K19w Cruquiusbrug A (kredietverhoging) € 2.450.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO wegen
f. 25G16/17-90 Vervanging brug Ouderkerk, gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel (kredietverhoging) € 2.915.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO wegen

3. De dekking van de volgende kredieten te wijzigen:

Project-nummer	Aanpassing dekking kredieten	Krediet	Bijdragen derden	Subsidie VRA	Reserves	Kapitaallasten PMI
N197-04	Busbaan Wijckerpoort (oud)	19.600.000	1.900.000		17.700.000	0
N197-04	Busbaan Wijckerpoort (nieuw)	19.600.000	1.900.000		15.000.000	2.700.000
N247-16	BW, maatregelen N247 (oud)	56.495.000	2.645.000	22.100.000	390.000	31.360.000
N247-16	BW, maatregelen N247 (nieuw)	56.495.000	1.395.000	22.100.000	390.000	32.610.000

4. De volgende kredieten af te sluiten:

	projectnr.	projectnaam af te sluiten kredieten	krediet	uitgaven (afgerond)	resterend krediet
a.	N205-08	Bermverharding N205, gedeelte N232-Vijfhuizerweg	450.000	389.000	61.000
b.	N232-11	Trajectbenadering N232a, gedeelte komgrens Haarlem-N205	100.000	77.000	23.000
c.	N235-03	Bereikbaarheid waterland: maatregelen N235	26.250.000	20.165.000	6.085.000
d.	N236-06	Reconstructie N236, deel 1	8.800.000	8.789.000	11.000
e.	N236-09	Reconstructie N236, deel 2	650.000	630.000	20.000
f.	N241-06	Herinrichting kruispunt N241-Langereis	9.600.000	9.545.500	54.500
g.	N247-21	Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam	400.000	380.000	20.000
h.	N248-03	Reconstructie N248 en parallelweg, gedeelte N245-N249	8.150.000	6.178.000	1.972.000
i.	N502-03	Trajectbenadering N502c, gedeelte Callantsoog-Callantsogervaart	350.000	314.000	36.000
j.	N516-03	Trajectbenadering N516a	4.228.000	3.801.000	427.000
k.	N520-03	Reconstructie kruispunt N520-Bennebroekerweg	270.000	270.000	0

5. De looptijd van de reserve Circulaire economie te wijzigen in: tot en met 2026
6. De looptijd van de reserve Cofinanciering Europese projecten te wijzigen in: tot en met 2027
7. De begroting 2021 en meerjarenraming 2021-2024 vast te stellen.

Haarlem, 9 november 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Uittreksel concept-verslag commissie RWK 19-10-2020 t.b.v. Begroting 2021

4a. Alle commissies: Begroting 2021 en voordracht

Mevrouw **Gielen** (GL) is blij dat het Duurzaamheidsfonds naar aanleiding van motie 42 is ingesteld. Het is mooi dat de provincie invulling kan geven aan de omgang met de economische gevolgen. GL is benieuwd naar de plannen omtrent de uitwerking van het Duurzaamheidfonds. Wanneer kunnen Provinciale Staten meer informatie verwachten? Wanneer verwachten Gedeputeerde Staten over te tot besteding?

Mevrouw **Kaper-Hartenberg** (CU) bedankt voor de begroting 2021. Het is een goed leesbaar stuk.
In de Omgevingsvisie is de ambitie geformuleerd om zo snel mogelijk aan de WHO advieswaarden voor luchtkwaliteit te voldoen. Dit is uitgewerkt in het Programma Gezonde Leefomgeving. Daarnaast werken het Rijk, meerdere provincies en gemeenten aan het uitvoeren van het Schone Lucht Akkoord, dat in januari 2020 is ondertekend. Speciale aandacht is er voor de problematiek rond zeer zorgwekkende stoffen en de verbetering van de luchtkwaliteit. Het verbaast de ChristenUnie dat de post is gehalveerd ten opzichte van 2020 (zie paragraaf 2.2.1.). Kan de gedeputeerde deze halvering toelichten? Iets soortgelijks merkte de fractie op bij de post Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Na de uitspraak van de Raad van State over het programma Aanpak Stikstof heeft de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord meer aanvragen voor vergunningen en verzoeken om handhaving. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied heeft structureel te maken met extra inzet op complexe dossiers, zoals Harsco Metals en Tata Steel. Deze omgevingsdienst ziet een structurele toename van het aantal juridische procedures en de vraag naar milieu specialistisch advies. In de budgettabel op pagina 32 (paragraaf 2.1.5.) staat een budgetverlaging voor 2021. Kan de gedeputeerde deze verlaging toelichten?
De CU-fractie maakt zich al langere tijd zorgen over de waterkwaliteit in de provincie. De waterkwaliteit van de waterschappen Hollands Noorderkwartier, Rijnland en Amstel Gooi en Vecht is matig, ontoereikend en slecht per peildatum 2018 (Zie tabel 3.2.2.) De beoordeling vindt plaats op basis van het One-out, All-out principe. Indien een waterkwaliteitselement niet aan de eisen voldoet wordt de toestand van het waterlichaam niet als goed beoordeeld. De provincie is verantwoordelijk voor schoon en voldoende oppervlaktewater en om de kwaliteit te bevorderen. In 2020 was hiervoor meer begroot dan nu in 2021. Vanwaar deze vermindering? Hoe denken Gedeputeerde Staten de waterkwaliteit spoedig te verbeteren met minder financiële middelen?
Met het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties hun woningen te verduurzamen. Een van de activiteiten is het ontwikkelen en uitvoeren van duurzaamheidsinitiatieven van burgercollectieven. Mogelijk is het beschikbare budget (pagina 34) in 2020 volledig besteed. Blijkbaar voorziet dit in een grote behoefte. Kan de provincie ook voor 2021 geld beschikbaar stellen?
De Rijksoverheid werkt met de provincies Drenthe, Friesland, Utrecht, Limburg en Zuid-Holland aan een Ontwikkelfonds voor Energiecorporaties. Met dit fonds wordt een deel van de aanloopkosten voor coöperatieve, lokale duurzame energieprojecten voorgefinancierd. Energie Samen, de landelijke koepel- en belangenvereniging hoopt dan andere provincies aanhaken. Is Provincie Noord-Holland bewust niet aangehaakt? Zo ja, wat is de reden? Denkt de gedeputeerde dat dit fonds een bijdrage kan leveren aan de energietransitie in Noord-Holland? Wil de gedeputeerde verkennen of het zinvol is om bij dit fonds aan te sluiten?

De **voorzitter** merkt op dat een aantal vragen in de commissie NLG thuishoren. De betreffende antwoorden zullen vanuit die commissie komen.

De heer **Voskuil** (PvdA) sluit zich aan bij de positieve woorden van GroenLinks over het realiseren van motie 42. Hiermee wordt gekomen tot een raamwerk voor de uitvoering. De drie besproken doelgebieden vindt de PvdA stuk voor stuk belangrijk.
De PvdA wil graag nog een paar punten meegeven voor de verdere uitwerking. Zowel in Europa als in Den Haag wordt gesproken over het verhogen van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord naar 55%. Zou het niet een goed idee zijn als Provincie Noord-Holland die verhoogde ambitie meeneemt? Het risico is dat dergelijke regeling vooral landen waar de organisatiekracht het hoogst is. Hoe denken Gedeputeerde Staten in de uitwerking te borgen dat voor de hele provincie in dezen 'wat te halen valt'? Dat geldt ook voor particuliere woningeigenaren. De één is beter in staat om een regeling te vinden en zich erop te beroepen, terwijl de ander dat lastig vindt. Het is wenselijk dat juist mensen met een smalle beurs een beroep kunnen doen op bijvoorbeeld woning-abonnementen. Is het mogelijk om een soort inkomenstoets te doen bij woningabonnement?
De PvdA vraagt aandacht voor mensen in de zogenaamde 'gespikkelde wijken. Particulieren kochten corporatiebezit. Deze particuliere woningen liggen vaak middenin in een blok van corporatiewoningen. Dat maakt het voor de corporatie lastig om een woningblok te verduurzamen. Voor de woningeigenaren is ook niet eenvoudig om zelf die slag te maken. Met de woningabonnementen kan dat probleem worden getackeld. Particuliere woningeigenaren kunnen dan meeliften met de verduurzamingsinspanning van de corporatie. Kunnen Gedeputeerde Staten hieraan aandacht besteden in de uitwerking?
De culturele sector is hard geraakt door de Coronacrisis. De PvdA is blij met de voorgestelde initiatieven om juist deze sector te ondersteunen. De PvdA wil zoeken naar een positief middel om deze sector een hart onder de riem te steken. De fractie denkt daarbij aan het instellen van een provinciale cultuurprijs. Hiermee geeft de provincie een signaal af dat zij cultuur belangrijk vindt. Hoe kijken deze commissie en Gedeputeerde Staten aan tegen een dergelijke cultuurprijs?
De PvdA wordt altijd enthousiast van impulsen voor verbetering van de arbeidsmarkt en zeker waar dat techniek betreft. Aan technische mensen is een groot tekort. De PvdA mist nadrukkelijk aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en starters. De PvdA ziet die aandacht graag terug in dit raamwerk. Juist die mensen worden in een coronacrisis met een teruglopende arbeidsmarkt extra hard geraakt.

Bij interruptie vraagt de heer **Vink** (D66) of de heer Voskuil, wanneer hij zegt dat subsidies moeilijk vindbaar zijn, daarmee suggereert dat dit alleen voor een aantal groepen het geval is. Kan de heer Voskuil dat nader toelichten?
Over het idee voor een cultuurprijs merkt de heer Vink op dat D66 er altijd is voor cultuur. D66 vindt cultuurprijzen mooi, maar de vraag is hoe dat nu past het bij de noden die er in deze tijd zijn.

De heer **Voskuil** (PvdA) heeft niet gezegd dat subsidies moeilijk te vinden zijn. Hij zei dat sommigen beter zijn in het benutten van regelingen dan anderen. Zijn vraag aan het college was hoe kan worden voorkomen dat zij die de grootste organisatiekracht hebben, er het meest van profiteren. Net als D66 draagt de PvdA de cultuur sector een warm hart toe. De bedoelde cultuurprijs moet niet worden beschouwd als een algemene oplossing. Juist in deze moeilijke tijd is het goed om een positief element in te zetten, als een hart onder de riem, een schouderklopje. Het gaat om iets waarmee waardering voor cultuur in de breedte kan worden uitgesproken.

De **voorzitter** meldt dat een deel van de vragen van de heer Voskuil in de commissie EFB thuishoort. De antwoorden op die vragen volgen vanuit de commissie EFB.

De heer **Hollebeek** (PvdD) onderschrijft het meeste van wat de heer Voskuil van de PvdA zojuist heeft ingebracht. Bij het Actieprogramma Klimaat komt de heer Hollebeek nog terug op 55% doelstellingen. Hij bedankt de ambtenaren en het college van Gedeputeerde Staten voor de zeer uitgebreide beantwoording van technische vragen van de PvdD. De fractie kan daarmee goed uit de voeten.

De heer **Wijmenga** (CDA) heeft een zorgpunt. Op pagina 42 van de begroting wordt gesproken over klimaatadaptatie. De tekst bouwt voort op de notitie Klimaatadaptie Noord-Holland die op 25 februari 2020 is vastgesteld. De projecten voor klimaatadaptatie zijn vaak technisch van aard. Uit de begroting blijkt dat er veel projecten mee samenhangen. De zorg betreft de doelmatigheid van dat soort projecten. De komende jaren wordt 5 miljoen euro voor klimaat adaptatie ingezet. De middelen gaan naar kennisontwikkeling, communicatie en als subsidie naar gemeenten. Dit komt op de heer Wijmenga over alsof het heel versnipperd is. Kan de gedeputeerde de zorg van de heer Wijmenga wegnemen?

De heer **Van Gilse** (VVD) bedankt voor de beantwoording van technische vragen en de toegevoegde bestedingsplannen. Eén technische vraag (nr. 60) is onvoldoende beantwoord. De vraag gaat over de 25.000 particuliere woningeigenaren die verduurzamingsmaatregelen zouden moeten gaan nemen. Hoe kan dat worden gemeten? Heeft de provincie inzicht in energie labels? Hoe kunnen de CO2 effecten worden beoordeeld?
Motie 42 Economisch herstel duurzaamheidsfonds is een mooie motie. De VVD is er blij mee. Hoe verhoudt de motie zich tot paragraaf 2.2.3. (Verduurzaming van de particuliere woningvoorraad). Gaat de provincie meer van hetzelfde doen, of andere actie ondernemen? Waar denkt het college aan? Het is goed om te starten in tranches. Het is van belang dat snel van start wordt gegaan, want het is een acuut probleem. Wanneer kan een begrotingswijziging hiervan worden verwacht?

Gedeputeerde **Loggen** probeert ook de beantwoording van vragen, bedoeld voor de commissie NLG, mee te nemen. Als dat onvoldoende mocht zijn, dan volgt een schriftelijke beantwoording.
Betreffende motie 42 verwijst de gedeputeerde naar agendapunt 4, A3. Aan de commissie is een brief gestuurd. Gedeputeerde Staten zetten daarin uiteen hoe ze in de eerste tranche de middelen denken te besteden en hoe de verdeling is tussen een directe uitgifte middels subsidies, dan wel vanuit een revolverend karakter. In de brief staan ook de categorieën waaraan het college denkt bij de eerste tranche.
In de commissie NLG is vandaag uitvoerig stil gestaan bij de Kaderrichtlijn Water. Tevens werd een presentatie verzorgd. Gedeputeerde Staten verwachten met de besteding voor het komend jaar hun taken goed te kunnen uitvoeren. De taken worden in samenwerking met de Waterschappen en gemeenten opgepakt. Voor het komend jaar ligt er een mooi pakket. Mocht het budget onverlet onvoldoende toereikend zijn, dan komt het college terug naar Provinciale Staten met een begrotingswijziging. De verwachting is dat dit niet nodig zal zijn.
Op de vraag over motie 42 in relatie tot de verhoogde ambitie vanuit Europa zegt de gedeputeerde dat het college niet refereerde aan het klimaatdoel. De discussie in Europa zou de gedeputeerde niet willen koppelen aan de ambitie van deze provincie. Provincie Noord-Holland moet binnen de bebouwde omgeving de versnelling zo snel mogelijk op gang brengen. Iedere inspanning die daarop

wordt gepleegd en die slaagt, draagt bij aan het verlagen van uitstoot en het verhogen van de ambitie. Het gaat nu echt over de uitvoering door de provincie.
De PvdA vraagt om een rechtvaardige verdeling over de provincie en om het niet alleen te laten neerdalen bij gemeenten die eigenlijk al concrete plannen op de plank hebben liggen. De gedeputeerde begrijpt wat de heer Voskuil bedoelt. Voorkomen moet worden dat het voornoemde gebeurt. Met elke gemeente, die plannen heeft. zal daarover in gesprek worden gegaan. Het zou mooi zijn als iedere gemeente zich voldoende bediend voelt. Het moeten wel projecten zijn die bijdragen aan de hoofddoelstelling van de motie.
Het verzoek met betrekking tot de woonabonnementen vindt de gedeputeerde lastig. Hij weet niet of het überhaupt mogelijk is op provinciaal niveau. Het is immers inkomenspolitiek, die dan moet worden bedreven. De gedeputeerde stelt voor om eerst te onderzoeken of het in het kader van privacy uitvoerbaar is. Dan kan daarna altijd nog het politieke draagvlak worden gezocht. Uiteindelijk is het de bedoeling dat de inwoners van de provincie Noord-Holland worden ontzorgd met betrekking tot de transitie van de bebouwde omgeving.
Inzake de vraag over een eventuele cultuurprijs verwijst de gedeputeerde naar de commissie die gaat over cultuur. Het thema cultuur behoort niet tot de doelstellingen van de motie.
Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt: het uitgangspunt van de motie is om de middelen te besteden om enerzijds de klap van de Coronacrisis te verzachten en anderzijds om aan te sluiten bij het doel waarvoor de provincie al ambities heeft, zoals de transitie van de bebouwde omgeving. Het college constateert dat vele mensen de kans lopen hun baan te verliezen, of al verloren hebben. Met elkaar moet een inspanning worden verricht en dat geldt voor alle categorieën in ‘de kaartenbakken’ van de gemeentelijke Sociale Diensten. Er moet worden bekeken wie kan worden omgeschoold. De categorie met een afstand tot de arbeidsmarkt hoort daarbij, maar de gedeputeerde zou vooral dicht bij de doelstellingen van de motie willen blijven. Zij die hun baan verliezen, kunnen met deze inspanningen snel worden her-opgeleid naar een andere baan.
In het kader van de klimaatadaptatie is het belangrijk om het urgentiegevoel te blijven uitdragen. Het klimaat is in toenemende mate aan het veranderen. De wereld krijgt steeds vaker te maken met extremen. De provincie zal zich daartegen moeten wapenen. Ze zal iets moeten doen met haar infrastructuur en de manier van bouwen. Het college doet een voorstel zodat gemeenten concreet geholpen kunnen worden met hun vraag. Een aantal projecten is reeds genoemd. De gedeputeerde zal de exacte besteding op schrift stellen, waarna dit overzicht aan de CDA-fractie en deze commissie zal worden toegezonden.
De eerste begrotingswijziging komt begin 2021.

Gedeputeerde **Stigter** licht toe waarom Provincie Noord-Holland niet meedoet aan het ontwikkelfonds voor energiecorporaties. De provincie had al een regeling voor energiecorporaties. Die regeling is gunstiger voor corporaties dan de regeling, zoals die nu in ontwikkeling is voor andere provincies. Noord-Holland spreekt over een subsidie, terwijl in de andere provincies wordt gesproken over een lening, die terugbetaald moet worden. Er zijn nog andere elementen die minder gunstig zijn voor de Noord-Hollandse energiecorporaties, dan de eigen regeling. Dat is de reden dat het college niet mee wil doen Dat signaal ontving het college ook van de energiecorporaties. Het idee van een ontwikkelfonds is wel interessant om mee te nemen in de verdere uitwerking van de financiële participatie rondom de energiecorporatie in brede zin.
Collega Loggen haalde de verhoging van de Europese ambities al aan. Het is afwachten of die er komt en wat dat betekent voor de Nederlandse ambitie. De heer Loggen heeft gelijk als hij voorstelt om daarop niet te wachten. Dit fonds is om de nood nu te ledigen. Dat staat los van het feit of de

doelstelling 50%, 75% of 100% zal zijn. Het is nu nodig dat de provincie zich gaat inzetten. Wachten zou juist contraproductief zijn.
De heer Voskuil maakte veel opmerkingen die betrokken zullen worden bij de verdere uitwerking van het maatregelenpakket. Het moet provincie dekkend zijn. Er moet een spreiding zijn over allerlei bevolkingsgroepen. Het lijkt de gedeputeerde niet de bedoeling dat inkomenspolitiek wordt bedreven. De suggestie om 'de gespikkelde woningen' en particuliere eigenaren mee te nemen, is nu precies het ontzorgdeel van particuliere eigenaren dat erin meegenomen is.
25.000 woningeigenaren treffen duurzame energiebesparende maatregelen. Er wordt een inschatting gemaakt van de CO2-reductie. Die inschatting maakt vervolgens onderdeel uit van de betreffende 25%. Op de vraag hoe dat pakket eruit ziet, antwoordt de gedeputeerde dat het een mengeling zal zijn van instrumenten die zich al bewezen hebben, of waarmee, in delen van de provincie, goede ervaringen zijn opgedaan, zoals met het Servicepunt Duurzame Energie. Er zullen ook nieuwe elementen aan het pakket worden toegevoegd, zoals het woonabonnement. Dit is een experiment in samenwerking met Provincie Utrecht. Op basis van de eerste ervaringen in de eerste tranche zal worden bekeken wat deze betekenen voor de tweede tranche.

Bij interruptie wijst de heer **Voskuil** (PvdA) erop dat hij niet sprak over inkomenspolitiek. De PvdA denkt aan verduurzamingspolitiek. Juist in de categorie van mensen met een eigen woning, maar met een smallere beurs, wordt het nemen van verduurzamingsstappen lastig. Daar vallen gaten. Juist daar zou de provincie verduurzaming toch mogelijk moeten maken? Dat is geen inkomenspolitiek, maar verduurzamingspolitiek. Als het college dat vanuit dit oogpunt wil meenemen dan hoeft dat niet ingewikkeld te zijn.

Gedeputeerde **Stigter** zegt dat het college verduurzamingspolitiek zal voorstaan, waarmee getracht wordt zoveel mogelijk bewonersgroepen in Noord-Holland te bedienen en zeker bewonersgroepen met woningen waar nog te verduurzamen valt en waar winst te behalen valt.

Tweede termijn:

Mevrouw **Kaper-Hartenberg** (CU) kreeg nog geen antwoord op haar vraag of er voor 2021 geld beschikbaar gesteld kan worden voor duurzaamheidsinitiatieven van burgercollectieven.

De heer **Van Gilse** (VVD) vraagt hoe kan worden geteld of 25.000 woningen 'verduurzaamd' zijn. Hoe wordt dat smart gemaakt? Wordt gekeken naar het aantal subsidieaanvragen?

De heer **Voskuil** (PvdA) geeft een korte reactie op de klimaatdoelstelling van 55%. Het is niet de bedoeling om te wachten totdat het doel is gerealiseerd. De provincie kan wel uitspreken dat ze die hogere ambitie zou willen hanteren.
In de reactie van de gedeputeerde betreffende mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zegt de snapt de heer Voskuil de urgentie voor mensen die nu, in Coronatijd, hun baan kwijtraken. Zij moeten zo snel mogelijk weer aan een nieuwe baan worden geholpen. Het is goed om de mogelijkheid voor technische beroepen daarvoor te genereren. Het zijn misschien juist de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die dubbel hard worden geraakt in deze tijd. De provincie moet hen niet uit beeld verliezen. Inzetten op 'van werk naar werk' is erg belangrijk, maar de mensen meekrijgen die al enige tijd geen betaald werk hebben is ook zeer belangrijk. De PvdA stelt voor hen ook onderdeel van het pakket te maken, zonder dat het vertragend hoeft te werken.

Gedeputeerde **Loggen** denkt dat de heer Voskuil en hij volstrekt niet van mening verschillen als het gaat over de arbeidsmarkt. Beide benadrukken dat het voor het hele scala is, dus voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt maar ook voor hen die baan verliezen door Corona. Beide categorieën moeten op een goede wijze naar nieuw werk toe geleid worden.
Het antwoord op de vraag van de CU volgt schriftelijk.

Gedeputeerde **Stigter** zegt dat de provincie zicht heeft op de betreffende 25.000 woningen via Servicepunt Duurzame Energie.
Er is een landelijke regeling in ontwikkeling voor energiecorporaties. Het klopt dat Provincie Noord-Holland daaraan niet meedoet, omdat ze een eigen regeling heeft, die positiever uitpakt voor energiecorporaties.

De **voorzitter** meldt dat een uittreksel van het verslag van dit agendapunt wordt toegevoegd aan de vergaderstukken voor de Provinciale Statenvergadering op 9 november 2020. De besluitvorming over de begroting 2021 vindt plaats in de voornoemde Statenvergadering.

Commissievergadering M&B 26-10-200

Deelverslag van het commissieverslag t.b.v. de begrotingsbehandeling in PS van 9 november a.s.

5.a Voordracht begroting 2021
5a.1. Brief GS aan PS inzake Memorie van antwoord begroting 2021
5a.2. Audit: Brief GS aan PS inzake Auditopvolging peildatum 1 september 2020
5a.3. Financiën/reserves: Brief GS aan PS inzake bestedingsplannen bestemmingsreserves

De heer **Gringhuis** (GL) bedankt voor de beantwoording van de technische vragen. De begroting is door onzekerheid omgeven door de Coronacrisis. Dit geldt nog extra voor het openbaar vervoer. De partijen die het openbaar vervoer faciliteren, staan voor grote uitdagingen. Voor de buurtbus is een praktische oplossing gevonden. Een verschraling in het OV dreigt. GL vindt het goed om te zien dt in de begroting staat opgenomen dat de provincie de gevolgen van de coronacrisis voor het OV zo goed mogelijk wil gaan opvangen. Het aantal reizigers is als gevolg van de tweede golf nog verder gedaald. Kan de gedeputeerde een inschatting geven of de tweede golf leidt tot extra kosten voor OV? Lukt het dit college om voor het kerstreces met een actuele notitie te komen over de coronacrisis en OV concessies? GL heeft nog een vervolgvraag naar aanleiding van een technische vraag over het Zuidasdok. Mogelijk wordt een beroep gedaan op de provincie voor een extra bijdrage. Gaat dit niet ten koste van andere OV-projecten?

Mevrouw **Van Geffen** (VVD) spreekt dank uit voor de goede beantwoording van technische vragen.
In het kader van de Modal Shift van het goederenvervoer; vervoer over de weg naar het water. De indruk ontstaat dat echte stappen nu worden uitgesteld omdat kennis te fragmentarisch is en een totaalbeeld ontbreekt. Klopt dit? Is het onderwerp haalbaar op de wijze zoals het nu in het beleid en begroting is ondergebracht? De VVD heeft er na de eerdere toelichting van de gedeputeerde alle vertrouwen in dat de regio Alkmaar de volle aandacht heeft van het college.
Twee verkeerstunnels zijn ondergebracht in de Verkeerscentrale (pagina 72). De laatste tijd zijn er veel klachten over storingen in de Coentunnel en Velsertunnel en het spoorviaduct N242. Hoe gaat het met de Waterwolf- en Adbijtunnel wat storingen betreft?

De heer **Dessing** (FvD) spreekt van een helder leesbare begroting. De bedragen zijn goed herleidbaar. Over het Programma Gezonde leefomgeving heeft de heer Dessing een wat technische vraag. Op pagina 22 wordt gesproken over leefbaarheidsmaatregelen rond de N203 Krommenie. Deze gaan ten koste van het budget Mobiliteit. Waar komt dit terug in de begroting? Voor welke periode is het genoemde bedrag van 11 miljoen euro? Klopt het dat dit bedrag niet in de Omgevingsverordening staat, omdat het om een vrijwillig programma gaat? Zijn de leefbaarheidsmaatregelen gekoppeld aan het Investeringsbudget A8/A9? Waarvoor wordt het bedrag van 11 miljoen euro gebruikt?
FvD is, zoals gezegd, geen voorstander van CO2-reductie doelstellingen. Waar zijn de kosten daarvan terug te vinden?

De heer **Steeman** (D66) sluit zich aan bij alle complimenten over het leesbare stuk. Ook D66 maakt zich zorgen over de coronacrisis en de korte en lange termijn gevolgen daarvan op de begroting. Een aantal veranderingen is blijvend: een betere verdeling tussen kantoor- en thuiswerk, waardoor mobiliteitsbewegingen beperkt blijven, meer lokale keten van producten en voedsel, dus ook minder mobiliteitsbewegingen. Dat biedt voordeel voor de doorstroming maar ook voor uitstoot, overlast en duurzaamheid. Wat niet blijvend is, wat D66 betreft, is het beperkte gebruik van het OV. Mocht er

een vaccin komen dan zou men niet voor de veilige optie moeten kiezen, waardoor er meer auto's de weg op gaan. Hoe kan de provincie ervoor zorgen dat het OV een beter, of op zijn minst gelijkwaardig alternatief blijft voor het autoverkeer?
Corona heeft ook effect op de begroting van andere overheden, zoals gemeenten. De cofinanciering van infraprojecten komt daarmee onder druk te staan. Hoe kan ervoor worden gezorgd dat ambities in de mobiliteitsportefeuille overeind blijven als er geen sprake van cofinanciering kan zijn?

Mevrouw **Kuiper** (CDA) is content met de heldere opzet en een goed inzicht. Voor het CDA is het ook belangrijk dat er straks aandacht is voor de mobiliteitsbehoefte na corona. Het is een goede zaak dat in de begroting staat vermeld dat ook wordt gekeken naar de financiële problemen van de aanbieders van OV. Het is belangrijk om een goed functionerend OV-systeem te houden. De gedeputeerde wordt bedankt voor het overzicht Bestemmingsreserves. Het geeft zowel financieel als inhoudelijk een goed beeld.

De heer **Hollebeek** (PvdD) bedankt voor de uitstekende beantwoording van technische vragen. Bereikbaarheid en infrastructuur zijn onderdeel van de Visie Noordzeekanaalgebied. Uit de beantwoording blijkt dat op dit moment niet te zeggen is of de ontlasting van Krommenie en Assendelft aan de orde zal komen in deze visie. Waarom valt daarover niets te zeggen en wanneer is dat wel het geval?

De heer **Deen** (PVV) sluit zich aan bij de woorden van dank voor de beantwoording van technische vragen. Naar aanleiding van technische vraag 71 inzake zonnewegdekken heeft de PVV nog een vervolgvraag. In de beantwoording staat dat er momenteel geen nieuwe plannen in de maak zijn die in de nabije toekomst resulteren in fietspaden met een zonnewegdek. In de laatste alinea van het antwoord wordt gesteld dat het project Zon op infra, in samenwerking met de provincies Brabant en Zuid-Holland gaat leiden tot drie zonnefietspaden waarvan er één in Noord-Holland ligt. Op welke termijn wordt dit fietspad verwacht en wat zijn de kosten voor de provincie?

De heer **Hoogervorst** (SP) zegt dat de SP tevreden is met de vorm waarin de begroting gegoten is. Dank is er voor de vele antwoorden op de vele technische vragen. De politieke benadering van de begroting stelt de SP uit tot de Provinciale Statenvergadering van 9 november.

De heer **Klein** (CU) heeft een vraag over de extra kosten van de ambitie om de infrastructuur duurzaam en circulair te laten zijn. In de NIKG wordt gesteld dat 2,5 miljoen euro wordt vrijgespeeld voor de eerste begrotingswijziging. Is dat voldoende voor de ambities of moeten daarin nog keuzes worden gemaakt? De CU sluit aan bij de vraag van D66 over cofinanciering.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) merkt op dat de PvdA ook zorgen heeft over het tekort bij het OV en die er nog gaan komen. Hoe kan de provincie ervoor zorgen dat de bereikbaarheid, zeker in landelijk gebied, overeind blijft en dat mensen nog steeds van A naar B kunnen komen. Wat zijn gevolgen op de andere beleidsterreinen? De vraag is wat het effect van deze coronacrisis is op de lange termijn en hoe de provincie duurzaam kan doorpakken op haar ambities.
Op pagina 3 van de voordracht ontbreekt bij punt 4 de letter 'i'.

Gedeputeerde **Olthof** zal alle complimenten overbrengen, ook aan mevrouw Pels, als portefeuillehouder Financiën. Zij is bestuurlijk verantwoordelijk voor de begroting.

Alle provincies zijn in overleg met het Rijk en vervoersregio's over de maatregelen 2021 en mogelijke voortzetting van middelen, die in 2020 zijn afgesproken. Daarin zal de provincie minimaal haar eigen (gereserveerde) bijdrage blijven leveren aan het openbaar vervoer. Afhankelijk van de definitieve regeling van het Rijk kijkt het college welke maatregelen zullen worden getroffen. Tot het uiterste wordt geprobeerd de bereikbaarheid zo goed mogelijk te houden. Als er wat in dienstregelen moet worden gedaan dan valt te denken aan minder diensten per uur. Het landelijk gebied zal zoveel mogelijk worden ontzien.
Ook het college maakt zich zorgen over Corona. Onduidelijk is wat de lange termijneffecten zullen zijn en de gevolgen voor het OV. Voor de korte termijn moeten maatregelen worden getroffen. De lijn is nog steeds dat ook voor de lange termijn zal worden blijven ingezet op meer en beter gebruik van openbaar vervoer. Als er weer licht aan het einde van de tunnel is, dan zal het openbaar vervoer weer worden opgeschaald. Daarover vindt overleg met de vervoerders plaats. Dit betekent niet dat men de ogen kan sluiten voor de effecten. Op dit moment leidt het tot meer gebruik van de auto en fiets. Dat laatste biedt kansen. Met gemeente Amsterdam, VRA en vele ondernemers is een intentieovereenkomst getekend om mensen proberen te verleiden om meer en langer thuis te werken. Provinciale Staten zullen regelmatig worden geïnformeerd over de effecten van Corona.
De provincie heeft 75 miljoen euro gereserveerd voor een bijdrage aan het OV-deel van de Zuidasdok. Op dit moment zijn er flinke tekorten. Er vindt een studie plaats. De provincie stelt zich op het standpunt dat haar bijdrage lump sum niet gekoppeld is aan een percentage van het totaal. Als de vraag komt dan zal het college die beoordelen. Het kan niet zijn dat andere ambitieuze projecten daardoor nu zouden vervallen. Met elkaar zal een afweging moeten worden gemaakt.
Over de Modal Shift van weg naar water geeft de gedeputeerde een stand van zaken. In het coalitieakkoord en breed worden kansen gezien in het stimuleren van goederenvervoer over water. Daarin is de afgelopen jaren al veel geïnvesteerd door de provincie. Voordat de provincie in 'Van weg naar water' gaat investeren moet duidelijk zijn dat kansen kunnen worden benut. Als men van A naar B gaat is de vraag welke modaliteit men gebruikt. Hoe ziet het traject eruit nadat een schip binnenkomt? Wordt een container op het Noordzeekanaal overgeladen op een binnenvaartschip? Dat proces zal worden onderzocht. Op basis daarvan zou een Investeringsagenda kunnen worden gemaakt. Het gaat niet alleen over geld. Er zit ook een belangrijke ruimtelijke component in. Eerst moet er een goed beeld zijn van de ketenreis van producten om vervolgens een Investeringsagenda te maken.
Over stremming in verkeerstunnels zegt de gedeputeerde dat hij zich niet herkent in de vele klachten. Aan de tunnels worden eisen gesteld. Er zijn niet of nauwelijks stremmingen in de tunnels als het gaat over vrachtverkeer.
Het bedrag van 11 miljoen euro voor leefbaarheid is niet gekoppeld aan de A8/A9. De overlast rond N203 is groot. Voor deze coalitieperiode is een bedrag van 11 miljoen euro beschikbaar gesteld. Op dit moment vindt een digitale rondvraag plaats. Maatregelen worden geïnventariseerd. Tot afgelopen donderdag kon men reageren. Vervolgens zal worden bekeken welke maatregelen kunnen worden geïmplementeerd om de leefbaarheid in en om de N203 te verbeteren. Het zit om die reden niet in de Omgevingsverordening. Het zijn korte termijn maatregelen om de overlast te beperken, die in deze coalitieperiode worden getroffen. De komende maanden zal de Investeringsagenda duidelijk worden, een en ander in overleg en met input van bewoners.
Er moet zeker worden opgepast met uitingen vanuit het openbaar vervoer om geen gebruik te maken van openbaar vervoer om het gebruik ervan terug te dringen. Mensen worden dan het openbaar vervoer uitgejaagd. Om ze vervolgens weer terug te krijgen, kan een uitdaging worden. Daar waar het kan zou men gebruik moeten blijven maken van het openbaar vervoer.

Jeugdzorg en Corona brengen problemen met zich mee voor de financiën van gemeenten. Het college heeft zeker oog voor de betekenis hiervan voor cofinanciering. Gekeken wordt om subsidieregelingen aantrekkelijk en interessant te maken voor gemeenten.

Bij interruptie vraagt heer **Dessing** (FvD) waar het bedrag van 11 miljoen euro kan worden teruggevonden in de begroting. Is het bedrag van 2020 of voor de gehele coalitieperiode?

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat het bedrag voor deze coalitieperiode is. De maatregelen zijn voor een langere periode. Op de vraag waar het bedrag in de begroting staat volgt nog een antwoord.

Bij het inrichten van subsidieregelingen zal worden gekeken hoe gemeenten tegemoet kunnen worden gekomen. Te denken valt aan de mogelijkheid om te stapelen. De provincie is bereid om mee te denken met gemeenten. De ambities voor gemeenten staan nog steeds overeind. De financiële middelen zijn nog steeds beschikbaar.
Op dit moment wordt er niet naar een alternatief of een ander scenario voor de A8/A9 wordt gekeken. Een alternatief komt pas aan de orde als een besluit wordt genomen over de A8/A9
Dit jaar zal de aanbesteding voor Zon op infra worden gedaan. De projectkosten worden geraamd op 1,6 miljoen euro totaal.

Bij interruptie vraagt de heer **Klein** (CU) om een beeld waarvoor wordt gekozen. Wat doet de provincie wel of niet met het bedrag van 2,5 miljoen euro voor duurzaamheidsambities.

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat die keuze op dit moment nog niet gemaakt hoeft te worden. Het gaat om 2,5 miljoen euro per jaar. In de loop van de tijd zullen duurzaamheidspunten regulier in het normale beheer terechtkomen. Bijvoorbeeld. In het Programma van Eisen voor de Cruquiusbrug gaat het over circulariteit en duurzaamheid. Op dat moment wordt het in de scope en aanbesteding opgenomen. Het bedrag van 2,5 miljoen euro heeft betrekking op extra maatregelen die bij beheer en klein onderhoud worden gevraagd. Het is geen keuzepakket.

Van de tweede termijn wordt geen gebruik gemaakt.

De **voorzitter** rondt de behandeling van dit agendapunt af. De voordracht zal als bespreekpunt worden doorgeleid naar Provinciale Staten. Een uittreksel van het verslag van dit deel van de vergadering wordt toegevoegd aan de vergaderstukken voor Provinciale Staten van 9 november 2020.

Uittreksel conceptverslag begroting 2021 commissie EFB 26-10-2020

4.b. Voordracht begroting 2021 en Memorie van Antwoord

Dhr. **Heijnen** (CDA) heeft geen opmerkingen over de begroting 2021. Het CDA zal in de politieke beschouwingen op de begroting in de PS-vergadering nader ingaan op de inhoudelijke beoordeling en wellicht moties en amendementen indienen.

Mw. **Kapitein** (D66) begrijpt dat het niet te vermijden is dat de eerste begrotingswijziging in 2021 grote impact zal hebben, mede vanwege de verwerking van motie 42. Het overzicht van de bestedingsplannen van de bestemmingsreserves wordt zeer gewaardeerd. Men kijkt uit naar de agenda bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie en men verwacht meer online activiteiten, want in coronatijden leert men dat online wel veel mogelijk is. Daarom wordt de participatieambassadeur veel succes gewenst volgend jaar. Het stoort dat niet alle informatie over verbonden partijen even zorgvuldig wordt weergegeven, bij de jaarrekening is hierover gesproken. In deze begroting ontbrak het deelnemersbelang van de provincie bij diverse verbonden partijen. Graag meer aandacht hiervoor. Het is positief dat de provincie bedrijven ondersteunt bij de internationalisering en dat er steeds meer data gedreven gewerkt wordt. Blijft er genoeg geld over voor onderwaterarcheologie na het conserveren van de jurk, enerzijds vanwege de educatieve functie en anderzijds voor het aantrekken van hoogwaardig toerisme? Hoe zit het met het budget voor de conservering van vindplaatsen en historische scheepswrakken? Dit is niet terug te vinden in de tekst voor 2021. Hoeveel geld is voor dit programma beschikbaar? De voordracht wordt ondersteund.

Dhr. **Zaal** (GL) is blij met deze prima begroting en met het bieden van meer transparantie over de benutting van doelreserves. Hierdoor krijgen PS meer zicht op de aanwending en uitputting van de reserves. Het is goed om voor de begroting 2022 de concrete operationele doelen te herijken, want soms zijn deze nietszeggend, bijvoorbeeld wanneer het aantal bijeenkomsten wordt vermeld in plaats van dat wordt ingegaan op de effectiviteit. Soms passen de doelen niet meer bij de huidige agenda. Wat gebeurt er met de opcenten gezien de coronacrisis en wat gaat het Rijk besluiten over het Provinciefonds? Hanteren GS scenario's om deze onzekerheden tegemoet te treden?

Dhr. **Hartog** (VVD) constateert dat de begroting structureel en meerjarig in evenwicht is, maar welke gevolgen heeft de uitvoering van motie 42 hierop? Kan de gedeputeerde hierop reflecteren? Kwantificering van risico's/simulaties: in 50% van de gevallen is het risico 7,9 miljoen euro of minder terwijl in 99% van de simulaties het risico 25 miljoen euro of minder is. Hoe kijken GS naar het feit dat naarmate er meer simulaties worden gedaan, er een hoger risico ontstaat? Goed dat er meer inzicht komt in de verbonden partijen. De besteding van de bestemmingsreserves/vraag 210 HIRB: zijn er bijzonderheden te verwachten of gaat men het redden met de beschikbare middelen? Vraag 209, bijeenkomsten verduurzaming van de monumenten: wat wordt verstaan onder de hybride vorm waarvoor gekozen zal worden? De voordracht wordt ondersteund.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) is tevreden met de vorm van de begroting en de steeds betere weergave van de financiële situatie van de provincie, mede dankzij de bijdrage van PS over de jaren heen. Kan de gedeputeerde reflecteren op de eerder vastgestelde cijfers in de begroting in relatie tot de huidige coronacrisis? De SP is verbaasd over de kredietverhoging afslag A9 Heiloo, want het krediet is al een aantal keren verhoogd en hierdoor worden de financiële problemen van gemeenten nog groter. Hoe kan dit gerijmd worden met de kritieke financiële situatie van gemeenten zoals weergegeven in de

brief van GS? Het provinciale vermogen daalt langzaam, zijn GS al bezig met een zorgvuldige voorbereiding en hoe worden PS hierin betrokken?

Dhr. **Zoon** (PvdD) sluit zich aan bij het CDA.

Dhr. **Dekker** (FvD) is tevreden met de begroting en dankt met name voor het overzicht van de bestedingsplannen van de bestemmingsreserves. Verzocht wordt om een meer expliciete analyse van de onderuitputting van het afgelopen jaar voor te leggen evenals welke aanpak wordt gehanteerd om dit probleem de komende jaren te verminderen. Hoe worden revolverende fondsen in de risicoparagraaf meegenomen?

Dhr. **Carton** (PvdA) is blij met de huidige vorm van de begroting en is tevreden over de inhoud. Op de beleidsindicatoren wordt op een later moment teruggekomen in de commissie. Een doorkijk naar de binnenkort te verwachten begrotingswijzigingen wordt ondersteund, evenals de door corona te verwachten aanvullende begrotingswijzigingen in 2021. Een half miljoen studenten heeft door corona problemen met het afronden van de studie en er is een groot tekort aan stageplekken voor hbo-studenten. Zijn hier in de provincie extra stappen voor nodig en wat is de rol van de werkambassadeur hierbij? Deze studenten zijn hard nodig in de techniek.

Dhr. **Klein** (CU) is blij dat voor 2021 een positief begrotingsresultaat – zelfs inclusief de verwerking van motie 41 – wordt verwacht. Deze kabinetsperiode wordt de uitkering voor het Provinciefonds bevroren, maar na de verkiezingen in maart 2021 ontstaat er een risico voor zowel de Rijks- als provinciale begroting. Hoe kijken GS hiernaar? Het overzicht van de bestedingsplannen van reserves is een nuttig instrument voor PS.

Gedeputeerde **Pels** antwoordt als volgt. De onzekerheden rond corona en de effecten voor 2021 en de midden en lange termijn door verschuivingen in bepaalde sectoren en ontwikkelingen voor het provinciefonds en het voorkomen van onderuitputting – factoren die allemaal met elkaar samenhangen – noodzaken tot een nog strakkere sturing door GS. Als gevolg hiervan zullen nog meer wijzigingen in de begroting doorgevoerd moeten worden. Via het IPO is een strategiegroep gevormd om te spreken over de verdeling en de hoogte van het provinciefonds, evenals over de ontwikkelingen voor de opcenten. De gedeputeerde neemt deel aan deze strategiegroep en al eerder is toegezegd om PS te informeren zodra de scenario's meer uitgekristalliseerd zijn. Informatie verbonden partijen/deelnemersbelang: GS hebben reeds toegezegd dat het deelnemersbelang in de jaarstukken 2020 op juiste wijze zal worden verwerkt. Daarom is al eerder afgesproken om nog vaker met PS te overleggen. De middelen in het coalitieakkoord voor onderwaterarcheologie komen aan de orde in het BOB-model voor cultuur maar blijven hiervoor wel beschikbaar. Indicatoren en doelen: er is een eerste slag geslagen door het laten vervallen van een aantal minder belangrijke indicatoren. GS komen met een aanvullend voorstel ter bespreking met PS. De middelen voor motie 42 worden verwerkt bij de eerste begrotingswijziging 2021. Aan de uitgavenkant zullen ter dekking extra middelen worden opgevoerd. Het betreft hier echt een midden tot lange termijn verhaal. Deze middelen die nu worden geïnvesteerd, zullen op een later moment weer terug moeten vloeien zodat de reserves meerjarig in stand blijven om de vastgestelde doelen van deze reserves te realiseren. In 2021 wordt niet een groot gat verwacht dat gedicht moet worden, het gaat juist om het op de lange termijn realiseren van de gestelde doelen. Er wordt schriftelijk gereageerd op de vraag over de risicoparagraaf en hoe de verschillende modellen tot stand komen en gewogen worden. Hybride bijeenkomsten bestaan uit sprekers op locatie en via digitale deelname. Het wegen van revolverende

fondsen in de risicoparagraaf: van elk fonds wordt een risico-inschatting uitgevoerd en meegenomen in de algemene risicoanalyse.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat de gemeenteraden bepalen hoe de gemeentelijke middelen worden besteed. De provincie constateert enkel of gemeenten een sluitende begroting presenteren.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) constateert dat veel gemeenten het financieel heel moeilijk hebben, daarom is het onbegrijpelijk dat er geen signaal wordt gegeven aan gemeenten – bijvoorbeeld aan de gemeente Heiloo – om op te passen voor de financiële situatie vanwege het opzij moeten zetten van veel geld voor een project zoals de afslag A9 Heiloo. Kunnen GS een signaal afgeven dat dit onverantwoord is?

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat de provincie zich niet bemoeit met de besteding van de gemeentelijke middelen, dat is aan de gemeenteraad, tenzij er geen sluitende begroting kan worden opgesteld. HIRB onderuitputting: in 2020 was de HIRB een groot succes en de regeling wordt volgend jaar opnieuw opengesteld. De resultaten moet men afwachten. De provincie is in gesprek met het bedrijfsleven en het onderwijs om voldoende stageplaatsen te creëren zodat de aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs in stand blijft. De provincie kan niet zelf stageplaatsen creëren.

Tweede termijn

Mw. **Kapitein** (D66) vraagt of het inderdaad zo is dat de provincie actief blijft in het Rijksprogramma onderwaterarcheologie en bij het redden van historische scheepswrakken. Zijn de gelden voor de jurk extra of maken deze onderdeel uit van het budget van 1,2 miljoen euro en resteert dan slechts 200.000 euro?

Gedeputeerde **Pels** meldt dat het Rijk haar rol oppakt bij de borging van historische scheepswrakken. De provincie is betrokken wanneer een wrak naar de oppervlakte komt en bij het conserveren hiervan. Binnen het budget onderwaterarcheologie zijn voldoende middelen beschikbaar voor deze rol in 2021. Voor de jurk waren de middelen reeds gereserveerd in de vorige periode met een extra bijdrage uit het budget onderwaterarcheologie . In de brief staat beschreven hoe de bijdrage specifiek is opgebouwd.

De **voorzitter** meldt dat het verslag van de discussie in de commissie wordt toegevoegd aan de stukken voor de agenda van PS van 9 november a.s.

Uittreksel concept-verslag commissie RWK 19-10-2020 t.b.v. Begroting 2021

4a. Alle commissies: Begroting 2021 en voordracht

Mevrouw **Gielen** (GL) is blij dat het Duurzaamheidsfonds naar aanleiding van motie 42 is ingesteld. Het is mooi dat de provincie invulling kan geven aan de omgang met de economische gevolgen. GL is benieuwd naar de plannen omtrent de uitwerking van het Duurzaamheidfonds. Wanneer kunnen Provinciale Staten meer informatie verwachten? Wanneer verwachten Gedeputeerde Staten over te tot besteding?

Mevrouw **Kaper-Hartenberg** (CU) bedankt voor de begroting 2021. Het is een goed leesbaar stuk.
In de Omgevingsvisie is de ambitie geformuleerd om zo snel mogelijk aan de WHO advieswaarden voor luchtkwaliteit te voldoen. Dit is uitgewerkt in het Programma Gezonde Leefomgeving. Daarnaast werken het Rijk, meerdere provincies en gemeenten aan het uitvoeren van het Schone Lucht Akkoord, dat in januari 2020 is ondertekend. Speciale aandacht is er voor de problematiek rond zeer zorgwekkende stoffen en de verbetering van de luchtkwaliteit. Het verbaast de ChristenUnie dat de post is gehalveerd ten opzichte van 2020 (zie paragraaf 2.2.1.). Kan de gedeputeerde deze halvering toelichten? Iets soortgelijks merkte de fractie op bij de post Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Na de uitspraak van de Raad van State over het programma Aanpak Stikstof heeft de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord meer aanvragen voor vergunningen en verzoeken om handhaving. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied heeft structureel te maken met extra inzet op complexe dossiers, zoals Harsco Metals en Tata Steel. Deze omgevingsdienst ziet een structurele toename van het aantal juridische procedures en de vraag naar milieu specialistisch advies. In de budgettabel op pagina 32 (paragraaf 2.1.5.) staat een budgetverlaging voor 2021. Kan de gedeputeerde deze verlaging toelichten?
De CU-fractie maakt zich al langere tijd zorgen over de waterkwaliteit in de provincie. De waterkwaliteit van de waterschappen Hollands Noorderkwartier, Rijnland en Amstel Gooi en Vecht is matig, ontoereikend en slecht per peildatum 2018 (Zie tabel 3.2.2.) De beoordeling vindt plaats op basis van het One-out, All-out principe. Indien een waterkwaliteitselement niet aan de eisen voldoet wordt de toestand van het waterlichaam niet als goed beoordeeld. De provincie is verantwoordelijk voor schoon en voldoende oppervlaktewater en om de kwaliteit te bevorderen. In 2020 was hiervoor meer begroot dan nu in 2021. Vanwaar deze vermindering? Hoe denken Gedeputeerde Staten de waterkwaliteit spoedig te verbeteren met minder financiële middelen?
Met het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties hun woningen te verduurzamen. Een van de activiteiten is het ontwikkelen en uitvoeren van duurzaamheidsinitiatieven van burgercollectieven. Mogelijk is het beschikbare budget (pagina 34) in 2020 volledig besteed. Blijkbaar voorziet dit in een grote behoefte. Kan de provincie ook voor 2021 geld beschikbaar stellen?
De Rijksoverheid werkt met de provincies Drenthe, Friesland, Utrecht, Limburg en Zuid-Holland aan een Ontwikkelfonds voor Energiecorporaties. Met dit fonds wordt een deel van de aanloopkosten voor coöperatieve, lokale duurzame energieprojecten voorgefinancierd. Energie Samen, de landelijke koepel- en belangenvereniging hoopt dan andere provincies aanhaken. Is Provincie Noord-Holland bewust niet aangehaakt? Zo ja, wat is de reden? Denkt de gedeputeerde dat dit fonds een bijdrage kan leveren aan de energietransitie in Noord-Holland? Wil de gedeputeerde verkennen of het zinvol is om bij dit fonds aan te sluiten?

De **voorzitter** merkt op dat een aantal vragen in de commissie NLG thuishoren. De betreffende antwoorden zullen vanuit die commissie komen.

De heer **Voskuil** (PvdA) sluit zich aan bij de positieve woorden van GroenLinks over het realiseren van motie 42. Hiermee wordt gekomen tot een raamwerk voor de uitvoering. De drie besproken doelgebieden vindt de PvdA stuk voor stuk belangrijk.
De PvdA wil graag nog een paar punten meegeven voor de verdere uitwerking. Zowel in Europa als in Den Haag wordt gesproken over het verhogen van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord naar 55%. Zou het niet een goed idee zijn als Provincie Noord-Holland die verhoogde ambitie meeneemt? Het risico is dat dergelijke regeling vooral landen waar de organisatiekracht het hoogst is. Hoe denken Gedeputeerde Staten in de uitwerking te borgen dat voor de hele provincie in dezen 'wat te halen valt'? Dat geldt ook voor particuliere woningeigenaren. De één is beter in staat om een regeling te vinden en zich erop te beroepen, terwijl de ander dat lastig vindt. Het is wenselijk dat juist mensen met een smalle beurs een beroep kunnen doen op bijvoorbeeld woning-abonnementen. Is het mogelijk om een soort inkomenstoets te doen bij woningabonnement?
De PvdA vraagt aandacht voor mensen in de zogenaamde 'gespikkelde wijken. Particulieren kochten corporatiebezit. Deze particuliere woningen liggen vaak middenin in een blok van corporatiewoningen. Dat maakt het voor de corporatie lastig om een woningblok te verduurzamen. Voor de woningeigenaren is ook niet eenvoudig om zelf die slag te maken. Met de woningabonnementen kan dat probleem worden getackeld. Particuliere woningeigenaren kunnen dan meeliften met de verduurzamingsinspanning van de corporatie. Kunnen Gedeputeerde Staten hieraan aandacht besteden in de uitwerking?
De culturele sector is hard geraakt door de Coronacrisis. De PvdA is blij met de voorgestelde initiatieven om juist deze sector te ondersteunen. De PvdA wil zoeken naar een positief middel om deze sector een hart onder de riem te steken. De fractie denkt daarbij aan het instellen van een provinciale cultuurprijs. Hiermee geeft de provincie een signaal af dat zij cultuur belangrijk vindt. Hoe kijken deze commissie en Gedeputeerde Staten aan tegen een dergelijke cultuurprijs?
De PvdA wordt altijd enthousiast van impulsen voor verbetering van de arbeidsmarkt en zeker waar dat techniek betreft. Aan technische mensen is een groot tekort. De PvdA mist nadrukkelijk aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en starters. De PvdA ziet die aandacht graag terug in dit raamwerk. Juist die mensen worden in een coronacrisis met een teruglopende arbeidsmarkt extra hard geraakt.

Bij interruptie vraagt de heer **Vink** (D66) of de heer Voskuil, wanneer hij zegt dat subsidies moeilijk vindbaar zijn, daarmee suggereert dat dit alleen voor een aantal groepen het geval is. Kan de heer Voskuil dat nader toelichten?
Over het idee voor een cultuurprijs merkt de heer Vink op dat D66 er altijd is voor cultuur. D66 vindt cultuurprijzen mooi, maar de vraag is hoe dat nu past het bij de noden die er in deze tijd zijn.

De heer **Voskuil** (PvdA) heeft niet gezegd dat subsidies moeilijk te vinden zijn. Hij zei dat sommigen beter zijn in het benutten van regelingen dan anderen. Zijn vraag aan het college was hoe kan worden voorkomen dat zij die de grootste organisatiekracht hebben, er het meest van profiteren. Net als D66 draagt de PvdA de cultuur sector een warm hart toe. De bedoelde cultuurprijs moet niet worden beschouwd als een algemene oplossing. Juist in deze moeilijke tijd is het goed om een positief element in te zetten, als een hart onder de riem, een schouderklopje. Het gaat om iets waarmee waardering voor cultuur in de breedte kan worden uitgesproken.

De **voorzitter** meldt dat een deel van de vragen van de heer Voskuil in de commissie EFB thuishoort. De antwoorden op die vragen volgen vanuit de commissie EFB.

De heer **Hollebeek** (PvdD) onderschrijft het meeste van wat de heer Voskuil van de PvdA zojuist heeft ingebracht. Bij het Actieprogramma Klimaat komt de heer Hollebeek nog terug op 55% doelstellingen. Hij bedankt de ambtenaren en het college van Gedeputeerde Staten voor de zeer uitgebreide beantwoording van technische vragen van de PvdD. De fractie kan daarmee goed uit de voeten.

De heer **Wijmenga** (CDA) heeft een zorgpunt. Op pagina 42 van de begroting wordt gesproken over klimaatadaptatie. De tekst bouwt voort op de notitie Klimaatadaptie Noord-Holland die op 25 februari 2020 is vastgesteld. De projecten voor klimaatadaptatie zijn vaak technisch van aard. Uit de begroting blijkt dat er veel projecten mee samenhangen. De zorg betreft de doelmatigheid van dat soort projecten. De komende jaren wordt 5 miljoen euro voor klimaat adaptatie ingezet. De middelen gaan naar kennisontwikkeling, communicatie en als subsidie naar gemeenten. Dit komt op de heer Wijmenga over alsof het heel versnipperd is. Kan de gedeputeerde de zorg van de heer Wijmenga wegnemen?

De heer **Van Gilse** (VVD) bedankt voor de beantwoording van technische vragen en de toegevoegde bestedingsplannen. Eén technische vraag (nr. 60) is onvoldoende beantwoord. De vraag gaat over de 25.000 particuliere woningeigenaren die verduurzamingsmaatregelen zouden moeten gaan nemen. Hoe kan dat worden gemeten? Heeft de provincie inzicht in energie labels? Hoe kunnen de CO2 effecten worden beoordeeld?
Motie 42 Economisch herstel duurzaamheidsfonds is een mooie motie. De VVD is er blij mee. Hoe verhoudt de motie zich tot paragraaf 2.2.3. (Verduurzaming van de particuliere woningvoorraad). Gaat de provincie meer van hetzelfde doen, of andere actie ondernemen? Waar denkt het college aan? Het is goed om te starten in tranches. Het is van belang dat snel van start wordt gegaan, want het is een acuut probleem. Wanneer kan een begrotingswijziging hiervan worden verwacht?

Gedeputeerde **Loggen** probeert ook de beantwoording van vragen, bedoeld voor de commissie NLG, mee te nemen. Als dat onvoldoende mocht zijn, dan volgt een schriftelijke beantwoording.
Betreffende motie 42 verwijst de gedeputeerde naar agendapunt 4, A3. Aan de commissie is een brief gestuurd. Gedeputeerde Staten zetten daarin uiteen hoe ze in de eerste tranche de middelen denken te besteden en hoe de verdeling is tussen een directe uitgifte middels subsidies, dan wel vanuit een revolverend karakter. In de brief staan ook de categorieën waaraan het college denkt bij de eerste tranche.
In de commissie NLG is vandaag uitvoerig stil gestaan bij de Kaderrichtlijn Water. Tevens werd een presentatie verzorgd. Gedeputeerde Staten verwachten met de besteding voor het komend jaar hun taken goed te kunnen uitvoeren. De taken worden in samenwerking met de Waterschappen en gemeenten opgepakt. Voor het komend jaar ligt er een mooi pakket. Mocht het budget onverlet onvoldoende toereikend zijn, dan komt het college terug naar Provinciale Staten met een begrotingswijziging. De verwachting is dat dit niet nodig zal zijn.
Op de vraag over motie 42 in relatie tot de verhoogde ambitie vanuit Europa zegt de gedeputeerde dat het college niet refereerde aan het klimaatdoel. De discussie in Europa zou de gedeputeerde niet willen koppelen aan de ambitie van deze provincie. Provincie Noord-Holland moet binnen de bebouwde omgeving de versnelling zo snel mogelijk op gang brengen. Iedere inspanning die daarop

wordt gepleegd en die slaagt, draagt bij aan het verlagen van uitstoot en het verhogen van de ambitie. Het gaat nu echt over de uitvoering door de provincie.
De PvdA vraagt om een rechtvaardige verdeling over de provincie en om het niet alleen te laten neerdalen bij gemeenten die eigenlijk al concrete plannen op de plank hebben liggen. De gedeputeerde begrijpt wat de heer Voskuil bedoelt. Voorkomen moet worden dat het voornoemde gebeurt. Met elke gemeente, die plannen heeft. zal daarover in gesprek worden gegaan. Het zou mooi zijn als iedere gemeente zich voldoende bediend voelt. Het moeten wel projecten zijn die bijdragen aan de hoofddoelstelling van de motie.
Het verzoek met betrekking tot de woonabonnementen vindt de gedeputeerde lastig. Hij weet niet of het überhaupt mogelijk is op provinciaal niveau. Het is immers inkomenspolitiek, die dan moet worden bedreven. De gedeputeerde stelt voor om eerst te onderzoeken of het in het kader van privacy uitvoerbaar is. Dan kan daarna altijd nog het politieke draagvlak worden gezocht. Uiteindelijk is het de bedoeling dat de inwoners van de provincie Noord-Holland worden ontzorgd met betrekking tot de transitie van de bebouwde omgeving.
Inzake de vraag over een eventuele cultuurprijs verwijst de gedeputeerde naar de commissie die gaat over cultuur. Het thema cultuur behoort niet tot de doelstellingen van de motie.
Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt: het uitgangspunt van de motie is om de middelen te besteden om enerzijds de klap van de Coronacrisis te verzachten en anderzijds om aan te sluiten bij het doel waarvoor de provincie al ambities heeft, zoals de transitie van de bebouwde omgeving. Het college constateert dat vele mensen de kans lopen hun baan te verliezen, of al verloren hebben. Met elkaar moet een inspanning worden verricht en dat geldt voor alle categorieën in ‘de kaartenbakken’ van de gemeentelijke Sociale Diensten. Er moet worden bekeken wie kan worden omgeschoold. De categorie met een afstand tot de arbeidsmarkt hoort daarbij, maar de gedeputeerde zou vooral dicht bij de doelstellingen van de motie willen blijven. Zij die hun baan verliezen, kunnen met deze inspanningen snel worden her-opgeleid naar een andere baan.
In het kader van de klimaatadaptatie is het belangrijk om het urgentiegevoel te blijven uitdragen. Het klimaat is in toenemende mate aan het veranderen. De wereld krijgt steeds vaker te maken met extremen. De provincie zal zich daartegen moeten wapenen. Ze zal iets moeten doen met haar infrastructuur en de manier van bouwen. Het college doet een voorstel zodat gemeenten concreet geholpen kunnen worden met hun vraag. Een aantal projecten is reeds genoemd. De gedeputeerde zal de exacte besteding op schrift stellen, waarna dit overzicht aan de CDA-fractie en deze commissie zal worden toegezonden.
De eerste begrotingswijziging komt begin 2021.

Gedeputeerde **Stigter** licht toe waarom Provincie Noord-Holland niet meedoet aan het ontwikkelfonds voor energiecorporaties. De provincie had al een regeling voor energiecorporaties. Die regeling is gunstiger voor corporaties dan de regeling, zoals die nu in ontwikkeling is voor andere provincies. Noord-Holland spreekt over een subsidie, terwijl in de andere provincies wordt gesproken over een lening, die terugbetaald moet worden. Er zijn nog andere elementen die minder gunstig zijn voor de Noord-Hollandse energiecorporaties, dan de eigen regeling. Dat is de reden dat het college niet mee wil doen Dat signaal ontving het college ook van de energiecorporaties. Het idee van een ontwikkelfonds is wel interessant om mee te nemen in de verdere uitwerking van de financiële participatie rondom de energiecorporatie in brede zin.
Collega Loggen haalde de verhoging van de Europese ambities al aan. Het is afwachten of die er komt en wat dat betekent voor de Nederlandse ambitie. De heer Loggen heeft gelijk als hij voorstelt om daarop niet te wachten. Dit fonds is om de nood nu te ledigen. Dat staat los van het feit of de

doelstelling 50%, 75% of 100% zal zijn. Het is nu nodig dat de provincie zich gaat inzetten. Wachten zou juist contraproductief zijn.
De heer Voskuil maakte veel opmerkingen die betrokken zullen worden bij de verdere uitwerking van het maatregelenpakket. Het moet provincie dekkend zijn. Er moet een spreiding zijn over allerlei bevolkingsgroepen. Het lijkt de gedeputeerde niet de bedoeling dat inkomenspolitiek wordt bedreven. De suggestie om 'de gespikkelde woningen' en particuliere eigenaren mee te nemen, is nu precies het ontzorgdeel van particuliere eigenaren dat erin meegenomen is.
25.000 woningeigenaren treffen duurzame energiebesparende maatregelen. Er wordt een inschatting gemaakt van de CO2-reductie. Die inschatting maakt vervolgens onderdeel uit van de betreffende 25%. Op de vraag hoe dat pakket eruit ziet, antwoordt de gedeputeerde dat het een mengeling zal zijn van instrumenten die zich al bewezen hebben, of waarmee, in delen van de provincie, goede ervaringen zijn opgedaan, zoals met het Servicepunt Duurzame Energie. Er zullen ook nieuwe elementen aan het pakket worden toegevoegd, zoals het woonabonnement. Dit is een experiment in samenwerking met Provincie Utrecht. Op basis van de eerste ervaringen in de eerste tranche zal worden bekeken wat deze betekenen voor de tweede tranche.

Bij interruptie wijst de heer **Voskuil** (PvdA) erop dat hij niet sprak over inkomenspolitiek. De PvdA denkt aan verduurzamingspolitiek. Juist in de categorie van mensen met een eigen woning, maar met een smallere beurs, wordt het nemen van verduurzamingsstappen lastig. Daar vallen gaten. Juist daar zou de provincie verduurzaming toch mogelijk moeten maken? Dat is geen inkomenspolitiek, maar verduurzamingspolitiek. Als het college dat vanuit dit oogpunt wil meenemen dan hoeft dat niet ingewikkeld te zijn.

Gedeputeerde **Stigter** zegt dat het college verduurzamingspolitiek zal voorstaan, waarmee getracht wordt zoveel mogelijk bewonersgroepen in Noord-Holland te bedienen en zeker bewonersgroepen met woningen waar nog te verduurzamen valt en waar winst te behalen valt.

Tweede termijn:

Mevrouw **Kaper-Hartenberg** (CU) kreeg nog geen antwoord op haar vraag of er voor 2021 geld beschikbaar gesteld kan worden voor duurzaamheidsinitiatieven van burgercollectieven.

De heer **Van Gilse** (VVD) vraagt hoe kan worden geteld of 25.000 woningen 'verduurzaamd' zijn. Hoe wordt dat smart gemaakt? Wordt gekeken naar het aantal subsidieaanvragen?

De heer **Voskuil** (PvdA) geeft een korte reactie op de klimaatdoelstelling van 55%. Het is niet de bedoeling om te wachten totdat het doel is gerealiseerd. De provincie kan wel uitspreken dat ze die hogere ambitie zou willen hanteren.
In de reactie van de gedeputeerde betreffende mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zegt de snapt de heer Voskuil de urgentie voor mensen die nu, in Coronatijd, hun baan kwijtraken. Zij moeten zo snel mogelijk weer aan een nieuwe baan worden geholpen. Het is goed om de mogelijkheid voor technische beroepen daarvoor te genereren. Het zijn misschien juist de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die dubbel hard worden geraakt in deze tijd. De provincie moet hen niet uit beeld verliezen. Inzetten op 'van werk naar werk' is erg belangrijk, maar de mensen meekrijgen die al enige tijd geen betaald werk hebben is ook zeer belangrijk. De PvdA stelt voor hen ook onderdeel van het pakket te maken, zonder dat het vertragend hoeft te werken.

Gedeputeerde **Loggen** denkt dat de heer Voskuil en hij volstrekt niet van mening verschillen als het gaat over de arbeidsmarkt. Beide benadrukken dat het voor het hele scala is, dus voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt maar ook voor hen die baan verliezen door Corona. Beide categorieën moeten op een goede wijze naar nieuw werk toe geleid worden.
Het antwoord op de vraag van de CU volgt schriftelijk.

Gedeputeerde **Stigter** zegt dat de provincie zicht heeft op de betreffende 25.000 woningen via Servicepunt Duurzame Energie.
Er is een landelijke regeling in ontwikkeling voor energiecorporaties. Het klopt dat Provincie Noord-Holland daaraan niet meedoet, omdat ze een eigen regeling heeft, die positiever uitpakt voor energiecorporaties.

De **voorzitter** meldt dat een uittreksel van het verslag van dit agendapunt wordt toegevoegd aan de vergaderstukken voor de Provinciale Statenvergadering op 9 november 2020. De besluitvorming over de begroting 2021 vindt plaats in de voornoemde Statenvergadering.

Uittreksel uit conceptverslag Statencommissie NLG van 19 oktober 2020.

Behandeling begroting 2021 en Memorie van Antwoord

4a. Voordracht Begroting 2021 en Memorie van Antwoord

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) dankt voor het duidelijke overzicht van de begroting en voor de uitgebreide beantwoording van de technische vragen. Een transparante financiële huishouding vraagt continu aandacht, zo blijkt ook uit de vragen over de auditopvolging. Daarom is het bestedingsplan een goede stap voorwaarts om inzage te geven in hoe de reserves worden ingezet, maar de bestaande onzekerheden moeten blijvend gemonitord worden. Nog wel een aantal vragen. Welke middelen vanuit het programma Natuur en aanpak stikstof verwachten GS te ontvangen van het Rijk? Klopt het dat na 2024 de middelen voor de realisatie NNN nog niet zijn geborgd en dat er na 2024 aanvullende financiering nodig is? Er is financiële ruimte ingebouwd om te kunnen blijven voldoen aan het borgen van de taken ten aanzien van verontreinigd grondwater, de bodemtaken en spoedlocaties. Hoe is voorzien dat ook na 2020 alle taken in het uitvoeringsprogramma landelijk bodemconvenant 2016-2020 kunnen worden uitgevoerd? Het is zorgelijk dat er een klein bedrag is gebudgetteerd voor stil asfalt, terwijl de komende jaren veel geïnvesteerd moet worden in geluidsoverlast. Waarom is deze keuze gemaakt? Is er voor de komende periode voldoende financiële ruimte binnen de Omgevingsverordening om geluidsoverlast anders dan van provinciale wegen, terug te dringen? Kunnen GS aangeven dat de OD's voldoende budget hebben om hun (VTH-) taken goed en tijdig uit te voeren? Hoe wordt een robuust waterbeleid vormgegeven en hoeveel middelen zijn nodig om problemen zoals droogte, wateroverlast en hittestress tegen te gaan? Verwachten GS dat er de komende jaren extra gelden nodig zijn voor het tegengaan van verzilting en hoe is dit vertaald in de begroting? Wat is de stand van zaken van de Voedselvisie? De wildopvangcentra moeten geholpen worden en helaas kan dit niet door middel van de fondsen die beschikbaar zijn gesteld voor coronaschade. Wat is de laatste status van de door GS voorgestelde eerste begrotingswijziging om deze middelen beschikbaar te stellen?

De heer **Van Tiggelen** (PVV) is blij dat de zorgboerderijen ondersteund blijven worden binnen het programma de Groene uitweg en dat er in 2020 al een project op deze wijze is gesubsidieerd. Niet alleen de horecasector, maar ook de boeren worden zwaar getroffen door de crisis. Is er onderzoek gedaan naar de mogelijke gevolgen van de coronamaatregelen voor de agrariërs in Noord-Holland en hoe kan de provincie hen ondersteunen?

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt aandacht voor het uitvoeringsprogramma Ruimtelijke kwaliteit, het versterken van dijken en het toevoegen van extra ruimtelijke kwaliteit. Meekoppelkansen en de reserve: in 2021 is er 1,7 miljoen euro extra beschikbaar voor ruimtelijke kwaliteit. Dit ziet op meekoppelkansen, wandel- en fietspaden en dijkplaatsen Markermeerdijken. Het ambitieprogramma Ruimtelijke kwaliteit kustzone Hoorn en Amsterdam zal nog dit jaar aan PS worden voorgelegd. Zijn er gelden gereserveerd voor de Uitdammerdijk?

Mevrouw **Koning** (CDA) is blij dat de cofinanciering voor de POP3-gelden weer gebudgetteerd wordt in de eerste begrotingswijziging. Er zijn in de komende jaren zorgen over de grote veranderingen in het landschap met grote financiële impact die leiden tot verlies van inkomen en werkgelegenheid in de Agri- en foodsector. Is het college bereid eerst alle effecten in kaart te

brengen en een plan van aanpak op te stellen voordat er onomkeerbare stappen worden genomen? Het is nog niet duidelijk waarom bij faunaschade het eigen risico wordt verhoogd naar 20%, terwijl de landeigenaren niet aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de schade. Zij hebben tot op heden onvoldoende beheermogelijkheden om schade te voorkomen. Men is in afwachting van de schadecijfers over dit jaar, hopelijk komen deze vóór de bespreking van de begroting beschikbaar. Gaat dit lukken?

De heer **Zoon** (PvdD) vraagt of er ook in 2021 KRW-afspraken met het waterschap gemaakt worden. Het waterschap neemt nu een afwachtende houding aan en zet zich in op monitoring, maar hoe kan dan worden voldaan aan de 2027-eisen en hoe verhoudt de waterschapsbegroting – waarin geen gelden zijn gereserveerd – zich tot de provinciale begroting op het gebied van de KRW? Bossenstrategie: de provincies doen onderzoek naar de financiële bijdrage, maar voor de provincie zijn er geen kosten aan verbonden. Dat is vreemd, heeft deze strategie geen prioriteit meer of is er geen geld nodig? De wildopvangcentra wachten met smart op hulp, zeker gezien de tweede coronagolf. Er moet nu gewacht worden op de eerste begrotingswijziging 2021, die pas over vier maanden aan de orde is. Er wordt verzocht om een toelichting op de planning van het beschikbaar stellen van middelen aan de dierenopvangcentra.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft een aanvullende vraag over vraag 59: hoe gaat de provincie gevolg geven aan de ontwikkeling van de resultaten versus de gestelde doelen? Hoe worden met name de inwoners van IJmond onafhankelijk en objectief geïnformeerd? Vraag 60: is er een meldplicht voor verduurzamingsmaatregelen? Worden de besparingen op CO2 door een onafhankelijke partij getoetst en worden hiervoor werkzaamheden verricht door de accountant? Worden PS geïnformeerd?

Gedeputeerde **Rommel** meldt dat er in deze periode voldoende gelden voor NNN beschikbaar zijn, maar voor de periode na 2024 is er naast de Rijksbijdrage, meer geld nodig. Voor de benodigde aanvullende provinciale middelen wordt een voorstel bij de begroting voorgelegd. Men is in afwachting van het Faunabeheerplan. De 20% eigen risico is in de ganzenbrief toegelicht aan PS. Men verwacht dat het gaat lukken om de schadecijfers vóór de bespreking van de begroting voor te leggen. Voor het onderzoek Bossenstrategie is geen financiële bijdrage nodig, maar wel voor de uitvoering. Daarover vindt overleg met het IPO en het Rijk plaats.

Gedeputeerde **Loggen** antwoordt als volgt op de gestelde vragen. Er wordt naast het watersysteem ook gekeken naar oplossingen en voorzieningen bij gebruikers in de ruimtelijke inrichting, met name ten aanzien van het stimuleren van zelfvoorziening bij industrie en landbouw, het ontwikkelen van zouttolerante teelten, het inrichten van klimaatbuffers en de waterbeschikbaarheid. Alle overheden moeten gezamenlijk optreden bij de aanpak van lokale, regionale en nationale vraagstukken. Vooralsnog zijn de middelen in de begroting voldoende voor de inzet van de provincie, maar indien nodig, zullen GS tijdig bij PS aan de bel trekken. De waterschappen zijn doordrongen van hun verantwoordelijkheid voor de KRW-doelen en gezamenlijk wordt door elke partij vanuit de eigen verantwoordelijkheid ingezet op het maximaal bereikbare. Het ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit wordt in november in het college besproken en daarna gaat het naar PS. Er vindt overleg plaats met het waterschap en andere partijen over de Uitdammerdijk. De provincie besteedt 50.000 euro aan het onderzoek naar het vergroenen van de dijk.

Gedeputeerde Zaal meldt ten aanzien van de wildopvangcentra dat de motie uit twee delen bestaat: 1. Coronasteun voor de centra: de uitwerking van de motie wordt deze week toegestuurd en daarmee is het eerste deel van de motie afgedaan. 2. Er volgt een uitvraag plaats naar de schade en de dekking van de benodigde fondsen komt aan de orde bij de eerste begrotingswijziging. Er is voortdurend contact met de dierenopvangcentra omdat deze niet mogen omvallen, de commissie wordt op de hoogte gehouden. Per agrarische deelsector is sprake van verschillende gevolgen, de melkprijs staat onder druk door lagere buitenlandse vraag maar de vraag in de sierteeltsector trekt onverwachts weer aan. De sector (+ Greenports en LTO) overlegt met het Rijk over financiële compensatie. In november wordt de Voedselvisie door GS besproken waarna deze wordt geagendeerd voor de commissievergadering NLG in januari. Voorgesteld wordt om hieraan voorafgaande een BOT-overleg of technische briefing te agenderen. Zij verzoekt de commissie aan te geven wanneer dit overleg kan plaatsvinden.

Gedeputeerde Olthof beantwoordt 4 vragen: vanaf 2021 na inwerkingtreding van de Omgevingswet, gaan de bodemtaken over naar de gemeente. Een aantal complexe plaatsen blijft de verantwoordelijkheid van de provincie. In het programma Gezonde Leefomgeving en uitvoeringsregeling wordt op een aantal onderdelen – buiten mobiliteit – met de VTH taken de geluidsoverlast in de vergunningen teruggedrongen. Voor de huidige taken hebben de OD's voldoende budget beschikbaar, maar bij uitbreiding van de taken dient er evenredig meer budget toegekend te worden. Een deel van het budget wordt besteed aan de steeds complexere vragen. De maatschappelijke effecten worden gerapporteerd in het jaarverslag VTH-taken en dat verslag wordt betrokken bij het toetsen van het naleven van de vergunningen, evenals in de maandelijkse gesprekken met de OD's over klachten van de omgeving.

Mevrouw Gonggrijp (D66) benadrukt dat de provincie verantwoordelijk blijft voor spoedzaken in het kader van bodemtaken. Is hier voldoende budget voor beschikbaar? Hoeveel geld komt er van het Rijk beschikbaar voor de stikstofaanpak?

Gedeputeerde Olthof bevestigt dat er voldoende budget beschikbaar is voor de uitvoering van de spoedtaken/bodemtaken.

Gedeputeerde Rommel meldt dat het Rijk 5 miljard euro beschikbaar heeft gesteld, de verdeling van deze gelden is nog niet bekend. De inschatting is dat er in Noord-Holland tot en met 2027 500 miljoen euro nodig is maar momenteel is slechts 200 miljoen euro beschikbaar. Er is dus sprake van een gat van 300 miljoen euro. Bij het nieuwe Programma Natuur zal meer duidelijkheid gegeven worden over de verdeling van de gelden over de provincies.

Mevrouw Koning (CDA) sprak in haar bijdrage niet over coronasteun maar over de economische gevolgen van de energietransitie en de landschappelijke aanpassingen en de gevolgen voor de agri- en foodsector in het buitengebied. Wat zijn de financiële gevolgen en wordt hier een plan voor opgesteld?

Gedeputeerde Zaal antwoordt dat bij alle dossiers wordt gekeken naar de financiële gevolgen voor de agrarische sector.

De heer Zoon (PvdD) vraagt of het wellicht zinvol is om een amendement in te dienen om meer financiële middelen beschikbaar te stellen en zo ja, hoeveel is er nodig? Wordt de commissie op

de hoogte gehouden van de ontwikkelingen? De provincie zal voor de bossenstrategie naar middelen in de eigen begroting moeten zoeken.

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat dit proces nog gaande is. Hier komt zij op terug.

Gedeputeerde **Zaal** zegt toe de commissie op de hoogte te houden van de stand van zaken van de financiële compensatie van de wildopvangcentra, maar eerst moet de totale schade in kaart gebracht worden. Er kan nog geen concrete datum genoemd worden waarop de resultaten bekend zijn. Dat is mede de oorzaak voor het feit dat er nog geen concreet bedrag in de begroting 2021 – die in november wordt besproken – opgenomen kan worden.

Tweede termijn

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) herhaalt haar vraag over het budget voor het stille asfalt.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of GS het ermee eens zijn dat verzilting niet alleen in relatie tot het grondwater maar ook in relatie tot het oppervlaktewater een plaats moet krijgen in de komende begroting.

De heer **Roosendaal** (VVD) mist bij meerdere onderdelen de doelstellingen in de begroting, evenals hoe de doelstellingen objectief worden gemeten.

Gedeputeerde **Loggen** antwoordt dat met het oog op de verzilting ook wordt gefocust op het telen van zouttolerante teelt en op de opslag en het langer vasthouden van zoetwater. Momenteel zijn er voldoende middelen in de begroting beschikbaar om de provinciale taken uit te kunnen voeren.

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat de trajecten voor het stille asfalt zijn geïnventariseerd. Hier is voldoende budget voor beschikbaar. Werkzaamheden aan wegen worden binnen het budget uitgevoerd.

Beantwoording nadere vragen gesteld over begroting nav behandeling in commissie EFB van 26 oktober 2020 (vrijwilligers en kwantificering risico's)

Hr. Heijnen CDA:
Hoeveel vrijwilligers zijn er momenteel voor de provincie aan de slag?

Programma Groen:
In 2019 waren er 13.500 groene vrijwilligers aan de slag in Noord-Holland. Voor 2020 zijn de cijfers nog niet bekend. Pas in december inventariseert Landschap Noord-Holland hoe vaak de groene vrijwilliger actief is geweest dit jaar. Het is wel nu al duidelijk dat corona een grote impact heeft gehad en dat er een groot verschil is met vorige jaar. Veel vrijwilligersactiviteiten zijn afgelast, denk aan o.a. NL Doet en de Natuurwerkdag. De meeste vrijwilligers vallen onder de kwetsbare groep 65+. De betrokkenheid voor de natuur is wel groot en waar het wel mogelijk was hebben de vrijwilligers in aangepaste vorm werk gedaan. Ook hebben meer mensen dan voorgaande jaren aangegeven geïnteresseerd te zijn in groen vrijwilligerswerk.

Huis van Hilde:
Aan Huis van Hilde zijn ongeveer 80 vrijwilligers verbonden in verschillende mate van betrokkenheid. Ook voor deze groep geldt dat wij de activiteiten vanwege corona hebben moeten terugbrengen waardoor de inzet tijdelijk anders/minder is geworden maar de betrokkenheid nog steeds groot is gebleken.

Buurtbussen:
Vanuit mobiliteit hebben we vooral te maken met de buurtbussen. Het aantal vrijwilligers bij de buurt bussen bedraagt circa 560.

Hr. Hartog VVD:

Vraag
Kwantificering van risico's: het antwoord op pagina 132 en 133 van het memorie van antwoord lokt een technische vraag uit. De simulaties die op die pagina gemaakt zijn geven weer dat er bij meer simulaties een steeds hoger risico komt. Hoe zit dat? (7,9 miljoen risico. 99% 25 miljoen of minder).

Antwoord
Op basis van de methode waarbij wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 25 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag.

De conclusie die in bovenstaande vraag wordt getrokken dat er bij meer simulaties een steeds hoger risico komt is incorrect.

De waarden op de horizontale as betreffen percentielen. Deze geven inzicht in de zogenoemde percentielscore. Dit is een begrip uit de statistiek die in het geval van een normaalverdeling bij de risicosimulatie inzicht geeft in de mate van zekerheid waarmee een uitspraak gedaan wordt over het maximale risico.

In bovengenoemd voorbeeld kan de provincie met 50% zekerheid zeggen dat de risico's 7,9 miljoen of lager bedragen en met 99% zekerheid dat deze lager liggen dan 25 miljoen.

Kortom; het betreft dus niet meer simulaties; maar de mate van zekerheid waarmee een uitspraak gedaan kan worden over het risico.

M155 / PS 09-11-2020

AANGENOMEN

Motie: Ondersteuning provinciale vrijwilligers in coronatijden

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 9 november 2020, ter behandeling van begroting 2021

Overwegende dat:

- de provincie Noord-Holland voor het bereiken van haar doelen afhankelijk is van vrijwilligers;
- in 2019 13.500 groene vrijwilligers aan de slag waren in Noord-Holland;
- aan Huis van Hilde ongeveer 80 vrijwilligers verbonden zijn in verschillende mate van betrokkenheid;
- er ongeveer 560 vrijwilligers betrokken zijn bij de buurtbussen;
- veel vrijwilligers vallen onder de COVID-19 risicogroep 65+.

Constaterende dat:

- de COVID-19 crisis een grote impact heeft op de samenleving;
- in het programma Groen veel vrijwilligersactiviteiten zijn afgelast, zoals NL-doet en de natuurwerkdag;
- bij het Huis van Hilde activiteiten teruggebracht zijn waardoor de inzet van vrijwilligers tijdelijk anders/minder is geworden;
- vrijwilligers in buurtbussen te maken krijgen met de COVID-19 regels voor het Openbaar Vervoer;
- de betrokkenheid van vrijwilligers nog steeds groot is;
- het van groot belang is dat wij deze vrijwilligers aan ons blijven binden, ook na de COVID-19 tijden;
- er van iedereen, maar zeker ook van de provinciale vrijwilligers, een extra (mentale) inspanning wordt gevraagd in deze COVID-19 tijden.

Verzoek het college van GS:

- provinciale vrijwilligers een hart onder de riem te steken en waardering te betonen voor hun inzet in deze uitdagende COVID-19 tijden;
- te onderzoeken welke manier hiervoor het beste past en dit terug te koppelen aan Provinciale Staten.

En gaan over tot de orde van de dag.

Dennis Heijnen (CDA) Michel Klein (CU) Jorrit Carton (PvdA) Wim Hoogervorst (SP)

Rosan Kocken (GroenLinks)

M174 / PS 09-11-2020

AANGENOMEN

Inleiding

De taal van teksten van de overheid is niet altijd voor iedereen duidelijk. Daarom kunnen veel mensen de teksten niet goed begrijpen. De overheid vindt het belangrijk dat iedereen haar teksten kan begrijpen. Als de teksten geschreven zijn in eenvoudige woorden gaat dat veel beter. Ook mensen met een hogere opleiding vinden heldere taal meestal fijn. Heldere taal noemen we ook wel “taalniveau B1”.

Het is voor ons belangrijk dat iedereen de besluiten van Provinciale Staten kan begrijpen. Heldere taal maakt de politiek beter toegankelijk. Dan begrijpt iedereen beter welke besluiten er genomen worden en waarom Provinciale Staten dat doen.

Motie Helder taalgebruik

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, ter behandeling van de begroting 2021,

Constaterende dat,
- Politieke en ambtelijke stukken niet altijd voor iedereen begrijpelijk zijn
- de Rijksoverheid de nieuwe teksten op haar website al op taalniveau B1 maakt
- De meeste mensen in Nederland taalniveau B1 kunnen begrijpen
- Ook mensen met een hoger taalniveau over het algemeen de voorkeur geven aan begrijpelijke teksten

Overwegende dat,
- De toegankelijkheid van de politiek belangrijk is
- Het gebruik van begrijpelijke taal de politiek toegankelijker maakt

Spreken uit,
- Zelf ook te streven naar het gebruik van heldere en begrijpelijke taal

Verzoekt Gedeputeerde Staten,
- Een tweede toegankelijke versie van de de begroting volgens de richtlijnen voor taalniveau B1 op te stellen
- Te verkennen voor welke andere publicaties een tweede versie volgens de richtlijnen B1 passend zou zijn
- Daarbij ook de communicatie op de website mee te nemen

En gaan over tot de orde van de dag,

Anouk Gielen	Arja Kapitein	Jorrit Carton	Jaap Hollebeek
GroenLinks	D66	PvdA	PvdD

M175 / PS 09-11-2020

AANGENOMEN

Motie Bibliotheken open houden

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020,

Constaterende dat

- De maatschappelijke meerwaarde van bibliotheken tijdens de coronacrisis groter is dan ooit, juist voor kwetsbare groepen in de samenleving;

Overwegende dat

- Na een motie van GroenLinks het kabinet heeft beaamd dat het belangrijk is dat bibliotheken open kunnen blijven voor bepaalde activiteiten;
- Het onder de huidige regels mogelijk is voor bibliotheken om open te gaan maar dat het in praktijk moeilijk blijkt dat binnen de huidige noodverordening te doen;

Roepen Gedeputeerde Staten op

- Het belang van het snel weer kunnen openen van bibliotheken te benadrukken bij de veiligheidsregio;
- Contact op te nemen met de gemeenten om te kijken welke ondersteuning hierbij nodig is;
- Te onderzoeken hoe Probiblio bibliotheken kan ondersteunen in het opzetten van aanbod dat past binnen de mogelijkheden die door het kabinet zijn gegeven;
- In overleg te treden met het IPO en de minister van OCW om sluiting van bibliotheken bij eventuele toekomstige lockdowns te voorkomen

en gaan over tot de orde van de dag.

Rosan Kocken
GroenLinks

M177 / PS 09-11-2020

AANGENOMEN

Motie maatwerkdemocratie

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, hebben kennis genomen van de statenvoordracht 53-2020 – Begroting 2021;

constateren dat:

- gemeenten in Noord-Holland veel gemeenschappelijke regelingen hebben om service te kunnen bieden aan hun inwoners;
- er daarnaast op vele andere terreinen samenwerkingsverbanden bestaan die vaak leiden tot onoverzichtelijke besluitvorming en minder democratische controle;

overwegen dat:

- democratie onderhoud nodig heeft in een veranderende wereld;
- veranderingen vaak stapsgewijs gaan en vanuit de praktijk succesvol kunnen ontstaan;
- nieuwe instrumenten voor maatwerkdemocratie bevorderd worden vanuit het Thorbecke programma dat in 2018 gestart is;

dragen het college op:

- gemeenten in Noord-Holland te attenderen op de maatwerkdemocratie-instrumenten;
- op verzoek gemeenten te ondersteunen die vorm willen geven aan nieuwe, gemeentegrens overstijgende, bestuursvormen die zowel goede sturing voor de raad als betrokkenheid van inwoners kunnen bieden;

en gaan over tot de orde van de dag.

Arja Kapitein — D66

Robert Zaal — Groen Links

Toelichting

In Nederland werken we aan gelijktijdig versterking van de representatieve én de participatieve democratie en het verder ontwikkelen van het lokaal bestuur dat de maatschappelijke veranderingen aan kan. Onlangs heeft de Minister over de voortgang gerapporteerd in een Kamerbrief: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2020/10/09/kamerbrief-over-voortgang-versterking-en-vernieuwing-van-de-lokale-democratie/kamerbrief-over-voortgang-versterking-en-vernieuwing-van-de-lokale-democratie.pdf

De gemeente Dijk en Waard wil de mogelijkheid van grenzeloos besturen van het Thorbecke experiment door laten ontwikkelen in de regio. D66 is voorstander om dit vanuit de Provincie te ondersteunen.

Het programma Lokale democratie in Actie helpt lokale overheden met experimenten en organiseert Thorbecke 2030 lezingen- de toekomstagenda voor de vernieuwing van de lokale democratie.

M178 / PS 09-11-2020

AANGENOMEN

Motie onderzoek naar toepassing gelijkstroom

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, hebben kennis genomen van de statenvoordracht 53-2020 – Begroting 2021;

constateren dat:

- er grote zorgen zijn over de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk bij uitbreiding van lokale opwekking van duurzame energie, met name in Noord-Holland Noord;

overwegen dat:

- netwerkbeheerders niet makkelijk investeringen kunnen doen als er geen expliciete vraag naar energie voorligt;
- investeringen in uitbreiding van het huidige elektriciteitsnetwerk ingrijpend en kostbaar zijn;
- een systeem van gelijkstroom complementair zou kunnen functioneren naast wisselstroom en minder hoge investeringen vergt;

vragen het college om te onderzoeken:

- hoe er in de provincie gebruik zou gemaakt kunnen worden van gelijkstroom om knelpunten op te lossen voor de energietransitie;
- hoe de eigen infrastructuur van de provincie gebruik zou kunnen maken van gelijkstroom en welke voordelen daar uit te behalen zijn;

en gaan over tot de orde van de dag.

Emre Kanik, Statenlid D66

Annette de Vries, Statenlid PvdA

Toelichting

- Door de veranderende en hogere duurzame energiebehoefte moet onder meer het elektriciteitsnetwerk verzwaard worden. In 2019 heeft de Provincie hier een uitgebreid onderzoek naar laten doen: Rapportage systeemstudie energie infrastructuur Noord-Holland: https://www.regionale-energiestrategie.nl/documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=1406743
- Artikelen over gelijkstroom als mogelijk alternatief voor netverzwaring:
  - https://gelijkspanning.org/2020/01/24/netverzwaring/
  - https://www.joostdevree.nl/shtmls/gelijkstroom.shtml
- De rol van gelijkspanning in de energietransitie: https://www.duurzaambedrijfsleven.nl/energietransitie-business/30717/gelijkspanning-energietransitie

M179 / PS 09-11-2020

AANGENOMEN

Motie meer laadpalen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, hebben kennis genomen van de statenvoordracht 53-2020 – Begroting 2021;

constateren dat:

- voor meer duurzame mobiliteit in 2030 alle nieuwe auto's elektrisch aangedreven zullen zijn en opgeladen zullen moeten worden;
- elektrische auto's daarnaast een belangrijke functie krijgen als batterij thuis;
- de provincie uitvoering geeft aan uitbreiden van het publieke oplaadnetwerk voor auto's via het samenwerkingsprogramma MRA-Elektrisch;
- de provincie daarin samen werkt met gemeenten als uitvoerende partij en het aantal oplaadpunten daardoor groeit;

overwegen dat:

- zowel het aanleggen van publiek als bedrijfsgebonden laadpalen dit jaar stagneert; zowel gemeenten als bedrijven worstelen met andere prioriteiten vanwege de Corona-uitdagingen;
- het aantal publieke oplaadpunten op bedrijventerreinen nog steeds gering is. Deze zouden ook voor inwoners in nabijgelegen woonwijken een alternatief kunnen zijn, omdat bedrijfsgebonden laadpalen op deze terreinen vaak niet toegankelijk zijn;

zijn van mening dat:

- in Coronatijd verder bouwen aan het laadnetwerk voor de energietransitie van groot belang blijft;

dragen het college op:

- te bekijken in welke provinciale programma's het aanleggen van publieke oplaadpalen ingepast kan worden om de groei van het aantal laadpalen aan te jagen, zoals het HIRB-programma voor verduurzaming van bedrijventerreinen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Emre Kanik
Statenlid D66

M183 / PS 09-11-2020

AANGENOMEN

Motie “Waar nodig extra provinciale ondersteuning voor voedselbanken en voedseluitgiftepunten die geconfronteerd worden met tekorten”

De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 9 november 2020, besprekende agendapunt 9 Begroting 2021,

Constaterende dat:

- Voedselbanken door de coronacrisis geconfronteerd worden met teruglopende voorraden, aangezien horeca en supermarkten minder voedsel aanleveren;
- Door de coronacrisis steeds meer mensen afhankelijk zijn van voedselbanken en dat aantal de komende tijd nog verder zal stijgen;
- De situatie soms zo acuut is dat mensen niet op de beoordeling door de Voedselbank kunnen wachten en daarom naar alternatieve voedseluitgiftepunten moeten uitwijken die volledig afhankelijk zijn van donaties en vrijwilligers;
- Doordat restaurants als gevolg van de coronamaatregelen minder lokaal geproduceerd voedsel afnemen, waardoor boeren met hun producten blijven zitten;
- Gedeputeerde Zita Pels in haar blog op 23 oktober jl. mensen opriep vrijwilliger te worden en tevens agrariërs, leveranciers, groothandels en supermarkten opriep om de samenwerking te zoeken met de voedselbank, teneinde de grote nood die er nu is wellicht te kunnen bedienen.

Overwegende dat:

- De coronacrisis niet alleen op korte, maar ook op langere termijn verstrekkende sociaal-economische gevolgen heeft voor onze samenleving;
- Het onaanvaardbaar is als supermarktketens lokaal geproduceerd voedsel niet in de winkels willen leggen en boeren daardoor met overschotten blijven zitten;
- De provincie meer kan doen dan dat zij nu doet om noodlijdende voedselbanken te ondersteunen.

Roept het College op om:

- Te verkennen hoe we vanuit de provincie ondersteuning kunnen bieden aan voedselbanken;
- Alles in het werk te stellen om een win-win situatie te creëren met betrekking tot het voorkomen van voedselverspilling en het sluiten van korte ketens aan de ene kant en het zorgen van voldoende aanbod voor de voedselbank aan de andere kant.

En gaan over tot de orde van de dag.

M. Deen (PVV N-H) **E.M.A. Smaling (SP)**

M184 / PS 09-11-2020

AANGENOMEN

Motie: Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren
Provinciale Staten Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 09 november 2020.

Constaterende dat:

- In Nederland het tekort aan stageplaatsen of leerbanen voor jongeren is opgelopen tot 20.500[1].
- De kwaliteit van het onderwijs onder druk staat doordat stagebegeleiding en praktijklessen niet altijd meer mogelijk zijn vanwege een tekort aan personeel en Covid-19[1].
- Er een toename zichtbaar is van het aantal WW-uitkeringen bij jongeren met name in de branches: schoonmaak, uitzendbedrijven, detailhandel, cultuur en de horeca en catering[2].

Overwegende dat:

- Met name mbo-studenten, maar ook hbo- en wo-studenten studievertraging oplopen door het tekort aan stageplekken.
- Jongeren door de vergrijzende en (eerdere) krapte op de arbeidsmarkt op de lange termijn hard nodig zijn in onder andere de techniek voor de woningbouwopgave, energietransitie etc.
- De provincie Noord-Holland eigen stagemogelijkheden heeft en ook stageplekken stimuleert via bijvoorbeeld Social Return.
- Jongeren de kans moeten krijgen om te leren en ervaringen op te doen in de praktijk.
- Het daarbij van belang is om vooraf meer zicht te hebben op de volledige problematiek van het huidige stageaanbod voor MBO-studenten (BOL & BBL).

Verzoekt het college van Gedeputeerde Staten om:

- In gesprek met de techniekssector te onderzoeken of, en zo ja welke, ondersteuning van de provincie en/of de werkambassadeur wenselijk is om het aantal stageplekken te bevorderen ten behoeve van MBO-studenten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Jorrit Carton
PvdA Noord-Holland

Emre Kanik
D66 Noord-Holland

Wim Hoogervorst
SP

Bronnen

[1] Het mbo-onderwijs zakt door het ijs, waarschuwt de MBO Raad - Trouw
https://www.trouw.nl/onderwijs/het-mbo-onderwijs-zakt-door-het-ijs-waarschuwt-de-mbo-raad~b7a785de4/
[2] Coronamonitor (30 oktober 2020) Provincie Noord-Holland

M152 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Forum voor Democratie

Motie ‘Focus op revolverende investeringen’

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, te Haarlem, ter behandeling van de begroting 2021,

Constaterende dat:

- De Provinciale Staten van Noord-Holland per motie hebben ingestemd met het opzetten van een herstel- en duurzaamheidsfonds (€100 miljoen);
- Dit fonds werd gepresenteerd als revolverend;
- In de eerste tranche een meerderheid van de investeringen niet revolverend zijn en daarom dus kunnen worden aangemerkt als subsidie;

Overwegende dat:

- De motie uitgevoerd dient te worden zoals deze is gepresenteerd;
- Het opnemen van een minimaal terugverdien-percentage Gedeputeerde Staten helpt om doelmatig en effectief keuzes te maken.

Verzoekt Gedeputeerde Staten, bij het verstrekken van gelden uit het herstel- en duurzaamheidsfonds te streven naar minimaal 75% revolverendheid.

… en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Johan Dessing

Forum voor Democratie

M153 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Forum voor Democratie

Motie ‘Heronderzoek steun aan getroffen sectoren’

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, te Haarlem, ter behandeling van de begroting 2021,

Constaterende dat:

- Er een herstel- en duurzaamheidsfonds van €100 miljoen is ingesteld waarin sectoren worden geholpen die in financieel opzicht relatief licht getroffen zijn door de corona-crisis;

Overwegende dat:

- Er andere sectoren zijn die vele malen zwaarder getroffen worden[1];

Verzoekt Gedeputeerde Staten, een onderzoek te starten waarin zij op korte termijn haar mogelijkheden heronderzoekt om de getroffen sectoren te helpen met inachtneming van an de kaders waarbinnen de provincie moet opereren.

… en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Johan Dessing

Forum voor Democratie

[2]Coronamonitor

[1] https://www.noord-holland.nl/Actueel/Coronavirus/Coronamonitor
[2] https://www.noord-holland.nl/Actueel/Coronavirus/Coronamonitor

M154 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Forum voor Democratie

Motie ‘Extra corona-steun Maatschappelijk Middenveld’

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, te Haarlem, ter behandeling van de begroting 2021,

Constaterende dat:

- Er een herstel- en duurzaamheidsfonds van €100 miljoen is ingesteld waarin sectoren worden geholpen die in financieel opzicht relatief licht getroffen zijn door de corona-crisis[1];
- Er daarnaast ook een fonds is opgericht om samen met gemeenten culturele en maatschappelijke instellingen overeind te houden, die vanwege de corona-situatie in acute financiële problemen zijn geraakt.

Overwegende dat:

- Sectoren op het maatschappelijk middenveld relatief zwaarder worden getroffen door de corona-crisis dan de organisaties die profijt hebben van het herstel- en duurzaamheidsfonds;
- Deze organisaties dus ook meer hulp behoeven dan de organisaties die profiteren van het herstel- en duurzaamheidsfonds;

Verzoekt Gedeputeerde Staten, vanuit het herstel- en duurzaamheidsfonds €10 miljoen over te hevelen naar het fonds dat bedoeld is voor culturele en maatschappelijke instellingen die in acute problemen zijn geraakt door de corona-crisis.

… en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Johan Dessing

Forum voor Democratie

---

[1] https://www.noord-holland.nl/Actueel/Coronavirus/Coronamonitor

M156 / PS 09-11-2020

AANGEHOUDEN

Motie: Steun voor stikstofinnovaties

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 9 november 2020, ter behandeling van begroting 2021.

Overwegende dat:

- De provincie van het Rijk de taak en opdracht heeft gekregen om via gebiedsprocessen stikstofuitstoot te reduceren.

Constaterende dat:

- De reductie van stikstof gericht is op de bescherming van stikstofgevoelige planten in N2000 gebieden;
- Het Rijk financiële middelen ter beschikking stelt aan de provincie voor de reductie van de stikstofuitstoot;
- Innovatieve oplossingen stikstofbronnen kunnen reduceren of wegnemen, zoals een ammoniakfilter;
- Innovatieve oplossingen nodig zijn en mogelijk andere dure maatregelen overbodig kunnen maken;
- Door innovatieve oplossingen de reductie versneld kan worden en we eerder uit de stikstofimpasse komen zodat stikstofgevoelige planten beter groeien en woningbouw en andere ontwikkelingen weer mogelijk gemaakt kunnen worden;
- De beschikbare innovatiefondsen in Noord-Holland niet in alle gevallen goed aansluiten op de financieringsvraag voor het verder ontwikkelen van stikstofinnovaties en het uittesten en laten certificeren van stikstofinnovaties daardoor soms te lang duurt of niet van de grond komt;
- Er snelheid geboden is voor een goede oplossing van het stikstofprobleem.

Verzoekt het college van GS:

- Te onderzoeken of bestaande innovatiefondsen in Noord-Holland op korte termijn voldoende toegankelijk gemaakt kunnen worden voor stikstofinnovaties die als doel hebben stikstof te reduceren of weg te nemen;
- Indien bestaande fondsen op korte termijn niet kunnen worden aangepast te onderzoeken of er een nieuw fonds kan worden opgezet gericht op verdere ontwikkeling van stikstofinnovaties en het uittesten en laten certificeren van kansrijke stikstofinnovaties;
- Bij de eerste begrotingswijziging een terugkoppeling te geven aan PS.

En gaan over tot de orde van de dag.

Dennis Heijnen (CDA)

M157 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Partij voor de Dieren

Motie het 1,5°C -doel minimaal als maat hanteren

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, ter bespreking van Begroting 2021,

constaterende dat:

- het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties stelt dat we een opwarming van meer dan 1,5°C moeten zien te voorkomen, om grote rampen (droogtes, extreem weer, overstromingen, etc.) en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen[1];
- het IPCC echter stelt dat volgens de huidige koers er rekening gehouden moet worden met minstens 3 tot 4 graden opwarming, wat desastreuze gevolgen (overstromingen, watersnoden, voedselproblemen, etc.) zal hebben[2];
- we nog niet eens weten of we het Urgenda-klimaatdoel eind dit jaar wel gaan halen. Een doel dat we met zekerheid moeten halen van de Hoge Raad[3];

overwegende dat:

- met het Klimaatakkoord de ambities (49% reductie van broeikasgassen) te laag liggen, omdat we hiermee volgens wetenschappelijk consensus – en erkend door GS - het doel van maximaal 1,5°C opwarming om rampen te voorkomen niet halen;
- de Begroting 2021 tóch uitgaat van deze 49%;
- we als overheden ook volgens de beroemde Urgenda-uitspraak maximale inspanning moeten leveren om de klimaatcrisis aan te pakken;

roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- om er bij het Rijk op aan te dringen om het beleid te richten op minstens het halen van het 1,5°C-doel;
- als provincie ook in eigen beleid het maximaal 1,5°C -doel als maat te hanteren;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

---

[1] https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/klimaatdoel-parijs-wordt-vrijwel-zeker-niet-gehaald-is-de-pijnlijke-boodschap-van-het-ipcc~b35f2035/; https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/11/12/cop25-hoe-ver-staan-we-sinds-parijs-2015/;
[2] https://news.un.org/en/story/2019/11/1052171
[3] https://energeia.nl/energeia-artikel/40089655/kan-de-politiek-de-klimaat-uitdaging-aan (als we het Urgenda-doel halen, komt dat door de coronacrisis);

M158 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Motie Maak de noodzakelijke keuzes over Schiphol en Tata ten behoeve van gezondheid inwoners

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, ter bespreking van Begroting 2021,

constaterende dat:

- het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties stelt dat we een opwarming van meer dan 1,5°C moeten zien te voorkomen, om grote rampen (droogtes, extreem weer, overstromingen, etc.) en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen[1];
- we noch dit doel, noch het 2°C-doel met de huidige koers lijken te halen;
- de provincie de taak heeft om een gezonde leefomgeving voor haar inwoners te beschermen;
- tien- tot vijftienduizend Nederlanders jaarlijks overlijden aan de gevolgen van vieze lucht en herrie en volgens gegevens van RIVM vooral rond Schiphol en Amsterdam de gezondheidsrisico's hoog zijn[2];
- de Randstad één van de meest vervuilde gebieden van Europa is[2];
- experts (onderzoekers en artsen) hebben geconstateerd dat de uitgestoten ultrafijnstof rondom Schiphol schadelijk is, vooral voor kinderen en jonge mensen, en hebben opgeroepen om drastische maatregelen bij Schiphol te nemen[3];

overwegend dat:

- Schiphol en Tata één van de grootste bijdrages leveren aan de klimaatcrisis en luchtvervuiling;
- Noord-Hollanders in een publieksonderzoek hebben aangeven het 'verbeteren van de luchtkwaliteit' van zeer groot belang te vinden en deze opgaven te verkiezen boven economische doelen, waaronder meer vluchten op Schiphol[4].
- er geen draagvlak onder Noord-Hollanders is voor groei van Schiphol;
- Greenpeace, Natuur en Milieu en de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland hebben aangegeven dat als overheden echt de leefomgeving, gezondheid en het klimaat belangrijk vinden, dat krimp van Schiphol de enige logische keuze is;

roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- de noodzakelijke keuzes over Schiphol en Tata ten behoeve van gezondheid van de Noord-Hollandse inwoners te maken en zich daarom maximaal in te zetten voor:
    - forse krimp van het aantal vluchten op Schiphol;
    - strengere vergunning en handhaving bij Tata Steel en een transitietraject voor Tata-arbeiders richting werk in meer duurzame sector;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

[1] https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/klimaatdoel-parijs-wordt-vrijwel-zeker-niet-gehaald-is-de-pijnlijke-boodschap-van-het-ipcc~b35f2035/; https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/11/12/cop25-hoe-ver-staan-we-sinds-parijs-2015/
[2] https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/4838361/kaart-lucht-vies-herrie-geluid-lawaai-gezondheid-gezond-ongezond-smerig-rivm
[3] https://eenvandaag.avrotros.nl/item/gezondheidsproblemen-door-ultrafijnstof-van-vliegtuigen-schiphol-zal-moeten-krimpen/
[4] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Documenten/Onderzoeken

M159 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

PARTIJ VOOR DE **VRIJHEID**
Noord-Holland

Motie “Schrappen provinciale ondersteuning voor aardgasvrije woningen”

De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 9 november 2020, besprekende agendapunt 9 Begroting 2021,

Constaterende dat:

- Het College gemeenten met miljoenen euro’s belastinggeld ondersteunt inzake het aardgasvrij maken van hun woningvoorraad via het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland, het Servicepunt Duurzame Energie en de regeling Warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau.

Overwegende dat:

- Er geen nut en noodzaak bestaat om woningen van het aardgas te halen;
- Aardgas naar verhouding met hernieuwbare energiebronnen veel energie levert, alsmede betaalbaar en betrouwbaar is;
- In het buitenland juist wordt geïnvesteerd in aardgas.

Roept het College op om:

Provinciale ondersteuning die gerelateerd is aan het aardgasvrij maken van woningen in Noord-Hollandse gemeenten zo spoedig als mogelijk te beëindigen.

M. Deen
PVV N-H

M160 / PS 09-11-2020

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID
Noord-Holland

AANGEHOUDEN

Motie “Geen voorrangsregeling meer voor statushouders”

De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 9 november 2020, besprekende agendapunt 9 Begroting 2021,

Constaterende dat:

- Gemeenten een taakstelling hebben om statushouders te huisvesten;
- Het Rijk en het COA gemeenten hebben laten weten dat zij 27.000 statushouders moeten huisvesten in 2021;
- Er in Noord-Holland een enorm woningtekort is en veel Noord-Hollanders jaren op een wachtlijst moeten staan om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning;
- Bijna alle Noord-Hollandse gemeenten een voorrangsregeling hanteren voor statushouders.

Overwegende dat:

- De door gemeenten gehanteerde voorrangsregeling niet wettelijk verplicht is en oneerlijk uitpakt voor Noord-Hollanders die al jaren op een sociale huurwoning wachten;
- De taakstelling voor het jaar 2021 een nog grotere druk zal geven op de voorraad sociale huurwoningen van gemeenten.

Roept het College op om:

Alle Noord-Hollandse gemeenten te verzoeken geen voorrangsregeling te hanteren voor statushouders.

En gaan over tot de orde van de dag.

M. Deen
PVV N-H

M161 / PS 09-11-2020

INGETROKKEN

PARTIJ VOOR DE **VRIJHEID**
Noord-Holland

Motie “Waar nodig extra provinciale ondersteuning voor voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten”

De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 9 november 2020, besprekende agendapunt 9 Begroting 2021,

Constaterende dat:

- Voedselbanken door de coronacrisis geconfronteerd worden met teruglopende voorraden, aangezien horeca en supermarkten minder voedsel aanleveren;
- Door de coronacrisis steeds meer mensen afhankelijk zijn van voedselbanken en dat aantal de komende tijd nog verder zal stijgen;
- Gedeputeerde Zita Pels in haar blog op 23 oktober jl. mensen opriep vrijwilliger te worden en tevens agrariërs, leveranciers, groothandels en supermarkten opriep om de samenwerking te zoeken met de voedselbank, teneinde de grote nood die er nu is wellicht te kunnen bedienen.

Overwegende dat:

- De coronacrisis niet alleen op korte, maar ook op langere termijn verstrekkende sociaal-economische gevolgen heeft voor onze samenleving;
- De provincie meer kan doen dan dat zij nu doet om noodlijdende voedselbanken te ondersteunen.

Roept het College op om:

Zo snel mogelijk met alle Noord-Hollandse gemeenten en voedselbanken een plan van aanpak te maken dat als doel heeft waar nodig extra provinciale ondersteuning te bieden aan voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten

En gaan over tot de orde van de dag.

M. Deen
PVV N-H

M162 / PS 09-11-2020

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID
Noord-Holland

Forum voor Democratie

Motie “Diversiteit geen onderdeel van provinciaal personeels- en sponsorbeleid”

VERWORPEN

De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 9 november 2020, besprekende agendapunt 9 Begroting 2021,

Constaterende dat:

- Op blz. 150 van de Begroting 2021 valt te lezen dat het College doorgaat met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij extra aandacht wordt gegeven aan o.a. diversiteit;
- Het College in de Memorie van Antwoord aangeeft dat bij de evenementen die worden gesponsord o.a. wordt gekeken of evenementen verschillende culturele achtergronden aanspreken;
- In sponsorovereenkomsten bovendien is opgenomen dat de provincie inclusiviteit tijdens evenementen wil stimuleren en daarom met de evenementenorganisatie in gesprek gaat over de toepassing van maatregelen die inclusiviteit bevorderen;
- Op blz. 132 van de Jaarstukken 2019 stond dat het College haar ambtelijke organisatie een afspiegeling wil laten zijn van de Noord-Hollandse samenleving, waarbij o.a. diversiteit een uitgangspunt is.

Overwegende dat:

- De nadruk leggen op diversiteit bij het provinciale personeels- en sponsorbeleid bijdraagt aan segregatie in onze samenleving, met alle gevolgen van dien;
- Positieve discriminatie ook een vorm van discriminatie is.

Roept het College op om:

Geen criteria inzake diversiteit toe te passen bij het provinciaal personeels- en sponsorbeleid.

En gaan over tot de orde van de dag.

M. Deen
PVV N-H

J. Dessing
FVD N-H

M163 / PS 09-11-2020

INGETROKKEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 9 november 2020
agendapunt 9 – Begroting 2021 en Memorie van antwoord (VD-53)

“Voedseloverschot bij boeren naar de Voedselbank”

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Overwegende:

- Dat het onaanvaardbaar is als in onze provincie honger wordt geleden
- Dat het onaanvaardbaar is als supermarktketens lokaal geproduceerd voedsel niet in de winkels willen leggen en boeren daardoor met overschotten blijven zitten

Constaterende:

- Dat de coronapandemie ook effect heeft op de financiële toestand van mensen
- Dat de rijen bij de voedseluitgiftepunten langer worden en er naast werkende minima nu ook 60-plussers, studenten en ongedocumenteerden aankloppen
- Dat de situatie soms zo acuut is dat mensen niet op de beoordeling door de Voedselbank kunnen wachten en daarom naar alternatieve voedseluitgiftepunten moeten uitwijken. Deze voedseluitgiftepunten zijn volledig afhankelijk van donaties en vrijwilligers
- Dat doordat restaurants als gevolg van de coronamaatregelen minder lokaal geproduceerd voedsel afnemen, waardoor boeren met hun producten blijven zitten

Besluit:

GS op te roepen alles in het werk te stellen om een win-win situatie te creëren, door het overschot aan voedsel niet in de afvalverwerker te laten belanden, maar het bij zowel de Voedselbanken als de alternatieve voedseluitgiftepunten te laten terechtkomen. En verslag te doen van de bereikte resultaten.

Eric Smaling
SP

M164 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 9 november 2020
agendapunt (9) - BEGROTING 2021 EN MEMORIE VAN ANTWOORD (VD-53)

“Voor 14!” - ook bij de provincie Noord-Holland!

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:
- steeds meer mensen op of rond het minimumloon nauwelijks meer kunnen rondkomen, omdat zij niet genoeg geld verdienen voor de huur, zorgverzekering, energielasten en boodschappen;
- er binnen het provincieapparaat opdrachten aan derden worden verstrekt, voor wie mogelijk geldt dat zij hun werknemers niet meer betalen dan het minimumloon.

Overwegende dat:
- onze provincie en ons provincieapparaat als werkgever een voorbeeldfunctie heeft voor andere sectoren;
- de ‘verbonden partijen’ waarin de provincie Noord-Holland participeert fungeert als ‘verlengd werkgeverschap’;
- het provincieapparaat, evenals de werkgever ‘verbonden partij’ een flinke stap kunnen zetten naar het hanteren van een minimumloon van € 14,- per uur;
- er in sommige gevallen sprake is van onderaannemerschap onder auspiciën van het provincieapparaat of een ‘verbonden partij’

Besluit het college van GS op te roepen:
- het minimumloon voor het eigen personeel te verhogen naar minimaal € 14,- per uur;
- alleen derden opdrachten te verstrekken die voor hun personeel een minimaal uurloon van € 14,- hanteert;
- bij de ‘verbonden partijen’ waarin de provincie Noord-Holland participeert aan te dringen op het hanteren van een minimaal uurloon van € 14,- ;
- bij de ‘verbonden partijen’ waarin de provincie Noord-Holland participeert aan te dringen op het slechts verstrekken van opdrachten aan derden die als werkgever voor het personeel een minimumloon hanteren van minimaal € 14,- .

Eric Smaling
SP

M165 / PS 09-11-2020

INGETROKKEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 9 november 2020
agendapunt 9 - BEGROTING 2021 EN MEMORIE VAN ANTWOORD (VD-53)

Stimuleren stageplekken voor MBO-studenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:
- MBO-studenten grote moeite hebben met het vinden van geschikte stageplekken;
- dat dit tekort aan stageplekken enorm is gegroeid door de coronacrisis;
- in het 'raamwerk voor de uitvoering van motie 42' (Economisch herstel- en duurzaamheidsfonds) wordt aangegeven dat er versterking nodig is van de arbeidsmarkt, en in het bijzonder de arbeidsmarkt in de techniekssector;
- er grote behoefte is aan goed, praktisch geschoold technisch personeel – nu en zeker in de toekomst, om de grote uitdaging op het gebied van de energietransitie aan te kunnen gaan;
- het 'raamwerk' spreekt van het stimuleren van mensen die door de coronacrisis hun baan verliezen te kiezen voor een baan in de technische sector.

Overwegende dat:
- de werkambassadeur prioriteit zou moeten geven aan het stimuleren van de arbeidsmarkt in (vooral) de techniekssector;
- nu investeren, al dan niet financieel, in meer – ruim voldoende – stageplekken voor studenten in de MBO-techniek zeer positieve gevolgen kan hebben voor het aantal werknemers in de techniekssector in de nabije toekomst;
- ook bedrijven in de technische sector veel profijt kunnen gaan hebben van de stimulans die onze provincie gaat geven aan stageplekken in de technische sector;
- de uiteindelijke gevolgen voor de werkgelegenheid in onze provincie positiever kunnen uitpakken.

Besluit het college van GS op te roepen:
- de werkambassadeur van de provincie Noord-Holland de opdracht te geven bij bedrijven en instellingen aan te dringen op het uitbreiden van de capaciteit aan stageplekken voor MBO-techniek-studenten.
- PS uiterlijk 1 maart 2021 te informeren over de acties en werkzaamheden van de werkambassadeur op dit vlak, evenals over de resultaten hiervan.

Eric Smaling
SP

M166 / PS 09-11-2020

AANGEHOUDEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 9 november 2020
agendapunt 9 - BEGROTING 2021 EN MEMORIE VAN ANTWOORD (VD-53)

Steun renovatie monumentaal aquarium Artis

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:
- het aquarium van dierentuin Artis, een rijksmonument uit 1882, hoognodig moet worden gerenoveerd en dat deze renovatie gepland is voor 2021 (en eigenlijk niet kan worden uitgesteld;
- de dierentuin door de coronamaatregelen een enorm verlies lijdt en gaat lijden door een flinke teruggang in het aantal bezoekers;
- de renovatie van het aquarium van Artis door de inkomstenderving van de dierentuin financieel in gevaar is gekomen;
- Artis, en ook het aquariumgebouw, van belang is voor onze provincie – op toeristisch, cultureel en educatief gebied.

Overwegende dat:
- de provincie een noodfonds heeft ingesteld ten behoeve van maatschappelijke en culturele organisaties;
- het aquarium een belangrijke functie vervult in het culturele en educatieve aanbod van onze provincie;
- een groot deel van de bezoekers van Artis woonachtig zijn in onze provincie, waardoor Artis - alsook haar aquariumgebouw – een toeristische trekpleister is voor Noord-Hollanders;
- onze provincie een bijdrage zou moeten leveren aan de renovatie van het aquarium, zeker nu het voor Artis zelf vrijwel onmogelijk is om zelf te kosten voor deze renovatie te kunnen dragen.

Besluit het college van GS op te roepen:
- een substantiële financiële bijdrage te doen aan de renovatie van het rijksmonumentale aquarium van Artis, en deze bijdrage te dekken uit het eerder genoemde noodfonds;
- als bovenstaande uiteindelijk niet mogelijk blijkt: zich tot het uiterste in te spannen te zoeken naar mogelijkheden tot medefinanciering van de renovatie, en PS over deze inspanning te informeren.

Eric Smaling
SP

M167 / PS 09-11-2020

AANGEHOUDEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 9 november 2020
agendapunt 9 - BEGROTING 2021 EN MEMORIE VAN ANTWOORD (VD-53)

Steun voor Museum Het Schip, Amsterdam

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:
- dat Museum Het Schip een positieve beoordeling heeft gekregen in het Amsterdamse Kunstenplan;
- dat de gemeente Amsterdam door corona echter pijnlijke bezuinigingen heeft moeten doorvoeren, waardoor Museum Het Schip nu vanaf 2021 € 147.185 tekort komt op haar exploitatiebegroting;[1]
- dat het museum reeds voor twee-derde in haar eigen inkomsten voorziet;
- dat door de verlaging van de Amsterdamse subsidie het betalen van vaste lasten in de knoei komt.

Overwegende dat:
- dat Museum Het Schip een bijzondere positie inneemt in het vertellen van de geschiedenis van de sociale woningbouw;
- dat het museum een bijzondere positie inneemt in het tonen van een unieke architectuurstroming;
- dat Museum Het Schip verder reikt dan Amsterdam: van over de hele wereld komen mensen zien hoe aan het begin van de twintigste eeuw zogeheten paleizen voor de arbeiders zijn gebouwd.[2]

Besluit het college van GS op te roepen:

Museum Het Schip in Amsterdam overeind te houden door het benodigde bedrag van 147.185 euro te doneren en dit bedrag te vinden in het noodfonds coronasteun maatschappelijke en culturele organisaties.

Eric Smaling
SP

[1] https://www.parool.nl/amsterdam/voortbestaan-museum-het-schip-in-gevaar-de-gemeente-moet-achter-ons-gaan-staan~b131eced/

[2] https://nl.wikipedia.org/wiki/Museum_Het_Schip

M168 / PS 09-11-2020

AANGEHOUDEN

Christen Unie

Provinciale Staten Noord-Holland

Motie Betaalbare woningen echt betaalbaar

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, ter bespreking van agendapunt 9, Begroting 2021 en Memorie van Antwoord (VD-53),

overwegende dat:

- de behoefte aan woonruimte in Noord-Holland onverminderd groot is;
- de prijzen van woningen zo sterk zijn gestegen dat het voor veel (jonge) mensen nauwelijks mogelijk is een huis te kopen;
- veel gemeenten en regio's afspraken hebben gemaakt dat een deel van de nieuwe woningen in de categorie "goedkoop" / "betaalbaar" moeten vallen;
- deze categorieën niet helder gedefinieerd zijn;
- soms huizen van 350.000 tot 400.000 euro worden geschaard onder de noemer "betaalbaar";
- zelfs "starterswoningen" tot € 310.000 euro mogen kosten;
- het hypotheekbedrag dat mensen kunnen lenen veelal niet hoger is dan 5 keer het jaarinkomen;

constaterende dat:

- de provincie volgens de Noord-Hollandse Woonagenda 2020-2025 o.a. een rol heeft als beleidsmaker en verbinder, met als doel "om te komen tot een zo goed mogelijke afstemming van vraag en aanbod";

van mening dat:

- er meer woningen moeten komen die betaalbaar zijn voor starters op de woningmarkt;

dragen GS op:

- te stimuleren dat in de regionale Woonakkoorden een duidelijke definitie wordt opgenomen van wat wordt beschouwd als de categorie "goedkoop" / "betaalbaar", en daarbij uit te gaan van een prijs van maximaal 5 x het modaal inkomen in Nederland (zijnde € 182.500 in 2020).

en gaan over tot de orde van de dag.

Michel Klein
ChristenUnie

M169 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Provinciale Staten van Provincie Noord-Holland bijeen op 9 november 2020,

Motie Algemene Beschouwingen: gedeputeerd Ouderen beleid

Constaterende, dat:
Het VN -verdrag "handicap op 14 juli 2016 in Nederland in werking is getreden";
- dit verdrag bepaalt dat mensen met een beperking volwaardig moeten kunnen deelnemen aan de samenleving
- dat er in Noord-Holland inmiddels 2,8 miljoen mensen wonen, werken en recreëren en gebruik maken van het openbaar vervoer
- In deze corona tijd er veel werknemers ontslagen worden waaronder ouderen.
- dat de coalitie weinig aandacht heeft in hun programma
- het belangrijk is dat overheden bij het maken van beleid en wetgeving rekening houden met deze grondbeginselen

Overwegende, dat:
- Ouderen, gehandicapten en mensen met een beperking extra aandacht verdienen in deze corona tijd.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:
- een coördinerend gedeputeerde aan te stellen specifiek op kwetsbare ouderen, gehandicapten bij het college van gedeputeerde Staten, die zicht houd op wonen en recreëren vervoer
- te zorgen voor bankjes in de openbare ruimte en alles wat het voor gehandicapten mogelijk maakt om aan de samenleving te kunnen blijven deelnemen,
- kleinschalige (bejaardenhuisvesting) zodat de grotere woningen weer vrij komen voor gezinnen
- Dit onder de aandacht te brengen bij gemeenten

En gaat over tot de orde van de dag.

Wil van Soest, 50PLUS / Partij van de Ouderen

M170 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Provinciale Staten van Provincie Noord-Holland bijeen op 9 november 2020,

Motie Algemene Beschouwingen: Naleven VN-verdrag 'Handicap'

Constaterende, dat:
- het VN-verdrag 'Handicap' op 14 juli 2016 in Nederland in werking is getreden;
- dit verdrag bepaalt dat mensen met een beperking volwaardig moeten kunnen deelnemen aan de samenleving.

Overwegende, dat:
- in het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' het woord 'handicap' of 'beperking nul keer genoemd word;
- het belangrijk is dat overheden bij het maken van beleid en wetgeving rekening houden met deze grondbeginselen.

Van mening, dat:
- mensen met een beperking volwaardig mee moeten kunnen doen om deel te nemen aan de samenleving;
- zelfredzaamheid van mensen met een beperking alleen vergroot kan worden als daadwerkelijke blokkades in de samenleving worden opgeheven;
- er nu te weinig stappen worden gezet om de provincie voor iedereen toegankelijk te maken.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:
- het VN-verdrag 'Handicap' toe te passen en daar beleid op te maken en periodiek de voortgang te rapporteren aan- en te bespreken met Provinciale Staten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Wil van Soest, 50PLUS / Partij van de Ouderen

M171 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Provinciale Staten van Provincie Noord-Holland bijeen op 9 november 2020,

Motie Algemene Beschouwingen: Ouderenbeleid Noord-Holland 2020-2024

Constaterende, dat:
- het ouderenbeleid in de provincie Noord-Holland nog niet optimaal is;
- in de provincie Noord-Holland veel ouderen wonen en de groep de komende jaren alleen maar zal toenemen.

Overwegende, dat:
- in het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' het woord 'senioren' of 'ouderen' nul keer genoemd word.

Van mening, dat:
- ouderen een kwetsbare groep is en zelfredzaamheid van de senioren geen vanzelfsprekendheid is, zeker niet in een sterk geïndividualiseerde samenleving;
- zelfredzaamheid van ouderen alleen gestimuleerd en gerealiseerd kan worden in een samenhangend ouderenbeleid.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:
- periodiek de voortgang van het ouderenbeleid te rapporteren aan- en te bespreken met Provinciale Staten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Wil van Soest, 50PLUS / Partij van de Ouderen

M172 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Provinciale Staten van Provincie Noord-Holland bijeen op 9 november 2020,

Motie Algemene Beschouwingen: Eenzaamheid bij kwetsbare ouderen

Constaterende, dat:

- eenzaamheid onder ouderen, mede door de coronacrisis, sterk is toegenomen.

Overwegende, dat:

- in het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' het woord 'ouderen' en 'eenzaamheid' nul keer genoemd worden;
- we weten dat in relatie tot eenzaamheid bij kwetsbare ouderen 'zingeving' de meest gezondmakende factor is;
- eenzaamheid er in verschillende soorten is: sociale eenzaamheid (isolement, gemis aan contact, emotionele eenzaamheid (geen betekenisvolle contacten) en existentiële eenzaamheid (gevoel van zinloosheid, levensvragen niet kunnen delen);

Van mening, dat:

- dat je er als mens, zeker op hoge leeftijd, door er gewoon te zijn van voldoende waarde bent voor de samenleving.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- om in de participatieregelingen van de provincie een versterkte focus te leggen op die initiatieven die eenzaamheid verminderen, mensen leren omgaan met de eigen eenzaamheid of zingeving verhogen;
- in het ondersteunen, stimuleren en het netwerken van gemeenten en alle andere partners 'eenzaamheid, vooral bij kwetsbare ouderen' te blijven agenderen omdat dit een verantwoordelijkheid is van ons allemaal;
- de Staten actief te informeren over de betreffende initiatieven in de jaarlijkse voortgangsrapportage.

En gaat over tot de orde van de dag.

Wil van Soest, 50PLUS / Partij van de Ouderen

Aangehouden motie M28 / PS 17-06-2020
is opnieuw ingediend.

M173 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Bespreking coalitieakkoord

Motie: Noord-Holland, meest ouderenvriendelijke provincie

Constaterende dat:

- diverse Nederlandse steden zich aangesloten hebben bij de Age Friendly Cities van de wereldgezondheidsorganisatie (WHO);

Overwegende dat:

- in de hele provincie het aantal inwoners boven de 65 plus sterk toeneemt[1].
- ouderen steeds langer thuis blijven wonen;
- eenzaamheid een groot maatschappelijk probleem is;
- veel ouderen zo lang mogelijk zelfredzaam en veerkrachtig willen zijn, ondanks toenemende kwetsbaarheid.
- ouderen geconfronteerd worden met obstakels om deel te kunnen nemen en bij te kunnen dragen aan de samenleving;
- de wereldgezondheidsorganisatie (WHO) een gestructureerd kader heeft opgesteld om inzicht te krijgen en te komen tot meer ouderenvriendelijke omgevingen.

Van mening dat:

- de provincie kan bijdragen aan het verbeteren van de fysieke en sociale omgeving van ouderen zodat zij op een prettige en waardevolle manier langer zelfstandig kunnen blijven wonen en deel kunnen nemen aan de samenleving;

Spreekt uit:

- te inventariseren in hoeverre de provincie Noord-Holland al invulling geeft aan het kader ouderenvriendelijke omgeving van de wereldgezondheidsorganisatie, en waar de ontwikkelkansen liggen;
- in samenspraak met ouderenbonden te inventariseren welke knelpunten worden ervaren en deze te prioriteren.

En gaat over tot de orde van de dag.

---

[1] Prognose 2017-2014, Provincie Noord-Holland; https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Demografie/Beleidsdocumenten/Bevolkingsprognose_Noord_Holland_2017_2040.pdf

M176 / PS 09-11-2020

AANGEHOUDEN

Motie impuls voor agro-toerisme

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, hebben kennis genomen van de statenvoordracht 53-2020 – Begroting 2021;

constateren dat:

- landbouwbedrijven hebben steeds meer bronnen van inkomsten (bron: onderzoek WUR oktober 2020: *Ongeveer een derde legt zich toe op primaire productie van agrarische producten voor de wereldmarkt tegen zo laag mogelijke kosten. Tweederde heeft een verbreed verdienmodel.);*
- de verbrede landbouwbedrijven een grotere toegevoegde waarde hebben in de zin van productwaarde, werkgelegenheid en leefbaarheid van het platteland;
- de verbreding uit een divers scala van activiteiten bestaat waaronder agro-toerisme;
- de Corona-crisis ook voor landbouwbedrijven het verdienmodel onder druk zet;

overwegen dat:

- agrarische ondernemers in Noord-Holland zich geconfronteerd zien met veel veranderingen in de landbouw en alle kansen moeten hebben om hun verdienmodel te versterken;
- agro-toerisme mensen in staat stelt om beter begrip te krijgen voor wat er op een agrarisch bedrijf gebeurt, en zij daardoor meer inzicht hebben in hoe ons voedsel geproduceerd wordt;
- de Omgevingsverordening NH2020 voldoende kansen biedt voor het realiseren van agro-toerisme;

zijn van mening dat:

- het van het grootste belang is dat agrarische ondernemers, die zich in de transitie naar kringlooplandbouw bevinden, een gezond verdienmodel houden en de Provincie dit Rijksbeleid zou moeten versterken (bron: Kamerbrief Schouten MinLNV_15okt2020);
- er samenhang zou moeten bestaan tussen de landbouwbeleid en recreatiebeleid zodat agrarische ondernemers hierdoor nieuwe verdienmodellen kunnen ontwikkelen en uitvoeren;

vragen het college:

- het creëren van kansen voor agro-toerisme pro-actief op te nemen in het beleid;

en gaan over tot de orde van de dag.

Arja Kapitein	Rien Cardol	Bas de Wit
Linde Gonggrijp	GroenLinks	VVD
D66		

M180 / PS 09-11-2020

INGETROKKEN

Motie: Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren
Provinciale Staten Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 09 november 2020.

Constaterende dat:

- In Nederland het tekort aan stageplaatsen of leerbanen voor jongeren is opgelopen tot 20.500[1].
- De kwaliteit van het onderwijs onder druk staat doordat stagebegeleiding en praktijklessen niet altijd meer mogelijk zijn vanwege een tekort aan personeel en Covid-19[1].
- Er een toename zichtbaar is van het aantal WW-uitkeringen bij jongeren met name in de branches: schoonmaak, uitzendbedrijven, detailhandel, cultuur en de horeca en catering[2].

Overwegende dat:

- Met name mbo-studenten, maar ook hbo- en wo-studenten studievertraging oplopen door het tekort aan stageplekken.
- Jongeren door de vergrijzende en (eerdere) krapte op de arbeidsmarkt op de lange termijn hard nodig zijn in onder andere de techniek voor de woningbouwopgave, energietransitie etc.
- De provincie Noord-Holland eigen stagemogelijkheden heeft en ook stageplekken stimuleert via bijvoorbeeld Social Return.
- Jongeren de kans moeten krijgen om te leren en ervaringen op te doen in de praktijk.
- Het daarbij van belang is om vooraf meer zicht te hebben op de volledige problematiek van het huidige stageaanbod voor praktijkonderwijs.

Verzoekt het college van Gedeputeerde Staten om:

- Samen met de werkambassadeur en de techniekSector te onderzoeken of, en zo ja welke, ondersteuning van de provincie wenselijk is om het aantal stageplekken te bevorderen ten behoeve van het praktijkonderwijs.

En gaat over tot de orde van de dag.

Jorrit Carton
PvdA Noord-Holland

Emre Kanik
D66 Noord-Holland

Bronnen

[1] Het mbo-onderwijs zakt door het ijs, waarschuwt de MBO Raad - Trouw

https://www.trouw.nl/onderwijs/het-mbo-onderwijs-zakt-door-het-ijs-waarschuwt-de-mbo-raad~b7a785de4/

[2] Coronamonitor (30 oktober 2020) Provincie Noord-Holland

M181 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, ter bespreking van Begroting 2021,

overwegende dat:

- de veehouderij in Noord-Holland tot grote problemen leidt, zoals:
  - dierenwelzijn: o.a. kalfjes die direct na de geboorte bij de moederkoe worden weggehaald en miljoenen kippen die met 20 stuks op een vierkante meter in 5-hoge stellages moeten leven en in 6 weken bijna 2 kilo wegen;
  - natuur: o.a. de stikstofcrisis en de veel te lage ambitie van de minister in de aanpak hiervan, ontbossing in het Amazonegebied voor de productie van krachtvoer, een drastische afname biodiversiteit in het landelijk gebied door monoculturen als raaigraslanden, een enorm ruimtegebruik en 'landschapspijn';
  - milieu: o.a. grote bijdrage klimaatverandering, fijnstof uit kippenstallen, verdroging, slechte kwaliteit grond- en oppervlakteater, kapot bodemleven door teveel mest en injecteren mest in de bodem;
  - volksgezondheid: de stallen in de vlees- en zuivelindustrie zijn een enorme broedplaats voor zoönosen. Infectiedruk is te verlagen door te stoppen met de overvolle stallen met zwakke dieren;
- dit alles grote samenhang heeft en hoge maatschappelijke kosten met zich brengt;
- halvering van het aantal dieren in combinatie met een nieuw verdienmodel voor de agrariër in meerdere opzichten grote winst is, voor zowel de veehouder als de dieren, natuur, landschap, ruimtegebruik, milieu en volksgezondheid;

van mening dat:

- een systeemverandering nodig is in plaats van pleisters plakken;

roepen het college van GS op om:

- onderzoek te doen naar halvering van het aantal landbouwdieren in Noord-Holland;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

M182 / PS 09-11-2020

VERWORPEN

Partij voor de Dieren

Motie Inzetten op integraal beleid voor preventie van pandemieën

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020, ter bespreking van Begroting 2021,

constaterende dat;

- we te maken hebben met een coronacrisis (gezondheidscrisis), biodiversiteitscrisis en een klimaatcrisis;
- de klimaatcrisis, biodiversiteitscrisis en milieuvervuiling volgens topwetenschappers van o.a. de Verenigde Naties de kans op pandemieën zoals corona en de impact ervan aanzienlijk vergroten[1][2];
- diezelfde wetenschappers zeggen dat de "Covid-19-crisis niet tegenover de klimaat- of de biodiversiteitscrisis staat, maar dat het één en dezelfde crisis is" en dat ze daarom in samenhang moeten worden aangepakt[3];
- er bijvoorbeeld een verband bestaat tussen slechte luchtkwaliteit en coronasterfte en wetenschappers overheden oproepen daar meer rekening mee te houden[4];
- overwegende dat COVID-19 net als SARS, varkensgriep en Q-koorts een zoönose is, en dat 60% tot 75% van de nieuwe infectieziekten ontstaat door dit overslaan van ziekten van dier op mens;
- constaterende dat ook virologen daarom al jarenlang waarschuwen dat (wereldwijde) ontbossing, het verlies van biodiversiteit, de handel in wilde dieren en het opeenpakken van grote aantallen dieren in de veehouderij steeds grotere risico's vormen op het ontstaan van nieuwe zoönosen en pandemieën;
- overwegende dat Nederland de hoogste veedichtheid ter wereld heeft, een grote importeur is van ontbossingsproducten als palmolie en soja voor veevoer en Noord-Holland met Schiphol en onze havens een belangrijk doorvoerpunt is van dieren, mensen en producten;
- er landelijk een motie is aangenomen die het kabinet oproept een ambitieus plan van aanpak te presenteren om het risico op het ontstaan van zoönotische pandemieën zoals COVID-19 zoveel mogelijk te verkleinen, waarbij de grondoorzaken in samenhang worden aangepakt;[5]

overwegende dat;

- de commissaris van de Koning (CvdK) belast is met het toezicht op en het bevorderen van de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg en daarbij wordt samengewerkt met de Noord-Hollandse gemeenten en met de veiligheidsregio's;
- volgens de Begroting 2021 (p.17-18) de CvdK vanuit zijn toezichthoudende rol als facilitator en verbinder optreedt en in het kader van de coronacrisis de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking tussen veiligheidsregio's, gemeenten, burgemeesters en overige instanties bevordert;
- in dat kader "door de organisatie van bestuurlijke bijeenkomsten en het opzetten van een netwerktafel partijen met elkaar kunnen praten en ideeën uitwisselen over diverse thema's";

---

[1] https://www.unenvironment.org/news-and-stories/story/science-points-causes-covid-19
[2] https://ipbes.net/pandemics
[3] https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/DMF20201103_76460949/tijdperk-van-pandemieen-in-aankomst-vreest-onderzoeksplatform-ipbes-video
https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/DMF20201103_76460949/tijdperk-van-pandemieen-in-aankomst-vreest-onderzoeksplatform-ipbes-video
[4] https://www.ad.nl/binnenland/onderzoekers-leggen-verband-tussen-coronasterfte-en-luchtkwaliteit-schone-lucht-belangrijk~a9e4d482/
[5] https://www.partijvoordedieren.nl/moties/motie-ouwehand-over-een-ambitieus-plan-van-aanpak-om-het-risico-op-het-ontstaan-van-zo%C3%B6nosen-te-verkleinen

- volgens o.a. de internationale wetenschappers van IPBES niet alleen de aanpak van de huidige coronacrisis belangrijk is, maar het ook belangrijk is om in te zetten op zoveel mogelijk preventie van toekomstige pandemieën die door een verkeerde omgang met dieren en natuur ontstaan[6];
- daarbij een integrale aanpak nodig is en inzet van alle overheden, inclusief gemeenten en provincies;

spreken uit;

- dat een nieuwe zoönotische pandemie zoals COVID-19 zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat ook de provincie – in samenwerking met andere overheden- zich daarvoor moet inzetten;

roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- te onderzoeken hoe preventie van (zoönotische) pandemieën onderdeel kan uitmaken van provinciaal (corona)beleid;
- bijvoorbeeld bestuurlijke bijeenkomst(en) of netwerktafels in te zetten om met gemeenten, veiligheidsregio's en andere relevante actoren in gesprek te gaan over een integraal plan van aanpak om het risico op het ontstaan van zoönotische pandemieën zoals COVID-19 in te toekomst zoveel mogelijk te verkleinen;
- daarover PS te informeren.

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

[6] https://ipbes.net/covid19stimulus

M149 / PS 09-11-2020
Punt 2

AANGENOMEN

Motie bescherming bedreigde diersoorten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 9 november 2020;

constateren dat:

- de Provincie vanuit de wet natuurbescherming de taak heeft om planten en dieren te beschermen;
- er daartoe een aantal beleidsprogramma's en verordeningen bestaan;
- de Zoogdierenvereniging een herziene rode lijst van bedreigde Nederlandse dieren heeft opgesteld en deze onlangs is gepubliceerd in de Staatscourant met toelichting;

overwegen dat:

- er nieuwe dieren op de rode lijst staan waar ook in de provincie Noord-Holland een optimale bescherming voor zou moeten gelden;

zijn van mening dat:

- het provinciaal beleid en de daaraan gerelateerde regelgeving moeten worden aangepast ter bescherming van bedreigde diersoorten in Noord-Holland;
- dit geen uitstel duldt;

vragen het college:

- de rapportage van de Zoogdierenvereniging te beoordelen voor Noord-Holland;
- zo spoedig mogelijk het beleid en de regelgeving aan te passen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Amélie Strens, Statenlid D66

Rien Cardol
Statenlid GroenLinks

M150 / PS 09-11-2020
Punt 2

AANGENOMEN

NOORD-HOLLAND

Motie Spaarpalen voor verkeersveiligheid

De Provinciale Staten in vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- De provincie Noord-Holland eind 2019 de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 heeft vastgesteld
- De missie van de provincie is: 0 verkeersdoden in 2050
- Onderdelen van deze opgave gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid en tegengaan van snelheidsovertredingen is
- Het motto van deze opgave is: 'gezond en veilig onderweg, voor een leefbare toekomst'
- Het verkeersveilig maken van de provincie volgens de Opgave verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 vraagt om een sterke verbinding tussen overheden in de provincie

Overwegende dat:

1. Spaarpalen, anders dan flitspalen de automobilist belonen voor het zich houden aan de maximum snelheid
2. Met het beloningsconcept in den lande inmiddels goede ervaringen zijn opgedaan en leidt tot substantiële verlaging van de snelheidsovertredingen
3. Iedere keer als een bestuurder met gepaste snelheid de paal passeert, er gespaard wordt voor een goed doel. Het gespaarde bedrag ten goede komt aan een goed doel
4. De gemeente kiest samen met haar inwoners het doel en kiest hiervoor een locatie waar snelheidsovertredingen de verkeersveiligheid beïnvloedt
5. Als het doel behaald is, wordt de meter weer verplaatst naar een andere gemeente in de provincie
6. Ook als de spaarpalen verwijderd worden lijkt het effect blijvend

Verzoeken het college om:

Te onderzoeken op welke manier de spaarpaal in te zetten is in de strijd tegen de verkeersslachtoffers door snelheidsovertredingen in de provincie Noord-Holland

En gaat over tot de orde van de dag.

Sandra Doevendans (PvdA)

M151 / PS 09-11-2020
Punt 2

VERWORPEN

motie vreemd aan de orde van de dag
vergadering Provinciale Staten – 9 november 2020

Ondersteuning van het OV in coronatijd

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:
- door de coronacrisis en de daaruit voortvloeiende beperkende maatregelen van de rijksoverheid het aantal gebruikers van het OV drastisch is gedaald;
- de bedrijven die de OV-concessies in onze provincie uitvoeren worden geconfronteerd met een ernstige inkomstendaling;
- OV-bedrijven een flinke kaalslag voorzien in het aanbod van buslijnen, aantal ritten en dienstregelinguren (DRU's);
- er nog altijd geen of nauwelijks sprake is van buurtbusdiensten – er rijden in veel buurtbusgebieden al sinds half maart 2020 geen bussen.

Overwegende dat:
- het schrappen van lijnen en ritten grote gevolgen kan hebben voor de bereikbaarheid van delen van onze provincie, vooral voor inwoners die afhankelijk zijn van het beschikbaar zijn van OV;
- de teruggang in inkomsten kan betekenen dat de verduurzamingsopgave – onderdeel van de concessies - voor de OV-bedrijven in gevaar komt;
- onze provincie bij aangenomen motie € 100 miljoen beschikbaar heeft gesteld voor een herstelfonds, waarvan 'verduurzaming' een belangrijk criterium is;
- onze provincie verantwoordelijk is en blijft voor een goede bereikbaarheid van alle delen van Noord-Holland, voor alle inwoners van Noord-Holland – OV is daarbij een belangrijke modaliteit binnen deze bereikbaarheidsopgave en -taak.

Besluit het college van GS op te roepen:
- het OV en de OV-bedrijven te ondersteunen door een financiële bijdrage te leveren om te kunnen voldoen aan de verduurzamingsopgave, door PS gesteld in de concessievoorwaarden;
- voor de bijdrage het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds aan te spreken;
- PS op korte termijn, doch uiterlijk 31 januari 2021, te informeren over de maatregelen die GS in dit kader neemt.

Wim Hoogervorst
SP

Michel Klein
CU